

BNP Paribas Fortis NV Jaarverslag 2013

Inleiding

Het Jaarverslag 2013 van BNP Paribas Fortis omvat zowel de geauditeerde Geconsolideerde als de Niet-geconsolideerde Jaarrekeningen, voorafgegaan door het verslag van de Raad van Bestuur, het bericht van de Raad van Bestuur en een Verklaring van Deugdelijk Bestuur, inclusief de samenstelling van de Raad van Bestuur. De geauditeerde Geconsolideerde Jaarrekening 2013 van BNP Paribas Fortis, met de vergelijkende cijfers over 2012, en opgesteld in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals die zijn aanvaard binnen de Europese Unie, worden gevolgd door de geauditeerde Niet-geconsolideerde jaarrekening 2013 van BNP Paribas Fortis NV, opgesteld in overeenstemming met het Belgisch Koninklijk Besluit van 23 september 1992 op de jaarrekeningen van kredietinstellingen.

Alle bedragen in de tabellen van de geconsolideerde jaarrekeningen staan in miljoenen euro, tenzij anders aangegeven. Alle bedragen in de tabellen van de niet-geconsolideerde jaarrekeningen staan in duizenden euro, tenzij anders aangegeven. Omdat de cijfers afgerond zijn, kunnen er geringe verschillen optreden met al eerder gepubliceerde cijfers. Er zijn bepaalde herclassificaties gedaan met betrekking tot de jaarrekeningen van het voorgaande jaar zodat ze vergelijkbaar zijn dit jaarverslag.

In de Geconsolideerde Jaarrekening verwijst BNP Paribas Fortis naar de geconsolideerde situatie van BNP Paribas Fortis NV, tenzij anders aangegeven. In de Niet-geconsolideerde Jaarrekening verwijst BNP Paribas Fortis naar de niet-geconsolideerde situatie van BNP Paribas Fortis NV, tenzij anders aangegeven.

Alle informatie in het Jaarverslag 2013 van BNP Paribas Fortis heeft betrekking op de statutaire Geconsolideerde en Niet-geconsolideerde Jaarrekening en bevat niet de contributie van BNP Paribas Fortis aan de geconsolideerde resultaten van de Groep BNP Paribas, die te vinden zijn op de BNP Paribas website: www.bnpparibas.com.

Het Jaarverslag 2013 van BNP Paribas Fortis is beschikbaar op de website: www.bnpparibasfortis.com.

Inhoudstafel

Inleiding	3
BNP Paribas Fortis Geconsolideerd Jaarverslag 2013	7
Verslag van de Raad van Bestuur	8
▪ Inleiding door de Voorzitter en de CEO	8
▪ Degelijke bedrijfsprestaties in een ongunstige economische en financiële omgeving	10
▪ Core Business	11
Bericht van de Raad van Bestuur	30
Verklaring van Deugdelijk Bestuur	31
BNP Paribas Fortis Geconsolideerde Jaarrekening 2013	43
▪ Resultatenrekening op 31 december 2013	44
▪ Overzicht van het nettoresultaat en wijzigingen van activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogen	45
▪ Balans op 31 december 2013	46
▪ Overzicht van wijzigingen in het eigen vermogen tussen 1 januari 2012 en 31 december 2013	47
▪ Minderheidsbelangen tussen 1 januari 2012 en 31 december 2013	48
▪ Kasstroomoverzicht op 31 december 2013	49
Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening 2013	51
1 Samenvatting van de belangrijkste grondslagen voor financiële verslaggeving toegepast door BNP Paribas Fortis	52
1.a Toepasbare grondslagen voor financiële verslaggeving	52
1.b Segmentrapportering	53
1.c Consolidatie	53
1.d Financiële activa en financiële verplichtingen	57
1.e Grondslagen voor financiële verslaggeving specifiek voor de verzekeringsactiviteit	67
1.f Materiële en immateriële vaste activa	69
1.g Leases	70
1.h Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten	71
1.i Personeelsvoordelen	71
1.j Op aandelen gebaseerde beloningen	73
1.k Voorzieningen gerapporteerd onder verplichtingen	74
1.l Actuele en uitgestelde belastingen	74
1.m Kasstroomoverzicht	75
1.n Gebruik van schattingen in de voorbereiding van het jaarverslag	75

2	Toelichting op de resultatenrekening op 31 december 2013	76
2.a	Nettorentebaten	76
2.b	Commissiebatens en -lasten	77
2.c	Nettowinsten/verliezen op financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	77
2.d	Nettowinsten/verliezen op voor verkoop beschikbare financiële activa en andere financiële activa niet gewaardeerd aan marktwaarde	78
2.e	Nettobaten uit overige activiteiten	78
2.f	Risicokost	79
2.g	Vennootschapsbelasting	81
3	Segmentinformatie	82
3.a	Operationele segmenten	83
3.b	Informatie per operationeel segment	84
4	Risicobeheer en solvabiliteit	85
4.a	Risicobeheerorganisatie	85
4.b	Risicometing en -categorieën	87
4.c	Solvabiliteit	89
4.d	Credit and counterparty risk	90
4.e	Marktrisico	104
4.f	Operationeel risico	116
4.g	Compliance- en reputatierisico	118
4.h	Liquiditeits- en herfinancieringsrisico	119
5	Toelichting op de balans op 31 december 2013	121
5.a	Financiële activa, financiële verplichtingen en derivaten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	121
5.b	Financiële hedgingderivaten	125
5.c	Voor verkoop beschikbare financiële activa	126
5.d	Meting van de reële waarde van financiële instrumenten	128
5.e	Financiële instrumenten geherclassificeerd als leningen en vorderingen	136
5.f	Leningen en schulden aan en vorderingen op kredietinstellingen	136
5.g	Leningen en schulden aan en vorderingen op klanten	137
5.h	Schuldbewijzen en achtergestelde schulden	140
5.i	Financiële activa tot einde looptijd aangehouden	141
5.j	Actuele en uitgestelde belastingen	141
5.k	Overlopende rekeningen en overige activa/verplichtingen	143
5.l	Deelnemingen in ondernemingen waarop de vermogensmutatiemethode wordt toegepast	143
5.m	Materiële en immateriële vaste activa en vastgoedbeleggingen	145
5.n	Goodwill	147
5.o	Voorzieningen voor risico's en kosten	149
5.p	Overdrachten van financiële activa	150
5.q	Saldering van financiële activa en financiële verplichtingen	151
6	Financierings- en garantieverbintenissen	153
6.a	Verstreckte en ontvangen financieringsverbintenissen	153
6.b	Door ondertekening verstreckte garantieverbintenissen	153
6.c	Overige garantieverbintenissen	153
7	Personeelskosten en personeelsvoordelen	155
7.a	Personeelskosten en kosten van personeelsvoordelen	155
7.b	Verplichtingen voor personeelsvoordelen	155

8	Bijkomende informatie	163
8.a	Consolidatiekring	163
8.b	Bedrijfscombinaties	171
8.c	Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten	174
8.d	Bezoldigingen en voordelen aan de bedrijfsleiders van BNP Paribas Fortis	176
8.e	Verbonden partijen	179
8.f	Balansgegevens per looptijd	181
8.g	Gestructureerde kredietinstrumenten	182
8.h	Blootstelling aan soeverein schuldenrisico	184
8.i	Reële waarde van financiële instrumenten tegen geamortiseerde kostprijs	186
8.j	Voorwaardelijke activa en verplichtingen	188
8.k	Vergoedingen betaald aan de statutaire bedrijfsrevisoren	190
8.l	Aanpassingen omwille van wijzigingen aan IAS 19 Personeelsvoordelen	190
8.m	Gebeurtenissen na de verslagperiode	192
8.n	Bijkomende informatie over de Bass en Esmée effectiseringstransacties	193
	Verslag van het college van erkende commissarissen	197
	BNP Paribas Fortis Jaarverslag 2013 (Niet-geconsolideerd)	201
	Verslag van de Raad van Bestuur	202
	Voorstel tot bestemming van het resultaat van het boekjaar	207
	Informatie met betrekking tot Artikel 523 van het wetboek van vennootschappen	208
	Informatie over transacties tussen verbonden partijen	211
	BNP Paribas Fortis Jaarrekening 2013 (Niet-geconsolideerd)	213
	Samenvatting van de grondslagen voor financiële verslaggeving voor de niet-geconsolideerde jaarrekening	272
	Verslag van het college van erkende commissarissen	277
	Overige informatie	281

BNP Paribas Fortis Geconsolideerd Jaarverslag 2013

Verlag van de Raad van Bestuur

Inleiding door de Voorzitter en de CEO

2013 was een belangrijk jaar voor onze klanten, voor onze werknemers en voor de Bank.

In 2013 legden wij ons ten volle toe op een verdere verbetering van de klantentevredenheid en op een grotere rol van de Bank bij de financiering van de economie. De totale spaartegoeden groeiden in 2013, zowel op de lopende rekeningen als op de spaarrekeningen van de retailklanten, en ook op bedrijfsrekeningen. Wij zien in deze evolutie een bewijs van het vertrouwen dat onze klanten in onze Bank stellen. We hebben ook meer geleend aan gezinnen en bedrijven. Via de campagne 'De Ondernemersbank' werd er bijzondere aandacht besteed aan de noden van zelfstandigen, beoefenaars van een vrij beroep en kmo's.

De voortdurende invoering van innovatieve diensten en producten die beantwoorden aan de veranderende levensstijl en verwachtingen van de consument is een belangrijk element in ons aanbod aan de klanten. Daarom hebben wij in 2013 heel wat geïnvesteerd in ons aanbod van digitaal bankieren en betaaloplossingen. Opmerkelijke voordelen zijn de 'Easy transfer'-integratie in de 'Easy banking'-app, het uitrollen van een oplossing voor mobiel betalen met de kaart en bankautomaat voor zelfstandigen, de ontwikkeling van een mobile wallet e-commerce-app en de lancering van 'Hello bank!', een nieuw mobile-only bankierkanaal.

Ondertussen werd er binnen de Bank ook een aantal belangrijke initiatieven genomen ten behoeve van onze klanten.

In december 2012 maakten wij plannen bekend voor de strategische omvorming van BNP Paribas Fortis tot een Bank die klaar is om de uitdagingen van morgen aan te gaan. De voorgenomen transformatie wordt ingegeven door drie trends:

- het veranderende verwachtingspatroon van onze klanten als antwoord op de aan de gang zijnde digitale evolutie
- de specifieke kenmerken van de Belgische markt
- fundamentele verschuivingen in de macro-economische omgeving.

De nadruk lag vooral op onze ambitie om de favoriete bank van onze klanten te zijn. De rationalisatie van het kantorennet en de reorganisatie ervan in clusters moet ervoor zorgen dat de klanten continu toegang hebben tot specialisten op momenten in de dag die hen beter schikken. Ondertussen zijn onze inspanningen rond een grotere operationele efficiëntie en procesindustrialisatie erop gericht de klantenervaring verder te verbeteren. Een belangrijk aspect is de wegwerking van de administratieve follow-up uit de front-office. Deze taken zijn geconcentreerd in drie Client Competence Centres die rechtstreeks in contact staan met de klant gedurende het hele proces van het sluiten van een hypotheek, het regelen van de nalatenschap en het bedienen van bedrijven bij dagelijks bankieren.

Een andere belangrijke doelstelling in het plan van de Bank om duurzaam te blijven, is de kosten laag houden. Wij worden geconfronteerd met historisch lage rentevoeten, onzekerheid over de economische groei en een sterke concurrentie. Gevolg: er zijn onvoldoende vooruitzichten op meer inkomsten en een verdere versterking van de kapitaalratio's. Dat maakt van het onder controle houden van de kosten een cruciale maatregel.

BNP Paribas Fortis werkt momenteel hard aan de uitvoering van dit plan, dat invloed heeft op alle lagen en activiteiten van de bank, zowel voor de klant als aan de operationele kant.

Onze resultaten in 2013 tonen aan dat de strategische richting waarnaar we in 2012 koers hebben gezet, de juiste was. De nettowinst toewijsbaar aan de aandeelhouders is verdubbeld tot EUR 638 miljoen. De pas toegevoegde activiteiten Leasing, Factoring en Specialised Finance hebben goed gepresteerd en hebben het internationale dienstenaanbod aan onze bedrijfsklanten versterkt. Ondertussen bleef de risicokost bescheiden. De solvabiliteitsratio bleef hoog: het Tier 1-kapitaal staat op 14,8%, en de liquiditeitsniveaus zijn stevig, met klantendeposito's ten bedrage van EUR 161 miljard en leningen aan klanten voor in totaal EUR 153 miljard, na funding van de pas toegevoegde activiteiten in Specialised Finance, Leasing en Factoring. Bovendien illustreert de zich positief ontwikkelende kosten-inkomstenratio van 66,7% dat onze efficiëntiemaatregelen hun effect niet missen.

De implementatie en toepassing van nieuwe voorschriften en wetten betekenen een bijkomende uitdaging voor de operationele kant van de bank. Enkele voorbeelden: de nieuwe Belgische wetgeving inzake de financiering van kmo's; MiFID-reglementen; Basel III-reglementen; en – last but not least – de Europese en Belgische bankenwet die op stapel staat. BNP Paribas Fortis heeft in 2013 hard gewerkt om deze nieuwe reglementen te implementeren en zal dat in de toekomst blijven doen.

Wij zijn ons er ten volle van bewust dat al deze veranderingen flexibiliteit en aanpassingsvermogen vergen van onze werknemers. Een speciaal woord van dank gaat naar hen uit voor het vele harde werk dat zij in 2013 hebben verzet om te bouwen aan een bank die erin slaagt bij de tijd te blijven. Onze gemeenschappelijke doelstelling is te blijven werken voor de tevredenheid van onze klanten, die wij danken voor hun vertrouwen. Samen zullen wij in 2014 in die richting verder gaan, om een zaak op te bouwen waarin onze klanten meer vertrouwen kunnen hebben dan ooit en die nog lange tijd de marktleider zal blijven in België.

Max Jadot
Chief Executive Officer (CEO)

Herman Daems
Voorzitter van de Raad van Bestuur

Degelijke bedrijfsprestaties in een ongunstige economische en financiële omgeving

De economische context in 2013

Na zes kwartalen van recessie bracht het tweede kwartaal van 2013 een herstel: er was sprake van een positieve, zij het dan zeer bescheiden groei in de economie van de eurozone. De economische vertraging in de eurozone nam af tot (0,4)%, ten opzichte van (0,6)% in 2012. Die verbetering was grotendeels te danken aan een door de export geleid herstel in de periferie. Ook België kende vanaf het tweede kwartaal een geleidelijk herstel van de economische activiteit, wat leidde tot een gemiddelde groei van 0,2% op jaarbasis, een lichte verbetering ten opzichte van de (0,1)% in 2012. Terwijl het herstel in de Belgische economie voornamelijk te danken was aan de export, vertaalde het zich al gauw in een opleving van de binnenlandse vraag, en dan vooral van het privéverbruik. Het verbruik door gezinnen steeg, dankzij een toename van het consumentenvertrouwen, met 0,5% in het derde kwartaal van 2013. Daarnaast bleven de woningprijzen veerkrachtig: ze stegen met gemiddeld 2,2% tijdens de eerste drie kwartalen van het jaar, ondanks een daling van het aantal residentiële vastgoedtransacties met zo'n 5%.

Wat de overheidsfinanciën betreft besliste de Europese Commissie de procedure bij buitensporige tekorten tegen België een versneling hoger te schakelen. Het land had zijn overheidsschuld immers niet laten zakken tot minder dan 3% van het BBP tegen eind 2012. De regering werd gevraagd bijkomende consolidatiemaatregelen te nemen en slaagde er uiteindelijk in haar schuld op duurzame wijze af te bouwen voor 2013 en daarna bedroeg ze minder dan 3%. De foutenmarge blijft evenwel smal en er is nog een lange weg te gaan voordat het doel van een structurele balans tegen 2015 kan worden bereikt.

Hoewel de economische omstandigheden in de loop van 2013 lichtjes zijn verbeterd, blijven structurele tegenslagen een echte economische ommekeer in de weg zitten. De werkloosheid blijft een enorme uitdaging, vooral in de perifere landen. De werkloosheid in de eurozone bereikt een recordhoogte van 12,1%. In België steeg de werkloosheid tot 8,4%, het hoogste cijfer sinds 1999. Ondertussen staat de privésector in de perifere landen voortdurend onder druk om zijn schuldposities af te bouwen, terwijl de kredietvoorwaarden streng blijven.

De kredietvoorwaarden in België bleven evenwel gunstiger, daar de rentevoeten een nieuw dieptepunt hebben bereikt, zowel voor gezinnen als voor bedrijven. Toch vertaalde de zwakke economische omgeving zich in een kleinere vraag naar leningen. De groei in de leningen aan de gezinnen daalde dan ook van 5,5% naar 3%; aan niet-financiële bedrijven ging het van 2,1% naar 0,8%. Anderzijds, tegen de achtergrond van het terugkerende vertrouwen bij economische agenten, vertraagde de depositogroei lichtjes, van 7,5% eind 2012 naar een nog steeds stevige 5,6% tegen eind 2013.

Door de zwakke economische omgeving hield ook de inflatie zich koest. In zowel de eurozone in haar geheel als in België zelf was de inflatie tegen eind 2013 gezakt tot minder dan 1%. Dat is een heel eind onder de doelstelling van de Europese Centrale Bank (ECB) om 'onder maar dicht bij 2% te blijven'. Daarom besliste de ECB om haar beleidsrente te verlagen naar 0,50% in mei en naar 0,25% in november. Ze kondigde aan dat de percentages nog geruime tijd laag zouden blijven en drukte haar bereidheid uit om indien nodig nog meer onconventionele maatregelen te nemen.

In tegenstelling tot de jaren voordien stond de Europese soevereine schuldcrisis niet meer op de agenda voor de financiële markten en namen de spanningen verder af nadat de ECB in september 2012 het OMT-programma bekend had gemaakt, dat de rentespreads versmalde. De vooruitzichten van een vermindering van de activa-aankopen door de Federal Reserve (zogenaamde 'tapering' - geleidelijke afbouw), die uiteindelijk in december van start ging, oefenden echter een opwaartse druk uit op de wereldwijde langetermijnrente. Dit veroorzaakte een kortstondige piek in de Belgische kredietrente op lange termijn, tot 2,9% in september, die vervolgens geleidelijk daalde om het jaar af te ronden met 2,6%, een stijging tegenover de 2,1% in 2012. De rentekloof met Duitsland versmalde van 75 tot 62 basispunten.

Ondertussen werden de Basel III-vereisten voor kapitaals- en liquiditeitsprovisie, bedoeld om stabiliteit in de financiële sector te verzekeren, in juli goedgekeurd als Europese richtlijn. 2013 was ook het jaar waarin vorderingen werden geboekt richting een Europese bankunie. Een verordening die een enkel toezichthoudend mechanisme voor eurozonebanken introduceert werd in november van kracht. Zij paveit de weg voor de ECB zodat deze haar toezichthoudende taken tegen november 2014 kan opnemen. Dit wordt vergezeld van een Asset Quality Review - een grondige

beoordeling van alle belangrijke Europese banken, gekoppeld aan 'stresstests'. De transparantie die deze oefening zal opleveren, wordt beschouwd als een cruciale voorwaarde voor herstel in de eurozone. Er werden ook zogenaamde 'bail-in'-regels ingevoerd. Die moeten het geld van de belastingbetaler veilig stellen voor het geval dat een bank een proces van crisisbeheersing moet doorlopen. Daarnaast heeft de EU een overeenkomst bereikt die bedoeld is om de plannen voor depositogaranties kracht bij te zetten. Elke lidstaat moet een garantiefonds oprichten, gefinancierd door heffingen voor het bankwezen die in de loop van de komende tien jaar moeten worden betaald. Ondertussen heeft de

Belgische federale regering beslist verder te gaan dan de Europese reglementen en het recht van Belgische banken om zich in te laten met handel voor eigen rekening aan banden te leggen.

In het licht van het bovenstaande is duidelijk dat de banken nog steeds werken in een ongunstige omgeving met weinig groei, waarin aanhoudend lage rentevoeten een neerwaartse druk uitoefenen op de winstmarges en hun strategieën nog steeds afhankelijk zijn van de geleidelijke invoering van de strengere Basel III-vereisten en beperkende reglementen.

Core Business

BNP Paribas Fortis

BNP Paribas Fortis bestrijkt zowel de Retail Banking als Corporate & Investment Banking-activiteiten van de groep BNP Paribas in België. In totaal werken er in België 15.550 fte bij de Bank.

Retail Belgium

De BNP Paribas Fortis Retail Banking-activiteiten omvatten bankdiensten aan een reeks klanttypes, waaronder particuliere klanten, zelfstandigen en beoefenaars van een vrij beroep, kleine en middelgrote bedrijven, lokale bedrijven, bedrijfsklanten en non-profitorganisaties. Retail Belgium verleent zijn diensten via twee netwerken, die opereren volgens een gesegmenteerde bedrijfsbenadering: Retail & Private Banking Belgium en Corporate & Public Banking Belgium.

Retail & Private Banking Belgium

BNP Paribas Fortis is de marktleider in Retail & Private Banking (RPB) in België, met meer dan 8.500 werknemers die 3,6 miljoen klanten bedienen en een sterke positie in alle bankproducten. De retailklanten worden bediend via een multichannel distributiestrategie. Het netwerk bestaat uit 908 kantoren, aangevuld door 306 agentschappen onder het merk Fintro en 660 verkooppunten in het kader van een 50-50 joint venture met bpost bank. Andere kanalen omvatten een vloot van 4.093 ATM's, non-cashtoestellen om betalingen te doen via bankoverschrijving, en printers voor bankafschriften; een dienst voor onlinebankieren, met 1,25 miljoen actieve gebruikers; de Easy banking-dienst voor mobiel bankieren via smartphone en tablet; en telefonisch bankieren. Ons langetermijnpartnerschap met AG Insurance versterkt de distributiekracht van het retailnetwerk en bouwt verder op onze jarenlange ervaring op het gebied van bankverzekering.

Met 37 Private Banking Centres is BNP Paribas Fortis een grote speler op de Belgische private banking-markt. Klanten met belegbare activa ter waarde van minimaal 250.000 euro komen in aanmerking voor private banking-diensten. Zij vormen een forse klantenbasis voor beleggingsproducten. Ondertussen richt onze afdeling Wealth Management zich op klanten met meer dan 4 miljoen euro aan potentiële activa. Deze klanten krijgen een specifiek servicemodel aangeboden en worden voornamelijk bediend vanuit twee Wealth Management Centres, één in Brussel en één in Antwerpen.

In het particulierensegment zagen we in 2013 een dalende vraag naar woonkredieten, ondanks de historisch lage rentevoet. In tegenstelling daarmee bleef de vraag naar consumentenkrediet flink standhouden en kon de Bank haar bijdrage ter zake tot het financieren van de reële economie blijven leveren.

De voortdurende daling van de rentevoeten, die het gevolg is van het beleid van de Europese Centrale Bank, dwong Retail & Private Banking ertoe de rente op spaarrekeningen te verlagen. Het aanbod aan spaarrekeningen werd gerationaliseerd om te voldoen aan de nieuwe reglementen in verband hiermee. RPB lanceerde ook 'Home Saving'. Dat is een nieuwe spaarrekening bedoeld om jongvolwassenen aan te moedigen geld opzij te zetten als appeltje voor de dorst voor de aankoop van een eigen huis, renovatiewerken, enz.

De zeer volatiele situatie op de financiële markten tijdens het jaar zette onze klanten er duidelijk toe aan een voorzichtiger benadering tot hun financiële situatie aan de dag te leggen. BNP Paribas Fortis reageerde op deze trend met een ruim en gedifferentieerd productaanbod voor sparen en beleggen. De door Belgische bedrijven uitgegeven obligaties bleken een overweldigend succes te zijn en de MVB-beleggingen (maatschappelijk verantwoord beleggen) hebben in het beleggingsaanbod van 2013 een grotere rol gespeeld. Om klanten te helpen te beginnen beleggen werd er extra steun verleend via Flexinvest – een beleggingsplan dat een automatisch spaarprogramma combineert met een volledige reeks opties om te beleggen in fondsen – en de online-oplossing 'Sparen en beleggen op maat van de klant'. Het contract 'portefeuille-advies', met een gedetailleerde portefeuillebenadering, werd verder ontwikkeld voor klanten van Priority (85.000– 250.000 euro aan activa onder beheer) en James. James is een gepersonaliseerde beleggingsdienst die voorbehouden is aan klanten met beheerd vermogen van 85.000 euro of meer.

Daarnaast zette de onzekerheid van de klanten over het bedrag van hun toekomstige pensioeninkomen de Bank ertoe aan extra informatie te verstrekken gericht aan jongere klanten.

Door de heersende economische onzekerheid is de vraag van de bedrijven naar krediet gedaald, en dat terwijl de Bank op maat gemaakte oplossingen had ontworpen om het werkkapitaal van de bedrijven uit te breiden. 'De Ondernemersbank' wil, via een nieuwe klantensegmentatie, zelfstandigen, beoefenaars van een vrij beroep en kleine en middelgrote bedrijven de juiste deskundigheid en oplossingen aanreiken. De diensten aan vrije beroepen werden verbeterd toen de Bank een team samenstelde van 160 gespecialiseerde adviseurs en kredietfaciliteiten op maat invoerde voor dit klantensegment. Daarnaast werd een specifiek pakket bankproducten en niet-bankdiensten in het leven geroepen voor mensen die een eigen zaak beginnen.

Ondertussen werden de voortdurende inspanningen van de Bank om de klanttevredenheid te verbeteren, beloond. De tevredenheidsscores bij RPB waren hoger in 2013, grotendeels dankzij de actieve steun die werd verleend door het personeel in de kantoren en de Private Banking Centres, de sterke managementfocus en de implementatie van het project 'One Bank Customer Satisfaction' doorheen heel de bank. Daarbij is niet alleen RPB-personeel betrokken, maar de hele organisatie van de Bank. In 2013 werden voor het eerst informatiesessies getiteld 'Thuis in geldzaken' gehouden in verscheidene kantoren. Daar kwamen meer dan 2.000 mensen op af, zowel klanten als niet-klanten. Het doel is de klanttevredenheid te vergroten door op te treden als partner voor de klant, telkens wanneer hij of zij belangrijke beslissingen moet nemen over geldzaken en aanverwante kwesties.

Er werd aanzienlijk geïnvesteerd in ons multichannel aanbod. PC banking werd verder uitgebouwd en telt nu meer dan 1,25 miljoen gebruikers. De 'Easy banking'-app voor smartphone en tablet, die eind 2012 werd gelanceerd, werd in 2013 580.000 keer gedownload.

Verscheidene nieuwe applicaties werden in 2013 toegevoegd. 'Easy transfer' werd ontwikkeld om betalingen vanaf een smartphone aan om het even welke privépersoon mogelijk te maken door middel van zijn/haar gsm-nummer.

Andere digitale bankoplossingen zitten nog in de proeffase:

- Mobo: een mobiele betaalterminal op smartphone
- Easy Master Pass: een elektronische portefeuille die betalingen via het internet veel eenvoudiger en gemakkelijker maakt
- Sixdots, waarmee klanten betalingen kunnen afwerken via hun smartphone, voor aankopen vanop de PC, tablet en smartphone, zonder dat ze een kaartlezer nodig hebben of hun kaartgegevens afzonderlijk moeten invoeren op verschillende websites.

In mei 2013 werd Hello bank! gelanceerd. Dat is een 100% van nature mobiele bank, gebaseerd op een downloadbaar softwarepakket (app), specifiek bedoeld voor de moderne consument die zijn/haar bankverrichtingen en -transacties via smartphone of tablet wil kunnen uitvoeren en eenvoudige en rechttoe-rechtaan bankproducten nodig heeft.

Het contactcenter van de Bank is 83 uur per week bereikbaar, en verwerkt elke dag zo'n 15.000 oproepen. Het telefoonverkeer naar de kantoren wordt ondersteund door een systeem van lijnschakeling om oproepen af te handelen buiten de openingsuren van het kantoor, om overlopen op te vangen, enz.

De nieuwe Customer Relationship Management (CRM)-infrastructuur werd ook verder ontwikkeld zodat actuele informatie over de situatie en noden van elke particuliere klant nu op alle kanalen in real time beschikbaar is.

Ondertussen paste Private Banking tijdens het jaar een innovatieve aanpak toe op de beleggingsprofielen van de klanten, en kwam het op de proppen met een geslaagd aanbod van activabeheer voor maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB). Door de moeilijke situatie op de financiële markten zijn de beleggers immers meer belang gaan hechten aan professioneel activabeheer, en dat heeft geleid tot een toename van het beheerde vermogen. Het kredietaanbod van Private Banking is ook uitgebreid met een innovatieve formule: 'Flexible Private Credit'.

De intensieve opleiding voor de kwalificatie 'Certified Private Banker', die beschikbaar is voor alle private bankers bij BNP Paribas Fortis, houdt hun kennis en vaardigheden voortdurend op peil.

BNP Paribas Fortis Private Bank werd door een internationale jury uitgeroepen tot 'Best Private Bank in Belgium' tijdens de Global Private Banking Awards 2013. Die werden georganiseerd door het tijdschrift The Banker, dat onderdeel is van de Financial Times Group.

Corporate & Public Bank Belgium

Corporate & Public Bank Belgium (CPBB) biedt een volledig gamma plaatselijke en internationale financiële diensten aan Belgische bedrijven, overheidsinstellingen en lokale overheden. Met meer dan 650 grote bedrijven-kanten en 11.000 midcap-kanten is CPBB de marktleider in deze twee categorieën, en een sterke challenger in public banking, met momenteel 650 klanten. Het aanbod omvat 'flow banking'-producten, gespecialiseerde financiële deskundigheid, effecten, verzekeringsproducten, diensten inzake onroerend goed, handelsfinanciering, kasbeheer, factoring en leasing, plus fusies en overnames en kapitaalmarktactiviteiten. Twee centrale teams, bestaande uit 40 corporate banking- en 13 public banking-deskundigen, en 197 relatiebeheerders in 22 Business Centres, geholpen door skills officers, zorgen ervoor dat BNP Paribas Fortis de vinger aan de pols van de markt houdt.

Onder de moeilijke marktomstandigheden van 2013 bleef CPBB zware inspanningen leveren om de 'eerstekeus' dienstverlener te zijn en dicht bij haar klanten te blijven, terwijl ze verder bouwde aan haar langetermijnrelaties en streefde naar een beter inzicht in de strategische prioriteiten en langetermijndoelstellingen van elke klant. Als financier par excellence van de reële economie bleef CPBB goed geplaatst om tegemoet te komen aan de kredietbehoeften van deze klanten, terwijl ze zich ten volle bewust bleef van de risico's. Naast de traditionele benadering tot leningen kunnen de relatiebeheerders bij CPBB ook alternatieve financieringsoplossingen aanreiken, van het uitgeven van obligaties tot onderhandse plaatsingen van schuld papier, dankzij de grondige kennis van de Bank op dit gebied.

Bovendien slaagde CPBB erin om namens haar klanten mee te profiteren van het sterke internationale netwerk van de groep BNP Paribas. Dankzij de nauwe banden tussen Corporate & Public Banking Belgium en de meer dan 80 landen in het netwerk wist CPBB een aantal nieuwe klanten binnen te halen.

2013 was ook het jaar waarin CPBB haar organisatie opnieuw vorm begon te geven. Om zichzelf beter te wapenen tegen de toekomst paste CPBB het aantal bedrijfscentra aan en bracht ze haar organisatie op een lijn met de rest van de Bank in België. Met de steeds groeiende trend naar digitalisatie in het achterhoofd paste CPBB een aantal van haar processen aan om haar model van gepersonaliseerd bankieren te versterken. Als gevolg van de integratie van de verrichtingen inzake handelsfinanciering in haar organisatie zal CPBB in staat zijn haar klanten op dit gebied een betere dienst te verlenen.

In 2013 bleef CPBB haar knowhow en ervaring ook combineren op een aantal traditionele bankgebieden. Een gezamenlijke benadering voor Cash Management, Global Trade Solutions en Fixed Income leidde tot een geslaagde campagne om de bekwaamheden van de bank in renminbi te promoten ten aanzien van klanten die zaken doen in en met China.

Vastbesloten om haar status van full-service bankpartner eer aan te doen en ook op zoek te gaan naar nieuwe bronnen van inkomsten in een tijd van zwakke economische groei, bleef CPBB in 2013 veelbelovende manieren van groei door innovatie onderzoeken. Daarom heeft de Bank in de loop van het jaar een platform voor werknemers opgezet. Daarop kunnen ze innovatieve ideeën rond specifieke campagnes plaatsen, evalueren en uitwerken.

De Bank streefde er ook naar haar rol als strategische partner voor bedrijfsklanten te versterken voor wat hun dagelijkse behoeften betreft, en nauwere betrekkingen te smeden. CPBB slaagde erin hoog te blijven scoren op klantentevredenheid terwijl ze werkte om de prestaties te verbeteren op een aantal gebieden, zoals frequentere proactieve bezoeken brengen aan bedrijven waar BNP Paribas Fortis niet de belangrijkste bankpartner is. In de loop van het jaar hebben de klanten van CPBB hun appreciatie uitgedrukt over het professionalisme van de relatiebeheerders en specialisten van de bank, de helderheid en kwaliteit van de communicatie in verband met beslissingen en processen omtrent leningen, en het algemene producten- en dienstengamma.

Corporate & Investment Banking

BNP Paribas Fortis Corporate & Investment Banking (CIB) biedt zijn klanten in België en over heel de wereld een volledige toegang tot de productenportefeuille van BNP Paribas CIB. BNP Paribas Fortis CIB bestaat uit vijf business lines: Capital Markets; Specialised Finance; Transaction Banking Europe; Corporate Finance & Equity Capital Markets; en Private Equity, plus één coverage-eenheid – Coverage Corporate Banking Europe (CCBE).

Capital Markets, een platform met basis in Brussel, spitst zich toe op klantgedreven activiteiten en biedt het volwaardige productengamma van BNP Paribas aan. Bij Fixed Income bedient Capital Markets voornamelijk Belgische klanten, maar ook Europese corporates via het CCBE-netwerk.

Transaction Banking Europe (TBE) biedt de klanten een geïntegreerde reeks 'flow'-producten om hun financiën in Europa te beheren, inclusief cashmanagement (binnenlandse en internationale betalingen) en import-exportfinanciering (inclusief vreemde munten en depositobeheer). Sinds december 2012 is TBE geïntegreerd in de algemene structuur van Corporate Banking Europe (CBE).

In 2013 werd Brussel ook het centrum van **Specialised Finance**-activiteiten in de EMEA-regio voor de groep BNP Paribas, met de steun van vijf andere platforms met basis in Frankfurt, Londen, Madrid, Parijs en Milaan. Specialised Finance Europe biedt zijn klanten ondersteuning op vijf belangrijke gebieden: Project Finance, Export Finance, Leveraged Finance, Corporate Acquisition Finance en Media-Telecom Finance.

Op 2 augustus 2012 ondertekenden BNP Paribas en BNP Paribas Fortis het referentiekader van de Castle Specialised Finance (SF)-transactie.

Het doel van deze transactie is de Specialised Finance-activiteiten binnen de groep BNP Paribas te reorganiseren. De overeenkomst voorziet de verkoop door BNP Paribas van sommige van de bestaande Specialised Finance-kredieten aan BNP Paribas Fortis, en legt ook regelingen vast in verband met de toekomst van bepaalde Specialised Finance-activiteiten. Deze omvatten een verwijzings- en non-concurrentiebelofte door BNP Paribas, in verband met bepaalde Specialised Finance-bedrijven/-activiteiten, en een beslissing om het Specialised Finance Competence Centre van de Groep in Brussel te vestigen.

Vanaf 1 januari 2013 werden de aanverwante, nog niet afgesloten transacties economisch overgedragen aan BNP Paribas Fortis. De winsten en verliezen op de bestaande SF-kredietenportefeuille werden daarbij beschouwd als per 1 januari 2013 gemaakt en opgelopen door BNP Paribas Fortis (datum van economische overdracht).

De werkelijke activa en verplichtingen worden echter geleidelijk en groepsgewijs overgedragen. Eind december 2013 was er voor EUR 8.112 miljoen overgedragen, op een totale geraamde overdracht van EUR 9.285 miljoen. De overdracht van de rest van de portefeuille is gepland voor eind maart 2014.

Corporate Finance is actief in Mergers & Acquisitions Advisory en in Equity Capital Markets, waarbij de nadruk ligt op klanten in België en Luxemburg.

Private Equity speelt een rechtstreekse rol bij de ondersteuning van de ontwikkeling en groei van bedrijven, en biedt oplossingen voor de overdracht van aandeelhouders door te investeren in instrumenten voor equity- en mezzaninefinanciering op de thuismarkten. De fund-of-funds-portefeuille met een internationale draagwijdte wordt momenteel afgebouwd.

Coverage Corporate Banking Europe is een geïntegreerd banknetwerk dat toegespitst is op het bedienen van grote midcaps en internationale klanten. CCBE levert volwaardige CIB-bankproducten en -diensten aan bedrijfsklanten buiten de thuismarkten in Europa. Ze opereert via een netwerk van meer dan 30 Business Centres in 16 Europese landen. Sinds december 2012 is CCBE geïntegreerd in de algemene structuur van Corporate Banking Europe.

Belangrijke transacties die in 2013 werden gesloten

Corporate Finance

- In mei ronde BNP Paribas voor zijn klant PAI Partners met succes de aankoop af van ADB, de vooraanstaande groep voor grondverlichting in de luchtvaart. De Bank trad op als enige adviseur voor PAI Partners, een vooraanstaand private equity-bedrijf met hoofdzetel in Frankrijk.
- Corporate Finance trad op als adviseur voor Aliaxis, een wereldvermaarde Belgische producent van plastic buizen en montagestukken, bij de voltooiing van een joint venture in India met Ashirvad, een familiebedrijf dat actief is in dezelfde sector. Daardoor kan Aliaxis groeien op een veelbelovende strategische kernmarkt.

- In juni 2013 trad BNP Paribas op als joint global coordinator in de beursintroductie van bpost. De transactie was de eerste grote Belgische IPO in meer dan vijf jaar.
- De overname door Spadel van de mineraalwaterproducent Carola (gevestigd in de Elzas) van Nestlé Waters werd met succes afgerond, en is een aanvulling op de portefeuille mineraalwaters van Spadel.
- Corporate Finance adviseerde het Franse overheidsbedrijf SNPE, actief in de defensiesector, bij de afstoting van zijn aandeel van 27,6% in Tessengerlo Group aan Picanol group. Dat was een transactie van EUR 191 miljoen.
- Er was in 2013 een grote vraag naar converteerbare obligaties, die leidde tot zeer succesvolle transacties voor Cofinimmo (een converteerbare obligatie van EUR 191 miljoen waarvoor BNP Paribas optrad als joint global coordinator en joint bookrunner) en GBL (een converteerbare obligatie van EUR 1 miljard waarvoor BNP Paribas joint bookrunner was).
- Delisting van Henex (een bedrijf dat eigendom is van de familie Boël), een transactie die in 2014 zal worden voltooid, waarbij BNP Paribas optreedt als enige adviseur voor de bieder.
- Sole advisor voor Ackermans & Van Haaren in zijn strategische transactie om een deel van de aandelen van Vinci in de op de Brusselse beurs genoteerde bouwgroep CFE te kopen, gevolgd door een openbare emissie die in de loop van 2014 wordt gelanceerd.
- BNP Paribas trad op als mandated lead arranger voor de beleningsfaciliteiten en ook als bookrunner voor obligaties die zijn uitgegeven door de Schaeffler-groep, een vooraanstaande fabrikant en leverancier in de automobielsector. Na een geslaagde herfinanciering voor Schaeffler AG op de lening- en obligatiemarkten vorig jaar, heeft de holding van de groep nu een financieringspakket ter waarde van EUR 3.875 miljoen voltooid, dat de bestaande schuld herfinanciert op het niveau van de holding.

Project Finance:

- BNP Paribas Fortis werd aangesteld als sole mandated lead arranger en sole lender op een investeringskrediet van 30 miljoen EUR op 25 maanden. Hiermee wordt de bouw van het schoolproject Kasterlinden - De Poolster voor slechtziende en slechthorende kinderen gefinancierd. Dit contract is in die zin vergelijkbaar met andere PPP-schoolprojecten in België dat de bouwverplichtingen back-to-back zullen worden doorgegeven aan de bouwaannemer. Het is een blijk van het permanente engagement van de Bank voor de Belgische infrastructuurmarkt.
- BNP Paribas speelde in mei 2013 een vooraanstaande rol in de gecombineerde obligatie- en bankherfinanciering van LBC Tank Terminals. LBC Tank Terminals is een van 's werelds grootste exploitanten van voorzieningen voor vloeistofopslag in bulk van chemische stoffen en olieproducten, met een gecombineerde opslagcapaciteit van bijna 3 miljoen m³ op belangrijke locaties in Europa, de VS en China. De Bank trad op als underwriter, bookrunner en mandated lead arranger voor de bankfaciliteiten ter waarde van USD 400 miljoen en werd ook gemandateerd als high yield bookrunner voor de USD 350 miljoen aan senior unsecured high-yield notes die het bedrijf heeft uitgegeven om een gedeelte van de bestaande bankfaciliteiten te herfinancieren.
- BNP Paribas was een mandated lead arranger voor de bankherfinancieringsfaciliteiten van Brussels Airport ter waarde van EUR 1,15 miljard en was ook gemandateerd en speelde een cruciale rol bij twee onderhandse plaatsingen die Brussels Airport ondernam om een gedeelte van zijn bankfaciliteiten te herfinancieren.

Specialised Finance

Corporate Acquisition Finance:

- BNP Paribas Fortis adviseerde Ackermans & van Haaren NV (AvH), een Belgische gediversifieerde groep, omtrent de overname van de exclusieve controle over CFE, een multidisciplinaire groep die actief is in PPP-concessies, de bouw, vastgoedontwikkeling, multitechniek, spoor- en wegeninfrastructuur en scheepswerktuigkunde, en trad op als sole arranger van EUR 502 miljoen aan overname- en herfinancieringsvoorzieningen. Daarnaast trad BNP Paribas Fortis op als sole corporate finance advisor voor de transactie en het verplichte openbare overnamebod voor CFE. Ten gevolge van deze transactie is AvH nu eigenaar van 60,39% van het kapitaal van CFE, en heeft het, via CFE, de volledige controle verworven over D.E.M.E. NV, een van de grootste baggerbedrijven ter wereld.

- BNP Paribas speelde een vooraanstaande rol in de herfinanciering van EUR 775 miljoen van Madrileña Red de Gas, een Spaans gasdistributiebedrijf. De Bank was mandated sole ratings adviser, mandated lead arranger op de EUR 275 miljoen aan bankherfinancieringsfaciliteiten en trad op als active bond bookrunner bij de schuldemissie van obligaties ter waarde van EUR 500 miljoen krachtens het EMTN-programma dat in september 2013 werd overeengekomen.

Leveraged Finance:

- Mediq, een in Nederland gevestigde internationale leverancier van medische toestellen, farmaceutische producten en aanverwante zorgdiensten, werd in februari 2013 overgenomen door de vooraanstaande private equity-buyoutspecialist Advent International. BNP Paribas was mandated lead arranger en bookrunner voor de senior facilities ten bedrage van EUR 740 miljoen ter ondersteuning van deze public-to-private overnametransactie.
- BNP Paribas Fortis speelde een centrale rol in de secundaire LBO van het in de VS gevestigde ADB, de belangrijkste leverancier ter wereld van luchthavenverlichting en bewegwijzering, door de vooraanstaande, in Frankrijk gevestigde private equity-investeerder PAI Partners. BNP Paribas Fortis trad op als mandated lead arranger, underwriter en bookrunner voor de senior finance, voor een bedrag van EUR 169 miljoen, en was ook financieel adviseur voor de koper. Leveraged Finance zorgde voor de geslaagde plaatsing van schuldpapier, dat zwaar was overtekend.

Media-Telecom:

- BNP Paribas trad op als bookrunner voor de financiering ten bedrage van EUR 11,8 miljard van de overname van Virgin Media door Liberty Global. Hiermee ontstond het grootste breedbandcommunicatiebedrijf ter wereld, dat aanwezig is in 47 miljoen huizen en 25 miljoen klanten in 14 landen bedient. Het volledig onderschreven schuldpakket is een mengeling van leningen, obligaties en overbruggingskredieten in Amerikaanse dollar en pond sterling. BNP Paribas hielp Liberty Global ook bij de uitvoering van grote valutaoverschrijdende swaps en renteswaps.
- BNP Paribas trad op als een van de twee global coördinatoren voor een transactie die EUR 1,5 miljard aan senior secured leningen opbracht voor Kabel Deutschland, Duitslands grootste exploitant van kabeltelevisie, die zijn bestaande schuld wilde herfinancieren met een goedkopere schuld op langere termijn. BNP Paribas overtrof de verwachtingen van de klanten aanzienlijk in verscheidene opzichten.

Export Finance:

- BNP Paribas ondertekende een kredietfaciliteit van EUR 87,4 miljoen (het gedeelte van BNP Paribas bedroeg EUR 37,6 miljoen) voor de koper, gedekt door ONDD (de Belgische nationale delcredereerdienst) aan Eutelsat SA voor de financiering van een satellietlancering van Arianespace. Met een innovatieve financieringsstructuur voor een commercieel contract tussen twee Franse bedrijven benaderde Export Finance ONDD, die ermee instemde de volledige Belgische toegevoegde waarde te verzilveren via het Arianespace-programma en een allesomvattende dekking van 95% te verstrekken. De financieringsstructuur voegde waarde toe aan de commerciële onderhandelingen van Arianespace en was een doorslaggevende factor voor de ondertekening van het commerciële contract.
- BNP Paribas regelde een kredietfaciliteit van EUR 150 miljoen voor de koper (het aandeel van BNP Paribas bedroeg USD 50 miljoen) met Turk Telekomunikasyon A.S., gedekt door EKN (de Zweedse delcredereerdienst), om de levering door Ericsson van apparatuur voor de cellulaire telecommunicatienetwerkinfrastructuur en aanverwante diensten te financieren. De faciliteit is voor 100% gefinancierd door AB Svensk Exportkredit ('SEK'), een financieringsinstelling die eigendom is van de Zweedse overheid. Deze transactie werd mogelijk gemaakt door de aanwezigheid van BNP Paribas in Turkije via TEB, Export Finance-teams met kantoor in Istanbul, Brussel en Stockholm, en Media-Telecom Finance.
- BNP Paribas Fortis was, via Export Finance MEA en de Export Finance Madrid-desk, lead arranger van een faciliteit van EUR 58,5 miljoen met het Keniaanse ministerie van Financiën, voor 99% gedekt (voor politieke en commerciële risico's) door CESCE, de Spaanse delcredereerdienst. Dit was de eerste deal van BNP Paribas Export Finance in Kenia. De faciliteit financiert deels een contract tussen Kenya Electricity Transmission Company Ltd en Isolux Ingeniería (Spanje) voor de bouw van een 428 km lange transmissielijn van 400 kV die het windmolenpark op het Turkanameer aansluit op het Keniaanse elektriciteitsnet. Windenergie is een van de strategische prioriteiten van Kenia op het stuk van stroomopwekking om de economische groei en de bevolkingsexpansie te ondersteunen.

Capital Markets - Fixed Income

- BNP Paribas Fortis trad op als joint bookrunner voor het biofarmaceuticabedrijf UCB bij de omwisseling van EUR 175 miljoen van zijn bestaande vijfjarige retailobligatie, die in november 2014 vervalt, in een nieuwe obligatie op 10 jaar. Deze transactie was de eerste omwisseling ooit voor een plain vanilla-retailobligatie op de Belgische markt. Dankzij de herfinanciering van een gedeelte van de bestaande deal kon UCB zijn aflossingsprofiel versoepelen en tegelijk vermijden dat het leed onder de negatieve marge die een volkomen nieuwe deal teweeg zou hebben gebracht.
- BNP Paribas Fortis trad op als sole bookrunner in de inaugural unrated onderhandse plaatsing van EUR 100 miljoen namens Sibelga, dat actief is in elektriciteits- en gasdistributie. De vervaltijd van 10 jaar was ten tijde van de lancering de langste op de ontluikende markt voor onderhandse plaatsingen in euro, en stelde Sibelga in staat een kostenefficiënte alternatieve langetermijnfinanciering te bereiken.
- BNP Paribas Fortis trad op als joint bookrunner voor een ongedateerde diep achtergestelde transactie met dubbele tranche van EUR 1,2 miljard voor Solvay. In oktober 2013 sloot Solvay de overname van Chemlogics af, een bedrijf in de olie- en gassector met hoofdzetel in de VS, voor USD 1,345 miljard. Tegelijkertijd gaf het bedrijf hybride effecten uit met het oog op het versterken van de balans. Deze hybride transactie versterkt de balans voordat zijn vervallende schulden vanaf 2014 worden geherfinancierd, door gebruik te maken van een structuur die erkenning van zowel Moody's als S&P in hun ratinganalyse mogelijk maakt om de uitgifte te beschouwen als samenstellende equity voor 50% tot de datum van eerste oproep, evenals equity-erkenning volgens IFRS.

In 2013 mocht de Bank de volgende prijzen en erkenningen in ontvangst nemen: :

- 'Best Arranger of Western European Loans' (Euroweek, 2013)
- 'Best Project Finance House in Western Europe' (Euromoney, juli 2013)
- 'Renewable Financial Advisor of the Year' (Infrastructure Journal, april 2013)
- Tweede bookrunner en mandated lead arranger naar volume in de door EMEA mogelijk gemaakte leenmarkt voor 2013 (Dealogic)
- Tweede bookrunner en eerste mandated lead arranger naar volume in EMEA in financiering van overnames/defusies voor 2013 (Dealogic).

BGL BNP Paribas SA

BGL BNP Paribas heeft zijn hoofdzetel in Luxemburg, een van de vier thuismarkten van de groep BNP Paribas. In het Groothertogdom staat BGL BNP Paribas op:

- nr. 1 in Corporate Banking
- nr. 2 in Retail Banking
- nr. 1 als werkgever in de financiële sector en ook:
- nr. 1 in bankieren binnen de economische ruimte van de EU, bekend als de 'Grande Région'.

De drie kernactiviteiten van de groep BNP Paribas – Retail Banking, Investment Solutions en Corporate and Investment Banking – worden allemaal vertegenwoordigd binnen BGL BNP Paribas.

BGL BNP Paribas heeft vier belangrijke dochterondernemingen die werken op het gebied van leasing, factoring en financiering, en heeft ook belangen in de BNP Paribas-bedrijven die zich bezighouden met groepsverzekeringen en activabeheer.

Retail Banking

Retail and Corporate Banking in Luxemburg

BGL BNP Paribas Retail and Corporate Banking in Luxemburg biedt een breed gamma aan financiële producten en diensten aan particuliere, professionele en bedrijfsklanten via zijn netwerk van 40 kantoren plus de gespecialiseerde afdelingen en eenheden die uitsluitend bedrijven bedienen.

BGL BNP Paribas is de op een na grootste bank in het Groothertogdom Luxemburg voor particuliere klanten, met 204.000 klanten, goed voor een marktaandeel van 16%. Ze is ook de belangrijkste bank voor bedrijven, met 36.000 klanten, wat neerkomt op een marktaandeel van 35%. Daarnaast verlenen de zes BGL BNP Paribas Wealth Management Centres, die aan het kantorennet gekoppeld zijn, Private Banking-diensten aan klanten die in Luxemburg wonen.

De belangrijkste nadruk lag in 2013 op het smeden van nauwere banden. Het New Retail-bankaanbod werd gelanceerd, inclusief een volledig verzekeringsplan voor huiseigenaars en verzekeringsdekking, speciaal ontworpen voor Luxemburgse ingezetenen. Andere ontwikkelingen waren onder meer de lancering van NetAgence, een onlinekantoor, en de start van een ambitieus programma om het kantorennet grondig door te lichten.

De afdeling Corporate Banking lanceerde twee nieuwe onderdelen in het aanbod, ForCash en Vendor Lease, en wierp zich nog nadrukkelijker op als depositobank. Ze harmoniseerde ook haar tarieven en kosten. Een ander hoogtepunt was de toename van het transactievolume voor het Supply Chain Management-aanbod. Daarnaast werd er intensiever aan cross-selling gedaan ten gevolge van verscheidene grote deals, en was er een gezamenlijk aanbod met Frankrijk en België voor grensoverschrijdende pendelaars.

Personal Investors

BNP Paribas Personal Investors, een afdeling van BGL BNP Paribas die gespecialiseerd is in onlinesparen en -makelarij, is bedoeld voor de internationale klanten van de bank die in Luxemburg of daarbuiten wonen, en die op zoek zijn naar een service van topniveau terwijl ze de flexibiliteit behouden om met hun bank te communiceren via het internet, de telefoon en/of onder vier ogen.

Met meer dan twintig jaar ervaring met het beheer van het vermogen van expats heeft BNP Paribas Personal Investors in Luxemburg The Bank For Expats® in het leven geroepen, een merk dat specifiek voor deze klanten bedoeld is. Daarmee wil ze haar positionering als gespecialiseerd bankier voor de expatgemeenschap versterken.

Tegen eind 2013 werd een vernieuwde versie van The Bank For Expats®-website online gezet. Die sloot naadloos aan bij de nieuwe reclamecampagne die in mei van start ging. Daarnaast werden nieuwe functionaliteiten toegevoegd aan de transactiewebsite van BNP Paribas Personal Investors, waaronder een faciliteit voor handelen met een Lombard-lening en een functionaliteit om online rekeninguittreksels te bekijken.

Investment Solutions

De teams van BGL BNP Paribas Private Banking reiken hun klanten geïntegreerde, op maat gemaakte oplossingen voor vermogensbeheer aan.

De teams worden gestructureerd volgens markttype, en de klanten maken gebruik van diensten die perfect op hun noden aansluiten, waaronder meertalige diensten waarmee ze hun vermogen in hun moedertaal kunnen beheren. Private Banking-diensten worden ook aangeboden aan onze Wealth Management Centres in Luxemburg. Daar kunnen onze private bankers ook gebruik maken van de deskundigheid en knowhow van de BNP Paribas Wealth Management-teams wereldwijd.

Wealth Management Luxemburg bleef zijn producten en diensten in 2013 vernieuwen om zich aan te passen aan een snel veranderende zakelijke omgeving. Om te kunnen voldoen aan de

toenemende vraag naar digitale oplossingen hebben de Private Banking-teams een iPad-app ontworpen waarmee klanten informatie over hun portefeuille, activaprestaties en transactiehistoriek kunnen bekijken. Op de website werden nieuwe functionaliteiten ter beschikking gesteld van klanten met een hoge nettowaarde.

Corporate and Investment Banking

De afdeling Corporate and Investment Banking van BNP Paribas in Luxemburg verleent diensten gekoppeld aan de aandelenmarkten en geldmarkten, makelarij, beleggingsbankieren, structured finance, corporate hedging-verrichtingen en zowel actief als passief portefeuillebeheer. CIB-klanten zijn hoofdzakelijk bedrijven en financiële instellingen die gedomicilieerd zijn in het Groothertogdom. De plaatselijke verkoop- en tradingteams kunnen rekenen op de steun – op het stuk van knowhow en diensten – van de hele groep BNP Paribas.

BNP Paribas Bank Polska SA

BNP Paribas Bank Polska SA verleent retail en corporate banking-diensten in Polen. De Bank is gestructureerd rond drie belangrijke business lines: Retail Banking (waaronder Private Banking en diensten aan kmo's), Personal Finance en Corporate & Transaction Banking.

BNP Paribas Bank Polska heeft een netwerk van 224 retail banking-kantoren en 9 Business Centres die bedrijfsklanten bedienen, met meer dan 400.000 klanten.

Op een markt waar de concurrentie bikkelhard is zette BNP Paribas Bank Polska de omvorming van haar zakelijk model in 2013 verder. Daarbij legde ze een sterke nadruk op het verbeteren van haar risicoprofiel en het uitbouwen van haar klantenbasis in specifieke segmenten.

In 2013 haalde BNP Paribas Bank Polska zo'n 73.000 nieuwe klanten binnen. Met het oog op de huidige situatie op macro-economisch gebied en op de financiële markten zal de Bank haar leenactiviteiten aan een gepast tempo uitbouwen. Daarbij zal ze bijzondere aandacht besteden aan kredietkwaliteit.

In 2013 voltooide de Bank een plan dat in 2012 werd gelanceerd om de operationele doeltreffendheid te optimaliseren en de kosten te verminderen, vooral in de centrale en back-officefuncties. Tegelijkertijd investeerde ze selectief in het verkoopnetwerk en de business lines.

BNP Paribas Bank Polska kende in 2013 een continue vooruitgang van de strategie-implementatie in alle zakelijke gebieden. Ondertussen behield de Bank stevige kapitaals- en liquiditeitsposities.

In de loop van het jaar ondernam het management van de Bank, met de volledige steun van de belangrijkste aandeelhouder, stappen om een kapitaalsverhoging door te voeren door de uitgifte van nieuwe aandelen met als doel een onafhankelijke speling van 15% van het kapitaal te bereiken. Het proces werd echter uitgesteld door de aankondiging van de nakende overname door de groep BNP Paribas van de aandelen van een andere bank in Polen, Bank Gospodarki Żywnościowej S.A., die momenteel voor 98,51% eigendom is van de Rabobank-groep.

Tezelfdertijd werd het productengamma dat bedoeld is voor individuele klanten, ontwikkeld om tegemoet te komen aan de noden van een aantal segmenten waar BNP Paribas Bank Polska zich specifiek op concentreert – massamarkt, kandidaat-klanten, rijke klanten en prestigieuze klanten – en die worden bediend via het kantorennet, het internet, een callcenter, plus externe kanalen zoals autoverkopers, verzekeringsmaatschappijen en financiële makelaars. Daarnaast heeft de Bank in 2013 haar internetbankdienst 'Pl@net' verbeterd en een elektronische bankapplicatie gelanceerd, Mobile Pl@net, waarmee klanten verscheidene bankactiviteiten kunnen uitvoeren via hun smartphone of tablet. De Bank lanceerde ook iGotówka, een 100% onlinedienst om cash geld te lenen.

De populairste producten bij onze particuliere klanten zijn kasgeldleningen gekoppeld aan een actieve bankrekening, en autoleningen. Het volume van deze consumentenkredieten, ondersteund door een aantrekkelijk aanbod en krachtige marketingcampagnes door Personal Finance, lag in 2013 16% hoger ten opzichte van het jaar voordien.

Naast producten en diensten die beschikbaar zijn voor individuele klanten verleent BNP Paribas Bank Polska via de Private Banking-eenheid diensten aan mensen met een hoge nettowaarde die activa bezitten ter waarde van PLN 600.000 (het equivalent van EUR 145.000) en meer. Het Private Banking-gamma omvat de diensten van een makelarijkantoor, diensten inzake beleggingsadvies, vermogensplanning, discretionair portefeuillebeheer en uitvoering van de orders van klanten voor de verkoop en aankoop van financiële instrumenten. Private Banking-klanten hebben ook toegang tot de diensten en producten die worden aangeboden door de afdeling BNP Paribas Group Wealth Management. In 2013 kende de activiteit Private Banking een dynamische groei. Die was gebaseerd op het nieuwe model en de opstelling werd in 2012 gelanceerd.

Naast individuele klanten bedient het segment Retail Banking kmo's, d.w.z. bedrijven met een omzet tot PLN 60 miljoen per jaar, met een volledig gamma financierings- en bankoplossingen. Specifiek daartoe samengestelde teams in de belangrijkste kantoren staan daarvoor in. In 2013 versterkte de Bank haar aanbod dat specifiek toegesneden is op de noden van microbedrijven en zelfstandigen. De basis daarvoor is de ontwikkeling van transactiebankieren en een snel kredietproces, geschraagd door een voorzichtige risicoprofilering.

Door het aantrekkelijke aanbod van de Bank aan kmo-klanten stond BNP Paribas Bank Polska in 2013 op de tweede plaats in het jaarlijkse Forbes Polska-klassement van 'Beste bank voor bedrijven'. BNP Paribas Bank Polska werd ook genoemd als een van de leiders inzake het verstrekken van leningen, voornamelijk voor wat betreft een brede waaier aan leningen die steun krijgen van EU-instellingen – d.w.z. de EBRD, de EIB en het EIF – en kreeg bovendien een hoog cijfer in de categorie Customer Service Quality. Bovendien lanceerde de Bank tijdens het jaar ook een Business Academy en een speciaal kmo-opleidingsprogramma voor ondernemers.

Bedrijfsklanten met een jaaromzet van meer dan PLN 60 miljoen worden via haar negen business centres bediend door de business line Corporate & Transaction Banking (CTB). Onder de CTB-klanten bevinden zich zowel binnenlandse bedrijven als dochterondernemingen van internationale groepen die klant zijn bij BNP Paribas op wereldwijd of Europees niveau. In de loop van het jaar wist BNP Paribas Bank Polska een aantal nieuwe internationale klanten binnen te halen die werden bediend door BNP Paribas Group-entiteiten in andere landen in het kader van de strategie 'One Bank for Corporates in Europe'.

Ondanks de onstabiele internationale economische situatie tekende CTB in 2013 een inkomstengroei op, ondersteund door zeer succesvolle productlijnen, met name structured finance, kasbeheer en handelsfinanciering. CTB blijft zijn productaanbod ontwikkelen, vooral via het programma 'Cash Management Europe'.

Door het corporate banking-segment te bedienen werkt de Bank nauw samen met het bijkantoor van BNP Paribas SA in Polen, onderdeel van de kernactiviteit van CIB, dat belast is met klantendeckking voor ongeveer 20 grote binnenlandse bedrijfs- en institutionele klanten en het lokaal aanbod beleggingsbankieren van de Groep.

BNP Paribas Bank Polska heeft drie dochterondernemingen waarvan ze 100% eigenaar is: het bedrijf voor activabeheer TFI BNP Paribas Polska SA; de leasingspecialist Fortis Lease Polska Sp. z o.o.; en BNP Paribas Factor Sp. z o.o., een bedrijf dat factoringdiensten verleent zowel zonder als met overdracht van vorderingen aan de factor.

BNP Paribas Bank Polska werkt ook samen met andere dochterondernemingen van de groep BNP Paribas in Polen die diensten verlenen zoals effectendiensten, verzekering, vlootbeheer en vastgoedadvies en -makelarij.

Türk Ekonomi Bankası A.Ş. (TEB)

BNP Paribas Fortis is actief in Turkije via TEB, waarin het een belang heeft van 44,75%. Dit is het gevolg van een fusie tussen Fortis Bank Turkije en TEB die plaatsvond op 14 februari 2011. TEB staat (per 30 september 2013) op de 10de plaats in de banksector van het land wat marktaandeel in leningen en deposito's betreft, en levert het volledige gamma producten en diensten van BNP Paribas Group Retail in Turkije.

In Retail Banking biedt TEB debet- en kredietkaarten, hypotheekleningen, persoonlijke leningen en beleggings- en verzekeringsproducten aan, die verspreid worden via 544 kantoren en via internet-, telefonisch en mobiel bankieren.

Via haar afdelingen commercieel bankieren en bankieren voor kleine bedrijven biedt de Bank een volledig gamma diensten aan kleine en middelgrote ondernemingen. Ze staat er ook om bekend dat ze een sterke deskundigheid inzake niet-financiële diensten biedt. TEB werd door de International Finance Corporation (IFC) uitgeroepen tot een van de drie belangrijkste banken ter wereld voor kmo's op het gebied van niet-financiële diensten.

Corporate Banking-diensten omvatten internationale handelsfinanciën, activa- en kasbeheer, kredietdiensten, hedging van valuta, rente- en grondstofprijrisico, plus factoring en leasing.

Na een zeer geslaagd voorbeeld te hebben gesteld voor een fusie op de Turkse markt blijft TEB groeien. In heel 2013 zette de Bank zeer fraaie prestaties neer op het gebied van inkomstencreatie. Enkele belangrijke veranderingen in de regelgeving hebben echter geleid tot een tragere winstgroei.

TEB breidt de toegankelijkheid van haar diensten gestaag uit en opende in 2013 41 nieuwe kantoren, waardoor het totaal kwam op 544. De installatie van meer dan 600 nieuwe bankautomaten bracht zijn ATM-vloot op meer dan 1.677 stuks. Terwijl haar netwerk groeit, werkt TEB ook aan de verbetering van haar efficiëntie. Tijdens de periode van eind 2009 tot eind 2013 wist TEB in de meeste van haar doeltreffendheidsindicatoren aanzienlijke verbeteringen door te voeren.

Via de TEB Family Academy is de Bank begonnen met een campagne rond financiële geletterdheid en toegankelijkheid. Dit initiatief rond maatschappelijk verantwoord ondernemen past in de visie van TEB om gezinnen te helpen werken aan een betere toekomst voor zichzelf. Sinds oktober 2012 hebben bijna 70.000 mensen een gratis opleiding in financiële geletterdheid gekregen.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

In 2013 bleef BNP Paribas Fortis verder werken aan verscheidene MVO-initiatieven. Op die manier liet het zien dat het zijn verantwoordelijkheden als werkgever en op economisch, maatschappelijk en milieugebied zeer ernstig neemt.

Economische verantwoordelijkheid: de economie op ethische wijze financieren

De Bank bleef aanzienlijke steun verlenen aan projecten rond duurzame ontwikkeling in België. In 2013 verstrekte BNP Paribas Fortis krediet voor in totaal EUR 6,14 miljard aan investeringsprojecten in 'de groene en social profit' -sector. De Bank trok onder andere 2,25 miljard uit voor investeringen in initiatieven in de social-profitsector (ziekenhuizen, universiteiten, enz.), verstrekte EUR 592,4 miljoen aan 'groene' hypotheke, leende 1,18 miljard (CPBB: EUR 308 miljoen en CIB: EUR 876,9 miljoen) ter ondersteuning van projecten op het gebied van hernieuwbare energie en EUR 190,5 miljoen voor de aankoop van 'groene' voertuigen. Ten slotte werd 248,9 miljoen (inclusief leningen verstrekt door Fintro) besteed aan energieleningen.

Daarnaast blijkt het mandaat van de Bank inzake discretionair portefeuillebeheer (DPM) voor maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB) een groot succes. De activa onder beheer namen in de loop van 2013 toe met EUR 400 miljoen en bedroegen in totaal EUR 525 miljoen tegen het einde van het jaar (een stijging van 413% ten opzichte van 2012) met in totaal 1.787 mandaten.

Samen met BNP Paribas Group Retail & Private Banking and Investment Partners, als onderdeel van een grondige revisie van het gamma beleggingsfondsen, ontwikkelde de Bank een nieuwe reeks MVB-producten. In april 2013 werd de BP2F SRI note 2020 gelanceerd. Het beleggingsbeleid voor de obligatie specificeert dat het integrale gedeelte 'spaargeld' opnieuw moet worden belegd in leningen aan en investeringen in bedrijven, rechtspersonen en projecten die voldoen aan de specifieke sociaal-ethische criteria. De obligatie wordt geauditeerd en gecertificeerd door Forum ETHIBEL, een onafhankelijk consultancybureau in Nederland dat de metrieken inzake duurzaamheid, ethiek en maatschappelijke verantwoordelijkheid een cijfer geeft en auditeert. Sinds de lancering ervan in april was de BP2F SRI note 2020 het beste MVB-verkoopsproduct en de best verkopende obligatie, die intekeningen ter waarde van EUR 96 miljoen aantrok.

BNP Paribas Fortis-werknemers die blootgesteld zijn aan gevoelige sectoren van de industrie of de handel hebben opleidingen gevolgd over elektriciteitsopwekking in steenkoolgestookte elektriciteitscentrales en kerncentrales, de defensie-industrie en bosbescherming. De Bank voert in al deze sectoren een duidelijk beleid. Cursussen over mijnbouw en teerzand zijn nu in voorbereiding. De Bank heeft ook een werkgroep rond het beleid in de landbouwsector opgericht. In de loop van het jaar werd een groot aantal transacties gecontroleerd op de naleving van het sectorbeleid van de Bank.

Sinds zijn oprichting twee jaar geleden in Brussel is microStart uitgegroeid tot een belangrijke speler in de strijd tegen werkloosheid en sociale marginalisatie. Door microkrediet te verstrekken en gratis coaching door vrijwillige deskundigen te organiseren helpt microStart mensen die uitgesloten zijn van het traditionele bankstelsel hun eigen bedrijf op te richten. In 2013 had microStart gesprekken met 1.700 initiatiefnemers van projecten en verstrekte het 402 microkredieten (een stijging met 46% ten opzichte van de 275 microkredieten in 2012) voor in totaal EUR 1,92 miljoen. De gemiddelde lening bedroeg minder dan EUR 5.000. Sinds microStart in 2011 werd opgericht hebben de adviseurs ervan besprekingen gehouden met meer dan 3.000 aspirant-starters en hebben ze in totaal 777 microkredieten verstrekt.

In juni 2013 openden in Gent en Luik twee nieuwe microStart-kantoren de deuren. De Bank investeerde ook EUR 7,5 miljoen in de sector microfinanciering via het Rural Impulse Fund II (RIF II). Dit fonds, dat wordt beheerd door Incofin, investeert in instellingen voor microfinanciering (MFI's) via zowel schuld- als equitybeleggingen. MFI's verlenen financiële diensten in achtergestelde gebieden op het platteland.

BNP Paribas Fortis heeft in de loop van het jaar grote inspanningen geleverd om bankethiek te promoten via verplichte opleidingsprogramma's rond de bestrijding van witwaspraktijken voor 11.300 werknemers en permanente bewustmakingsmaatregelen om ethisch gedrag aan te moedigen. De Bank heeft ook een intensieve campagne rond klantentevredenheid gevoerd, gebaseerd op de vijf fundamentele waarden: luisterbereidheid, transparantie, partnership, bereikbaarheid en sociaal engagement.

Sociale verantwoordelijkheid: een geëngageerd en eerlijk personeelsbeleid voeren

Vanaf 2012 is een gedeelte van de variabele looncomponent van de werknemers gekoppeld aan het behalen van zes doelstellingen op vlak van duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen. Dat zijn: klantentevredenheid; diversiteit; deelname aan een enquête voor personeelstevredenheid; opleiding op het gebied van compliance en risicobeheer; vermindering van de impact van de activiteiten van de Bank op het leefmilieu; en verbetering van de gezondheid en het algemeen welzijn op het werk.

Een greep uit de initiatieven rond duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen die bij de Bank worden genomen:

- Een e-learningprogramma rond 'het leiden van diverse teams', dat werd gevolgd door 1.800 people managers (80% van het totaal)
- MixCity Belgium, een intern netwerk dat is opgezet om het profiel van vrouwen op alle niveaus van de Bank te verbeteren en BNP Paribas Fortis als werkgever aantrekkelijker te maken voor vrouwen.
- Lancering van een nieuw netwerk, 'O2', dat bedoeld is om steun te verlenen aan oudere (50+) personeelsleden en hen in staat te stellen hun ideeën en gedachten te delen met de Bank en de bredere samenleving.
- Een reeks van interne quota voor de aanstelling van vrouwen: 50% van alle stagiairs, 30-50% van de deelnemers aan carrièreontwikkelingsprogramma's, 50% van de nieuwe kantoorhouders en 25% van de aanstellingen in het hoger kader moeten vrouwen zijn.

Burgerlijke verantwoordelijkheid: strijd tegen sociale uitsluiting, bevorderen van onderwijs en cultuur

BNP Paribas Fortis helpt armoede en sociale marginalisatie te bestrijden en voert een volgehouden beleid van bedrijfsfilantropie met initiatieven op het gebied van onderwijs, cultuur en steun voor kansarme jonge mensen.

Enkele initiatieven om sociale marginalisatie te bestrijden:

- Belgian Homeless Cup: de Bank steunt dit sociaal gerichte sportproject, dat daklozen helpt weer aansluiting te vinden bij de samenleving. Het BHC-project kreeg in 2013 de prijs van het Prins Filipfonds.

- Er werden Win-Win-beurzen gehouden in 21 Belgische steden met als doel plaatselijke werkgevers in contact brengen met sociaal-culturele organisaties, in samenwerking met de plaatselijke overheid.

- BNP Paribas Fortis Foundation verleende gedurende het jaar steun aan 300 organisaties rond sociaal werk, waarvan er 178 financiële hulp kregen – ter waarde van in totaal 1 miljoen euro – terwijl de andere materiële steun en/of vrijwillige bijstand kregen. In samenwerking met de plaatselijke kantoren bracht de operatie 'Rode Centjes' 93.000 EUR aan giften op. Met dat geld konden de voedselbanken 33.000 maaltijden uitdelen aan arme mensen.

Enkele initiatieven op het gebied van onderwijs en cultuur:

- 'Thuis in geldzaken': workshops rond financiële basisthema's, op vrijwillige basis gegeven door BNP Paribas Fortis-werknemers. Het doel is klanten en potentiële klanten samen te brengen om onderwerpen rond bankieren en andere thema's te bespreken in een ongedwongen sfeer. Verkooppraatjes worden achterwege gelaten. In 2013 vonden er zo'n 300 sessies met meer dan 2.100 deelnemers plaats.
- Partnerships met universiteiten: momenteel vijf leerstoelen en sinds 2013 een nieuw onderzoeksprogramma aan de HEC – Universiteit van Luik.
- De Young Artistic Talent Award, georganiseerd door de afdeling BNP Paribas Fortis Arts, Collection & Historical Archives, die als doel heeft de aandacht te vestigen op jonge kunstenaars tussen 18 en 35 jaar.
- De organisatie van de Peking-Hankow Railroad-tentoonstelling (in samenwerking met BNP Paribas Group Heritage & Historical Archives Department), die het verhaal van de eerste spoorlijn in China vertelt.

Verantwoordelijkheid voor het milieu: de strijd tegen de klimaatverandering

BNP Paribas Fortis heeft in 2013 verdere stappen ondernomen om zijn ecologische voetafdruk te verkleinen. Dit initiatief vond plaats in zowel de centrale afdelingen als, met de hulp van 500 'ecocoaches', over heel de bank. De nadruk lag op een lager papier- en energieverbruik en een kleinere CO₂-uitstoot.

Een stel regels wordt ingevoerd die alle gebouwen van de Bank energie-efficiënter moeten maken, zowel de grote administratieve gebouwen als de datacenters en ook de kantoren. Als onderdeel van het ISO 14001-gecertificeerde milieuzorgsysteem werden doelstellingen vastgelegd en werd een plan van aanpak opgesteld. Elk jaar wordt de vooruitgang geëvalueerd en wordt indien nodig de benadering gewijzigd. Naast onze inspanningen om het energieverbruik geleidelijk te verminderen is ook het elektriciteitsverbruik van de Bank 100% 'groene' stroom.

Daarnaast concentreert de bank zich op het verminderen van het energieverbruik en het bevorderen van duurzaamheid in haar dienstverlening aan de klant. Daaronder valt ook een brede waaier aan duurzame beleggingsproducten, leningen voor energie-efficiënt bouwen, speciale voorwaarden voor de financiering en verzekering van milieuvriendelijke auto's, en het BNP Paribas Fortis Life Climate Change-verzekeringsproduct, dat uitsluitend investeert in sectoren die zich inzetten in de strijd tegen de klimaatverandering. Dit jaar werden er ook nieuwe regels voor het sectorbeleid ingevoerd in verband met 'milieugevoelige' sectoren. Ondertussen moedigt een overeenkomst binnen het bedrijf met de werknemersvertegenwoordigers het gebruik van 'groen' vervoer aan.

Veranderingen in de consolidatiekring

De belangrijkste veranderingen in de consolidatiekring van BNP Paribas Fortis in 2013 hielden verband met overnames en sluitingen van buitenlandse bijkantoren, de overdracht van gespecialiseerde financieringsactiviteiten vanuit de groep BNP Paribas, en de controle en volledige consolidatie van TEB. Veranderingen in de consolidatieperimeter van BNP Paribas Fortis omvatten onder andere:

- De oprichting van een bijkantoor van BNP Paribas Fortis in Nederland (Amsterdam) op 27 mei 2013 en de operationele overdracht van de activiteiten van het Nederlands bijkantoor van BNP Paribas SA naar het nieuwe bijkantoor BNP Paribas Fortis NV.
- De definitieve sluiting in de loop van 2013 van de BNP Paribas Fortis bijkantoren in Portugal (Lissabon) en het VK (Londen).
- Een verandering in de consolidatiemethode van Turk Ekonomi Bankası A.S. (TEB), van proportionele naar volledige consolidatie.

- De overdracht van CIB Specialised Finance-kredietportefeuilles en -bedrijven van BNP Paribas Group naar BNP Paribas Fortis, die begon vanaf het eerste kwartaal van 2013, en verder ging tot begin 2014.

Meer informatie over de veranderingen in de consolidatiekring wordt verstrekt in noot 8.a 'Consolidatiekring' en noot 8.b 'Bedrijfscombinaties'.

Aandelen veranderen van eigenaar

Op 13 november 2013 bereikten de Belgische staat en BNP Paribas een overeenkomst voor de overdracht aan BNP Paribas van het belang van 25% + 1 aandeel dat eigendom was van de Belgische staat (via de FPIM) in BNP Paribas Fortis NV, voor de prijs van EUR 3,25 miljard. Dit aandelenbezit had zijn oorsprong in transacties die in 2008-2009 waren uitgevoerd, op een ogenblik dat de financiële situatie van Fortis Bank Belgium (nu BNP Paribas Fortis) verslechterd was. Op dat ogenblik nam de Belgische staat (via de FPIM) 25% van de aandelen van Fortis Bank België over; de resterende aandelen werden gekocht door BNP Paribas. De transactie van 13 november verandert niets aan de consolidatiekring van BNP Paribas Fortis.

Kredietrating van BNP Paribas Fortis per 28/02/2014

	Lange termijn	Vooruitzichten	Korte termijn
Standard & Poor's	A+	Negatief	A-1
Moody's	A2	Stabiel	P-1
Fitch	A+	Stabiel	F1

De tabel hierboven toont de belangrijkste kredietratings en vooruitzichten van BNP Paribas op 28 februari 2014. Elke rating weerspiegelt de mening van het ratingbureau enkel op het moment dat de rating werd uitgevaardigd; verdere uitleg over de betekenis van deze ratings kan verkregen worden bij het desbetreffende ratingbureau.

Er waren geen aanpassingen in de kredietratings tijdens 2013.

Toekomstgerichte uitspraken

Het dient opgemerkt dat elke uitspraak over toekomstverwachtingen en andere toekomstgerichte elementen gebaseerd is op de huidige inzichten en veronderstellingen van het bedrijf en een zekere mate van risico en onzekerheid inhouden, vooral gezien de huidige algemene economische en marktomstandigheden.

Toelichtingen bij de evolutie van de resultatenrekening

BNP Paribas Fortis leverde een solide bedrijfsprestatie in 2013 in een uitdagende economische en financiële omgeving. Het bedrijfsresultaat bedroeg EUR 1.676 miljoen, een sterke stijging met EUR 549 miljoen of 49% tegenover 2012 dankzij hogere opbrengsten en een sterke kostencontrole, gedeeltelijk tenietgedaan door een hogere risicokost. Het nettoresultaat toewijsbaar aan de aandeelhouders bedroeg EUR 638 miljoen in 2013, EUR 325 miljoen hoger dan in 2012 en vooral te wijten aan een hoger aandeel in het nettoresultaat van ondernemingen waarop vermogensmutatie wordt toegepast en door de nettowinst/verlies op overige vaste activa aangezien in 2012 een verlies werd geboekt op de verkoop van activiteiten.

Het positief resultaat werd gedragen door veerkrachtige commerciële en financiële opbrengsten in de meeste entiteiten van BNP Paribas Fortis. De commerciële opbrengsten werden ondersteund door een stijging in commissie inkomsten terwijl de nettorentebaten onder druk stonden. De financiële opbrengsten waren hoger door de minder negatieve impact van de 'credit spread' op de eigen schuld inclusief een positieve aanpassing van de schuld waardering, en door de kapitaalwinsten op de verkoop van overheidsobligaties. De totale kosten na correctie voor wijzigingen in de consolidatiekring vertoonden een sterke daling dankzij de goede kostencontrole in de meeste geografieën. Het niveau van de risicokost was hoger dan in 2012 dat profiteerde van terugnemingen van collectieve voorzieningen. De inkomsten uit ondernemingen waarop vermogensmutatie wordt toegepast,

stegen dankzij de hogere bijdrage van BNP Paribas Investment Partners en AG Insurance terwijl beide jaren negatief werden beïnvloed door een bijzondere waardevermindering op de participatie in vermogensbeheer. De overige vaste activa boekten een verlies van EUR (236) miljoen in 2012 door de verkoop van buitenlandse entiteiten. De winstbelastingen in 2012 werden positief beïnvloed door de opname van uitgestelde belastingvorderingen op de liquidatieverliezen van vroegere participaties.

De vergelijking tussen de resultaten van 2013 en 2012 wordt beïnvloed door de wijziging van vermogensmutatiemethode naar volledige consolidatie van de leasingactiviteiten vanaf het tweede kwartaal van 2012 en van enkele factoring entiteiten vanaf het tweede kwartaal van 2013, door de opname in de consolidatiekring van de bijkantoren in Noorwegen (in het laatste kwartaal van 2012) en Nederland (in het tweede kwartaal van 2013) en door de overdracht van de 'Specialised Finance' activiteiten naar CIB België. De impact van deze wijzigingen wordt hieronder toegelicht. De wijziging naar volledige consolidatie van TEB als gevolg van de aanpassing van de aandeelhoudersovereenkomst heeft een beperkte impact op de resultaten van 2013 vooral door het feit dat de transactie op het einde van het jaar plaatsvond.

Vanuit geografisch standpunt en op basis van de ligging van de entiteiten van BNP Paribas Fortis, werden 58% van de inkomsten gegenereerd in België, 12% in Luxemburg en 30% in andere landen waar BNP Paribas Fortis actief is.

De nettorentebedragen bedroegen EUR 4.439 miljoen in 2013, een daling met EUR 18 miljoen tegenover 2012. De wijziging in de consolidatiekring door de volledige consolidatie van de leasing-activiteiten (vanaf het tweede kwartaal van 2012) en van enkele factoring entiteiten (vanaf het tweede kwartaal van 2013), de opname in de consolidatiekring van de bijkantoren in Noorwegen en Nederland en de overdracht van de 'Specialised Finance' activiteiten naar België, had een positieve impact van EUR 249 miljoen. De onderliggende neerwaartse trend in de nettorentebedragen deed zich vooral voor in België, Luxemburg en CIB buiten België. De daling in België was te wijten aan de herbelegging aan lagere rentevoeten van de obligatieportefeuille en lagere inkomsten bij Retail Banking door de druk op de marge van de verplichtingen. De lagere marge op de deposito's vooral op de spaarrekeningen ondanks de hogere volumes werd gedeeltelijk gecompenseerd door de hogere marge op de leningen vooral dankzij de productie van nieuwe hypothecaire leningen (zowel volume als marge impact). De rentemarge bij BGL BNP Paribas werd negatief beïnvloed door de verkoop van overheidsobligaties in 2012 en lagere marges op commerciële activiteiten vooral bij Wealth Management en CIB. De rentebaten in de CIB bijkantoren (vooral Verenigd Koninkrijk, VS, Spanje en Portugal) stonden onder druk door de afbouw van de portefeuilles. Bovendien was er een lichte druk op de rentebaten in Turkije (waar het volume effect werd tenietgedaan door de instelling van een plafond voor de debetrentevoeten vanaf juni 2013 en de depreciatie van de Turkse lire) terwijl de rentebaten bij Personal Finance profiteerden van volumegroei.

De netto-inkomsten uit commissielonen bedroegen EUR 1.557 miljoen in 2013, een stijging met EUR 240 miljoen of 18% vergeleken met 2012. De wijziging in de consolidatiekring met betrekking tot de leasing entiteiten, enkele factoring entiteiten, de bijkantoren in Nederland en Noorwegen en de commissielonen ontvangen op de overdracht van de 'Specialised Finance' activiteiten naar CIB België, had een positieve impact van EUR 158 miljoen. De onderliggende stijging in netto-inkomsten uit commissielonen werd ondersteund door hogere verkoopcommissies op buitenbalansproducten en hogere managementcommissies in Belgian Retail Banking terwijl in 2012 een vergoeding van EUR (17) miljoen werd betaald aan de Belgische overheid voor het beëindigen van de staatsgarantie op de

portefeuille gestructureerde kredietinstrumenten. Bovendien stegen de netto-inkomsten uit commissielonen in Luxemburg (dankzij hogere 'trailer'- en verkoopcommissies, naast hogere retrocessie-commissies van BNP Paribas voor de CIB activiteiten) en in Turkije (ingevolge de groei in bedrijfsactiviteit en commissies op transacties met kredietkaarten en op betalingsdiensten).

De nettoresultaten op financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening bedroegen EUR 249 miljoen, een stijging met EUR 160 miljoen vergeleken met 2012. Dit is een gevolg van de lagere impact van de netto negatieve 'credit spread' van EUR (72) miljoen in 2013 (het gevolg van de negatieve reële waarde van de eigen schulden van EUR (94) miljoen en de positieve reële waarde van de leningen aan publieke instellingen van EUR 22 miljoen) vergeleken met EUR (172) miljoen in 2012. Daarnaast werd een positieve aanpassing van de schuldwaardering van EUR 23 miljoen geboekt in 2013 terwijl in 2012 een vergoeding van EUR (69) miljoen werd betaald voor de afwikkeling van een deel van de achtergestelde schuld Cashes.

De nettoresultaten op voor verkoop beschikbare financiële activa bedroegen EUR 164 miljoen in 2013 vergeleken met EUR (45) miljoen in 2012. Het positief resultaat in 2013 was toe te schrijven aan de verkoop van overheidsobligaties in België (vooral EUR 134 miljoen op Belgische obligaties en EUR 16 miljoen op Poolse obligaties) en in Turkije (EUR 22 miljoen op Turkse obligaties). In 2012 leidde de vermindering in de risicoblootstelling van overheidsobligaties tot verliezen op de verkoop van Portugese overheidsobligaties (EUR (134) miljoen), gedeeltelijk gecompenseerd door winsten op de verkoop van Griekse omgeruide obligaties en andere Europese (vooral Duitse en Belgische) overheidsobligaties.

De nettobaten uit overige activiteiten bedroegen EUR 106 miljoen in 2013, een stijging met EUR 43 miljoen vergeleken met 2012. Dit is vooral te wijten aan de wijziging in consolidatiekring met betrekking tot de leasing entiteiten (volledige consolidatie vanaf het tweede kwartaal van 2012), naast de verliezen op de verkoop van vastgoedbeleggingen en de bijzondere waardeverminderingen op vastgoedbeleggingen geboekt bij enkele leasing entiteiten in afbouw in 2012.

De loonkosten en algemene bedrijfskosten bedroegen EUR (4.134) miljoen in 2013, EUR 10 miljoen lager dan in 2012. De wijziging in de consolidatiekring met betrekking tot de leasing entiteiten en enkele factoring entiteiten, de bijkantoren in Nederland en Noorwegen en de overdracht van 'Specialised Finance' activiteiten zorgde voor een toename van EUR (136) miljoen. De bedrijfskosten waren lager in de meeste geografieën (vooral in België), gedeeltelijk tenietgedaan door hogere kosten in Turkije en Luxemburg. De kostenontwikkeling in België werd positief beïnvloed door het uitrollen van het 'Bank for the Future' programma gelanceerd in december 2012: lagere personeelskosten (door de daling van het personeelsbestand en lagere voorzieningen voor herstructureringsplannen die de impact van de loonstijgingen meer dan compenseerden), lagere IT kosten, BTW terugname in 2013 en hogere herstructureringskosten in 2012. De kostenstijging in Luxemburg was te wijten aan hogere personeelskosten (door een voorziening voor vervroegd vertrek van EUR (41) miljoen) terwijl de kostenstijging in Turkije een gevolg is van de groei initiatieven (kantoren, ATM en personeel).

De afschrijvingen bedroegen EUR (212) miljoen in 2013, EUR 24 miljoen lager dan vorig jaar. De wijziging in de consolidatiekring met betrekking tot de leasing entiteiten, enkele factoring entiteiten en de bijkantoren in Nederland en Noorwegen zorgde voor een toename van EUR (3) miljoen. De daling in de afschrijvingen wordt vooral verklaard door de afschrijvingen van immateriële activa van EUR (10) miljoen voor de bijkantoren in Portugal en het Verenigd Koninkrijk in 2012 en lagere afschrijvingen op IT activa (EUR 9 miljoen).

De risicokost bedroeg EUR (493) miljoen in 2013, EUR 119 miljoen hoger dan in 2012. Dit is vooral te wijten aan eenmalige terugnemingen van collectieve voorzieningen in 2012 vooral bij Belgian Retail banking (EUR 72 miljoen). Specifieke voorzieningen waren hoger dan in 2012 vooral bij de CIB bijkantoren (ten gevolge van specifieke dossiers in Spanje) en in Turkije, gedeeltelijk gecompenseerd door lagere specifieke voorzieningen bij Belgian Retail banking.

Het aandeel in het nettoresultaat van ondernemingen waarop vermogensmutatie wordt toegepast bedroeg EUR (251) miljoen in 2013, tegenover EUR (295) miljoen in 2012. Beide jaren werden beïnvloed door een bijzondere waardevermindering op de investering in vermogensbeheer (EUR (446) miljoen in 2013 vergeleken met EUR (470) miljoen in 2012). De wijziging van vermogensmutatiemethode naar volledige consolidatie van de leasing entiteiten in het tweede kwartaal van 2012 en van enkele factoring entiteiten vanaf het tweede kwartaal van 2013 leidde tot een negatieve

variantie van EUR (15) miljoen. BNP Paribas Investment Partners leverde een bijdrage van EUR 70 miljoen tegenover EUR 53 miljoen in 2012, deels te wijten aan een gedeeltelijke terugneming van een verlies op een verkoop in 2012. De bijdrage van AG Insurance bedroeg EUR 81 miljoen tegenover EUR 55 miljoen in 2012 dat werd beïnvloed door de bijzondere waardevermindering op de Griekse schuld.

Nettowinsten op overige activa bedroegen EUR 64 miljoen in 2013, vergeleken met EUR (236) miljoen in 2012. Het positief resultaat in 2013 is voornamelijk het gevolg van de herwaardering van de achtergestelde lening uitgegeven door TEB (EUR 46 miljoen, ingevolge de bedrijfscombinaties zoals beschreven in noot 8.b van het geconsolideerd jaarverslag), de liquidatie van Fortis Holding Malta (EUR 22 miljoen) en de aanpassing van het resultaat op de overdracht van het bijkantoor in Portugal (EUR 7 miljoen), gedeeltelijk tenietgedaan door de aanpassing van het resultaat op de overdracht van het bijkantoor in het Verenigd Koninkrijk (EUR (10) miljoen) en het verlies op de verkoop van hardware (EUR (9) miljoen). Het negatief resultaat in 2012 was te wijten aan het verwachte verlies op de overdracht van de bijkantoren in het Verenigd Koninkrijk en Portugal (EUR (105) miljoen), het recycleren via de resultatenrekening van de wisselkoersverschillenreserve met betrekking tot de liquidatie van Fortis Proprietary Investments en FB Energy Trading (EUR (94) miljoen) en het verlies op de verkoop van hardware (EUR (15) miljoen).

De winstbelastingen in 2013 bedroegen EUR (529) miljoen, met een effectief belastingpercentage van 36%. Uitgezonderd het aandeel in het resultaat van ondernemingen waarop vermogensmutatie wordt toegepast na aftrek van belastingen, bedroeg het effectieve belastingpercentage 30%. De winstbelastingen in 2012 bedroegen EUR (45) miljoen, inclusief de opname van uitgestelde belastingvorderingen na de liquidatie van participaties (EUR 291 miljoen). Uitgezonderd deze opname van uitgestelde belastingvorderingen en het aandeel in het nettoresultaat van ondernemingen waarop vermogensmutatie wordt toegepast, bedroeg het effectieve belastingpercentage 38%.

Het resultaat toewijsbaar aan de minderheidsbelangen bedroeg EUR 322 miljoen in 2013, EUR 84 miljoen hoger dan in 2012 en vooral te danken aan het hoger resultaat van BGL BNP Paribas en de Leasing entiteiten (door de wijziging in de consolidatiekring vanaf het tweede kwartaal van 2012 met een stijging in de minderheidsbelangen van 50% naar 75%).

Toelichting bij de evolutie van de balans

Het balanstotaal van BNP Paribas Fortis bedroeg EUR 261 miljard aan het eind van december 2013 wat EUR (11) miljard of 4% lager is dan aan het eind van 2012. De wijziging in consolidatiekring ingevolge de overdracht van 'Specialised Finance' activiteiten, de eerste consolidatie van het bijkantoor in Nederland, de wijziging naar volledige consolidatie van TEB en enkele factoring entiteiten en de bijkantoren in het Verenigd Koninkrijk en Portugal die de consolidatiekring verlieten, hebben een stijging van de totale activa met EUR 23 miljard tot gevolg. Daarnaast gingen de activiteiten inzake terugkoopovereenkomsten op de verplichtingszijde omhoog terwijl de schulden aan klanten werden ondersteund door hogere klantendeposito's. Deze stijgingen werden meer dan tenietgedaan door een neerwaartse beweging van de derivaten

als gevolg van de compressie van deals, het lagere bedrag van effecten geherclassificeerd als leningen en vorderingen, lagere voor verkoop beschikbare financiële activa, lagere tegoeden bij de centrale banken en lagere schulden aan kredietinstellingen. Schuldbewijzen en achtergestelde schulden daalden door terugbetalingen.

Vanuit geografisch standpunt en op basis van de ligging van de entiteiten van BNP Paribas Fortis bevinden de activa zich voor 68% in België, voor 8% in Luxemburg en voor 24% in andere landen vooral door de impact van de volledige consolidatie van TEB en de opname in de consolidatiekring van het bijkantoor in Nederland.

Activa

Kas, centrale banken en postgirorekeningen bedroeg EUR 10,2 miljard aan het eind van december 2013, een daling met EUR (0,9) miljard vergeleken met eind 2012. De tegoeden geplaatst op de (overnight) deposito faciliteit bij de centrale bank daalde met EUR (5,5) miljard in België en met EUR (1,1) miljard in Luxemburg. Dit werd gedeeltelijk gecompenseerd door een stijging van de monetaire reserves bij de centrale bank in België (EUR 4,3 miljard) en door de impact van de wijziging naar volledige consolidatie van TEB (EUR 1,2 miljard) en de opname in de consolidatiekring van het bijkantoor in Nederland (EUR 0,8 miljard).

Financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening daalden fors in 2013 met EUR (15,1) miljard of 45% tot EUR 18,4 miljard. Dit houdt vooral verband met de neerwaartse beweging van de derivaten met EUR (15) miljard (van EUR 22,1 miljard eind 2012 naar 7,1 miljard eind 2013) wat, naast de marktevolutie, vooral een gevolg is van het 'One window to the market' project. Dit project bevatte een novatiefase, waarbij externe deals vervangen werden door back-to-back deals met BNP Paribas, en een compressiefase, waarbij deals vervroegd beëindigd werden en vervangen door nieuwe deals met dezelfde rentevoet risicogevoeligheid, maar andere verwachte toekomstige kasstromen en lagere reële waarden. Bovendien daalde de activiteit van de terugkoopovereenkomsten met EUR (0,7) miljard, gedeeltelijk gecompenseerd door een stijging in effecten & leningen (EUR 0,6 miljard).

De voor verkoop beschikbare financiële activa daalden met EUR (2,6) miljard of 7% tot EUR 32,9 miljard aan het eind van december 2013. Dit is vooral toe te schrijven aan de daling van de portefeuille overheidsobligaties met EUR (1,7) miljard (inclusief EUR 0,8 miljard door de wijziging naar volledige consolidatie van TEB), in de portefeuille bedrijfsobligaties (EUR (0,9) miljard) en in de portefeuille aandeleneffecten (EUR (0,5) miljard). De daling in de portefeuille overheidsobligaties werd vooral veroorzaakt door de verkoop en terugbetalingen van Belgische obligaties (EUR (1,3) miljard), Franse obligaties (EUR (0,6) miljard) en Poolse obligaties (EUR (0,2) miljard).

Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen bedroegen EUR 19,5 miljard aan het einde van december 2013, vergeleken met EUR 18,5 miljard eind 2012. Deze stijging is vooral een gevolg van het liquiditeitsoverschot geplaatst bij de ECB door het bijkantoor in Duitsland (EUR 1,5 miljard), door de opening van het bijkantoor in Nederland (EUR 0,4 miljard) en de volledige consolidatie van TEB (EUR 0,5 miljard). Dit werd gedeeltelijk tenietgedaan door de daling in de leningen op kredietinstellingen in België en Luxemburg (EUR (0,9) miljard).

Leningen aan en vorderingen op klanten bedroegen EUR 160,5 miljard aan het eind van 2013, vergeleken met EUR 147,8 miljard aan het eind van 2012, een stijging met EUR 12,7 miljard of 9%. Dit is vooral toe te schrijven aan de wijziging van de consolidatiekring zoals de volledige consolidatie van TEB (EUR 6,9 miljard) en van enkele factoring entiteiten (EUR 1,1 miljard), de groei van 'Specialised Finance' (EUR 11 miljard waarvan EUR 8,1 miljard getransfereerde leningen) en de eerste consolidatie van het bijkantoor in Nederland (EUR 1,6 miljard). Effecten gingen met EUR (5,8) miljard omlaag vooral door de Goldfish effecten (call en verkoop in februari en mei 2013 voor EUR (3,9) miljard) en door de verkopen in de gestructureerde kredietportefeuille (EUR (0,9) miljard). Exclusief deze wijziging van de consolidatiekring en de evolutie in de effecten en terugkoopovereenkomsten (die met EUR (0,2) daalden) bedroegen de leningen EUR 125 miljard vergeleken met EUR 127 miljard aan het eind van 2012. Een gematigde krediettoename in Retail Banking in België (vooral van de hypothecaire leningen) werd gecompenseerd door de afname van leningen bij Leasing (vooral in de niet-kern portefeuille) en bij CIB buiten België (vooral in Spanje en Noorwegen).

Overlopende rekeningen en overige activa daalden met EUR (2,8) miljard of 28% tot EUR 7,2 miljard aan het eind van december 2013, te wijten aan lagere 'margin accounts' (vooral 'cash collaterals' op derivaten ten gevolge van het compressieproject).

Deelnemingen in ondernemingen waarop de vermogensmutatiemethode wordt toegepast bedroegen EUR 3,0 miljard aan het eind van 2013, een daling van EUR (0,6) miljard of 16% vergeleken met eind 2012. Dit is vooral te wijten aan de bijzondere waardevermindering op de investering in vermogensbeheer van EUR (0,4) miljard en een daling met EUR (0,1) miljard in AG Insurance.

Activa aangehouden voor verkoop daalden met EUR (2,1) miljard tegenover eind 2012. Dit houdt verband met de classificatie van de bijkantoren in Portugal (EUR 0,6 miljard) en het Verenigd Koninkrijk (EUR 1,5 miljard) als 'Aangehouden voor verkoop' eind 2012 (in het kader van de toekomstige overdracht van deze activiteiten naar BNP Paribas). De overdracht vond plaats in mei 2013 voor het bijkantoor in Portugal en in november 2013 voor het bijkantoor in het Verenigd Koninkrijk. Eind 2013 bleven er geen activa meer over die geïnclassificeerd werden als 'Aangehouden voor verkoop'.

Verplichtingen en eigen vermogen

Financiële verplichtingen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening vertoonden een daling met EUR (8,6) miljard of 28% tot EUR 22,2 miljard aan het eind van 2013. Handelsderivaten daalden met EUR (13,6) miljard van EUR 18,3 miljard aan het eind van december 2012 naar EUR 4,7 miljard aan het eind van 2013 wat, naast de marktevolutie, vooral veroorzaakt werd door de compressie van deals. Dit werd gedeeltelijk gecompenseerd door de stijging van de activiteit in terugkoopovereenkomsten met EUR 4,7 miljard.

Schulden aan kredietinstellingen bedroegen EUR 18,7 miljard aan het eind van december 2013, wat EUR (5,1) miljard of 21% lager is vergeleken met eind 2012. Deze daling is vooral het gevolg van de lagere schulden aan kredietinstellingen in België (EUR (4,1) miljard) gerelateerd aan de evolutie van de NBB tender (terugbetaling voor vervaldag van de LTRO van EUR (5,3) miljard en een nieuwe tender van EUR 1,5 miljard in het laatste kwartaal) en bij Leasing (EUR (1,8) miljard vooral door lagere financieringsbehoeften). Dit werd gedeeltelijk gecompenseerd door de volledige consolidatie van TEB met een impact van EUR 2,4 miljard.

Schulden aan klanten bedroegen EUR 160,8 miljard op het einde van december 2013, een stijging van EUR 14,6 miljard of 10% vergeleken met eind 2012. Dit is vooral toe te schrijven aan de wijziging van de consolidatiekring zoals de volledige consolidatie van TEB (EUR 6,2 miljard) en van enkele factoring entiteiten (EUR 0,2 miljard) en de eerste consolidatie van het bijkantoor in Nederland (EUR 5,1 miljard). Exclusief de wijziging in consolidatiekring en de terugkoopovereenkomsten bedroegen de deposito's EUR 142 miljard vergeleken met EUR 139 miljard aan het einde van 2012, een stijging gedragen door de groei van de deposito's in België (vooral zichtdeposito's en spaarrekeningen), bij CIB buiten België (vooral deposito's aan zakelijke klanten in het bijkantoor in Duitsland) en in Turkije.

Schuldbewijzen bedroegen EUR 15,9 miljard op 31 december 2013, een daling van EUR 6,5 miljard of 29% vergeleken met eind 2012. Dit is vooral toe te schrijven aan de terugbetalingen van depositocertificaten en andere schuldbewijzen, naast de beperkte uitgifte van nieuw langetermijnhandelspapier gezien de lage vraag naar langetermijnbeleggingen bij de retail klanten.

Overlopende rekeningen en overige verplichtingen daalden met EUR (1,3) miljard tot EUR 6,7 miljard aan het einde van 2013, vooral door lagere 'margin accounts' ('cash collaterals' op derivaten, verbonden met het compressie project), gedeeltelijk gecompenseerd door de opname op de balans van een verplichting bij TEB gerelateerd aan put opties aangehouden door een derde partij (EUR 0,3 miljard).

Achtergestelde schulden daalden met EUR (1,3) miljard of 17% tot EUR 6,3 miljard aan het einde van 2013, als gevolg van de aflossing van achtergestelde schulden en certificaten (waaronder de vervroegde terugbetaling van een Tier 2 schuld van EUR 0,8 miljard).

Verplichtingen aangehouden voor verkoop daalden met EUR (1,7) miljard vergeleken met eind 2012. Dit houdt verband met de

verplichtingen van de bijkantoren in Portugal (EUR 0,1 miljard) en in het Verenigd Koninkrijk (EUR 1,6 miljard) die werden overgedragen naar BNP Paribas in 2013. Eind 2013 bleven er geen verplichtingen aangehouden voor verkoop meer over.

Het **eigen vermogen** bedroeg EUR 18,7 miljard op 31 december 2013 in lijn met eind 2012. De impact van het netto jaarresultaat (EUR 0,6 miljard) werd tenietgedaan door het betaalde dividend (EUR (256) miljoen), door de goodwill van Castle SF (EUR (0,3) miljard) en de terugname van de putoptie van TEB (EUR 64 miljoen).

Minderheidsbelangen stegen met EUR 0,5 miljard tot EUR 4,8 miljard op 31 december 2013, vooral toe te wijzen aan de volledige consolidatie van TEB (EUR 0,4 miljard).

Liquiditeit en solvabiliteit

De liquiditeit van BNP Paribas Fortis bleef sterk met klantendeposito's voor EUR 161 miljard en leningen aan klanten voor EUR 153 miljard. Deze gunstige liquiditeitspositie maakt het mogelijk om de invloed van de aangekochte Specialised Finance kredietverlening op te vangen.

De klantendeposito's bestaan uit schulden aan klanten, exclusief repo's en leningen aan klanten, en zijn leningen aan en vorderingen op klanten exclusief effecten geïdentificeerd als Leningen en vorderingen en reverse repurchase agreements.

De solvabiliteit van BNP Paribas Fortis bleef sterk. Op 31 december 2013 bedroeg de Tier 1-kapitaalratio van BNP Paribas Fortis 14,8%, in lijn met met de ratio op 31 december 2012 (met de impact van de herwerking voor de IAS 19 'Personeelsvoordelen' op het kapitaal). De totale kapitaalratio bedroeg 17,4% eind december 2013, ruim hoger dan het door de regelgever vereiste minimum van 8%, maar lager dan 18,5% eind 2012 (met de impact van de herwerking voor de IAS 19 'Personeelsvoordelen' op het kapitaal).

De totale kapitaalratio daalde met 1% ten opzichte van vorig jaar, voornamelijk te verklaren door een daling van het Tier 2 kapitaal met EUR (1,7) miljard door de vroegtijdige terugbetaling van achtergestelde schulden.

Voornaamste risico's en onzekerheden

De activiteiten van BNP Paribas Fortis zijn blootgesteld aan een aantal risico's zoals kredietrisico, marktrisico, liquiditeitsrisico en operationeel risico. Om ervoor te zorgen dat deze risico's geïdentificeerd en naar behoren beheerd worden, past de Bank een aantal interne controleprocedures toe en gebruikt ze een hele reeks risico-indicatoren, die nader worden beschreven in noot 4 'Risicobeheer en solvabiliteit' van de Geconsolideerde Jaarrekening van BNP Paribas Fortis 2013.

BNP Paribas Fortis is als verweerder betrokken bij verscheidene claims, geschillen en rechtszaken in België en in enkele

rechtsgebieden in het buitenland, die zijn ontstaan tijdens de gewone bedrijfsvoering van de bankbusiness en na de herstructurering van BNP Paribas Fortis en BNP Paribas Fortis Groep eind september en begin oktober 2008. Dit wordt nader beschreven in noot 8.j 'Voorwaardelijke activa en verplichtingen' van de Geconsolideerde Jaarrekening van BNP Paribas Fortis 2013.

De gebeurtenissen na de verslagperiode worden nader beschreven in de noot 8.l 'Gebeurtenissen na de verslagperiode' van het Jaarverslag van BNP Paribas Fortis 2013.

Bericht van de Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur van BNP Paribas Fortis is verantwoordelijk voor het opstellen van de Geconsolideerde Jaarrekening van BNP Paribas Fortis per 31 december 2013 in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards zoals aanvaard binnen de Europese Unie en de Niet-geconsolideerde Jaarrekening van BNP Paribas Fortis per 31 december 2013 in overeenstemming met de regels vastgelegd in het (Belgisch) Koninklijk Besluit van 23 september 1992 op de jaarrekening van de kredietinstellingen.

De Raad van Bestuur heeft op 20 maart 2014 de Geconsolideerde en Niet-geconsolideerde Jaarrekening van BNP Paribas Fortis beoordeeld en goedgekeurd voor publicatie.

De Raad van Bestuur van BNP Paribas Fortis verklaart dat, naar zijn beste weten, de Geconsolideerde Jaarrekening van BNP Paribas Fortis en de Niet-geconsolideerde Jaarrekening van BNP Paribas Fortis een getrouw en juist beeld geven van de activa, verplichtingen, financiële positie en resultatenrekening van BNP Paribas Fortis en de in de consolidatie opgenomen verbintenissen, en dat de informatie die in deze jaarrekening is opgenomen geen tekortkomingen bevat die het noodzakelijk maken om significant de reikwijdte van enige verklaring aan te passen.

De Raad van Bestuur van BNP Paribas Fortis verklaart eveneens dat, naar zijn beste weten, het jaaroverzicht een juist beeld geeft van de ontwikkeling, resultaten en positie van BNP Paribas Fortis en van de verbintenissen die in de consolidatie zijn opgenomen, samen met een beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden waarmee zij wordt geconfronteerd.

De Geconsolideerde Jaarrekening van BNP Paribas Fortis en de Niet-geconsolideerde Jaarrekening van BNP Paribas Fortis per 31 december 2013 zullen ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 24 april 2014.

Brussel, 20 maart 2014

De Raad van Bestuur van BNP Paribas Fortis

Verklaring van Deugdelijk Bestuur

BNP Paribas Fortis heeft schuldeffekten uitgegeven die genoteerd zijn op een gereguleerde markt in de betekenis van artikel 2, 3° van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten. Daarnaast, maar evenwel zonder de betrokkenheid van BNP Paribas Fortis zelf, worden haar aandelen van tijd tot tijd verhandeld op een multilaterale handelsfaciliteit in de betekenis van artikel 2, 4° van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten.

Rekening houdende met het bovenstaande en in overeenstemming met artikel 96§2 van het Wetboek van Vennootschappen

en artikel 1 van het Koninklijk Besluit van 6 juni 2010, heeft BNP Paribas Fortis de 'Belgische Corporate Governance Code 2009' goedgekeurd als zijn referentiecode (hierna de 'Code' genoemd).

De Code kan worden geraadpleegd op <http://www.corporategovernancecommittee.be>

Het Remuneratieverslag waarnaar verwezen wordt in bepaling 7.2 van de Code, is te vinden in noot 8.d 'Bezoldigingen en voordelen aan de bedrijfsleiders van BNP Paribas Fortis'.

1. Naleving van de Code

BNP Paribas Fortis voldoet in het algemeen aan de beginselen en bepalingen van de Code. De belangrijkste verschillen hebben betrekking op Principe 8 'Dialoog met de aandeelhouders'. Het feit dat de Vennootschap niet in staat is alle bepalingen van Principe 8 van de Code na te leven, houdt verband met het aandeelhouder-schap van BNP Paribas Fortis. BNP Paribas SA is eigenaar van 99,93% van de uitgegeven aandelen. De overige 0,07% uitgegeven aandelen zijn verspreid onder het publiek. Ongeacht het voor-gaande is BNP Paribas Fortis via haar website en de verschillende media in constante dialoog met haar stakeholders.

Het Corporate Governance Charter is consulteerbaar op de website van BNP Paribas Fortis.

BNP Paribas SA zelf is een op Euronext genoteerd bedrijf. Dit impli-ceert dat BNP Paribas Fortis, haar bestuurders en haar personeel rekening moeten houden met bepaalde wettelijke bepalingen over de bekendmaking van gevoelige informatie aan de markt. De Raad van Bestuur is evenwel vastbesloten de belangen van de aandeelhouders van BNP Paribas Fortis ten allen tijde te bescher-men en zal hen allemaal de nodige informatie en voorzieningen verstrekken om hun rechten uit te oefenen, in overeenstemming met het Wetboek van Vennootschappen.

Het diversiteitsbeleid van de Bank is gealigneerd op de doelstel-ling om ten minste één derde vrouwen te hebben in de Raad van Bestuur tegen januari 2017.

BNP Paribas Fortis heeft geen transparantieverklaringen ont-vangen in de betekenis van de wet van 2 mei 2007 over de bekendmaking van belangrijke participaties.

Hoewel de niet-uitvoerende bestuurders niet afzonderlijk, i.e. buiten de aanwezigheid van de Voorzitter van het Directiecomité en de uitvoerende bestuurders, vergaderden om de interactie met deze laatste te evalueren (bepaling 4.12 van de Code), is er, gezien het aandeelhouderschap van de Bank en de samenstelling van de Raad van Bestuur, toch een constante dialoog tussen de niet-uitvoerende bestuurders, en dit zowel binnen als buiten de Raad van Bestuur en haar comités

2. Bestuursorganen

Raad van Bestuur

Rol en verantwoordelijkheden

In overeenstemming met de wet- en regelgeving in verband met kredietinstellingen die in België van kracht is, is de Raad van Bestuur verantwoordelijk voor het definiëren van het algemene beleid van BNP Paribas Fortis ('beleidsfunctie'), door toezicht te houden op de activiteiten van het Directiecomité, de leden van het Directiecomité aan te stellen en te ontslaan en toezicht te houden op de Interne Controlefuncties ('toezichtfunctie'). De Raad van Bestuur beslist over de strategie en de waarden van de Vennootschap, risicobereidheid en de voornaamste beleidslijnen.

Overeenkomstig artikel 26 van de Bankwet¹ en artikel 22 van de statuten van BNP Paribas Fortis ('Statuten') hebben de leden van de Raad van Bestuur uit hun midden een Directiecomité verkozen, waarvan de leden 'uitvoerende bestuurders' worden genoemd. In overeenstemming met de Bankwet en de richtlijnen van de NBB, en met eerbied voor de daarin opgelegde beperkingen, heeft het Directiecomité een algemene volmacht gekregen om alle handelingen te stellen die nodig of relevant zijn om de bankactiviteiten te beheren binnen het algemene beleidskader dat de Raad van Bestuur heeft opgesteld ('beheersfunctie').

Criteria inzake samenstelling en lidmaatschap

De Raad van Bestuur zal samengesteld zijn uit niet minder dan vijf en niet meer dan 35 bestuurders. Leden van de Raad van Bestuur kunnen al dan niet aandeelhouders zijn, en worden benoemd voor een of meer hernieuwbare termijnen, waarbij een termijn maximaal vier jaar bedraagt.

Het is het beleid van BNP Paribas Fortis dat de samenstelling van de Raad van Bestuur bestaat uit een gepaste en evenwichtige vertegenwoordiging (i) van kennis en vaardigheden, (ii) van mannen en vrouwen en (iii) van Uitvoerende & Niet-uitvoerende Bestuurders, al dan niet onafhankelijk. Uitvoerende Bestuurders mogen echter niet de meerderheid van de Raad van Bestuur uitmaken.

Rechtspersonen kunnen niet in de Raad van Bestuur zetelen.

Alle Bestuurders moeten geschikt zijn ('fit & proper') en worden allemaal vooraf geselecteerd en beoordeeld op basis van een vooraf bepaalde reeks selectiecriteria.

In overeenstemming met de bankwet van 22 maart 1993 zal BNP Paribas Fortis de geschiktheid van elke kandidaat-bestuurder beoordelen en evalueren. Hetzelfde geldt in geval van een herbenoeming.

BNP Paribas Fortis zal elk jaar opnieuw de geschiktheid van elke bestuurder beoordelen.

Samenstelling

Op 20 maart 2014 is de Raad van Bestuur als volgt samengesteld:

DAEMS Herman

Voorzitter van de Raad van Bestuur. Niet-uitvoerend bestuurder. Lid van de Raad van Bestuur sinds 14.05.2009. Het bestuursmandaat verstrijkt tijdens de jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 2016.

CHODRON de COURCEL Georges

Vice-voorzitter van de Raad van Bestuur. Niet-uitvoerend bestuurder. Lid van de Raad van Bestuur sinds 14.05.2009. Het bestuursmandaat verstrijkt tijdens de jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 2016.

JADOT Maxime

Uitvoerend bestuurder. Voorzitter van het Directiecomité sinds 01.03.2011. Lid van de Raad van Bestuur door coöptatie sinds 13.01.2011. Het bestuursmandaat werd bevestigd en hernieuwd op 21.04.2011 en verstrijkt tijdens de Jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 2015.

DIERCKX Filip

Uitvoerend bestuurder. Vice-Voorzitter van het Directiecomité. Lid van de Raad van Bestuur sinds 28.10.1998. Het bestuursmandaat werd vernieuwd op 18 april 2013 en verstrijkt tijdens de Jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 2017.

MENNICKEN Thomas

Uitvoerend bestuurder. Lid van de Raad van Bestuur en van het Directiecomité sinds 14.05.2009. Het bestuursmandaat verstrijkt tijdens de Jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 2016.

¹ De wet van 22 maart 1993 betreffende het statuut van en het toezicht op kredietinstellingen

VANDEKERCKHOVE Peter

Uitvoerend bestuurder. Lid van de Raad van Bestuur en van het Directiecomité sinds 21.04.2011.

Het bestuursmandaat verstrijkt tijdens de Jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 2015.

REMY Dominique

Uitvoerend bestuurder. Lid van de Raad van Bestuur door coöptatie op 25.07.2012, met inwerkingtreding op 30.08.2012.

Het bestuursmandaat werd bevestigd en hernieuwd op 11.12.2012 en verstrijkt tijdens de Jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 2016.

BONNAFÉ Jean-Laurent

Niet-uitvoerend bestuurder. Lid van de Raad van Bestuur sinds 14.05.2009.

Het bestuursmandaat verstrijkt tijdens de Jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 2016.

BOOGMANS Dirk

Onafhankelijk niet-uitvoerend bestuurder. Lid van de Raad van Bestuur sinds 01.10.2009.

Het bestuursmandaat verstrijkt tijdens de Jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 2016.

d'ASPREMONT LYNDEN Antoinette

Onafhankelijk niet-uitvoerend bestuurder. Lid van de Raad van Bestuur sinds 19.04.2012.

Het bestuursmandaat verstrijkt tijdens de Jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 2016

DECRAENE Stefaan

Niet-uitvoerend bestuurder. Lid van de Raad van Bestuur sinds 18.04.2013.

Het bestuursmandaat verstrijkt tijdens de Jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 2017.

DUTORDOIR Sophie

Onafhankelijk niet-uitvoerend bestuurder. Lid van de Raad van Bestuur door coöptatie sinds 30.11.2010.

Het bestuursmandaat werd bevestigd en hernieuwd op 21.04.2011 en verstrijkt tijdens de Jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 2015.

PAPIASSE Alain

Niet-uitvoerend bestuurder. Lid van de Raad van Bestuur sinds 14.05.2009.

Het bestuursmandaat verstrijkt tijdens de Jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 2016.

STÉPHENNE Jean

Niet-uitvoerend bestuurder. Lid van de Raad van Bestuur sinds 26.04.2001.

Het bestuursmandaat werd vernieuwd op 18.04.2013 en verstrijkt tijdens de Jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 2015.

VARÈNE Thierry

Niet-uitvoerend bestuurder. Lid van de Raad van Bestuur sinds 14.05.2009.

Het bestuursmandaat verstrijkt tijdens de Jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 2016.

VILLEROY DE GALHAU François

Niet-uitvoerend bestuurder. Lid van de Raad van Bestuur sinds 19.04.2012.

Het bestuursmandaat verstrijkt tijdens de Jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 2016.

De heer Luc VANSTEENKISTE is permanent uitgenodigd op de Raad van Bestuur.

De Raad van Bestuur van BNP Paribas Fortis, die verantwoordelijk is voor het uitstippelen van het algemene beleid en voor het houden van toezicht op de activiteiten van de uitvoerende bestuurders, is nu samengesteld uit 16 bestuurders, onder wie 11 niet-uitvoerende bestuurders (van wie er drie zijn benoemd tot onafhankelijke bestuurders die voldoen aan de criteria zoals vastgelegd in artikel 526ter van het Wetboek van Vennootschappen) en 5 uitvoerende bestuurders.

Tussen 1 januari 2013 en 31 december 2013 was de Raad van Bestuur als volgt samengesteld:

DAEMS Herman

Voorzitter van de Raad van Bestuur

CHODRON de COURCEL Georges

Vice-Voorzitter van de Raad van Bestuur

BONNAFÉ Jean-Laurent

Niet-uitvoerend bestuurder

JADOT Maxime

Voorzitter van het Directiecomité en uitvoerend bestuurder

DIERCKX Filip

Vice-Voorzitter van het Directiecomité en uitvoerend bestuurder

FOHL Camille

Niet-Uitvoerend bestuurder (tot 18.04.2013)

MENNICKEN Thomas

Uitvoerend bestuurder, lid van het Directiecomité

REMY Dominique

Uitvoerend bestuurder, lid van het Directiecomité

VANDEKERCKHOVE Peter

Uitvoerend bestuurder, lid van het Directiecomité

BOOGMANS Dirk

Onafhankelijk niet-uitvoerend bestuurder

DUTORDOIR Sophie

Onafhankelijk niet-uitvoerend bestuurder

STÉPHENNE JeanOnafhankelijk niet-uitvoerend bestuurder (tot 18.04.2013).
Niet-Uitvoerend bestuurder (sinds 19.04.2013)**PAPIASSE Alain**

Niet-uitvoerend bestuurder

VARÈNE Thierry

Niet-uitvoerend bestuurder

GEENS Koen

Niet-uitvoerend bestuurder (tot 05.03.2013)

VILLEROY DE GALHAU François

Niet-uitvoerend bestuurder

d'ASPREMONT LYNDEN Antoinette

Onafhankelijk niet-uitvoerend bestuurder

DELWAIDE Henri

Niet-uitvoerend bestuurder (tot 24.12.2013)

ABRAHAM Filip

Niet-uitvoerend bestuurder (van 18.03.2013 tot 12.12.2013)

DECRAENE Stefaan

Niet-uitvoerend bestuurder (sinds 18.04.2013)

Aanwezigheid op de bestuursvergaderingen:

De Raad van Bestuur hield 13 vergaderingen in 2013. Het aantal bijgewoonde vergaderingen zag er als volgt uit:

Bestuurder	Aantal bijgewoonde vergaderingen
DAEMS, Herman	13
CHODRON de COURCEL, Georges	10
BONNAFÉ, Jean-Laurent	4
JADOT, Maxime	13
BOOGMANS, Dirk	12
d'ASPREMONT LYNDEN, Antoinette	11
DIERCKX, Filip	13
DUTORDOIR, Sophie	10
FOHL, Camille (tot 14 maart 2013)*	2
GEENS, Koen (tot 5 maart 2013)*	1
MENNICKEN, Thomas	12
PAPIASSE, Alain	5
REMY, Dominique	9
STÉPHENNE, Jean	9
VANDEKERCKHOVE, Peter	12
VARÈNE, Thierry	11
VILLEROY DE GALHAU François	9
DELWAIDE, Henri	10
VANSTEENKISTE, Luc**	11
DECRAENE, Stefaan (sinds 18 april 2013)*	7
ABRAHAM, Filip (sinds 18 maart 2013)*	10

* Minder vergaderingen omwille van toetreding of uittrading Raad van Bestuur in 2013.

** Aanwezig als vaste genodigde.

Evaluatie van de Raad van Bestuur

Onder het leiderschap van de Voorzitter van de Raad van Bestuur bespreekt de Raad van Bestuur elke twee jaar zijn prestaties en punten van verbetering om zijn globale samenstelling en die van zijn comités te verbeteren, alsook haar samenwerking met het management.

Deze evaluatie beoogt drie doelstellingen:

- de werking en algehele samenstelling van de Raad of het desbetreffende Bestuurscomité beoordelen;
- nagaan of de belangrijke kwesties naar behoren worden voorbereid en besproken;
- de effectieve bijdrage van elke bestuurder evalueren.

Bezoldiging

Informatie betreffende de totale bezoldiging voor 2013, inclusief de voordelen in natura en pensioenkosten, van uitvoerende en niet-uitvoerende bestuurders, betaald en betaalbaar door BNP Paribas Fortis, zijn te vinden in noot 8.d 'Bezoldigingen en voordelen aan de bedrijfsleiders van BNP Paribas Fortis van de Geconsolideerde Jaarrekening van BNP Paribas Fortis. Dit verslag moet worden beschouwd als het Remuneratieverslag overeenkomstig bepaling 7.2 van de Code.

Comités van de Raad van Bestuur

Om zijn rol doeltreffend te vervullen en zijn verplichtingen na te komen, heeft de Raad van Bestuur een *Audit, Risk & Compliance Committee en een Governance, Nomination & Remuneration Committee* opgericht. Het bestaan van deze comités beperkt de bevoegdheid van de Raad niet om, zo nodig, nog meer comités ad hoc op te richten voor specifieke aangelegenheden. Elk Bestuurscomité heeft een adviserende rol. De benoeming van comitéleden is gebaseerd op (i) hun specifieke bekwaamheden en ervaring, naast de algemene basiscompetenties vereist als lid van de Raad, en (ii) de noodzaak dat elk comité, als geheel, de nodige bekwaamheden en ervaringen heeft voor zijn werking.

De oprichting, samenstelling, verantwoordelijkheden en werking van bovengenoemde Bestuurscomités zijn in overeenstemming met de Code.

Audit, Risk & Compliance Committee (ARCC)

De rol van het ARCC is de Raad van Bestuur bij te staan in zijn toezichthoudende taken met betrekking tot de interne controle binnen BNP Paribas Fortis in de ruimste zin, met inbegrip van de interne controle van de financiële rapportages en risico's.

Rol en verantwoordelijkheden

Het ARCC controleert, onderzoekt en doet aanbevelingen aan de Raad van Bestuur betreffende:

Audit

- **de prestaties van het externe auditproces:** het ARCC houdt toezicht op het werk dat wordt uitgevoerd door de externe commissarissen, licht hun auditplan door, evalueert hun prestaties minstens eenmaal om de drie jaar aan de hand van welomschreven criteria, en doet aanbevelingen aan de Raad van Bestuur betreffende hun benoeming of herbenoeming, verlenging van mandaat en bezoldiging. Het ARCC geeft gevolg aan vragen of aanbevelingen van de externe commissarissen. Het ARCC houdt ook toezicht op de onafhankelijkheid van externe auditkantoren, inclusief de doorlichting en goedkeuring van niet-auditdiensten verleend aan BNP Paribas Fortis.
- **de prestaties van het interne auditproces:** het ARCC houdt toezicht op het werk dat is uitgevoerd door de interne afdeling en bekrachtigt het jaarlijkse auditplan, inclusief belangrijke auditopdrachten, draagwijdte en auditbudget. Het houdt toezicht op het opvolgen door het management van de aanbevelingen van de interne audit en neemt deel aan de externe kwaliteitsbeoordeling van de interne afdeling die minstens om de vijf jaar wordt georganiseerd en samenvalt met de benoeming of het ontslag van de General Auditor.

Risico

- **de belangrijkste risicoblootstellingen van BNP Paribas Fortis en de werking van de interne risicobeheer- en controlesystemen,** inclusief het toezicht op de naleving van de desbetreffende wet- en regelgeving. Dit impliceert dat het ARCC belangrijke risicogebieden identificeert en erkent, zoals kredietrisico, marktrisico en liquiditeitsrisico.

Compliance & Operationeel Risico

- **de coherentie en doeltreffendheid van het interne controlesysteem:** dit omvat het overzicht en de herziening van de coherentie en doeltreffendheid van het interne controlesysteem van BNP Paribas Fortis, meer in het bijzonder met betrekking tot de permanente controle ervan, de naleving van de interne en externe wetten en voorschriften en de bescherming van zijn reputatie. Dit omvat het toezicht op het beheer van het operationele risico. Het ARCC stemt in met de aanstelling of het ontslag van de Chief Compliance Officer. Het ARCC onderzoekt eveneens periodiek de effectiviteit van het BNP Paribas Fortis Internal Alert System.

Financiële rapportering

- de integriteit van de jaarrekening en van elk verslag over de financiële prestaties van BNP Paribas Fortis. Dit omvat de consequente toepassing van grondslagen van administratieve verantwoording en rapportering (en veranderingen daaraan) en de kwaliteit van de interne controle over financiële rapportering;
- de consolidatiekring en grondslagen van administratieve verantwoording en rapportering;
- het Jaarverslag en de verklaringen die daarin moeten worden afgelegd door de Raad van Bestuur evenals alle externe of officiële communicatie over de jaarrekening of de financiële prestaties van BNP Paribas Fortis.

Lidmaatschapscriteria

De lidmaatschapscriteria voor de comitéleden verschillen niet van deze die gelden voor de andere Bestuurders.

De geschiktheidsevaluatie van de comitéleden is gebaseerd op:

- de verplichting voldoende onafhankelijke bestuurders in het Bestuurscomité te hebben;
- bovenop de algemene geschiktheidsnormen voor Bestuurders dient de kandidaat bewezen vaardigheden en ervaring te kunnen aantonen met betrekking tot de meeste domeinen waarover het Bestuurscomité handelt;
- de verplichting dat ieder Bestuurscomité, als groep, over de vaardigheden en ervaring beschikt vereist om haar taken op professionele wijze uit te oefenen;
- de onbetwistbare professionele betrouwbaarheid van de kandidaat.

Samenstelling

Het ARCC is samengesteld uit minstens drie niet-uitvoerende bestuurders. Minstens de helft van de leden ervan moeten onafhankelijke bestuurders zijn. In geval van een staking der stemmen heeft de voorzitter van het ARCC een doorslaggevende stem.

Leden van het ARCC moeten over de noodzakelijke vaardigheden en bekwaamheden beschikken op het gebied van boekhouding, audit en financiële bedrijfsvoering. De beschikbaarheid van de noodzakelijke vaardigheden en bekwaamheden wordt ook beoordeeld op het niveau van het ARCC als geheel, niet alleen op individuele basis.

De voorzitter van het ARCC, die niet de Voorzitter van de Raad van Bestuur zal zijn, en de leden ervan worden aangesteld door de Raad van Bestuur op basis van een voorstel van de Voorzitter van de Raad van Bestuur en de voorzitter van het Governance, Nomination & Remuneration Committee.

De Nationale Bank van België (NBB) zal de voorgestelde voorzitter van het ARCC horen en elke benoeming is onderworpen aan de voorafgaande goedkeuring door de NBB. De voorzitter van het ARCC zal een onafhankelijk Bestuurder zijn. De voorzitter van het ARCC ontmoet op geregelde tijdstippen de voorzitters van het ARCC van de belangrijkste entiteiten binnen de Controlled Perimeter.

Overeenkomstig artikel 526bis, §2 van het Wetboek van Vennootschappen is minstens één lid van het ARCC een onafhankelijk bestuurder en beschikt hij over de nodige vaardigheden op het gebied van boekhouding, audit en bedrijfsvoering. De beide onafhankelijke bestuurders in het ARCC van BNP Paribas Fortis voldoen aan de criteria vermeld in dit artikel.

Samenstelling op 20 maart 2014:

- Dirk Boogmans (*onafhankelijk bestuurder*), Voorzitter
- Antoinette d'Aspremont Lynden (*onafhankelijk bestuurder*)
- Herman Daems (*Voorzitter van de Raad van Bestuur*)

Aanwezigheid op de vergaderingen:

Het ARCC vergaderde vijf keer in 2013.

Comitélid	Aantal bijgewoonde vergaderingen
BOOGMANS, Dirk	5
DAEMS, Herman	3
d'ASPREMONT LYNDEN, Antoinette	5
STÉPHENNE, Jean (tot 18 april 2013)*	1
DELWAIDE, Henri (tot 24 december 2013)	5
VANSTEENKISTE, Luc**	2

* Minder vergaderingen omwille van toetreding of uittreding ARCC tijdens 2013.

** Aanwezig als vaste genodigde en minder vergaderingen bijgewoond omwille van uittreding ARCC tijdens 2013.

Bezoldiging

Informatie betreffende de bezoldiging voor 2013, ook voor de leden van het Audit, Risk & Compliance Committee, betaald en betaalbaar door BNP Paribas Fortis, is te vinden in noot 8d 'Bezoldigingen en voordelen aan de bedrijfsleiders van BNP Paribas Fortis' van de Geconsolideerde Jaarrekening van BNP Paribas Fortis. Dit verslag moet worden beschouwd als het Remuneratieverslag overeenkomstig bepaling 7.2 van de Code.

Governance, Nomination & Remuneration Committee (GNRC)

Het GNRC vervult de rol van Remuneratiecomité zoals bedoeld in artikel 20 §2 van de Bankwet en artikel 5.4 van de Code.

Rol en verantwoordelijkheden

Governance

Het GNRC controleert, onderzoekt en doet aanbevelingen aan de Raad van Bestuur betreffende:

- de geschiktheid van de praktijken en regels inzake corporate governance van BNP Paribas Fortis;
- het evalueren van de naleving door BNP Paribas Fortis van haar regels inzake corporate governance;
- opkomende thema's rond deugdelijk bestuur of belangrijke ontwikkelingen in de toepasselijke wetten en/of praktijken van corporate governance;
- gerelateerde insidertransacties en transacties van verwante partijen en/of belangenconflictmateries waarbij uitvoerende en niet-uitvoerende bestuurders betrokken zijn;
- de toelichting in het Jaarverslag over bestuursaangelegenheden, de bezoldiging van de uitvoerende en niet-uitvoerende bestuurders, over de procedures die hun benoeming en bezoldiging regelen, en over de activiteiten van het GNRC.

Benoemingen:

Met betrekking tot benoemingen heeft het GNRC de volgende taken:

- monitoren, evalueren en aanbevelingen doen aan de Raad van Bestuur met betrekking tot **het beleid, de criteria en de functieprofielen** voor de rekrutering, het geschiktheidsonderzoek, de benoeming, de herbenoeming en de evaluatie van leden van (de comités van) de raad, de leden van het Directiecomité, de Chief Compliance Officer en de General Auditor;
- aanbevelingen doen aan de Raad van Bestuur over (i) de grootte en globale samenstelling van de Raad van Bestuur en (ii) de individuele geschiktheidsevaluaties, benoemingen, ontslagen, herbenoemingen en jaarlijkse evaluaties van **de leden van (de comités van de) raad, de leden van het Directiecomité, de Chief Compliance Officer en de General Auditor**;

- aanbevelingen doen aan de Raad van Bestuur inzake **opvolgingsplanning** van de leden van (de comités van de) raad, de leden van het Directiecomité, de Chief Compliance Officer en de General Auditor.

Bezoldiging

Met betrekking tot het remuneratiebeleid controleert, onderzoekt en doet het GNRC aanbevelingen aan de Raad van Bestuur betreffende:

- het remuneratiebeleid van BNP Paribas Fortis;
- de bezoldiging van de uitvoerende bestuurders, de hoofden van de interne controlefuncties (de General Auditor en de Chief Compliance Officer) en 'Identified Staff' overeenkomstig het bezoldigingsbeleid van BNP Paribas Fortis;
- de doelstellingen voor de Voorzitter van het Directiecomité, en, op basis van een voorstel van de Voorzitter van het Directiecomité, voor de andere uitvoerende bestuurders. Voor de hoofden van de interne controlefuncties (de General Auditor en de Chief Compliance Officer) bepaalt het GNRC de leidende principes die vervolgens als benchmark gebruikt worden in hun prestatiebeoordelingen;
- de prestaties van bestuurders.

Lidmaatschapscriteria

De lidmaatschapscriteria voor de comitéleden verschillen niet van deze die gelden voor de andere Bestuurders.

De geschiktheidsevaluatie van de comitéleden is gebaseerd op:

- (i) de verplichting voldoende Onafhankelijke Bestuurders in het Bestuurscomité te hebben;
- (ii) bovenop de algemene geschiktheidsnormen voor Bestuurders dient de kandidaat bewezen vaardigheden en ervaring te kunnen aantonen met betrekking tot de meeste domeinen waarover het Bestuurscomité handelt;
- (iii) de verplichting dat ieder Bestuurscomité, als groep, over de vaardigheden en ervaring beschikt vereist om haar taken op professionele wijze uit te oefenen;
- (iv) de onbetwistbare professionele betrouwbaarheid van de kandidaat.

Samenstelling

Het GNRC is samengesteld uit minstens drie niet-uitvoerende bestuurders. Minstens de helft van de leden ervan moeten onafhankelijke bestuurders zijn.

Samenstelling op 20 maart 2014:

- Herman Daems (voorzitter)
- Dirk Boogmans (onafhankelijk bestuurder)
- Sophie Dutordoir (onafhankelijk bestuurder)
- Antoinette d'Aspremont Lynden (onafhankelijk bestuurder)

Bijwonen van de vergaderingen:

Het GNRC kwam acht keer bijeen in 2013.

Comitélid	Aantal bijgewoonde vergaderingen
DAEMS, Herman	7
BOOGMANS, Dirk	8
DUTORDOIR, Sophie	8
GEENS, Koen (tot 05.03.2013)*	1
STÉPHENNE, Jean (tot 18.03.2013)*	5
ABRAHAM, Filip (van 18.03.2013 tot 12.12.2013)*	3
D'ASPROMONT LYNDEN Antoinette (vanaf 11.07.2013)*	3
VANSTEENKISTE, Luc**	4

* Minder vergaderingen omwille van toetreding of uittreding GNRC tijdens 2013.

** Aanwezig als vaste genodigde. Minder vergaderingen bijgewoond omwille van uittreding GNRC tijdens 2013.

Bezoldiging

Informatie betreffende de bezoldiging voor 2013, ook voor de leden van het *Governance, Nomination & Remuneration Committee*, betaald en betaalbaar door BNP Paribas Fortis, is te vinden in noot 8.d 'Bezoldigingen en voordelen aan de bedrijfsleiders van BNP Paribas Fortis' van de Geconsolideerde Jaarrekening van BNP Paribas Fortis. Dit verslag moet worden beschouwd als het Remuneratieverslag overeenkomstig bepaling 7.2 van de Code.

Executive Committee

Het Executive Committee is een niet-statutair orgaan en heeft een adviesrol ten overstaan van het Directiecomité. Tegelijkertijd faciliteert het de uitvoering van de strategie en het operationele beheer van BNP Paribas Fortis.

Het Executive Committee telt nu 13 leden en is samengesteld uit de 5 Uitvoerende Bestuurders (die samen het Directiecomité vormen) en 8 verantwoordelijken van de Businesses en Support Functies:

Maxime JADOT

Uitvoerend Bestuurder, Voorzitter van het Directiecomité / Executive Committee en Chief Executive Officer

Filip DIERCKX

Uitvoerend Bestuurder, Vice-voorzitter van het Directiecomité / Executive Committee en Chief Operating Officer (Group Functions)

Thomas MENNICKEN

Uitvoerend Bestuurder, Lid van het Directiecomité / Executive Committee en Chief Risk Officer

Peter VANDEKERCKHOVE

Uitvoerend Bestuurder, Lid van het Directiecomité / Executive Committee en verantwoordelijk voor Retail & Private Banking

Dominique REMY

Uitvoerend Bestuurder, Lid van het Directiecomité / Executive Committee en verantwoordelijk voor Corporate & Investment Banking

Luc HAEGEMANS

Lid van het Executive Committee, Secretaris-Generaal

Bert VAN ROMPAEY

Lid van het Executive Committee, verantwoordelijk voor Human Resources

Emmanuel BUTTIN

Lid van het Executive Committee, Chief Financial Officer

Jacques GODET

Lid van het Executive Committee, verantwoordelijk voor Technology, Operation & Property Services

Frédéric VAN GHELUWE

Lid van het Executive Committee, verantwoordelijk voor Capital Markets

Olivier DE BROQUEVILLE

Lid van het Executive Committee, verantwoordelijk voor Investment Solutions

Yvan DE COCK

Lid van het Executive Committee, verantwoordelijk voor Corporate & Public Banking

Hilde DUSON

Lid van het Executive Committee, verantwoordelijk voor Compliance & Operational Risk

3. Interne controleprocedures

Productie van boekhoudkundige en financiële informatie

Grondslagen voor financiële verslaggeving en regels

De lokale jaarrekening van elke entiteit wordt opgesteld in overeenstemming met de plaatselijke boekhoudregels, terwijl de geconsolideerde jaarrekening van BNP Paribas Fortis wordt opgesteld in overeenstemming met de IFRS-regels (International Financial Reporting Standards) die aanvaard werden door de Europese Unie.

Een speciaal daartoe opgericht team binnen de Finance, Accounting, Reporting en Control- afdeling (ARC), definieert op basis van de IFRS-regels die aanvaard werden door de Europese Unie, de boekhoudregels die van toepassing zijn voor alle entiteiten van BNP Paribas Fortis. Deze regels zijn gebaseerd op de boekhoudregels van de groep BNP Paribas. Dit ARC-team volgt veranderingen in de regelgeving op en bepaalt en interpreteert nieuwe interne boekhoudregels voor BNP Paribas Fortis. Een handboek met de boekhoudinstructies van de groep BNP Paribas is beschikbaar, samen met aanvullende en begeleidende documentatie betreffende de specifieke producten en activiteiten van BNP Paribas Fortis. Dit IFRS-handboek wordt verspreid aan alle boekhoud- en rapporteringsteams. Het wordt regelmatig bijgewerkt in geval van veranderingen in regelgeving. Het ARC-team voert ook specifieke boekhoudkundige analyses uit op verzoek van lokale entiteiten en businesses/business lines. De afdeling 'Financial Management' bepaalt de managementrapporteringsregels, van toepassing op alle entiteiten van BNP Paribas Fortis.

Gebruikte informaticasystemen

BNP Paribas Fortis gebruikt dezelfde boekhoudsystemen als de groep BNP Paribas. Teams aangeduid binnen de afdeling 'Group Development Finance' van BNP Paribas bepalen de uiteindelijke architectuur van de informaticasystemen die moeten worden gebruikt door alle financiële afdelingen van de groep (boekhoudsystemen, analytische boekhoudsystemen, consolidatiesystemen voor financiële en prudentiële verslaggeving en systemen voor geconsolideerde managementrapportering). Zij faciliteren informatieverspreiding en de uitvoering van functieoverschrijdende projecten in een context van convergerende boekhoudsystemen, zowel op het niveau van BNP Paribas als van BNP Paribas Fortis.

De informatie die gebruikt wordt om de geconsolideerde jaarrekening van BNP Paribas Fortis op te stellen, komt voort uit de verschillende transactieverwerkende informaticasystemen van het bedrijf. Alle informaticasystemen werden afgestemd op de specifieke rapporteringsbehoeften van BNP Paribas Fortis. Routingcontroles verzekeren op elk niveau van gegevenstransmissie dat systemen de juiste informatie krijgen. BNP Paribas Fortis past haar systemen regelmatig aan om ze af te stemmen op de groei en de toenemende complexiteit van haar business.

BNP Paribas Fortis SA/NV voert momenteel in België het OFS ('One Financial System') project in, dat leidt tot de geleidelijke vervanging van de legacy grootboeksystemen van de bank. De lopende uitvoering van het OFS, naast het bestaan van de voormalige grootboeksystemen leidt tot meer complexiteit in het proces van financiële verslaggeving. Het effect wordt verzacht door toegewijde voor- en nazorginspanningen.

Specifieke teams bepalen de boekhoud- en controleprocedures voor de back-offices en boekhoudsystemen.

Proces voor het verzamelen en opstellen van de geconsolideerde financiële- en managementaccounting informatie

Het verzamelen van financiële- en managementaccounting informatie, is gebaseerd op de boekhoudsystemen van de groep BNP Paribas en is georganiseerd rond twee afzonderlijke rapporteringskanalen, respectievelijk voor financiële- en voor managementaccounting informatie. Beide maken gebruik van hetzelfde geïntegreerde softwaresysteem voor verzameling en consolidatie, genaamd MATISSE ('Management & Accounting Information System'). Op lokaal niveau voeren administratieve teams gevalideerde financiële- en managementaccounting gegevens en gegevens van de exploitatieboekhouding in het systeem in, in overeenstemming met de principes van BNP Paribas Fortis.

Dit rapporteringsproces is van toepassing op de informatiekkanalen van zowel financiële- als management-accountinggegevens

- financiële gegevens: de procedures voor het opstellen van de jaarrekening van BNP Paribas Fortis worden beschreven in de instructies uitgestuurd aan alle geconsolideerde entiteiten. Dit vereenvoudigt de standaardisatie van de boekhoudgegevens en de naleving van de grondslagen voor financiële verslaggeving van BNP Paribas Fortis. Elk kwartaal sluit elke entiteit zijn boekhouding af en bereidt een geconsolideerde rapportering voor in overeenstemming met eerder meegedeelde instructies en rapporteringstermijnen. Validatieprocedures die gepaard gaan met elke fase van het rapporteringsproces verifiëren dat:
 - de grondslagen voor financiële verslaggeving correct werden toegepast
 - inter-company transacties correct werden geïdentificeerd en geëlimineerd voor consolidatiedoelinden
 - consolidatieposten correct zijn opgenomen.

De financiële afdelingen van de verschillende businesses van BNP Paribas controleren de consolidatiepakketten van al hun entiteiten, vooraleer ze door te sturen naar de Finance-afdeling van BNP Paribas Fortis (via de afdeling 'Group Development Finance' van de groep BNP Paribas), verantwoordelijk voor de opstelling van de geconsolideerde jaarrekening van BNP Paribas Fortis.

- management-accountinggegevens: informatie van management accounting wordt maandelijks door elke entiteit en business line meegedeeld aan de relevante core business en business line, die vervolgens gegevens over management accounting, geconsolideerd op haar niveau, meedeelt aan het departement Strategic Management Control van 'Group Development Finance' van de groep BNP Paribas.

Voor elke entiteit en elke business worden elk kwartaal de belangrijkste inkomsten- en uitgavenposten van management accounting vergeleken met de tussentijdse resultatenrekeningen. Dit wordt aangevuld met een algemene afstemming uitgevoerd door 'Group Development Finance' op geconsolideerd niveau. Deze twee afstemmingen maken deel uit van de procedure die moet zorgen voor betrouwbare financiële- en managementaccounting gegevens.

Procedure voor de controle van financiële- en managementaccountinginformatie

Interne controle binnen de Finance-afdeling

De permanente operationele controle in Finance wordt uitgevoerd binnen de gespecialiseerde teams in Accounting, Controlling en Consolidatie en wordt ondersteund door een centrale functie om het globale toezicht van de interne controle te garanderen.

De opdracht van deze teams is op een permanente basis de betrouwbaarheid te verzekeren van de processen gebruikt voor de productie en validatie van financiële gegevens voor BNP Paribas Fortis, en toezicht te houden op de naleving van de wettelijke en prudentiële regelgeving betreffende rapportering. Andere activiteiten bestaan onder andere uit het onderhouden van contacten met externe commissarissen en ervoor zorgen dat hun aanbevelingen effectief worden uitgevoerd binnen BNP Paribas Fortis, toezicht houden op het certificeringsproces van BNP Paribas Fortis, en de controle op de waardering van financiële instrumenten.

Intern certificeringsproces

Zoals eerder vermeld omvatten procedures voor boekhoudcontrole in BNP Paribas Fortis tevens een certificeringsproces met als doel te verzekeren dat de informatie verstrekt in het rapporteringssysteem MATISSE naar behoren werd gecontroleerd. De resultaten van het certificeringsproces worden elk kwartaal voorgesteld aan het Audit, Risk & Compliance Committee van BNP Paribas Fortis en maken integraal deel uit van het boekhoudproces.

Als algemene regel, bepaald door de groep BNP Paribas, dient elke entiteit die rapporteert via het MATISSE-systeem, elk kwartaal de betrouwbaarheid van die rapportering te certifiëren via de toepassing FACT (Finance Accounting Control Tool), een internet-/intranet gebaseerde toepassing, bedoeld voor het certificeringsproces binnen de groep BNP Paribas. Certificaten bestaan uit gestandaardiseerde vragen, waarvan er vele betrekking hebben op de toepassing van de relevante boekhoud- en waarderingsregels.

De voornaamste taak van het interne controleorgaan van de Finance-afdeling is voldoende zekerheid te bieden aan de CFO, het Audit, Risk & Compliance Committee van BNP Paribas Fortis, de externe commissarissen en de Nationale Bank van België, dat de interne controlemaatregelen afdoend worden onderhouden binnen de entiteiten die deel uitmaken van de consolidatiekring van BNP Paribas Fortis.

Het certificeringsproces omvat:

- een certificering dat de boekhoudkundige gegevens betrouwbaar zijn en voldoen aan de grondslagen voor financiële verslaggeving van BNP Paribas Fortis
- een certificering dat het interne controlesysteem op de rapportering, bedoeld om de kwaliteit van de boekhoudkundige gegevens te verzekeren, doeltreffend werkt.

Dit interne certificeringsproces maakt deel uit van het algemene systeem van toezicht op de interne controle van de boekhoudkundige rapportering en stelt de Finance-afdeling van BNP Paribas Fortis, verantwoordelijk voor de voorbereiding en de kwaliteit van de geconsolideerde jaarrekening van BNP Paribas Fortis, in staat zich te informeren over alle incidenten die verband houden met de opstelling van de jaarrekening en toezicht te houden op de correctieve maatregelen genomen door de boekhoudkundige entiteiten en, indien nodig, gepaste voorzieningen te boeken. Wat BNP Paribas Fortis in België betreft, wordt het certificeringsproces ondersteund door een uitgebreide reeks subcertificaten die, van begin tot eind, alle financiële rapporteringsactiviteiten van het bedrijf dekken.

Waardering van financiële instrumenten en resultaatsbepaling van markttransacties

De Finance-afdeling delegeert de bepaling en controle van marktwaarden of modellen van financiële instrumenten aan de verschillende afdelingen betrokken bij het waarderen van financiële instrumenten als onderdeel van het toezicht op marktrisico's en managementgegevens. Een overzicht bewaren over de nauwkeurigheid van deze activiteiten blijft evenwel de verantwoordelijkheid van de Finance-afdeling.

Het doel van deze controleprocedures in de Finance-afdeling is:

- ervoor zorgen dat transacties waarbij financiële instrumenten betrokken zijn, correct worden geregistreerd in de boekhouding van BNP Paribas Fortis voor de productie van financiële- en managementgegevens
- kwaliteit garanderen van de waardering en rapportering van financiële instrumenten, gebruikt bij zowel de opstelling van de financiële- als managementaccounting rapportering als bij het beheer van en toezicht op markt- en liquiditeitsrisico's
- ervoor zorgen dat resultaten van markttransacties nauwkeurig worden bepaald en correct worden geanalyseerd.

Interne audit

Interne Audit is verantwoordelijk voor periodieke controles binnen BNP Paribas Fortis. Interne Audit bestaat uit een team van inspecteurs gespecialiseerd in financiële audits. Dit stemt overeen met de strategie ter versterking van de interne auditactiviteiten van BNP Paribas Fortis, zowel op technisch vlak als op het gebied van boekhoudkundige risico's die worden vastgesteld tijdens verschillende auditopdrachten.

Interne Audit kan onafhankelijk ageren in alle entiteiten en domeinen van BNP Paribas Fortis. Interne Audit kan elk onderwerp inspecteren dat het noodzakelijk acht en heeft onbeperkte toegang tot alle documenten, personen en eigendommen van de geauditeerde entiteit. De algemene opdracht van Interne Audit kan als volgt worden samengevat:

- een toegevoegde waarde leveren en processen van BNP Paribas Fortis verbeteren via onafhankelijke, objectieve en adviserende activiteiten
- BNP Paribas Fortis helpen haar doelstellingen te halen via een systematische en gedisciplineerde aanpak om de doeltreffendheid van risicobeheer, controle- en bestuursprocessen te verbeteren en te evalueren
- periodieke controles uitvoeren op de naleving van transacties op het niveau van het werkelijke risico, op de naleving van procedures, en op de doeltreffendheid en geschiktheid van het permanente interne controlesysteem.

Bij de uitvoering van haar opdrachten is Interne Audit gebonden aan een aantal specifieke principes zoals:

- auditoren moeten onafhankelijk, objectief en onpartijdig blijven in hun onderzoeken en in de rapportering van hun resultaten aan de Algemene Directie en de geauditeerde entiteiten
- auditoren mogen geen operationele activiteiten uitvoeren.

Tenslotte moet Interne Audit waakzaam en alert blijven op alle niveaus. Ze brengen de Algemene Directie onmiddellijk op de hoogte van de belangrijkste gedetecteerde tekortkomingen in interne controle.

Relaties met de statutaire auditoren

In 2013 bestond het College van Commissarissen uit:

- PwC Bedrijfsrevisoren bcvba, vertegenwoordigd door de heer Roland JEANQUART
- Deloitte Bedrijfsrevisoren, vertegenwoordigd door de heren Philip MAEYAERT en Frank VERHAEGEN.

Het College van Commissarissen wordt aangesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders, op advies van het Audit, Risk & Compliance Committee en op voorstel van de Raad van Bestuur en de Ondernemingsraad.

Het College van Commissarissen moet elk boekjaar de betrouwbaarheid van de geconsolideerde jaarrekening van BNP Paribas Fortis en haar dochterondernemingen attesteren.

Het College van Commissarissen voert tevens beperkte controles uit op de kwartaalrekeningen. Als onderdeel van hun statutaire auditopdracht:

- onderzoeken zij alle belangrijke veranderingen in grondslagen voor financiële verslaggeving en stellen hun aanbevelingen omtrent de belangrijkste keuzes voor aan het Audit, Risk & Compliance Committee
- leggen hun bevindingen, opmerkingen en aanbevelingen voor aan de relevante entiteit en de Finance-afdeling, teneinde aspecten van het interne controlesysteem ter voorbereiding van de boekhoudkundige en financiële informatie te verbeteren.

Het Audit, Risk & Compliance Committee (ARCC) van de Raad van Bestuur wordt ingelicht betreffende keuzes inzake grondslagen voor financiële verslaggeving die een wezenlijke impact hebben op de jaarrekeningen, zodat zij deze keuzes verder kunnen voorleggen aan de Raad van Bestuur voor definitieve besluitvorming.

4. Conflict of Interests

Naast de wettelijke bepalingen inzake belangenconflicten in het Wetboek van Vennootschappen, moet het bedrijf gevolg geven aan een aantal rondzendbrieven die worden verstuurd door de NBB en die als doel hebben belangenconflicten tussen BNP Paribas Fortis en haar bestuurders of uitvoerend bestuur te vermijden, onder andere in verband met externe functies en kredieten.

Verder past het bedrijf een algemeen beleid inzake belangenconflicten en gedragscode toe, dat stelt dat het behalen van commerciële, financiële, professionele of persoonlijke doelstellingen de naleving van deze principes niet in de weg mag staan:

1. Billijk, eerlijk, en transparant handelen
2. Anderen respecteren
3. De wet, de voorschriften en professionele normen naleven
4. Instructies naleven
5. In het belang van de consumenten werken
6. Ervoor zorgen dat de integriteit van de markt wordt gerespecteerd
7. Belangenconflicten beheren
8. Zich professioneel gedragen
9. De belangen van BNP Paribas Fortis beschermen
10. Alle waargenomen onregelmatigheden melden.

Ten slotte worden de bestuurders van BNP Paribas Fortis door de NBB geëvalueerd voor hun formele aanstelling, overeenkomstig de Bankwet. Vooraleer een goedkeuring af te geven voert de NBB een onderzoek dat ook de afwezigheid van bepaalde belangenconflicten bestrijkt.

BNP Paribas Fortis Geconsolideerde Jaarrekening 2013

Opgesteld in overeenstemming met
International Financial Reporting Standards
zoals aanvaard binnen de Europese Unie.

Resultatenrekening op 31 december 2013

In miljoenen euro's	Noot	Boekjaar 2013	Boekjaar 2012
Rentebaten	2.a	8.068	9.216
Rentelasten	2.a	(3.629)	(4.759)
Commissiebatens	2.b	2.228	1.931
Commissielasten	2.b	(671)	(614)
Nettowinsten of -verliezen op financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	2.c	249	89
Nettowinsten of -verliezen op voor verkoop beschikbare financiële activa en andere financiële activa niet gewaardeerd aan reële waarde	2.d	164	(45)
Overige baten	2.e	596	495
Overige lasten	2.e	(490)	(432)
NETTOBATEN VAN HET BANKBEDRIJF		6.515	5.881
Personeelskosten en kosten van personeelsvoordelen	7.a	(2.575)	(2.534)
Overige algemene bedrijfskosten		(1.559)	(1.610)
Bijzondere waardeverminderingen en afschrijvingen van materiële en immateriële vaste activa	5.m	(212)	(236)
BRUTOBEDRIJFSRESULTAAT		2.169	1.501
Risicokost	2.f	(493)	(374)
BEDRIJFSRESULTAAT		1.676	1.127
Aandeel in het nettoresultaat van ondernemingen waarop vermogensmutatie wordt toegepast		(251)	(295)
Nettowinsten/verliezen op overige vaste activa		64	(236)
Goodwill	5.n		
RESULTAAT VOOR BELASTINGEN		1.489	596
Winstbelastingen	2.g	(529)	(45)
RESULTAAT VOOR WINST OP BEËINDIGDE BEDRIJFSACTIVITEITEN		960	551
Resultaat op beëindigde bedrijfsactiviteiten	8.c		
NETTORESULTAAT		960	551
waarvan minderheidsbelangen		322	238
RESULTAAT TOEWIJSBAAR AAN DE AANDEELHOUDERS		638	313

De vergelijkende cijfers van 2012 werden aangepast in overeenkomst met de wijziging in IAS 19 'Personeelsvoordelen'. Verdere details kunnen gevonden worden in de noot 8.l. 'Aanpassingen als gevolg van wijzigingen in IAS 19 Personeelsvoordelen'.

Overzicht van het nettoresultaat en wijzigingen van activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogen

In miljoenen euro's	Boekjaar 2013	Boekjaar 2012
Nettoresultaat	960	551
Wijzigingen in de reële waarde van activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogen	(297)	2.694
Elementen die zijn of kunnen geherclassificeerd worden naar de resultatenrekening	(383)	2.739
Elementen met betrekking tot wisselkoersverschillen	(315)	109
<i>waarvan uitgestelde belastingen</i>	(6)	16
Wijzigingen in de reële waarde van voor verkoop beschikbare financiële activa, inbegrepen deze geherclassificeerd als leningen en vorderingen	149	2.156
<i>waarvan uitgestelde belastingen</i>	(72)	(1.008)
Wijzigingen in de reële waarde van voor verkoop beschikbare financiële activa opgenomen in het resultaat van de periode, inbegrepen deze geherclassificeerd als leningen en vorderingen	(87)	(35)
<i>waarvan uitgestelde belastingen</i>	55	13
Veranderingen in de waarde van afdekkingsinstrumenten aangeduid als kasstroomafdekkingen	(52)	60
<i>waarvan uitgestelde belastingen</i>	30	(34)
Veranderingen in de waarde van afdekkingsinstrumenten aangeduid als kasstroomafdekkingen opgenomen in het nettoresultaat		
<i>waarvan uitgestelde belastingen</i>		
Elementen met betrekking tot ondernemingen waarop vermogensmutatie is toegepast	(78)	449
<i>waarvan uitgestelde belastingen</i>	58	(216)
Elementen die niet geherclassificeerd zullen worden naar de resultatenrekening	86	(45)
Herwaardering winsten (verliezen) met betrekking tot de vergoedingen na pensioenplannen	95	(46)
<i>waarvan uitgestelde belastingen</i>	(45)	18
Elementen met betrekking tot ondernemingen waarop vermogensmutatie is toegepast	(9)	1
<i>waarvan uitgestelde belastingen</i>	5	
TOTAAL	663	3.245
Aandeel van de groep	445	2.923
Aandeel van minderheidsbelangen	218	322

De vergelijkende cijfers van 2012 werden aangepast in overeenkomst met de wijziging in IAS 19 'Personeelsvoordelen'. Verdere details kunnen gevonden worden in de noot 8.l. 'Aanpassingen als gevolg van wijzigingen in IAS 19 Personeelsvoordelen'.

Balans op 31 december 2013

In miljoenen euro's	Noot	31 december 2013	31 december 2012
ACTIVA			
Kas, centrale banken en postgirorekeningen		10.163	11.040
Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	5.a	18.407	33.479
Financiële hedgingderivaten	5.b	1.246	1.365
Voor verkoop beschikbare financiële activa	5.c	32.896	35.482
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen	5.f	19.460	18.541
Leningen aan en vorderingen op klanten	5.g	160.519	147.781
Herwaarderingsreserve voor portefeuilles, afgedekt tegen renterisico		627	753
Financiële activa tot einde looptijd aangehouden	5.i	1.267	1.485
Actuele en uitgestelde belastingen	5.j	3.775	3.850
Overlopende rekeningen en overige activa	5.k	7.243	10.002
Deelnemingen in ondernemingen waarop de vermogensmutatie wordt toegepast	5.l	3.007	3.561
Vastgoedbeleggingen	5.m	362	498
Materiële vaste activa	5.m	2.015	1.957
Immateriële vaste activa	5.m	158	109
Goodwill	5.n	318	347
Activa aangehouden voor verkoop	8.c		2.140
TOTAAL ACTIVA		261.463	272.390
VERPLICHTINGEN			
Centrale banken en postgirorekeningen		136	593
Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	5.a	22.176	30.819
Financiële hedgingderivaten	5.b	2.078	2.836
Schulden aan kredietinstellingen	5.f	18.669	23.763
Schulden aan klanten	5.g	160.839	146.246
Schuldbewijzen	5.h	15.918	22.404
Herwaarderingsreserve voor portefeuilles, afgedekt tegen renterisico		256	561
Actuele en uitgestelde belastingen	5.j	792	812
Overlopende rekeningen en overige verplichtingen	5.k	6.746	8.090
Voorzieningen voor risico's en kosten	5.o	4.110	4.093
Achtergestelde schulden	5.h	6.284	7.536
Verplichtingen aangehouden voor verkoop	8.c		1.676
TOTAAL VERPLICHTINGEN		238.004	249.429
EIGEN VERMOGEN			
<i>Kapitaal en reserves</i>		9.605	9.605
<i>Geconsolideerde reserves</i>		8.137	8.177
<i>Resultaat van het boekjaar, aandeel van de groep</i>		638	313
Totaal kapitaal, geconsolideerde reserves en resultaat van de periode, aandeel van de groep		18.380	18.095
Wijzigingen in activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogen		280	560
Totaal aandeel van de groep		18.660	18.655
Reserves en resultaat van het jaar van minderheidsbelangen		4.953	4.357
Wijzigingen in activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogen		(154)	(51)
Totaal minderheidsbelangen		4.799	4.306
TOTAAL GECONSOLIDEERD EIGEN VERMOGEN		23.459	22.961
TOTAAL VERPLICHTINGEN EN EIGEN VERMOGEN		261.463	272.390

De vergelijkende cijfers van 2012 werden aangepast in overeenkomst met de wijziging in IAS 19 'Personeelsvoordelen'. Verdere details kunnen gevonden worden in de noot 8.l. 'Aanpassingen als gevolg van wijzigingen in IAS 19 Personeelsvoordelen'.

Overzicht van wijzigingen in het eigen vermogen tussen 1 januari 2012 en 31 december 2013

In miljoenen euro's	Kapitaal en reserves		Wijzigingen in activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogen				
	Gewone aandelen	Niet uitgekeerde reserves	Totaal kapitaal en reserves	Wisselkoersverschillen	Voor verkoop beschikbare financiële activa en geherclassificeerd als leningen en vorderingen	Hedgingderivaten	Totaal eigen vermogen
Kapitaal en reserves per 31 december 2011	9.605	8.783	18.388	(257)	(1.951)	112	16.292
Retrospectieve impact van IAS 19 herzien op 31 december 2011		(311)	(311)				(311)
Overige wijzigingen		(41)	(41)				(41)
Dividenden		(208)	(208)				(208)
Wijzigingen in activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogen		(46)	(46)	153	2.445	58	2.610
Nettoresultaat van het boekjaar 2012		313	313				313
Kapitaal en reserves per 31 december 2012	9.605	8.490	18.095	(104)	494	170	18.655
Overige wijzigingen		(184)	(184)				(184)
Dividenden		(256)	(256)				(256)
Wijzigingen in activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogen		87	87	(234)	8	(54)	(193)
Nettoresultaat van het boekjaar 2013		638	638				638
Kapitaal en reserves per 31 december 2013	9.605	8.775	18.380	(338)	502	116	18.660

De EUR (184) miljoen in de lijn 'Overige wijzigingen' heeft voornamelijk betrekking op de overdracht van de business Specialised Finance van BNP Paribas Groep naar BNP Paribas Fortis die plaatsvond vanaf Q1 2013. Aangezien deze overdracht werd opgenomen onder toepassing van de 'voorgangerswaardemethode', werd het verschil tussen de betaalde vergoeding en de boekwaarde van de overgedragen activa gepresenteerd als een aanpassingspost in het eigen vermogen ten bedrage van EUR (254) miljoen. Dit bedrag bestaat uit EUR (91,2) miljoen verbonden aan de bestaande specialised finance business, EUR (214,3) miljoen verbonden aan de nieuwe specialised finance business, EUR 64,9 miljoen voor de ALM-vergoeding ontvangen door BNP Paribas Fortis en EUR (13,8) miljoen uitgestelde belastingen verbonden aan de collectieve voorzieningen op de overgedragen SF-kredieten.

Op 31 december 2013 werd in de lijn 'Overige wijzigingen' ook de verwijdering van de balans van het financieel derivaat verbonden aan de put-optie aangehouden door een derde partij, opgenomen. Dit ging om een bedrag van EUR 64 miljoen.

Meer informatie is terug te vinden in de noot 8.b. 'Bedrijfscombinaties' en noot 1.c.4 'Bedrijfscombinaties en waardering van goodwill' in de samenvatting van de belangrijkste grondslagen voor financiële verslaggeving

Wijzigingen in activa en verplichtingen die rechtstreeks in het eigen vermogen opgenomen worden in de kolom 'niet-uitgekeerde reserves' zijn gerelateerd aan de herwaardering van de netto verplichting inzake toegezegde pensioenrechten (activa) die nooit naar de resultatenrekening worden teruggeboekt. Meer informatie is terug te vinden in de noot 1.i.4 'Vergoedingen na uitdiensttreding' in de grondslagen voor financiële verslaggeving.

De vergelijkende cijfers werden aangepast in overeenkomst met de wijziging in IAS 19 'Personeelsvoordelen'. Verdere details kunnen gevonden worden in de noot 8.l. 'Aanpassingen als gevolg van wijzigingen in IAS 19 Personeelsvoordelen'.

Minderheidsbelangen tussen 1 januari 2012 en 31 december 2013

In miljoenen euro's	Kapitaal en reserves	Wisselkoers, financiële activa voor verkoop beschikbaar en geherclassificeerd als leningen en vorderingen, financiële hedgingderivaten	Totaal minderheidsbelangen
Kapitaal en reserves per 31 december 2011	3.124	(135)	2.989
Retrospectieve impact van IAS 19 herzien op 31 december 2011	(14)		(14)
Overige wijzigingen	1.176		1.176
Dividenden	(167)		(167)
Wijzigingen in activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogen		84	84
Nettoresultaat van het boekjaar 2012	238		238
Kapitaal en reserves per 31 december 2012	4.357	(51)	4.306
Overige wijzigingen	408		408
Dividenden	(133)		(133)
Wijzigingen in activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogen	(1)	(103)	(104)
Nettoresultaat van het boekjaar 2013	322		322
Kapitaal en reserves per 31 december 2013	4.953	(154)	4.799

De EUR 408 miljoen in de lijn 'Overige wijzigingen' heeft voornamelijk betrekking op de verwerving van exclusieve controle over de TEB-entiteiten (TEB entiteiten bestaat voornamelijk uit TEB Bank, TEB Holding en TEBShA (Kosovo)), wat resulteerde in een 100% opname van de activa en verplichtingen van de TEB-entiteiten in de geconsolideerde balans van BNP Paribas Fortis per 31 december 2013. Als gevolg hiervan is het minderheidsbelang met EUR 763 miljoen gestegen, gecompenseerd door een daling van EUR (334) miljoen omwille van de erkenning van de put-optie die door een derde partij is uitgedrukt als een financiële verplichting en gewaardeerd tegen de contante waarde van de terugbetalingswaarde. Meer informatie is te vinden in de noot 8.b. 'Bedrijfscombinaties'.

Wijzigingen in activa en verplichtingen die rechtstreeks in het eigen vermogen worden opgenomen onder 'Kapitaal en reserves' zijn gerelateerd aan de herwaardering van de netto verplichting inzake toegezegde pensioenrechten (actief) die nooit naar de resultatenrekening worden teruggeboekt. Meer informatie is te vinden in de noot 1.i.4 'Vergoedingen na uitdiensttreding' in de grondslagen voor financiële verslaggeving.

De vergelijkende cijfers werden aangepast in overeenkomst met de wijziging in IAS19 'Personeelsvoordelen'. Verdere details kunnen gevonden worden in de noot 8.l 'Aanpassingen als gevolg van wijzigingen in IAS19 Personeelsvoordelen'.

Kasstroomoverzicht op 31 december 2013

In miljoenen euro's	Noot	Boekjaar 2013	Boekjaar 2012
Resultaat voor belastingen voor voortgezette activiteiten		1.489	596
Resultaat voor belastingen voor beëindigde bedrijfsactiviteiten			
Niet-monetaire elementen opgenomen in het nettoresultaat voor belastingen en andere aanpassingen van voortgezette activiteiten		1.048	1.974
Netto-afschrijvingen van materiële en immateriële vaste activa		323	328
Bijzondere waardevermindering op goodwill en overige vaste activa		10	42
Nettodotatie aan voorzieningen		633	(816)
Aandeel in het resultaat van ondernemingen waarop de vermogensmutatie wordt toegepast		251	295
Nettobaten uit investeringsactiviteiten		(38)	32
Nettobaten uit financieringsactiviteiten		(19)	
Overige wijzigingen		(112)	2.123
Nettostijging (-daling) met betrekking tot activa en verplichtingen voortkomend uit voortgezette operationele activiteiten		6.769	9.114
Nettostijging (-daling) met betrekking tot verrichtingen met kredietinstellingen		(5.187)	(5.140)
Nettostijging met betrekking tot cliëntverrichtingen		1.810	14.336
Nettostijging (-daling) met betrekking tot verrichtingen die andere financiële activa of verplichtingen beïnvloeden		10.478	153
Nettodaling met betrekking tot verrichtingen die niet-financiële activa en verplichtingen beïnvloeden		(12)	(4)
Betaalde belastingen		(320)	(231)
NETTOSTIJGING IN GELDMIDDELEN VOORTVLOEIEND UIT VOORTGEZETTE OPERATIONELE ACTIVITEITEN		9.306	11.683
NETTOSTIJGING IN GELDMIDDELEN VOORTVLOEIEND UIT BEËINDIGDE OPERATIONELE ACTIVITEITEN	8.c	652	298
Nettostijging (daling) met betrekking tot financiële activa en deelnemingen	8.b	(6.106)	(106)
Nettodaling met betrekking tot materiële en immateriële vaste activa		(186)	(257)
NETTOSTIJGING (-DALING) IN GELDMIDDELEN VOORTVLOEIEND UIT VOORTGEZETTE INVESTERINGSACTIVITEITEN		(6.292)	(363)
NETTOSTIJGING IN GELDMIDDELEN VOORTVLOEIEND UIT BEËINDIGDE INVESTERINGSACTIVITEITEN	8.c	(48)	(111)
Stijging (daling) van kas en kasequivalenten met betrekking tot transacties met aandeelhouders		473	(73)
Stijging (daling) van kas en kasequivalenten voortvloeiend uit andere financieringsactiviteiten		(2.665)	(2.627)
NETTOSTIJGING IN GELDMIDDELEN VOORTVLOEIEND UIT VOORTGEZETTE FINANCIERINGSACTIVITEITEN		(2.192)	(2.700)
NETTOSTIJGING (-DALING) IN GELDMIDDELEN VOORTVLOEIEND UIT BEËINDIGDE FINANCIERINGSACTIVITEITEN	8.c	(689)	(52)
EFFECT VAN WISSELKOERSSCHOMMELINGEN OP GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN VAN VOORTGEZETTE ACTIVITEITEN		(580)	(1)
EFFECT VAN WISSELKOERSSCHOMMELINGEN OP GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN VAN BEËINDIGDE ACTIVITEITEN		1	1
Saldo van geldmiddelen en kasequivalenten aan het begin van de periode van voortgezette activiteiten		10.358	1.667
Kas, centrale banken en postgirorekeningen		11.040	8.287
Schulden aan centrale banken en de post		(593)	(41)
Direct opvraagbare leningen aan kredietinstellingen	5.f	2.355	1.969
Direct opvraagbare financieringen van kredietinstellingen	5.f	(2.444)	(8.548)
Saldo van geldmiddelen en kasequivalenten aan het eind van de periode van voortgezette activiteiten		10.584	10.358
Kas, centrale banken en postgirorekeningen		10.163	11.040
Schulden aan centrale banken en de post		(136)	(593)
Direct opvraagbare leningen aan kredietinstellingen	5.f	2.633	2.355
Direct opvraagbare financieringen van kredietinstellingen	5.f	(2.076)	(2.444)
NETTO STIJGING (DALING) IN HET SALDO VAN GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN VAN VOORTGEZETTE ACTIVITEITEN		226	8.691
Bijkomende informatie:			
Betaalde interesten		(4.190)	(5.182)
Ontvangen interesten		8.160	9.679
Betaalde/ontvangen dividenden		(160)	(248)
Saldo van geldmiddelen en kasequivalenten aan het begin van de periode voor de beëindigde activiteiten		68	4
Saldo van geldmiddelen en kasequivalenten aan het eind van de periode voor de beëindigde activiteiten		68	68
NETTOSTIJGING (DALING) VAN DE GELDMIDDELEN VOOR DE BEËINDIGDE ACTIVITEITEN		(68)	64

De vergelijkende cijfers van 2012 werden aangepast in overeenkomst met de wijziging in IAS19 'Personeelsvoordelen'. Verdere details kunnen gevonden worden in de noot 8.l 'Aanpassingen als gevolg van wijzigingen in IAS19 Personeelsvoordelen'.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening 2013

Opgesteld in overeenstemming met IFRS
zoals aanvaard binnen de Europese Unie

1 Samenvatting van de belangrijkste grondslagen voor financiële verslaggeving toegepast door BNP Paribas Fortis

1.a Toepasbare grondslagen voor financiële verslaggeving

De geconsolideerde jaarrekening van BNP Paribas Fortis werd opgemaakt volgens de internationale grondslagen voor financiële verslaggeving (International Financial Reporting Standards – IFRS), die aanvaard werden door de Europese Unie¹. Als zodanig werden enkele voorschriften van IAS 39 met betrekking tot hedge accounting niet opgenomen alsook enkele recente teksten die nog niet werden aanvaard.

Met uitzondering van hieronder beschreven zijn de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving consistent met deze die werden toegepast in de geconsolideerde jaarrekening van BNP Paribas Fortis op 31 december 2012.

In de geconsolideerde jaarrekening op 31 december 2013 heeft BNP Paribas Fortis de wijziging aan IFRS 7 'Financiële instrumenten: saldering van financiële activa en financiële verplichtingen', aanvaard door de Europese Unie op 29 december 2012, toegepast. Deze wijziging heeft geen impact op de waardering en de boekhoudkundige verwerking van transacties.

Sinds 1 januari 2013 heeft BNP Paribas Fortis IFRS 13 'Waardering tegen reële waarde' toegepast, dat aanvaard werd door de Europese Unie op 29 december 2012 en rapporteert nu een aanpassing aan de modelwaarde van derivaten met betrekking tot eigen kredietrisico (zie noot 5.d).

Sinds 1 januari 2013 heeft BNP Paribas Fortis de wijziging aan IAS 19 'Personeelsvoordelen' aanvaard door Europese Unie in juni 2012 toegepast. De pensioenuitkeringen worden verantwoord op de balans van BNP Paribas zonder aanpassing van niet-erkende actuariële winsten en verliezen of andere afschrijvingen. Deze wijziging is retroactief van toepassing wat betekent dat de vergelijkende cijfers per 1 januari en 31 december 2012 zijn aangepast en voorgesteld in noot 8.l.

De introductie van andere standaarden die verplicht van toepassing zijn van 1 januari 2013 hebben geen impact op de geconsolideerde jaarrekening op 31 december 2013.

BNP Paribas Fortis heeft er niet voor geopteerd om nieuwe standaarden, wijzigingen en interpretaties die werden aanvaard door de Europese Unie en waarvan de toepassing in 2013 optioneel is, vervroegd toe te passen.

Op 29 december 2012 heeft de Europese Unie de volgende standaarden IFRS 10 'Geconsolideerde jaarrekening', IFRS 11 'Gezamenlijke overeenkomsten', en de gewijzigde standaard IAS 28 'Investeringen in geassocieerde ondernemingen en joint ventures' aanvaard. Deze standaarden zijn, ten laatste, van toepassing vanaf het boekjaar dat start vanaf 1 januari 2014. De toepassing van de standaard IFRS 11 zou geleid hebben tot een impact van EUR (14,8) miljard op de geconsolideerde balans van BNP Paribas per 1 januari 2013. De impact op het eigen vermogen en de resultatenrekening zijn niet materieel. BNP Paribas Fortis werd niet geïmpacteerd door IFRS 10.

Daarnaast heeft de Europese Unie de wijziging aan IAS 32 'Financiële instrumenten: presentatie – saldering van financiële activa en financiële verplichtingen' aanvaard op 29 december 2012 en de wijziging aan IAS 39 'Financiële instrumenten: Novatie van derivaten en de voortzetting van hedge accounting' op 20 december 2013. Deze wijzigingen zijn ten laatste van toepassing van het boekjaar dat start vanaf 1 januari 2014. BNP Paribas Fortis analyseert momenteel de mogelijke impact van de toepassing van deze standaarden in de jaarrekening.

¹ De volledige set van standaarden aanvaard door de Europese Unie kan geconsulteerd worden op de website van de Europese Commissie: http://ec.europa.eu/internal_market/accounting/ias_en.htm#adopted-commission.

1.b Segmentrapportering

Omwille van de verdere uitvoering van het Industrieel Plan zijn er veranderingen in de wettelijke en regelgevende / toezicht houdende scope van BNP Paribas Fortis ('controlekring'). Deze wijzigingen hebben een impact op de manier waarop de prestaties worden beoordeeld en de middelen worden toegewezen aan de segmenten en op de vorm en de inhoud van de segmentrapportering van BNP Paribas Fortis.

Binnen de wettelijke en regelgevende / toezichthoudende scope van BNP Paribas Fortis ('controlekring') worden de aard en de financiële gevolgen van de bedrijfsactiviteiten die zij uitoefent en de economische omgevingen waarin zij opereert het best weergegeven door de volgende operationele segmenten:

- België
- Luxemburg
- Overige

Operationele segmenten zijn onderdelen van BNP Paribas Fortis:

- die bedrijfsactiviteiten uitoefenen waaruit opbrengsten kunnen worden gehaald en waarbij kosten kunnen worden gemaakt
- waarvan de bedrijfsresultaten regelmatig worden beoordeeld door de Raad van Bestuur van BNP Paribas Fortis teneinde beslissingen over de aan het segment toe te kennen middelen te kunnen nemen en de financiële prestaties van het segment te evalueren
- waarover afzonderlijke financiële informatie beschikbaar is.

In de context van IFRS 8 Operationele segmenten, wordt de Raad van Bestuur van BNP Paribas Fortis beschouwd als de 'hoogstgeplaatste functionaris die belangrijke operationele beslissingen neemt' (Chief operating decision maker, CODM) die gezamenlijk toezicht houdt over de activiteiten, prestaties en middelen van BNP Paribas Fortis.

BNP Paribas Fortis organiseert en rapporteert, zoals vele andere bedrijven met diverse activiteiten, de financiële informatie naar de 'hoogstgeplaatste functionaris die belangrijke operationele beslissingen neemt' op meer dan één manier.

BNP Paribas Fortis en de wettelijke entiteiten die deel uitmaken van deze Groep, oefenen managementcontrole uit over de volledige wettelijke en regelgevende scope, de zogenaamde 'controlekring', met inbegrip van het opzetten van een geschikte governancestructuur en controleprocessen.

Binnen deze organisatorische structuur en in de context van de regelgevende scope ('controlekring') van BNP Paribas Fortis, zijn de hierboven vermelde operationele segmenten het meest in lijn met het kernprincipe en de criteria voor het bepalen van de operationele segmenten zoals gedefinieerd in IFRS 8 Operationele segmenten.

Transacties of transfers tussen de bedrijfssegmenten gebeuren op basis van de gebruikelijke commerciële voorwaarden die ook voor niet-verbonden partijen gelden.

1.c Consolidatie

1.c.1 Consolidatiekring

De geconsolideerde jaarrekening van BNP Paribas Fortis bevat alle entiteiten waarover BNP Paribas Fortis exclusieve of gemeenschappelijke zeggenschap uitoefent of waarover BNP Paribas Fortis een invloed van betekenis uitoefent met uitzondering van de entiteiten waarvan de consolidatie immaterieel wordt beschouwd voor BNP Paribas Fortis. De consolidatie van een entiteit wordt als immaterieel beschouwd als aan geen van de volgende criteria niet wordt voldaan: een bijdrage van meer dan EUR 15 miljoen aan het geconsolideerd inkomen, van meer dan EUR 10 miljoen aan het geconsolideerd netto-inkomen voor belastingen, en van meer dan EUR 500 miljoen aan het totaal van geconsolideerde activa. Entiteiten die geen enkele van deze criteria overschrijden maar

een geconsolideerd netto-inkomen voor belastingen genereren tussen EUR 1 miljoen en EUR 10 miljoen worden gerapporteerd via de vermogensmutatiemethode. Entiteiten in dewelke BNP Paribas Fortis een invloed van betekenis uitoefent worden gerapporteerd via de vermogensmutatiemethode als de netto boekwaarde van de geassocieerde deelneming EUR 500 miljoen overschrijdt of als de nettowinst hoger is dan EUR 1 miljoen. In het andere geval worden deze entiteiten gerapporteerd als beleggingen.

Dochterondernemingen worden geconsolideerd vanaf de datum waarop BNP Paribas Fortis effectieve zeggenschap heeft verkregen. Entiteiten onder tijdelijke controle worden mee opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening tot de datum waarop ze verkocht worden.

BNP Paribas Fortis consolideert ook voor een bijzonder doel opgerichte entiteiten ('Special Purpose entities' of 'SPE's'), specifiek opgericht voor het beheer van een transactie of een groep van transacties met gelijkaardige kenmerken, zelfs wanneer BNP Paribas Fortis geen aandeel in het kapitaal van deze entiteit heeft maar op voorwaarde dat de economische werkelijkheid van de relatie aangeeft dat BNP Paribas Fortis zeggenschap heeft zoals beoordeeld op basis van de volgende criteria:

- De activiteiten van de SPE worden uitsluitend uitgevoerd in naam van BNP Paribas Fortis zodat BNP Paribas Fortis de winsten uit deze activiteiten verwerft
- BNP Paribas Fortis heeft het beslissingsrecht om het grootste deel van de winsten uit de normale activiteiten van de SPE te verwerven (bijvoorbeeld door de macht om de SPE te ontbinden, om zijn statuten te wijzigen of door een formeel vetorecht uit te oefenen over de wijzigingen van zijn statuten).
- BNP Paribas Fortis is in wezen gerechtigd om de meerderheid van de voordelen van de SPE te verkrijgen en kan bijgevolg blootgesteld zijn aan de risico's die voortvloeien uit de activiteiten van de SPE. Deze voordelen kunnen bestaan uit een recht op bepaalde of alle inkomsten van de SPE (berekend op een jaarlijkse basis), uit te profiteren van een of meerdere activa, of uit het ontvangen van het belangrijkste deel van de overblijvende activa in geval van liquidatie
- BNP Paribas Fortis behoudt in wezen de meerderheid van de resterende risico's of eigendomsrisico's met betrekking tot de SPE of haar activa om voordelen te verkrijgen uit haar activiteiten. Dit betekent, bijvoorbeeld, dat BNP Paribas Fortis onderhevig blijft aan de initiële verliezen op de portefeuille van activa aangehouden door de SPE.

1.c.2 Consolidatiemethodes

Ondernemingen onder de exclusieve zeggenschap van BNP Paribas Fortis worden volledig geconsolideerd. BNP Paribas Fortis heeft exclusieve zeggenschap over een entiteit wanneer BNP Paribas Fortis het financiële en operationele beleid van de entiteit kan sturen teneinde voordelen uit deze activiteiten te verwerven. Exclusieve zeggenschap wordt verondersteld te bestaan wanneer BNP Paribas Fortis, direct of indirect, meer dan de helft van de stemrechten van een onderneming bezit. Het bestaat ook wanneer BNP Paribas Fortis de macht heeft om het financiële en operationele beleid van de onderneming te sturen krachtens een overeenkomst; om de meerderheid van de leden van de Raad van Bestuur of het equivalente bestuursorgaan te benoemen of te ontslaan; of om op vergaderingen van de Raad van Bestuur of van het equivalente bestuursorgaan de meerderheid van de stemmen uit brengen.

Actueel uitoefenbare en potentieel converteerbare stemrechten worden ook in aanmerking genomen bij het bepalen van het aangehouden controlepercentage.

Belangen in joint ventures worden geconsolideerd op basis van de proportionele methode. BNP Paribas Fortis oefent gezamenlijke en evenredige zeggenschap uit wanneer, krachtens contractuele afspraken, voor strategische financiële en operationele beslissingen een unanieme toestemming vereist is van de partijen die het zeggenschap delen.

Ondernemingen waarover BNP Paribas Fortis een invloed van betekenis uitoefent worden verantwoord op basis van de vermogensmutatiemethode. Een invloed van betekenis is de bevoegdheid om deel te nemen in het financieel en het operationeel beslissingsproces van de onderneming zonder zeggenschap uit te oefenen. Een invloed van betekenis wordt verondersteld te bestaan wanneer BNP Paribas Fortis, direct of indirect, 20% of meer van de stemrechten van de onderneming uitoefent. Belangen van minder dan 20% worden uitgesloten van de consolidatie tenzij ze een strategische investering vertegenwoordigen en BNP Paribas Fortis een invloed van betekenis uitoefent. Dit is van toepassing op ondernemingen ontwikkeld in samenwerking met andere groepen waarin BNP Paribas Fortis deelneemt aan het nemen van strategische ondernemingsbeslissingen door de vertegenwoordiging in de Raad van Bestuur of een equivalent bestuursorgaan, invloed uitoefent op het operationeel management van de onderneming door middel van de levering van managementsystemen of managementpersoneel en technische assistentie levert om de ontwikkeling van de onderneming te ondersteunen.

Wijzigingen in de netto-activa van geassocieerde ondernemingen (ondernemingen die verantwoord worden op basis van de vermogensmutatiemethode) worden verantwoord in 'Deelnemingen in ondernemingen waarop de vermogensmutatie wordt toegepast' aan de actiefzijde van de balans en in de relevante onderdelen van het eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders. Goodwill op geassocieerde ondernemingen is ook opgenomen onder 'Deelnemingen in ondernemingen waarop de vermogensmutatie wordt toegepast'.

Wanneer er een indicatie is voor een bijzondere waardevermindering, zal het bedrag van de participatie dat wordt verantwoord op basis van de vermogensmutatiemethode, onderworpen worden aan een bijzondere waardeverminderingstest waarbij de realiseerbare waarde (gelijk aan de hoogste waarde van de gebruikswaarde of de marktwaarde) vergeleken worden met de boekwaarde. Indien nodig zal er een bijzondere waardevermindering erkend worden onder 'Aandeel in het resultaat van ondernemingen waarop vermogensmutatie wordt toegepast' en dit kan nadien teruggedraaid worden.

Als het aandeel van BNP Paribas Fortis in het verlies van een geassocieerde onderneming gelijk is aan de boekwaarde van de investering in de geassocieerde onderneming of dit bedrag overtreft, dan stopt BNP Paribas Fortis de opname van haar aandeel in verdere verliezen. De belegging wordt verantwoord aan een waarde die nihil is. Verdere verliezen in de geassocieerde onderneming worden alleen verantwoord als BNP Paribas Fortis een in rechte afdwingbare of een feitelijke verplichting heeft of betalingen heeft verricht namens de geassocieerde onderneming.

Minderheidsbelangen worden afzonderlijk gepresenteerd in de geconsolideerde resultatenrekening en balans. Bij de berekening van minderheidsbelangen wordt rekening gehouden met het uitstaand cumulatief bedrag van preferente aandelen geclassificeerd als eigenvermogensinstrumenten en uitgegeven door dochterondernemingen, wanneer deze aandelen buiten BNP Paribas Fortis worden aangehouden.

Transacties, uitgevoerd voor 1 januari 2010, die geleid hebben tot een verlies van controle geven aanleiding tot de erkenning van een winst of verlies die gelijk is aan het verschil tussen de verkoopprijs en het aandeel van BNP Paribas Fortis in het onderliggend eigen vermogen. Voor transacties, uitgevoerd na 1 januari 2010, vereist de herziene IAS 27 dat elk aandeel in het eigen vermogen aangehouden door BNP Paribas Fortis wordt gewaardeerd tegen haar reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening.

Gerealiseerde winsten en verliezen op beleggingen in geconsolideerde ondernemingen worden verantwoord in de resultatenrekening onder de rekening 'Netto winst/verlies op overige vaste activa'.

1.c.3 Consolidatieprocedures

De geconsolideerde jaarrekening wordt opgesteld op basis van eenvormige grondslagen voor financiële verslaggeving voor transacties met een gelijkaardige rapportering en andere gebeurtenissen onder gelijkaardige omstandigheden.

Eliminatie van intragroep saldi en transacties

Intragroep saldi voortvloeiend uit transacties tussen geconsolideerde ondernemingen en de transacties zelf (inclusief inkomen, uitgaven en dividenden) worden geëlimineerd. Winst en verliezen voortvloeiend uit intragroep verkopen van activa worden geëlimineerd uitgezonderd wanneer het verkocht actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Niet-gerealiseerde winsten en verliezen inbegrepen in de waarde van voor verkoop beschikbare activa worden gehouden in de geconsolideerde jaarrekening.

Omrekening van jaarrekeningen uitgedrukt in vreemde valuta

De geconsolideerde jaarrekening van BNP Paribas Fortis wordt opgesteld in euro.

De jaarrekeningen van ondernemingen waarvan de functionele munt niet de euro is, worden omgerekend op basis van de slotkoersmethode. Op basis van deze methode worden alle activa en verplichtingen, monetair en niet-monetair, omgerekend tegen de contantwisselkoers op balansdatum. Baten en lasten worden omgerekend tegen de gemiddelde koers van de periode.

Dezelfde methode wordt toegepast op jaarrekeningen van ondernemingen die gevestigd zijn in economie met hyperinflatie, na aanpassing voor de effecten van inflatie door de toepassing van een algemene prijsindex.

Verschillen voortvloeiend uit de omrekening van balansposten en winst -en verlieselementen worden verantwoord in het eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders onder 'Cumulatieve omrekeningsaanpassing' voor het deel dat toewijsbaar is aan de aandeelhouders en onder 'Minderheidsbelangen' voor het deel dat toewijsbaar is aan beleggers buiten de onderneming. Onder de optionele behandeling zoals toegelaten door IFRS 1 heeft BNP Paribas Fortis alle gecumuleerde omrekeningsverschillen toewijsbaar aan de aandeelhouders en aan de minderheidsbelangen op nul gezet in de openingsbalans van 1 januari 2004 door middel van een transfer naar ingehouden winsten.

Bij liquidatie of desinvestering van een deel van of alle belangen in een buitenlandse onderneming (buiten de eurozone) die leidt tot een wijziging in de aard van de investering (verlies van controle, van invloed van betekenis of van gezamenlijke controle), wordt de in het eigen vermogen geregistreerde cumulatieve omrekeningsaanpassing, dat is bepaald op basis van de stap-voor-stap consolidatiemethode, volledig overgedragen naar de resultatenrekening op het moment van de liquidatie of verkoop.

Indien het percentage van het aangehouden belang wijzigt zonder dat dit een wijziging in de aard van de investering met zich meebrengt, wordt de omrekeningsaanpassing verdeeld tussen het deel dat toewijsbaar is aan de aandeelhouders en het deel dat toewijsbaar is aan de minderheidsbelangen voor zover de onderneming volledig geconsolideerd wordt. Voor geassocieerde ondernemingen en joint ventures wordt het deel gelinkt aan de verkochte deelneming opgenomen in de resultatenrekening.

1.c.4 Bedrijfscombinaties en waardering van goodwill

Bedrijfscombinaties

Bedrijfscombinaties worden verantwoord op basis van de overnamemethode.

Onder deze methode worden de identificeerbare activa en verplichtingen van de overgenomen entiteit, gewaardeerd tegen de reële waarde op de overnamedatum. Uitzonderd voor vaste activa geclassificeerd als activa aangehouden voor verkoop die worden gewaardeerd tegen reële waarde min verkoopkosten.

De voorwaardelijke verplichtingen van de overgenomen partij worden niet opgenomen in de geconsolideerde balans tenzij ze een bestaande verplichting vertegenwoordigen op de overnamedatum en hun reële waarde op een betrouwbare wijze gewaardeerd kan worden.

De kost van een bedrijfscombinatie is de reële waarde op datum van de uitwisseling, van de gegeven activa, de overgenomen en veronderstelde verplichtingen en de eigenvermogensinstrumenten uitgegeven voor het verkrijgen van controle over de overgenomen partij. Kosten die direct toewijsbaar zijn aan de bedrijfscombinatie worden als een afzonderlijke transactie behandeld en opgenomen in de resultatenrekening.

Elk voorwaardelijk bedrag wordt tegen de reële waarde opgenomen in het op de overnamedatum getransfereerde bedrag van zodra er controle verworven is. Latere veranderingen in de reële waarde van elk voorwaardelijk bedrag opgenomen als een financiële verplichting worden verantwoord in de resultatenrekening.

BNP Paribas Fortis mag aanpassingen aan de voorlopige boekingen van de bedrijfscombinatie verantwoorden tot 12 maanden na de verwervingsdatum.

Goodwill vertegenwoordigt het verschil tussen de kost van de bedrijfscombinatie en het aandeel van de overnemer in de netto reële waarde van de geïdentificeerde activa en verplichtingen van de overgenomen partij op de overnamedatum. Positieve goodwill wordt verantwoord in de balans van de overnemer, terwijl badwill onmiddellijk wordt opgenomen in resultatenrekening op de overnamedatum.

Minderheidsbelangen worden gewaardeerd voor hun deel in de reële waarde van de geïdentificeerde activa en verplichtingen van de overgenomen partij. Maar BNP Paribas Fortis kan er ook voor kiezen om, voor elke bedrijfscombinatie, de minderheidsbelangen te waarderen tegen hun reële waarde, wat hun toegewezen deel is van de goodwill. Tot dusver heeft BNP Paribas Fortis nog nooit voor deze laatste optie gekozen.

Goodwill wordt verantwoord in de functionele munt van de overgenomen partij en omgerekend tegen de slotkoers.

Op de overnamedatum wordt elk voorheen aangehouden belang in het eigen vermogen van de overgenomen partij gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening. In het geval van een stapsgewijze overname wordt de goodwill bepaald op basis van de reële waarde op de overnamedatum.

Omdat de herziene IFRS 3 prospectief wordt toegepast, werden bedrijfscombinaties die plaatsvonden voor 1 januari 2010 niet herzien volgens de principes van IFRS 3.

Zoals toegelaten onder IFRS 1 moeten bedrijfscombinaties, die plaatsvonden voor 1 januari 2004 en die gerapporteerd werden in overeenstemming met de vorige toepasbare grondslagen voor financiële verslaggeving (Belgian GAAP), niet worden geharwaardeerd in overeenstemming met de principes van IFRS 3.

Waardering van goodwill

BNP Paribas Fortis toetst goodwill op bijzondere waardeverminderingen op een regelmatige basis.

Kasstroomgenererende eenheden

BNP Paribas Fortis heeft al haar activiteiten opgesplitst in kasstroomgenererende eenheden² die de rapporteringsentiteiten of groepen van entiteiten van BNP Paribas Fortis vertegenwoordigen. Deze splitsing is consistent met de organisatorische structuur en beheersmethodes van BNP Paribas Fortis en weerspiegelt de onafhankelijkheid van elke rapporteringsentiteit of groep van entiteiten in termen van resultaat- en beheersaanpak. Dit wordt op regelmatige basis herzien met als doel rekening te houden met gebeurtenissen die de samenstelling van de kasstroomgenererende eenheden waarschijnlijk beïnvloeden zoals acquisities, desinvesteringen en belangrijke reorganisaties.

² Zoals gedefinieerd onder IAS 36.

Toetsen van kasstroomgenererende eenheden op bijzondere waardeverminderingen

Goodwill toegewezen aan kasstroomgenererende eenheden worden jaarlijks getoetst of ze een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan of wanneer er een indicatie is dat de eenheid een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan, door het vergelijken van de boekwaarde van de eenheid met de realiseerbare waarde. Wanneer de realiseerbare waarde lager is dan de boekwaarde, dan wordt er een onomkeerbaar bijzonder waardeverminderingverlies verantwoord en wordt de goodwill afschreven voor het overschot van de boekwaarde van de eenheid over het realiseerbaar bedrag.

Realiseerbare waarde van een kasstroomgenererende eenheid

De realiseerbare waarde van een kasstroomgenererende eenheid is de hoogste waarde van de reële waarde van de eenheid ofwel van de gebruikswaarde.

De reële waarde is de prijs die men zou verkrijgen uit de verkoop van de eenheid tegen marktvoorwaarden van toepassing op de datum van de waardering en vooral bepaald door middel van actuele prijzen van recente transacties tussen gelijkaardige ondernemingen of op basis van 'stock market multiples' voor vergelijkbare ondernemingen.

De gebruikswaarde is gebaseerd op een schatting van de toekomstige kasstromen die gegenereerd zullen worden door

de kasstroomgenererende eenheid afgeleid van de jaarlijkse budgetten voorbereid door het management van de eenheid en goedgekeurd door het Executive Committee en afgeleid van analyses van de wijzigingen in de relatieve positionering van de activiteiten van de eenheid in hun markt. Deze kasstromen worden verdisconteerd tegen de rentevoet die het rendement weergeeft dat investeerders zouden verwachten van een investering in de betrokken businesssector en regio.

Transacties onder gemeenschappelijke zeggenschap

Transfers van activa of uitwisseling van aandelen tussen entiteiten onder gemeenschappelijke zeggenschap vallen niet in de scope van IFRS 3 bedrijfscombinaties of andere IFRS-standaarden. Daarom heeft BNP Paribas Fortis op basis van IAS 8, die vereist dat het management op een oordeelkundige wijze een grondslag voor financiële verslaggeving moet ontwikkelen en toepassen die leidt tot relevante en betrouwbare informatie in het jaarverslag, beslist om een 'voorgangerswaardemethode' toe te passen. Onder deze methode verantwoordt BNP Paribas Fortis, als overnemende partij, deze activa en verplichtingen aan hun boekwaarde zoals bepaald door de overdragende partij op datum van de transfer. Als gevolg wordt er geen nieuwe goodwill (andere dan de bestaande goodwill van de gecombineerde entiteiten) verantwoord. Elk verschil tussen de betaalde/getransfereerde vergoeding en het verworven aandelenkapitaal wordt voorgesteld als een aanpassing in het eigen vermogen. Deze 'voorgangerswaardemethode' voor bedrijfscombinaties onder gemeenschappelijk zeggenschap wordt prospectief toegepast vanaf de verwervingsdatum.

1.d Financiële activa en financiële verplichtingen

1.d.1 Leningen en vorderingen

Leningen en vorderingen bevatten kredieten verschaft door BNP Paribas Fortis, het aandeel van BNP Paribas Fortis in gesyndiceerde leningen en aangekochte leningen die niet op een actieve markt zijn genoteerd tenzij ze worden aangehouden voor handelsdoeleinden. Leningen die genoteerd zijn op een actieve markt worden geclassificeerd als voor verkoop beschikbare activa en gewaardeerd volgens de methodes toepasbaar in deze categorie.

Leningen en vorderingen worden eerst gewaardeerd tegen reële waarde of equivalente waarde, wat normaal het bij aanvang betaalde nettobedrag is inclusief direct toewijsbare initiëeringskosten en bepaalde types van commissies (deelnamescommissies, verbinteniscommissies en afhandelingskosten) die worden gezien als een aanpassing van de effectieve rentevoet van de lening.

Leningen en vorderingen worden vervolgens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. De opbrengsten van de lening, vertegenwoordigd door rente plus transactiekosten en commissies omvat in de initiële waarde van de lening, worden berekend via de effectieve-rentemethode en over de duur van de lening opgenomen in het resultaat.

Commissies ontvangen op financiële verbintenissen voor de aanvang van de lening worden uitgesteld en opgenomen in de waarde van de lening wanneer de lening wordt afgesloten.

Commissies ontvangen op financiële verbintenissen waar de waarschijnlijkheid tot opname laag is of waar er onzekerheid is over het tijdstip en het bedrag van de opname worden verantwoord op een lineaire basis over de duur van de verbintenis.

1.d.2 Effecten

Categorieën van effecten

Effecten aangehouden door BNP Paribas Fortis worden geïnclassificeerd in een van de volgende vier categorieën.

Financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening

Met uitzondering van financiële derivaten, financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening omvatten:

- financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden
- financiële activa die BNP Paribas Fortis bij eerste opname heeft aangemerkt tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening op basis van de mogelijkheid om te waarderen tegen reële waarde zoals beschikbaar onder IAS 39. De voorwaarden voor het toepassen van de mogelijkheid om te waarderen tegen reële waarde zijn beschreven in noot 1.d.10 'Financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening (mogelijkheid om te waarderen tegen reële waarde)'.

Effecten in deze categorie worden gewaardeerd tegen reële waarde op balansdatum. Transactiekosten worden onmiddellijk in de resultatenrekening geboekt. Veranderingen in de reële waarde (exclusief overlopende rente op vastrentende effecten) worden in de resultatenrekening voorgesteld onder 'Netto winst/verlies op financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening', samen met dividenden op niet-vastrentende effecten en minderwaarden en meerwaarden bij realisatie.

Inkomsten uit vastrentende effecten geïnclassificeerd in deze categorie wordt getoond onder 'Rentebaten' in de resultatenrekening.

De reële waarde houdt ook rekening met een beoordeling van het tegenpartijrisico van deze effecten.

Leningen en vorderingen

Effecten met vaste of bepaalde betalingen die niet op een actieve markt zijn genoteerd, afgezien van effecten waarvoor de eigenaar mogelijk niet zijn gehele investering zal terugkrijgen omwille van andere redenen dan kredietverslechtering, worden geïnclassificeerd onder 'Leningen en vorderingen' als ze niet voldoen aan de criteria om geïnclassificeerd te worden onder 'Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening'. Deze obligaties worden gewaardeerd en verantwoord zoals beschreven onder noot 1.d.1 'Leningen en vorderingen'.

Tot einde looptijd aangehouden financiële activa

Tot einde looptijd aangehouden financiële activa zijn beleggingen met vaste of bepaalde betalingen en een vaste looptijd waarvan BNP Paribas Fortis stellig voornemens is en in staat is deze aan te houden tot het einde van de looptijd. Afdekkingen van activa in deze categorie tegen renterisico komen niet in aanmerking voor afdekkingen zoals gedefinieerd in IAS 39.

Activa in deze categorie worden opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode die de afschrijving van de premie en korting vormt (overeenstemmend met het verschil tussen de aankoopprijs en de terugbetalingswaarde) en aanschaffingskosten (wanneer materieel). Opbrengsten ontvangen uit deze categorie van activa worden opgenomen onder 'Rentebaten' in de resultatenrekening.

Voor verkoop beschikbare financiële activa

Voor verkoop beschikbare financiële activa zijn vastrentende en niet-vastrentende effecten die niet worden geïnclassificeerd als 'tegen reële waarden met waardeveranderingen in de resultatenrekening', 'tot einde looptijd aangehouden' of als 'leningen en vorderingen'.

Activa opgenomen in de voor verkoop beschikbare categorie worden initieel opgenomen tegen reële waarde vermeerderd met materiële transactiekosten. Op balansdatum worden deze geïnclassificeerd tegen reële waarde waarbij de waardeveranderingen (exclusief overlopende rente) getoond worden op een aparte lijn in het eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders. Bij verkoop worden deze niet-gerealiseerde winsten en verliezen getransfereerd van het eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders naar de resultatenrekening waar ze getoond worden op de lijn 'Nettowinsten of -verliezen op voor verkoop beschikbare activa'. Dit wordt ook toegepast bij een bijzondere waardevermindering.

Opbrengsten verantwoord op basis van de effectieve-rentemethode afgeleid van vastrentende voor verkoop beschikbare effecten worden verantwoord in 'Rentebaten' in de resultatenrekening. Dividendopbrengsten van niet-vastrentende effecten worden verantwoord in 'Nettowinsten of -verliezen op voor verkoop beschikbare activa' wanneer het recht tot ontvangst voor BNP Paribas Fortis wordt vastgelegd.

Terugkoopovereenkomsten en lenen of uitlenen van effecten

Effecten tijdelijk verkocht onder een terugkoopovereenkomst blijven in de balans van BNP Paribas Fortis verantwoord in de categorie van effecten waartoe ze behoren. De overeenkomstige verplichting wordt verantwoord in de gepaste schuldcategory in de balans uitgezonderd in het geval van terugkoopovereenkomsten aangegaan voor handelsdoeleinden, waar de overeenkomstige verplichting is geclassificeerd in 'Financiële verplichtingen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening'.

Effecten, die zijn aangekocht als gevolg van een overeenkomst tot terugverkoop worden niet verantwoord in de balans van BNP Paribas Fortis. De overeenkomstige vordering wordt verantwoord in 'Leningen en vorderingen' uitgezonderd in het geval van effecten die zijn aangekocht als gevolg van een overeenkomst tot terugverkoop aangegaan voor handelsdoeleinden, waarbij de overeenkomstige vordering is verantwoord in 'Financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening'.

Het uitlenen van effecten leidt niet tot het verwijderen van de uitgeleende effecten van de balans en het lenen van effecten leidt niet tot het opnemen van de geleende effecten in de balans met uitzondering van het geval waarin de geleende effecten vervolgens worden verkocht door BNP Paribas Fortis. In deze gevallen wordt de verplichting om de geleende effecten terug te geven op de vervaldag opgenomen in de balans onder 'Financiële verplichtingen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening'.

Datum van opname van effectentransacties

Effecten geclassificeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening, aangehouden tot einde looptijd activa of voor verkoop beschikbare financiële activa worden opgenomen op de transactiedatum.

Tijdelijke verkopen van effecten evenals verkopen van uitgeleende effecten worden (ongeacht hun classificatie tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening, leningen en vorderingen of als schuld) initieel verantwoord op de afwikkelingsdatum. Bij terugverkoop –en terugkoopovereenkomsten wordt respectievelijk een gegeven of verkregen financiële verbintenis verantwoord tussen de transactiedatum en de afwikkelingsdatum wanneer deze transacties respectievelijk verantwoord zijn als 'Leningen en vorderingen' en als 'Schulden'. Wanneer terugverkoop –en terugkoopovereenkomsten respectievelijk verantwoord worden als 'Financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening' en als 'Financiële verplichtingen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening' wordt de terugkoopverplichting verantwoord als een financieel derivaat.

Effecten worden op de balans getoond tot het recht van BNP Paribas Fortis om de betrokken kasstromen te ontvangen vervalt of als BNP Paribas Fortis nagenoeg alle risico's en voordelen verbonden aan de eigendom van effecten transfereert.

1.d.3 Transacties in vreemde valuta

De methodes gebruikt om activa en verplichtingen verbonden aan transacties luidende in vreemde valuta aangegaan door BNP Paribas Fortis te verantwoorden en om het wisselkoersrisico die voortvloeit uit deze transacties te meten, hangt af van het feit of de desbetreffende activa en verplichtingen geclassificeerd zijn als een monetair of niet-monetair item.

Monetaire activa en verplichtingen³ uitgedrukt in vreemde valuta

Monetaire activa en verplichtingen uitgedrukt in vreemde valuta worden omgerekend naar de functionele munt van de relevante groepsentiteit tegen de slotkoers. Wisselkoersverschillen worden verantwoord in de resultatenrekening uitgezonderd voor deze die voortvloeien uit financiële instrumenten aangemerkt als een kasstroomafdekking of als afdekking van een netto-investering in een buitenlandse entiteit. Deze worden verantwoord in het eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders.

Niet-monetaire activa en verplichtingen uitgedrukt in vreemde valuta

Niet-monetaire activa kunnen ofwel gewaardeerd worden tegen historische kostprijs of tegen reële waarde. Niet-monetaire activa uitgedrukt in vreemde valuta worden omgerekend op basis van de historische wisselkoers op de transactiedatum als ze gewaardeerd worden tegen historische kostprijs en op basis van de slotkoers als ze gewaardeerd worden tegen reële waarde.

Wisselkoersverschillen op niet-monetaire activa uitgedrukt in vreemde valuta en gewaardeerd tegen reële waarde (niet-vastrentende effecten) worden verantwoord in de resultatenrekening als het actief geclassificeerd is in 'Financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening' en in het eigen vermogen toewijsbaar aan aandeelhouders wanneer het actief is geclassificeerd in 'voor verkoop beschikbare financiële activa' tenzij het financieel actief in kwestie is aangemerkt als een afgedekte positie tegen een valutarisico in een reëlewaardeafdekking waar het wisselkoersverschil wordt verantwoord in de resultatenrekening.

³ *Monetaire activa en verplichtingen zijn activa en verplichtingen te ontvangen of te betalen in vaste of bepaalde bedragen van geld.*

1.d.4 Bijzondere waardeverminderingen op en herstructurering van financiële activa

Posities onderhevig aan een bijzondere waardevermindering

Posities worden beschouwd als onderhevig aan een bijzondere waardevermindering wanneer de Bank kan inschatten dat er een risico bestaat dat de ontleners niet meer aan al of een deel van hun verplichtingen zullen kunnen voldoen.

Bijzondere waardeverminderingen op leningen en vorderingen en tot einde looptijd aangehouden financiële activa, voorzieningen voor financierings- en garantieverbintenissen

Een bijzonder waardeverminderingverlies op leningen en tot einde looptijd aangehouden financiële activa worden verantwoord wanneer (i) er een objectieve aanwijzing is van een waardevermindering als gevolg van gebeurtenissen na aanvang van de lening of de verwerving van activa; (ii) de gebeurtenissen beïnvloeden het bedrag en het tijdstip van de toekomstige kasstromen; en (iii) de gevolgen van de gebeurtenissen kunnen op een betrouwbare manier gemeten worden. Leningen worden eerst individueel beoordeeld of er een aanwijzing is tot een bijzondere waardevermindering en vervolgens op basis van een portefeuille. Gelijkaardige principes worden toegepast op financierings- en garantieverbintenissen verstrekt door BNP Paribas Fortis waarbij rekening wordt gehouden met de waarschijnlijkheid tot opname bij elke beoordeling van financieringsverbintenissen.

Op individuele basis bevatten objectieve aanwijzingen op een financieel actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan, waarneembare gegevens over de volgende gebeurtenissen:

- het bestaan van rekeningen die meer dan drie maanden achterstallig zijn (zes maanden achterstallig voor hypothecaire leningen en leningen aan lokale overheden)
- kennis hebben van of er zijn aanwijzingen dat de kredietlener in belangrijke financiële moeilijkheden verkeert zodat er kan beschouwd worden dat er een risico is ontstaan ongeacht of de kredietlener betalingen al dan niet heeft uitgevoerd
- concessie met betrekking tot kredietvoorwaarden toegestaan aan de kredietlener die de kredietontlener niet overwogen zou hebben indien de kredietlener niet in financiële moeilijkheden zou verkeren (zie hieronder 'Herstructurering van activa geïnclassificeerd in de categorie Leningen en vorderingen').

Het bedrag van de bijzondere waardevermindering is het verschil tussen de boekwaarde voor de bijzondere waardevermindering en de contante waarde, verdisconteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rentevoet van het actief, van de elementen (hoofdbedrag, rente, waarborg, enz. ...) die als realiseerbaar beschouwd worden. Wijzigingen in het bedrag van bijzondere waardeverminderingverliezen worden opgenomen in de resultatenrekening onder 'Risicokost'. Elke daaropvolgende daling in een bijzonder waarderingsverlies dat objectief kan worden toegewezen aan een gebeurtenis nadat het bijzonder waarderingsverlies werd verantwoord, wordt gecrediteerd in de resultatenrekening, ook onder 'Risicokost'. Eenmaal een actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan, wordt de notionele rente verdiend op de boekwaarde van het actief (berekend tegen de oorspronkelijke effectieve rentevoet gebruikt om de geschatte realiseerbare kasstromen te verdisconteren) verantwoord in 'Rentebaten' in de resultatenrekening.

Bijzondere waardeverminderingverliezen op leningen en vorderingen worden doorgaans in een afzonderlijke provisierekening opgenomen die het initieel bedrag waartegen de lening of vordering werd opgenomen vermindert. Voorzieningen met betrekking tot buiten balans verantwoorde financiële instrumenten, financiering- en garantieverbintenissen en geschillen worden verantwoord in de verplichtingen. Vorderingen die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan worden volledig of gedeeltelijk afgeboekt en de overeenkomstige verplichting tegengedraaid voor het bedrag van het verlies wanneer alle andere middelen beschikbaar voor de Bank om de vorderingen of de garanties te realiseren hebben gefaald of wanneer er afgezien wordt van de volledige of een deel van de vordering.

Voor tegenpartijen die individueel geen bijzondere waardevermindering hebben ondergaan, wordt het risico beoordeeld op basis van een portefeuille van leningen met gelijkaardige karakteristieken. Deze beoordeling wordt gedaan door een intern ratingsysteem op basis van historische gegevens met de nodige aanpassingen om de omstandigheden van toepassing op de balansdatum weer te geven. Het zorgt ervoor dat BNP Paribas Fortis een groep van tegenpartijen kan identificeren die als gevolg van gebeurtenissen sinds de aanvang van de lening collectief een kans hebben op wanbetaling op de vervaldag die een objectief bewijs vormen voor een bijzondere waardevermindering op de volledige portefeuille maar waarvoor het niet mogelijk is in deze fase om het bijzondere waardeverminderingverlies toe te wijzen aan een individuele tegenpartij. Deze beoordeling schat ook het bedrag van het verlies op de desbetreffende portefeuille rekening houdend met de trends in de economische cyclus tijdens de beoordelingsperiode. Wijzigingen in het bedrag van bijzondere waardeverminderingen op portefeuilles worden in de resultatenrekening opgenomen onder 'Risicokost'.

Gebaseerd op het ervaren oordeel van het risicomanagement van de Bank mag BNP Paribas Fortis aanvullende collectieve bijzondere waardeverminderingen aanleggen met betrekking tot een bepaalde economische sector of geografisch gebied die beïnvloed worden door uitzonderlijke economische gebeurtenissen. Dit kan het geval zijn wanneer de gevolgen van deze gebeurtenissen niet met voldoende correctheid kunnen gemeten worden om de parameters aan te passen die gebruikt worden om de opgenomen collectieve bijzondere waardevermindering op de geïmpacteerde portefeuille van leningen met gelijkaardige karakteristieken te bepalen.

Bijzondere waardeverminderingen op voor verkoop beschikbare financiële activa

Bijzondere waardeverminderingen op voor verkoop beschikbare financiële activa (die hoofdzakelijk bestaan uit effecten) worden verantwoord als er objectieve aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen als gevolg van een of meerdere gebeurtenissen na de verwerving.

In geval van niet-vastrentende effecten genoteerd in een actieve markt, identificeert het controlesysteem de effecten waarop een permanent bijzonder waardeverminderversverlies van toepassing kan zijn gebaseerd op criteria zoals een significante daling in de genoteerde prijs beneden de aankoopprijs of een daling gedurende een langere periode die BNP Paribas Fortis aanmoedigen om een bijkomende individuele kwalitatieve analyse uit te voeren. Dit kan leiden tot de verantwoording van een bijzonder waardeverminderversverlies berekend op basis van de genoteerde prijs.

Naast de identificatiecriteria heeft BNP Paribas Fortis drie aanwijzingen van bijzondere waardeverminderingen vastgelegd. De ene is een significante daling in de prijs gedefinieerd als een daling van meer dan 50 % beneden de aankoopprijs, een andere is een daling over een langere periode van meer dan twee opeenvolgende jaren en de laatste is een daling van ten minste 30% over een gemiddelde periode van een jaar. De periode van twee jaar wordt door BNP Paribas Fortis beschouwd als de minimumduur waarbij gematigde koersdalingen beneden de aankoopprijs niet het gevolg zijn van een toevallige volatiliteit eigen aan de markt of van een conjunctuurwijziging die een paar jaar aanhoudt, maar wel degelijk een aanhoudend fenomeen weergeeft dat een bijzondere waardevermindering verantwoordt.

Een gelijkaardige methode is gebruikt voor niet-vastrentende effecten die niet genoteerd zijn op een actieve markt. Elke bijzondere waardevermindering wordt dan bepaald op basis van de waarde van een model.

In geval van vastrentende effecten worden bijzondere waardeverminderingen beoordeeld op basis van dezelfde criteria als gebruikt

bij leningen en vorderingen die individueel een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan. Voor effecten die genoteerd zijn op een actieve markt wordt de bijzondere waardevermindering bepaald op basis van genoteerde prijzen. Voor alle andere wordt het bepaald op basis van een model.

Bijzondere waardeverminderversverliezen op niet-vastrentende effecten worden verantwoord als een element van de opbrengsten op de lijn 'Nettowinsten of -verliezen op voor verkoop beschikbare activa' en kunnen niet worden omgekeerd via de resultatenrekening tot deze effecten verkocht zijn. Elke daaropvolgende daling in de reële waarde veroorzaakt een bijkomend bijzonder waardeverminderversverlies verantwoord in de resultatenrekening.

Bijzondere waardeverminderversverliezen op vastrentende effecten worden verantwoord in 'Risicokost' en kunnen omgekeerd worden via de resultatenrekening als er een stijging is in de reële waarde dat objectief betrekking heeft op een gebeurtenis die plaats heeft gevonden nadat de laatste bijzondere waardevermindering werd verantwoord.

Herstructurering van activa geclassificeerd in de categorie 'leningen en vorderingen'

Een herstructurering omwille van financiële moeilijkheden van de ontlenaar van een actief geclassificeerd in de categorie 'leningen en vorderingen' wordt gedefinieerd als een wijziging in de bepalingen en voorwaarden van de initiële transactie (bv. een kwijtschelding van een lening, een wijziging in het afbetalingsplan van de hoofdsom en de rente en/of een wijziging van de contractuele rente). Dit wordt enkel overwogen door BNP Paribas Fortis omwille van economische en juridische redenen verbonden aan de financiële moeilijkheden van de ontlenaar omdat dit leidt tot een verminderde verplichting van de klant tegenover de Bank vergeleken met de bepalingen en voorwaarden van de transactie voor de herstructurering.

Op het tijdstip van de herstructurering wordt er een discount die gelijk is aan het verschil tussen de bruto boekwaarde van de lening en de verdisconteerde waarde tegen de initiële effectieve rentevoet (voor de herstructurering), erkend als een vermindering van de waarde van het actief. De wijziging die de waarde van het actief vermindert wordt gerapporteerd in 'Risicokost' in de resultatenrekening. Aan het einde van toekomstige boekhoudkundige periodes zal de discount over de verwachte levensduur van het actief terug gedraaid worden in de rentemarge van de resultatenrekening. Dit zal het niveau van de berekende rente zoals beschreven in de terugbetalingstabel op het tijdstip van de herstructurering doen stijgen. Finaal zal het rentebedrag opgenomen in de rentemarge overeenkomen met het rentebedrag berekend op basis initiële rentevoet van de lening.

Wanneer de herstructurering de vorm aanneemt van een gedeeltelijke of volledige uitwisseling met andere activa, dan vertaalt dit zich in de verwijdering van de vordering en de erkenning van de uitgewisselde activa tegen de reële waarde op de datum van de uitwisseling. Het waardeverschil dat voortvloeit uit de uitwisseling wordt gerapporteerd in 'Risicokost' in de resultatenrekening.

1.d.5 Herclassificatie van financiële activa

De enige toegelaten herclassificaties van financiële activa zijn de volgende:

- voor een niet-afgeleid financieel instrument dat niet langer wordt aangehouden met als doel het te verkopen op korte termijn, uit de 'Financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening' naar:
 - 'Leningen en vorderingen' als het actief beantwoordt aan de definitie van deze categorie en BNP Paribas Fortis de intentie en de mogelijkheid heeft om het actief aan te houden gedurende een voorzienbare periode in de toekomst of tot de vervaldag of
 - andere categorieën maar enkel onder zeldzame omstandigheden en op voorwaarde dat de geherclassificeerde activa beantwoorden aan de criteria toepasbaar op de portefeuille.
- uit de 'Voor verkoop beschikbare financiële activa' naar:
 - 'Leningen en vorderingen' op basis van dezelfde voorwaarden zoals hierboven voor 'Financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening'
 - 'Tot einde looptijd aangehouden financiële activa' voor activa die een vervaldag hebben of 'Financiële activa tegen kost', voor niet-genoteerde niet-vastrentende activa.

Financiële activa worden geherclassificeerd tegen reële waarde of tegen de waarde berekend door een model op de herclassificatiedatum. Derivaten besloten in de geherclassificeerde financiële activa worden afzonderlijk verantwoord en wijzigingen in de reële waarde worden verantwoord in de resultatenrekening.

Na de herclassificatie worden de activa verantwoord volgens de principes toepasbaar op de portefeuille waarnaar ze geherclassificeerd zijn. De transferprijs op de herclassificatiedatum wordt beschouwd als de initiële kostprijs van het actief met als doel de bepaling van een eventueel bijzonder waardevermindingsverlies.

Bij een herclassificatie van 'Voor verkoop beschikbare financiële activa' naar een andere categorie, worden de winsten en verliezen die eerder werden verantwoord in het eigen vermogen afgeschreven naar de resultatenrekening over de resterende duur van het instrument op basis van de effectieve-rentemethode.

Elke opwaartse herziening van het geschatte realiseerbaar bedrag wordt verantwoord via een aanpassing aan de effectieve rentevoet vanaf de datum waarop de schatting wordt herzien. Neerwaartse herzieningen worden verantwoord via een aanpassing aan de boekwaarde van het financieel actief.

1.d.6 Uitgifte van obligaties

Financiële instrumenten uitgegeven door BNP Paribas Fortis worden gekwalificeerd als obligaties als BNP Paribas Fortis een contractuele verplichting heeft om geldmiddelen of een ander financieel actief te leveren aan de houder van het instrument. Onder obligaties vallen ook de verplichting die BNP Paribas Fortis heeft om financiële activa of financiële verplichtingen te ruilen met een andere entiteit onder voorwaarden die potentieel nadelig zijn voor BNP Paribas Fortis of de verplichting om een variabel aantal van eigenvermogensinstrumenten van BNP Paribas Fortis te leveren.

De uitgifte van obligaties wordt initieel verantwoord aan de uitgiftewaarde inclusief transactiekosten en vervolgens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode.

Obligaties inwisselbaar voor of converteerbaar in eigenvermogensinstrumenten van BNP Paribas Fortis worden opgenomen als hybride instrumenten met een schuldcomponent en een eigenvermogenscomponent bepaald bij initiële opname.

1.d.7 Eigenvermogensinstrumenten en derivaten op eigenvermogensinstrumenten

De term 'eigenvermogensinstrumenten' verwijst naar aandelen uitgegeven door de moedermaatschappij (BNP Paribas SA) of door een van haar dochterondernemingen die volledig worden opgenomen in de consolidatie. Externe kosten die direct toewijsbaar zijn aan de uitgifte van nieuwe aandelen worden in mindering gebracht van het eigen vermogen, verminderd met alle verbonden belastingen.

Eigenvermogensinstrumenten aangehouden door BNP Paribas Fortis, ook gekend als eigen aandelen, worden afgetrokken van het geconsolideerde eigen vermogen ongeacht het doel waarvoor ze zijn aangehouden. Winsten en verliezen voortvloeiend uit deze instrumenten worden geëlimineerd uit de geconsolideerde resultatenrekening.

Wanneer BNP Paribas Fortis eigenvermogensinstrumenten verworft, uitgegeven door dochterondernemingen die onder exclusieve controle vallen, wordt het verschil tussen de aankoopprijs en het aandeel in de netto verworven activa opgenomen in overgedragen resultaat toewijsbaar aan de aandeelhouders van BNP Paribas Fortis. Daarnaast worden de verplichting in overeenstemming met de putoptie toegekend aan de minderheidsaandeelhouders in deze dochterondernemingen en de veranderingen in de waarde van die verplichting initieel gecompenseerd tegen minderheidsbelangen met elk overschot gecompenseerd in overgedragen resultaat toewijsbaar aan de aandeelhouders van BNP Paribas. Tot de uitoefening van deze opties, wordt het deel van het nettoresultaat toewijsbaar aan de minderheidsbelangen toegekend aan minderheidsbelangen in de resultatenrekening. Een daling in het belang van BNP Paribas Fortis in een volledig geconsolideerde dochteronderneming wordt verantwoord in de rekeningen van BNP Paribas Fortis als een wijziging in het eigen vermogen.

Derivaten op eigenvermogensinstrumenten worden als volgt behandeld, afhankelijk van de afwikkelingsmethode:

- als eigenvermogensinstrument indien ze afgewikkeld worden door de fysieke levering van een vast aantal van eigenvermogensinstrumenten voor een vast bedrag van geld of ander financieel actief. Deze instrumenten worden niet geherwaardeerd
- als derivaten indien ze afgewikkeld worden in geld of wanneer men de keuze heeft om ze af te wikkelen door de fysieke levering van aandelen of in geld. Wijzigingen in de waarde van deze instrumenten worden opgenomen in de resultatenrekening.

Als het contract een verplichting, voorwaardelijk of niet, bevat voor de Bank om haar eigen aandelen terug te kopen, dan moet de Bank een contante waarde van deze schuld opnemen met een tegenboeking in het eigen vermogen.

1.d.8 Derivative instruments and hedge accounting

Alle derivaten worden verantwoord in de balans op de transactiedatum tegen de transactieprijs en gewaardeerd tegen reële waarde op balansdatum.

Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden

Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden worden verantwoord in de balans onder 'Financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening' wanneer de reële waarde positief is en onder 'Financiële verplichtingen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening' wanneer de reële waarde negatief is. Gerealiseerde en niet-gerealiseerde winsten en verliezen worden opgenomen in de resultatenrekening onder de lijn 'Nettowinsten en -verliezen op financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening'.

Derivaten en hedge accounting

Derivaten aangegaan als deel van een afdekkingsrelatie worden geclassificeerd volgens het doel van de afdekking.

Reële waardeafdekkingen worden hoofdzakelijk gebruikt om het renterisico op vastrentende activa en verplichtingen af te dekken, voor zowel geïdentificeerde financiële instrumenten (effecten, obligaties, leningen, ontleningen) als voor portefeuilles van financiële instrumenten (hoofdzakelijk direct opvraagbare deposito's en vastrentende leningen).

Kasstroomafdekkingen worden hoofdzakelijk gebruikt om het renterisico op niet-vastrentende activa en verplichtingen inclusief roll-overs af te dekken en het valutarisico op heel waarschijnlijke verwachte inkomsten in vreemde valuta.

Bij aanvang van de afdekking bereidt BNP Paribas Fortis een formele documentatie over de afdekkingsrelatie voor waarin het volgende wordt geïdentificeerd: het instrument (of een deel van het instrument of een deel van het risico) dat wordt afgedekt; de afdekkingsstrategie en het soort risico dat afgedekt wordt; het afdekkingsinstrument; en de methodes gebruikt om de effectiviteit van de afdekkingsrelatie te beoordelen.

Bij aanvang en tenminste elk kwartaal beoordeelt BNP Paribas Fortis, consistent met de originele documentatie, de actuele (retrospectieve) en de verwachte (prospectieve) effectiviteit van de afdekkingsrelatie. Retrospectieve effectiviteitstesten worden aangewend om te beoordelen of de actuele wijzigingen in de reële waarde of kasstromen van het afdekkingsinstrument en het afgedekte instrument binnen een bereik vallen van 80% tot 125%. Prospectieve effectiviteitstesten worden aangewend om te verzekeren dat de verwachte wijzigingen in de reële waarde of kasstromen van het derivaat deze van het afgedekte element voldoende compenseren over de resterende duur van de afdekking. Voor heel waarschijnlijke verwachte transacties wordt de effectiviteit grotendeels beoordeeld op basis van historische gegevens van gelijkaardige transacties.

Onder IAS 39 zoals aanvaard door de Europese Unie (dat bepaalde passages over portefeuilleafdekking uitsluit) komen relaties die het renterisico afdekken gebaseerd op portefeuilles van activa en verplichtingen als volgt in aanmerking voor reële-waardeafdekkingen:

- het risico aangemerkt als af te dekken is het renterisico in verband met de interbancaire rentecomponent van rentevoeten op commerciële banktransacties (leningen aan klanten, spaarrekeningen en direct opvraagbare deposito's)
- het instrument aangemerkt als af te dekken komt overeen, voor elke looptijdklasse, met een deel van het verschil in rentevoet geassocieerd met de afgedekte onderliggende instrumenten
- de gebruikte hedginginstrumenten bestaan exclusief uit 'plain vanilla'-swaps
- prospectieve afdekkingseffectiviteit wordt vastgesteld door het feit dat alle derivaten bij aanvang het effect moeten hebben van een vermindering van het renterisico in de portefeuille van de afgedekte onderliggende instrumenten. Retrospectief zal een afdekking gediskwalificeerd worden van hedge accounting wanneer er een tekort ontstaat in de onderliggende activa specifiek geassocieerd met de afdekking voor elke looptijdklasse (als gevolg van een vervroegde terugbetaling van de lening of intrekking van de deposito's).

De boekhoudkundige verwerking van derivaten en afgedekte instrumenten hangt af van de afdekkingsstrategie.

In een reële-waardeafdekkingsrelatie wordt het derivaat gehewaardeerd tegen reële waarde in de balans met wijzigingen in de reële waarde opgenomen in de resultatenrekening in 'Nettowinsten en -verliezen op financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening', symmetrisch met de herwaardering van het afgedekte element om het afdekkingsrisico weer te geven. In de balans wordt de reële waardeherwaardering van het afgedekte element verantwoord volgens de classificatie van het afgedekte element in het geval van een afdekking van individuele activa en verplichtingen of onder 'Herwaarderingsreserve voor portefeuilles afgedekt tegen renterisico' in het geval van een portefeuilleafdekking.

Wanneer een afdekkingsrelatie wordt stopgezet of niet langer beantwoordt aan de effectiviteitscriteria, dan wordt het afdekkingsinstrument getransfereerd naar de portefeuille aangehouden voor handelsdoeleinden en gewaardeerd volgens de methode toegepast in deze categorie. In het geval van geïdentificeerde vastrentende instrumenten wordt de herwaarderingsaanpassing, verantwoord in de balans, afgeschreven over de resterende looptijd van het instrument op basis van de effectieve-rentemethode. In het geval van een vastrentende portefeuille afgedekt tegen renterisico wordt de aanpassing lineair afgeschreven over de resterende termijn van de oorspronkelijke afdekking. Wanneer het afgedekte element niet langer in de balans verschijnt, vooral door vervroegde afbetalingen, wordt de aanpassing onmiddellijk in de resultatenrekening opgenomen.

Bij een kasstroomafdekkingsrelatie wordt het derivaat in de balans verantwoord tegen reële waarde met wijzigingen in de reële waarde opgenomen in het eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders op de afzonderlijke lijn 'Niet-gerealiseerde of uitgestelde winsten en verliezen'. De bedragen opgenomen in het eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders over de looptijd van de afdekking worden getransfereerd naar 'Netto rentebaten' in de resultatenrekening wanneer de kasstromen van het afgedekte element een invloed hebben op het resultaat. De afgedekte elementen blijven geboekt op basis van de waarderingsregels specifiek aan de categorie van activa of verplichtingen waartoe ze behoren.

Wanneer de afdekkingsrelatie wordt stopgezet of niet langer beantwoordt aan de effectiviteitscriteria blijven de cumulatieve bedragen, opgenomen in het eigen vermogen toewijsbaar aan aandeelhouders als gevolg van de herwaardering van het afdekkingsinstrument, verantwoord in het eigen vermogen tot de afdekkingstransactie zelf een invloed heeft op het resultaat of tot het duidelijk wordt dat de transactie niet zal plaatsvinden. Op dat moment worden ze getransfereerd naar de resultatenrekening.

Wanneer een afgedekt element ophoudt te bestaan worden de cumulatieve bedragen, opgenomen in het eigen vermogen toewijsbaar aan aandeelhouder, onmiddellijk opgenomen in de resultatenrekening.

Ongeacht welke afdekkingsstrategie gebruikt is, wordt elke ineffectiviteit van de afdekking verantwoord in de resultatenrekening onder de rekening 'Nettowinsten en -verliezen op financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening'.

Afdekkingen van netto-investeringen in een buitenlandse dochteronderneming of bijkantoor worden op dezelfde manier in de boekhouding opgenomen als bij kasstroomafdekkingen. Afdekkingsinstrumenten kunnen valutaderivaten of elk ander niet-derivaat financieel instrument zijn.

In een contract besloten derivaten (embedded derivaten)

Derivaten besloten in hybride financiële instrumenten worden uit de waarde van het basiscontract gehaald en afzonderlijk verwerkt als een derivaat als het hybride instrument niet is opgenomen als een financieel actief of verplichting tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening en als de economische kenmerken en risico's van het in een contract besloten derivaat niet nauw aansluiten bij die van het basiscontract.

1.d.9 Bepaling van de reële waarde

De reële waarde is de prijs dat ontvangen zou worden bij verkoop van een actief of betaald zou worden bij de overdracht van een verplichting in een regelmatige transactie tussen marktpelers in de belangrijkste of meest voordeligste markt op waarderingsdatum.

BNP Paribas Fortis bepaalt de reële waarde van financiële instrumenten ofwel op basis van prijzen die rechtstreeks voortvloeien uit externe gegevens ofwel op basis van waarderingstechnieken. Deze waarderingstechnieken zijn voornamelijk markt –en inkomstenbenaderingen die omvat zijn in algemeen aanvaarde modellen (vb. verdisconteerde kasstromen, Black-Scholes model, interpolatietechnieken). Ze maximaliseren het gebruik van waarneembare inputs en minimaliseren het gebruik van niet-waarneembare inputs. Ze worden gekalibreerd om de huidige marktomstandigheden te weerspiegelen en waarde-aanpassingen worden toegepast wanneer nodig, zoals wanneer bepaalde factoren zoals model-, liquiditeits- en kredietrisico niet opgenomen zijn in de modellen of hun onderliggende inputs, maar toch in aanmerking worden genomen door de marktpelers bij het vaststellen van de uitstapprijs.

De waarderingseenheid is in het algemeen het individueel financieel actief of de financiële verplichting maar er kan onder bepaalde voorwaarden gekozen worden voor een waardering gebaseerd op een portefeuille. Bijgevolg behoudt BNP Paribas Fortis deze uitzondering van waardering op basis van een portefeuille voor het bepalen van de reële waarde wanneer bepaalde groepen van financiële activa en financiële verplichtingen met hoofdzakelijk vergelijkbare en verrekenbare marktrisico's en kredietrisico's die op basis van een netto positie beheerd worden in overeenstemming met de gedocumenteerde risicobeheerstrategie.

Activa en verplichtingen gewaardeerd of gerapporteerd tegen reële waarde worden opgedeeld in de volgende drie niveaus van de reële-waarde hiërarchie:

- **Niveau 1:** reële waarden worden bepaald op basis van genoteerde prijzen, die direct kunnen worden gebruikt, in een actieve markt voor identieke activa en verplichtingen.

Karakteristieken van een actieve markt zijn het bestaan van een belangrijk volume van identieke of gelijkaardige instrumenten en direct beschikbare prijzen.

- **Niveau 2:** reële waarden worden bepaald op basis van waarderingstechnieken waarvoor belangrijke inputs direct of indirect waarneembare marktgegevens zijn en die op een regelmatige wijze gekalibreerd of bevestigd worden door informatie van actieve markten.

- **Niveau 3:** reële waarden worden bepaald op basis van waarderingstechnieken waarvoor belangrijke inputs niet waarneembaar zijn of niet bevestigd kunnen worden door markt gebaseerde waarnemingen, bijvoorbeeld als gevolg van de illiquiditeit van het instrument en belangrijk modelrisico.

Een niet-waarneembare input is een parameter waarvoor er geen beschikbare marktgegevens bestaan en dat daarom wordt afgeleid van eigen veronderstellingen over wat andere marktpelers in aanmerking zouden nemen bij het bepalen van de reële waarde.

Het vaststellen of een product niet liquide is of onderhevig is aan belangrijke modelrisico's is ook een kwestie van beoordeling.

Het niveau in de reële-waarde hiërarchie waarin het volledig actief of de volledige verplichting is geclassificeerd is gebaseerd op het laagste niveau van input dat belangrijk is voor de volledige reële waarde.

Voor financiële instrumenten gerapporteerd in niveau 3 van de reële-waarde hiërarchie kan er een verschil ontstaan bij initiële opname tussen de transactieprijs en de reële waarde. Deze 'day-one profit' wordt uitgesteld en opgenomen in de resultatenrekening over de periode waarin verwacht wordt dat de waarderingsparameters niet-waarneembaar blijven. Wanneer parameters die oorspronkelijk niet-waarneembaar waren waarneembaar worden, of wanneer de waardering onderbouwd kan worden in vergelijking met recente gelijkaardige transacties in een actieve markt, wordt het niet-opgenomen deel van de 'day-one profit' opgenomen in de resultatenrekening.

1.d.10 Financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening (mogelijkheid om te waarderen tegen reële waarde)

Financiële activa en financiële verplichtingen kunnen aangehouden worden tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening in de volgende gevallen:

- hybride financiële instrumenten die een of meerdere besloten derivaten bevatten die anders afgezonderd zouden moeten worden en afzonderlijk gewaardeerd
- wanneer de entiteit bij het toepassen van de optie een inconsistentie in de waardering en in de boekhoudkundige verwerking van activa en verplichtingen, dat er zou zijn indien ze geïnclassificeerd dienden te worden in afzonderlijke categorieën, opheft of aanzienlijk vermindert
- wanneer een groep van financiële activa en/of financiële verplichtingen beheerd en gewaardeerd wordt op basis van de reële waarde in overeenstemming met een gedocumenteerde risicobeheers -en investeringsstrategie.

1.d.11 Baten en lasten voortvloeiend uit financiële activa en financiële verplichtingen

Baten en lasten voortvloeiend uit financiële instrumenten gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs en van vastrentende effecten geïnclassificeerd in 'voor verkoop beschikbare financiële activa' worden verantwoord in de resultatenrekening op basis van de effectieve-rentemethode.

De effectieve rentevoet is de rentevoet die de geschatte toekomstige kasstromen over de verwachte levensduur van het financieel instrument of over een kortere periode indien meer geschikt nauwkeurig verdisconteert om tot de netto-boekwaarde van het actief of de verplichting in de balans te komen. De effectieve-rentevoetberekening houdt rekening met (i) alle ontvangen of betaalde commissies die een vast onderdeel zijn van de effectieve rentevoet van het contract, (ii) transactiekosten en (iii) premies en kortingen.

De methode gebruikt door BNP Paribas Fortis om dienstgerelateerde commissiebat en -lasten te verantwoorden, hangt af van de aard van de dienst. Commissies die behandeld worden als een bijkomend onderdeel van de rente worden opgenomen in de effectieve rentevoet en worden verantwoord in de resultatenrekeningen onder 'Netto rentebaten'. Betaalde of ontvangen commissies wanneer de onderliggende transactie wordt voltooid, worden volledig verantwoord in de resultatenrekening bij voltooiing van de transactie onder 'Commissiebat en -lasten'. Betaalde of ontvangen commissies voor terugkerende diensten worden ook verantwoord over de duur van de dienst onder 'Commissiebat en -lasten'.

Ontvangen commissies met betrekking tot financiële garantieverbintenissen worden gezien als een weergave van de reële waarde van de verbintenis. De hieruit voortvloeiende verplichting wordt vervolgens afgeschreven over de duur van de verplichting onder 'commissiebat en -lasten' in Baten.

1.d.12 Risicokost

De risicokost bevat schommelingen in voorzieningen voor bijzondere waardeverminderingen op vastrentende effecten en leningen aan en vorderingen op klanten en kredietinstellingen, schommelingen in voorzieningen voor bijzondere waardeverminderingen voor financierings -en garantieverplichtingen, verliezen op oninbare leningen en gerecupereerde bedragen op leningen die volledig werden afgeschreven. Deze categorie omvat ook opgenomen bijzondere waardeverminderingverliezen met betrekking tot het wanbetalingsrisico op tegenpartijen voor financiële instrumenten die niet op een beurs verhandeld worden, alsook de kosten met betrekking tot fraude en geschillen die eigen zijn aan de financieringsactiviteit.

1.d.13 Verwijdering van financiële activa en financiële verplichtingen

BNP Paribas Fortis verwijdert een financieel actief geheel of gedeeltelijk ofwel wanneer de contractuele rechten op de kasstromen uit het financieel actief aflopen ofwel wanneer BNP Paribas Fortis de contractuele rechten op de ontvangst van de kasstromen uit het actief en alle risico's en voordelen van eigendom van het actief overdraagt. Tenzij deze voorwaarden zijn vervuld, behoudt BNP Paribas Fortis het actief in de balans en verantwoordt een schuld voor de verplichting ontstaan als resultaat van de transfer van het actief.

BNP Paribas Fortis verwijdert een financiële verplichting geheel of gedeeltelijk wanneer de verplichting geheel of gedeeltelijk is uitgedoofd.

1.d.14 Saldering van financiële activa en financiële verplichtingen

Financiële activa en financiële verplichtingen worden gesaldeerd en het nettobedrag wordt in de balans gerapporteerd wanneer BNP Paribas Fortis een wettelijk afdwingbaar recht heeft om de verantwoorde bedragen te salderen en er de intentie is om tot een afwikkeling op nettobasis te komen of tegelijkertijd het actief te realiseren en de verplichting af te wikkelen.

Terugkoopovereenkomsten en derivaten die verhandeld worden met clearing houses en die voldoen aan de twee criteria volgens de boekhoudkundige standaard worden gesaldeerd in de balans.

1.e Grondslagen voor financiële verslaggeving specifiek voor de verzekeringsactiviteit

Specifieke grondslagen voor financiële verslaggeving voor activa en verplichtingen die voortvloeien uit verzekeringscontracten en beleggingscontracten met een discretionair winstdelingselement uitgegeven door een verzekeringsmaatschappij worden gebruikt bij de opmaak van de Geconsolideerde Jaarrekening van BNP Paribas Fortis. Deze grondslagen zijn in overeenstemming met IFRS 4 Verzekeringscontracten.

Alle andere activa en verplichtingen verbonden aan de verzekeringsactiviteit worden verwerkt op basis van de grondslagen voor financiële verslaggeving toegepast op de activa en verplichting van BNP Paribas Fortis in het algemeen. Deze worden opgenomen onder de relevante balans -en resultaatrubrieken van de geconsolideerde jaarrekening.

1.e.1 Activa

Financiële activa en vaste activa worden opgenomen op basis van de grondslagen zoals elders beschreven in deze toelichting. De enige uitzonderingen zijn aandelen in vastgoedbedrijven (SCIs) aangehouden in unit-linked verzekeringscontractportefeuilles die gewaardeerd worden tegen reële waarde op de balansdatum met opname van veranderingen in de reële waarde in de resultatenrekening.

Financiële activa die technische voorzieningen verbonden aan de unit-linked activiteit weerspiegelen worden getoond in 'Financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening' en tegen de realiseerbare waarde van de onderliggende activa op balansdatum.

1.e.2 Verplichtingen

De verplichtingen van BNP Paribas Fortis tegenover polishouders en begunstigen worden getoond in 'Technische voorzieningen van verzekeringsmaatschappijen' en bevatten de verplichtingen die verbonden zijn aan verzekeringscontracten met een significant verzekeringsrisico (vb. overlijden of invaliditeit) en aan financiële contracten met een discretionair winstdelingselement die in de scope vallen van IFRS 4. Een discretionair winstdelingselement geeft de levensverzekeringspolishouder het recht om als supplement op het gegarandeerde verzekerde bedrag een deel van de actuele winsten te ontvangen.

Verplichtingen met betrekking tot andere financiële contracten die gedekt worden door IAS 39 worden getoond in 'Schulden aan klanten'.

Unit-linked contractverplichtingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde van de onderliggende activa op balansdatum.

De technische voorzieningen van levensverzekeringscontracten bestaan hoofdzakelijk uit wiskundige reserves die in het algemeen overeenkomen met de afkoopwaarde van het contract.

De aangeboden voordelen hebben hoofdzakelijk betrekking op het risico van overlijden (tijdelijke levensverzekeringen, lijfrenten, terugbetaling van een lening, gegarandeerd minimumrendement op unit-linked contracten), kredietnemerverzekeringen, op handicap, op onbekwaamheid en werkloosheidsrisico's. Deze types van risico's worden gecontroleerd door het gebruik van geschikte sterftcijfertabellen (gecertificeerde tabellen in geval van lijfrentehouders), geschikte medische screenings volgens het niveau van het aangeboden voordeel, statistisch toezicht van de niet-verzekerde bevolking en herverzekeringsprogramma's.

Technische voorzieningen voor niet-levensverzekeringen bevatten onverdiende premiereserves (die overeenkomen met een deel van de uitgegeven premies voor toekomstige periodes) en voorzieningen voor uitstaande claims inclusief behandelingskosten van claims.

De toereikendheid van de technische voorzieningen worden op balansdatum getest door ze te vergelijken met de gemiddelde waarde van de toekomstige kasstromen afgeleid van stochastische analyses. Elke aanpassing aan de technische voorzieningen wordt opgenomen in de resultatenrekening van de periode. Een kapitalisatiereserve wordt opgezet in de individuele statutaire rekeningen bij de verkoop van afschrijfbaar effecten met als doel een deel van de netto gerealiseerde winsten uit te stellen en dus het rendement op de vervaldag van de portefeuille van ontvankelijke activa te behouden. In de geconsolideerde jaarrekening wordt het grootste deel van deze reserve geherclassificeerd naar de 'Reserve voor winstdeling voor de polishouder' op de verplichtingszijde van de geconsolideerde balans; een uitgestelde belastingsverplichting is verantwoord op het deel dat opgenomen wordt in het eigen vermogen.

Dit element bevat ook de reserve voor winstdeling voor de polishouders die voortvloeit uit de toepassing van 'shadow accounting'. Dit vertegenwoordigt het belang van de polishouders in de niet-gerealiseerde winsten en verliezen op activa waar het betaalde voordeel onder de polis verbonden is aan het rendement op deze activa. Dit belang is een gemiddelde waarde die afgeleid wordt van stochastische analyses van niet-gerealiseerde winsten en verliezen toewijsbaar aan de polishouders in verschillende scenario's.

In het geval van een niet-gerealiseerd verlies op activa (onder de toepassing van shadow accounting) wordt een reserve voor verliesdeling door de polishouder opgenomen aan de activazijde in de geconsolideerde balans voor een bedrag gelijk aan de waarschijnlijke vermindering van het toekomstige winstaandeel van de polishouder. De terugvorderbaarheid van de reserve voor winstdeling voor de polishouders wordt prospectief beoordeeld rekening houdend met de reserves voor verliesdeling door de polishouders die ergens anders opgenomen zijn, gerealiseerde verliezen op financiële activa (die niet onder shadow accounting vallen) ten gevolge van de gemaakte boekhoudkundige keuzes (financiële activa aangehouden tot de vervaldag en vastgoedbeleggingen gewaardeerd tegen kostprijs) en het vermogen en de intentie van de onderneming om activa bij te houden waarop er niet-gerealiseerde verliezen zijn. De reserve voor verliesdeling door de polishouder wordt symmetrisch verantwoord met de overeenkomstige activa en getoond op de actiefzijde van de balans onder 'Overlopende rekeningen en overige activa'.

1.e.3 Resultatenrekening

Baten en lasten voortvloeiende uit verzekeringscontracten uitgegeven door BNP Paribas Fortis worden verantwoord in de resultatenrekening onder 'Overige baten' en 'Overige lasten'.

Andere baten en lasten uit de verzekeringsactiviteit worden opgenomen in de relevante winst en -verliesrekening. Bijgevolg worden wijzigingen in de reserve voor winstdeling voor de polishouders getoond op dezelfde lijn als de winsten en verliezen op de activa die de wijzigingen genereren.

1.f Materiële en immateriële vaste activa

Materiële en immateriële vaste activa gepresenteerd in de geconsolideerde balans omvatten activa gebruikt voor de uitvoering van de operationele activiteiten en vastgoedbeleggingen.

Activa die worden gebruikt in de bedrijfsuitvoering zijn deze die worden gebruikt voor de levering van diensten en voor bestuursrechtelijke doeleinden en omvatten ook activa die geen eigendom zijn van maar in gebruik gegeven worden door BNP Paribas Fortis als leasinggever onder een operationele leasing.

Vastgoedbeleggingen omvatten onroerende activa die worden aangehouden om huuropbrengsten en winsten te realiseren.

Materiële en immateriële vaste activa worden initieel opgenomen tegen de aankoopprijs plus rechtstreeks toerekenbare kosten, samen met financieringskosten wanneer een lange periode van opbouw of aanpassingen nodig is voor dat het actief bruikbaar is.

Software intern ontwikkeld door BNP Paribas Fortis die voldoen aan de criteria voor activering, worden geactiveerd als directe ontwikkelingskosten die externe kosten en arbeidskosten van werknemers rechtstreeks toewijsbaar aan het project omvatten.

Volgend op de initiële opname worden materiële en immateriële vaste activa gewaardeerd tegen hun kostprijs verminderd met geaccumuleerde afschrijvingen en eventuele geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingen. De enige uitzonderingen zijn aandelen in vastgoedbedrijven (SCIs) aangehouden in unit-linked verzekeringscontractportefeuilles die gewaardeerd worden tegen reële waarde op de balansdatum met opname van veranderingen in de reële waarde in de resultatenrekening.

Het afschrijfbaar bedrag van materiële vaste activa en immateriële vaste activa wordt berekend na aftrek van de restwaarde van het actief. Enkel activa, geleased onder een operationele lease door BNP Paribas Fortis als leasinggever, worden verondersteld een restwaarde te hebben omdat de levensduur van materiële en immateriële activa gebruikt in de bedrijfsuitvoering in het algemeen gelijk is aan de economische levensduur.

Materiële en immateriële vaste activa worden lineair afgeschreven over de levensduur van het actief. De afschrijvingskost wordt verantwoord in de resultatenrekening onder 'Bijzondere waardeverminderingen en afschrijvingen van materiële en immateriële vaste activa'.

Wanneer een actief bestaat uit een aantal onderdelen die vervangen moeten worden op regelmatige tijdstippen of die een verschillend nut hebben of een verschillend patroon van consumptie van de economische voordelen, wordt elk onderdeel afzonderlijk opgenomen en afgeschreven op basis van de geschikte methode voor dat onderdeel. BNP Paribas Fortis past de componentenbenadering toe voor activa gebruikt bij de bedrijfsuitvoering en vastgoedbeleggingen.

De afschrijvingsperiodes gebruikt voor kantoorgebouwen zijn de volgende: 80 of 60 jaar voor de funderingen (respectievelijk voor residentiële en andere gebouwen); 30 jaar voor de buitengevels; 20 jaar voor algemene en technische installaties en 10 jaar voor inrichting.

Software wordt afgeschreven, afhankelijk van het type, over een periode van maximum acht jaar in het geval van infrastructuur ontwikkelingen en over drie of vijf jaar in het geval van software hoofdzakelijk ontwikkeld met als doel het verlenen van diensten aan klanten.

Software-onderhoudskosten worden als last verantwoord in de periode waarin ze zijn gemaakt. Evenwel worden uitgaven die worden gezien als een upgrade van de software of die de levensduur verlengen opgenomen in de initiële aanschaffings- of constructiekost.

Afschrijfbaar materiële en immateriële vaste activa worden beoordeeld of er een bijzondere waardevermindering dient plaats te vinden wanneer er een aanwijzing van een mogelijke bijzondere waardevermindering bestaat op balansdatum. Niet-afschrijfbaar activa worden minstens eenmaal per jaar beoordeeld of er een bijzondere waardevermindering dient plaats te vinden op basis van dezelfde methode als goodwill toegewezen aan kasstroomgenererende eenheden.

Indien er indicaties zijn die wijzen op een mogelijke bijzondere waardevermindering wordt de nieuwe realiseerbare waarde van het actief vergeleken met de boekwaarde. Wanneer een actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan, dan wordt een bijzonder waardeverminderingverlies opgenomen in de resultatenrekening. Dit verlies wordt teruggedraaid wanneer er een wijziging is in het geschatte realiseerbaar bedrag of wanneer er niet langer een indicatie is die wijst op een mogelijke bijzondere waardevermindering. Bijzondere waardeverminderingverliezen worden opgenomen in de resultatenrekening onder 'Bijzondere waardeverminderingen en afschrijvingen van materiële en immateriële vaste activa'.

Winsten en verliezen bij desinvesteringen van materiële en immateriële vaste activa gebruikt in de bedrijfsvoering worden verantwoord in de resultatenrekening onder 'Netto winst/verlies op overige vaste activa'.

Winsten en verliezen bij desinvesteringen van vastgoedbeleggingen worden verantwoord in de resultatenrekening onder 'Overige baten' of 'Overige lasten'.

1.g Leases

Groepsentiteiten kunnen hetzij leasingnemer of leasinggever zijn in een leaseovereenkomst.

1.g.1 Boekingen uit hoofde van de leasinggever

Leaseovereenkomsten aangegaan door BNP Paribas Fortis als leasinggever kunnen geclassificeerd worden als financiële lease ofwel als operationele lease.

Financiële lease

In een financiële leaseovereenkomst draagt de leasinggever vrijwel alle aan de eigendom van een actief verbonden risico's en voordelen over naar de leasingnemer. Het wordt behandeld als een lening gegeven aan de leasingnemer ter financiering van de aankoop van het actief.

De contante waarde van de leasebetalingen en eventuele restwaarden worden verantwoord als een vordering. De nettobaten ontvangen door de leasinggever uit het leasingcontract zijn gelijk aan het bedrag van rente op een lening en is opgenomen in de resultatenrekening onder 'Rentebaten'. De leasebetalingen worden gespreid over de duur van de lease en worden toegewezen als een vermindering van de hoofdsom en als rente zodat de nettobaten een constant rendement weerspiegelen op de netto-investering in de lease. De gebruikte rentevoet is de impliciete rentevoet van de leaseovereenkomst.

Individuele en collectieve bijzondere waardeverminderingen op leasevorderingen worden bepaald op basis van dezelfde principes als toegepast bij andere leningen en vorderingen.

Operationele lease

Een operationele lease is een leaseovereenkomst waarbij vrijwel alle aan de eigendom van een actief verbonden risico's en voordelen niet worden overgedragen naar de leasingnemer.

De activa worden verantwoord onder vastgoedbeleggingen in de balans van de leasinggever en worden lineair afgeschreven over de leaseperiode. Het afschrijfbaar bedrag bevat niet de restwaarde van het actief. De leasebetalingen worden volledig opgenomen in de resultatenrekening op een lineaire basis over de leasetermijn. De leasebetalingen en afschrijvingskost worden opgenomen in de resultatenrekening onder 'Overige baten' en 'Overige lasten'.

1.g.2 Boekingen uit hoofde van de leasingnemer

Leaseovereenkomsten aangegaan door BNP Paribas Fortis als leasingnemer kunnen geclassificeerd worden als financiële lease ofwel als operationele lease.

Financiële lease

Een financiële lease wordt behandeld als een aankoop van een actief door de leasingnemer die gefinancierd is door een lening. Het geleasede actief wordt verantwoord in de balans van de leasingnemer tegen zijn reële waarde of, indien lager, tegen de contante waarde van de minimale leasebetalingen berekend op basis van de impliciete rentevoet van de leaseovereenkomst. Een overeenkomstige verplichting, gelijk aan de reële waarde van het geleasede actief of de contante waarde van de minimale leasebetalingen, worden ook verantwoord in de balans van de leasingnemer. Het actief wordt afgeschreven op basis van dezelfde methode die wordt toegepast voor materiële vaste activa, na aftrek van de restwaarde van het initieel opgenomen bedrag, over de levensduur van het actief. Als er geen redelijke zekerheid bestaat dat de leasingnemer de eigendom zal verkrijgen op het einde van de leasetermijn, zal het actief worden afgeschreven over de kortste periode van de leasetermijn en de levensduur. De leaseverplichting wordt gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

Operationele lease

Het actief wordt niet verantwoord in de balans van de leasingnemer. Leasebetalingen met betrekking tot een operationele lease worden in de resultatenrekening van de leasingnemer opgenomen op een lineaire basis over de leasetermijn.

1.h Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten

Wanneer BNP Paribas Fortis beslist om een vast actief te verkopen en het hoogstwaarschijnlijk is dat de verkoop zal plaatsvinden binnen de 12 maanden, dan worden deze activa afzonderlijk getoond in de lijn 'Vaste activa aangehouden voor verkoop' op de balans. Verplichtingen verbonden aan deze activa worden ook afzonderlijk getoond op de balans in de lijn 'Verplichtingen verbonden aan vaste activa aangehouden voor verkoop'.

Bij classificatie in deze categorie, worden de vaste activa en groepen van activa en verplichtingen gewaardeerd tegen de laagste van de boekwaarde en reële waarde min verkoopkosten.

Deze activa worden niet langer afgeschreven. Wanneer een actief of een groep van activa een bijzondere waardevermindering ondergaan, wordt de bijzondere waardevermindering verantwoord in de resultatenrekening. Bijzondere waardeverminderingen kunnen worden teruggenomen.

Wanneer een groep van activa en verplichtingen aangehouden voor verkoop een belangrijke bedrijfstak vertegenwoordigen, dan worden deze geclassificeerd als beëindigde bedrijfsactiviteiten. Beëindigde bedrijfsactiviteiten vertegenwoordigen activiteiten die worden aangehouden voor verkoop, activiteiten die worden afgestoten en dochterondernemingen die uitsluitend zijn overgenomen met de bedoeling te worden doorverkocht.

Alle winsten en verliezen in verband met beëindigde bedrijfsactiviteiten worden afzonderlijk getoond in de resultatenrekening op de lijn 'Winst/verlies na belastingen op beëindigde bedrijfsactiviteiten en activa aangehouden voor verkoop'. Deze lijn bevat de winsten of verliezen na belastingen op beëindigde bedrijfsactiviteiten, de winst of het verlies na belastingen voortvloeiend uit de herwaardering tegen reële waarde min verkoopkosten en de winst of het verlies na belastingen bij de afstoting van de activiteiten.

1.i Personeelsvoordelen

Personeelsvoordelen worden geclassificeerd in een van de volgende vier categorieën:

- kortetermijnvoordelen zoals salarissen, jaarlijkse vakantie, aanmoedigingsplannen, winstdelende en aanvullende betalingen
- langetermijnvoordelen, inclusief uitkeringen voor langdurige arbeidsongeschiktheid, voordelen die samenhangen met langdurig dienstverband en andere types van op geldmiddelen gebaseerde uitgestelde vergoedingen
- ontslagvergoedingen
- vergoedingen na uitdiensttreding.

1.i.1 Kortetermijnvoordelen

BNP Paribas Fortis verantwoordt een kost wanneer men heeft gebruik gemaakt van de diensten geleverd door werknemers in ruil voor personeelsvoordelen.

1.i.2 Langetermijnvoordelen

Dit zijn voordelen, andere dan kortetermijnvoordelen, vergoedingen na uitdiensttreding en ontslagvergoedingen. Dit heeft hoofdzakelijk betrekking op vergoedingen die meer dan 12 maanden zijn uitgesteld en die niet verbonden zijn aan de BNP Paribas aandelenprijs en deze worden toegewezen in het jaarverslag aan de periode waarin ze zijn verdiend.

De gebruikte actuariële technieken zijn gelijkaardig aan deze die gebruikt worden voor pensioenregelingen op basis van vaste toezeggingen uitgezonderd dat de actuariële winsten en verliezen verantwoord worden in de resultatenrekening en niet in het eigen vermogen.

1.i.3 Ontslagvergoedingen

Ontslagvergoedingen zijn verschuldigde personeelsvoordelen als gevolg van een beslissing van BNP Paribas Fortis om een arbeidscontract te beëindigen voor de wettelijke pensioenleeftijd of als gevolg van een beslissing van een werknemer een vrijwillig vervroegd vertrek te aanvaarden in ruil voor een vergoeding. Ontslagvergoedingen die betaalbaar worden over meer dan 12 maanden na balansdatum worden verdisconteerd.

1.i.4 Vergoedingen na uitdiensttreding

In overeenstemming met IFRS maakt BNP Paribas Fortis een onderscheid tussen pensioenregelingen op basis van toegezegde bijdragen en pensioenregelingen op basis van vaste toezeggingen.

Pensioenregelingen op basis van toegezegde bijdragen leidt niet tot een verplichting voor BNP Paribas Fortis en vereist bijgevolg geen voorziening. Het bedrag van de verschuldigde werkgeversbijdrage tijdens de periode wordt verantwoord als een kost.

Enkel schema's op basis van vaste toezeggingen geven aanleiding tot een verplichting voor BNP Paribas Fortis. Deze verplichting moet gewaardeerd en verantwoord worden als een verplichting door middel van een voorziening.

De classificatie van pensioenregelingen in deze twee categorieën is gebaseerd op de economische werkelijkheid van de pensioenregeling die herzien wordt om te bepalen of BNP Paribas Fortis een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft om de overeengekomen voordelen te betalen aan de werknemers.

De vergoedingsverplichting na uitdiensttreding onder een plan met vaste toezeggingen wordt gewaardeerd op basis van actuariële technieken die rekening houden met demografische en financiële veronderstellingen.

De verantwoorde netto verplichting met betrekking tot pensioenplannen met vaste toezeggingen is het verschil tussen de contante waarde van de verplichting voor plannen met vaste toezeggingen en de reële waarde van de fondsbeleggingen.

De contante waarde van de verplichting voor pensioenplannen met vaste toezeggingen wordt gewaardeerd op basis van actuariële veronderstellingen toegepast door BNP Paribas Fortis waarbij gebruik wordt gemaakt van de 'projected unit credit'-methode. Deze methode houdt rekening met verschillende parameters eigen aan het land of entiteit van BNP Paribas Fortis zoals demografische veronderstellingen, de kans dat werknemers de onderneming zullen verlaten voor pensioenleeftijd, salarisinflatie, de verdisconteringsvoet en de algemene inflatie.

Wanneer de waarde van de fondsbeleggingen het bedrag van de verplichting overschrijdt, wordt een actief opgenomen als het een toekomstig voordeel voor BNP Paribas Fortis weergeeft onder de vorm van een vermindering in de toekomstige bijdragen of een toekomstige terugbetaling van de bedragen betaald in het plan.

De jaarlijkse kost verantwoord in de resultatenrekening onder 'Salarissen en personeelsvoordelen' met betrekking tot pensioenplannen met vaste toezeggingen omvatten de aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten (de verworven rechten van elk personeelslid op basis van de geleverde diensten), de rentekosten verbonden aan de impact van het verdisconteren van de netto verplichting voor pensioenplannen met vaste toezeggingen, de pensioenkosten van verstreken diensttijd voortvloeiend uit pensioenplanwijzigingen en de gevolgen van inperkingen of afwikkelingen en het verwachte rendement op eventuele fondsbeleggingen.

Herwaarderingen van de netto verplichting (activa) voor pensioenplannen met vaste toezeggingen worden verantwoord in niet-gerealiseerde resultaten en worden nooit geherclassificeerd naar de resultatenrekening. Ze omvatten actuariële winsten of verliezen, het rendement op de fondsbeleggingen en de wijzigingen in niet-verantwoorde activa door beperkingen (exclusief het bedrag opgenomen in de netto rente van de verplichting (activa) voor pensioenplannen met vaste toezeggingen).

1.j Op aandelen gebaseerde beloningen

Op aandelen gebaseerde beloningen zijn betalingen gebaseerd op aandelen uitgegeven door BNP Paribas die ofwel worden afgewikkeld onder de vorm van eigen vermogen of geldmiddelen waarvan het bedrag is gebaseerd op de trends in de waarde van de BNP Paribas-aandelen.

BNP Paribas Fortis heeft ervoor gekozen om IFRS 2 toe te passen op alle uitstaande aandelenopties en aandelen onder voorwaarden vanaf 1 januari 2004 en alle uitgegeven opties volgend op 1 januari 2004.

BNP Paribas Fortis kent aandelenoptieplannen en uitgestelde op aandelen gebaseerde of aan aandelenprijs verbonden in geld afgewikkelde vergoedingsplannen toe aan werknemers en biedt hen ook de mogelijkheid aan om in te tekenen voor specifiek uitgegeven BNP Paribas-aandelen tegen een korting op voorwaarde dat ze de aandelen aanhouden voor een bepaalde periode.

1.j.1 Aandelenopties en toewijzingsplannen van gratis aandelen

De kost met betrekking tot aandelenopties en toewijzingsplannen van gratis aandelen wordt verantwoord over de wachtperiode als het voordeel enkel wordt toegekend als de begunstigde blijft voor de entiteit werken.

Kosten met betrekking tot aandelenopties en gratis aandelen worden opgenomen onder salarissen en andere personeelsvoordelen en de 'credit'-boeking gebeurt via het eigen vermogen. De kost wordt berekend op basis van de algemene waarde van het plan bepaald op de datum waarop het is toegekend door de Raad van Bestuur.

In afwezigheid van enige markt voor deze instrumenten worden financiële waarderingmodellen gebruikt die rekening houden met de prestatievoorwaarden verbonden aan de BNP Paribas-aandelenprijs. De totale kost van een plan wordt bepaald door de eenheidswaarde per toegekende optie of aandeel te vermenigvuldigen met het geschatte aantal van toegekende opties en aandelen die onvoorwaardelijk zullen worden aan het eind van de periode rekening houdend met de voorwaarden met betrekking tot het blijvend dienstverband van de begunstigde.

De enige veronderstellingen die worden herzien tijdens de wachtperiode en dus resulteren in de herwaardering van de kost, zijn deze die betrekking hebben op de waarschijnlijkheid dat werknemers BNP Paribas Fortis zullen verlaten en deze die betrekking hebben tot de prestatievoorwaarden die niet verbonden zijn aan de waarde van de BNP Paribas-aandelen.

1.j.2 De mogelijkheid tot intekening op of de aankoop van aandelen aangeboden aan werknemers onder de vorm van een bedrijfsspaarplan

De mogelijkheid tot intekening op of de aankoop van aandelen aangeboden aan werknemers onder de vorm van een bedrijfsspaarplan tegen tarieven lager dan de markttarieven gedurende een specifieke periode bevat geen wachtperiode. Maar de werknemers zijn bij wet verboden deze aandelen verworven onder dit plan te verkopen gedurende een periode van vijf jaar. Met deze beperking wordt rekening gehouden bij de waardering van het voordeel aan de werknemers, dat daardoor verminderd wordt. Daarom is het voordeel op de datum dat het plan wordt aangekondigd aan de werknemers gelijk aan het verschil tussen de reële waarde van het aandeel (na de erkenning van de beperking tot verkoop) en de aankoopprijs betaald door de werknemer, vermenigvuldigd met het aantal verworven aandelen.

De kost van de verplichte houdperiode van vijf jaar is gelijkwaardig aan de kost van een strategie die de toekomstige verkoop van aandelen omvat op het moment van de kapitaalsverhoging gereserveerd voor werknemers en de contante aankoop van een gelijkwaardig aantal van BNP Paribas-aandelen op de markt, gefinancierd door een lening die terugbetaalbaar is op het eind van de periode van vijf jaar met de opbrengsten van de toekomstige verkooptransactie. De rentevoet op de lening is de rentevoet die van toepassing zou zijn op een lening voor algemene doeleinden over vijf jaar aangegaan door een individu met een gemiddeld risicoprofiel. De toekomstige verkoopprijs van de aandelen wordt bepaald op basis van marktparameters.

1.k Voorzieningen gerapporteerd onder verplichtingen

Voorzieningen worden verantwoord onder verplichtingen (andere dan deze die betrekking hebben op financiële instrumenten, personeelsvoordelen en verzekeringscontracten) die hoofdzakelijk betrekking hebben op herstructureringen, claims en rechtszaken, boetes en strafbepalingen en belastingsrisico's.

Een voorziening wordt verantwoord wanneer het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen die economische voordelen inhouden vereist zal zijn om de verplichting af te wikkelen ten gevolge van een gebeurtenis in het verleden en het bedrag van de verplichting kan op betrouwbare wijze worden geschat. Het bedrag van zo een verplichting wordt verdisconteerd, in geval het effect van verdisconteren materieel is, met als doel het bedrag van de voorziening te bepalen.

1.l Actuele en uitgestelde belastingen

De actuele belastingslast wordt bepaald op basis van de belastingsregelgeving en belastingsvoeten die van kracht zijn in elk land waarin BNP Paribas Fortis actief is tijdens de periode waarin de inkomsten gegenereerd zijn.

Uitgestelde belastingen worden verantwoord wanneer er tijdelijke verschillen zijn tussen de boekwaarde van een actief of verplichting in de balans en de fiscale boekwaarde ervan.

Uitgestelde belastingsverplichtingen worden verantwoord voor alle belastbare tijdelijke verschillen die verschillen van:

- uitgestelde belastingsverplichtingen voortvloeiend uit de eerste opname van goodwill
- uitgestelde belastingsverplichtingen die verband houden met investeringen waarover BNP Paribas Fortis exclusieve of gezamenlijke controle uitoefent, wanneer BNP Paribas Fortis het tijdstip kan bepalen waarop het tijdelijke verschil wordt afgewikkeld en het waarschijnlijk is dat het tijdelijke verschil in de nabije toekomst niet zal worden afgewikkeld.

Uitgestelde belastingsvorderingen worden verantwoord voor alle verrekenbare tijdelijke verschillen en voorwaartse compensatie van niet-gecompenseerde fiscale verliezen maar enkel in de mate waarin het waarschijnlijk is dat de onderneming in kwestie toekomstige fiscale winst zal genereren waartegen deze tijdelijke verschillen en fiscale verliezen kunnen worden verrekend.

Uitgestelde belastingsvorderingen en -verplichtingen worden gewaardeerd op basis van de balansmethode en gebaseerd op basis van belastingstarieven die naar verwachting van toepassing zullen zijn op de periode waarin de vordering wordt gerealiseerd of de verplichting wordt afgewikkeld, op basis van de belastingstarieven waarvan het wetgevingsproces materieel is afgesloten of zal afgesloten zijn tegen het eind van de verslagperiode. Ze worden niet verdisconteerd.

Uitgestelde belastingsvorderingen en -verplichtingen worden gesaldeerd wanneer ze ontstaan binnen een belastingsgroep die in de jurisdictie van eenzelfde belastingsautoriteit valt en wanneer er een in rechte afdwingbaar recht is om te salderen.

Actuele en uitgestelde belastingen worden verantwoord als belastingsbaten of -lasten in de resultatenrekening met uitzondering van uitgestelde belastingen met betrekking tot niet-gerealiseerde winsten of verliezen op activa aangehouden voor verkoop of met betrekking tot wijzigingen in de reële waarde van financiële instrumenten aangemerkt als kasstroomafdekkingen die opgenomen worden in het eigen vermogen.

Wanneer fiscale tegoeden op inkomsten van vorderingen en obligaties worden gebruikt om de winstbelasting die moet betaald worden af te wikkelen, dan worden deze fiscale tegoeden op dezelfde lijn verantwoord als de baten waartoe ze betrekking hebben. De overeenkomstige belastingslast wordt behouden in de resultatenrekening onder 'Winstbelastingen'.

1.m Kasstroomoverzicht

De geldmiddelen en kasequivalenten zijn samengesteld uit het nettosaldo van de geldmiddelen, rekeningen met centrale banken en postgirorekeningen en uit het nettosaldo van interbancaire direct opeisbare leningen en deposito's.

Wijzigingen in geldmiddelen en kasequivalenten met betrekking tot operationele activiteiten geven de kasstromen weer gecreëerd door de bedrijfsactiviteiten van BNP Paribas Fortis inclusief de kasstromen met betrekking tot vastgoedbeleggingen, financiële activa aangehouden tot einde looptijd en verhandelbare depositocertificaten.

Wijzigingen in geldmiddelen en kasequivalenten met betrekking tot investeringsactiviteiten geven de kasstromen weer die voortvloeien uit de acquisities en desinvesteringen van dochterondernemingen, geassocieerde ondernemingen of joint ventures opgenomen in de geconsolideerde groep, evenals de acquisities en desinvesteringen van materiële vaste activa exclusief vastgoedbeleggingen en eigendommen aangehouden onder een operationele leasing.

Wijzigingen in geldmiddelen en kasequivalenten met betrekking tot financieringsactiviteiten geven de kasstromen weer die voortvloeien uit transacties met aandeelhouders, kasstromen met betrekking tot obligaties en achtergestelde schulden (exclusief verhandelbare depositocertificaten).

1.n Gebruik van schattingen in de voorbereiding van het jaarverslag

Het opstellen van de jaarrekening vereist dat managers van kernactiviteiten en bedrijfsfuncties veronderstellingen en schattingen maken die worden weergegeven in de waardering van baten en lasten in de resultatenrekening, van activa en verplichtingen in de balans en in de openbaarmaking van informatie in de toelichting van de jaarrekening.

Dit zorgt ervoor dat de desbetreffende managers beoordelingen moeten maken en gebruik moeten maken van de beschikbare informatie op de datum van de voorbereiding van de jaarrekening wanneer ze hun schattingen maken. De actuele toekomstige resultaten van activiteiten waarvoor managers hebben gebruikt gemaakt van schattingen kunnen in realiteit erg verschillen van deze schattingen, hoofdzakelijk door de marktvoorwaarden. Dit kan een materiële impact hebben op de jaarrekening.

Dit is hoofdzakelijk van toepassing op:

- bijzondere waardeverminderingverliezen verantwoord om de kredietrisico's eigen aan de Bank als tussenpersoon te dekken
- het gebruik van intern ontwikkelde modellen om financiële instrumenten te waarderen die niet genoteerd zijn op een actieve markt
- berekeningen van de reële waarde van niet-genoteerde financiële instrumenten geassocieerd in 'Financiële activa aangehouden voor verkoop', 'Financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening' of 'Financiële verplichtingen tegen reële waarde met

waardeveranderingen in de resultatenrekening' en meer in het algemeen berekeningen van de reële waarde van financiële instrumenten die onderworpen is aan een openbaarmakingsverplichting over reële waarde

- de beslissing of een markt actief of niet actief is met als doel een waarderingstechniek te gebruiken
- bijzondere waardeverminderingverliezen op niet-vastrentende financiële activa geassocieerd als 'aangehouden voor verkoop'
- bijzondere waardeverminderingstests uitgevoerd op goodwill en immateriële vaste activa
- bijzondere waardeverminderingstests op geassocieerde deelnemingen
- opname van uitgestelde belastingvorderingen
- de geschiktheid om bepaalde afgeleide financiële instrumenten aan te houden als kasstroomafdekkingen en de waardering van afdekkingseffectiviteit
- schattingen van de restwaarde van activa geleased onder een financiële of operationele leasing, en meer specifiek van activa waarvan de afschrijving is opgenomen verminderd met de geschatte restwaarde
- de waardering van voorzieningen voor voorwaardelijke verbintenissen en kosten.

Dit is ook het geval voor de toegepaste veronderstellingen die de gevoeligheid van elk type van marktrisico en de gevoeligheid van de waarderingen van niet-observeerbare parameters meten.

2 Toelichting op de resultatenrekening op 31 december 2013

2.a Netto-rentebaten

BNP Paribas Fortis verantwoordt als 'Rentebaten' en 'Rentelasten' alle inkomsten en uitgaven uit financiële instrumenten tegen geamortiseerde kostprijs (rente, vergoedingen en commissies, transactiekosten), en uit financiële instrumenten geboekt op basis van reële waarde die niet voldoen aan de definitie van derivateninstrumenten. Deze bedragen worden berekend tegen de effectieve intrestmethode. De wijziging van de reële waarde van financiële instrumenten gewaardeerd aan reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening (met uitsluiting van de overlopende rente) wordt geboekt in 'Nettowinsten of verliezen op financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening'.

Rentebaten en rentelasten uit derivaten opgenomen als reële-waarde afdekkingen worden geboekt samen met de opbrengsten uit de afgedekte transactie. Op dezelfde wijze worden rentebaten en rentelasten uit derivaten gebruikt voor afdekkingsdoeleinden die gewaardeerd worden tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening in dezelfde rekeningen geboekt als de rentebaten en rentelasten van de onderliggende transacties.

In miljoenen euro's	Boekjaar 2013			Boekjaar 2012		
	Baten	Lasten	Netto	Baten	Lasten	Netto
Klantenverrichtingen	5.980	(1.865)	4.115	6.399	(2.223)	4.176
Deposito's, leningen en ontleningen	5.292	(1.852)	3.440	5.762	(2.205)	3.557
Terugkoopovereenkomsten	7	(1)	6	18	(9)	9
Financiële lease-verrichtingen	681	(12)	669	619	(9)	610
Interbancaire verrichtingen	407	(610)	(203)	553	(722)	(169)
Deposito's, leningen en ontleningen	403	(596)	(193)	535	(654)	(119)
Terugkoopovereenkomsten	4	(14)	(10)	18	(68)	(50)
Uitgegeven schuldbewijzen		(524)	(524)		(786)	(786)
Kasstroomafdekkingsinstrumenten	221	(167)	54	256	(171)	85
Afdekkingsinstrumenten voor portefeuilles, afgedekt tegen renterisico	415	(239)	176	623	(614)	9
Handelsportefeuille	172	(224)	(52)	246	(243)	3
Vastrentende effecten	75		75	67		67
Terugkoopovereenkomsten	24	(18)	6	90	(48)	42
Leningen / financieringen	73	(128)	(55)	89	(171)	(82)
Schuldbewijzen		(78)	(78)		(24)	(24)
Voor verkoop beschikbare financiële activa	819		819	1.051		1.051
Activa aangehouden tot einde looptijd	54		54	88		88
TOTAAL RENTEBATEN / (LASTEN)	8.068	(3.629)	4.439	9.216	(4.759)	4.457

Rentebaten op leningen die onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen bedroegen EUR 35 miljoen op 31 december 2013 en EUR 37 miljoen op 31 december 2012.

2.b Commissiebaten en -lasten

Netto commissiebaten en -lasten voor het jaar eindigend op 31 december zijn gedetailleerd in de tabel hieronder:

In miljoenen euro's	Boekjaar 2013	Boekjaar 2012
Garanties, verbintenissen en kredieten	423	251
Betalingsverkeer	247	250
Effectenbedrijf en derivaten	207	200
Vermogensbeheer	434	376
Verzekeringen	306	309
Tussenpersonen	(222)	(172)
Overige	162	103
TOTAAL COMMISSIEBATEN EN -LASTEN	1.557	1.317

De totale inkomsten bedroegen 2.228 miljoen EUR op 31 december 2013 (2012: EUR 1.931 miljoen) en de totale lasten bedroegen EUR (671) miljoen per 31 december 2013 (2012: EUR (614) miljoen).

In 2013 werden de commissies positief beïnvloed door de overdracht van Specialised Finance activiteiten van BNP Paribas aan BNP Paribas Fortis die plaatshadden gedurende de loop van 2013. Het effect bedroeg EUR 120 miljoen.

Meer informatie is te vinden in de noot 8.b. 'Bedrijfscombinaties'.

Commissiebaten en -lasten op financiële instrumenten niet gewaardeerd aan reële waarde in de resultatenrekening bedroegen respectievelijk EUR 450 miljoen en EUR (106) miljoen in 2013, vergeleken met EUR 282 miljoen opbrengsten en EUR (206) miljoen kosten in 2012.

2.c Nettowinsten/verliezen op financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening

Nettowinsten/verliezen op financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening bevatten alle items met betrekking tot financiële instrumenten die deel uitmaken van het handelsboek en financiële instrumenten (met inbegrip van dividenden) die BNP Paribas Fortis heeft aangeduid om te waarderen aan reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening, met uitzondering van rentebaten en rentelasten die verantwoord worden in noot 2.a 'Nettorentebaten'.

In miljoenen euro's	Boekjaar 2013	Boekjaar 2012
Handelsportefeuille	304	373
Schuldbewijzen	156	96
Aandelen	142	263
Andere derivaten	4	4
Terugkoopovereenkomsten	2	10
Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	(114)	(427)
Impact van hedge accounting	26	(23)
Afdekkingsinstrumenten	515	(501)
Items gedekt door reële-waardeafdekking	(489)	478
Herwaardering van valuta-posities	33	166
TOTAAL	249	89

Nettowinsten op de portefeuille aangehouden voor handelsdoeleinden bevatten in 2013 en 2012 een niet materieel bedrag voor de ineffectiviteit van de kasstroomafdekkingen.

2.d Nettowinsten/verliezen op voor verkoop beschikbare financiële activa en andere financiële activa niet gewaardeerd aan marktwaarde

In miljoenen euro's	Boekjaar 2013	Boekjaar 2012
Leningen en vorderingen, vastrentende effecten ¹	190	(33)
Aandelen en andere niet-vastrentende effecten	(26)	(12)
Dividendopbrengsten	19	11
Bijzondere waardeverminderingen	(65)	(58)
Netto meerwaarden op verkoop	20	35
TOTAAL	164	(45)

¹ Rentebaten op voor verkoop beschikbare effecten met vaste rentevoet worden verantwoord in 'Nettorentebaten' (Noot 2.a) en verliezen door bijzondere waardevermindering met betrekking tot mogelijke wanbetaling van de emittent worden verantwoord in 'Risicokost' (Noot 2.f).

Bij de verkoop van de beschikbaar voor verkoop effecten, of in geval van objectieve aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen, worden de ongerealiseerde winsten en verliezen, opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten, zijn geherclassificeerd van het eigen vermogen naar de resultatenrekening. Voor het jaar tot 31 december 2013 bedroegen deze een winst van EUR 171 miljoen, vergeleken met EUR 58 miljoen voor het jaar tot 31 december 2012.

Het cijfer van 2012 in de lijn 'Leningen en vorderingen, vastrentende effecten' bevat het gerealiseerde verlies van EUR (134) miljoen euro in verband met de verkoop van Portugese staatsobligaties, en de EUR 190 miljoen in 2013 is gerelateerd aan de gerealiseerde meerwaarden op de verkoop van Belgische, Turkse en Poolse staatsobligaties.

2.e Nettobaten uit overige activiteiten

In miljoenen euro's	Boekjaar 2013			Boekjaar 2012		
	Baten	Lasten	Netto	Baten	Lasten	Netto
Nettobaten uit vastgoedbeleggingen	71	(47)	24	64	(63)	1
Nettobaten uit operationele lease	179	(129)	50	139	(101)	38
Overige baten en lasten	346	(314)	32	292	(268)	24
NETTOTOTAAL BATEN UIT OVERIGE ACTIVITEITEN	596	(490)	106	495	(432)	63

De netto-inkomsten uit overige activiteiten steeg met EUR 43 miljoen in vergelijking met 2012. Dit is voornamelijk te wijten aan de wijziging in de consolidatiekring voor de leasing entiteiten (volledige consolidatie vanaf Q2 2012), naast het verlies op de verkoop van vastgoedbeleggingen en bijzondere waardeverminderingen op beleggingen in onroerend goed opgenomen door sommige leasing entiteiten in run-down in 2012.

2.f Risicokost

De 'Risicokost' vertegenwoordigt het nettobedrag van waardeverminderingen ten gevolge van kredietrisico's verbonden aan de intermediaat-activiteiten van de bank, en de stijging in kredietrisico op 'over the counter' derivaten met onzekere tegenpartijen.

Risicokost van de periode

In miljoenen euro's	Boekjaar 2013	Boekjaar 2012
Nettoename bijzondere waardeverminderingen	(501)	(379)
Recuperaties op afgeschreven leningen en vorderingen	48	37
Oninbare leningen en vorderingen niet gedekt door bijzondere waardeverminderingen	(40)	(32)
TOTAAL RISICOKOST VAN DE PERIODE	(493)	(374)

De stijging van de risicokost voor EUR (119) miljoen ten opzichte van vorig jaar is vooral toe te schrijven aan de eenmalige vrijval in 2012 van collectieve voorzieningen vooral voor Retail banking in België (EUR 72 miljoen). De specifieke voorzieningen waren hoger dan in 2012 voornamelijk veroorzaakt door de CIB-bijkantoren (door specifieke dossiers in Spanje) en Turkije, deels gecompenseerd door lagere specifieke provisies voor Retail banking in België.

Risicokost van de periode per activacategorie:

In miljoenen euro's	Boekjaar 2013	Boekjaar 2012
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen	1	(12)
Leningen aan en vorderingen op klanten	(437)	(392)
Voor verkoop beschikbare financiële activa	(3)	1
Financiële activa tot einde looptijd aangehouden		(3)
Financiële instrumenten aangehouden voor handelsdoeleinden	(16)	(23)
Overige activa	1	(1)
Niet in de balans opgenomen verbintenissen en andere items	(39)	56
TOTAAL RISICOKOST VAN DE PERIODE	(493)	(374)

De risicokost voor 'Leningen aan en vorderingen op klanten' is gestegen met EUR (45) miljoen ten opzichte van 2012, voornamelijk toe te schrijven aan de CIB-bijkantoren (door specifieke dossiers in Spanje) en Turkije, gecompenseerd door de lagere risicokost in BNP Paribas Fortis in België en BGL BNP Paribas.

Voorzieningen voor bijzondere waardeverminderingen: kredietrisico

Wijziging in de provisies voor bijzondere waardeverminderingen gedurende de periode:

In miljoenen euro's	Boekjaar 2013	Boekjaar 2012
TOTAAL BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN AAN HET BEGIN VAN DE PERIODE	4.088	4.341
Beëindigde bedrijfsactiviteiten		147
TOTALE BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN VOOR VOORTGEZETTE BEDRIJFSACTIVITEITEN AAN HET BEGIN VAN DE PERIODE	4.088	4.194
Nettoename bijzondere waardeverminderingen	501	379
Aanwending bijzondere waardeverminderingen	(522)	(1.048)
Omrekeningsverschillen en overige	145	563
TOTALE BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN VOOR VOORTGEZETTE BEDRIJFSACTIVITEITEN AAN HET EINDE VAN DE PERIODE	4.212	4.088

De EUR (1.048) miljoen per 31 december 2012 omvat het gebruik van bijzondere waardeverminderingen op Griekse obligaties als gevolg van de uitwisseling van Griekse staatsobligaties die op 12 maart 2012 plaatsvond.

De EUR 563 miljoen per 31 december 2012 was vooral het gevolg van de wijziging in de consolidatiekring voor de leasingentiteiten die volledig geconsolideerd werden vanaf Q2 2012.

Bijzondere waardeverminderingen per activacategorie:

In miljoenen euro's	Boekjaar 2013	Boekjaar 2012
Bijzondere waardeverminderingen op activa		
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen (noot 5.f)	185	246
Leningen aan en vorderingen op klanten (noot 5.g)	3.722	3.592
Financiële instrumenten aangehouden voor handelsdoeleinden	56	79
Voor verkoop beschikbare financiële activa (noot 5.c)	28	37
Financiële activa tot einde looptijd aangehouden (noot 5.i)		
Overige activa	8	7
TOTAAL BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN OP FINANCIËLE ACTIVA	3.999	3.961
Voorzieningen op verplichtingen		
Voorzieningen voor niet in de balans opgenomen verbintenissen		
- met kredietinstellingen	9	2
- met klanten	142	107
Overige voorzieningen	62	18
TOTAAL VOORZIENINGEN OP VERPLICHTINGEN	213	127
TOTAAL BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN	4.212	4.088

De voorzieningen voor bijzondere waardeverminderingen voor 'Leningen aan en vorderingen op klanten' zijn toegenomen met EUR 130 miljoen in vergelijking met 2012, voornamelijk door de stijging van de voorzieningen voor CIB-bijkantoren (in Spanje) en Turkije, gecompenseerd door lagere voorzieningen in BNP Paribas Fortis in België en BGL BNP Paribas.

De voorzieningen voor bijzondere waardeverminderingen voor 'Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen' is gedaald met EUR 61 miljoen ten opzichte van 2012, voornamelijk toe te schrijven aan de vrijval van specifieke provisies in BNP Paribas Fortis in België.

2.g Vennootschapsbelasting

De volgende tabel toont de reconciliatie van de winstbelastingen naar de theoretische belastingslast aan de standaardbelastingsvoet in België.

	Boekjaar 2013		Boekjaar 2012	
	In miljoenen euro's	In %	In miljoenen euro's	In %
Belastingen op de winst aan de standaard belastingsvoet in België	(591)	33,99%	(303)	33,99%
Effect van het verschil in belastingsvoet van toepassing op buitenlandse entiteiten	53	(3,07%)	43	(4,82%)
Effect van verlaagd tarief op dividenden en verkopen	27	(1,56%)	(14)	1,57%
Fiscaal effect van de activering van de overgedragen fiscale verliezen en tijdelijke verschillen	(9)	0,52%	313	(35,11%)
Fiscaal effect van het gebruik van niet-geactiveerde overdraagbare fiscale verliezen	3	(0,17%)		- %
Overige	(12)	0,69%	(84)	9,42%
Belastingen op de winst	(529)	30,40%	(45)	5,05%
<i>waarvan</i>				
<i>actuele belastingslast</i>	<i>(313)</i>		<i>(282)</i>	
<i>uitgestelde belastingslast</i>	<i>(216)</i>		<i>237</i>	

3 Segmentinformatie

Omwillen van de verdere uitvoering van het Industrieel Plan zijn er veranderingen in de wettelijke en regelgevende / toezichthoudende scope van BNP Paribas Fortis ('controlekring'). Deze wijzigingen hebben ook een impact op de manier waarop de prestaties worden beoordeeld en de middelen worden toegewezen aan de segmenten en op de vorm en de inhoud van de segmentrapportering van BNP Paribas Fortis. Daarom is de basis van segmentatie, d.w.z. de vorm en inhoud van de segmentinformatie opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening per 31 december 2013 veranderd in vergelijking met vorig jaar.

Binnen het wettelijke en regelgevende kader van BNP Paribas Fortis ('controlekring') worden de aard en de financiële gevolgen van de bedrijfsactiviteiten die het uitoefent en de economische omgevingen waarin het opereert, het best weergegeven door de volgende operationele segmenten:

- België
- Luxemburg
- Overige

Het operationeel segment 'België' omvat hoofdzakelijk de activiteiten van BNP Paribas Fortis NV, bpost bank en Bass en Esmée Master Issuer.

Het operationeel segment 'Luxemburg' omvat hoofdzakelijk de activiteiten van BGL BNP Paribas Fortis.

Het operationeel segment 'Overige' omvat hoofdzakelijk BNP Paribas Bank Polen, Türk Ekonomi Bankasi (TEB), BNP Paribas Leasing Solutions, BNP Paribas Investment Partners en de buitenlandse bijkantoren van BNP Paribas Fortis.

De samenstelling van de verschillende operationele segmenten op basis van entiteit per entiteit is in lijn met de aangepaste benadering van management control en de cijfers van 2012 werden aangepast op basis van de samenstelling toegepast in 2013.

Operationele segmenten zijn componenten van BNP Paribas Fortis die:

- bedrijfsactiviteiten uitoefenen waaruit opbrengsten kunnen worden gehaald en waarbij kosten kunnen worden gemaakt
- de operationele resultaten ervan worden regelmatig doorgelicht door de raad van bestuur van de entiteit om beslissingen te nemen over de middelen die aan het segment moeten worden toegewezen en om de financiële prestaties ervan te beoordelen
- waarover afzonderlijke financiële informatie beschikbaar is.

In de context van IFRS 8, Operationele Segmenten, wordt de Raad van Bestuur van BNP Paribas Fortis beschouwd als de CODM, die gezamenlijk toezicht houdt op de activiteiten, prestaties en middelen van BNP Paribas Fortis.

BNP Paribas Fortis organiseert en rapporteert, zoals vele andere bedrijven met diverse activiteiten, financiële informatie aan de CODM op meer dan één manier.

Deze integratie van de activiteiten van BNP Paribas Fortis in de organisatiestructuur van de businesses en supportfuncties van BNP Paribas zorgt ervoor dat er aangepaste hefboomen bestaan om de groepsstrategie van BNP Paribas binnen alle entiteiten die deel uitmaken van BNP Paribas Fortis effectief te implementeren.

De BNP Paribas Fortis-groep en de juridische entiteiten die deel uitmaken van deze groep, moeten echter managementcontrole blijven uitoefenen over de volledige wettelijke en regelgevende scope, de zogenaamde 'controlekring', met inbegrip van het opzetten van geschikte governancestructuren en controleprocessen.

Binnen deze organisatiestructuur en in de context van de regelgevende scope ('controlekring') van BNP Paribas Fortis, zijn de hierboven vermelde segmenten in lijn met de kernprincipes en -criteria voor het bepalen van de operationele segmenten zoals gedefinieerd in IFRS 8, Operationele Segmenten.

Transacties of transfers tussen segmenten gebeuren op basis van de gebruikelijke commerciële voorwaarden die ook voor niet-verbonden derde partijen gelden. De operationele segmenten winst en verlies, activa en verplichtingen worden voorbereid in overeenstemming met de grondslagen van financiële verslaggeving die zijn goedgekeurd voor de voorbereiding en presentatie van de Geconsolideerde Jaarrekening van BNP Paribas Fortis, want dit is de maatstaf die wordt gebruikt bij de rapportering aan de CODM.

3.a Operationele segmenten

BNP Paribas Fortis in België

BNP Paribas Fortis biedt in België een breed pakket financiële diensten aan, bestemd voor particulieren, zelfstandigen, professionele klanten en kmo's. De Bank levert ook oplossingen op maat aan vermogende personen, ondernemingen en publieke en financiële instellingen. Daarvoor kan zij een beroep doen op de expertise en het internationale netwerk van haar moederbedrijf, BNP Paribas.

In Retail & Private Banking (RPB) is BNP Paribas Fortis sterk aanwezig: het bedient 3,7 miljoen particulieren, professionele klanten, kmo's en private banking-klanten. Het is sterk aanwezig in de lokale markt, via een uitgebreid netwerk van meer dan 900 kantoren en ook met andere distributiekanaalen als geldautomaten, online banking-faciliteiten (waaronder mobiel bankieren) en telefoonbankieren. Voor zijn retailbankieren opereert BNP Paribas Fortis onder vier elkaar aanvullende merken: het hoofdmerk BNP Paribas Fortis, plus Fintro, bpost bank en Hello bank!, een 100% digitale mobiele bankdienst. In de verzekeringssector werkt BNP Paribas Fortis nauw samen met AG Insurance, de Belgische marktleider.

In Corporate & Public Banking Belgium (CPBB) biedt BNP Paribas Fortis een volledige waaier lokale en internationale financiële diensten aan Belgische ondernemingen, overheidsinstellingen en lokale autoriteiten aan. Het aanbod omvat binnenlandse bankproducten, gespecialiseerde financiële competenties en diensten betreffende effecten, verzekeringen en vastgoed. De competenties omvatten gespecialiseerde handelsdiensten, cashmanagement, factoring en leasing, alsook fusies & overnames en kapitaalmarktactiviteiten. Een centraal team van corporate bankers, relationship managers en skills officers zorgt ervoor dat BNP Paribas Fortis de markt van nabij opvolgt. Dit team, ondersteund door een Europees netwerk van business centra aangestuurd door Corporate & Investment Banking, stelt de Bank in staat haar Belgische klanten lokaal en internationaal een uniforme commerciële dienstverlening aan te bieden.

Corporate & Investment Banking (CIB) biedt zijn klanten (in België en over heel Europa) een volledige toegang tot de productenportefeuille van BNP Paribas CIB. Die bestaat uit vijf businessunits: Capital Markets, Specialised Finance, Corporate Finance, Private Equity en Transaction Banking Europe.

BNP Paribas Fortis in Luxemburg

BGL BNP Paribas behoort tot de leidende banken op de Luxemburgse financiële markt. Het heeft een belangrijke bijdrage geleverd tot de ontwikkeling van het land als belangrijk internationaal financieel centrum en het is diep geworteld in het economische, culturele, sportieve en maatschappelijke leven in Luxemburg.

Als partner met een jarenlang engagement voor de nationale economie, biedt BGL BNP Paribas een ruim productenpakket, zowel voor particulieren als voor professionele en institutionele klanten. De Bank is marktleider voor bedrijven en de nummer twee voor residerende particulieren in het Groothertogdom Luxemburg. Zij is ook marktleider in bankverzekeringen, met een gecombineerd aanbod van verzekerings- en bankdiensten.

BNP Paribas Fortis in overige landen

Dit segment 'overige' omvat alle activiteiten van BNP Paribas Fortis buiten België en Luxemburg. Dit segment omvat hoofdzakelijk Türk Ekonomi Bankasi (TEB), BNP Paribas Bank Polska, BNP Paribas Leasing Solutions, BNP Paribas Investment Partners en de buitenlandse bijkantoren van BNP Paribas Fortis.

In Turkije opereert BNP Paribas Fortis via Turk Ekonomi Bankasi (TEB) waarin het een participatie van 44,75% heeft. Het aanbod van Retail Banking bestaat uit debet- en kredietkaarten, consumentenkredieten en beleggings- en verzekeringsproducten verkocht via zijn kantorennetwerk en via internet- en telefoonbankieren. Corporate banking-diensten omvatten internationale handelsfinanciering, vermogensbeheer en cashmanagement, kredietdiensten, hedging van valuta-, rente- en grondstoffenrisico's, alsook factoring en leasing. De Bank biedt via haar departementen van commercieel bankieren en kmo-bankieren een waaier aan bankdiensten voor kleine en middelgrote ondernemingen.

In Polen is BNP Paribas Bank Polska (dat voor 99,87% in handen is van BNP Paribas Fortis NV) een universele bank met spaar- en beleggingsproducten, kredieten aan particulieren en geïntegreerde oplossingen voor ondernemingen om hun activiteiten in de lokale en internationale markten te financieren.

3.b Informatie per operationeel segment

Opbrengsten en kosten per operationeel segment

In miljoenen euro's	Boekjaar 2013				Boekjaar 2012			
	België	Luxemburg	Overige	Totaal	België	Luxemburg	Overige	Totaal
Opbrengsten	3.808	775	1.933	6.515	3.421	693	1.767	5.881
Algemene bedrijfskosten	(2.855)	(432)	(1.060)	(4.346)	(3.005)	(395)	(981)	(4.381)
Risicokost	(219)	(2)	(272)	(493)	(216)	(6)	(151)	(373)
Bedrijfsresultaat	734	341	601	1.676	200	292	635	1.127
Niet operationele elementen	(310)	(66)	189	(187)	(513)	(80)	62	(531)
Resultaat voor belastingen	424	275	790	1.489	(313)	212	697	596

Activa en verplichtingen per operationeel segment

In miljoenen euro's	31 december 2013				31 december 2012			
	België	Luxemburg	Overige	Totaal	België	Luxemburg	Overige	Totaal
Activa	176.869	22.058	62.536	261.463	193.575	23.556	55.259	272.390
<i>waarvan goodwill op overnames van de periode</i>	19			19		146		146
<i>waarvan deelnemingen in ondernemingen en joint ventures</i>	739	89	2.179	3.007	1.163	156	2.242	3.561
Verplichtingen	165.962	17.662	54.380	238.004	183.135	19.240	47.054	249.429

BNP Paribas Fortis heeft de volledige controle over het TEB-entiteiten eind december 2013 verkregen, een gevolg van de wijziging van de aandeelhoudersovereenkomst tussen BNP Paribas, BNP Paribas Fortis, BNP Paribas Fortis Yatirimlar Holding en de Colakoglu partijen (zie ook noot 8.b bedrijfscombinaties). De totale activa van de TEB-entiteiten bedraagt EUR 19.352 miljoen op 31 december 2013.

4 Risicobeheer en solvabiliteit

Inleiding

De informatie die in dit hoofdstuk wordt gepresenteerd, weerspiegelt de risico's waaraan BNP Paribas Fortis is blootgesteld. Er wordt een volledig overzicht gegeven van de risicobeheerorganisatie van BNP Paribas Fortis, evenals een kwantitatieve en kwalitatieve beschrijving van de risicopositie van BNP Paribas Fortis aan het eind van 2013.

De risicomaatstaven van BNP Paribas Fortis worden gepresenteerd volgens de grondslagen van Basel II Pijler 3. Deze risico's worden berekend met behulp van methoden die zijn goedgekeurd door de

Belgische toezichthouder, i.e. de Nationale Bank van België (NBB) en worden voor zover mogelijk gemeten en beheerd volgens de methodologie die bij BNP Paribas wordt toegepast door Group Risk Management.

Nadere informatie over de wijze waarop BNP Paribas Groep de risico's die voortvloeien uit de bankactiviteiten beheert en meet, zijn te vinden in het registratiedocument en in het financiële jaarverslag 2013 van BNP Paribas.

4.a Risicobeheerorganisatie

4.a.1 Missie en organisatie

Risicobeheer is binnen het bankbedrijf een cruciale activiteit. Bij BNP Paribas zijn de operationele methoden en procedures binnen de hele organisatie gericht op een effectieve aanpak hiervan. Het toezicht op het totale proces berust hoofdzakelijk bij de afdeling Group Risk Management (GRM), die verantwoordelijk is voor het meten en beheren van de risico's op groepsniveau. GRM is onafhankelijk van de divisies, business lines en regio's en rapporteert rechtstreeks aan het Uitvoerend Bestuur op groepsniveau. De afdeling Group Compliance (GC) volgt het operationele en reputatierisico op in het kader van haar verantwoordelijkheid voor de permanente controles.

De richtlijnen voor de missie en organisatie van de Risicoafdeling van BNP Paribas Fortis zijn in overeenstemming:

- met de missie van BNP Paribas Groep Risk Management (GRM):
 - het management van BNP Paribas Fortis adviseren over risicotolerantie en- beleid
 - een bijdrage leveren als 'tweede paar ogen', zodat door BNP Paribas Fortis genomen risico's passen binnen haar beleid en verenigbaar zijn met haar doelstellingen ten aanzien van winstgevendheid en solvabiliteit
 - aan het management van BNP Paribas Fortis, het management van de kernsegmenten (core businesses) en het speciale comité van de Raad van Bestuur verslag uitbrengen en waarschuwen over de status van de risico's waaraan BNP Paribas Fortis blootstaat
 - het waarborgen van de naleving van de bankregels op het gebied van risico, in overleg met andere betrokken groepfuncties.

- en haar organisatorische uitgangspunten:
 - één geïntegreerde risico-entiteit ('Single Integrated risk entity'), verantwoordelijk voor risico-aspecten binnen alle bedrijfsonderdelen
 - onafhankelijk van het management van de business lines
 - georganiseerd volgens lokale en wereldwijde rapportage-lijnen (matrixprincipe).

De Risicoafdeling van BNP Paribas Fortis is sinds november 2009 geïntegreerd binnen de functie GRM bij BNP Paribas. De Chief Risk Officer (CRO) van BNP Paribas Fortis is lid van het directiecomité en heeft ook een rapporteringslijn naar het hoofd van de Group Risk Management (GRM) van de BNP Paribas Groep. De CRO heeft geen hiërarchische band met de bedrijfs- of landshoofden. Het doel van deze positionering is:

- het verzekeren van objectieve risicocontrole
- ervoor te zorgen dat tijdig, objectieve en volledige informatie wordt verstrekt in het geval van een verhoogd risico
- het handhaven van één set van hoogwaardige normen voor risicobeheer binnen de Bank
- ervoor te zorgen dat risk professionals methoden en procedures van de hoogste kwaliteit blijven ontwikkelen in lijn met de 'best practice' van de internationale concurrentie.

De CRO geeft leiding aan de verschillende risicofuncties:

- Risk Anticipation & Capital is verantwoordelijk voor het Basel II-programma, het bouwen van kredietmodellen, modelcertificatie, bedrijfsarchitectuur, risicoperformance en kredietrapportage, strategische risicoanalyse en provisionering.
- Risk Investments and Markets (Risk-IM) is verantwoordelijk voor het verstrekken van volledige transparantie en dynamische analyses over de markt-, liquiditeits- en tegenpartijrisico's alsook over de kredietrisico's op kredietinstellingen en landen voor alle businesses
- Credit Risk Retail & Private Banking Belgium is verantwoordelijk voor de kredietrisico's van de activiteiten van Retail & Private Banking in de binnenlandse markt
- Corporate Credit Risk is verantwoordelijk voor het beheer van kredietrisico's die voortkomen uit de activiteiten van Corporate, Public & Commercial Banking in België en van Corporate & Investment Banking
- Strategy & Organisation is verantwoordelijk voor het permanente operationele beheer (verzorgen van de tweedelijns aansturing van de risicofunctie en de continuïteit van de bedrijfsactiviteiten), het Risk Operating Office (coördineren van ondersteunende functies die niet tot de kernactiviteiten behoren), projecten in het kader van change management en communicatie.

Buiten België, en naast de bestaande nationale en internationale rapportagelijnen, rapporteren de CRO's van de bedrijven die onderdeel blijven van BNP Paribas Fortis aan de CRO van BNP Paribas Fortis om te waarborgen dat interne en externe regels afdoende worden nageleefd.

Het basisprincipe voor het totale risicobeheer van de Bank (dat alle soorten risico betreft, met inbegrip van krediet-, markt-, tegenpartij-, liquiditeitsrisico, etc.) is de dubbele bescherming (zoals beschreven in het door het directiecomité en het Audit, Risk & Compliance Committee goedgekeurde Risicobeleid van BNP Paribas Fortis).

De primaire verantwoordelijkheid voor risico's berust bij de businesses (de eerste verdedigingslinie), die verantwoordelijk zijn voor het goedkeuren, bewaken en beheren van de risico's die voortvloeien uit hun activiteiten.

Als tweede paar ogen helpt de Risicofunctie waarborgen dat de risico's die de Bank aangaat in overeenstemming en verenigbaar zijn met haar beleid. Ze vormt als zodanig de tweede verdedigingslinie, in lijn met de hierboven beschreven missie. Hierdoor draagt zij sterk bij aan een gezamenlijke besluitvorming met de business en verstrekt ze de nadruk op risicobewaking en- beheersing.

4.a.2 De risicocomités van BNP Paribas Fortis

- BNP Paribas Fortis Audit & Risk Compliance Committee (ARCC): de rol van het ARCC bestaat uit het assisteren van het directiecomité bij het toezien op en bewaken van de interne controle binnen BNP Paribas Fortis in de breedste zin. Dit betreft onder meer de risicostrategie en de interne beheersing van de financiële verslaggeving en van de risico's
- 'Central Credit Committee': het hoogste kredietcomité van BNP Paribas Fortis, dat optreedt binnen de bevoegdheden die zijn gedelegeerd aan haar leden (CEO en hoofden van de business lines samen met de CRO en andere senior risicofunctionarissen); ziet er op toe dat kredietbeslissingen op het niveau van de klant worden genomen binnen de grenzen van het gewenste kredietrisicoprofiel, het geformuleerde kredietbeleid en de wettelijke kredietrestricties die gelden voor de Bank
- 'Capital Markets Risk Committee': bepaalt en formuleert de risicostrategie, het risicobeleid, de methodes en de drempels voor de kapitaalmarktactiviteiten, met inbegrip van beleggingsportefeuilles, op activiteits- en transactieniveau en ziet toe op de naleving hiervan
- 'Risk Policy Committee': bepaalt het risicoprofiel op portefeuille niveau, keurt procedures goed, evalueert risicoposities, conform de marktomstandigheden, de bedrijfsstrategie en de verwachte winstgevendheid en het implementeert risicobeslissingen
- 'Bank Assets en Liabilities Committee': is verantwoordelijk voor het beheer van het liquiditeits-, rente- en valutarisico op de balans en voor de funding en het kapitaal van de Bank
- 'Committee on Impairments en Provisions': neemt de definitieve beslissingen over de geconsolideerde voorzieningen en bijzondere waardeverminderingen
- 'Exceptional Transactions Committees': beoordelen uitzonderlijke transacties en keuren deze goed
- 'New Activity Committees': beoordelen nieuwe activiteiten en producten, inclusief ingrijpende veranderingen in bestaande activiteiten, en keuren deze goed.

4.b Risicometing en -categorieën

4.b.1 Risicometing

Risicometing is een cruciale stap in het risicobeheerproces.

Voor het beoordelen en meten van risico's gebruikt BNP Paribas Fortis verschillende kwalitatieve en/of kwantitatieve methodes. Deze variëren van regelmatige rapportages over onderwerpen zoals risicoconcentratie en kwalitatieve en kwantitatieve portefeuilleoverzichten tot meer complexe kwantitatieve risicomodellen voor het bepalen van interne risicoparameters zoals de probability of default (kans dat debiteuren in gebreke blijven), loss given default (verlies bij wanbetaling), exposure at default (uitstaand kredietrisico bij wanbetaling) en expected loss (verwacht verlies; voor kredietrisico) en 'Value at Risk' (voor marktrisico).

Om de effectiviteit en consistentie te garanderen, wordt bij de ontwikkeling, de toetsing en de validatie van deze modellen uitgegaan van voor de gehele Bank geldende standaarden.

De waargenomen risicoparameters, de stresstesten en de verwachtingen op basis van modellen worden vervolgens vergeleken met een raamwerk van limieten en risicorichtlijnen.

Uiteindelijk worden al deze risicometingen en stresstesten samengebracht binnen een Risico Dashboard, dat een algemeen overzicht geeft voor het topmanagement. Deze algemene overzichten dienen om weloverwogen beslissingen te onderbouwen en worden regelmatig verbeterd.

4.b.2 Risicoclassificatie

De hieronder beschreven risicocategorieën ontwikkelen zich in lijn met de methodologische ontwikkelingen bij BNP Paribas en de vereisten van de toezichthouders.

Krediet- en tegenpartijrisico

Het kredietrisico is het risico van een verlies op financiële activa (bestaand of potentieel, uit hoofde van verstrekte verbintenissen) als gevolg van een verandering in de kredietwaardigheid van de debiteuren van de Bank, die er uiteindelijk toe kan leiden dat debiteuren in gebreke blijven. De kans dat een debiteur in gebreke blijft en het verwachte realiseerbare bedrag voor de lening of vordering indien de debiteur in gebreke blijft, zijn belangrijke elementen van de beoordeling van de kredietkwaliteit.

Het kredietrisico wordt gemeten op portefeuilleniveau, waarbij rekening wordt gehouden met de correlatie tussen de waarde van de leningen en vorderingen waaruit de portefeuille bestaat.

Het tegenpartijrisico is de vertaling van het kredietrisico dat in de markt, investering en/of betalingstransactie zit ingebed. Deze transacties bevatten bilaterale contracten (gekend als over-the-counter, OTC-kontrakten) die ervoor zorgen dat de Bank potentieel wordt blootgesteld aan het risico op wanbetaling van de betrokken tegenpartij. De grootte van het bedrag van dat risico (hierna 'exposure' genoemd) kan variëren in de tijd overeenkomstig de veranderende markt parameters die een impact hebben op de betrokken markttransactie.

Marktrisico

Marktrisico is het risico op waardeverlies ten gevolge nadelige veranderingen in marktprijzen of -parameters, al dan niet genoteerd in de markt.

In de markt genoteerde parameters omvatten, maar zijn niet beperkt tot, wisselkoersen, prijzen van effecten en grondstoffen (ofwel genoteerd ofwel verkregen door verwijzing naar een gelijksoortig actief), prijzen van derivaten en andere parameters die er rechtsreeks van kunnen afgeleid worden zoals rentevoeten, 'credit spreads', volatiliteit en impliciete correlaties of andere soortgelijke parameters.

Niet-genoteerde parameters zijn parameters gebaseerd op veronderstellingen zoals parameters gebruikt in modellen of gebaseerd op statistische of economische analyses, niet verifieerbaar in de markt.

Liquiditeit is een belangrijk onderdeel van marktrisico. In tijden van schaarse of geen liquiditeit, kunnen instrumenten of goederen niet te verhandelen zijn of te verhandelen zijn maar niet aan hun geschatte waarde. Dit zou kunnen voortvloeien uit bijvoorbeeld lage transactievolumes, wettelijke beperkingen of een groot onevenwicht tussen vraag naar en aanbod van bepaalde activa.

Het marktrisico gerelateerd aan bankactiviteiten omvat het risico op verlies op participaties aan de ene kant en rente- en wisselkoersrisico's voortvloeiend uit bemiddelingen van de Bank aan de andere kant.

Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico op verlies door inadequate of falende interne processen, of door externe gebeurtenissen hetzij opzettelijk, accidenteel of natuurlijk. Het beheer van het operationeel risico is gebaseerd op de analyse van de ketting 'oorzaak - gebeurtenis - gevolg'.

Interne processen die aanleiding geven tot een operationeel risico kunnen te maken hebben met werknemers en/of IT-systemen. Enkele voorbeelden van externe gebeurtenissen zijn overstromingen, brand, aardbevingen en terreuraanslagen. Krediet- of marktgebeurtenissen zoals wanbetaling of waardeschommelingen vallen niet binnen het domein van operationele risico's.

Het operationeel risico omvat personeelsrisico's, juridische risico's, fiscale risico's, informatiesysteemrisico's, risico's op foute behandelingen, risico's gelinkt aan gepubliceerde financiële informatie en de financiële gevolgen van compliance- en reputatierisico.

Compliance- en reputatierisico

Het compliancerisico is het risico van juridische, administratieve of disciplinaire sancties, alsook de belangrijke financiële verliezen die een Bank kan lijden ten gevolge van de niet-naleving van wetten, reglementen, gedragscodes en praktijknormen van toepassing op bank- en financiële activiteiten, inclusief niet-naleving van instructies gegeven door een uitvoerend orgaan, met name in de toepassing van de richtlijnen uitgevaardigd door een toezicht-houdend orgaan.

Het compliancerisico is per definitie een onderdeel van het operationele risico. Doordat het compliancerisico meer gevolgen kan hebben dan alleen een financieel verlies en zelfs de reputatie van de instelling kan schaden, behandelt de Bank het compliancerisico afzonderlijk.

Het reputatierisico is het risico van aantasting van het vertrouwen dat in een onderneming wordt gesteld door klanten, tegenpartijen, leveranciers, medewerkers, aandeelhouders, toezichthouders en andere belanghebbenden waarvan het vertrouwen voor de onderneming essentieel is om de dagelijkse activiteiten te kunnen uitoefenen.

Het reputatierisico wordt voornamelijk bepaald door alle andere risico's waaraan de Bank is blootgesteld.

Asset - liability management (ALM)-risico

Het ALM-risico is het risico dat zich een verlies voordoet als gevolg van een ongelijkheid in de rentevoeten, de looptijden of de aard van activa en verplichtingen. Het ALM-risico heeft betrekking op niet-handelsportefeuilles en omvat voornamelijk het globale renterisico.

Liquiditeits- en herfinancieringsrisico

Het liquiditeits- en herfinancieringsrisico is het risico dat de Bank haar verplichtingen op een bepaalde plaats en in een specifieke valuta niet kan nakomen tegen een acceptabele prijs.

4.b.3 Comprehensive Assessment

De Europese Centrale Bank (ECB) voert momenteel een uitgebreide evaluatie uit met het oog op de invoering van het 'Single Supervisory Mechanism (SSM)'. BNP Paribas Fortis valt als dochteronderneming van BNP Paribas binnen het toepassingsgebied van deze evaluatie terwijl de organisatie en de coördinatie van dit project gebeurt op het niveau van BNP Paribas die onder het toezicht valt van de 'Autorité de contrôle prudentiel et de résolution (ACPR)'. De uitgebreide evaluatie bestaat uit drie delen:

- (a) Supervisory risk assessment dat een kwantitatieve en kwalitatieve analyse bevat gebaseerd op informatie uit het verleden en toekomstgerichte informatie ter beoordeling van het intrinsieke risicoprofiel van de Bank;
- (b) Asset Quality Review (AQR): ruim en veelomvattend onderzoek van de blootstellingen aan krediet- en marktrisico; en
- (c) Stresstests: aanvulling op de 'Asset Quality Review' door middel van een toekomstgericht overzicht op de shock-absorptiecapaciteit van de Bank onder stress.

Op 3 februari 2014 heeft de ECB de voortgang in haar lopende uitgebreide evaluatie aangekondigd. De ECB finaliseert momenteel de methodologie van de AQR samen met de nationale toezichthouders. De methodologie zal gepubliceerd worden in het eerste kwartaal van 2014. De uitvoeringsfase van de AQR zal dan beginnen met de inzet van teams van bankinspecteurs voor het uitvoeren van de evaluaties met betrekking tot de kredietbestanden en andere noodzakelijke activiteiten. Vooraleer uit te gaan van de toezichthoudende taken in november 2014 zal de ECB de gedetailleerde resultaten van de uitgebreide evaluatie publiceren alsook de aanbevelingen met betrekking tot individuele banken. De resultaten van deze uitgebreide evaluatie zullen slechts gekend zijn tijdens het derde kwartaal van 2014.

4.c Solvabiliteit

Raamwerk

Als kredietinstelling is BNP Paribas Fortis onderworpen aan het toezicht van regelgevende autoriteiten.

Op geconsolideerd en statutair niveau wordt het toezicht op BNP Paribas Fortis uitgeoefend door de Nationale Bank van België (NBB). Daarnaast kunnen ook de dochtermaatschappijen van BNP Paribas Fortis onderworpen zijn aan de regelgeving van de diverse toezichthoudende instellingen in de landen waar zij actief zijn.

Banken moeten van de toezichthouders beschikken over een minimum kapitaal (8% van de naar risico gewogen activa). Sinds 2008 berekent BNP Paribas Fortis het kapitaal en de naar risico gewogen activa volgens het Basel II raamwerk.

De CBFA (de voormalige Belgische toezichthouder) heeft BNP Paribas Fortis toestemming verleend voor de toepassing van de meest geavanceerde methode voor het berekenen van de naar risico gewogen activa onder Basel II: de Geavanceerde Interne Ratingbenadering voor kredietrisico en marktrisico en de Geavanceerde Meetmethoden voor operationele risico's.

Bepaalde dochterondernemingen van BNP Paribas Fortis hebben deze toestemming niet gekregen en gebruiken daarom de gestandaardiseerde benadering voor de berekening van hun activa die naar risico gewogen worden.

Samenstelling van het wettelijk vereist vermogen

Het kapitaal voor regelgevingsdoeleinden wordt op geconsolideerd niveau berekend op basis van IFRS- rapporteringsregels, waarbij rekening wordt gehouden met de door de regelgever

opgelegde prudentiële filters, zoals beschreven in de Circulaire PPB 2007-1-CPB.

De onderstaande tabel toont de samenstelling van het wettelijk eigen vermogen van BNP Paribas Fortis:

In miljoenen euro's	31 december 2013	31 december 2012
Eigen vermogen, aandeel van de Groep voor winstbestemming	18.904	19.974
Aandelenkapitaal, reserves en gelijkaardig	18.380	18.095
Wettelijke verplichte inhoudingen op het aandelenkapitaal en reserves	(717)	(331)
Super-achtergestelde schuldbewijzen en gelijkaardige effecten	1.241	2.210
Minderheidsbelangen voor winstbestemming	4.671	4.125
Minderheidsbelangen voor wettelijke aftrekposten	4.953	4.357
Wettelijke aftrekposten op minderheidsbelangen	(283)	(232)
Reglementaire aftrekposten en andere elementen	(4.955)	(5.561)
Aftrek van immateriële vaste activa	(475)	(456)
<i>waarvan goodwill</i>	<i>(318)</i>	<i>(347)</i>
Andere reglementaire elementen	(4.480)	(5.105)
<i>waarvan aftrek van Tier 1 kapitaal aan 50%</i>	<i>(1.543)</i>	<i>(2.060)</i>
TIER 1 KAPITAAL	18.620	18.538
Totaal Tier 2 kapitaal	4.916	6.570
<i>waarvan het positief verschil tussen voorzieningen en verwachte verliezen binnen 1 jaar</i>	<i>333</i>	<i>331</i>
Tier 2 reglementaire aftrekposten	(1.623)	(2.136)
REGLEMENTAIR EIGEN VERMOGEN	21.913	22.972

De vergelijkende cijfers per 31 december 2012 werden aangepast in overeenkomst met de wijziging aan IAS19 'Personeelsvoordelen'. Verdere details kunnen gevonden worden in de noot 8.l 'Aanpassingen als gevolg van wijzigingen in IAS19 Personeelsvoordelen'.

In de tabel hieronder worden de kernvermogen-indicatoren weergegeven:

In miljoenen euro's	31 december 2013	31 december 2012
Tier 1 kapitaal	18.620	18.538
Totaal kapitaal	21.913	22.972
Naar risico gewogen verbintenissen		
Kredietrisico	114.697	112.830
Marktrisico	2.291	2.198
Operationeel risico	8.708	9.048
TOTAAL NAAR RISICO GEWOGEN VERBINTENISSEN	125.696	124.076
Tier 1 ratio	14,8%	14,9%
Totaal kapitaal ratio	17,4%	18,5%

Internal Capital Adequacy Assessment Process (ICAAP)

De tweede pijler van de Basel II- kapitaalvereisten beschrijft hoe de toezichthoudende autoriteiten en banken daadwerkelijk het niveau van het wettelijk vereiste vermogen kunnen bepalen. De bepaling moet alle risico's die de Bank lijdt, dekken, hun gevoeligheid voor crisisscenario's, en hoe deze verwacht worden te evolueren in het licht van veranderingen in de toekomstige activiteiten.

Het Internal Capital Adequacy Assessment Process (ICAAP) van BNP Paribas Fortis ondersteunt de beoordeling die meet of het niveau van vermogen voldoende is om het risicoprofiel van de Bank te beperken. Deze interne beoordeling is geïntegreerd in de beslissings- en beheersprocessen van de Bank en wordt, in voorkomend geval, ondersteund door impact en 'wat-als'- analyses.

4.d Credit and counterparty risk

De onderstaande tabel toont alle financiële activa van BNP Paribas Fortis, met inbegrip van vastrentende effecten, die zijn blootgesteld aan kredietrisico. Het kredietrisico houdt geen rekening met onderpanden en andere zekerheden die BNP Paribas Fortis heeft verkregen in het kader van haar kredietverleningsactiviteiten of de aankoop van kredietbescherming.

Uitstaand kredietrisico uitgesplitst volgens Basel-activacategorie

In miljoenen euro's	31 december 2013			31 december 2012		
	IRBA	Standaard-benadering	Totaal	IRBA	Standaard-benadering	Totaal
Centrale overheden en centrale banken	38.009	9.423	47.432	48.123	7.567	55.690
Ondernemingen	99.226	40.035	139.261	75.967	29.199	105.166
Instellingen (*)	29.412	7.813	37.225	28.906	19.464	48.370
Retail	66.723	20.940	87.663	65.031	18.809	83.840
Effectiseringsposities	7.135		7.135	13.085		13.085
Andere activa die geen kredietverplichting vertegenwoordigen (**)	137	3.912	4.049	135	3.685	3.820
TOTALE BLOOTSTELLING	240.642	82.123	322.765	231.247	78.724	309.971

(*) Onder Basel II omvat de activacategorie Instellingen kredietinstellingen en beleggingsondernemingen, met inbegrip van instellingen en ondernemingen die worden erkend in andere landen. Hieronder vallen ook bepaalde posities op regionale en lokale autoriteiten, overheidsinstellingen en multilaterale ontwikkelingsbanken die niet worden behandeld als centrale overheidsinstellingen.

(**) Onder 'andere activa die geen kredietverplichting vertegenwoordigen' vallen materiële activa en overlopende en overige activa.

De bovenstaande tabel heeft betrekking op de volledige prudentiële consolidatiekring op basis van de activacategorieën die zijn vastgesteld volgens artikel VI.2 van het reglement van de CBFA van 17 oktober 2006 ten aanzien van vermogensvereisten voor kredietinstellingen en beleggingsondernemingen.

De opwaartse evolutie is in belangrijke mate te wijten aan (i) de volledige integratie van de Turkse filialen in BNP Paribas Fortis (voornamelijk in Retail en Corporate onder de standaard benadering), (ii) de overdracht van 'Specialised Finance' contracten van BNP Paribas naar BNP Paribas Fortis (in Corporate onder de geavanceerde benadering) en (iii) de uitwisseling van

activiteiten van bijkantoren tussen BNP Paribas Fortis en BNP Paribas. Zo werden de bijkantoren van BNP Paribas Fortis Londen en Lissabon overgenomen door BNP Paribas en het bijkantoor BNP Paribas Nederland overgenomen door BNP Paribas Fortis (vnl. in Corporate en Institutions onder zowel de geavanceerde als standaardbenadering).

De volgende tabel toont de blootstelling aan het tegenpartijrisico (gemeten op basis van de waarde van de positie op het moment dat de tegenpartij in gebreke gaat) per Basel activacategorie voor derivatencontracten en effectenleen-/uitleentransacties, rekening houdend met de invloed van eventuele salderingsovereenkomsten.

Exposure at Default voor het tegenpartijrisico per Basel-activacategorie

In miljoenen euro's	31 december 2013			31 december 2012		
	IRBA	Standaard-benadering	Totaal	IRBA	Standaard-benadering	Totaal
Centrale overheden en centrale banken	406		406	371		371
Ondernemingen	2.461	1.038	3.499	3.626	788	4.414
Instellingen (*)	6.062	415	6.477	4.902	391	5.293
Retail		1	1		8	8
TOTALE BLOOTSTELLING	8.929	1.454	10.383	8.899	1.187	10.086

(*) Onder Basel II omvat de activacategorie 'Instellingen' kredietinstellingen en beleggingsondernemingen, met inbegrip van instellingen en ondernemingen die worden erkend in andere landen. Hieronder vallen ook posities op regionale en lokale autoriteiten, overheidsinstellingen en multilaterale ontwikkelingsbanken die niet worden behandeld als centrale overheidsinstellingen.

4.d.1 Kredietrisico

4.d.1.1 Algemeen kredietbeleid en controle- en voorzieningsprocedures

De kredietactiviteiten van BNP Paribas Fortis vallen onder het Global Credit Policy dat van toepassing is voor alle onderdelen van BNP Paribas Groep. Dit beleid is goedgekeurd door het Risk Committee van de Groep BNP Paribas, dat wordt voorgezeten door de Chief Executive Officer, en is bekrachtigd door het directiecomité van BNP Paribas Fortis, voorgezeten door haar Chief Executive Officer. Dit beleid steunt op kernprincipes met betrekking tot de naleving van de ethische standaarden van de Groep, duidelijk omschreven verantwoordelijkheden (Business en Risico), de aanwezigheid en implementatie van procedures en de vereiste van een grondige analyse van risico's. Het beleid wordt geïmplementeerd in de vorm van specifieke regels die zijn afgestemd op elke type activiteit of tegenpartij. Het raamwerk voor het beheer van kredietrisico's binnen de Bank wordt verder uitgewerkt in een specifieke, transversale benadering die nader ingaat op de belangrijkste grondregels voor de routing van kredieten, regels met betrekking tot het delegeren van bevoegdheden en de rol van het Central Credit Committee, het hoogste kredietcomité binnen de Bank. Ook wordt hiermee de grondregel dat de Risicofunctie onafhankelijk is van de Business herhaald en versterkt.

4.d.1.2 De krediet-levenscyclus

Besluitvormingsprocedures

Het onderkennen van het bestaande en potentiële kredietrisico van een product of activiteit vormt de basis voor effectief kredietrisicobeheer. Onderdeel van dit proces is het verzamelen van alle relevante informatie over de aangeboden producten, de betreffende tegenpartijen en alle andere elementen die het kredietrisico kunnen beïnvloeden. BNP Paribas Fortis maakt namelijk, alvorens verplichtingen aan te gaan, een uitvoerige beoordeling van eventuele bekende ontwikkelingsplannen van de kredietnemer en zorgt ervoor dat zij grondige kennis bezit van alle structurele aspecten van de activiteiten van de kredietnemer en dat afdoende opvolging mogelijk is.

De beoordeling van het kredietrisico van een transactievoorstel vindt plaats door middel van:

- een analyse van de kans dat de klant niet aan zijn verplichtingen zal kunnen voldoen, wat tevens wordt vertaald naar een risicoclassificatie volgens de ratingschaal van de Bank
- een analyse van de mogelijkheden voor het nakomen van de verplichtingen van de klant op enige andere wijze indien de tegenpartij zelf in gebreke blijft
- het formuleren van een kredietvoorstel waarin al deze facetten onder de aandacht worden gebracht van de besluitvormers.

Bevoegde personen of comités bestaande uit daarvoor aangewezen vertegenwoordigers van de Business en de Risico-afdeling nemen gezamenlijk een besluit op basis van het kredietvoorstel. Kredietvoorstellen moeten voldoen aan de Global Credit Policy van de Bank en aan meer specifieke richtlijnen en moeten in alle gevallen voldoen aan de van toepassing zijnde wet- en regelgeving.

Er is een systeem van discretionaire kredietlimieten opgezet op grond waarvan alle kredietverleningsbesluiten moeten worden goedgekeurd door daarvoor formeel aangewezen vertegenwoordigers van de Business en de Risico-afdeling. De grondgedachte hierachter is dat een juist evenwicht (gemeten naar rendement) moet worden gevonden tussen twee tegengestelde factoren, namelijk de maximalisatie van de autonome besluitvorming van de businesses enerzijds en de verlaging van het onverwachte tegenpartijrisico anderzijds.

Goedkeuringen worden altijd schriftelijk vastgelegd, door middel van een ondertekend goedkeuringsformulier of in de notulen van formele vergaderingen van een kredietcomité. De discretionaire kredietlimieten hebben betrekking op de totale verplichtingen per businessgroep en variëren afhankelijk van de interne kredietratings en de specifieke aard van de betreffende business. Daarnaast kan vereist worden dat kredietaanvragen voor bepaalde sectoren of bedrijfstakken tevens goedgekeurd worden door een sectorspecialist of een daarvoor aangewezen deskundige. Binnen Retail Banking worden voor standaardproducten en voor beperkte bedragen vereenvoudigde procedures toegepast, waarbij gebruik wordt gemaakt van statistische hulpmiddelen voor de besluitvorming.

Opvolgingsprocedures

Binnen alle BNP Paribas Fortis entiteiten vindt een uitvoerige opvolging en rapportage van risico's plaats. Dit wordt uitgevoerd door controle- en rapportageafdelingen die moeten waarborgen dat kredietverplichtingen in overeenstemming zijn met het kredietgoedkeuringsbesluit, dat rapportagegegevens over het kredietrisico betrouwbaar zijn en dat de door de Bank aanvaarde risico's effectief worden opgevolgd. Er worden uitzonderingsrapporten opgesteld (met uiteenlopende frequenties, afhankelijk van de activiteit) en er worden diverse hulpmiddelen gebruikt om vroegtijdig te kunnen waarschuwen voor een potentiële escalatie van kredietrisico's. De risico's worden opgevolgd op verschillende niveaus, die over het algemeen de organisatie van de discretionaire kredietlimieten weerspiegelen. De bewakingsteams rapporteren aan de risicoafdeling. De bewakingsteams zijn nauw betrokken bij de organisatie van de Watchlist- en Impairmentcomités, die maandelijks bijeenkomen voor het evalueren van alle gevoelige of probleemkredieten en kredieten met een hoger risico die boven een bepaald bedrag liggen. Deze teams hebben onder meer tot taak strategische aanwijzingen te geven en een opinie te geven over eventuele aanpassingen van de voorzieningen voor bijzondere waardevermindering, op basis van de aanbevelingen van de Business en de Risico-afdeling.

Procedures voor bijzondere waardeverminderingen

De Risico-afdeling beoordeelt maandelijks alle achterstallige leningen aan bedrijven, banken en overheden om het bedrag van eventuele op te nemen verliezen door bijzondere waardevermindering te bepalen. Bij deze evaluatie wordt gekeken naar alle materiële beslissingen die zijn genomen op de relevante besluitvormingsniveaus zoals voorgeschreven in de desbetreffende richtlijnen. Het bedrag van het verlies door bijzondere waardevermindering is gebaseerd op de contante waarde van het nettobedrag dat waarschijnlijk gerealiseerd kan worden, rekening houdend met de mogelijke realisatie van ontvangens zekerheden.

Daarnaast wordt voor elke activiteit op basis van statistische gegevens een collectieve bijzondere waardevermindering vastgesteld. Het 'Committee on Impairments and Provisions' van BNP Paribas Fortis komt elk kwartaal bijeen om het bedrag van de bijzondere waardevermindering goed te keuren. Hierbij wordt uitgegaan van een simulatie van de verliezen tot het einde van de looptijd op portefeuilles met leningen waarvan de kredietkwaliteit als verminderd wordt beschouwd maar waarbij de betreffende klanten niet zijn aangemerkt als zijnde in gebreke (in dat geval zijn immers specifieke bijzondere waardeverminderingen van toepassing). De Risico-afdeling gebruikt bij de simulaties de parameters van het hieronder beschreven interne ratingsysteem.

Het genoemde comité neemt de eindbeslissing over alle aspecten van de risicokost, met inbegrip van specifieke voorzieningen voor bijzondere waardeverminderingen en collectieve bijzondere waardeverminderingen. Dit comité neemt ook de besluiten over de portefeuille met gestructureerde kredieten.

4.d.1.3 Intern ratingsysteem

BNP Paribas Fortis heeft gekozen voor toepassing van de meest geavanceerde benadering - de zogenaamde Geavanceerde Interne Ratingbenadering (AIRBA) zoals beschreven in het Basel II akkoord - en heeft op 3 maart 2008 goedkeuring gekregen van de CBFA voor het toepassen van deze benadering voor de berekening van het onder Basel II vereiste vermogen. Er vinden momenteel convergentieprojecten plaats met als doel de methodes, processen en systemen van enerzijds BNP Paribas Fortis en anderzijds BNP Paribas Groep te harmoniseren, waarbij steeds de regelgevingseisen worden nageleefd.

De Bank beschikt over een uitgebreid intern ratingsysteem voor het vaststellen van de naar risico gewogen activa die worden gebruikt voor het berekenen van de solvabiliteitsratio's. Er wordt een periodiek beoordelings- en controleproces toegepast om te waarborgen dat het systeem effectief is en op de juiste wijze is geïmplementeerd. Voor zakelijke kredieten gaat het systeem uit van drie parameters: de kans dat de tegenpartij in gebreke zal blijven uitgedrukt in de vorm van een rating, het verlies bij wanbetaling (Loss Given Default), dat afhankelijk is van de structuur van de transactie, en de kredietconversiefactor (CCF), die is gebaseerd op een schatting van het gedeelte van de niet op de balans opgenomen positie die blootstaat aan risico.

Er kunnen twintig verschillende ratings worden toegekend aan een tegenpartij. Zeventien hiervan worden gebruikt voor klanten die niet in gebreke zijn, waarbij de kredietbeoordeling kan variëren van 'uitstekend' tot 'zeer zorgwekkend', en drie hiervan hebben betrekking op klanten die worden geclassificeerd als in gebreke zijnde, volgens de definitie van de banktoezichthouder.

De ratings worden ten minste eens per jaar vastgesteld, in combinatie met de jaarlijkse beoordeling van het totale klantenrisico waarbij gebruik wordt gemaakt van de deskundigheid van zowel de medewerkers van de business line als de Senior Credit Officers van de Risico-afdeling, waarbij laatstgenoemden de beslissende stem hebben. Er zijn hulpmiddelen van hoge kwaliteit ontwikkeld ter ondersteuning van het ratingproces, zoals analyse-instrumenten en systemen voor het toekennen van kredietcores. Of deze hulpmiddelen gebruikt worden en welke de techniek is die wordt gekozen, is afhankelijk van de aard van het risico.

Er worden diverse kwantitatieve en andere methodes gebruikt om de consistentie van de ratings en de soliditeit van het rating-systeem te controleren. Aan leningen aan particuliere klanten en zeer kleine bedrijven wordt een rating toegekend op basis van een statistische analyse van risicogroepen met dezelfde kenmerken. De Risico-afdeling heeft de algemene verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het totale systeem en waarborgt deze door het systeem zelf te definiëren, door een validatie van het systeem of door de werking ervan te evalueren.

De 'loss given default' wordt bepaald met behulp van statistische modellen voor de meest gediversifieerde portefeuilles of op basis van het oordeel van een deskundige, waarbij wordt uitgegaan van vergelijkbare waarden. Onder Basel II wordt 'loss given default' gedefinieerd als een verlies dat de Bank zou leiden wanneer de tegenpartij in gebreke zou blijven.

Voor elke transactie wordt de 'loss given default' bepaald aan de hand van het realisatiepercentage voor senior - niet door zekerheden gedekte - vorderingen op de betreffende tegenpartij, gecorrigeerd voor het eventuele effect van de structuur van de transactie (zoals achterstelling) en voor het effect van eventuele risicobeperkende technieken (onderpand en andere zekerheden). Bedragen die gerealiseerd kunnen worden op basis van onderpand en andere zekerheden worden jaarlijks geschat op basis van voorzichtige berekeningen. Hierbij worden kortingen toegepast voor het realiseren van zekerheden in een stresssituatie.

Het risico van wanbetaling wordt gemodelleerd door de Bank waarbij gebruik wordt gemaakt van interne historische wanbetalingcijfers of van andere technieken als er niet voldoende historische gegevens beschikbaar waren. Conversiefactoren worden gebruikt voor het berekenen van de omvang van de niet op de balans opgenomen positie die blootstaat aan risico wanneer een kredietnemer in gebreke blijft.

Elk van de drie parameters voor het kredietrisico wordt jaarlijks getoetst door middel van backtesting en gebenchmarkt om te controleren hoe het systeem bij elk van de bedrijfsonderdelen van de Bank functioneert. Bij de backtests worden voor elke parameter de geschatte en de gerealiseerde uitkomsten met elkaar vergeleken.

Voor het backtesten van ratings wordt het wanbetalingspercentage voor populaties binnen elke ratingcategorie of, in het geval van retail banking activiteiten, elke groep risico's met vergelijkbare kenmerken elk jaar vergeleken met het feitelijke wanbetalingspercentage. Per ratingbeleid, rating, geografisch

gebied en ratingmethode wordt een analyse uitgevoerd om vast te stellen op welke punten de modellen mogelijk niet voldoen. Ook de stabiliteit van de rating en de populatie wordt geverifieerd. De Bank heeft eveneens backtestingtechnieken ontwikkeld die zijn afgestemd op portefeuilles met een laag wanbetalingspercentage, zodat de effectiviteit van het systeem zelfs kan worden beoordeeld wanneer het aantal feitelijke wanbetalingen zeer laag is.

Bij backtesting van de globale realisatiepercentages wordt over het algemeen uitgegaan van een analyse van de bedragen die worden gerealiseerd op achterstallige posities. Wanneer een positie is afgeboekt wordt elk bedrag dat wordt gerealiseerd terug verdisconteerd naar de dag waarop de achterstalligheid ontstond en berekend als een percentage van die positie. Wanneer een positie nog niet is afgeboekt, wordt het bedrag van de gevormde voorzieningen gebruikt als indicator voor de positie die in de toekomst niet zal gerecupereerd worden. Het aldus bepaalde realisatiepercentage wordt vervolgens vergeleken met het in eerste instantie voorspelde percentage. Voor wat betreft de rating wordt het realisatiepercentage geanalyseerd op totaalbasis en per ratingbeleid en geografisch gebied. Individuele en gemiddelde afwijkingen worden geanalyseerd, waarbij rekening wordt gehouden met de bimodale verdeling van de realisatiepercentages. De uitkomsten van deze tests laten zien dat de schattingen van de Bank in overeenstemming zijn met de omstandigheden tijdens een economische neergang en gemiddeld genomen conservatief zijn.

Ook de kredietconversiefactor wordt jaarlijks aan backtests onderworpen.

De resultaten van alle backtests worden jaarlijks gepresenteerd aan de afdelingen die wereldwijd verantwoordelijk zijn voor het toezicht op het ratingsysteem en aan de risicofunctionarissen. Deze resultaten en de daaruit voortvloeiende discussies worden gebruikt voor het vaststellen van prioriteiten voor het ontwikkelen van methodieken en het toepassen van hulpmiddelen.

Interne schattingen van risicoparameters worden toegepast bij het dagelijkse bestuur van de Bank in lijn met de Basel II -aanbevelingen. Behalve voor de berekening van de solvabiliteitsvereisten worden ze bijvoorbeeld ook gebruikt om bij het verstrekken van nieuwe leningen of het evalueren van bestaande leningen de winstgevendheid te meten, om de collectieve bijzondere waardevermindering te bepalen, het controleren en garanderen van een actief risicobeheer of voor interne en externe rapportagedoeleinden.

4.d.1.4 Portefeuillebeleid

BNP Paribas Fortis selecteert en beoordeelt individuele risico's niet alleen zorgvuldig maar past daarnaast een portefeuillebeleid toe dat is gericht op spreiding van risico's over debiteuren, bedrijfstakken en landen. In het kader van dit beleid kan BNP Paribas Fortis voor het afdekken van individuele risico's, het verminderen van portefeuilleconcentraties of het limiteren van potentiële verliezen als gevolg van een crisisscenario gebruik maken van instrumenten voor het afwentelen van kredietrisico's (zoals effectiseringsprogramma's of kredietderivaten).

4.d.1.5 Risicobeperkende technieken

Onderpand en andere zekerheden

Risicobeperking komt tot stand door vermindering van het kredietrisico door afdekking (hedging) of door het verkrijgen van zekerheden. Afdekking is een financiële techniek die gericht is op de vermindering of eliminatie van het door producten en/of activiteiten veroorzaakte financiële risico. Zekerheden (onderpand) bestaan uit toezeggingen die zijn gedaan of voorrechten die zijn verschaft door een tegenpartij of een derde waarop de Bank ter beperking van de verliezen op leningen een beroep kan doen indien de tegenpartij in gebreke blijft of elke andere overeenkomst of regeling met een gelijkaardig effect. Kredietverlening is nooit alleen gebaseerd op onderpand of afdekking. De risicobeperkende voorzieningen worden altijd beschouwd als een alternatieve oplossing.

In de Global Credit Policy van BNP Paribas, die ook van toepassing is voor BNP Paribas Fortis, wordt uiteengezet hoe transacties moeten worden gestructureerd om het risico te beperken. Onderpand en andere zekerheden worden tegen reële waarde in aanmerking genomen en worden alleen in uitzonderlijke gevallen, bijvoorbeeld bij de financiering van grondstoffentransacties, geaccepteerd als de belangrijkste bron van terugbetaling. Liquiditeiten die worden gegenereerd door de activiteiten van de kredietnemer worden beschouwd als de primaire bron van middelen voor het aflossen van de lening. Garantieverstrekters worden vooraf onderworpen aan dezelfde strenge beoordelingsprocedures als primaire kredietnemers.

De regelgeving voor banken geeft duidelijke richtlijnen voor het beoordelen van het risicobeperkende effect van onderpand en andere zekerheden volgens de geavanceerde benadering van Basel II. Door de uiteenlopende aard van de activiteiten van de Bank wordt zekerheid verkregen voor de door BNP Paribas Fortis verstrekte leningen in de vorm van vele soorten onderpand en zakelijke zekerheden zoals bijvoorbeeld voorraden, vorderingen of onroerend goed. Bij risico-evaluaties wordt ook rekening gehouden met directe garanties die zijn verstrekt door

de moedermaatschappij van de tegenpartij of door andere garantieverstrekters, zoals financiële instellingen. Andere garanties die door de Bank worden beoordeeld zijn onder meer kredietderivaten, exportkredietverzekeraars en kredietverstrekters. Deze soorten garanties mogen alleen worden geaccepteerd wanneer wordt voldaan aan strenge criteria. Een garantie wordt alleen geacht een risico te beperken wanneer de garantieggever een hogere rating heeft dan de tegenpartij. De waarde van onderpand of andere zekerheden wordt alleen in aanmerking genomen bij het meten van de risicopositie wanneer er geen sterke correlatie bestaat met het risico op de eersterangsdebiteur.

Aankoop van kredietbescherming

Optimaal beheer van een kredietportefeuille vereist de toepassing van efficiënte afdekkingstechnieken om concentraties of ongewenste risicoposities in de krediet- en obligatieportefeuille te voorkomen. BNP Paribas Fortis gebruikt hiervoor hoofdzakelijk single name Credit Default Swaps (CDS). De tegenpartijen van CDS'en worden zorgvuldig geselecteerd en vrijwel alle contracten worden gedekt door onderpand.

Effectisering van activa

De effectisering van activa houdt in dat een verhandelbaar financieel instrument wordt gecreëerd dat wordt gedekt door de kasstroom uit of de waarde van specifieke financiële activa. Tijdens het effectiseringsproces worden activa (bijvoorbeeld persoonlijke leningen, vorderingen en hypotheek) geselecteerd en samengebracht in een Special Purpose Vehicle (SPV) dat effecten uitgeeft die vervolgens worden verkocht aan beleggers. Nadere informatie over de effectisering van activa wordt gegeven in paragraaf 4.d.3. 'Effectisering' van dit hoofdstuk en in noot 8.g 'Gestructureerde kredietinstrumenten'.

Diversificatie van de blootstelling aan kredietrisico

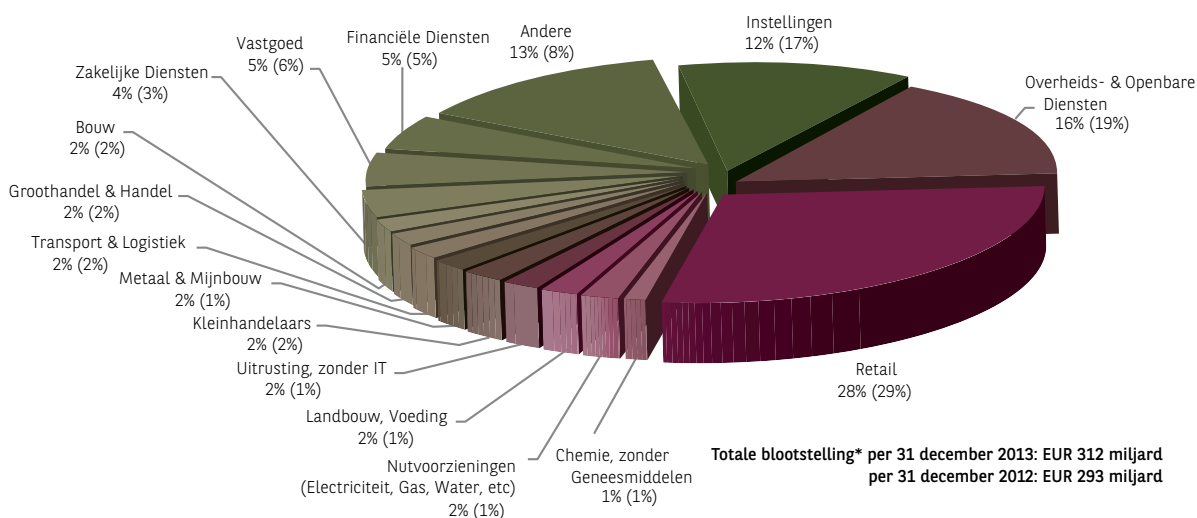
Met concentratie van kredietrisico wordt bedoeld dat er sprake is van een uitstaand bedrag bij een tegenpartij of een totaal aan uitstaande bedragen bij positief gecorreleerde tegenpartijen (bijvoorbeeld doordat deze over het algemeen onder gelijkaardige omstandigheden in gebreke blijven) die een aanzienlijk verlies kunnen opleveren bij een faillissement of het in gebreke blijven van die tegenpartij of tegenpartijen. Het vermijden van concentraties is daarom een fundamenteel onderdeel van de kredietrisicostrategie van BNP Paribas Fortis die erop is gericht in omvang gespreide, liquide en gediversifieerde portefeuilles aan te houden.

Om potentiële verbanden tussen uitstaande bedragen op dezelfde tegenpartij te kunnen onderkennen past BNP Paribas Fortis het concept van 'Total Group Authorization' toe. Dit houdt in dat groepen van verbonden tegenpartijen voor het kredietrisicobeheer worden beschouwd als eenzelfde business groep.

Om de diversiteit aan kredietrisico's te beheren, is het kredietrisicobeleid van BNP Paribas Fortis erop gericht het kredietrisico te spreiden over meerdere sectoren en landen. In de onderstaande

figuur wordt de sectorconcentratie binnen de portefeuille met leningen aan klanten per 31 december 2013 weergegeven.

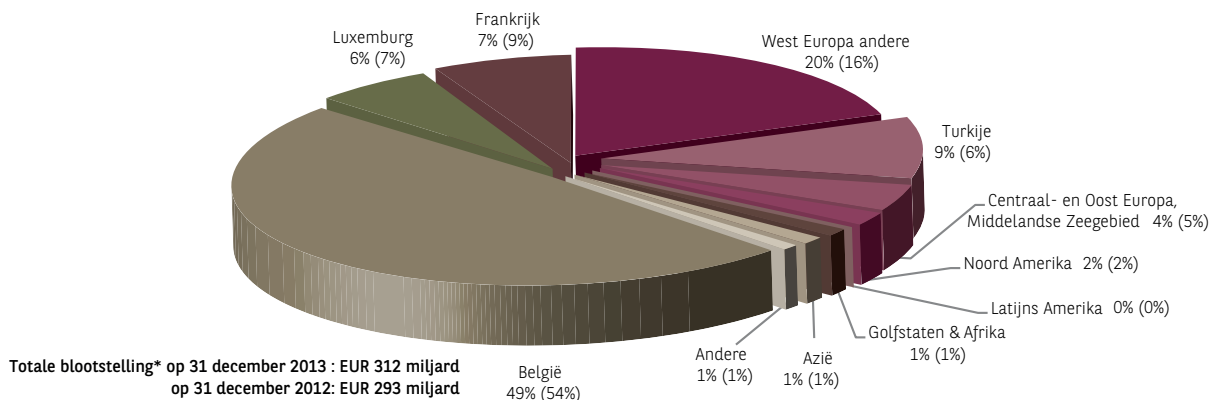
Uitsplitsing van het kredietrisico per Basel II-activacategorie en per bedrijfstak op 31 december 2013

[*] Bevat risicoposities exclusief tegenpartijrisico, aandelen, andere niet aan kredietverplichtingen gerelateerde activa en effectiseringsposities. De percentages tussen haakjes geven de verdeling per 31 december 2012 weer.

Het concentratierisico voor landen bestaat uit de som van alle risicoposities op kredietnemers in het betreffende land. In de volgende tabel wordt de geografische concentratie binnen de portefeuille met leningen aan klanten per 31 december 2013 weergegeven.

Geografische verdeling van het kredietrisico per 31 december 2013 jaar per vestigingsland van de tegenpartij

(*)Totale blootstelling exclusief tegenpartijrisico, aandelen, andere niet aan kredietverplichtingen gerelateerde activa en effectiseringsposities. Percentages tussen haakjes geven de verdeling per 31 december 2012 weer.

4.d.1.6 Kredietrisicorating

Een kredietrisicorating is een classificatie die voortkomt uit het zogenaamde Risk Rating Assignment Process en is gebaseerd op een gekwalificeerde beoordeling en formele evaluatie. Deze classificatie is het resultaat van een analyse van de financiële geschiedenis van iedere debiteur en een raming van de mate waarin deze in de toekomst aan zijn verplichtingen kan voldoen.

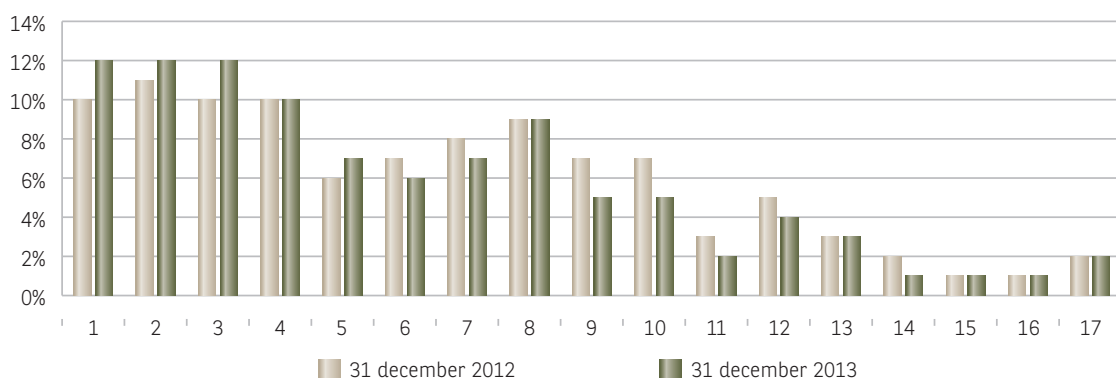
BNP Paribas Fortis heeft hiervoor de zogenaamde Master Scale ontwikkeld. Deze schaal loopt van 1 tot 20 en geeft een indicatie van de kans dat een tegenpartij binnen een jaar in gebreke blijft. Als een lening een rating tussen één en zes heeft, houdt dit in dat de lening een 'investment'-grade kwaliteit heeft. Een lening met een rating tussen zeven en 17 wordt beschouwd als een 'non-investment grade'-lening en een rating van 18, 19 of 20 wordt toegekend aan vorderingen waarop een bijzondere waardevermindering heeft plaatsgevonden.

IRBA: Uitstaande zakelijke kredieten per kredietrating

De onderstaande grafiek toont de verdeling naar kredietrating van de kredieten en verbintenissen waarop geen bijzondere waardevermindering heeft plaatsgevonden en die deel uitmaken van de zakelijke kredietportefeuille voor alle businesses van de

Bank, gemeten op basis van de interne ratingbenadering (IRBA). Deze risicopositie vertegenwoordigt EUR 92,2 miljard van het bruto kredietrisico per 31 december 2013, vergeleken met EUR 70,7 miljard per 31 december 2012.

Uitsplitsing van de blootstelling op ondernemingen volgens kredietrisicorating – IRBA

Retail banking-activiteiten

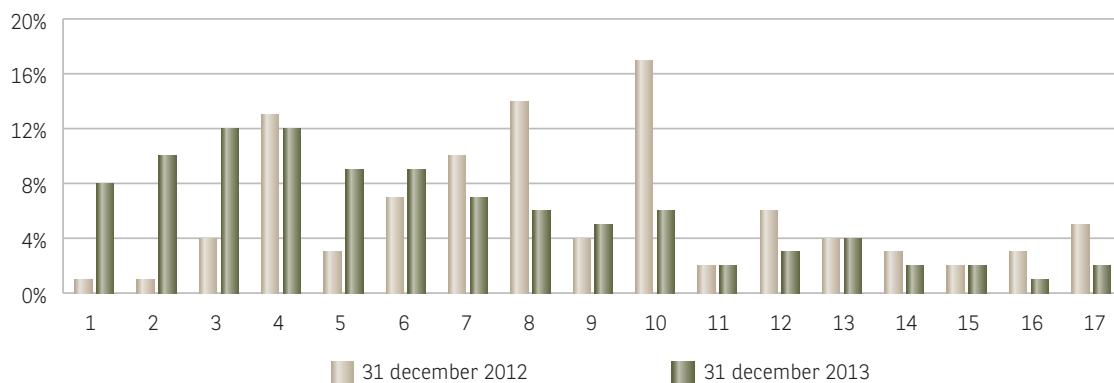
De retail banking-activiteiten lopen via het BNP Paribas Fortis retail-netwerk. De activiteiten in België zijn verankerd in gestructureerde en geautomatiseerde kredietprocessen, die voldoen aan de Interne Ratingbenadering volgens Basel II waarvoor in maart 2008 goedkeuring werd verkregen.

Voor het screenen van klanten op het moment dat een kredietaanvraag wordt gedaan, worden klassieke technieken voor het toekennen van scores toegepast, waarbij altijd de Basel II-parameters in acht worden genomen.

Alle schattingen ten behoeve van de geavanceerde Basel II-benadering (PD, EAD, LGD) worden jaarlijks herzien en/of aangepast. De verklarende variabelen voor het retailgedeelte van de portefeuille zijn gebaseerd op interne gedragsgegevens. Deze parameters worden maandelijks berekend op basis van de meest recente beschikbare informatie en worden zonder handmatige tussenkomst beschikbaar gesteld.

De onderstaande grafiek toont de verdeling naar kredietrating van de kredieten en verbintenissen waarop geen bijzondere waardevermindering heeft plaatsgevonden en die deel uitmaken van de retailportefeuille voor alle businesses van de Bank, gemeten op basis van de interne ratingbenadering. Deze risicopositie vertegenwoordigt EUR 65,2 miljard van het bruto kredietrisico per 31 december 2013, vergeleken met EUR 62,9 miljard per 31 december 2012.

Uitsplitsing van de blootstelling op Retail activiteiten volgens kredietrisicoring – IRBA

De relatieve verschuiving richting beter gequoteerde posities is vooral het gevolg van de goedkeuring door de NBB van het gebruik van de BNP Paribas groep modellen voor Retail waarbij de penaliserende risicowegingen wegvallen.

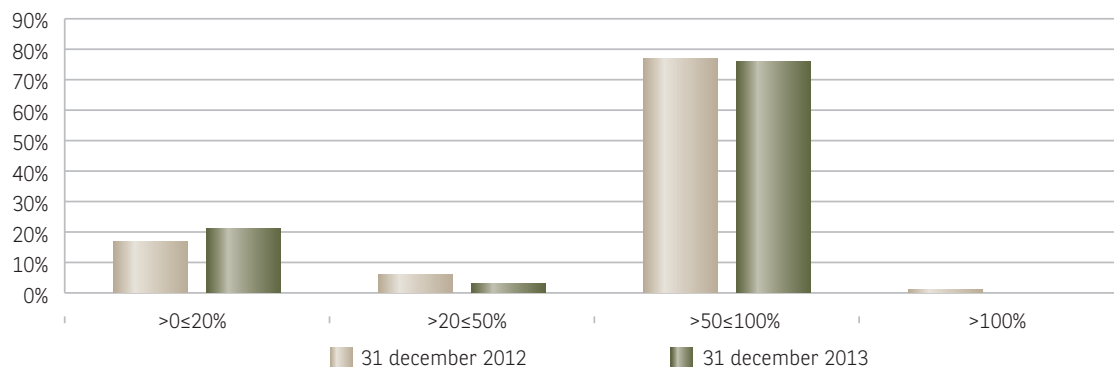
Gestandaardiseerde benadering

BNP Paribas Fortis past ook de gestandaardiseerde benadering of de zogenaamde 'Unrated Standardised Approach' (USTA) toe voor rechtspersonen of bedrijfsonderdelen, onder andere deze die zijn geclassificeerd als 'permanente uitzonderingen'.

De entiteiten die zijn geclassificeerd als 'permanente uitzonderingen' zijn rechtspersonen of bedrijfsonderdelen die worden aangemerkt als niet-materieel op grond van de daarvoor door BNP Paribas Fortis gedefinieerde criteria of processen. Permanente uitzonderingen blijven bestaan zolang wordt voldaan aan de criteria voor niet-materialiteit.

De onderstaande grafiek geeft informatie over de blootstelling aan de zakelijke kredietportefeuille (inclusief instellingen en overheden) gewaardeerd op basis van de gestandaardiseerde benadering en uitgesplitst naar risicoweging.

Uitsplitsing blootstelling aan zakelijke kredieten () volgens weging in de gestandaardiseerde benadering*

(*) De in bovenstaande grafiek weergegeven zakelijke kredietportefeuille betreft ondernemingen, centrale overheden en centrale banken en instellingen.

4.d.1.7 Leningen met achterstallige aflossingen, met of zonder bijzondere waardevermindering, en daaraan gerelateerde onderpanden of andere zekerheden

Achterstallige leningen maar waarop geen bijzondere waardevermindering heeft plaatsgevonden

De volgende tabel toont de boekwaarde van de financiële activa daaraan gerelateerde onderpanden of andere zekerheden. De waarop aflossingen achterstallig zijn maar waarop geen bijzondere waardevermindering heeft plaatsgevonden (gerangschikt naar de datum waarop de achterstalligheid is ontstaan), en de getoonde bedragen zijn niet gecorrigeerd voor voorzieningen op portefeuillebasis.

In miljoenen euro's						31 december 2013	
	< 90 dagen	> 90 dagen < 180 dagen	> 180 dagen < 1 jaar	> 1 jaar	Totaal	Verkregen onderpand	
Voor verkoop beschikbare financiële activa (excl. niet-vastrentende effecten)							
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen	85				85	58	
Leningen aan en vorderingen op klanten	3.698	53	21	6	3.778	2.258	
Financiële activa tot einde looptijd aangehouden							
Totaal achterstallige leningen maar die bijzondere waardevermindering hebben ondergaan	3.783	53	21	6	3.863	2.316	

In miljoenen euro's						31 december 2012	
	< 90 dagen	> 90 dagen < 180 dagen	> 180 dagen < 1 jaar	> 1 jaar	Totaal	Verkregen onderpand	
Voor verkoop beschikbare financiële activa (excl. niet-vastrentende effecten)							
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen	58				58	43	
Leningen aan en vorderingen op klanten	5.710	366	2	3	6.081	4.411	
Financiële activa tot einde looptijd aangehouden							
Totaal achterstallige leningen maar die bijzondere waardevermindering hebben ondergaan	5.768	366	2	3	6.139	4.454	

De 'achterstalligheid < 90 dagen' op leningen en vorderingen op klanten is gedaald met EUR 2.012 miljoen in vergelijking met vorig jaar. Dit is voornamelijk het gevolg van de wijziging in de definitie van 'achterstalligheid' binnen BNP Paribas Fortis alsook van de verbetering van de rapporteringssystemen in de lease entiteiten.

Onzekere leningen

De onderstaande tabel toont de onzekere leningen met hun gerelateerde individuele voorziening voor bijzondere waardeverminderingen.

31 december 2013				
In miljoenen euro's	Onzekere leningen			Verkregen onderpand
	Bruto boekwaarde	Bijzondere waardeverminderingen	Netto	
Voor verkoop beschikbare financiële activa (excl. niet-vastrentende effecten)	28	(28)		
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen	276	(171)	105	68
Leningen aan en vorderingen op klanten	7.493	(3.016)	4.477	3.085
Financiële activa tot einde looptijd aangehouden				
Onzekere activa	7.797	(3.215)	4.582	3.153
Verstreckte financieringsverbintenissen	175	(50)	125	52
Verstreckte financiële garanties	311	(63)	248	154
Onzekere buitenbalansverbintenissen	486	(113)	373	206
TOTAAL	8.283	(3.328)	4.955	3.359

31 december 2012				
In miljoenen euro's	Onzekere leningen			Verkregen onderpand
	Bruto boekwaarde	Bijzondere waardeverminderingen	Netto	
Voor verkoop beschikbare financiële activa (excl. niet-vastrentende effecten)	40	(36)	4	
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen	364	(235)	129	70
Leningen aan en vorderingen op klanten	7.010	(2.970)	4.040	3.094
Financiële activa tot einde looptijd aangehouden				
Onzekere activa	7.414	(3.242)	4.172	3.164
Verstreckte financieringsverbintenissen	313	(27)	286	72
Verstreckte financiële garanties	228	(54)	174	149
Onzekere buitenbalansverbintenissen	541	(81)	460	221
TOTAAL	7.955	(3.323)	4.632	3.385

4.d.2 Tegenpartijrisico

Inleiding

Tegenpartijrisico, zoals gedefinieerd onder punt 4.b.2, is de vertaling van het kredietrisico dat in de markt, investering en/of betalingstransactie zit ingebed. Het tegenpartijrisico ligt in het feit dat uw tegenpartij haar betalingsverplichtingen niet kan nakomen met betrekking tot de volledige contante waarde van de transactie die de Bank zou moeten krijgen.

Het tegenpartijrisico is gelinkt aan de vervangingskost van een derivaat wanneer de tegenpartij in faling gaat. Het kan aanzien worden als een marktrisico in geval van faling of een voorwaardelijk risico.

Waardering van het tegenpartijrisico

Het risico van wanbetaling ('Exposure at default' - EAD) voor het tegenpartijrisico wordt gemeten door het gebruik van een intern model en wordt daarna opgenomen in het kredietrisico-evaluatiesysteem. Het is gebaseerd op 'Monte Carlo'-simulaties die de mogelijke veranderingen in de risicopositities beoordelen. De gebruikte stochastische processen zijn gevoelig voor parameters zoals volatiliteit en correlatie en worden geijkt op basis van historische marktgegevens.

Potentiële toekomstige risicoposities uit hoofde van het tegenpartijrisico worden berekend met behulp van een intern model waarmee duizenden mogelijke marktscenario's gesimuleerd kunnen worden en transacties die met elke tegenpartij zijn uitgevoerd, gewaardeerd kunnen worden op verschillende toekomstige tijdstippen (van één dag tot meer dan 30 jaar voor transacties met de langste levensduur). Waardeveranderingen worden berekend tot het einde van de looptijd van de betreffende transacties.

Bij het berekenen van de volledige risicoblootstelling houdt het systeem rekening met de juridische contracten gelinkt aan elke transactie en tegenpartij zoals salderings- en 'margin call'-overeenkomsten.

Tegenpartijrisicoposities worden gekenmerkt door een sterke evolutie van de variabiliteit als gevolg van voortdurende veranderingen in de marktparameters die van invloed zijn op de waarde van de onderliggende transactie. Het is daarom belangrijk om niet alleen de huidige waarde van de transactie te controleren maar ook mogelijke toekomstige veranderingen te beoordelen.

Voor niet-gemodelleerde tegenpartijrisico's is de EAD gebaseerd op marktprijs evaluaties (geactualiseerde netto waarde + toevoeging).

Limiet / Controle kader

Er bestaat een tegenpartijrisico limiet met een passend uitbreidingsmechanisme. Door het systeem berekende potentiële risico's worden dagelijks vergeleken met de limieten toegekend aan elke tegenpartij. Bovendien kan het systeem nieuwe transacties simuleren en de impact daarvan meten op de portefeuille van tegenpartijen. Het is daarom een noodzakelijk instrument van het risicovolatatieproces. De volgende comités (in volgorde van stijgende bevoegdheid): Regionaal Kredietencomité, Globaal Kredietencomité, General Management Kredietencomité, bepalen de limieten op hun bevoegdheidsniveau. Dit wordt aangevuld met een waaier van richtlijnen (bv. richtlijnen voor voorwaardelijk marktrisico gevoeligheden per tegenpartij afgeleid van het marktrisicosysteem) die verder instrumenten opleveren voor het meten van tegenpartijrisico en het voorkomen van systemisch risico concentratie.

Salderingsovereenkomsten

Saldering wordt gebruikt door de Bank om het tegenpartijkredietrisico gebonden aan de handel in afgeleide financiële instrumenten te beperken. De belangrijkste salderingswijze is de saldering via liquidatie die toelaat om, als de tegenpartij in gebreke blijft, alle posities te sluiten tegen de huidige marktwaarde. Alle positieve en negatieve bedragen worden opgeteld om een te ontvangen van of te betalen aan de tegenpartij (netto) bedrag te verkrijgen. Het saldo ('close out netting') kan gegarandeerd worden door cash, effecten of deposito's als onderpand.

De Bank past ook saldering toe om het tegenpartijkredietrisico te beperken in geval van valutavereffeningen. Dit komt overeen met de saldering van alle betalingen en ontvangsten tussen de Bank en een tegenpartij in dezelfde munt op dezelfde dag. Deze saldering leidt tot een te betalen bedrag (voor elke munt) door de Bank of door de tegenpartij.

Deze transacties worden verwerkt in overeenstemming met de bilaterale en multilaterale overeenkomsten die de algemene principes van het nationale en internationale kader respecteren. De voornaamste vormen van bilaterale overeenkomsten zijn deze uitgevaardigd door de Nationale Bank van België (NBB) en op internationaal vlak door de International Swaps and Derivatives Association (ISDA).

Kredietwaarde aanpassingen voor onderhands verhandelde financiële instrumenten

De waardering van onderhands verhandelde financiële activiteiten uitgevoerd door BNP Paribas Fortis als onderdeel van haar tradingactiviteiten bevat kredietwaardeaanpassingen. Een kredietwaardeaanpassing (of CVA, 'Credit Value Adjustment') is een aanpassing aan de waardering van derivaten door het tegenpartijrisico in beschouwing te nemen. Deze aanpassing weerspiegelt het verwachte verlies op de reële waarde van een risicopositie op een tegenpartij als gevolg van een mogelijke positieve waarde van het contract, de kans op wanbetaling en het geschatte realisatiepercentage.

De tegenpartijrisico's op derivaten betreffen de volledige derivatenportefeuille van BNP Paribas Fortis, alle onderliggende transacties, over alle businesses heen. Het grootste deel van deze blootstellingen situeert zich binnen Fixed Income.

Dynamisch beheer van het tegenpartijrisico

De kredietwaardeaanpassing is afhankelijk van de verandering in de bestaande risicopositie en van de verandering in het kredietrisiconiveau van de tegenpartij die gekoppeld kan zijn aan de veranderingen in de spreads voor credit default swaps (CDS) die worden gebruikt voor het berekenen van de kans op wanbetaling.

Om het risico dat veroorzaakt wordt door een verslechtering van de inherente kredietkwaliteit van een portefeuille met financiële instrumenten te verminderen, kan BNP Paribas Fortis gebruik maken van een dynamische afdekingsstrategie op basis van de aankoop van marktinstrumenten zoals kredietderivaten.

Stresstests en 'General Wrong Way Risk'

De controle over tegenpartijrisico wordt vervolledigd met 'single factor' en 'multi factor' (holistisch) stresstests evenals een procedure en analytische benadering voor 'General Wrong Way Risk'. Deze risico-analyse bestaat binnen het kader van managementrapportering hetgeen gemeenschappelijke forums deelt met de marktrisico rapportering (zoals het CMRC, core risk committee voor markt- en tegenpartijrisico).

Binnen het kader van tegenpartij stresstests heeft BNP Paribas Fortis een bottom-up en een top-down benadering, conform met de marktrisicomethodologie (zoals beschreven in het hoofdstuk 'Marktrisico'). Op zich is het stresstesten van tegenpartijrisico geïmplementeerd in combinatie met het stresstesten van marktrisico en neemt consistente marktverschuivingen aan waar gemeenschappelijke stresstestscenario's gebruikt worden. Testen houdt ook in dat factoren, typisch voor tegenpartijrisico, zoals verslechtering van de kredietkwaliteit van de tegenpartij en schokken in de volatiliteit, gebruikt worden in de prijs simulatie op tegenpartijrisico.

In termen van bestuur, zowel in het kader van tegenpartijrisico als in het kader van marktrisico, zijn stresstests gedekt door hetzelfde Stresstest Steering Comité. Alle belangrijke globale resultaten van stresstest, komende van zowel de bottom-up als de top-down benadering, worden aan het CMRC en via andere belangrijke management kanalen gerapporteerd zodat alle niveaus tot en met het senior management van de Bank bereikt worden.

Net zoals in het kader van de stresstests voor tegenpartijrisico, combineert de 'General Wrong Way Risk' (GWWR) controle en analyse benadering zowel top-down als bottom-up aspecten.

Bij de top-down-benadering bepaalt de GWWR richtlijn de generieke regels en criteria die moeten gehanteerd worden om GWWR te detecteren. Deze criteria zijn gebaseerd op het land van oprichting van de tegenpartij, van welke regio zij deel uitmaken en in welke industrie zij betrokken zijn. Verscheidene marktrisico posities die tegenpartijen kunnen hebben met BNP Paribas Fortis werden gedefinieerd als zijnde de situaties waar GWWR moet geanalyseerd en gerapporteerd worden.

Omwille van de complexiteit van de GWWR en de zeer specifieke correlatie die vaak wordt vastgesteld tussen een gegeven marktparameter en de kredietwaardigheid van de tegenpartij, steunt het GWWR kader eveneens op een robuuste bottom-up-benadering waarbij de expertise van de tegenpartij's krediet analist noodzakelijk is.

De resultaten van de GWWR analyse worden gerapporteerd aan het senior management van de Bank en op het niveau van het CMRC.

4.d.3 Effectisering

Effectisering van activa houdt in dat een verhandelbaar financieel instrument gecreëerd wordt dat gedekt wordt door de kasstroom uit of de waarde van specifieke financiële activa. Tijdens het effectiseringsproces worden activa (bijvoorbeeld persoonlijke leningen, vorderingen en hypotheek) geselecteerd en samengebracht in een Special Purpose Vehicle (SPV) dat effecten uitgeeft die vervolgens verkocht worden aan beleggers.

Eigen effectisering (originator volgens Basel II)

Om de ontwikkeling van de business te ondersteunen en tegelijkertijd te voldoen aan de kapitaalvereisten van de toezichthouders heeft BNP Paribas Fortis diverse effectiseringsprogramma's uitgegeven. Effectisering van eigen activa kan, afhankelijk van de vereisten, zorgen voor langetermijnfinanciering of voor liquiditeit of worden gebruikt als een instrument voor kapitaalbeheer. De betreffende effectiseringsinstrumenten worden volledig geconsolideerd en dientengevolge worden de geëffectiseerde activa in de geconsolideerde jaarrekening op de balans verantwoord.

BNP Paribas Fortis heeft tevens het Special Purpose Vehicle Bass Master Issuer NV/SA opgericht om woonkredieten die oorspronkelijk zijn verstrekt door BNP Paribas Fortis te effectiseren en heeft de SPV Esmee Master Issuer NV/SA in het leven geroepen voor het effectiseren van leningen die oorspronkelijk door BNP Paribas Fortis zijn verstrekt aan zelfstandigen en kleine en middelgrote ondernemingen. De blootstelling aan Bass Master Issuer NV/SA en Esmee Issuer NV/SA worden niet in de onderstaande tabel opgenomen omdat de effecten uitgegeven onder deze programma's nog niet werden verkocht aan derde partijen en daarom als niet-efficiënt worden beschouwd onder Basel 2.5. Nadere informatie over beide effectiseringstransacties is opgenomen in de noot 8.n 'Bijkomende informatie over de Bass en Esmée effectiseringstransacties' van de geconsolideerde jaarrekening van BNP Paribas Fortis in 2013.

Effectisering als sponsor ten behoeve van klanten

In 2013 werd effectisering toegepast als financieringsalternatief voor de klanten van de Bank. In het bijzonder bood financiering via Scaldis Capital Limited ('Scaldis'), een Asset Backed Commercial Paper (ABCP)-entiteit die gesponsord wordt door BNP Paribas Fortis, de zakelijke en institutionele klanten van BNP Paribas Fortis een alternatief middel om financiering aan te trekken via de kapitaalmarkt. Per 31 december 2013 bedroeg: (i) de totale nominale waarde van het door Scaldis uitgegeven commercial paper USD 3,21 miljard (EUR 2,33 miljard) en (ii) de opbrengst van het uitgegeven commercial paper is geïnvesteerd in USD 1,81 miljard (EUR 1,32 miljard) aan beleenbare effecten met een hoge rating, USD 1,39 miljard (EUR 1,01 miljard) aan beleenbare

financiële activa van klanten van BNP Paribas Fortis en USD 10,44 miljoen (EUR 7,60 miljoen) in cash en deposito's.

Door Scaldis gekochte beleenbare activa worden zodanig gestructureerd dat deze in aanmerking komen voor een rating van A-1/P-1/F1. Het gehele jaar 2013 had het door Scaldis uitgegeven commercial paper de hoogste korte termijn ratingcategorie van Standard & Poor's, Moody's en Fitch: respectievelijk A-1, P-1 en F1.

Effectisering als investeerder

BNP Paribas Fortis heeft geïnvesteerd in een grote variëteit aan ABS/MBS (asset-backed securities/mortgage-backed securities), met een duidelijke focus op spreiding binnen een uitgifte, diversificatie naar activatype en geografische spreiding. Deze posities omvatten onder meer European Prime RMBS'en, Amerikaanse studieleningen, creditcards, commerciële MBS'en, CLO's, consumenten-ABS'en, leningen aan kleine en middelgrote bedrijven en kleine bedrijfsleningen. Aflossingen op deze activa worden niet langer herbelegd in de ABS/MBS-portefeuille.

De gestructureerde kredieten van BNP Paribas Fortis bestaan overwegend uit effecten met een investment grade rating (93% van de portefeuille heeft een investment grade rating). Het kredietrisico voor BNP Paribas Fortis dat voortvloeit uit de hiervoor genoemde transacties per jaareinde 2013 en de toegepaste waarderingmethoden zijn beschreven in noot 8.g 'Gestructureerde kredietinstrumenten'.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de activiteiten van BNP Paribas Fortis op elk van deze terreinen:

In miljoenen euro's	31 december 2013	31 december 2012
Rol van BNP Paribas Fortis		
Uitgever		
Sponsor	2.914	3.512
Investeerder	4.221	9.573
TOTALE BLOOTSTELLING	7.135	13.085

Risicobeheer bij effectisering

De effectiseringstransacties die door BNP Paribas Fortis voor klanten worden uitgevoerd, zijn uiterst technisch en specifiek van aard. Hiervoor wordt dan ook een specifiek risicobeheersingssysteem toegepast:

- onafhankelijke analyse en bewaking door gespecialiseerde teams binnen de Risico-afdeling;
- specifieke processen (met specifieke comités, goedkeuringsprocedures, krediet- en ratingbeleid) om een consistente specifiek op dit doel aangepaste benadering te waarborgen.

4.e Marktrisico

4.e.1 Marktrisico in verband met handelsactiviteiten

4.e.1.1 Inleiding

Het marktrisico is het gevolg van handelsactiviteiten uitgevoerd binnen Corporate Investment Banking en omvat verschillende, als volgt gedefinieerde, risicofactoren:

- het renterisico, dat wil zeggen het risico dat de waarde van een financieel instrument verandert als gevolg van veranderingen in de marktrente
- het valutarisico, dat wil zeggen het risico van een verandering in de waarde van een instrument door veranderingen in de koersen van vreemde valuta's
- het aandelenrisico, dat voortkomt uit veranderingen in de marktprijzen en de volatiliteit van aandelen en veranderingen in marktprijzen van aandelenindices
- het grondstoffenrisico, dat voortkomt uit fluctuaties in de marktprijzen en de volatiliteit van grondstoffen en veranderingen in de prijzen van grondstoffenindices
- het 'credit spread'-risico, dat voortkomt uit veranderingen in de kredietwaardigheid van een emittent en o.a. tot uiting komt in een wijziging van de kosten bij het kopen van bescherming ten aanzien van die emittent
- optionele producten omvatten van nature volatiliteits- en correlatierisico's, waarvan de parameters kunnen worden afgeleid van waarneembare prijzen van opties die worden verhandeld op een actieve markt.

4.e.1.2 Organisationele principes

Beheer

Het systeem voor het beheer van het marktrisico is erop gericht het marktrisico te volgen en te beheren en tegelijkertijd te waarborgen dat de beheersfuncties volledig onafhankelijk blijven van de business lines.

Binnen GRM, ligt de verantwoordelijkheid van 'Risk Investments & Markets' (Risk-IM) m.b.t. het beheren van marktrisico's in het afbakenen, bewaken en analyseren van sensitiviteiten en risicofactoren en in het meten en beheren van de Value at Risk (VaR) als algemene indicator voor potentiële verliezen. Risk-IM garandeert dat elke business activiteit voldoet aan de limieten goedgekeurd door de verschillende comités. In dit opzicht neemt Risk-IM ook

deel aan de goedkeuring van de nieuwe activiteiten en grote transacties, past het de BNP Paribas positie-waarderingsmodellen toe, keurt deze ook goed en voert een maandelijks nazicht uit van de marktparameters (MAP review) in samenwerking met het departement 'Valuation & Risk Control' (V&RC).

De controle van de marktrisico's en de waardering van de financiële instrumenten is opgebouwd rond verschillende officiële comités:

- het Capital Markets Risk Comité (CMRC) is het belangrijkste comité voor het beheer van risico's die verband houden met kapitaalmarktactiviteiten. Het comité is verantwoordelijk voor de coherente aanpak van problemen in verband met markt- en tegenpartijrisico. Het CMRC volgt de evolutie van de grote en gestreste risico's en legt de totale transactielimieten vast. Het comité komt tweemaandelijks bijeen (uitgezonderd tijdens de zomer) en wordt voorgezeten door ofwel de CEO of het hoofd van Corporate and Investment Banking (die lid van het uitvoerend comité is)
- het 'Product and Financial Control Committee' (PFC) is het arbitrage en beslissingscomité aangaande de waardering van financiële instrumenten. Het komt op kwartaalbasis samen en bespreekt de conclusies van de CIB Financial Control teams en hun werk om de effectiviteit van de controle te verbeteren en de betrouwbaarheid van de metingen en erkenning van de resultaten van markttransacties te verhogen. Het wordt voorgezeten door de Group Chief Financial Officer en brengt de directeurs van Group Finance-Accounting, Corporate Investment Banking en Group Risk Management samen
- op het niveau van de business units komt het Valuation Review Committee (VRC) elke maand bijeen om de uitkomsten van de herziening van de marktparameters en eventuele aanpassingen van de reserves te beoordelen en goed te keuren. Het Valuation Review Committee treedt tevens op als scheidsrechter bij eventuele meningsverschillen tussen de business en de controlefuncties. Het comité staat onder het voorzitterschap van de Senior Trader en bestaat onder meer uit vertegenwoordigers van Trading, GRM, Group Valuation and Risk Control en Finance. Elk meningsverschil wordt geëscaleerd naar het PFC.

4.e.1.3 Waarderingscontrole

De financiële instrumenten die onderdeel zijn van de prudentiële handelsportefeuille worden gewaardeerd en gerapporteerd, in overeenstemming met de toepasbare grondslagen voor financiële verslaggeving, tegen markt- of modelwaarde met waardeveranderingen via de resultatenrekening. Dit kan ook het geval zijn voor bepaalde financiële instrumenten ondergebracht in het bankboek.

De controle op portefeuillewaardering gebeurt in overeenstemming met het Charter betreffende Verantwoordelijkheid voor Waardering dat definieert hoe verantwoordelijkheden worden verdeeld. Deze beleids- en bestuursregels zijn van toepassing op alle kapitaalmarkt- en Treasury activiteiten, het belangrijkste ALM centrum inbegrepen.

Naast dit charter worden de onderwerpen in verband met waarderingscontroles gedetailleerd in een specifiek beleidsdocument. Hieronder worden de belangrijkste processen toegelicht die samen de verantwoordelijkheid inzake waarderingscontrole vormen.

Controles over de boekhoudkundige verwerking van transacties

Deze controle valt onder de verantwoordelijkheid van de 'Middle-Office' binnen het departement 'Operations'. Alhoewel bepaalde complexe transacties gecontroleerd worden door Risk-IM.

Market parameter (MAP) review-Independent Price Verification (IPV)

Deze taak wordt gezamenlijk uitgevoerd door het Risk-IM departement en het Valuation and Risk Controls departement (V&RC). Een uitgebreide en formele controle van alle marktparameters wordt op het einde van elke maand uitgevoerd. De soorten parameters die gecontroleerd worden door V&RC zijn in wezen de parameters waarvoor een automatische controle ten opzichte van externe bronnen kan uitgevoerd worden, in het bijzonder voor prijzen van obligaties en de 'vanilla' parameters. Dit kan het gebruik van consensus prijs diensten omvatten. Risk-IM is belast met de controle van de meest complexe parameters. Risk-IM is belast met de controle van de waarderingsmethoden blijft evenals de controle van de meest complexe parameters dewelke zeer afhankelijk zijn van de keuze van het model.

De algemene principes van de toetsing van de marktparameters zijn beschreven in het Charter betreffende Verantwoordelijkheid voor Waardering en in de gespecialiseerde algemene richtlijnen zoals de 'Global Marking and Independent Price Verification richtlijn (IPV Policy).

Het resultaat van de toetsing van de marktparameters is een schatting van de waardeaanpassingen die gecommuniceerd

worden aan Middle-Office en Finance die deze verwerken in boekingen. Na validatie door Financial Control binnen het departement Finance worden de resultaten gecommuniceerd aan het Trading management tijdens de Valuation Review Committees waar de finale arbitrages worden gedaan. Meningsverschillen kunnen geëscaleerd worden naar het Group Product and Financial Control Committee (PFC).

Goedkeuring en toetsing van modellen

Voor alle soorten transacties die gemeenschappelijk zijn voor BNP Paribas en BNP Paribas Fortis, gebruikt BNP Paribas Fortis de modellen van BNP Paribas. In het geval BNP Paribas Fortis specifieke producten/activiteiten heeft die niet buiten BNP Paribas Fortis gecontroleerd worden, dan moet BNP Paribas Fortis Risk-IM, in nauwe samenwerking met BNP Paribas Risk-IM, een officiële waarderingsmethodologie en reservebeleid definiëren. In dit geval is BNP Paribas Fortis Risk-IM ook verantwoordelijk voor de 'model/product'-mapping. Het volledige modelcontrole-raamwerk van BNP Paribas moet garanderen dat het gebruik van de modellen voldoet aan de IAS/IFRS-standaarden met betrekking tot de waardering op basis van de reële waarde van financiële instrumenten.

Reserve en andere waardeaanpassingen

Risk-IM definieert en berekent 'reserves', hetgeen boekhoudkundige markt- of modelaanpassingen zijn. Ze kunnen gezien worden als enerzijds de 'exit kost' van een positie of anderzijds als een risicopremie voor een positie die niet afgedekt of gedi-versifieerd kan worden.

Reserves dienen voornamelijk als dekking voor:

- het liquiditeitsrisico en de 'bid/offer spread'
- onzekerheden met betrekking tot model- of marktparameters
- de eliminatie van niet af te dekken risico's (afvlakken van digital of barrier pay-offs)

Er bestaat een algemeen waardeaanpassingsbeleid. Reservemethodologieën zijn gedocumenteerd door Risk-IM voor elke productlijn en deze documentatie wordt regelmatig bijgewerkt. De analyse van wijzigingen in reserves worden gerapporteerd op de maandelijkse VRC.

Reservemethodologieën worden regelmatig verbeterd en elke wijziging is een 'Valuation Model event'. Reserveverbeteringen worden in het algemeen gemotiveerd door de conclusies van een toetsing van een model of door de kalibratie van marktinformatie tijdens het marktparametertoetsingsproces.

'Day-one profit or loss'

Bepaalde transacties worden gewaardeerd op basis van niet-observeerbare parameters. IAS 39 vereist het uitstellen van 'Day-one P/L' op niet-observeerbare transacties waar de initiële reële waarde moet afgestemd zijn op de transactieprijs.

Risk-IM werkt met Group Finance, Middle-Offices en Business Lines aan het proces om dit soort winst en verlies te identificeren en te behandelen om aan de hand van waarneembaarheidsregels te kunnen bepalen of een parameter of transactie al dan niet waarneembaar is. Deze regels zijn bovendien nauwkeurig gedocumenteerd.

De impact op de resultatenrekening van de initieel uitgestelde winst of verlies wordt berekend door Middle-Office.

Bovenstaande regels betreffende de observeerbaarheid van transacties worden ook gebruikt voor de IFRS 7 reële-waarderapportering.

In 2013 heeft BNP Paribas Fortis geen transacties uitgevoerd waarop de 'day-one profit' van toepassing is.

4.e.1.4 Marktrisico blootstelling

Marktrisico wordt eerst geanalyseerd door systematisch de gevoeligheid van de portefeuille aan verscheidene marktparameters, te meten. Het resultaat van deze analyse worden bijeen gebracht tot verscheidene geaggregeerde niveaus en vergeleken met de marktlimieten.

Risico-controle set up en limiet bepaling

BNP Paribas Fortis gebruikt een geïntegreerd systeem om dagelijks haar trading posities op te volgen en haar VaR-berekeningen te beheren. Het systeem volgt gelijktijdig niet alleen de VaR op maar ook de gedetailleerde posities en marktparameter gevoeligheden gebaseerd op verschillende criteria (zoals valuta, product, tegenpartij). Het systeem is tevens zodanig geconfigureerd zodat het rekening houdt met trading limieten, reserves en stress-tests.

De verantwoordelijkheid voor de limietbepaling is toegewezen aan drie niveaus, zijnde, in volgorde van dalend belang, CMRC, Business Line en Activiteit (dit impliceert dat er delegatie is van het CMRC rechtstreeks naar de trading managers). Limieten kunnen tijdelijk of permanent veranderd worden overeenkomstig het delegatieniveau en de heersende procedure. Er bestaan aangepaste mechanismen om er voor te zorgen dat het advies van de onafhankelijke risk functie met betrekking tot de trading limieten gehoord wordt.

Kernrisico-analyse en rapportering aan het uitvoerend management.

Risk-IM rapporteert over haar risico-analyse (limiet, VaR controle, kern risico analyse,...), via verscheidene risico-analyses en dashboards, aan het uitvoerend management en Senior management van de Business Lines. Het 'Global Risk Analysis and Reporting'-team is verantwoordelijk voor het opstellen/verspreiden van de belangrijkste globale risicorapporteringen.

De volgende rapporten worden op geregelde tijdstippen geproduceerd:

- wekelijkse/tweewekelijkse rapporten met de 'belangrijkste posities' voor de hoofden van de business. Deze rapporten bevatten een samenvatting van alle posities naast punten die een speciale aandacht vereisen
- maandelijkse risicoboordtabellen betreffende het markt- en tegenpartijrisico van Capital Markets
- trimestriële risicoboordtabellen betreffende de belangrijkste markt-, krediet-, liquiditeits- en tegenpartijrisico's
- ondersteunende documentatie voor kern 'Capital Markets Risk Comité' (CRMC) met daarin markt- en risicogebeurtenissen, een samenvatting van de tegenpartijrisico blootstelling, VaR en stressed VaR evoluties, stresstests en kapitaallevoluties met betrekking tot markt- en tegenpartijrisico, back-testing met betrekking tot markt- en tegenpartijrisico
- kredietwaarde-aanpassing (CVA) rapportering betreffende de belangrijkste CVA markt en tegenpartijrisico gevoeligheden.

Value at Risk (VaR)

De Value-at-Ris (VaR) is het ergste te verwachten verlies voor een bepaalde portefeuille over een gegeven tijdsperiode binnen een gegeven vertrouwensinterval ten gevolge normale marktbevingen. De VaR is een statistische waarde overeenkomstig een bepaald vertrouwensinterval. Het is niet het maximum verlies en zal in bepaalde gevallen overstegen worden bijvoorbeeld in geval van abnormale marktomstandigheden.

De VaR geeft een samenvattende, makkelijk te begrijpen maatstaf voor verliezen op een portefeuille en daarom is het een nuttig risicomanagement instrument. De BNP Paribas Fortis VaR maakt een schatting van de potentiële verliezen op de handelsportefeuille in normale marktomstandigheden, voor een handelsperiode van één dag met een betrouwbaarheid van 99%. De VaR wordt berekend op basis van een intern model dat goedgekeurd werd door de toezichthouder.

De VaR berekening is gebaseerd op een 'Monte-Carlo'-benadering die niet alleen normaal of log-normaal verdeelde simulaties uitvoert maar ook niet-normaalverdeelde, vaak waargenomen in financiële markten, en de correlatie tussen risicofactoren in rekening neemt. Een één jaar horizon van historische marktgegevens (maandelijks updated) is gebruikt om de Monte-Carlo simulatie te calibreren.

De belangrijkste groepen van gesimuleerde factoren omvatten: rentevoeten, credit spreads, wisselkoersen, aandelenkoersen, grondstofprijzen en daarmee gepaard gaande volatiliteiten.

De gebruikte waarderingsmethode varieert niet met het product maar wel met het type risico dat we capteren. Algemeen kunnen we stellen dat de gebruikte methodes ofwel gevoeligheid gebaseerd zijn ofwel volledig herwaardering gebaseerd op raster interpolatie om zowel lineaire als niet-lineaire effecten (voornamelijk bij derivaten) te incorporeren.

De algoritmes, methodologieën en indicatorensets worden regelmatig herzien en verbeterd zodat er rekening wordt gehouden met de evolutie van de kapitaalmarkten.

In overeenstemming met de Belgische en Franse regelgevingen (BNB en ACPR) werd het intern model van BNP Paribas uitgebreid naar BNP Paribas Fortis sinds het 3de kwartaal 2011.

Historische evolutie van de VaR (10 dagen - 99%) in 2013

De onderstaande VaR cijfers zijn berekend met behulp van een intern model, waarvoor parameters worden gebruikt die overeenstemmen met de methode die door het Basel Comité wordt geadviseerd voor het bepalen van de geschatte Value at Risk ('Supplement to the Capital Accord to Incorporate Market Risks'). Deze zijn gebaseerd op een tijdshorizon van 10 dagen en een betrouwbaarheid van 99%.

In 2013 bedroeg de totale gemiddelde VaR over 10 dagen EUR 7,9 miljoen (met een minimum van EUR 6,2 miljoen en een maximum van EUR 11,9 miljoen), inclusief een diversificatie-effect van EUR (3,0) miljoen tussen de verschillende soorten risico's. Deze bedragen kunnen als volgt uitgesplitst worden:

In miljoenen euro's Type risico	Boekjaar 2013				Boekjaar 2012	
	Gemiddeld	Minimum	Maximum	Eind van het jaar	Gemiddeld	Eind van het jaar
Renterisico	7,5	5,7	11,5	6,6	12,3	8,6
Kredietrisico	1,6	0,7	3,6	0,8	2,9	1,6
Wisselkoersrisico	1,8	0,6	3,9	1,5	2,3	1,0
Prijrisico aandelen					1,2	
Prijrisico grondstoffen						
<i>Effect van saldering</i>	<i>(3,0)</i>	<i>(0,8)</i>	<i>(7,1)</i>	<i>(2,3)</i>	<i>(5,7)</i>	<i>(2,4)</i>
TOTAAL RISICOWAARDE	7,9	6,2	11,9	6,6	13,0	8,8

Risicoblootstelling

Wijziging van de VaR (1dag, 99%) in miljoenen euro's in 2013

GRM test constant de nauwkeurigheid van zijn intern model via verschillende technieken, zoals een regelmatige vergelijking over een langetermijnshorizon tussen de actuele dagelijkse verliezen op kapitaalmarkttransacties en de 1-dag VaR. Een betrouwbaarheidsniveau van 99% betekent dat de Bank, in theorie, geen dagelijkse verliezen zou mogen lijden die hoger zijn dan de VaR gedurende meer dan twee of drie dagen per jaar.

De standaard VaR back-testing methode maakt een vergelijking tussen de dagelijks globale trading book VaR en de 1 dag verandering van de waarde van de portefeuille. In 2013 werden geen echte P&L back-testing excessen waargenomen.

Merk op dat bovenop deze reële P&L Back-testing, een vergelijking gemaakt wordt tussen de hypothetische P&L ende VaR. De hypothetische P&L is gebaseerd op constante posities, vandaar dat het enkel het markt effect meeneemt. In 2013 werden geen hypothetische verliezen groter dan de VaR waargenomen.

CRD 3 vereisten

Sinds 31 december 2011 bepaalt de Europese richtlijn CRD 3 (ook gekend als Basel 2.5) de kapitaalsvereisten voor Market Risk: Stressed VaR, Incremental Risk Charge (IRC), Comprehensive Risk Measure (CRM) en effectisering van de trading boek.

Stressed VaR

De Stressed VaR is gecalibreerd op een periode van 12 maanden waarin een crisis periode is inbegrepen. Er werd geopteerd voor de periode van 31 maart 2008 tot 31 maart 2009 als referentieperiode van 12 maanden voor de calibratie van de Stressed VaR. Deze keuze wordt elk kwartaal opnieuw geëvalueerd.

In miljoenen euro's	31 december 2013				31 december 2012	
	Gemiddeld	Minimum	Maximum	Einde van het jaar	Gemiddeld	Einde van het jaar
Type risico						
Renterisico	14,6	11,5	19,7	17,8	14,3	13,5
Kredietrisico	3,1	2,0	11,3	2,2	6,1	2,3
Wisselkoersrisico	2,9	0,9	7,5	2,7	3,4	2,5
Prijsrisico van aandelen					1,9	
Prijsrisico grondstoffen						
<i>Effect van saldering</i>	<i>(5,8)</i>	<i>(1,9)</i>	<i>(18,8)</i>	<i>(5,1)</i>	<i>(9,6)</i>	<i>(3,9)</i>
TOTAAL RISICOWAARDE	14,8	12,5	19,7	17,6	16,1	14,4

Incremental Risk Charge (IRC)

De IRC benadering berekent, met een betrouwbaarheidsinterval van 99,9%, verliezen als gevolg van wanbetaling en ratingwijzigingen over een kapitaalshorizon van een jaar, uitgaande van een constant risiconiveau op deze horizon. De benadering capteert alle incrementele wanbetalingen en het migratierisico van alle niet-geëffectiseerde posities.

Dit model wordt momenteel gebruikt in het risicomanagementproces. Het werd goedgekeurd door zowel de Franse als de Belgische bankentoezichthouder.

De berekening van de IRC is gebaseerd op de veronderstelling van een constant risiconiveau over een kapitaalshorizon van een jaar. Dit betekent dat de handelsposities of sets van posities

geherbalanceerd kunnen worden tijdens de kapitaalshorizon van een jaar op een wijze die het initiële risiconiveau behoudt, gemeten door de VaR of door blootstellingsprofiel volgens kredietratings en concentratie. Deze frequentie van de herbalancing noemt men de liquiditeitshorizon.

Het model is opgebouwd rond een op een rating gebaseerde simulatie voor elke debiteur, die zowel het risico van wanbetaling als het risico van ratingwijziging dekt. De afhankelijkheid onder de debiteuren is gebaseerd op een multi-factor rendementsmodel. De waardering van de portefeuilles gebeurt in elk gesimuleerd scenario. Het model gebruikt een constante liquiditeitshorizon van een jaar.

In miljoenen euro's	31 december 2013				31 december 2012	
	Gemiddeld	Minimum	Maximum	Einde van het jaar	Gemiddeld	Einde van het jaar
Type risico						
TOTAAL IRC	27,4	18,5	55,9	28,1	26,3	21,8

Comprehensive Risk Measure (CRM, Correlatieportefeuille)

De uitgebreide risicomaatregel ('Comprehensive Risk Measure' - CRM) is een last voor de gestructureerde kredietcorrelatieproducten in de handelsboeken. Naar aanleiding van de 'de-risking' zoals bepaald in het Industrieel Plan is de CRM niet van toepassing voor BNP Paribas Fortis.

Effectiseringsposities in het handelsboek (niet in de correlatieportefeuille)

Deze bijkomende kapitaallast voor her-effectivering is niet van toepassing voor BNP Paribas Fortis.

Marktrisico Stresstest kader

Een waaier van stresstests wordt uitgevoerd om de impact van extreme marktomstandigheden op de waarde van de volledige tradingboekente simuleren. Stresstests dekken alle marktactiviteiten en passen een waaier van gestreste marktcondities toe.

De fundamentele benadering in het kader van de huidige handelsboek stresstests combineert zowel bottom-up als top-down stresstests:

- Macro scenario's ('top down'): omvat de evaluatie van een set van stresstests op globaal niveau. Deze scenario's schatten de impact van hevige marktbevingen op de BNP Paribas Fortis handelsposities gerelateerd aan grote globale of belangrijke regionale marktschokken. Ze kunnen gebaseerd zijn op historische gebeurtenissen of vooruitkijkende hypothetische scenario's. De scenario's omvatten gebeurtenissen als crisis in opkomende markten, kredietcrisis en beurscrashes.

De officiële macro stresstests scenario's bevatten momenteel 8 verschillende stresstests. De resultaten ervan worden besproken in elk 'Capital Market Risk Committee' (CMRC).

- **Scenario 1:** onverwachte renteverhoging, verhoogt de korte termijn rente met een vervlakking van de rentecurve
- **Scenario 2:** beurscrash, leidt tot een vlucht naar kwaliteit / risico-aversie en een lagere en steiler wordende rentecurve
- **Scenario 3:** crisis in opkomende markten, ontworpen om het globale risico van deze markten te testen

- **Scenario 4:** kredietcrisis, wat leidt tot een algemene risico-aversie
- **Scenario 5:** Eurocrisis: lage BBP verwachtingen, potentiële bedreiging van een land dat de Euro verlaat en een aanzienlijke verzwakking van de munt
- **Scenario 6:** Olieschok scenario, gedreven door ernstige geopolitieke onrust in het Midden-Oosten met ernstige gevolgen op de energiemarkten
- **Scenario 7:** Amerikaanse crisisscenario, meestal gebaseerd op een structurele Amerikaanse crisis dat zich verspreidt over de wereld
- **Scenario 8:** Risk-on scenario: rally in aandelen en opkomende markten, lage gerealiseerde volatiliteit en daling van de impliciete volatiliteit op alle markten (wat in feite overeenkomt met een terugkeer naar risicovolle activa).

- Micro Level scenario's (bottom-up): in plaats van te kijken naar het effect op de wereldwijde portefeuille, streeft dit soort scenario's naar risicoposities op specifieke handelsdesks, regio's of risicoconcentraties. Deze 'bottom-up'-benadering laat meer complexe stress-scenario's toe en maakt dus de opsporing van gebieden met potentiële verliezen mogelijk, hetgeen niet gemakkelijk had gekund onder de wereldwijde macro-economische scenario's (zoals complexe marktverstoringen of idiosyncratische risico). Dit proces vergemakkelijkt de indeling van de risicogebieden in minder liquide of structurele blootstelling.

Het is de analyse van de bovengenoemde scenario's die ertoe leidt dat 'adverse scenario's' worden ontwikkeld voor het handelsboek. Deze officiële wereldwijde stress scenario's worden gepresenteerd op elk CMRC samen met het adverse stress-scenario en elke bottom-up stresstest met significante resultaten.

Stresstests worden beheerd door het 'Capital Markets Stress Testing Steering Committee' (STSC). Dit comité komt maandelijks bijeen en geeft de richting aan voor alle stresstest scenario ontwikkelingen, infrastructuur, analyse en rapportering binnen het interne risicodepartement.

Het STSC stuurt alle interne stresstest aangelegenheden gerelateerd aan markt- en tegenpartijrisico. Tevens beslist het over de definitieve opzet van de CMRC officiële Stresstests.

Stresstest is het kernelement van de analyse van hoogst uitzonderlijke risico's ('tail risk') die ook wordt vastgelegd via de stressed VaR, de Incremental Risk Charge en de Comprehensive Risk Measure.

4.e.2 Marktrisico uit hoofde van bankactiviteiten

Het marktrisico uit hoofde van bankactiviteiten omvat enerzijds het risico van verlies op aandelen en anderzijds de rente- en valutarisico's uit hoofde van de bancaire bemiddelingsactiviteiten. Alleen het aandelen- en valutarisico is opgenomen in de berekening van naar risico gewogen activa volgens Pijler 1. Het renterisico valt onder Pijler 2.

De rente- en valutarisico's in verband met bancaire bemiddelingsactiviteiten en beleggingen hebben voornamelijk betrekking op retail banking-activiteiten, de gespecialiseerde dochterbedrijven die zich bezighouden met de financiering en het beheer van spaartegoeden, de financieringsactiviteiten van CIB en de beleggingen van BNP Paribas Fortis. Deze risico's worden beheerd door de afdeling ALM-Treasury.

Op groepsniveau rapporteert ALM-Treasury rechtstreeks aan de groepsfuncties. Strategische beslissingen worden genomen door het Asset and Liability Committee (ALCO), dat toezicht houdt op de activiteiten van ALM-Treasury. Deze comités zijn opgezet op groepsniveau, per divisie en per operationele eenheid.

4.e.2.1 Aandelenrisico

Aandelenbelangen die door de Bank worden aangehouden buiten het tradingboek zijn effecten die een achtergestelde restvordering verschaffen op de activa of inkomsten van de emittent of een vergelijkbare economische grondslag hebben. Hiertoe behoren:

- genoteerde en niet-genoteerde aandelen en participaties in beleggingsfondsen
- opties die verbonden zijn aan converteerbare en verplicht converteerbare obligaties
- aandelenopties
- super-achtergestelde schuldbewijzen
- aangegane verplichtingen en hedges met betrekking tot aandelen
- belangen in bedrijven die worden verantwoord volgens de vermogensmutatiemethode.

Modelmatige berekening van het aandelenrisico

Volgens de 'Capital Requirement Directive' moeten banken die de Interne Risicobenadering toepassen de aandelenbelangen in hun bankboek afzonderlijk behandelen. BNP Paribas Fortis past daarom de 'Simple Risk Weight'-benadering toe (behalve voor (i) aandelenbelangen die al werden aangehouden vóór 2008 of aandelenbelangen in niet-materiële entiteiten waarvoor de gestandaardiseerde benadering wordt toegepast en (ii) participaties die in mindering worden gebracht op het eigen vermogen).

De 'Simple Risk Weight'-benadering is gebaseerd op marktwaarnemingen over een lange periode en genereert afzonderlijke risicowegingen voor onverwachte verliezen:

- 190% van de waarde van de risicopositie voor belangen van private equity in voldoende gediversifieerde portefeuilles
- 290% van de waarde van de risicopositie voor aandelen die worden verhandeld op een beurs
- 370% voor de waarde van de risicopositie voor andere aandelen.

Daarnaast worden verwachte verliezen op aandelenposities in mindering gebracht op het eigen vermogen. Het model is goedgekeurd door de toezichthouder voor het meten van de solvabiliteitsvereiste voor het aandelenrisico in het kader van het Basel II goedkeuringsproces.

Blootstelling* aan aandelenrisico

In miljoenen euro's	31 december 2013	31 december 2012
Simply risk weight' methode	694	810
190% gewogen	571	655
290% gewogen	2	7
370% gewogen	121	148
Standaardbenadering	658	1.000
TOTAAL	1.352	1.810

(*) reële waarde (op en buiten de balans)

4.e.2.2 Valutarisico (Pijler 1)

Berekening van de naar risico gewogen activa

Het valutarisico heeft betrekking op alle transacties, ongeacht of deze deel uitmaken van het handelsboek of niet. Dit risico wordt onder Basel I en Basel II op dezelfde manier behandeld.

Met uitzondering van de valutapositie van BNP Paribas Fortis België, die wordt berekend volgens het interne model van BNP Paribas Fortis dat is goedgekeurd door de toezichthouder, wordt de blootstelling aan valutarisico tegenwoordig bepaald volgens de gestandaardiseerde methode, waarbij gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid die de banktoezichthouder biedt om hierbij alleen het operationele valutarisico in aanmerking te nemen.

De BNP Paribas Fortis entiteiten berekenen hun nettopositie in elke valuta, met inbegrip van de euro. De nettopositie is gelijk aan de som van alle activaposten minus alle verplichtingen plus de posten buiten de balans (inclusief de netto valutatermijnpositie en het netto delta-equivalent van de valuta-optieportefeuille), minus structurele niet-vlottende activa (voor de lange termijn aangehouden aandelen, materiële vaste activa en immateriële activa). Deze posities worden omgerekend naar euro's tegen de valutakoers die geldt op de afsluitdatum en bij elkaar opgeteld, waaruit de totale netto open positie van de Bank in elke valuta resulteert. Er is sprake van een netto longpositie in een bepaalde valuta wanneer de activa de verplichtingen overtreffen en een shortpositie wanneer de verplichtingen de activa overtreffen. Voor elke entiteit van de Groep wordt de netto valutapositie in de relevante valuta (dat wil zeggen de rapporteringsvaluta) op zodanige wijze in evenwicht gebracht dat de som van de long posities gelijk is aan de som van de short posities.

Voor het berekenen van de solvabiliteitsvereiste voor het valutarisico gelden de volgende regels:

- voor gecompenseerde posities in valuta's van de lidstaten van het Europees Monetair Stelsel geldt een solvabiliteitsvereiste van 1,6% van de waarde van de gecompenseerde posities
- voor posities in nauw gecorreleerde valuta's geldt een solvabiliteitsvereiste van 4% van het gecompenseerde bedrag
- voor de overige posities, waaronder het saldo van de niet-gecompenseerde posities in de bovengenoemde valuta's geldt een solvabiliteitsvereiste van 8% van het bedrag daarvan.

Valutarisico en afdekking van winsten gerealiseerd in buitenlandse valuta's

Het operationele valutarisico van BNP Paribas Fortis komt voort uit de nettowinst die wordt gerealiseerd in andere valuta's dan de euro. Het beleid van BNP Paribas Fortis is om maandelijks alle winsten in andere valuta's dan de euro af te dekken naar de euro. Winsten die lokaal worden gerealiseerd in een andere valuta dan de functionele valuta van die activiteit worden lokaal afgedekt. Nettowinsten die worden gegenereerd door buitenlandse dochterondernemingen en vestigingen en posities die betrekking hebben op een bijzondere waardevermindering van de portefeuille worden centraal beheerd.

Valutarisico en afdekking van de netto-investeringen in buitenlandse activiteiten

De valutapositie van BNP Paribas Fortis uit hoofde van investeringen in buitenlandse activiteiten ontstaat voornamelijk door de dotaties aan bijkantoren en door participaties uitgedrukt in vreemde valuta's.

Het beleid van BNP Paribas Fortis is over het algemeen om leningen af te sluiten in de valuta van de investering teneinde de investering te beschermen tegen valutarisico. Dergelijke leningen worden gedocumenteerd als een afdekking van een netto investering in buitenlandse activiteiten. Voor sommige (minder liquide) valuta, waar lenen moeilijker is, kan de investering ook gefinancierd worden door deze valuta aan te kopen tegen Euro's. De beslissing wordt genomen door de ALCO.

4.e.2.3 Renterisico (Pijler 2)

Raamwerk voor renterisicobeheer

Het renterisico op de commerciële transacties van de retail banking-activiteiten, de gespecialiseerde financieringsbedrijven, de business lines binnen de divisies Investment Solutions die zich bezighouden met het beheer van spaartegoeden en de 'Corporate Banking'-divisies van CIB wordt centraal beheerd door ALM-Treasury. Het renterisico op het eigen vermogen en de beleggingen van BNP Paribas Fortis wordt eveneens beheerd door ALM-Treasury.

Transacties die worden geïnitieerd door de diverse business lines van BNP Paribas Fortis worden overgedragen naar ALM-Treasury via interne contracten of via leningen en financieringen. ALM-Treasury is verantwoordelijk voor het beheren van het renterisico dat verbonden is aan deze transacties.

De belangrijkste besluiten met betrekking tot posities die voortkomen uit de bancaire bemiddelingsactiviteiten worden genomen tijdens de comitévergaderingen die elke maand of elk kwartaal worden gehouden. Deze vergaderingen worden bijgewoond door het management van de business line, ALM-Treasury, Finance en de afdeling Risk.

De vier belangrijkste bronnen van renterisico zijn:

- het renteherzieningsrisico, dat het gevolg is van een rente-mismatch tussen activa en verplichtingen (gebruikelijke mismatch)
- veranderingen in de vorm van de rentecurve (parallele verschuiving, vervlakking of steiler worden van de curve)
- het basisrisico dat het gevolg is van de imperfecte correlatie tussen verschillende referentierentes (bijvoorbeeld swaptarieven en het rendement op staatsobligaties)
- optionaliteit: aan de activakant kunnen in bepaalde financiële instrumenten (verborgen of expliciete) opties besloten liggen die afhankelijk van de renteontwikkeling zullen worden uitgeoefend.

Meting van het renterisico

BNP Paribas Fortis meet, beheert en volgt het renterisico op in het bankboek aan de hand van de volgende indicatoren:

- duration van het eigen vermogen
- rentegevoeligheid van de reële waarde van het eigen vermogen
- Earnings at Risk (EaR).

Duration van het eigen vermogen - De duration is een maatstaf voor de gemiddelde looptijd van kasstromen uit een portefeuille bestaande uit activa of verplichtingen. De duration van het eigen vermogen is een toepassing van de durationanalyse waarmee de rentegevoeligheid van BNP Paribas Fortis wordt gemeten en wordt berekend als het verschil tussen de actuele waarde van de toekomstige gewogen kasstromen uit de activa en actuele waarde van de toekomstige gewogen kasstromen uit de verplichtingen. De duration van het eigen vermogen is een algemene indicator voor de mismatch in durations tussen activa en verplichtingen. BNP Paribas Fortis heeft een positieve duration van het eigen vermogen. Dit betekent dat een stijging van de rentevoeten leidt tot een waardedaling voor de Bank.

Rentengevoeligheid van de reële waarde van het eigen vermogen - Bij deze methode worden stresstesten toegepast van +/- 100 basispunten en +/- 200 basispunten op de reële waarde van een instrument of portefeuille.

Earnings at Risk - Voor de retail banking-activiteiten wordt het structurele renterisico ook gemeten op 'going concern' basis, aan de hand van een winstgevoeligheidsindicator. Door het bestaan van een gedeeltelijke of zelfs geen correlatie tussen de rente die wordt aangerekend aan klanten en de markrentre en de gevoeligheid van het volume als gevolg van gedragsopties, zorgt de rotatie van balansposten voor een structurele gevoeligheid van de baten voor veranderingen in de rentestand. Tot slot wordt voor producten met onderliggende gedragsopties een specifieke risico-indicator voor opties geanalyseerd om de hedgingstrategieën te optimaliseren.

De keuze van indicatoren en risicomodellen en het formuleren van indicatoren vallen onder de verantwoordelijkheid van onafhankelijke en gespecialiseerde teams van Risk. De resultaten van deze controles worden regelmatig gepresenteerd aan gespecialiseerde comités en worden eens per jaar voorgelegd aan de Raad van Bestuur.

Deze indicatoren worden systematisch gepresenteerd aan de ALM-comités en dienen als basis voor hedgingbeslissingen, waarbij rekening wordt gehouden met de aard van het betreffende risico.

Risicolimieten

Voor de klanten van het bankbedrijf geldt voor het totale renterisico van de retail banking-bedrijven een primaire limiet die is gebaseerd op de gevoeligheid van de baten voor veranderingen in de rente in de komende 12 maanden. De limiet is gebaseerd op regelmatig terugkerende baten ten einde de onzekerheid van toekomstige fluctuaties in de baten als gevolg van veranderingen in de rentestand te beheren. De gespecialiseerde financieringsbedrijven zijn blootgesteld aan een zeer laag renterisico, dankzij de centralisatie van de risico's op het niveau van ALM-Treasury. Het resterende risico wordt beheerd door technische renteverschillenlimieten die worden opgevolgd door het ALM-comité van de betreffende business line.

Gevoeligheid van de waarde van het bankboek

Omdat de portefeuilles met financiële instrumenten die het resultaat zijn van de bancaire activiteiten van BNP Paribas Fortis niet bedoeld zijn om verkocht te worden, worden ze niet beheerd op basis van hun reële waarde.

Bij de gevoeligheidsanalyse wordt rekening gehouden met alle toekomstige kasstromen uit lopende transacties op de verslagdatum, ongeacht de looptijd. Bij de berekening van de gevoeligheidsgegevens wordt rekening gehouden met de replicatieportefeuilles en modellen die worden gebruikt voor het genereren van theoretische looptijden, met name voor het eigen vermogen van de Bank.

Uit de gevoeligheidsanalyse blijkt dat een plotse stijging of daling van de rentestand met één basispunt per 31 december 2013 zou leiden tot respectievelijk een stijging of een daling van de waarde van het bankboek van het bankbedrijf met ongeveer EUR 16,2 miljoen tegenover 10,6 miljoen per 31 december 2012.

Rentegevoeligheid van de waarde van het bankboek

In duizenden euro's	31 december 2013					TOTAAL
	Minder dan 3 maanden	Van 3 tot 12 maanden	Van 1 tot 3 jaar	Van 3 tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar	
EUR	86	(259)	146	(3.313)	(12.037)	(15.377)
USD	9	8	74	(165)	(3)	(77)
GBP	8	(47)	(62)	(43)	(2)	(146)
Overige valuta	10	(54)	(44)	(349)	(154)	(591)
TOTAAL	113	(352)	114	(3.870)	(12.196)	(16.191)

In duizenden euro's	31 december 2012					TOTAAL
	Minder dan 3 maanden	Van 3 tot 12 maanden	Van 1 tot 3 jaar	Van 3 tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar	
EUR	82	(187)	(293)	1.892	(11.388)	(9.894)
USD	13	(4)	(143)	(113)	(42)	(289)
GBP	1		6	(1)	(1)	5
Overige valuta	5	10	(30)	(306)	(144)	(465)
TOTAAL	101	(181)	(460)	1.472	(11.575)	(10.643)

Afdekking van rente- en valutarisico's

De hedgerelaties die door de Bank zijn aangegaan betreffen hoofdzakelijk rente- of valutahedges in de vorm van swaps, opties, termijncontracten of futures.

Afhankelijk van het doel van de hedge worden afgeleide financiële instrumenten die worden gebruikt voor hedgedoeleinden aangemerkt als reële-waardehedge, als cash flow hedge of als afdekking van een netto-investering in buitenlandse activiteiten. Elk hedgerelatie wordt op het moment dat deze wordt aangegaan formeel gedocumenteerd. De documentatie beschrijft de hedgingstrategie, de afgedekte positie, het hedginginstrument, de aard van het afgedekte risico en de methodologie die is gebruikt voor het toetsen van de verwachte (toekomstige) en feitelijke (retrospectieve) effectiviteit van de hedge.

Algemeen renterisico

De strategie van de Bank voor het beheer van het algemene renterisico is gebaseerd op een zorgvuldige bewaking van de gevoeligheid van de winst van de Bank voor veranderingen in de rentestand. Op deze manier kan BNP Paribas Fortis bepalen hoe de verschillende risico's optimaal tegen elkaar kunnen afgewogen worden. Deze procedure vereist een buitengewoon zorgvuldige beoordeling van de risico's waaraan BNP Paribas Fortis is blootgesteld, zodat BNP Paribas Fortis de meest geschikte afdekkingsstrategie kan formuleren, rekening houdend met het effect van de saldering van verschillende soorten risico.

De afdekkingsstrategieën worden voor elke portefeuille en elke valuta afzonderlijk vastgesteld en geïmplementeerd.

Ten gevolge het verschil in tempo tussen de productie van activa en verplichtingen zijn de structurele renterisico afdekkingen door de Bank opgezet in 2013 voornamelijk gebaseerd op een ontlenersstrategie gericht op vaste rente. Het renterisico wordt beperkt gebruik makend van een waaier van verschillende instrumenten. De belangrijkste zijn de derivaten, voornamelijk renteswaps en opties. Renteswaps worden gebruikt voor het aanpassen van het lineair risico-profiel, dat hoofdzakelijk wordt bepaald door de langlopende activa en verplichtingen. Opties worden gebruikt voor de verlaging van het niet-lineaire risico, dat voornamelijk wordt veroorzaakt door in klantencontracten besloten opties (bv. caps of de vervroegde aflossingsoptie in het hypotheekcontract).

Structureel valutarisico

Valutahedges worden door de afdeling ALM aangegaan voor het afdekken van de investeringen van de Bank in buitenlandse valuta's en de toekomstige inkomsten in buitenlandse valuta's.

Elke hedgerelatie wordt op het moment dat deze wordt aangegaan formeel gedocumenteerd. De documentatie beschrijft de hedgingstrategie, de afgedekte positie, het hedginginstrument, de aard van het afgedekte risico en de methodologie die is gebruikt voor het toetsen van de verwachte (toekomstige) en feitelijke (retrospectieve) effectiviteit van de hedge.

Er wordt een hedgerelatie aangegaan en gedocumenteerd voor investeringen die gefinancierd zijn met leningen in vreemde valuta's, zodat de invloed van veranderingen in wisselkoersen op symmetrische wijze kan worden vastgelegd en geen invloed heeft op de winst- en verliesrekening. Deze instrumenten worden aangemerkt als netto-investeringshedges.

Een vergelijkbare hedgerelatie wordt tot stand gebracht voor het afdekken van het valutarisico op de nettoactiva in vreemde valuta's van de bijkantoren en de geconsolideerde dochterondernemingen. Reële-waardehedges worden gebruikt om het valutarisico op aandelenbelangen in niet-geconsolideerde ondernemingen af te dekken. Er waren in 2013 geen hedgerelaties die niet in aanmerking kwamen voor verantwoording op basis van hedge accounting.

Afdekking van financiële instrumenten die zijn opgenomen op de balans (reële-waardehedges)

Reële-waardehedges voor renterisico's hebben betrekking op specifieke vastrentende activa of verplichtingen of op portefeuilles met vastrentende activa of verplichtingen. Er worden contracten in derivaten aangegaan om de gevoeligheid van de reële waarde van deze activa en verplichtingen voor veranderingen in de rentestand te verminderen. De geïdentificeerde activa betreffen hoofdzakelijk voor verkoop beschikbare effecten. Bij de afdekking van portefeuilles met financiële activa en verplichtingen gaat het om zowel hypotheekleningen als uitgegeven leningen met een vaste rente, direct opvraagbare deposito's en leningen.

Om het afgedekte bedrag te bepalen wordt het uitstaande bedrag van de afgedekte post opgesplitst in looptijdsegmenten en wordt aan elk looptijdsegment een afzonderlijk bedrag toegerekend. De looptijdverdeling wordt bepaald op basis van de contractuele voorwaarden voor de transactie en de historische waarnemingen ten aanzien van het klantgedrag (aannames met betrekking tot vervroegde aflossing en geschatte wanbetalingspercentages). Er waren in 2013 geen hedgerelaties die niet in aanmerking kwamen voor verantwoording op basis van hedge accounting.

Voor elke hedgerelatie wordt de verwachte effectiviteit van de hedge gemeten – prospectief en retrospectief.

Cash Flow Hedge

De Bank gebruikt afgeleide instrumenten voor het afdekken van fluctuaties in de baten en lasten uit activa en verplichtingen met een variabele rente als gevolg van renteveranderingen. Ook zeer waarschijnlijke toekomstige transacties worden afgedekt. De afgedekte posten worden opgesplitst in looptijdsegmenten. Na toepassing van een correctie voor aannames met betrekking tot vervroegde aflossing gebruikt de Bank derivaten om de risicopositie die door deze activa en verplichtingen met een variabele rente ontstaat geheel of gedeeltelijk af te dekken. De geïdentificeerde

activa bestaan hoofdzakelijk uit 'voor verkoop beschikbare'-activa. De afdekkingen van portefeuilles van financiële activa en verplichtingen hebben betrekking op de leningen en deposito's, termijndeposito's en toekomstige leningen van de Bank.

In het per 31 december 2013 afgesloten boekjaar was er geen sprake van hedges voor verwachte transacties die niet langer in aanmerking kwamen voor hedge accounting omdat de betreffende toekomstige gebeurtenis niet langer zeer waarschijnlijk was.

4.f Operationeel risico

Raamwerk voor risicobeheer

Toezichtskader

BNP Paribas Fortis heeft ervoor gekozen om voor de hele Bank gebruik te maken van één allesomvattend raamwerk voor het beheren van het operationele risico dat voldoet aan de Basel II criteria die zijn vastgelegd in de Advanced Measurement Approach (AMA). Dit raamwerk draagt bij tot een beter risicobeheer doordat hiermee het bewustzijn ten aanzien van operationele risico's wordt versterkt. Het waarborgt een effectieve meting en opvolging van het operationele risicoprofiel en zorgt ervoor dat wordt voldaan aan de eigenvermogensvereisten.

Sedert maart 2012 heeft BNP Paribas Fortis de toestemming van de regelgevers gekregen om het kader van haar AMA operationeel risicobeheer te aligneren op dat van de groep BNPP.

Belangrijke partijen en organisatie

Er is een effectieve risicobeheerstructuur ontwikkeld op basis van een model met drie verdedigingslijnes, waarbij de businesses de hoofdverantwoordelijkheid dragen voor het beheren en beperking van operationele risico's. De tweede verdedigingslijn wordt gevormd door de risicobeheerfuncties. Zij hebben tot taak erop toe te zien dat het raamwerk voor het beheren van het operationele risicobeheer goed is verankerd, dat de operationele risico's die worden geconstateerd, beoordeeld, gemeten en beheerd een juiste afspiegeling geven van het risicoprofiel en dat wordt voldaan aan de eigenvermogensvereisten. De interne Algemene Inspectie (interne audit) vertegenwoordigt de derde verdedigingslijn en ziet toe op de juiste implementatie van de risicostructuren en het risicobeleid.

De belangrijkste bestuursorganen op het gebied van operationeel risico en interne controle zijn de Internal Control Committees (ICC's).

BNP Paribas Fortis heeft vier ICC's die elk worden voorgezeten door een lid van het Executive Committee. Daarnaast is er een ICC op het niveau van het Executive Committee.

Het ICC is verantwoordelijk voor het beheer van het permanente operationele controlekader en het beheren van de operationele en compliancerisico's. Operationele risico's en compliancerisico's omvatten het reputatierisico, frauderisico, financiële-verslaggevingsrisico, het belastingrisico, juridisch risico, risico van niet-naleving van wetten, regelgeving en beleid, operationele risico's in verband met mensen, processen en systemen en het externe klimaat en het bedrijfsrisico. De rol van de ICC's omvat onder meer:

- het ontwikkelen van een georganiseerde en wereldwijde visie op het permanente operationele controlekader en het beheren van operationele en compliancerisico's bij BNP Paribas Fortis
- het analyseren van en het nemen van beslissingen over deze onderwerpen
- het opzetten van een waarschuwings- en escalatiesysteem voor waargenomen zwakheden
- het aantonen en documenteren van de betrokkenheid van de Executive Board en het Directiecomité bij het beheren van deze kwesties en de follow-up van de betreffende acties.

De doelstelling van het ICC is de businesses en functies in staat te stellen de belangrijkste operationele risico's, compliancerisico's en zwakheden van het permanente controlekader te signaleren, het belang van het daarvoor ontwikkelde actieplan te benadrukken en een overzicht te verschaffen van de status van de genomen maatregelen.

De 'Advanced Measurement Approach' voor operationeel risicobeheer

Een kader dat de vier elementen bevat is vereist voor een Advanced Measurement Approach (AMA):

- de eerste bouwsteen van het raamwerk voor het beheren van het operationele risico bestaat uit het verzamelen van verliescijfers ('historische incidenten'). Informatie over operationele verliezen die zich voordoen binnen alle delen van de organisatie wordt systematisch opgeslagen in een centrale database
- naast informatie uit deze interne database gebruikt BNP Paribas Fortis voor haar risicoanalyses verliesgegevens uit externe bronnen, zoals openbare databases en de database met operationele verliesgegevens die wordt bijgehouden door een consortium van banken waarin BNP Paribas Fortis deelneemt
- een derde element van het raamwerk bestaat uit risicoprognoses ('potentiële incidenten'), die het risicoprofiel van BNP Paribas Fortis bepalen en als primaire input dienen voor de berekening van de eigenvermogensvereisten. Potentiële incidenten (PI's) geven meer inzicht in operationele risico's van verschillende aard:
 - risico's die nauw verband houden met de interne organisatie en controleomgeving. Deze risico's hebben een beperkte impact op de organisatie, ondanks het feit dat ze veel kunnen voorkomen
 - meer systemische risico's of zeldzame risico's met hoge impact. Het omvat de operationele risico's ten gevolge van het type activiteit waarvoor de Bank zich engageert of ten gevolge van de business omgeving waarin ze opereert.

Potentiële incidenten worden uitgevoerd in elke business en ondersteunende functie, en resulteren in een beschrijving van het geïdentificeerd risico, in een analyse van de oorzaak en in een beschrijving van de omgevingscontrole. Uiteindelijk wordt het resterende risico aangeduid.

- triggers voor operationeel risico (Key Risk Indicators of Key Performance Indicators) worden opgevolgd om veranderingen te signaleren in het operationele risicoprofiel door interne oorzaken of omgevingsfactoren.

Berekening van de eigenvermogensvereisten

BNP Paribas Fortis maakt gebruik van de meeste geavanceerde methodes om – voor de belangrijke onderdelen van haar activiteiten - de eigenvermogensvereisten uit hoofde van het operationele risico te bepalen. Deze methodes voldoen aan de vereisten voor de Advanced Measurement Approach (AMA). Voor kleinere en niet-materiële onderdelen van de activiteiten worden de 'Basic Indicator Approach' (BIA) of de 'Standardised Approach' (SA) toegepast.

Beheersing en vermindering van operationele risico's

BNP Paribas Fortis hanteert diverse processen voor het beheren en het verminderen van operationele risico's. Aan de hand van Potentiële Incidenten, Historische Incidenten en de ontwikkeling van key risk indicators kunnen stappen worden ontwikkeld waarmee het beheren van operationele risico's verder kan worden verbeterd. Deze stappen hebben meestal betrekking op organisatorisch aspecten en processen. De centraal gecoördineerde technieken voor risicobeperking betreffen het waarborgen van de bedrijfscontinuïteit, informatiebeveiliging, verzekeringen en een organisatiestructuur voor de besluitvorming over uitzonderlijke transacties (via de Exceptional Transactions Committees) en nieuwe activiteiten (via de New Activities Committees).

4.g Compliance- en reputatierisico

Compliance missie

De algemene missie van Compliance bestaat uit het verschaffen van een redelijke mate van zekerheid ten aanzien van de coherentie en effectiviteit van het permanente controlesysteem van BNP Paribas Fortis, de naleving van wet- en regelgeving bij de uitvoering van de diverse activiteiten en de bescherming van de reputatie van de Bank door middel van i) adviezen, ii) toezicht en iii) onafhankelijke controles.

Compliance heeft, als tweede verdedigingslinie, een dubbele taak:

De eerste taak bestaat uit het uitoefenen van toezicht op een effectieve beheersing van het compliancerisico. Dit behelst het formuleren van beleid, het geven van advies, controle op de uitvoering, garanderen dat de Bank conform de voorschriften en regelgeving werkt en het versterken van het bewustzijn onder medewerkers met betrekking tot de volgende belangrijke compliance-aspecten:

- financiële veiligheid: antiwitwaspraktijken, strijd tegen corruptie en financiering van terrorisme, financiële sancties en meldingen aan financiële onderzoeksinstanties
- bescherming van de belangen van de klanten: dit heeft betrekking op zowel de levering van producten en diensten aan klanten als belangenconflicten
- integriteit van medewerkers: hieronder vallen gedragscodes, geschenkenbeleid, belangenconflicten, beleid voor privétransacties
- marktmisbruik: marktintegriteit, belangenconflicten.

Compliance stelt het beleid vast en geeft bindende adviezen op deze terreinen. Adviezen van compliance kunnen worden geëscaleerd naar een hoger niveau, totdat een consensus wordt bereikt, om te komen tot een adequate oplossing voor het probleem.

De tweede taak van Compliance betreft het afbakenen van het algemene raamwerk voor permanente controle. 'Oversight of Operational Permanent Controls' (2OPC), dat deel uitmaakt van Compliance, coördineert en superviseert de werking van het algemene controleraamwerk.

Organisatie van Compliance

Zoals vereist door de Belgische regelgeving, is de compliancefunctie een onafhankelijke controlefunctie die rapporteert aan de Chief Executive Officer. De functie heeft rechtstreeks en onafhankelijk toegang tot het Audit, Risk en Compliance Committee van de Raad van Bestuur en is daar permanent uitgenodigd. The Chief Compliance Officer is lid van het Uitvoerend Comité van de Bank.

De functie maakt deel uit van een groepsbrede functie die wordt aangestuurd vanuit Parijs en die verantwoordelijk is voor het toezicht op alle compliance kwesties. De Chief Compliance Officer van BNP Paribas Fortis rapporteert rechtstreeks aan de Chief Compliance Officer van de groep, wat de lokale implementatie van het groepsbrede bedrijfsmodel waarborgt.

Fundamentele principes

Bij het beheren van compliance- en reputatierisico's wordt uitgegaan van de volgende fundamentele principes:

- individuele verantwoordelijkheid: iedereen is verantwoordelijk voor compliance en niet alleen de afdeling Compliance
- exhaustieve en allesomvattende benadering: de verantwoordelijkheid van Compliance strekt zich uit tot alle bankactiviteiten. Uit hoofde hiervan heeft Compliance onbeperkt toegang tot alle noodzakelijke informatie
- onafhankelijkheid: de medewerkers van Compliance voeren hun missie uit binnen een context die de onafhankelijkheid van hun denken en handelen waarborgt
- prioriteit van het groepsbeleid boven lokaal beleid, voor zover dit is toegestaan op grond van de lokale wetgeving.

4.h Liquiditeits- en herfinancieringsrisico

Het liquiditeits- en herfinancieringsrisico is het risico dat de Bank niet in staat zal zijn om te voldoen aan bestaande of toekomstige voorzienbare of niet voorzienbare liquiditeits- of dekkingsvereisten zonder dat dit ten koste gaat van reguliere transacties of haar financiële positie.

Het liquiditeits- en herfinancieringsrisico wordt beheerd met behulp van een wereldwijd liquiditeitsbeleid dat is goedgekeurd door het Directiecomité van BNP Paribas Fortis. Dit beleid is gebaseerd op risicobeheersingsprincipes die zowel onder normale omstandigheden als tijdens een liquiditeitscrisis van toepassing zijn. Het liquiditeitsbeleid van BNP Paribas Fortis is volledig afgestemd op het liquiditeitsbeleid van BNP Paribas Groep. De liquiditeitspositie van BNP Paribas Fortis wordt beoordeeld op basis van interne standaarden en door toezichthouders voorgescreven ratio's.

4.h.1 Beleid voor het beheer van het liquiditeitsrisico

Beleidsdoelstellingen

De doelstellingen van het beleid voor het beheer van het liquiditeitsrisico van BNP Paribas Fortis zijn (i) het waarborgen van een evenwichtige financieringsmix ter ondersteuning van de ontwikkelingsstrategie van BNP Paribas Fortis, (ii) waarborgen dat BNP Paribas Fortis altijd in staat zal zijn om haar verplichtingen tegenover klanten na te komen, (iii) voldoen aan de standaarden van de lokale toezichthouder op het bankwezen, (iv) de herfinancieringskosten zo laag mogelijk houden en (v) BNP Paribas Fortis in staat stellen een liquiditeitscrisis te overleven.

Taken en verantwoordelijkheden bij het beheer van het liquiditeitsrisico

Het ALCO van BNP Paribas Fortis bepaalt het algemene beleid voor het beheer van het liquiditeitsrisico, met inbegrip van de grondslagen voor risicometing, de aanvaardbare risiconiveaus en het systeem voor de interne facturering. Het ALCO legt haar besluiten voor definitieve goedkeuring voor aan het Directiecomité. De verantwoordelijkheid voor het bewaken en implementeren hiervan is gedelegeerd aan de afdeling ALM & Treasury. Het Audit, Risk en Compliance Committee brengt verslag uit aan de Raad van Bestuur over de grondslagen voor het liquiditeitsbeleid en de positie van BNP Paribas Fortis.

Het ALCO van BNP Paribas Fortis wordt regelmatig geïnformeerd over liquiditeitsindicatoren, de uitkomsten van stresstesten en de uitvoering van financieringsprogramma's. Ook wordt het comité op de hoogte gesteld van eventuele crisissituaties en is het verantwoordelijk voor het nemen van beslissingen over de toewijzing van taken in het kader van crisisbeheersing en de goedkeuring van noodplannen.

Na goedkeuring door het ALCO van BNP Paribas Fortis draagt de afdeling ALM & Treasury zorg voor het implementeren van het beleid op zowel centraal niveau als op het niveau van de individuele entiteiten. Deze afdeling is tevens eigenaar van de systemen die worden gebruikt voor het beheer van het liquiditeitsrisico.

De ALCO's van de business lines en de entiteiten implementeren op lokaal niveau de strategie die is goedgekeurd door het ALCO van BNP Paribas Fortis.

Group Risk Management (GRM) levert een bijdrage aan het definiëren van de grondslagen voor het liquiditeitsbeleid. Daarnaast zorgt het voor een tweedelijnscontrole door validatie van de modellen, risico-indicatoren (waaronder stresstesten voor de liquiditeit), limieten en toegepaste marktparameters. De CRO van BNP Paribas Fortis is lid van het ALCO van BNP Paribas Fortis en van het directiecomité.

Gecentraliseerd beheer van het liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico wordt voor alle looptijden en valuta's centraal beheerd door ALM & Treasury. ALM & Treasury heeft ook tot taak financiering te verschaffen voor de kernactiviteiten en business lines van BNP Paribas Fortis en de overtollige liquiditeiten te beleggen. De afdeling Treasury is verantwoordelijk voor de herfinanciering op korte termijn en de uitgifte van kortlopend papier (depositobewijzen, commercial paper, enz.), terwijl de afdeling ALM verantwoordelijk is voor de uitgifte van senior en achtergestelde leningen (MTN's, obligaties middellange/langlopende deposito's, etc), de uitgifte van preferente aandelen, door zekerheid gedekte obligaties en de effectisering van leningen voor de retail banking-activiteiten en de financieringsactiviteiten binnen Corporate en Investment Banking.

4.h.2 Het beheer van en het toezicht op het liquiditeitsrisico

Bij de dagelijkse beheersing van het liquiditeitsrisico wordt gebruik gemaakt van een uitgebreide verzameling interne informatiehulp-middelen en standaarden die informatie verschaffen over het verschil tussen de binnenkomende en uitgaande kasstroom voor verschillende looptijden en valuta's.

De herfinancieringscapaciteit die noodzakelijk is om tegemoet te kunnen komen aan een onverwachte sterke toename van de liquiditeitsbehoefte wordt dagelijks gemeten op het niveau van BNP Paribas Fortis als geheel. Deze capaciteit bestaat voornamelijk uit beschikbare effecten en leningen die in aanmerking komen voor herfinanciering door de centrale bank, beschikbare effecten die niet in aanmerking komen voor herfinanciering maar kunnen worden verkocht op grond van terugkoopovereenkomsten of die direct op de markt kunnen verkocht en daggeldleningen die waarschijnlijk niet zullen worden verlengd.

BNP Paribas Fortis bepaalt dagelijks de spreiding van haar bronnen van kortetermijnfinanciering om ervoor te zorgen dat zij niet overmatig afhankelijk is van een beperkt aantal aanbieders van financiering.

Het beheer van de liquiditeit op middellange en lange termijn is hoofdzakelijk gebaseerd op een analyse van de bronnen van middelen met middellange en lange looptijd die beschikbaar zijn voor het financieren van activa met dezelfde looptijd. De geconsolideerde liquiditeitspositie van BNP Paribas Fortis wordt regelmatig berekend per looptijdsegment, per business line en per valuta.

Daarnaast worden stresstesten uitgevoerd voor extreme scenario's, op basis van marktfactoren en specifiek voor BNP Paribas Fortis en ook BNP Paribas geldende factoren die een ongunstig effect zouden hebben op de liquiditeitspositie van BNP Paribas Fortis.

Door toezichthouders voorgeschreven observatieratio's vormen de laatste stap van het systeem voor het beheer van het liquiditeitsrisico. Deze betreffen de liquiditeits-observatieratio's voor één week en één maand, die maandelijks worden berekend op een statutaire en geconsolideerde basis. BNP Paribas Fortis voldoet volgens beide berekeningswijzen aan de vereisten voor de observatieratio's. Buitenlandse dochterondernemingen en vestigingen moeten desgevallend ook voldoen aan door lokale toezichthouders vereiste ratio's.

4.h.3 Risicobeperkende technieken

In het kader van de dagelijkse beheersing van de liquiditeit vormen de meest liquide activa van de Bank in het geval van een tijdelijke liquiditeitscrisis een financieringsreserve waarmee BNP Paribas Fortis haar treasurypositie kan aanpassen door deze activa te herfinancieren op de repomarkt of te verdisconteren bij de centrale bank. In het geval van een langdurige liquiditeitscrisis zal BNP Paribas Fortis mogelijk haar balanstotaal geleidelijk moeten reduceren door rechtstreeks activa te verkopen.

Minder liquide activa kunnen worden omgezet in liquide activa of in het kader van het dagelijkse liquiditeitsbeheer in verpandbare effecten, door pools met consumentenkredieten die zijn verstrekt aan particuliere bankklanten en pools met bedrijfskredieten te securitiseren.

Het liquiditeitsrisico wordt tevens verminderd door financieringsbronnen te diversifiëren qua structuur, investeerders en al dan niet door zekerheden gedekte financiering.

Hedgingstrategieën

BNP Paribas Fortis heeft de diversificatie van de financieringsbronnen qua investeerders, valuta's en door zekerheden gedekte financieringsvormen voortgezet. Vanaf 2013, vormde de Bank de 'Wholesale Deposit Line' en de 'Corporate Deposit Line'. De 'Wholesale Deposit Line' is een verkoopseenheid binnen de Treasury afdeling die zich richt tot de institutionele belegger terwijl de 'Corporate Deposit Line' een verkoopseenheid is binnen CLB die zich richt tot de corporate investeerder. Beide deposito lijnen dragen bij tot de diversificatie van de financieringsbronnen. Voorts blijft BNP Paribas Fortis in verschillende landen financiering aantrekken via diverse 'Commercial Paper'- en 'Certificate of Deposit'- programma's.

BNP Paribas Fortis liquiditeitspositie bleef sterk met klanten-deposito's voor EUR 161 miljard en leningen aan klanten voor EUR 153 miljard. De klantendeposito's bestaan uit schulden aan klanten, exclusief repo's en leningen aan klanten, en zijn leningen aan en vorderingen op klanten exclusief effecten geclassificeerd als Leningen en vorderingen en reverse repurchase agreements.

Senior-schuld

In 2013 kochten particuliere klanten van BNP Paribas Fortis voor in totaal EUR 0,775 miljard aan seniorleningen in diverse valuta.

5 Toelichting op de balans op 31 december 2013

5.a Financiële activa, financiële verplichtingen en derivaten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening

Financiële activa en financiële verplichtingen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening bevatten activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden en bepaalde activa en verplichtingen gewaardeerd aan reële waarde in de resultatenrekening op het moment van aanschaf of van uitgifte.

Financiële activa

Activa aangehouden voor handelsdoeleinden omvatten aandelen-transacties voor eigen rekening, terugkoopovereenkomsten en derivateninstrumenten aangegaan voor het afdekken van posities.

Activa gewaardeerd aan reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening bevatten activa met besloten derivaten die niet werden gescheiden van het hoofdcontract en ook activa gewaardeerd aan reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening om boekhoudkundige mismatch te vermijden.

Financiële verplichtingen

Verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden omvatten leningen van effecten en ongedekte verkopen, terugkoopovereenkomsten en derivateninstrumenten aangegaan voor het afdekken van posities.

Financiële verplichtingen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening zijn voornamelijk transacties die zijn ontstaan en gestructureerd voor rekening van klanten, waarbij de blootstelling aan het risico en de afdeckingsstrategie gezamenlijk worden beheerd. Deze types van transacties bevatten belangrijke besloten derivaten, waarvan de waardeveranderingen van de reële waarde geneutraliseerd worden door de waardeveranderingen van de reële waarde van het economisch afdeckingsinstrument.

In miljoenen euro's	31 december 2013			31 december 2012		
	Portefeuille aangehouden voor handelsdoeleinden	Portefeuille tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	TOTAAL	Portefeuille aangehouden voor handelsdoeleinden	Portefeuille tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	TOTAAL
FINANCIËLE ACTIVA TEGEN REËLE WAARDE MET WAARDEVERANDERINGEN IN DE RESULTATENREKENING						
Effectenportefeuille	3.145	663	3.808	2.185	662	2.847
Schatkiscertificaten en staatsobligaties	1.874		1.874	1.228		1.228
Andere vastrentende effecten	1.115	3	1.118	765	9	774
Aandelen en andere niet-vastrentende effecten	156	660	816	192	653	845
Leningen en terugkoopovereenkomsten	5.804	1.700	7.504	6.657	1.906	8.563
Leningen	22	1.700	1.722	208	1.906	2.114
Terugkoopovereenkomsten	5.782		5.782	6.449		6.449
TOTAAL FINANCIËLE ACTIVA TEGEN REËLE WAARDE MET WAARDEVERANDERINGEN IN DE RESULTATENREKENING	8.949	2.363	11.312	8.842	2.568	11.410
FINANCIËLE VERPLICHTINGEN TEGEN REËLE WAARDE MET WAARDEVERANDERINGEN IN DE RESULTATENREKENING						
Effectenportefeuille	1.843		1.843	335		335
Leningen en terugkoopovereenkomsten	9.538	402	9.940	4.899	551	5.450
Leningen		402	402	31	551	582
Terugkoopovereenkomsten	9.538		9.538	4.868		4.868
Schuldbewijzen		4.159	4.159		4.425	4.425
Achtergestelde schulden		1.485	1.485		2.306	2.306
TOTAAL FINANCIËLE VERPLICHTINGEN TEGEN REËLE WAARDE MET WAARDEVERANDERINGEN IN DE RESULTATENREKENING	11.381	6.046	17.427	5.234	7.282	12.516

De daling in de lijn 'Achtergestelde schulden' is het resultaat van het terugbetalen van de Nitsh I en II leningen in 2013 voor een nominaal bedrag van respectievelijk USD 750 miljoen en EUR 375 miljoen.

Leningen gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening

BNP Paribas Fortis heeft in het segment CPBB (Commercial and Public Banking Belgium) bepaalde financiële activa verantwoord als leningen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening. Een aantal inflatiegeïndexeerde kredietcontracten met de overheid als tegenpartij worden weergegeven aan reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening, waardoor een potentiële boekhoudkundige mismatch tussen de waardering van enerzijds de renteswap en overige betrokken derivaten en anderzijds de kredieten, die werden geboekt tegen geamortiseerde kostprijs, wordt vermeden.

De evolutie van de reële waarde van de leningen met waardeveranderingen in de resultatenrekening, wordt beïnvloed door de aflossingen, de ontwikkeling van de rentevoeten alsook de daling van de credit spreads.

Enkele gestructureerde leningen en contracten, met inbegrip van derivaten, worden eveneens weergegeven tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening ter voorkoming van een potentiële boekhoudkundige mismatch.

De geamortiseerde kostprijs van activa gehouden tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening bedraagt op 31 december 2013 EUR 1.427 miljoen (2012: EUR 1.528 miljoen).

Ontleningen gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening

BNP Paribas Fortis heeft bepaalde financiële verplichtingen geclassificeerd als schulden tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening. Binnen de gedefinieerde beleggingsstrategieën worden financiële activa en verplichtingen, inclusief derivaten, samengebracht in specifieke portefeuilles waarvan de prestatie wordt beheerd en geëvalueerd op basis van de reële waarde.

Het terug te betalen contractuele bedrag voor leningen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening voor **leningen aan klanten** bedroeg EUR 345 miljoen (2012: EUR 483 miljoen). Er is geen significant verschil tussen de boekwaarde van de verplichtingen tegen reële waarde en de nominale waarde van deze verplichtingen.

Het terug te betalen contractuele bedrag voor leningen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening voor **leningen aan kredietinstellingen** bedroeg EUR 62 miljoen (2012: EUR 53 miljoen). Er is er geen significant verschil tussen de boekwaarde en de nominale waarde van deze leningen gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening.

Schuldbewijzen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening

BNP Paribas Fortis heeft bepaalde schuldbewijzen met besloten derivaten en ermee overeenstemmende hedging derivaten geboekt tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening, om een mogelijke boekhoudkundige mismatch te vermijden.

De nominale waarde van de schuldbewijzen die tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening worden geboekt bedraagt op 31 december 2013 EUR 4.006 miljoen (2012: EUR 4.333 miljoen). deze daling komt vooral door de terugbetaling van schuldbewijzen door BGL BNP Paribas.

De reële waarde van verplichtingen waarvan de waardeveranderingen in de resultatenrekening worden geboekt, houdt rekening met de ontwikkeling van de rentevoeten alsook met veranderingen die zijn toe te schrijven aan het kredietrisico van de emittent met betrekking tot BNP Paribas Fortis zelf. Deze werden beïnvloed door de globale daling van de credit spreads.

De wijziging in reële waarde van schuldbewijzen ten gevolge van het eigen kredietrisico bedraagt EUR 59 miljoen gecumuleerd sinds aanvang.

Achtergestelde schulden tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening

Achtergestelde converteerbare obligatieleningen: CASHES

BNP Paribas Fortis NV/SA heeft op 19 december 2007 'Floating Rate Convertible en Subordinated Hybrid Equity-linked Securities' ('CASHES') zonder afloopdatum uitgegeven voor een nominaal bedrag van EUR 3 miljard in coupures van EUR 250.000 elk. De coupons zijn per kwartaal betaalbaar, op het einde van de periode, tegen een variabele rentevoet gelijk aan driemaands-Euribor + 2,0%.

De CASHES worden door de toezichthouders beschouwd als onderdeel van het Tier1-vermogen en vormen een directe en achtergestelde obligatie van BNP Paribas Fortis en Ageas NV, hoofdelijk en solidair als mededebiteuren.

De CASHES zijn achtergesteld ten opzichte van alle overige leningen, achtergestelde leningen en preferente aandelen, maar hebben voorrang op gewone aandelen. De hoofdsom van de obligatielening zal nooit in contanten worden terugbetaald. De enige terugbetalingsmogelijkheid die de houders van de CASHES hebben tegenover de mededebiteuren met betrekking tot de hoofdsom van de CASHES betreft de 125.313.283 Ageas NV aandelen (voor de omgekeerde splitsing van de Ageas NV aandelen) die BNP Paribas Fortis in onderpand heeft gegeven ten gunste van de houders van de CASHES. Vanaf 19 december 2014 zullen de obligaties automatisch worden ingewisseld tegen Ageas NV aandelen als de aandelenprijs gelijk of hoger is dan EUR 359,10 gedurende twintig opeenvolgende beurswerkdagen (voor de omgekeerde splitsing van de Ageas NV aandelen). De CASHES hebben geen vervaldatum, maar mogen worden ingewisseld tegen Ageas NV aandelen voor een prijs van EUR 239,40 per aandeel op initiatief van de houder.

Op het moment van uitgifte van de CASHES-instrumenten, zijn Ageas NV en BNP Paribas Fortis een Relative Performance Note ('RPN') overeengekomen. De reële waarde van deze RPN moest de impact op BNP Paribas Fortis neutraliseren van de verschillen tussen de waardeveranderingen van de CASHES en de waardeveranderingen van de gerelateerde Ageas NV aandelen op de balans van BNP Paribas Fortis en die dus de resultatenrekening beïnvloeden.

In 2009 zijn enige voorwaarden uit de initiële overeenkomst door 'Avenant 3' van het 'Protocole d'Accord' tussen Ageas NV, de Belgische Staat en BNP Paribas gewijzigd. Er werd overeengekomen om de RPN te behouden en een rentebetalingmechanisme in te stellen tussen Ageas NV en BNP Paribas Fortis, gebaseerd op het referentiebedrag van de RPN en met rentebetalingen per kwartaal vanaf het derde kwartaal van 2009. De Belgische Staat heeft een staatswaarborg uitgegeven met betrekking tot de door Ageas NV betaalde RPN-interessen in het voordeel van BNP Paribas Fortis. Indien Ageas NV in gebreke zou blijven op haar rentebetalingen met betrekking tot de RPN (en de Belgische Staat zou afzien van de mogelijkheid om in de plaats te treden van Ageas NV), dan kan BNP Paribas Fortis een einde maken aan de RPN. In een dergelijk geval zou Ageas NV de verplichting hebben om BNP Paribas Fortis het volgens de RPN verschuldigde bedrag te betalen (met een maximum van EUR 2,35 miljard).

Afhankelijk van de evolutie in de reële waarde van de CASHES en van de Ageas NV aandelen, heeft een van beide partijen – Ageas NV of BNP Paribas Fortis – een verplichting ten opzichte van de andere volgens de RPN. De partij die het referentiebedrag verschuldigd is, heeft ook de verplichting om hierop elk kwartaal rente te betalen die bepaald wordt als driemaands-Euribor verhoogd met 200 basispunten.

Eind 2013 resulteerde de basis voor de berekening van de verschuldigde rente op de RPN in een bedrag verschuldigd door Ageas NV aan BNP Paribas Fortis. Dit bedrag zal metertijd evolueren op basis van de reële waardeveranderingen van de CASHES-instrumenten en de reële waardeveranderingen van de gerelateerde Ageas NV aandelen.

Sinds de start van de transactie heeft BNP Paribas Fortis de schuldcomponent van de CASHES-instrumenten, inclusief een besloten derivaat, steeds gerapporteerd als 'Aangehouden tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening'. Deze boekhoudbenadering vermijdt de afsplitsing van het besloten derivaat van het hoofdcontract.

Om volatiliteit als gevolg van een boekhoudkundige mismatch in de resultatenrekening te voorkomen, werd er in 2007 beslist om ook de gerelateerde Ageas NV aandelen en de RPN te verantwoorden tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening.

De reële waarde van de CASHES-instrumenten (schuld) en de reële waarde van de gerelateerde Ageas NV aandelen zijn gebaseerd op marktprijzen, op het einde van de rapporteringsperiode. Op 31 december 2013 heeft BNP Paribas Fortis de waarde van de RPN berekend, op consistente wijze in vergelijking met vorig jaar, gebaseerd op het verschil tussen de verandering in reële waarde van de CASHES-instrumenten sedert aanvang en de verandering in reële waarde van de gerelateerde Ageas NV aandelen sinds aanvang.

De CASHES worden gerapporteerd in de rubriek 'Achtergestelde schulden' (tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening) en de onderliggende Ageas NV aandelen in de rubriek 'Aandelen en andere niet-vastrentende effecten'. De RPN wordt gerapporteerd als een aandelenderivaat in het handelsboek.

Op 26 januari 2012 hebben Ageas NV en BNP Paribas Fortis een akkoord aangekondigd voor de gedeeltelijke afwikkeling van de Relative Performance Note (RPN) verbonden aan de CASHES. Het tender aanbod van de CASHES werd op maandag 30 januari 2012 succesvol afgesloten. De acceptatiegraad bereikte 63% aan een aangeboden prijs van 47,5%. De aangeboden instrumenten werden gewisseld voor aandelen.

Op 31 december 2013 werd de schuldencomponent van de CASHES gewaardeerd aan EUR 749 miljoen en de Ageas NV aandelen aan EUR 144 miljoen voor het resterende aantal van 4.643.904 aandelen en de RPN aan EUR 364 miljoen.

Overige achtergestelde schulden

De overige achtergestelde schulden hebben betrekking op:

- schuldbewijzen in diverse valuta
- eeuwigdurende leningen in diverse valuta.

BNP Paribas Fortis heeft beslist om bepaalde achtergestelde schulden en gerelateerde hedging derivaten te rapporteren tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening om een boekhoudkundige mismatch te voorkomen.

De totale nominale waarde van de achtergestelde leningen aangehouden tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening daalde tot EUR 1.816 miljoen eind 2013 (2012: EUR 2.792 miljoen), voornamelijk door de terugbetalingen van de Nitsh I en II leningen met een respectievelijke nominale waarde van USD 750 miljoen en EUR 375 miljoen.

De reële waarde van 'Verplichtingen die tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening worden gehouden'

houdt rekening met de ontwikkeling van de rentevoeten alsook met veranderingen die zijn toe te schrijven aan het kredietrisico met betrekking tot BNP Paribas Fortis zelf. Deze worden beïnvloed door de algemene daling van de credit spreads.

De wijziging in reële waarde van deze achtergestelde leningen (met uitzondering van de CASHES) die veroorzaakt werd door het eigen kredietrisico bedroeg, cumulatief sinds aanvang, EUR (38) miljoen.

Financiële derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden

Financiële derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden hebben grotendeels betrekking op transacties voor het beheer van posities. Anderzijds handelt BNP Paribas Fortis actief in derivaten in het kader van verkoopsactiviteiten naar haar klanten. Transacties betreffen zowel gewone instrumenten als renteswaps, en gestructureerde transacties met exotische pay-offs. Elke nettopositie wordt in alle gevallen getoetst aan limieten.

Derivateninstrumenten voor handelsdoeleinden omvatten ook derivaten aangegaan voor de afdekking van financiële activa of financiële verplichtingen waarvoor BNP Paribas Fortis geen gedocumenteerde hedgingrelatie heeft. Bijgevolg worden deze geclassificeerd als activa en verplichtingen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening. Deze derivaten komen niet in aanmerking voor hedge accounting onder IFRS. De positieve of negatieve reële waarde van derivateninstrumenten geboekt in het handelsboek vertegenwoordigt de vervangingswaarde van deze instrumenten. Deze waarde kan in belangrijke mate schommelen als gevolg van wijzigingen van parameters in de markt zoals rentevoeten of wisselkoersen.

In miljoenen euro's	31 december 2013		31 december 2012	
	Positieve marktwaarde	Negatieve marktwaarde	Positieve marktwaarde	Negatieve marktwaarde
Wisselkoersderivaten	766	731	743	742
Rentederivaten	5.861	3.931	20.872	17.265
Aandelenderivaten	443	73	354	231
Kredietderivaten	24	14	55	22
Overige derivaten	1		45	43
Financiële derivaten aangehouden	7.095	4.749	22.069	18.303

Gedurende 2013 heeft BNP Paribas Fortis stappen ondernomen om de balans verder te reduceren en te optimaliseren.

Een speciaal project heeft het mogelijk gemaakt om de reële waarde van de derivaten op de balans aanzienlijk te reduceren. Het project heeft als doel BNP Paribas als enige tegenpartij te hebben voor alle externe derivatentransacties. Het project bevatte een novatiefase waarbij alle externe derivatentransacties vervangen werden door back-to-back deals met BNP Paribas en een compressiefase, waarbij deals voortijdig beëindigd werden en

vervangen door nieuwe deals met dezelfde renterisicogevoeligheid maar andere verwachte toekomstige kasstromen en lagere reële waarden.

Volgende tabel toont het totale notionele bedrag aan derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden. De notionele bedragen van derivateninstrumenten zijn louter een indicatie van het volume aan activiteiten van BNP Paribas Fortis op de markten voor financiële instrumenten en geven niet de marktrisico's weer die verbonden zijn aan deze instrumenten.

In miljoenen euro's	31 december 2013	31 december 2012
Financiële derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	1.276.443	1.619.179
Wisselkoersderivaten	65.021	64.414
Rentederivaten	1.207.701	1.550.607
Aandelenderivaten	2.140	2.492
Kredietderivaten	1.471	1.545
Overige derivaten	110	121

5.b Financiële hedgingderivaten

De financiële derivaten voor hedging bestaan uit reële waarde-afdekkingen ('Fair Value Hedge' of 'FVH') en kasstroomafdekkingen ('Cash Flow Hedge' of 'CFH'). BNP Paribas Fortis gebruikt derivaten, voornamelijk renteswaps, voor het afdekken van posities bij het beheer van de eigen activa en verplichtingen en voor het

afdekken van structurele posities. BNP Paribas Fortis kan hierdoor het marktrisico beperken dat anders zou ontstaan door structurele ongelijkheden tussen de looptijden en andere kenmerken van haar activa en verplichtingen.

Onderstaande tabel geeft de reële waarde weer van financiële derivaten voor hedging.

In miljoenen euro's	31 december 2013		31 december 2012	
	Positieve marktwaarde	Negatieve marktwaarde	Positieve marktwaarde	Negatieve marktwaarde
FINANCIELE DERIVATEN AANGEHOUDEN TER REELE WAARDE-AFDEKKING VAN NIET-AFGELEIDE FINANCIELE INSTRUMENTEN	831	2.000	1.016	2.747
Wisselkoersderivaten				24
Rentederivaten	831	2.000	1.016	2.723
Overige derivaten				
FINANCIELE DERIVATEN AANGEHOUDEN TER AFDEKKING VAN DE TOEKOMSTIGE KASSTROMEN VAN NIET-AFGELEIDE FINANCIELE INSTRUMENTEN	415	78	349	89
Wisselkoersderivaten	20	10	16	7
Rentederivaten	395	68	333	82
Overige derivaten				
FINANCIELE DERIVATEN AANGEHOUDEN TER AFDEKKING VAN NETTO-INVESTERINGEN IN VREEMDE VALUTA				
Wisselkoersderivaten				
HEDGINGDERIVATEN	1.246	2.078	1.365	2.836

Het totale notionele bedrag van derivaten aangehouden voor afdekking bedroeg EUR 84.658 miljoen op 31 december 2013, in vergelijking met EUR 50.952 miljoen op 31 december 2012, de stijging is voornamelijk te wijten aan het feit dat in 2013 BNP Paribas Fortis meer portfolio fair value hedges gerelateerd aan de spaarrekeningen had.

Derivaten aangehouden voor afdekking worden voornamelijk aangegaan op de 'over-the-counter' markten.

Derivaten voor het afdekken van kasstromen ('Cash Flow Hedge')

BBNP Paribas Fortis is blootgesteld aan variabele kasstromen op activa en verplichtingen die niet geassocieerd zijn als

handelsposities. Financiële derivaten worden daarom geassocieerd als 'Cash Flow Hedges' om de impact voor de Bank van de variabiliteit van de kasstromen van deze activa en verplichtingen te reduceren. De bedragen en timing van de kasstromen voor deze activa en verplichtingen worden geschat op basis van contractuele bepalingen en factoren zoals vervroegde terugbetalingen en wanbetalingen. De Bank gaat 'Cash Flow hedge' transacties aan waarbij gebruik wordt gemaakt van volatilitéitsswaps, inflatiewaps, Contant Maturity Swaps, Cross Currency Swaps en rentederivaten om zichzelf te beschermen tegen schommelingen in de rentevoeten en wisselkoersen.

De bedragen in de onderstaande tabel geven per periode de geschatte notionele bedragen weer van activa en verplichtingen die geassocieerd zijn als 'Cash Flow Hedge' in een hedge relatie.

In miljoenen euro's	31 december 2013	
	Activa	Verplichtingen
Minder dan 1 jaar	1.883	12
1 tot 3 jaar	3.585	578
3 tot 5 jaar	4.309	
Meer dan 5 jaar	421	

5.c Voor verkoop beschikbare financiële activa

In miljoenen euro's	31 december 2013			31 december 2012		
	Netto	waarvan voorzieningen voor bijzondere waardeverminderingen opgenomen in de resultatenrekening	waarvan waardeveranderingen opgenomen in het eigen vermogen	Netto	waarvan voorzieningen voor bijzondere waardeverminderingen opgenomen in de resultatenrekening	waarvan waardeveranderingen opgenomen in het eigen vermogen
Vastrentende effecten	32.323	(28)	552	34.440	(37)	649
Schatkijspapier en staatsobligaties	25.065		506	26.810		711
Andere vastrentende effecten	7.258	(28)	45	7.630	(37)	(62)
Niet-vastrentende effecten	573	(454)	127	1.042	(473)	123
Genoteerde effecten	35	(13)	10	34	(18)	8
Niet-genoteerde effecten	538	(440)	117	1.008	(455)	115
TOTAAL VOOR VERKOOP BESCHIKBARE ACTIVA	32.896	(482)	679	35.482	(510)	772

BNP Paribas Fortis gebruikt beleggingsstrategieën waaronder micro hedge accounting voor reële-waarde-afdekkingen (FVH). In het algemeen is het doel van deze strategieën om een middel-lange- of langetermijnbeleggingspositie in te nemen op de 'spread' tussen een obligatie en de swapcurve over een bepaalde periode. De renteswap, die verbonden is aan de obligatie, is bedoeld om de onderliggende obligatie af te dekken tegen renteschommelingen. Het risico dat wordt afgedekt, is het renterisico. Het kredietrisico wordt momenteel niet afgedekt. De belangrijkste posities die worden afgedekt betreffen posities van staatsleningen, bedrijfsobligaties en gestructureerde effecten.

Wijzigingen in de reële waarde van de obligaties gerelateerd aan het afgedekte renterisico worden opgenomen in de lijn 'Schatkistcertificaten en staatsobligaties' en 'Andere vastrentende effecten'.

Zoals vereist door de 'hedge accounting'-principes, worden de waarderingen van renteswaps en obligaties opgenomen tegen reële waarde in de resultatenrekening.

Het verschil tussen de reële waarde en de boekwaarde van de afgedekte obligaties bij aanvang van de afdekking wordt

omgekeerd afgeschreven over de resterende looptijd van het afgedekte instrument en wordt ook gerapporteerd onder de lijnen 'Schatkistcertificaten en staatsobligaties' en 'Andere vastrentende effecten' in de balans.

Ten einde het risico van schommelingen in kasstromen in verband met obligaties met variabele rente in voor verkoop beschikbare portefeuilles af te dekken, maakt BNP Paribas Fortis gebruik van 'micro-cash flow hedges'. Renteswaps en volatiliteitsswaps worden gebruikt als derivaten. Een volatiliteitsswap is een termijncontract dat investeerders toelaat om de toekomstige volatiliteit van een specifiek onderliggend te verhandelen.

Wijzigingen in de reële waarde van afdekkingsinstrumenten worden verantwoord in het eigen vermogen onder 'Wijzigingen in de reële waarde van activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogen - Financiële hedgingderivaten'. Ineffectieve afdekkingen worden direct verantwoord in de resultatenrekening.

BNP Paribas Fortis dekt de overnamekost of de nettowaarde van sommige geconsolideerde participaties af tegen wisselkoersfluctuaties. BNP Paribas Fortis heeft hiertoe leningsovereenkomsten in vreemde valuta aangewezen als afdekkingsinstrumenten.

In miljoenen euro's	31 december 2013			31 december 2012		
	Vastrentende effecten	Aandelen en andere niet-vastrentende effecten	Totaal	Vastrentende effecten	Aandelen en andere niet-vastrentende effecten	Totaal
Waardeveranderingen van effecten opgenomen in 'Voor verkoop beschikbare financiële activa'	552	127	679	649	123	772
Uitgestelde belastingen gerelateerd aan deze waardeveranderingen	(22)	(5)	(27)	(7)	(4)	(11)
Aandeel van de Groep in waardeveranderingen van voor verkoop beschikbare effecten in bezit van deelnemingen waarop vermogensmutatie wordt toegepast, na uitgestelde belastingen en overschot van de reserve voor verzekeringspolisshouders	312	83	395	418	30	448
Niet-afgeschreven waardeveranderingen van voor verkoop beschikbare effecten geherclassificeerd als leningen en vorderingen	(507)		(507)	(683)		(683)
Overige wijzigingen				4		4
Waardeveranderingen in activa opgenomen in het eigen vermogen onder de lijn 'Financiële activa voor verkoop beschikbaar en geherclassificeerde leningen en vorderingen'	335	205	540	381	149	530
Aandeel van de groep	307	195	502	353	141	494
Aandeel van minderheidsbelangen	28	10	38	28	8	36

5.d Meting van de reële waarde van financiële instrumenten

Waarderingsproces

BNP Paribas Fortis volgt het fundamenteel principe dat het een unieke geïntegreerde productieketting moet hebben voor het produceren en het controleren van de waarderings van financiële instrumenten die gebruikt worden voor het dagelijks risicobeheer en de financiële rapportering. Al deze processen zijn gebaseerd op een gemeenschappelijke economische waardering die een essentieel onderdeel is van bedrijfsbeslissingen en op risicobeheerstrategieën.

De economische waarde is samengesteld uit een 'mid-market'-waarde en bijkomende waarde-aanpassingen.

De 'mid-market'-waarde wordt afgeleid van externe gegevens en waarderingstechnieken die het gebruik van observeerbare en op de markt gebaseerde gegevens maximaliseren. De 'mid-market'-waarde is een theoretische additieve waarde waarbij geen rekening wordt gehouden met i) de richting van de transactie of de impact op de bestaande risico's in de portefeuille, ii) de aard van de tegenpartijen, en iii) de aversie van een marktspeeler voor bepaalde risico's eigen aan het instrument, de markt waarin het wordt verhandeld, of de risicobeheerstrategie.

Bijkomende waarde-aanpassingen houden rekening met de waarderingsonzekerheden en bevatten markt- en kredietrisicopremies om de kosten te weerspiegelen die gemaakt kunnen worden bij transacties in de belangrijkste markt. Deze waarde-aanpassingen worden toegevoegd aan de 'mid-market'-waarde om zo de economische waarde te bekomen. Financieringsveronderstellingen zijn een integraal deel van de 'mid-market'-waardering door middel van het gebruik van de correcte verdisconteringsvoet. Dit houdt met name rekening met het bestaan en de voorwaarden van zekerheidsovereenkomsten en de effectieve financieringsvoorwaarden van het instrument.

De reële waarde is meestal gelijk aan de economische waarde, onderworpen aan beperkte bijkomende aanpassingen zoals eigen kredietrisico-aanpassingen, die specifiek vereist worden door de IFRS-standaarden.

De belangrijkste waarde-aanpassingen worden in de sectie hieronder beschreven.

Bijkomende waarde-aanpassingen

Bijkomende waarde-aanpassingen toegepast door BNP Paribas Fortis voor het bepalen van de reële waarde zijn de volgende:

'Bid/Offer'-aanpassingen: de 'bid/offer'-grenzen weerspiegelen de bijkomende uitstapkost van de prijszetter en symmetrisch de door dealers beoogde vergoeding voor het risico om de positie aan te houden of uit te sluiten door een andere prijs van de dealer te aanvaarden.

BNP Paribas Fortis veronderstelt dat de beste schatting van een uitstapprijs de bied- of laatprijs is, uitgezonderd als er een bewijs bestaat dat een ander punt in de 'bid/offer'-grens een representatievere uitstapprijs zou leveren.

Aanpassingen omwille van onzekerheden met betrekking tot de input: er bestaat een onzekerheid over de uitstapprijs wanneer de prijsobservatie of gegevensinput, vereist door de waarderingstechnieken, moeilijk of onregelmatig is. Er zijn verschillende manieren om de graad van onzekerheid in de uitstapprijs te bepalen, zoals het meten van de spreiding van de beschikbare prijsaanduidingen of het schatten van de mogelijke grenzen van de input bij een waarderingstechniek.

Aanpassingen omwille van onzekerheden met betrekking tot het model: deze zijn verbonden aan situaties waar er een waarderingsonzekerheid is omwille van de gebruikte waarderingstechniek ook al is er een observeerbare input beschikbaar. Deze situatie ontstaat wanneer de risico's eigen aan het instrument verschillend zijn van deze beschikbaar in de observeerbare gegevens en waardoor de waarderingstechniek veronderstellingen omvat die niet gemakkelijk bevestigd kunnen worden.

Kredietwaarde-aanpassingen (CVA): de kredietwaardeaanpassing wordt toegepast op waarderings- en marktnoteringen waarin de kredietwaardigheid van de tegenpartij niet weerspiegeld wordt. Het heeft als doel rekening te houden met de mogelijkheid dat de tegenpartij in gebreke kan blijven en dat BNP Paribas Fortis de volledige reële waarde van de transacties niet zal ontvangen.

Bij het bepalen van de kost van het uitstappen of het overdragen van tegenpartij-risicoposities, wordt de relevante markt beschouwd als een 'inter-dealer'-markt. De observatie van de CVA blijft echter een beoordeling omwille van i) de afwezigheid of het gebrek aan prijsvorming op de 'inter-dealer'-markt, ii) de invloed van de regelgeving inzake tegenpartijrisico op het prijsvormingsbeleid van de markspelers en iii) de afwezigheid van een dominant bedrijfsmodel voor het beheer van het tegenpartijrisico.

Het CVA-model is gebaseerd op dezelfde posities als voor regelgevende doeleinden. Het model probeert om de kost van een optimale risicobeheerstrategie te schatten op basis van i) de impliciete incentives en beperkingen die eigen zijn aan de geldende regelgevingen en hun evolutie, ii) de marktinschatting van de kans op wanbetaling en iii) de standaardparameters die gebruikt worden voor regelgevende doeleinden.

Waarde-aanpassingen voor eigen kredietrisico op schulden (OCA – Own-credit valuation adjustments) en op derivaten (DVA – Debit valuation adjustment): OCA -en DVA-aanpassingen weerspiegelen de impact van de kredietwaardigheid van BNP Paribas Fortis, respectievelijk met betrekking tot de waarde van obligaties gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening (fair value option) en derivaten. Beide aanpassingen zijn gebaseerd op de verwachte toekomstige verplichtingsprofielen van dergelijke instrumenten. De eigen kredietwaardigheid wordt afgeleid van op de markt gebaseerde waarnemingen over de uitgifteniveaus van de relevante obligaties.

De boekwaarde van de verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening (fair value option) is gestegen met EUR 21 miljoen per 31 december 2013, door de impact van het eigen kredietrisico, in vergelijking met de waardevermindering van EUR (74) miljoen per 31 december 2012, dus een wijziging van EUR 95 miljoen opgenomen in de nettowinsten/verliezen op financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening (noot2.c).

Gelijkaardig is de reële waarde van derivaten op de verplichtingzijde van de balans gedaald met EUR (23) miljoen per 31 december 2013, en deze aanpassing is opgenomen in dezelfde post in de resultatenrekening.

Klassen van instrumenten en classificatie binnen de reële waarde hiërarchie voor activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde

Zoals uitgelegd in de samenvatting van de belangrijkste grondslagen voor financiële verslaggeving, worden financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde opgedeeld in een reële-waardehiërarchie die bestaat uit 3 niveaus.

De uitsplitsing van activa en verplichtingen in risicoklassen is bedoeld om dieper inzicht te geven over de aard van de instrumenten.

Voor afgeleide financiële instrumenten worden de reële waardes opgesplitst per dominante risicofactor met name rentevoeten, wisselkoersen, krediet en vermogen. Afgeleide financiële instrumenten voor afdekkingsdoeleinden zijn hoofdzakelijk rentederivaten.

31 december 2013

In miljoenen euro's	Handelsportefeuille				Instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening				Voor verkoop beschikbare activa			
	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
Effectenportefeuille	2.334	809	2	3.145	145	82	436	663	25.276	7.085	535	32.896
Schatkistcertificaten en staatsobligaties	1.699	175		1.874					21.347	3.718		25.065
Schuldbewijzen gedekt door activa (ABS)		37		37								
CDO / CLO		1		1								
Andere schuldbewijzen gedekt door activa (ABS)		36		36								
Andere vastrentende effecten	479	597	2	1.078		3		3	3.894	3.364		7.258
Aandelen en andere niet-vastrentende effecten	156			156	145	79	436	660	35	3	535	573
Leningen en terugkoopovereenkomsten		5.157	647	5.804		1.700		1.700				
Leningen		22		22		1.700		1.700				
Terugkoopovereenkomsten		5.135	647	5.782								
FINANCIELE ACTIVA TEGEN REELE WAARDE MET WAARDEVERANDERINGEN IN DE RESULTATENREKENING	2.334	5.966	649	8.949	145	1.782	436	2.363	25.276	7.085	535	32.896
Effectenportefeuille	1.792	51		1.843								
Schatkistcertificaten en staatsobligaties												
Andere vastrentende effecten	1.792	28		1.820								
Aandelen en andere niet-vastrentende effecten		23		23								
Leningen en terugkoopovereenkomsten		9.288	250	9.538		402		402				
Leningen						402		402				
Terugkoopovereenkomsten		9.288	250	9.538								
Schuldbewijzen (noot 5.g)						3.973	186	4.159				
Achternestelde schulden (noot 5.g)						1.475	10	1.485				
FINANCIELE VERPLICHTINGEN TEGEN REELE WAARDE MET WAARDEVERANDERINGEN IN DE RESULTATENREKENING	1.792	9.339	250	11.381		5.850	196	6.046				

31 december 2012

In miljoenen euro's	Handelsportefeuille				Instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening				Voor verkoop beschikbare activa			
	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	TOTAAL	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	TOTAAL	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	TOTAAL
Effectenportefeuille	1.452	733		2.185	106	82	474	662	27.571	6.905	1.006	35.482
Schatkistcertificaten en staatsobligaties	637	591		1.228					22.831	3.979		26.810
Schuldbewijzen gedekt door activa (ABS)		2		2								
CDO / CLO												
Andere schuldbewijzen gedekt door activa (ABS)		2		2								
Andere vastrentende effecten	623	140		763		9		9	4.707	2.923		7.630
Aandelen en andere niet-vastrentende effecten	192			192	106	73	474	653	33	3	1.006	1.042
Leningen en terugkoopovereenkomsten		6.325	332	6.657		1.906		1.906				
Leningen		208		208		1.906		1.906				
Terugkoopovereenkomsten		6.117	332	6.449								
FINANCIELE ACTIVA TEGEN REELE WAARDE MET WAARDEVERANDERINGEN IN DE RESULTATENREKENING	1.452	7.058	332	8.842	106	1.988	474	2.568	27.571	6.905	1.006	35.482
Effectenportefeuille	218	117		335								
Schatkistcertificaten en staatsobligaties												
Andere vastrentende effecten	218	112		330								
Aandelen en andere niet-vastrentende effecten		5		5								
Leningen en terugkoopovereenkomsten		4.549	350	4.899		551		551				
Leningen		31		31		551		551				
Terugkoopovereenkomsten		4.518	350	4.868								
Schuldbewijzen (noot 5.g)					170	4.237	18	4.425				
Achternestelde schulden (noot 5.g)					65	2.241		2.306				
FINANCIELE VERPLICHTINGEN TEGEN REELE WAARDE MET WAARDEVERANDERINGEN IN DE RESULTATENREKENING	218	4.666	350	5.234	235	7.029	18	7.282				

31 december 2013								
In miljoenen euro's	Positieve marktwaarde				Negatieve marktwaarde			
	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	TOTAAL	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	TOTAAL
Rentederivaten		5.688	172	5.861		3.798	133	3.931
Wisselkoersderivaten		766		766		731		731
Kredietderivaten		23	1	24		9	5	14
Aandelenderivaten		443		443		73		73
Overige derivaten		1		1				
Afgeleide financiële instrumenten (excl. afdekkingsderivaten)		6.921	173	7.095		4.611	138	4.749
Afgeleide financiële instrumenten, afdekkingsderivaten		1.246		1.246		2.078		2.078

31 december 2012								
In miljoenen euro's	Positieve marktwaarde				Negatieve marktwaarde			
	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	TOTAAL	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	TOTAAL
Rentederivaten		20.467	405	20.872		17.025	240	17.265
Wisselkoersderivaten		743		743		742		742
Kredietderivaten		55		55		22		22
Aandelenderivaten		354		354		231		231
Overige derivaten		45		45		43		43
Afgeleide financiële instrumenten (excl. afdekkingsderivaten)		21.664	405	22.069		18.063	240	18.303
Afgeleide financiële instrumenten, afdekkingsderivaten		1.365		1.365		2.836		2.836

Transfers tussen niveaus kan voorkomen wanneer een instrument voldoet aan de gedefinieerde criteria die in het algemeen afhankelijk zijn van de markt en het product. De belangrijkste factoren die van invloed zijn op transfers zijn wijzigingen in de observatiemogelijkheden, het tijdsverloop en gebeurtenissen tijdens de levensduur van de transactie. De timing van de erkenning van de overdracht wordt bepaald aan het einde van de rapporteringsperiode.

Tijdens 2013 waren er geen significante overdrachten tussen niveau 1 en niveau 2.

Beschrijving van de instrumenten op elk niveau

De volgende sectie geeft een beschrijving van de instrumenten op elk niveau van de hiërarchie. Het beschrijft met name de instrument geassocieerd als niveau 3 en de geassocieerde waarderingmethodologieën. Voor de belangrijkste instrumenten geassocieerd in het handelsboek en afgeleide financiële instrumenten geassocieerd als niveau 3 wordt verder kwantitatieve informatie voorzien over de gebruikte input om de reële waarde te bepalen.

Niveau 1:

Dit niveau omvat alle afgeleide financiële instrumenten en effecten die beursgenoteerd of continue genoteerd zijn in andere actieve markten.

Niveau 1 omvat met name aandelen en liquide effecten, ongedekte verkopen van deze instrumenten, afgeleide financiële instrumenten verhandeld op georganiseerde markten (futures, opties,...) en fondsparticipaties waarvan de netto boekwaarde op een dagelijkse basis berekend wordt.

Niveau 2:

De stock van effecten in niveau 2 wordt samengesteld uit effecten die minder liquide zijn dan deze die tot niveau 1 behoren. Het gaat voornamelijk om staatsobligaties, obligaties uitgegeven door bedrijven, waardepapieren gedekt door hypotheek, fondsparticipaties en kortlopende effecten zoals depositocertificaten. Ze worden geassocieerd in niveau 2 voornamelijk wanneer externe prijzen voor hetzelfde effect op een regelmatige manier geobserveerd kan worden bij een redelijk aantal van markthouders die actief zijn in het effect maar wanneer deze prijzen niet de direct verhandelbare prijzen vertegenwoordigen. Dit omvat onder andere, overeenstemmende prijsvormingsdiensten met een redelijk aantal van deelnemers die actieve marktspelers zijn alsook indicatieve runs van actieve makelaars en/of dealers. Andere bronnen zoals de primaire uitgiftemarkt, waardering van onderpand en 'counterparty collateral valuation matching' kunnen ook gebruikt worden, indien relevant.

Terugkoopovereenkomsten worden hoofdzakelijk als niveau 2 geclassificeerd en de classificatie is voornamelijk gebaseerd op de observeerbaarheid en liquiditeit van de terugkoopovereenkomstmarkt voor elk type van onderpand.

Uitgegeven obligaties aangemerkt tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening zijn onder hetzelfde niveau geclassificeerd als deze waaronder het in een contract besloten derivaat zou vallen. Eigen credit spreads zijn een observeerbare input.

Afgeleide financiële instrumenten (derivaten): de derivaten in niveau 2 worden samengesteld uit de volgende instrumenten:

- Vanilla'-instrumenten zoals renteswaps, caps/floors en swaptions, credit default swaps, valutaforwards en -opties
- Gestructureerde derivaten zoals exotische valuta -en renteopties

Derivaten worden geclassificeerd in niveau 2 wanneer er een gedocumenteerde stroom van bewijsmateriaal bestaat wat een van de volgende elementen ondersteunt:

- De reële waarde wordt hoofdzakelijk afgeleid van prijzen en noteringen van andere instrumenten geclassificeerd in niveau 1 en niveau 2, door middel van standaard marktinterpolatie of 'stripping'-technieken waarvan de resultaten op een regelmatige wijze bevestigd worden door reële transacties
- De reële waarde wordt afgeleid van standaard technieken zoals replicatie of verdisconteerde kasstromen die gekalibreerd worden op observeerbare prijzen, die een beperkt modelrisico hebben en die de effectieve saldering van de risico's van het instrument mogelijk maken door het verhandelen van instrumenten geclassificeerd in niveau 1 en niveau 2
- De reële waarde wordt afgeleid van complexere en eigen waarderingstechnieken maar worden direct bewezen door 'back-testing' op een regelmatige basis waarbij gebruik wordt gemaakt van gegevens die gebaseerd zijn op een externe markt.

Het bepalen of een 'over-the-counter (OTC)''-derivaat in aanmerking komt voor classificatie in niveau 2 omvat beoordelingen. Er wordt aandacht besteed aan de oorsprong, transparantie en betrouwbaarheid van de gebruikte externe gegevens, en aan het bedrag van onzekerheid geassocieerd met het gebruik van modellen. Hieruit volgt dat de classificatiecriteria van niveau 2 een meervoudige analyse-as bevat binnen een 'observeerbare zone'

waarvan de grenzen bepaald zijn door i) een vooraf bepaalde lijst van productcategorieën en ii) het onderliggende en looptijdsegmenten. Deze criteria worden op een regelmatige basis herzien en bijgewerkt samen met de toegepaste waarde-aanpassingen zodat de classificatie per niveau consistent blijft met het beleid van waarde-aanpassingen.

Niveau 3:

Dit niveau omvat niet-genoteerde effecten, terugkoopovereenkomsten en rentederivaten.

Niet-genoteerde private equities worden geclassificeerd in niveau 3.

Terugkoopovereenkomsten: vooral langetermijn of gestructureerde terugkoopovereenkomsten. De waardering van deze transacties vereisen eigen methodologieën gezien de specifieke aard van de transacties en het gebrek van activiteit en prijsvorming in de langlopende terugkoopovereenkomstmarkt. De curves gebruikt in de waardering worden bevestigd door het gebruik van beschikbare gegevens zoals de impliciete basis van de relevante obligatieportefeuille als benchmark, recente handelsgegevens van langlopende terugkoopovereenkomsten en gegevens van prijsaanvragen. Waarde-aanpassingen toegepast op deze posities zijn in verhouding met de onzekerheidsgraad eigen aan de keuzes van 'modelling' en het bedrag van de beschikbare gegevens.

Rentederivaten worden geclassificeerd als niveau 3 wanneer de positie zich buiten de observatiezone bevindt voor de rentecurves of volatiliteitsvlakken, of gelinkt is aan minder liquide markten zoals opkomende rentemarkten. De waarderingstechniek is standaard en gebruikt externe marktgegevens en extrapolatietechnieken. Waarde-aanpassingen voor liquiditeit worden gedaan voor de belangrijkste opbrengst -en spreadposities en gespecialiseerd per valuta en index.

- 'Vanilla'-derivaten (zoals rentederivaten, valutaderivaten,...) zijn onderhevig aan bijkomende waarde-aanpassingen gelinkt aan de onzekerheid van liquiditeit, gespecialiseerd per aard of onderliggend en liquiditeitssegmenten.
- Complexe derivaten geclassificeerd als niveau 3 bevatten inflatiederivaten en volatiliteitsswaps.

Volatiliteitsswaps bevatten een materieel modelrisico omdat het moeilijk is om informatie over de volatiliteit af te leiden van op de markt verhandelde instrumenten. Het raamwerk van waarde-aanpassingen is gekalibreerd op de onzekerheid eigen aan het product en op de grenzen van onzekerheid van de bestaande externe consensusgegevens.

Inflatiederivaten geïnclassificeerd als niveau 3 omvatten hoofdzakelijk swapproducten op inflatie-indexen die niet geassocieerd zijn met een liquide geïndexeerde obligatiemarkt, optionele producten op inflatie-indexen (zoals caps en floors) en andere vormen van inflatie-indexen die optionaliteit op inflatie-indexen of op de jaarlijkse inflatierente bevat. Waarderings technieken gebruikt voor inflatiederivaten zijn hoofdzakelijk standaard marktmodellen. Proxy technieken worden gebruikt voor enkele beperkte posities. Alhoewel de waarderings bevestigd worden via maandelijkse consensusgegevens, worden de producten geïnclassificeerd in niveau 3 omwille van het gebrek aan liquiditeit en bepaalde onzekerheden eigen aan de kalibratie.

Deze complexe derivaten zijn onderhevig aan specifieke bijkomende waarde-aanpassingen om onzekerheden gelinkt aan liquiditeit, parameters –en modelrisico in te dekken.

Voor de producten hierboven besproken geeft de volgende tabel de grenswaarden van de belangrijkste niet-observeerbare input. De weergegeven grenzen stemmen overeen met een variëteit van verschillende onderliggende en zijn enkel betekenisvol in de context van de waarderings techniek geïmplementeerd door BNP Paribas Fortis. De gewogen gemiddelden, waar relevant en beschikbaar, zijn gebaseerd op reële waardes, nominale bedragen of gevoeligheden.

Risicoklassen	Balanswaardering		Belangrijkste producttypes die de niveau 3 stock samenstellen in de risicoklasse	Waarderingsmethode voor de betreffende producttypes	Belangrijkste niet-waarneembare elementen voor de betreffende producttypes	Omvang van de belangrijkste niet-waarneembare elementen over de niveau 3 populatie	Gewogen gemiddelde
	Activa	Verplichting					
			Lange termijn en reverse-repo-overeenkomsten	Proxytechnieken, ondermeer gebaseerd op de financiering van een benchmark obligaties, dat actief wordt verhandeld en representatief voor de onderliggende repo	Lange termijn repo spread op bedrijfsobligaties (High Yield, High Grade) en op ABSs	13bp-83bp	67bp (a)
Terugkoop-overeenkomsten	647	250					
			Floors en caps op inflatie of op de cumulatieve inflatie (zoals redemption floors), voornamelijk op de Europese inflatie	Inflatieprijsmodel	Volatiliteit van de cumulatieve inflatie	1%-11%	
Rentederivaten	172	133			Volatiliteit van de jaar-op-jaar inflatie	0,3%-2,3%	(b)
			Forward -volatiliteitsproducten zoals volatiliteitsswaps, voornamelijk in euro	Rentevoeten optieprijsmodel	Forward volatiliteit van de rentevoeten	0,3%-0,8%	(b)

(a) Gewogen op basis van relevante risico-as op portefeuilleniveau

(b) Geen weging aangezien er geen expliciete gevoeligheid wordt toegekend aan deze elementen

Wijzigingen voor financiële instrumenten van niveau 3

Voor financiële instrumenten van niveau 3 vonden tussen 1 januari en 31 december de volgende mutaties plaats:

In miljoenen euro's	31 december 2013						
	Financiële activa			Financiële verplichtingen			
	Voor handelsdoeleinden aangehouden financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	Voor verkoop beschikbare financiële activa	TOTAAL	Voor handelsdoeleinden aangehouden financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	TOTAAL
Begin van de periode	405	474	1.006	1.885	240	18	258
- Aankoop	527		16	543			
- Emissies					79	29	108
- Verkoop		58	(452)	(394)			
- Uitkeringen						(15)	(15)
Reclassifications							
Mutaties naar niveau 3	123		68	191	180	162	342
Mutaties van niveau 3			(19)	(19)			
Winsten of (verliezen) opgenomen in het resultaat van vervallen of onderbroken verrichtingen tijdens de periode	(1)		(60)	(61)	(1)	2	1
Winsten of (verliezen) opgenomen in het resultaat voor de uitstaande instrumenten aan het einde van de periode	(232)	(96)		(328)	(110)		(110)
Wijzigingen in de reële waarde van activa en verplichtingen, opgenomen in het eigen vermogen							
- Wisselkoerswijzigingen			(2)	(2)			
- Wijzigingen in activa en verplichtingen geboekt in eigen vermogen			(22)	(22)			
Overige							
Einde van de periode	822	436	535	1.793	388	196	584

Mutaties zijn weergegeven alsof ze hadden plaatsgevonden op het einde van de verslagperiode.

Financiële instrumenten van niveau 3 kunnen worden afgedekt door andere instrumenten van niveau 1 en/of niveau 2. Daaruit voortvloeiende winsten en verliezen worden niet getoond in deze tabel. De in deze tabel getoonde winsten en verliezen zijn dus niet representatief voor de winsten en verliezen die ontstaan uit het beheer van het nettorisico op al deze instrumenten.

Gevoeligheid van de reële waarde voor redelijkerwijs waarschijnlijke veranderingen in veronderstellingen van niveau 3

De volgende tabel vat de financiële activa en financiële verplichtingen samen, geclassificeerd in niveau 3, waarvoor alternatieve veronderstellingen in een of meerdere niet-observeerbare input de reële waarde significant zou wijzigen.

De gepubliceerde bedragen zijn bedoeld om de grenzen te illustreren van mogelijke onzekerheden eigen aan de beoordelingen, toegepast bij het schatten van de parameters van niveau 3 of bij het selecteren van de waarderingstechnieken. Deze bedragen weerspiegelen de waarderingonzekerheden die voorkomen op de waarderingsdatum en ook al worden deze onzekerheden hoofdzakelijk afgeleid van de gevoeligheden van de portefeuille die voorkwamen op waarderingsdatum, zijn ze niet voorspellend of indicatief voor toekomstige bewegingen in de reële waarde en

weerspiegelen ze ook niet de impact van de marktstress op de waarde van de portefeuille.

Bij het schatten van gevoeligheden heeft BNP Paribas Fortis ofwel de financiële instrumenten geherwaardeerd op basis van redelijkerwijs mogelijke inputs ofwel heeft de Bank veronderstellingen toegepast gebaseerd op het beleid van bijkomende waarde-aanpassingen.

Voor derivatenposities gebeurt de waardering van de gevoeligheid op basis van de bijkomende kredietwaardering en de parameter -en modelonzekerheden bijkomende aanpassingen gelinkt aan niveau 3.

Er worden twee scenario's in aanmerking genomen: een gunstig scenario waarbij het geheel of een deel van de bijkomende waarde-aanpassingen niet in aanmerking wordt genomen door de marktspelers en een ongunstig scenario waarbij de marktspelers

zoveel als een dubbele bijkomende waarde-aanpassingen in aanmerking genomen door BNP Paribas Fortis zouden vereisen voor het aangaan van de transactie.

In miljoenen euro's	31 december 2013		31 december 2012	
	Mogelijke impact op de resultatenrekening	Mogelijke impact op het eigen vermogen	Mogelijke impact op de resultatenrekening	Mogelijke impact op het eigen vermogen
Schatkistcertificaten en staatsobligaties				
Schuldbewijzen gedekt door activa (ABS)				
<i>CDO / CLO</i>				
<i>Andere schuldbewijzen gedekt door activa (ABS)</i>				
Andere vastrentende effecten				
Aandelen en andere niet-vastrentende effecten	+/-4	+/-5	+/-5	+/-10
Leningen				
Terugkoopovereenkomsten	+/-4		+/-4	
Financiële derivaten	+/-134		+/-200	
<i>Rentederivaten</i>	+/-128		+/-200	
<i>Kredietderivaten</i>	+/-6			
<i>Aandelenderivaten</i>				
<i>Overige derivaten</i>				
Gevoeligheid van de als niveau 3 financiële instrumenten	+/-142	+/-5	+/-205	+/-10

Uitgestelde marge of financiële instrumenten gewaardeerd door gebruik van intern ontwikkelde technieken en gebaseerd op gegevens die niet volledig kunnen getoetst worden in actieve markten.

De uitgestelde marge van financiële instrumenten ('day-one profit') betreft alleen de marktactiviteiten die in aanmerking komen voor niveau 3.

De uitgestelde marge wordt berekend na het aanleggen van de reserves voor onzekerheden zoals voorheen beschreven en wordt teruggenomen via de resultatenrekening over de periode waarvoor de parameters verwacht worden niet waarneembaar te zijn.

Het nog af te schrijven bedrag wordt geboekt op de balans in de rubriek 'Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening'. Het verlies wordt geboekt als een vermindering in de reële waarde van de betreffende complexe verrichtingen.

De uitgestelde marge die niet werd geboekt in de resultatenrekening en deel uitmaakt van de prijs van derivaten verkocht aan klanten en gemeten werd op basis van interne modellen met niet-verifieerbare parameters ('day-one profit') is minder dan EUR 1 miljoen.

5.e Financiële instrumenten geherclassificeerd als leningen en vorderingen

BNP Paribas Fortis heeft ervoor gekozen om bepaalde financiële activa te transfereren van 'Voor verkoop beschikbare beleggingen', 'Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden' en 'Overige activa' naar 'Leningen en vorderingen'. De herclassificatie van deze financiële activa weerspiegelt de intentiewijziging en de mogelijkheid van BNP Paribas Fortis om deze te behouden in de voorzienbare toekomst.

Financiële activa die zijn geherclassificeerd als leningen en vorderingen, werden gewaardeerd tegen reële waarde op de datum

van herclassificatie, die op die datum hun nieuwe kostprijs werd. Nadien gebeurt de waardering tegen geamortiseerde kostprijs.

Financiële activa die geherclassificeerd werden naar leningen en vorderingen zijn enerzijds een belangrijk deel van de gestructureerde kredietinstrumenten (zie noot 8.g 'Gestructureerde kredietinstrumenten') en anderzijds een deel van de soevereine obligatieportefeuille gerelateerd aan Ierland en Portugal (zie noot 8.h 'Blootstelling aan soeverein schuldenrisico').

5.f Leningen en schulden aan en vorderingen op kredietinstellingen

Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen

In miljoenen euro's	31 december 2013	31 december 2012
Zichtrekeningen	2.635	2.356
Leningen	16.976	15.974
Terugkoopovereenkomsten	34	457
TOTAAL LENINGEN AAN EN VORDERINGEN OP KREDIETINSTELLINGEN VOOR BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN	19.645	18.787
<i>waarvan onzekere leningen</i>	276	364
Bijzondere waardeverminderingen op leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen (noot 2.f)	(185)	(246)
<i>waarvan specifieke bijzondere waardeverminderingen</i>	(171)	(235)
<i>waarvan collectieve bijzondere waardeverminderingen</i>	(14)	(11)
TOTAAL LENINGEN AAN EN VORDERINGEN OP KREDIETINSTELLINGEN NA BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN	19.460	18.541

Terugkoopverrichtingen worden deels beheerd op handelsbasis en worden gerapporteerd binnen de kolom 'Portefeuille aangehouden voor handelsdoeleinden' in noot 5.a 'Financiële activa, financiële verplichtingen en derivaten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening'. Een ander deel van deze activiteiten wordt beheerd op een 'accrued' basis en gerapporteerd onder 'schulden aan/vorderingen op kredietinstellingen' en 'schulden aan/vorderingen op klanten'. Deze activiteit werd overgenomen door het Treasury departement die nu als enige verantwoordelijk is voor de financiering van BNP Paribas Fortis.

In het kader van het monetaire beleid moeten de kredietinstellingen verplicht bedragen deponeren bij de centrale banken in de landen waar BNP Paribas Fortis actief is. Het totale tegoed dat bij centrale banken en op postgirorekeningen wordt aangehouden bedraagt EUR 9.419 miljoen op het einde van 2013 (2012: EUR 10.381 miljoen).

BNP Paribas Fortis heeft beleggingsstrategieën ontplooid waarop 'micro fair value hedge accounting' is toegepast. De algemene doelstelling van deze strategie is om wijzigingen in de reële waarde van bepaalde leningen in USD afgesloten met verbonden partijen af te dekken.

Verschillende 'cross currency swaps' werden aangegaan om onderliggende leningen af te dekken tegen ongunstige wijzigingen in de rentevoet en/of wijzigingen in de USD/EUR wisselkoers.

Zoals vereist door de hedge accounting principes, worden de wijzigingen in de reële waarde van de 'cross currency swaps' en de leningen die toewijsbaar zijn aan de afgedekte rentevoet of het valutarisico, verantwoord in de lijn 'Nettowinsten of -verliezen op financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening'.

Schulden aan kredietinstellingen

In miljoenen euro's	31 december 2013	31 december 2012
Zichtrekeningen	2.076	2.444
Leningen	15.898	20.893
Terugkoopovereenkomsten	695	426
TOTAAL SCHULDEN AAN KREDIETINSTELLINGEN	18.669	23.763

Terugkoopverrichtingen worden deels beheerd op handelsbasis en worden gerapporteerd binnen de kolom 'Portefeuille aangehouden voor handelsdoeleinden' in noot 5.a 'Financiële activa, financiële verplichtingen en derivaten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening'. Een ander deel van deze activiteiten wordt beheerd op een 'accrued' basis en gerapporteerd onder 'schulden aan/vorderingen op kredietinstellingen' en 'schulden aan/vorderingen op klanten'. Deze activiteit werd overgenomen door het Treasury departement die nu als enige verantwoordelijk is voor de financiering van BNP Paribas Fortis.

BNP Paribas Fortis heeft beleggingsstrategieën ontplooid waarop 'macro cash flow hedge accounting' is toegepast. De strategie van BNP Paribas Fortis bestaat uit het afdekken van het renterisico op bankdeposito's aangehouden door kredietinstellingen met

een variabele rentevoet door de aan- en verkoop van renteopties (caps). Als gevolg wordt bij de afdekking uitgegaan van de fluctuatie van de rentevoet binnen een vooraf bepaalde marge. De Bank koopt renteopties ter bescherming tegen een stijging in de rentevoet. Als de rentevoet de uitoefenprijs overschrijdt, kan de ontvangen betaling van het derivaat gebruikt worden als ondersteuning van de interestbetaling op de deposito voor die periode. De Bank verkoopt ook caps tegen een hogere uitoefenprijs.

Wijzigingen in de reële waarde van afdekkingsinstrumenten worden verantwoord in het eigen vermogen in de lijn 'Wijzigingen in de reële waarde van activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogen – Financiële hedgingderivaten'. Ineffectieve afdekkingen worden direct verantwoord in de resultatenrekening.

5.g Leningen en schulden aan en vorderingen op klanten

Leningen aan en vorderingen op klanten

In miljoenen euro's	31 december 2013	31 december 2012
Zichtrekeningen	3.392	2.094
Leningen aan klanten	149.508	136.263
Terugkoopovereenkomsten	58	243
Financiële lease-verrichtingen	11.283	12.773
Totaal leningen aan en vorderingen op klanten voor bijzondere waardeverminderingen	164.241	151.373
<i>waarvan onzekere leningen</i>	<i>7.493</i>	<i>7.010</i>
Bijzondere waardeverminderingen op leningen aan en vorderingen op klanten (noot 2.f)	(3.722)	(3.592)
<i>waarvan specifieke bijzondere waardeverminderingen</i>	<i>(3.016)</i>	<i>(2.970)</i>
<i>waarvan collectieve bijzondere waardeverminderingen</i>	<i>(706)</i>	<i>(622)</i>
TOTAAL LENINGEN AAN EN VORDERINGEN OP KLANTEN NA BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN	160.519	147.781

De stijging in 'Leningen aan klanten' is voornamelijk te verklaren door de overname van 'Specialised Finance' activiteiten waarvoor er meer detail te vinden is in noot 8.b 'Bedrijfscombinaties'.

Terugkoopverrichtingen worden deels beheerd op handelsbasis en worden gerapporteerd binnen de kolom 'Portefeuille aangehouden voor handelsdoeleinden' in noot 5.a 'Financiële activa, financiële verplichtingen en derivaten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening'. Een ander deel van deze activiteiten wordt beheerd op een 'accrued' basis en gerapporteerd onder 'schulden aan/vorderingen op kredietinstellingen' en 'schulden aan/vorderingen op klanten'. Deze activiteit werd overgenomen door het Treasury departement die nu als enige verantwoordelijk is voor de financiering van de Bank.

Bovendien dekt BNP Paribas Fortis op portefeuillebasis ('macro fair value hedge') het renterisico van hypotheekleningen met vaste rente en commerciële leningen af door het gebruik van renteswaps. Hypotheekleningen en commerciële leningen die opgenomen zijn in een te hedgen portefeuille, moeten dezelfde af te dekken risicokenmerken hebben.

Door de afdekking wordt de volatiliteit van veranderingen in de netto contante waarde van de afgedekte posities als gevolg van veranderingen in de relevante benchmark rentecurve, gecompenseerd door de veranderingen in de netto contante waarde van de afgeleide financiële instrumenten.

De afdekkingsinstrumenten zijn 'plain vanilla'-renteswaps afgesloten met externe tegenpartijen tegen de markttarieven van toepassing op het ogenblik van de transactie met externe tegenpartijen. De wijzigingen in reële waarde worden opgenomen in de resultatenrekening.

Veranderingen in de reële waarde van de hypotheekleningen en commerciële leningen die het gevolg zijn van het afgedekte renterisico worden opgenomen in de lijn 'herwaarderingsreserve voor portefeuilles afgedekt tegen renterisico' in de balans om de boekwaarde van de lening te corrigeren.

Het verschil tussen de reële waarde en de boekwaarde van de afgedekte hypotheekleningen en commerciële leningen bij de aanvang van de hedge relatie wordt omgekeerd afgeschreven over de resterende looptijd van het afgedekte instrument en wordt eveneens verantwoord in de lijn 'herwaarderingsreserve voor portefeuilles afgedekt tegen renterisico' in de balans.

Via kasstroomafdekkingen ('CFH'), dekt BNP Paribas Fortis op portefeuillebasis ook de cash flows af van de toekomstige productie van leningen met vaste rentevoet door het gebruik van 'constant maturity swaps', 'swaptions' en 'collars'. Een constant maturity swap is een swap die de aankoper toelaat de 'duration' van de ontvangen geldstromen vast te leggen op een swap.

De 'constant maturity swaps' zijn afgesloten met externe tegenpartijen tegen de markttarieven van toepassing op het ogenblik van de transactie.

Elders past BNP Paribas Fortis ook 'micro-cash flow hedge' toe om de blootstelling aan de variabiliteit in kasstromen die voortvloeien uit een inflatie gelinkte lening van Fortis Lease, af te dekken. BNP Paribas Fortis gebruikt inflatiewaps als afdekkingsinstrument.

BNPP Fortis heeft een Specialised Finance activiteiten overgenomen van BNPP. De posities in GBP en USD vormen onderdeel van een 'Macro Cash Flow Hedge'. De verwachte kasstromen zijn afgedekt met 'cross currency swaps'.

Wijzigingen in de reële waarde van afdekkingsinstrumenten worden verantwoord in het eigen vermogen onder de lijn 'Wijzigingen in de reële waarde van activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogen – Financiële hedgingderivaten'. Ineffectieve afdekkingen worden direct verantwoord in de resultatenrekening.

Uitsplitsing van de financiële leaseverrichtingen

In miljoenen euro's	31 december 2013	31 december 2012
Bruto-investering	12.968	14.659
Te ontvangen binnen het jaar	4.153	4.866
Te ontvangen na 1 jaar, maar binnen de 5 jaar	6.843	7.699
Te ontvangen na 5 jaar	1.972	2.094
Niet verworven financieringsbaten	(1.685)	(1.886)
Netto-investering voor bijzondere waardeverminderingen	11.283	12.773
Te ontvangen binnen het jaar	3.643	4.238
Te ontvangen na 1 jaar, maar binnen de 5 jaar	6.011	6.778
Te ontvangen na 5 jaar	1.629	1.757
Bijzondere waardeverminderingen	(430)	(501)
Netto-investering na bijzondere waardeverminderingen	10.853	12.272

Schulden aan klanten

In miljoenen euro's	31 december 2013	31 december 2012
Zichtrekeningen	59.727	50.648
Termijnrekeningen en kasbons	36.943	34.067
Gereguleerde Belgische spaardeposito's	64.139	61.489
Terugkoopovereenkomsten	30	42
TOTAAL SCHULDEN AAN KLANTEN	160.839	146.246

Terugkoopverrichtingen worden deels beheerd op handelsbasis en worden gerapporteerd binnen de kolom 'Portefeuille aangehouden voor handelsdoeleinden' in noot 5.a 'Financiële activa, financiële verplichtingen en derivaten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening'. Een ander deel van deze activiteiten wordt beheerd op een 'accrued' basis en gerapporteerd onder 'schulden aan/vorderingen op kredietinstellingen' en 'schulden aan/vorderingen op klanten'. Deze activiteit werd overgenomen door het Treasury departement die nu als enige verantwoordelijk is voor de financiering van BNP Paribas Fortis.

Bovendien heeft BNP Paribas Fortis ook beslist om 'macro fair value hedge accounting' toe te passen op zichtrekeningen en

spaarrekeningen ontvangen in de Belgische markt van Retail en Private Banking klanten van BNP Paribas Fortis. Het doel van de Bank is om het renterisico op zicht- en spaarrekeningen af te dekken door de aankoop van renteswaps. Zicht- en spaarrekeningen worden aangewezen als de afgedekte positie en vormen een portefeuille. De afdekkingsrelatie wordt beschouwd als een 'macro fair value hedge'.

Zoals vereist door de 'hedge accounting'-principes, wordt de waardering van zichtrekeningen en spaarrekeningen en renteswaps verantwoord tegen reële waarde in de resultatenrekening.

5.h Schuldbewijzen en achtergestelde schulden

Deze noot behandelt alle schuldbewijzen en achtergestelde verplichtingen aan geamortiseerde kostprijs. Schuldbewijzen en achtergestelde verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening worden

opgenomen in noot 5.a. 'Financiële activa, financiële verplichtingen en derivaten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening'.

Schuldbewijzen aan geamortiseerde kostprijs

In miljoenen euro's	31 december 2013	31 december 2012
Verhandelbare schuldbewijzen en andere schuldbewijzen	15.580	22.135
Obligatieleningen	338	269
TOTAAL SCHULDBEWIJZEN	15.918	22.404

Schuldbewijzen en achtergestelde schulden tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening

In miljoenen euro's	31 december 2013	Aanvaard bedrag Tier 1	Aanvaard bedrag Tier 2	31 december 2012
Schuldbewijzen	4.159			4.425
Achtergestelde schulden	1.485	241	536	2.306

Achtergestelde leningen aan geamortiseerde kostprijs

In miljoenen euro's	31 december 2013	Aanvaard bedrag Tier 1	Aanvaard bedrag Tier 2	31 december 2012
Terugbetaalbare achtergestelde schulden	5.148		3.346	6.393
Eeuwigdurende achtergestelde schulden	1.136	1.000	123	1.143
TOTAAL ACHTERGESTELDE SCHULDEN GEWAARDEERD AAN GEAMORTISEERDE KOSTPRIJS	6.284			7.536

Hybride innovatieve Tier 1-leningen rechtstreeks uitgegeven door BNP Paribas Fortis

In 2004 heeft BNP Paribas Fortis rechtstreeks eeuwigdurende hybride obligatieleningen uitgegeven voor een nominaal bedrag van EUR 1 miljard met een coupon van 4,625% tot 27 oktober 2014 en daarna driemaands Euro Reference Rate + 1,70%.

Ze zijn geheel terugbetaalbaar (en niet gedeeltelijk) naar keuze van de emittent na 10 jaar. De obligaties profiteren van een 'Support Agreement' aangegaan door Ageas N.V.

Overige achtergestelde schulden

BNP Paribas Fortis dekt het renterisico van achtergestelde schulden met vaste rente op portefeuillebasis ('macro fair value hedge') af door gebruik te maken van renteswaps.

Van de achtergestelde schulden met deze kenmerken wordt een portefeuille gevormd die aangeduid wordt voor hedge accounting. Achtergestelde schulden opgenomen in een portefeuille-afdekking voor renterisico moeten dezelfde risicokenmerken hebben. De kasstromen worden toegewezen aan maandelijkse intervallen op basis van de contractuele vervalddata.

De afdekkingsinstrumenten zijn 'plain vanilla'-renteswaps gesloten met externe tegenpartijen tegen de markttarieven op de datum van de transactie. Wijzigingen in de reële waarde worden opgenomen in de resultatenrekening.

Wijzigingen in de reële waarde van de achtergestelde schulden die het gevolg zijn van het afgedekte renterisico worden opgenomen in de lijn 'herwaarderingsreserve voor portefeuilles afgedekt

tegen renterisico' in de balans teneinde de boekwaarde van de achtergestelde schulden te corrigeren.

Het verschil tussen de reële waarde en de boekwaarde van de afgedekte achtergestelde schulden bij de aanvang van de afdekking wordt afgeschreven over de resterende looptijd van het afgedekte instrument en wordt eveneens verantwoord in de lijn 'herwaarderingsreserve voor portefeuilles afgedekt tegen renterisico' in de balans.

5.i Financiële activa tot einde looptijd aangehouden

In miljoenen euro's	31 december 2013		31 december 2012	
	Netto	waarvan afschrijvingen	Netto	waarvan afschrijvingen
Schatkistcertificaten en staatsobligaties	322		273	
Andere vastrentende effecten	945		1.212	
TOTAAL FINANCIËLE ACTIVA AANGEHOUDEN TOT EINDE LOOPTIJD	1.267		1.485	

5.j Actuele en uitgestelde belastingen

In miljoenen euro's	31 december 2013	31 december 2012
Actuele belastingen	193	120
Uitgestelde belastingen	3.582	3.730
ACTUELE EN UITGESTELDE BELASTINGSVORDERINGEN	3.775	3.850
Actuele belastingen	240	223
Uitgestelde belastingen	552	589
ACTUELE EN UITGESTELDE BELASTINGSVERPLICHTINGEN	792	812

Wijzigingen in de uitgestelde belastingen tijdens de periode

In miljoenen euro's	Boekjaar 2013	Boekjaar 2012
UITGESTELDE NETTOBELASTINGEN AAN HET BEGIN VAN DE PERIODE	3.141	3.970
Baten (lasten) van uitgestelde belastingen (noot 2.g)	(216)	237
Wijzigingen in de uitgestelde belastingen met betrekking tot de herwaardering en de terugname via de resultatenrekening van herwaarderingen van voor verkoop beschikbare activa	106	(1.346)
Wijzigingen in de uitgestelde belastingen met betrekking tot de herwaardering en de terugname via de resultatenrekening van herwaarderingen van hedgingderivaten	30	(34)
Wijzigingen in de uitgestelde belastingen met betrekking tot de opname van actuariële winsten en verliezen voor de pensioenuitkeringen in niet-recycleerbare OCI	(40)	18
Wijzigingen in wisselkoersen en overige	9	296
UITGESTELDE NETTOBELASTINGEN AAN HET EINDE VAN DE PERIODE	3.030	3.141

Verdeling van de uitgestelde belastingen naar herkomst

In miljoenen euro's	31 december 2013	31 december 2012
Voor verkoop beschikbare financiële activa	(414)	(540)
Hedging derivaten	470	662
Niet-gerealiseerde reserve voor financiële lease	(232)	(295)
Voorzieningen voor sociale verplichtingen	172	187
Voorzieningen voor kredietrisico	668	588
Overige elementen	41	1
Overdraagbare fiscale verliezen	2.325	2.538
UITGESTELDE NETTOBELASTINGEN	3.030	3.141
<i>waarvan</i>		
<i>uitgestelde belastingvorderingen</i>	<i>3.582</i>	<i>3.730</i>
<i>uitgestelde belastingverplichtingen</i>	<i>(552)</i>	<i>(589)</i>

Om de grootte van de overdraagbare fiscale verliezen opgenomen als activa te bepalen voert BNP Paribas Fortis elk jaar een specifieke analyse van elke relevante entiteit door op basis van het toe te passen fiscale regime – rekening houdend met verliezen die beperkt in de tijd overdraagbaar zijn – en een realistische projectie van hun toekomstige opbrengsten en kosten in lijn met hun businessplan. De niet-verantwoorde overdraagbare verliezen

bedroegen EUR 1.142 miljoen op 31 december 2013 vergeleken met EUR 1.210 miljoen op 31 december 2012.

Voor de belangrijkste entiteiten worden hieronder de uitgestelde nettobelastingsvorderingen per 31 december 2013, de wettelijke beperkingen inzake de overdraagbaarheid van de fiscale verliezen en de verwachte recuperatieperiode weergegeven.

In miljoenen euro's	31 december 2013	Statutaire limieten voor de carryforwards	Verwachte recuperatieperiode
BNP Paribas Fortis (zonder bijkantoren)	2.796	onbeperkt	8 jaar
Esmée	151	onbeperkt	8 jaar
Bass	168	onbeperkt	8 jaar
Bijkantoor in de VS	63	20 jaar	14 jaar
Overige	404	-	-
TOTAAL NETTO UITGESTELDE BELASTINGSVORDERINGEN	3.582		

In miljoenen euro's	31 december 2012	Statutaire limieten voor de carryforwards	Verwachte recuperatieperiode
BNP Paribas Fortis (zonder bijkantoren)	3.108	onbeperkt	10 jaar
Esmée	82	onbeperkt	10 jaar
Bass	157	onbeperkt	10 jaar
Bijkantoor in de VS	62	20 jaar	15 jaar
Overige	321	-	-
TOTAAL NETTO UITGESTELDE BELASTINGSVORDERINGEN	3.730		

Met betrekking tot BNP Paribas Fortis bedragen de uitgestelde nettobelastingsvorderingen EUR 2.801 miljoen en deze zijn samengesteld uit overdraagbare verliezen van EUR 2.250 miljoen, tijdelijke verschillen als gevolg van wijzigingen in de reële waarde verantwoord in het eigen vermogen (die voornamelijk betrekking hebben op de portefeuille 'voor verkoop beschikbaar') voor EUR 111 miljoen en overige tijdelijke verschillen (onder andere gekoppeld aan bijzondere waardeverminderingen) voor EUR 440 miljoen.

Bass en Esmée zijn effectiseringsvehikels van BNP Paribas Fortis. De wijzigingen in reële waarde van de derivaten die het renterisico in deze entiteiten afdekken zijn volledig gespiegeld in BNP Paribas Fortis. De uitstaande uitgestelde belasting in deze entiteiten bestaat uit tijdelijke verschillen, die als volledig gedekt worden beschouwd door het businessplan van BNP Paribas Fortis.

5.k Overlopende rekeningen en overige activa/verplichtingen

In miljoenen euro's	31 december 2013	31 december 2012
Gestorte garantiedeposito's en gevormde borgstellingen	1.948	4.515
Vereffeningrekeningen met betrekking tot effectentransacties	423	372
Incassorekeningen	35	42
Te ontvangen baten en vooruitbetaalde lasten	283	361
Overige vorderingen en diverse activa	4.554	4.712
TOTAAL OVERLOPENDE REKENINGEN EN OVERIGE ACTIVA	7.243	10.002
Verkregen garantiedeposito's	1.403	4.320
Vereffeningrekeningen met betrekking tot effectentransacties	362	227
Incassorekeningen	44	52
Toe te rekenen lasten en over te dragen baten	932	718
Overige te betalen posten en overige verplichtingen	4.005	2.773
TOTAAL OVERLOPENDE REKENINGEN EN OVERIGE VERPLICHTINGEN	6.746	8.090

Garantiedeposito's en betaalde/ontvangen bankgaranties omvatten voornamelijk de 'margin calls' in verband met de verrichtingen op derivaten en terugkoopovereenkomsten.

De post 'vereffeningrekeningen met betrekking tot effectentransacties' bevat de tijdelijke verschillen tussen de bedragen op de transactiedatum en afwikkelingsdatum voor aan- en verkopen

van financiële activa met verplichte levering binnen een tijdsbestek (voorgeschreven door regelgeving of marktconventie) die worden geboekt op de transactiedatum, zijnde de datum waarop BNP Paribas Fortis toetreedt tot de contractuele bepalingen van het instrument. De tijdelijke verkopen van effecten evenals verkopen van uitgeleende effecten worden echter verantwoord op afwikkelingsdatum.

5.l Deelnemingen in ondernemingen waarop de vermogensmutatiemethode wordt toegepast

De volgende tabel toont per 31 december 2013 de deelnemingen in ondernemingen waarop de vermogensmutatie wordt toegepast:

In miljoenen euro's	31 december 2013	31 december 2012
AG insurance	1.462	1.600
BNP Paribas Investment Partners S.A.	1.130	1.498
BNP Paribas Lease group	126	148
Cardif Luxembourg Vie	80	74
Fortis Commercial Finance GmbH		20
Fortis Commercial Finance Ltd		26
Fortis Bank Malta Ltd		(10)
Immob Sauvenière SA	20	20
Cronos Holding Company Ltd	77	63
Alpha Murcia Holding BV	77	77
Overige	35	45
DEELNEMINGEN IN ONDERNEMINGEN WAAROP DE VERMOGENSMUTATIE WORDT TOEGEPAST	3.007	3.561

De volgende tabel toont de statutaire financiële gegevens van de holdingentiteiten voor de belangrijkste ondernemingen waarop de vermogensmutatie wordt toegepast:

In miljoenen euro's	Land	Totaal activa	Nettobaten van het bankbedrijf	Nettoresultaat
BNP Paribas Investment Partners S.A. ¹	Frankrijk	4.103	145	36
AG insurance ²	België	61.249	6.823	435

¹ Gegevens per 31 december 2013. ² Gegevens per 31 december 2012.

In overeenstemming met IFRS, is het vereist om op het eind van elke verslagperiode na te gaan of er een objectieve aanwijzing bestaat dat een investering in een geassocieerde deelneming onderhevig is aan een bijzondere waardevermindering of niet. Er is sprake van een objectieve aanwijzing voor een bijzondere waardevermindering als er gebeurtenissen hebben plaatsgevonden tijdens de periode, die een negatieve invloed hebben op de geschatte toekomstige kasstromen die gegenereerd worden door de investering. In dat geval wordt, in overeenstemming met IAS 36, de volledige boekwaarde van de investering getoetst op bijzondere waardeverminderingen door de boekwaarde te vergelijken met de realiseerbare waarde, die de hoogste waarde is van de reële waarde min verkoopkosten en de gebruikswaarde, te vergelijken met de boekwaarde.

Op 31 december 2013 waren er geen objectieve aanwijzingen voor een bijzondere waardevermindering op investeringen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures, behalve voor de investering in activiteiten van asset management. Deze investering bleef lijden onder de moeilijke financiële omgeving in de asset management sector. De huidige marktvoorwaarden zetten de winstgevendheid van vele vermogensbeheerders onder druk terwijl de toekomstige winstperspectieven ook nog steeds onzeker zijn.

Bijgevolg werd deze investering getoetst op bijzondere waardeverminderingen door de boekwaarde te vergelijken met de gebruikswaarde. De waarderingsaanpak is een klassieke DDM-analyse (discounted dividend-model) die afgestemd is op de methodologie toegepast op het niveau van BNP Paribas Groep.

De DDM-analyse werd toegepast op het meerjarenplan voorzien door de business voor de komende vijf jaar, verder eeuwigdurend geëxtrapoleerd om een restwaarde te berekenen waarbij de perpetuele groeiratio is vastgesteld op het niveau van de verwachte inflatieratio van 2% op lange termijn.

Het plan voor de periode 2014-2018 anticipeert eerst een daling in de opbrengsten die belangrijke netto kasuitstromen in 2013 weerspiegelen, nadien gevolgd door een progressieve stijging om zo het huidige niveau opnieuw te bereiken. Op middellange tot lange termijn wordt er verwacht dat de onderneming zal profiteren van een gestabiliseerde omgeving en opnieuw in staat zal zijn om opbrengsten te genereren uit normale marktprestaties. Aan de kostenzijde zou het algemeen programma van kostenbesparingen geïnitieerd door BNP Paribas Groep en in het bijzonder het specifieke plan dat ingevoerd wordt door de onderneming, leiden tot een netto kostenvermindering over de eerste jaren en de 'cost/income'-ratio moet daarna strikt onder controle worden gehouden. De perpetuele groeiratio is vastgelegd op 2%, het niveau van de verwachte inflatie op lange termijn.

De test houdt rekening met een kapitaalkost van 9,1%, in lijn met de gangbare marktstandaarden (de kapitaalkost gebruikt in 2012 stond op 10,4%). Andere essentiële parameters omvatten de 'cost/income'-ratio, het belastingspercentage en de groeiratio's van opbrengsten en kosten. Deze parameters zijn specifiek voor de business.

De notioneel toegewezen kapitaalcijfers zijn vastgelegd op 7% van de risicogewogen activa. Dergelijke beperking voldoet aan de wettelijke vereisten van toepassing op een bank en is consistent met het feit dat deze vermogensbeheerder eigendom is van een bank.

Op basis van het bovenstaande, bleek dat de boekwaarde van de investering lager was dan de realiseerbare waarde. Dit leidt tot een bijzondere waardevermindering van EUR (446) miljoen. Deze bijzondere waardevermindering wordt gerapporteerd in de geconsolideerde resultatenrekening onder de rubriek 'Aandeel in het nettoresultaat van ondernemingen waarop vermogensmutatie wordt toegepast'.

Vorig jaar, op 31 december 2012, toonde de toetsing op bijzondere waardeverminderingen al aan dat voor de investering in deze vermogensbeheerder de realiseerbare waarde lager was dan de boekwaarde van de investering en dit gaf aanleiding tot een eerste bijzondere waardevermindering van EUR (470) miljoen.

De volgende tabel toont de gevoeligheid van de geschatte waarde van de investering aan de belangrijkste assumpties:

In miljoenen euro's	31 december 2013
	BNPP IP
Kapitaalkost	
Nadelige wijziging (+10 basispunten)	(11)
Positieve wijziging (-10 basispunten)	11
Cost/income ratio	
Nadelige wijziging (+1%)	(24)
Positieve wijziging (-1%)	24
Langetermijn groei ratio	
Nadelige wijziging (-50 basispunten)	(36)
Positieve wijziging (+50 basispunten)	41

Wat betreft de investering in AG Insurance, werd er een analyse uitgevoerd en geconcludeerd dat er geen bijzondere waardeverminderingen werden geïdentificeerd per 31 december 2013.

5.m Materiële en immateriële vaste activa en vastgoedbeleggingen

	31 december 2013			31 december 2012		
	Bruto boekwaarde	Som van afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	Netto boekwaarde	Bruto boekwaarde	Som van afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	Netto boekwaarde
VASTGOEDBELEGGINGEN	530	(168)	362	650	(152)	498
Terreinen en gebouwen	2.194	(1.079)	1.115	2.079	(1.011)	1.068
Installaties, machines en uitrustingen	1.287	(960)	327	1.211	(915)	296
Vaste activa verhuurd als verhuurder onder operationele leasing	731	(340)	391	728	(325)	403
Overige vaste activa	399	(217)	182	392	(202)	190
MATERIËLE VASTE ACTIVA	4.611	(2.596)	2.015	4.410	(2.453)	1.957
Aangekochte software	334	(279)	55	298	(261)	37
Software, ontwikkeld door de onderneming	163	(116)	47	184	(142)	41
Overige immateriële vaste activa	116	(60)	56	97	(65)	31
IMMATERIËLE VASTE ACTIVA	613	(455)	158	579	(468)	109

Vastgoedbeleggingen

De geschatte reële waarde van vastgoedbeleggingen geboekt aan historische kostprijs op 31 december 2013 bedroeg EUR 388 miljoen, te vergelijken met EUR 501 miljoen op 31 december 2012.

Operationele leasing

Operationele leasing en transacties in vastgoedbeleggingen zijn in bepaalde gevallen onderworpen aan overeenkomsten die voorzien in de volgende minimale toekomstige betalingen:

In miljoenen euro's	31 december 2013	31 december 2012
Minimum te ontvangen toekomstige betalingen uit niet-opzegbare contracten	650	712
<i>Te ontvangen binnen het jaar</i>	<i>176</i>	<i>194</i>
<i>Te ontvangen na 1 jaar maar binnen de 5 jaar</i>	<i>399</i>	<i>439</i>
<i>Te ontvangen na 5 jaar</i>	<i>75</i>	<i>79</i>

Te ontvangen toekomstige minimale leasebetalingen onder niet-opzegbare lease-overeenkomsten omvatten de betalingen die de huurder dient te maken tijdens de leaseperiode.

Immateriële vaste activa

De overige immateriële vaste activa bestaan uit erfpachtrechten, goodwill en handelsmerken verworven door BNP Paribas Fortis.

Over het algemeen wordt software afgeschreven over maximaal vijf jaar en hebben overige immateriële vaste activa een verwachte economische levensduur van maximaal 10 jaar.

Met uitzondering van goodwill (zie noot 5.n 'Goodwill') en immateriële activa gerelateerd aan de overdracht van activiteiten door BNP Paribas aan BNP Paribas Fortis zijn er geen immateriële vaste activa met een onbeperkte economische levensduur. De vergoedingen betaald door BNP Paribas Fortis aan BNP Paribas voor de overdracht van de Corporate en Transaction Banking Europe (CTBE) portefeuille, door de Portugese, Duitse, Engelse en Spaanse bijkantoren van BNP Paribas aan de bijkantoren van BNP Paribas Fortis, worden beschouwd als overige immateriële vaste activa met onbeperkte levensduur (EUR 32 miljoen). De immateriële activa met onbeperkte levensduur worden niet afgeschreven, maar ondergaan een test om te oordelen of een bijzondere waardevermindering dient plaats te vinden door hun netto boekwaarde te vergelijken met de realiseerbare waarde. Op 31 december 2012 werden de immateriële activa van CTBE erkend in de Portugese en Britse bijkantoren van BNP Paribas Fortis volledig afgewaardeerd (impact: EUR 10 miljoen).

Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen

Netto afschrijvingslasten voor het boekjaar eindigend op 31 december 2013 bedroegen EUR 212 miljoen, tegen EUR 236 miljoen voor het boekjaar eindigend op 31 december 2012.

De terugname van provisies voor bijzondere waardeverminderingen op materiële en immateriële vaste activa geboekt in de resultatenrekening bedroeg EUR 7 miljoen op 31 december 2013, tegenover een terugname van EUR 10 miljoen op 31 december 2012.

5.n Goodwill

In miljoenen euro's	Boekjaar 2013	Boekjaar 2012
BOEKWAARDE AAN HET BEGIN VAN DE PERIODE	347	192
Aankopen	195	150
Verkopen	(173)	
Bijzondere waardeverminderingen, opgenomen tijdens de periode		
Omrekeningsverschillen	(51)	2
Overige wijzigingen		3
BOEKWAARDE AAN HET EINDE VAN DE PERIODE	318	347
<i>waarvan</i>		
<i>brutoboekwaarde</i>	<i>669</i>	<i>698</i>
<i>som van de bijzondere waardeverminderingen aan het einde van de periode</i>	<i>(351)</i>	<i>(351)</i>

De lijnen 'aankopen' en 'verkopen' hebben voornamelijk betrekking op de verwerving van de exclusieve controle over de TEB-entiteiten.

Het wisselkoersverschil voor deze nieuwe goodwill bedroeg EUR (39) miljoen, inbegrepen in de lijn 'Omrekeningsverschillen'. De nieuwe globale goodwill bedraagt EUR 156 miljoen.

Als gevolg hiervan is de historische goodwill op de TEB-entiteiten niet langer opgenomen en vervangen door een globale goodwill.

Meer informatie is terug te vinden in de noot 8.b 'Bedrijfscombinaties'.

De goodwill per kasstroomgenererende eenheid op 31 december 2013 is als volgt:

In miljoenen euro's	Nettobedrag		Brutobedrag		Waardeverminderingen		Cumulatieve waardeverminderingen	
	31 december 2013	31 december 2012	31 december 2013	31 december 2012	31 december 2013	31 december 2012	31 december 2013	31 december 2012
BNP Paribas Fortis in België	28	28	28	28				
Alpha Crédit	22	22	22	22				
Fortis Commercial Finance	6	6	6	6				
BNP Paribas Fortis in Luxemburg	134	146	146	158			(12)	(12)
SADE		12	12	12			(12)	(12)
Leasing (BPLS)	134	146	134	146				
Fundamentum Asset Management								
BNP Paribas Fortis in andere landen	156	173	495	512			(339)	(339)
Dominet			206	206			(206)	(206)
Margaret Inc.			102	102			(102)	(102)
Von Essen KG Bank			28	28			(28)	(28)
TEB Bank (volledige consolidatie)	156		156					
TEB Bank		173		173				
Overige			3	3			(3)	(3)
TOTAAL	318	347	669	698			(351)	(351)

BNP Paribas Fortis heeft al haar activiteiten opgesplitst in kasstroomgenererende eenheden die de rapporteringsentiteiten van BNP Paribas Fortis vertegenwoordigen. De splitsing is consistent met de organisatorische structuur en beheersmethodes van BNP Paribas Fortis en weerspiegelt de onafhankelijkheid van elke rapporteringsentiteit in termen van resultaat- en beheersaanpak. Dit wordt op regelmatige basis herzien met als doel rekening te houden met gebeurtenissen die de samenstelling van de kasstroomgenererende eenheden kunnen beïnvloeden zoals acquisities, desinvesteringen en belangrijke reorganisaties.

Goodwill is toegewezen aan kasstroomgenererende eenheden. Er wordt jaarlijks, of wanneer er een aanwijzing is dat de eenheid een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan, getoetst of goodwill een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan, door het vergelijken van de boekwaarde van de eenheid met de realiseerbare waarde. Wanneer de realiseerbare waarde lager is dan de boekwaarde, dan wordt er een onomkeerbaar bijzonder waardeverminderingsverlies verantwoord en wordt de goodwill afgeschreven voor het overschot van de boekwaarde van de eenheid boven het realiseerbaar bedrag.

De realiseerbare waarde van een kasstroomgenererende eenheid kan op drie verschillende methodes gebaseerd zijn: transactie 'multiples' voor vergelijkbare businesses, gegevens over de aandelenkoersen van beursgenoteerde ondernemingen met vergelijkbare businesses, en het 'discounted dividend-model' (DDM). De DDM-methode wordt ook toegepast als er geen transactie 'multiples' voor vergelijkbare businesses of aandelenkoersen voor beursgenoteerde ondernemingen met vergelijkbare businesses beschikbaar zijn.

Het DDM-model wordt toegepast op het businessplan op middellange termijn voor vijf jaar, verder eeuwigdurend geëxtrapoleerd om een restwaarde te berekenen waarbij de perpetuele groeiratio is vastgesteld op het niveau van de verwachte inflatieratio van 2% op lange termijn.

De testen houden rekening met de kapitaalkost op basis van een risicovrije rentevoet plus een risicopremie specifiek aan de business. Andere essentiële parameters omvatten de 'cost/income'-ratio en de groeiratio. Deze parameters zijn specifiek voor elke business.

De notioneel toegewezen kapitaalcijfers zijn vastgesteld op 7% van de risicogewogen activa. Het percentage van het geïnvesteerd vermogen voldoet aan de wettelijke vereisten.

Alpha Crédit

Een 'discounted dividend-model' (DDM) werd gebruikt voor de bepaling van de gebruikswaarde. Een meerjarenplan werd afgeleverd door Alpha Crédit en is afgestemd op de commerciële strategie van BNP Paribas.

De inkomsten van Alpha Crédit stegen in 2013 dankzij het nieuwe marktaandeel en ondanks een competitieve kredietmarkt voor consumenten. Het wordt verwacht dat de inkomsten verder zullen blijven groeien maar trager. Een algemeen programma van kostenbesparingen geïnitieerd door BNP Paribas Groep, alsook initiatieven gelanceerd door Alpha Crédit zullen het kostenniveau laag houden.

Op 31 december 2013, met een kapitaalkost van 10,14% en rekening houdend met toekomstige kapitaalvereisten om de groei te financieren, leidde de winstperspectieven van Alpha Crédit voor het meerjarenplan (2014-2018) en de residuele periode (na 2018), tot een realiseerbare waarde van de investering in Alpha Crédit die hoger is dan haar boekwaarde. Daarom is er geen bijzondere waardevermindering nodig.

Leasing entities (BPLS)

Een 'discounted dividend-model' (DDM) werd gebruikt voor de bepaling van de gebruikswaarde. Een meerjarenplan werd afgeleverd door BPLS en is afgestemd op de commerciële strategie van BNP Paribas.

Het meerjarenplan anticipeert een daling van de opbrengsten voor 2014, gevolgd door een terugkeer naar een matige groei van de opbrengsten en kosten in 2014 en erna. Het algemeen programma van kostenbesparingen geïnitieerd door BNP Paribas Groep wordt gezien als een belangrijk element om het laag kostenniveau te behouden.

Met een kapitaalkost van 8,80% en rekening houdend met toekomstige kapitaalvereisten om de groei te financieren, leidden de winstperspectieven van BPLS voor het meerjarenplan (2014-2018) en de residuele periode (na 2018), tot een realiseerbare waarde van de investering in leasingentiteiten die hoger is dan de boekwaarde. Daarom is er geen bijzondere waardevermindering nodig.

Türk Ekonomi Bankasi (TEB)

In december 2013 zorgde een wijziging in de aandeelhoudersovereenkomst tussen de TEB-partners ervoor dat BNP Paribas Fortis (en BNP Paribas) volledige controle heeft verworven over TEB. Deze wijziging in controle leidde tot een wijziging in de consolidatiemethodologie van TEB in het geconsolideerd jaarverslag van BNP Paribas Fortis van een proportionele consolidatie (59%) naar een volledige consolidatie (100%) met de erkenning van minderheidsbelangen.

Boekhoudkundig werd de transactie beschouwd als een bedrijfscombinatie in stappen, ook wel stapsgewijze overname genaamd, waarbij de overnamemethode werd toegepast. De wijziging in consolidatiemethode leidde met andere woorden tot dezelfde boekhoudkundige verwerking als wanneer de participatie zou verkocht worden en terug verworven. De nieuwe goodwill die voortvloeide uit deze transactie bedroeg EUR 156 miljoen.

Deze goodwill werd tijdens het eerste jaar niet getoetst op een bijzondere waardevermindering in overeenstemming met IFRS.

Meer details over deze transactie zijn beschikbaar in noot 8.b 'Bedrijfscombinaties'.

Gevoeligheden

De onderstaande tabel toont de gevoeligheid van de belangrijkste waarderingen van goodwill tot een wijziging van 10 basispunten in de kapitaalkost en een wijziging van 1% in de 'cost/income'-ratio en in het duurzaam groeipercentage.

In miljoenen euro's	31 december 2013	
	Alpha Crédit	BPLS
Kapitaalkost		
Nadelige wijziging (+10 basispunten)	(3)	(41)
Positieve wijziging (-10 basispunten)	3	43
Cost/income ratio		
Nadelige wijziging (+1%)	(8)	(72)
Positieve wijziging (-1%)	8	72
Langetermijn groeiratio		
Nadelige wijziging (-50 basispunten)	(11)	(143)
Positieve wijziging (+50 basispunten)	12	165

Voor elke kasstroomgenererende eenheid hierboven vermeld zijn er geen gronden voor een bijzondere waardevermindering van goodwill zelfs als de drie meest ongunstige scenario's opgenomen in de tabel worden toegepast bij de toetsing op bijzondere waardeverminderingen.

5.0 Voorzieningen voor risico's en kosten

In miljoenen euro's	31 december 2012	Nettodotatie aan voorzieningen	Gebruikte voorzieningen	Wijzigingen in waarde opgenomen in het eigen vermogen	Wijzigingen in wisselkoersen en overige wijzigingen	31 december 2013
Voorzieningen voor personeelsvoordelen (noot 7.b)	3.626	60	(23)	(128)	50	3.583
<i>waarvan voordelen na uitdiensttreding (noot 7.b.1)</i>	3.130	1	(3)	(126)	48	3.049
<i>waarvan gezondheidszorgregelingen na uitdiensttreding (noot 7.b.1)</i>	79	(3)		(2)		73
<i>waarvan voorzieningen voor andere langetermijnvergoedingen (noot 7.b.2)</i>	125	3	(8)		6	126
<i>waarvan voorzieningen voor vrijwillig vertrek, vervroegde pensioneringsplannen en aanpassing personeelsbezettingplan (noot 7.b.3)</i>	292	59	(12)		(4)	335
Voorzieningen voor woningspaarrekeningen en -plannen						
Voorzieningen voor buitenbalansverbintenissen (noot 2.f)	127	82			4	213
Voorzieningen voor geschillen	39	1	(3)		5	43
Voorzieningen voor risico's en kosten	302	29	(45)		(14)	272
Totaal voorzieningen voor risico's en kosten	4.094	172	(71)	(128)	45	4.111

5.p Overdrachten van financiële activa

BNP Paribas Fortis gaat transacties aan waarbij financiële activa gerapporteerd op de balans worden overgedragen. Bijgevolg komen deze overgedragen activa in aanmerking voor een volledige verwijdering van de balans of blijven deze overgedragen activa op de balans gerapporteerd in de mate van een voortdurende betrokkenheid. Meer informatie is opgenomen in noot 1. 'Samenvatting van de belangrijkste grondslagen voor financiële verslaggeving'.

Financiële activa die BNP Paribas Fortis heeft overgedragen, maar niet volledig verwijderd van de balans bestaan in de eerste plaats uit effecten die tijdelijk worden verkocht in terugkoopovereenkomsten of stock lending-transacties, en ge-effectiseerde activa. Verbonden verplichtingen bevatten bedragen erkend als schulden of deposito's ontvangen in terugkoopovereenkomsten en stock lending-transacties, en de effectisering gekocht door derden.

Effectenleningen en terugkoopovereenkomsten

In miljoenen euro's	31 december 2013		31 december 2012	
	Boekwaarde van het overgedragen actief	Boekwaarde van de daarmee verbonden verplichtingen	Boekwaarde van het overgedragen actief	Boekwaarde van de daarmee verbonden verplichtingen
Effectenuitleentransacties				
Voor verkoop beschikbare financiële activa			248	
Terugkoopovereenkomsten				
Effecten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	2.409	2.397	841	838
Effecten geclassificeerd als leningen en vorderingen	345	345	519	519
Voor verkoop beschikbare financiële activa	3.458	3.446	1.398	1.398
Totaal	6.212	6.188	3.006	2.755

Effectiseringstransacties gedeeltelijk geherfinancierd door externe investeerders, waarbij het beroep is beperkt tot de overgedragen activa

In miljoenen euro's	31 december 2013					31 december 2012				
	Boekwaarde van het overgedragen actief	Boekwaarde van de daarmee verbonden verplichtingen	Reële waarde van de overgedragen activa	Reële waarde van de daarmee verbonden verplichtingen	Nettopositie	Boekwaarde van het overgedragen actief	Boekwaarde van de daarmee verbonden verplichtingen	Reële waarde van de overgedragen activa	Reële waarde van de daarmee verbonden verplichtingen	Nettopositie
Effectisering										
Leningen en vorderingen	37.534	3.603	39.680	3.584	36.096	34.011	1.276	37.911	1.174	36.738
Totaal	37.534	3.603	39.680	3.584	36.096	34.011	1.276	37.911	1.174	36.738

Er zijn geen significante overdrachten die leiden tot gedeeltelijke of volledige verwijdering van de balans van de financiële activa, waarin BNP Paribas Fortis een voortdurende betrokkenheid heeft.

5.q Saldering van financiële activa en financiële verplichtingen

De volgende tabel geeft de bedragen weer van de financiële activa en verplichtingen voor en na saldering. Deze informatie, vereist door de wijziging aan IFRS 7 'Financiële instrumenten: Informatieverschaffing' die van toepassing is vanaf 1 januari 2013, heeft als doel de vergelijkbaarheid mogelijk te maken met de toegepaste boekhoudkundige verwerking in overeenstemming met de algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving in de Verenigde Staten (US GAAP) die op het vlak van saldering minder restrictief zijn dan IAS 32 'Financiële instrumenten: presentatie'.

'Bedragen gesaldeerd op de balans' zijn bepaald op basis van IAS 32. Dit betekent dat een financieel actief en een financiële verplichting gesaldeerd worden waarbij het nettobedrag wordt getoond op de balans als en enkel als de Groep een wettelijk afdwingbaar recht heeft om de verantwoorde bedragen te salderen en de intentie heeft om tot een afwikkeling op nettobasis te komen of tegelijkertijd het actief te realiseren en de verplichting af te wikkelen. Gesaldeerde bedragen vloeien hoofdzakelijk voort uit terugkoopovereenkomsten en afgeleide instrumenten verhandeld met clearing houses.

De impact van 'Master Netting Agreements' en gelijkaardige overeenkomsten hebben betrekking op de openstaande bedragen onder een afdwingbare overeenkomst die niet voldoen aan de salderingscriteria bepaald door IAS 32. Dit komt voor bij transacties waar saldering enkel mogelijk is in geval van wanbetaling, insolventie of faillissement van één van de partijen.

'Financiële instrumenten gegeven of ontvangen als onderpand' omvatten garantiedeposito's en effecten als onderpand verantwoord tegen reële waarde. Deze garanties kunnen enkel worden uitgeoefend in geval van wanbetaling, insolventie of faillissement van een van de partijen.

Inzake 'Master Netting Agreements' worden de garantiedeposito's ontvangen of gegeven ter compensatie van de positieve of negatieve reële waarden van financiële instrumenten verantwoord onder overlopende rekeningen en overige activa of verplichtingen op de balans.

31 december 2013						
In miljoenen euro's	Brutobedragen van financiële activa	Gesaldeerde brutobedragen op de balans	Nettobedragen van financiële activa gerapporteerd op de balans	Impact van Master Netting Agreements (MNA) en gelijkaardige overeenkomsten	Financiële instrumenten ontvangen als onderpand	Nettobedragen volgens IFRS 7 § 13 C (e)
Activa						
Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening						
Handelseffecten	3.145		3.145			3.145
Leningen	22		22			22
Terugkoopovereenkomsten	6.519	(737)	5.782	(3.141)	(2.394)	247
Instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	2.363		2.363			2.363
Financiële derivaten (inbegrepen derivaten gebruikt voor afdekkingsdoeleinden)	8.355	(15)	8.341	(3.406)	(1.566)	3.369
Leningen aan en vorderingen op klanten en kredietinstellingen	180.849	(870)	179.979	(50)	(38)	179.891
<i>waarvan terugkoopovereenkomsten</i>	<i>92</i>		<i>92</i>	<i>(50)</i>	<i>(38)</i>	<i>4</i>
Overlopende rekeningen en overige activa	7.243		7.243		(1.276)	5.967
<i>waarvan betaalde waarborgsommen</i>	<i>1.948</i>		<i>1.948</i>		<i>(1.276)</i>	<i>672</i>
Overige activa niet onderworpen aan saldering	54.588		54.588			54.588
TOTAAL ACTIVA	263.084	(1.621)	261.463	(6.597)	(5.274)	249.592

In miljoenen euro's	Brutobedragen van financiële verplichtingen	Gesaldeerde brutobedragen op de balans	Nettobedragen van de financiële verplichtingen gerapporteerd op de balans	Impact van Master Netting Agreements (MNA) en gelijkaardige overeenkomsten	Financiële instrumenten ontvangen als onderpand	Nettobedragen volgens IFRS 7 § 13 C (e)
Verplichtingen						
Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening						
Handelseffecten	1.843		1.843			1.843
Leningen						
Terugkoopovereenkomsten	10.275	(737)	9.538	(2.966)	(5.550)	1.022
Instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	6.046		6.046			6.046
Financiële derivaten (inbegrepen derivaten gebruikt voor afdekkingsdoeleinden)	6.841	(15)	6.827	(3.406)	(1.265)	2.156
Schulden aan klanten en kredietinstellingen	180.377	(869)	179.508	(225)	(422)	178.861
<i>waarvan terugkoopovereenkomsten</i>	<i>725</i>		<i>725</i>	<i>(225)</i>	<i>(422)</i>	<i>78</i>
Overlopende rekeningen en overige verplichtingen	6.746		6.746		(1.596)	5.150
<i>waarvan ontvangen waarborgsommen</i>	<i>1.403</i>		<i>1.403</i>		<i>(1.596)</i>	<i>(193)</i>
Overige verplichtingen niet onderworpen aan saldering	27.496		27.496			27.496
TOTAAL VERPLICHTINGEN	239.624	(1.621)	238.004	(6.597)	(8.833)	222.574

31 december 2012

In miljoenen euro's	Brutobedragen van de financiële activa	Gesaldeerde brutobedragen op de balans	Nettobedragen van de financiële activa gerapporteerd op de balans	Impact van Master Netting Agreements (MNA) en gelijkaardige overeenkomsten	Financiële instrumenten ontvangen als onderpand	Nettobedragen volgens IFRS 7 § 13 C (e)
Activa						
Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening						
Handelseffecten	2.185		2.185			2.185
Leningen	208		208			208
Terugkoopovereenkomsten	7.261	(812)	6.449	(2.403)	(3.436)	610
Instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	2.568		2.568			2.568
Financiële derivaten (inbegrepen derivaten gebruikt voor afdekkingsdoeleinden)	23.449	(15)	23.434	(16.289)	(4.217)	2.928
Leningen aan en vorderingen op klanten en kredietinstellingen	167.534	(1.212)	166.322	(260)	(371)	165.691
<i>waarvan terugkoopovereenkomsten</i>	<i>700</i>		<i>700</i>	<i>(260)</i>	<i>(371)</i>	<i>69</i>
Overlopende rekeningen en overige activa	10.002		10.002		(3.037)	6.965
<i>waarvan betaalde waarborgsommen</i>	<i>4.515</i>		<i>4.515</i>		<i>(3.037)</i>	<i>1.478</i>
Overige activa niet onderworpen aan saldering	61.221		61.221			61.221
TOTAAL ACTIVA	274.428	(2.039)	272.389	(18.952)	(11.061)	242.376
Verplichtingen						
Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening						
Handelseffecten	335		335			335
Leningen	31		31			31
Terugkoopovereenkomsten	5.680	(812)	4.868	(2.429)	(2.367)	72
Instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	7.282		7.282			7.282
Financiële derivaten (inbegrepen derivaten gebruikt voor afdekkingsdoeleinden)	21.154	(15)	21.139	(16.289)	(3.024)	1.826
Schulden aan klanten en kredietinstellingen	171.220	(1.212)	170.008	(233)	(212)	169.563
<i>waarvan terugkoopovereenkomsten</i>	<i>467</i>		<i>467</i>	<i>(233)</i>	<i>(212)</i>	<i>22</i>
Overlopende rekeningen en overige verplichtingen	8.090		8.090		(4.207)	3.883
<i>waarvan ontvangen waarborgsommen</i>	<i>4.320</i>		<i>4.320</i>		<i>(4.207)</i>	<i>113</i>
Overige verplichtingen niet onderworpen aan saldering	37.677		37.677			37.677
TOTAAL VERPLICHTINGEN	251.469	(2.039)	249.430	(18.951)	(9.810)	220.669

6 Financierings- en garantieverbintenissen

6.a Verstreckte en ontvangen financieringsverbintenissen

Contractuele waarde van verstreckte en ontvangen financieringsverbintenissen door BNP Paribas Fortis

In miljoenen euro's	31 december 2013	31 december 2012
Verstreckte financiële verbintenissen:		
- aan kredietinstellingen	87	2.044
- aan klanten	38.355	34.947
toegestane documentaire kredieten	35.663	34.121
overige verbintenissen tegenover klanten	2.692	826
Totaal verstreckte financiële verbintenissen	38.442	36.991
Verkregen financiële verbintenissen:		
- van kredietinstellingen	11.009	26.106
- van klanten	22	16
Totaal verkregen financiële verbintenissen	11.031	26.122

Terugkoopovereenkomsten en terugkoopovereenkomsten die boekhoudkundig verwerkt worden als verstreckte of ontvangen financieringsverbintenissen tussen de transactiedatum en de afwikkelingsdatum bedroegen respectievelijk EUR 15.527 miljoen

en EUR 1.716 miljoen per 31 december 2012. Per 31 december 2013 worden deze financieringsverbintenissen gerapporteerd als rentederivaten in overeenstemming met de grondslagen voor financiële rapportering beschreven in noot 1.d.2.

6.b Door ondertekening verstreckte garantieverbintenissen

In miljoenen euro's	31 december 2013	31 december 2012
Verstreckte garantieverbintenissen:		
- aan kredietinstellingen	6.682	15.115
- aan klanten	18.736	13.448
TOTAAL VERSTREKTE GARANTIEVERBINTENISSEN	25.418	28.563

6.c Overige garantieverbintenissen

Financiële instrumenten gegeven als onderpand

In miljoenen euro's	31 december 2013	31 december 2012
Financiële instrumenten (verhandelbare effecten en prive-vorderingen) ingediend bij centrale banken en gebruikbaar op elk moment als onderpand voor herfinancieringstransacties	12.034	14.600
- Gebruikt als onderpand bij centrale banken	2.094	5.373
- Beschikbaar voor herfinancieringstransacties	9.940	9.227
Effecten verkocht onder terugkoopovereenkomsten	9.316	5.278
Overige financiële activa gebruikt als onderpand voor transacties met banken en financiële klanten	11.979	24.655

Financiële instrumenten door BNP Paribas Fortis gegeven als onderpand en waarbij het de begunstigde is toegestaan om deze te verkopen of te herbruiken als onderpand, bedragen EUR

10.844 miljoen per 31 december 2013 (EUR 28.843 miljoen per 31 december 2012).

Financiële instrumenten ontvangen als onderpand

In miljoenen euro's	31 december 2013	31 december 2012
Financiële instrumenten ontvangen als onderpand (exclusief terugkoopovereenkomsten)	4.393	10.115
<i>waarvan instrumenten waarvoor BNP Paribas Fortis bevoegd is ze te verkopen en te herbruiken als onderpand</i>	<i>601</i>	<i>436</i>
Effecten ontvangen onder terugkoopovereenkomsten	6.138	6.724

Financiële instrumenten die BNP Paribas Fortis ontvangen heeft als onderpand of via terugkoopovereenkomsten werden door BNP Paribas Fortis effectief verkocht of herbruikt als onderpand ten belope van EUR 5.950 miljoen per 31 december 2013 (EUR 3.843 miljoen per 31 december 2012).

Financiële instrumenten gegeven of ontvangen als onderpand worden hoofdzakelijk gewaardeerd tegen reële waarde.

7 Personeelskosten en personeelsvoordelen

7.a Personeelskosten en kosten van personeelsvoordelen

In miljoenen euro's	31 december 2013	31 december 2012
Vaste en variabele vergoeding, bonussen en winstdeelname	(1.880)	(1.862)
Pensioenbonussen, pensioenkosten en sociale zekerheidsbijdragen	(695)	(672)
TOTAAL VERGOEDINGEN EN PERSONEELSKOSTEN	(2.575)	(2.534)

7.b Verplichtingen voor personeelsvoordelen

7.b.1 Voordelen na uitdiensttreding

De IAS 19-norm maakt een onderscheid tussen twee categorieën van regelingen, die elk afzonderlijk behandeld worden, afhankelijk van het risico dat door de onderneming wordt gelopen. Wanneer de verbintenis van de onderneming erin bestaat om een gedefinieerd bedrag te betalen (bijvoorbeeld uitgedrukt als een percentage van het jaarloon van de begunstigde) aan een externe organisatie die instaat voor de betaling van de prestaties op basis van de beschikbare activa voor elk lid van de regeling, dan wordt deze gezien als een toezegging van het type vaste bijdragen. Omgekeerd, wanneer de verbintenis van de onderneming erin bestaat om de financiële activa te beheren die gefinancierd worden uit de opvraging van premies bij de werknemers, en om zelf de kosten te dragen van prestaties of er het definitieve bedrag van te waarborgen afhankelijk van toekomstige gebeurtenissen, dan wordt deze gezien als een toezegging van het type vaste prestaties. Hetzelfde geldt wanneer de onderneming het beheer van de opvraging van de premies en van de betaling van de prestaties toevertrouwt aan een externe organisatie, maar zelf het risico blijft dragen dat voortvloeit uit het beheer van de activa en uit de toekomstige evolutie van de voordelen.

Pensioenregelingen op basis van toegezegde bijdragen van de BNP Paribas Fortis entiteiten

BNP Paribas Fortis heeft sinds menige jaren een beleid gevoerd, waarbij toezeggingen van het type vaste prestaties werden omgevormd naar toezeggingen van het type vaste bijdragen.

BNP Paribas Fortis draagt bij tot verscheidene toezeggingen van het type vaste prestaties in België, Turkije en Luxemburg, waarvan de meeste zijn gesloten. Nieuwe werknemers krijgen voordelen in de vorm van toezeggingen van het type vaste bijdragen aangeboden. Krachtens deze regelingen bestaat de verbintenis van de onderneming er hoofdzakelijk in om een gedefinieerd percentage van het jaarloon van de begunstigde in het pensioenplan te storten.

De bedragen die werden betaald aan Belgische en buitenlandse toezeggingen voor voordelen na uitdiensttreding van het type vaste bijdragen lopen op tot EUR 34 miljoen voor boekjaar 2013, in vergelijking met EUR 37 miljoen voor boekjaar 2012.

Bijdrage in miljoenen euro's	31 december 2013	31 december 2012
België	2	8
Turkije	25	21
Overige	8	8
TOTAAL	35	37

Pensioenregelingen op basis van vaste toezeggingen van de BNP Paribas Fortis entiteiten

In België voorziet BNP Paribas Fortis een pensioenregeling voor haar werknemers en middenkaders, die in dienst zijn getreden vóór de harmonisering van de pensioenregelingen van de Bank op 1 januari 2002, op basis van het eindloon en het aantal dienstjaren. Het plan is voorgefinancierd ten belope van 90% eind 2013 (87% eind 2012) bij de verzekeringsmaatschappij AG Insurance, waarin BNP Paribas Fortis een deelname bezit van 25%.

De hogere kaderleden genieten van een pensioenregeling, die voorziet in een kapitaal op basis van het aantal dienstjaren en het eindloon. Die regeling is voorgefinancierd ten belope van 80% (75% eind 2012) bij de verzekeringsmaatschappijen AXA Belgium en AG Insurance. Niet-gedekte verplichtingen worden erkend op de balans van BNP Paribas Fortis.

Krachtens de Belgische wetgeving is de werkgever verantwoordelijk voor een gewaarborgd minimumrendement op de pensioenregelingen van het type vaste toezeggingen. Als gevolg van deze verplichting worden deze pensioenregelingen ingedeeld als pensioenregelingen van het type vaste toezeggingen. Een jaarlijkse actuariële waardering wordt uitgevoerd voor dergelijke voordelen. Op 31 december 2013 bedroegen de financiële activa EUR 495 miljoen en de verplichtingen EUR 472 miljoen.

De verplichtingen werden individueel bepaald als het maximum van de mathematische reserves en de maximale verworven rechten. BNP Paribas Fortis voert momenteel een analyse uit van de berekeningsverschillen van zulke verplichtingen. De werkgeverscontributie bedroeg in 2013 EUR 19 miljoen.

In Turkije vervangt het pensioenregime het nationaal pensioensysteem (deze verplichtingen worden geëvalueerd op basis van de transfermodaliteiten naar de Turkse overheid) en stelt extra waarborgen in, bovenop het wettelijk minimum. Eind 2013 werden de verplichtingen in het kader van dit pensioenregime gedekt door financiële activa die worden beheerd in een externe 'foundation'; de waarde van deze financiële activa overtreffen de genomen verplichtingen, maar dit overschot mag niet voorgesteld worden als een actief van de BNP Paribas Fortis omdat het niet recupereerbaar is. De dekkingsgraad is 204% op 31 december 2013 (245% op 31 december 2012).

In sommige landen bestaan er nog steeds pensioenregelingen van het type vaste toezeggingen, die over het algemeen afgesloten worden voor nieuwe werknemers, en die gebaseerd zijn op het eindloon en het aantal dienstjaren van de werknemer.

Verbintenissen in het kader van pensioenplannen met vaste toezeggingen

Activa en verplichtingen opgenomen op de balans

In miljoenen euro's	31 december 2013			
	België	Turkije	Overige	TOTAAL
Contante waarde van de verplichtingen	2.947	238	286	3.471
<i>waarvan contante waarde van verplichtingen, volledig of gedeeltelijk gefinancierd door activa</i>	2.932	209	210	3.351
<i>waarvan contante waarde van verplichtingen, niet gefinancierd door activa</i>	15	29	76	120
Marktwaarde van fondsbeleggingen		(428)	(217)	(645)
Marktwaarde van afzonderlijke restitutierechten ¹	(2.636)		(15)	(2.651)
Niet-verantwoorde activa door restricties		219		219
NETTO VERPLICHTING	311	29	54	394
waarvan activa opgenomen in de balans voor pensioenplannen op basis van vaste toezeggingen	(2.636)		(19)	(2.655)
<i>waarvan netto activa van pensioenregelingen op basis van vaste toezeggingen</i>			(4)	(4)
<i>waarvan marktwaarde van restitutierechten</i>	(2.636)		(15)	(2.651)
waarvan verplichtingen opgenomen in de balans voor vaste prestatieplannen	2.947	29	73	3.049

In miljoenen euro's	31 december 2012 ²			
	België	Turkije	Overige	TOTAAL
Contante waarde van de verplichtingen	3.050	143	246	3.439
<i>waarvan contante waarde van verplichtingen, volledig of gedeeltelijk gefinancierd door activa</i>	3.034	119	238	3.391
<i>waarvan contante waarde van niet-gefinancierde verplichtingen</i>	16	24	8	48
Marktwaaarde van fondsbeleggingen		(292)	(183)	(475)
Marktwaaarde van afzonderlijke restitutierechten ¹	(2.618)		(13)	(2.631)
Niet-verantwoorde activa door restricties		173		173
NETTO VERPLICHTING	432	24	50	506
<i>waarvan activa opgenomen in de balans voor pensioenplannen op basis van vaste toezeggingen</i>	(2.618)		(43)	(2.661)
<i>waarvan netto activa van pensioenregelingen op basis van vaste toezeggingen</i>			(30)	(30)
<i>waarvan marktwaaarde van restitutierechten</i>	(2.618)		(13)	(2.631)
<i>waarvan verplichtingen opgenomen in de balans voor vaste prestatieplannen</i>	3.050	24	93	3.167

(1) De restitutierechten komen in principe voor op de balans van de verzekeringsfilialen van de Groep en verbonden verzekeringsondernemingen met name AG Insurance en hebben betrekking op de plannen van het type vaste prestaties van BNP Paribas Fortis met de bedoeling de verplichtingen veilig te stellen tegenover andere entiteiten van de Groep na uitdiensttreding van bepaalde categorieën werknemers.

(2) Herzien op basis van de IAS 19 aanpassing (zie noot 1.a).

Verandering in de contante waarde van de verplichtingen van het type vaste toezeggingen

In miljoenen euro's	Boekjaar 2013	Boekjaar 2012 ¹
CONTANTE WAARDE VAN VERPLICHTINGEN AAN HET BEGIN VAN DE PERIODE	3.439	3.301
Contante waarde van de vaste prestatieverplichtingen van stopgezette bedrijfsactiviteiten op 1 januari		(103)
CONTANTE WAARDE VAN VERPLICHTINGEN AAN HET BEGIN VAN DE PERIODE	3.439	3.198
Aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten	144	156
Interestkosten	83	122
Kosten voor verleden diensttijd		2
Effect van planinperkingen of -afwikkelingen	(2)	(58)
Actuariële (winsten)/verliezen bij wijziging van demografische veronderstellingen	1	(318)
Actuariële (winsten)/verliezen bij wijziging van financiële veronderstellingen	(109)	436
Actuariële (winsten)/verliezen door 'experience losses' van de verplichting	7	(9)
Werknemersbijdragen	10	14
Betaalde uitkeringen aan gerechtigden door de werkgever	(23)	(32)
Betaalde uitkeringen aan gerechtigden van fondsbeleggingen/restitutierechten	(187)	(182)
Effect van veranderingen in wisselkoersen	(36)	11
Effect van veranderingen in de consolidatiekring	147	99
Overige	(3)	
CONTANTE WAARDE VAN VERPLICHTINGEN AAN HET EINDE VAN DE PERIODE	3.471	3.439

(1) Herzien op basis van de IAS 19 aanpassing (zie noot 1.a).

Verandering in de marktwaarde van de fondsbeleggingen en restitutierechten

In miljoenen euro's	Fondsbeleggingen		Restitutierechten	
	Boekjaar 2013	Boekjaar 2012 ¹	Boekjaar 2013	Boekjaar 2012 ¹
Marktwaarde van de activa aan het begin van de periode	475	462	2.631	2.410
Marktwaarde van de activa van stopgezette bedrijfsactiviteiten op 1 januari		(70)		
Marktwaarde van de activa aan het begin van de periode	475	392	2.631	2.410
Rendement op fondsbeleggingen	22	30	62	78
Effect van planinperkingen of -afwikkelingen		(9)		
Actuariële winsten(verliezen) van de periode	4	9	13	143
Werknemersbijdragen		4	10	10
Werkgeversbijdragen	13	11	111	144
Uitkeringen	(9)	(13)	(177)	(169)
Effect van verandering in wisselkoersen	(65)	10		
Effect van veranderingen in consolidatiekring	209	38	1	16
Overige	(4)	3		(1)
Marktwaarde van de activa aan het einde van de periode	645	475	2.651	2.631

(1) Herzien op basis van de IAS 19 aanpassing (zie noot 1.a).

Omdat BNP Paribas Fortis pensioenregelingen heeft van het type vaste toezeggingen, ondergebracht bij verbonden verzekeringsondernemingen, kwalificeren de gerelateerde beleggingen niet als fondsenbeleggingen en dienen deze beschouwd te worden als 'restitutierechten' overeenkomstig IAS 19. Dit betekent dat deze activa niet in mindering mogen gebracht worden van de verplichtingen voor pensioenregelingen van het type vaste toezeggingen om de

omvang van deze verplichtingen voor pensioenregelingen van het type vaste toezeggingen te bepalen. Ze worden als afzonderlijke activa getoond onder de naam 'restitutierechten', waarmee het recht op terugbetaling wordt getoond van uitgaven (ter afwikkeling van de verplichtingen voor pensioenregelingen van het type vaste toezeggingen) door de verbonden partij.

Componenten van de kost van pensioenregelingen van het type vaste toezeggingen

In miljoenen euro's	31 december 2013	31 December 2012 ¹
Toegerekende pensioenkosten		
Aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten	144	156
Pensioenkosten van verstreken diensttijd		2
Impact van planinperkingen of -afwikkelingen	(2)	(49)
Netto financiële kosten		
Interestkosten	83	122
Verwacht rendement op fondsbeleggingen	(10)	(30)
Verwacht rendement op restitutierechten	(62)	(78)
TOTAAL UITGAVEN OPGENOMEN IN DE RESULTATENREKENING	153	123

(1) Herzien op basis van de IAS 19 aanpassing (zie noot 1.a).

Andere elementen die rechtstreeks in het eigen vermogen worden verantwoord

In miljoenen euro's	31 december 2013	31 december 2012 ⁽¹⁾
Andere elementen opgenomen in het eigen vermogen	143	(63)
Actuariële (verliezen)/winsten op fondsbeleggingen of restitutierechten	17	152
Actuariële (verliezen)/winsten van de demografische veronderstellingen op de contante waarde van de verplichtingen	(1)	318
Actuariële (verliezen)/winsten van de financiële veronderstellingen op de contante waarde van de verplichtingen	109	(436)
Actuariële (verliezen)/winsten door 'experience losses' op de contante waarde van de verplichtingen	(7)	9
Variatie door de niet-verantwoorde activa door restricties	25	(106)

(1) Herzien op basis van de IAS 19 aanpassing (zie noot 1.a).

Methode voor het meten van de verplichtingen

De belangrijkste actuariële veronderstellingen worden gebruikt om de verplichtingen van de voordelen na uitdiensttreding te berekenen.

Voor elke muntzone verdisconteert BNP Paribas Fortis haar verplichtingen op basis van het rendement van hoogwaardige bedrijfsobligaties met een vervaldag die overeenstemt met de duurtijd van de gewaardeerde verplichtingen.

De gebruikte disconteringsvoeten zijn:

In %	31 december 2013		31 december 2012	
	Disconteringsvoet	Stijgingspercentage van toekomstige loon ¹	Disconteringsvoet	Stijgingspercentage van toekomstige loon ¹
Eurozone	1,20%-3,25%	1,95%-3,70%	2,03%-2,69%	3,60%-3,90%
Turkije	9,92%-10,10%	7,50%	7,00%	5,61%

(1) inclusief inflatie

Het effect van veranderingen in de disconteringsvoet met 100 basispunten op de contante waarde van de verplichtingen met betrekking tot vergoedingen na uitdiensttreding is als volgt

Wijzigingen in de contante waarde van de verplichtingen	31 december 2013		31 december 2012	
	Disconteringsvoet -100bp	Disconteringsvoet +100bp	Disconteringsvoet -100bp	Disconteringsvoet +100bp
Eurozone	240	(205)	280	(243)
Turkije	21	(16)	14	(11)

Werkelijk rendement van de fondsbeleggingen en de restitutierechten over de periode

In % ¹	31 december 2013	31 december 2012
België	2,30%-6,20%	1,54%-10,40%
Turkije	5,82%	10,80%

(1) Reeks waarden, die het bestaan van verscheidene regelingen binnen één enkel land weerspiegelen

Uitsplitsing van de fondsbeleggingen

31 december 2013						
In miljoenen euro's	Aandelen	Overheids-obligaties	Bedrijfs-obligaties	Vastgoed	Deposito-rekeningen	Overige
België	2,00%	55,00%	15,00%	- %	- %	28,00%
Turkije	- %	3,00%	- %	5,00%	91,00%	1,00%
Overige	15,00%	40,00%	14,00%	2,00%	1,00%	28,00%
TOTAAL	3,00%	47,00%	13,00%	1,00%	12,00%	24,00%

31 december 2012						
In miljoenen euro's	Aandelen	Overheids-obligaties	Bedrijfs-obligaties	Vastgoed	Deposito-rekeningen	Overige
België	2,00%	62,00%	17,00%	- %	- %	18,00%
Turkije	- %	2,00%	- %	6,00%	89,00%	3,00%
Overige	17,00%	57,00%	10,00%	3,00%	1,00%	13,00%
TOTAAL	3,00%	57,00%	15,00%	1,00%	8,00%	16,00%

BNP Paribas Fortis heeft een beleid geïmplementeerd op vlak van het beheer van de activa die staan tegenover de pensioenregelingen van het type vaste toezeggingen, met als belangrijkste doel de beleggingsrisico's te kaderen en te controleren.

Dit beleid beschrijft, onder andere, de beleggingsprincipes, en in het bijzonder de definitie van een beleggingsstrategie van de dekkingswaarden, gebaseerd op financiële objectieven en de omkadering van de financiële risico's, om de wijze te bepalen waarop de dekkingswaarden moeten beheerd worden door middel van mandaten inzake uitbesteding van het financieel beheer.

De beleggingsstrategie berust op een actief-verplichtingenstudie die jaarlijks moet herzien worden voor plannen waarvan de waarde van de activa EUR 100 miljoen overschrijdt en om de 3 jaar voor plannen waarvan de waarde van de activa tussen EUR 20 miljoen en EUR 100 miljoen ligt.

Gezondheidszorgregelingen na uitdiensttreding

In België heeft BNP Paribas Fortis een gezondheidszorgregeling voor zijn gepensioneerde werknemers en middenkaders. Deze regeling is sinds 1 januari 2002 gesloten.

De reële waarde van de verplichtingen die voortvloeien uit gezondheidszorgregelingen na uitdiensttreding was EUR 73 miljoen op 31 december 2013, tegenover EUR 79 miljoen op 31 december 2012, wat een vermindering betekent met EUR 6 miljoen in 2013, tegen een verhoging met EUR 19 miljoen in 2012.

De kost voor de gezondheidszorgregelingen na uitdiensttreding voor boekjaar 2013 bedroeg EUR (1) miljoen tegenover EUR 4 miljoen voor boekjaar 2012.

De andere elementen in verband met de gezondheidszorgregelingen na uitdiensttreding die direct geboekt worden in het eigen vermogen bedragen EUR 2 miljoen voor het boekjaar 2013 tegenover EUR (17) miljoen voor het boekjaar 2012.

7.b.2 Andere langetermijnvergoedingen

BNP Paribas Fortis biedt aan haar werknemers verscheidene langetermijnvoordelen aan, voornamelijk gratificaties wegens langdurig dienstverband, de mogelijkheid om vakantiedagen op te sparen, en bepaalde beschermingen in geval van arbeidsongeschiktheid.

Daarnaast worden er als onderdeel van het beleid van de BNP Paribas Fortis inzake variabele bezoldiging jaarlijks regelingen

voor uitgestelde bezoldigingen opgesteld voor bepaalde hoog presterende medewerkers of krachtens speciale reglementaire bepalingen.

Deze regelingen voorzien in stortingen uitgesteld in de tijd die afhankelijk zijn van de resultaten behaald door bepaalde afdelingen, kernactiviteiten en BNP Paribas Fortis.

In miljoenen euro's	31 december 2013	31 december 2012
Netto voorzieningen voor andere voordelen op lange termijn	95	99
Activa opgenomen voor andere voordelen op lange termijn	31	31
Verplichtingen opgenomen in de balans voor andere voordelen op lange termijn	126	130

7.b.3 Ontslagvergoedingen

BNP Paribas Fortis heeft een aantal vervroegde vertrekregelingen ingevoerd gebaseerd op de bereidwilligheid van werknemers die aan bepaalde toegangscriteria voldoen. De verplichtingen voor actieve werknemers die in aanmerking komen worden

geprovisioneerd wanneer er een bilateraal akkoord is of een ontwerp ervan. In 2013 werden nieuwe plannen in BNP Paribas Fortis in België en BGL BNP Paribas geïmplementeerd.

In miljoenen euro's	31 december 2013	31 december 2012
Provisies voor vrijwillig vertrek en vervroegde pensioneringsplannen	335	274

8 Bijkomende informatie

8.a Consolidatiekring

De geconsolideerde jaarrekening wordt opgesteld volgens de bepalingen van het Koninklijk Besluit van 23 september 1992 op de niet-geconsolideerde en geconsolideerde jaarrekening van kredietinstellingen, gewijzigd door het Koninklijk Besluit van 5 december 2004. Dit besluit bepaalt dat, voor vennootschappen waarvan het financiële jaar begint op of na 1 januari 2006, de geconsolideerde jaarrekeningen moeten opgemaakt worden volgens de bepalingen van de internationale standaarden (IAS/IFRS), zoals die zijn aanvaard binnen de Europese Unie.

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de jaarrekeningen van BNP Paribas Fortis en haar dochterondernemingen begrepen. Dochterondernemingen zijn die ondernemingen waarin BNP Paribas Fortis, direct of indirect, het financiële en operationele beleid kan sturen teneinde voordelen uit deze activiteiten te verwerven ('zeggenschap'). Dochterondernemingen worden geconsolideerd vanaf de datum waarop de effectieve zeggenschap aan BNP Paribas Fortis wordt overgedragen en worden van consolidatie uitgesloten vanaf de datum waarop een einde komt aan die zeggenschap.

De geconsolideerde jaarrekening wordt opgesteld overeenkomstig de bepalingen van IAS 27 Geconsolideerde en Enkelvoudige jaarrekeningen, IAS 28 Investerings in Geassocieerde Ondernemingen, IAS 31 Belangen in Joint Ventures alsook SIC-12 Consolidatie-Special Purpose Entities (SPE). SPE's worden geconsolideerd indien de economische werkelijkheid van de realiteit aangeeft dat BNP Paribas Fortis zeggenschap heeft over de activiteiten van de SPE's.

Belangen in joint ventures worden verantwoord op basis van de proportionele methode. Joint ventures zijn contractuele afspraken waarbij BNP Paribas Fortis en andere partijen een economische activiteit aangaan waarover zij gezamenlijk en evenredig zeggenschap hebben.

Investerings in geassocieerde deelnemingen worden verantwoord op basis van vermogensmutatiemethode. Dit zijn investeringen waarin BNP Paribas Fortis invloed van betekenis heeft, maar geen zeggenschap, en over het algemeen een belang aanhoudt van tussen de 20% en 50% van de stemrechten.

De consolidatiedrempels worden gedetailleerd in de paragraaf 1.c.1 'Consolidatiekring' in de noot 1 'Samenvatting van de belangrijkste grondslagen voor financiële verslaggeving toegepast door BNP Paribas Fortis'.

In de onderstaande tabellen zijn ook de wijzigingen in de consolidatiekring tijdens het jaar 2012 en 2013 opgenomen.

Benaming	Land	31 december 2013				31 december 2012			
		Methode	Stem-rechten (%)	Eigen-doms-belang (%)	Ref.	Methode	Stem-rechten (%)	Eigen-doms-belang (%)	Ref.
Consoliderende onderneming									
BNP Paribas Fortis	België								
België									
Ace Equipment Leasing	België	VC	100,00%	25,00%		VC	100,00%	25,00%	D2
Ace Leasing	België	VC	100,00%	25,00%		VC	100,00%	25,00%	D2
Ag Insurance	België	VM	25,00%	25,00%		VM	25,00%	25,00%	
Alpha Card S.C.R.L.	België	VM	49,99%	49,99%		VM	49,99%	49,99%	
Alpha Crédit S.A.	België	VC	100,00%	100,00%		VC	100,00%	100,00%	
Belgian Mobile Wallet	België	VM	50,00%	50,00%	E2				
Bnp Paribas Fortis Factor	België								S4
Bnp Paribas Fortis Factor Nv SA	België	VC	100,00%	100,00%		VC	100,00%	100,00%	
Bnp Paribas Lease Group	België	VC	100,00%	25,00%		VC	100,00%	25,00%	D2
Bpost Banque - Bpost Bank	België	PC	50,00%	50,00%		PC	50,00%	50,00%	
Demetris N.V.	België	VM	1	100,00%	100,00%	VM	1	100,00%	100,00%
Eos Aremas Belgium S.A./N.V.	België	VM	49,97%	49,97%		VM	49,97%	49,97%	
Es-Finance	België	VC	100,00%	100,00%		VC	100,00%	100,00%	V1
Europay Belgium	België								S3
Finalia	België				S4	VC	100,00%	100,00%	V1
Fortis Finance Belgium S.C.R.L.	België				S1	VC	100,00%	100,00%	
Fortis Lease Belgium	België	VC	100,00%	25,00%		VC	100,00%	25,00%	D2
Fortis Lease Car & Truck	België	VC	100,00%	25,00%		VC	100,00%	25,00%	D2
Fortis Lease Group Services	België								S3
Fortis Private Equity Belgium N.V.	België	VC	100,00%	100,00%		VC	100,00%	100,00%	

Wijzigingen in de consolidatiekring

Nieuw in de consolidatiekring (E)

- E1 Overschrijding drempels, zoals gedefinieerd door de Groep (zie noot 1.c.1)
- E2 Creatie
- E3 Aankoop of wijziging van controle

Uit de consolidatiekring (S)

- S1 Stopzetting van de activiteit (waaronder ontbinding, liquidatie)
- S2 Verwijdering, verlies van controle of verlies van invloed van betekenis
- S3 Entiteiten uit de consolidatiekring omdat <kwalificatie drempels (zie noot 1.c.1)
- S4 Fusie, Universal overdracht van activa en passiva

Wijziging in stem- of eigendomsrechten

- V1 Bijkomende acquisitie
- V2 Gedeeltelijke verkoop
- V3 Verwatering
- V4 Stijging in %

Diversen

- D1 Wijziging in consolidatiemethode niet gerelateerd aan schommelingen in de stem- of eigendomsrechten
- D2 Intergratie in de TEB Holding Groep

- (1) Niet-materiële entiteiten geconsolideerd via vermogensmutatie
- (2) Vanaf 31/12/2012 niet langer uitgesloten van de prudentiële consolidatiekring

- VC - Volledige consolidatie
- PC - Proportionele consolidatie
- VM - Vermogensmutatiemethode

Benaming	Land	31 december 2013				31 december 2012			
		Methode	Stem-rechten (%)	Eigen-doms-belang (%)	Ref.	Methode	Stem-rechten (%)	Eigen-doms-belang (%)	Ref.
Fortis Private Equity Expansion Belgium N.V.	België	VC	100,00%	100,00%		VC	100,00%	100,00%	
Fortis Private Equity Venture Belgium S.A.	België	VC	100,00%	100,00%		VC	100,00%	100,00%	
Fv Holding N.V.	België				S3	VM	40,00%	40,00%	
Immobilière Sauvenière S.A.	België	VM	1	100,00%	100,00%	VM	1	100,00%	100,00%
Nissan Finance Belgium N.V.	België	VC		100,00%	100,00%	V1	VC	100,00%	81,25%

België - Special purpose Entities

Bass Master Issuer Nv	België	VC				VC			
Esmée Master Issuer	België	VC				VC			

Luxemburg

Bgl Bnp Paribas	Luxemburg	VC		50,00%	50,00%		VC	50,00%	50,00%
Bgl Bnp Paribas Factor S.A.	Luxemburg	VC		100,00%	50,00%		VC	100,00%	50,00%
Bnp Paribas Fortis Funding S.A.	Luxemburg	VC		100,00%	100,00%		VC	100,00%	100,00%
Bnp Paribas Lease Group Luxembourg S.A.	Luxemburg	VC		100,00%	50,00%		VC	100,00%	50,00%
Bnp Paribas Leasing Solutions	Luxemburg	VC		50,00%	25,00%		VC	50,00%	25,00%
Cardif Lux Vie	Luxemburg	VM		33,33%	16,67%		VM	33,33%	16,67%
Cofhylux S.A.	Luxemburg	VC		100,00%	50,00%		VC	100,00%	50,00%
Fb Energy Trading S.A R.L.	Luxemburg								S1
Fundamentum Asset Management Sa	Luxemburg								S3
Paribas Trust Luxembourg Sa	Luxemburg	VC		100,00%	50,00%		VC	100,00%	50,00%
Plagefin - Placement, Gestion, Finance Holding S.A.	Luxemburg	VC		100,00%	50,00%		VC	100,00%	50,00%
Societe Immobiliere De Monterey S.A.	Luxemburg	VC		100,00%	50,00%	E2			
Societe Immobiliere Du Royal Building S.A.	Luxemburg	VC		100,00%	50,00%	E2			

Wijzigingen in de consolidatiekring

Nieuw in de consolidatiekring (E)

- E1 Overschrijding drempels, zoals gedefinieerd door de Groep (zie noot 1.c.1)
E2 Creatie
E3 Aankoop of wijziging van controle

Uit de consolidatiekring (S)

- S1 Stopzetting van de activiteit (waaronder ontbinding, liquidatie)
S2 Verwijdering, verlies van controle of verlies van invloed van betekenis
S3 Entiteiten uit de consolidatiekring omdat < kwalificatie drempels (zie noot 1.c.1)
S4 Fusie, Universal overdracht van activa en passiva

Wijziging in stem- of eigendomsrechten

- V1 Bijkomende acquisitie
V2 Gedeeltelijke verkoop
V3 Verwatering
V4 Stijging in %

Diversen

- D1 Wijziging in consolidatiemethode niet gerelateerd aan schommelingen in de stem- of eigendomsrechten
D2 Intergratie in de TEB Holding Groep

- (1) Niet-materiële entiteiten geconsolideerd via vermogensmutatie
(2) Vanaf 31/12/2012 niet langer uitgesloten van de prudentiële consolidatiekring

- VC - Volledige consolidatie
PC - Proportionele consolidatie
VM - Vermogensmutatiemethode

Benaming	Land	31 december 2013				31 december 2012			
		Methode	Stem-rechten (%)	Eigen-doms-belang (%)	Ref.	Methode	Stem-rechten (%)	Eigen-doms-belang (%)	Ref.

Luxemburg - Special purpose Entities

Royale Neuve Finance S.A.R.L.	Luxemburg								S3
Royale Neuve Investments Sarl	Luxemburg								S1

Rest van de wereld

Ace Leasing B.V.	Nederland				S4	VC	100,00%	25,00%	
Agrilease B.V.	Nederland	VC	100,00%	25,00%		VC	100,00%	25,00%	
Albury Asset Rentals Limited	Verenigd Koninkrijk	VC	100,00%	25,00%		VC	100,00%	25,00%	
All In One	Oostenrijk	VM 1	100,00%	25,00%		VM 1	100,00%	25,00%	D2
All In One GmbH	Duitsland	VM 1	100,00%	25,00%		VM 1	100,00%	25,00%	D2
Alpha Murcia Holding B.V.	Nederland	VM 1	100,00%	100,00%		VM 1	100,00%	100,00%	E2
Aprolis Finance	Frankrijk	VC	51,00%	12,75%		VC	51,00%	12,75%	D2
Arius	Frankrijk	VC	100,00%	25,00%		VC	100,00%	25,00%	D2
Artegy	Frankrijk	VC	100,00%	25,00%		VC	100,00%	25,00%	D2
Artegy Limited	Verenigd Koninkrijk	VC	100,00%	25,00%		VC	100,00%	25,00%	D2
Barloworld Heftruck Verhuur B.V.	Nederland	VM	50,00%	12,25%		VM	50,00%	12,25%	
Bnp Paribas Bank Polska S.A.	Polen	VC	99,89%	99,89%		VC	99,87%	99,87%	
Bnp Paribas Commercial Finance Limited	Verenigd Koninkrijk	VC	100,00%	100,00%		VM 1	100,00%	100,00%	
Bnp Paribas Factor Deutschland B.V.	Nederland	VC	100,00%	100,00%		VM 1	100,00%	100,00%	
Bnp Paribas Factor GmbH	Duitsland	VC	100,00%	100,00%		VM 1	100,00%	100,00%	
Bnp Paribas Factoring Coverage Europe Holding N.V.	Nederland	VC	100,00%	100,00%		VC	100,00%	100,00%	

Wijzigingen in de consolidatiekring

Nieuw in de consolidatiekring (E)

- E1 Overschrijding drempels, zoals gedefinieerd door de Groep (zie noot 1.c.1)
- E2 Creatie
- E3 Aankoop of wijziging van controle

Uit de consolidatiekring (S)

- S1 Stopzetting van de activiteit (waaronder ontbinding, liquidatie)
- S2 Verwijdering, verlies van controle of verlies van invloed van betekenis
- S3 Entiteiten uit de consolidatiekring omdat <kwalificatie drempels (zie noot 1.c.1)
- S4 Fusie, Universal overdracht van activa en passiva

Wijziging in stem- of eigendomsrechten

- V1 Bijkomende acquisitie
- V2 Gedeeltelijke verkoop
- V3 Verwatering
- V4 Stijging in %

Diversen

- D1 Wijziging in consolidatiemethode niet gerelateerd aan schommelingen in de stem- of eigendomsrechten
- D2 Intergratie in de TEB Holding Groep

- (1) Niet-materiële entiteiten geconsolideerd via vermogensmutatie
- (2) Vanaf 31/12/2012 niet langer uitgesloten van de prudentiële consolidatiekring

- VC - Volledige consolidatie
- PC - Proportionele consolidatie
- VM - Vermogensmutatiemethode

Benaming	Land	31 december 2013				31 december 2012			
		Methode	Stem-rechten (%)	Eigen-doms-belang (%)	Ref.	Methode	Stem-rechten (%)	Eigen-doms-belang (%)	Ref.
Bnp Paribas Finansal Kiralama A.S.	Turkije	VC	100,00%	25,89%		VC	100,00%	25,89%	
Bnp Paribas Fortis Yatirimlar Holding Anonim Sirketi	Turkije	VC	100,00%	100,00%		VC	100,00%	100,00%	
Bnp Paribas Investment Partners	Frankrijk	VM	33,33%	30,85%		VM	33,33%	30,78%	
Bnp Paribas Lease Group (Rentals) Limited	Verenigd Koninkrijk	VC	100,00%	25,00%		VC	100,00%	25,00%	
Bnp Paribas Lease Group Bplg	Frankrijk	VC	100,00%	25,00%		VC	100,00%	25,00%	D2
Bnp Paribas Lease Group Ifn S.A.	Roemenië	VM 1	99,94%	24,99%		VM 1	99,94%	24,99%	D2
Bnp Paribas Lease Group Lizing Rt	Hongarije	VM 1	100,00%	25,00%		VM 1	100,00%	25,00%	D2
Bnp Paribas Lease Group Netherlands B.V.	Nederland				S4	VC	100,00%	25,00%	
Bnp Paribas Lease Group Plc	Verenigd Koninkrijk	VC	100,00%	25,00%		VC	100,00%	25,00%	D2
Bnp Paribas Lease Group Sp.Z.O.O	Polen	VM 1	100,00%	25,00%		VM 1	100,00%	25,00%	D2
Bnp Paribas Leasing Solutions Limited	Verenigd Koninkrijk	VC	100,00%	25,00%		VC	100,00%	25,00%	
Bnp Paribas Leasing Solutions N.V.	Nederland	VC	100,00%	25,00%		VC	100,00%	25,00%	D2
Bnp Paribas Leasing Solutions S.P.A.	Italië	VM	26,17%	6,54%		VM	26,17%	6,54%	D2
Bnp Paribas Leasing Solutions Suisse	Zwitserland	VM 1	100,00%	25,00%		VM 1	100,00%	25,00%	D2
Bnp Paribas Leasing Solutions Suisse Sa	Zwitserland	VM 1	100,00%	25,00%		VM 1	100,00%	25,00%	D2
Claas Financial Services	Frankrijk	VC	60,11%	15,03%		VC	60,11%	15,03%	D2
Claas Financial Services Inc	Verenigde Staten van Amerika	VC	100,00%	15,03%		VC	100,00%	15,03%	D2
Claas Financial Services Ltd	Verenigd Koninkrijk	VC	51,00%	12,75%		VC	51,00%	12,75%	D2
Cnh Capital Europe Gmbh	Oostenrijk	VC	100,00%	12,52%		VC	100,00%	12,52%	D2
Cnh Capital Europe Bv	Nederland	VC	100,00%	12,52%		VC	100,00%	12,52%	D2
Cnh Capital Europe Ltd	Verenigd Koninkrijk	VC	100,00%	12,52%		VC	100,00%	12,52%	D2

Wijzigingen in de consolidatiekring

Nieuw in de consolidatiekring (E)

- E1 Overschrijding drempels, zoals gedefinieerd door de Groep (zie noot 1.c.1)
E2 Creatie
E3 Aankoop of wijziging van controle

Uit de consolidatiekring (S)

- S1 Stopzetting van de activiteit (waaronder ontbinding, liquidatie)
S2 Verwijdering, verlies van controle of verlies van invloed van betekenis
S3 Entiteiten uit de consolidatiekring omdat < kwalificatie drempels (zie noot 1.c.1)
S4 Fusie, Universal overdracht van activa en passiva

Wijziging in stem- of eigendomsrechten

- V1 Bijkomende acquisitie
V2 Gedeeltelijke verkoop
V3 Verwatering
V4 Stijging in %

Diversen

- D1 Wijziging in consolidatiemethode niet gerelateerd aan schommelingen in de stem- of eigendomsrechten
D2 Integratie in de TEB Holding Groep

- (1) Niet-materiële entiteiten geconsolideerd via vermogensmutatie
(2) Vanaf 31/12/2012 niet langer uitgesloten van de prudentiële consolidatiekring

- VC - Volledige consolidatie
PC - Proportionele consolidatie
VM - Vermogensmutatiemethode

Benaming	Land	31 december 2013				31 december 2012			
		Methode	Stem-rechten (%)	Eigen-doms-belang (%)	Ref.	Methode	Stem-rechten (%)	Eigen-doms-belang (%)	Ref.
Cnh Industrial Capital Europe	Frankrijk	VC	50,10%	12,52%		VC	50,10%	12,52%	D2
Commercial Vehicle Finance Limited	Verenigd Koninkrijk	VC	100,00%	25,00%		VC	100,00%	25,00%	
Cronos Holding Company Limited	Bermuda	VM	30,11%	30,00%		VM	30,11%	30,00%	
Dominet S.A.	Polen	VC	100,00%	100,00%		VC	100,00%	100,00%	
Equipment Lease Bv	Nederland				S4	VC	100,00%	25,00%	
Fb Transportation Capital Lic	Verenigde Staten van Amerika	VC	100,00%	100,00%		VC	100,00%	100,00%	
Fortis Bank Malta Ltd	Malta	1			S1	VM	100,00%	100,00%	
Fortis Energy Leasing X 2 B.V.	Nederland				S4	VC	100,00%	25,00%	
Fortis Energy Leasing X1 B.V.	Nederland				S4	VC	100,00%	25,00%	
Fortis Energy Leasing Xiv B.V.	Nederland				S4	VC	100,00%	25,00%	
Fortis Faktoring A.S.	Turkije				V2 & D1	VM	100,00%	100,00%	
Fortis Funding Llc	Verenigde Staten van Amerika	VC	100,00%	100,00%		VC	100,00%	100,00%	
Fortis Holding Malta B.V.	Nederland				S1	VC	100,00%	100,00%	
Fortis Holding Malta Ltd	Malta				S3	VC	100,00%	100,00%	
Fortis Lease	Frankrijk	VC	100,00%	25,00%		VC	100,00%	25,00%	D2
Fortis Lease Deutschland GmbH	Duitsland	VM	100,00%	25,00%	1	VM	100,00%	25,00%	D2
Fortis Lease Iberia Sa	Spanje	VM	100,00%	41,04%	1	VM	100,00%	41,04%	D2
Fortis Lease Operativ Lizing Zartkoruen Mukodo Reszvenytarsasag	Hongarije	VM	100,00%	25,00%	1	VM	100,00%	25,00%	D2
Fortis Lease Polska Sp.Z.O.O.	Polen	VC	100,00%	99,89%		VC	100,00%	99,87%	
Fortis Lease Portugal	Portugal	VM	100,00%	25,00%	1	VM	100,00%	25,00%	D2
Fortis Lease Romania Ifn Sa	Roemenië	VM	100,00%	25,00%	1	VM	100,00%	25,00%	D2
Fortis Lease Uk (1) Ltd	Verenigd Koninkrijk								S1
Fortis Lease Uk Ltd	Verenigd Koninkrijk	VC	100,00%	25,00%		VC	100,00%	25,00%	D2

Wijzigingen in de consolidatiekring

Nieuw in de consolidatiekring (E)

- E1 Overschrijding drempels, zoals gedefinieerd door de Groep (zie noot 1.c.1)
E2 Creatie
E3 Aankoop of wijziging van controle

Uit de consolidatiekring (S)

- S1 Stopzetting van de activiteit (waaronder ontbinding, liquidatie)
S2 Verwijdering, verlies van controle of verlies van invloed van betekenis
S3 Entiteiten uit de consolidatiekring omdat <kwalificatie drempels (zie noot 1.c.1)
S4 Fusie, Universal overdracht van activa en passiva

Wijziging in stem- of eigendomsrechten

- V1 Bijkomende acquisitie
V2 Gedeeltelijke verkoop
V3 Verwatering
V4 Stijging in %

Diversen

- D1 Wijziging in consolidatiemethode niet gerelateerd aan schommelingen in de stem- of eigendomsrechten
D2 Intergratie in de TEB Holding Groep

- (1) Niet-materiële entiteiten geconsolideerd via vermogensmutatie
(2) Vanaf 31/12/2012 niet langer uitgesloten van de prudentiële consolidatiekring

- VC - Volledige consolidatie
PC - Proportionele consolidatie
VM - Vermogensmutatiemethode

Benaming	Land	31 december 2013				31 december 2012				
		Methode	Stem-rechten (%)	Eigen-doms-belang (%)	Ref.	Methode	Stem-rechten (%)	Eigen-doms-belang (%)	Ref.	
Fortis Lease Uk Retail Limited	Verenigd Koninkrijk	VC	100,00%	25,00%	S3	VC	100,00%	25,00%	D2	
Fortis Private Equity France Fund	Frankrijk					VC	99,90%	99,84%		
Fortis Proprietary Investment Ltd	Ierland								S1	
Fortis Vastgoedlease B.V.	Nederland	VC	100,00%	25,00%	E1	VC	100,00%	25,00%		
Hfgl Limited	Verenigd Koninkrijk	VC	100,00%	25,00%		VC	100,00%	25,00%		
Humberclyde Commercial Investments Limited	Verenigd Koninkrijk	VC	100,00%	25,00%		VC	100,00%	25,00%		
Humberclyde Commercial Investments N°1 Limited	Verenigd Koninkrijk	VC	100,00%	25,00%		VC	100,00%	25,00%		
Inkasso Kodat GmbH & Co. Kg	Duitsland	VM 1	100,00%	100,00%						
Jcb Finance	Frankrijk	VC	100,00%	12,53%		VC	100,00%	12,53%	D2	
Jcb Finance Holdings Ltd	Verenigd Koninkrijk	VC	50,10%	12,53%		VC	50,10%	12,53%	D2	
Manitou Finance Limited	Verenigd Koninkrijk	VC	51,01%	12,75%		VC	51,01%	12,75%	D2	
Mff	Frankrijk	VC	51,00%	12,75%		S2	VC	51,00%	12,75%	D2
Rfh Ltd.	Bermuda	VM	100,00%	99,66%			VM	100,00%	99,66%	
Same Deutz Fahr Finance	Frankrijk	VC	100,00%	25,00%			VC	100,00%	25,00%	D2
Same Deutz Fahr Finance Limited	Verenigd Koninkrijk	VC	100,00%	25,00%			VC	100,00%	25,00%	
Société Alsacienne De Développement Et D'Expansion	Frankrijk	VC	100,00%	50,00%			VC	100,00%	50,00%	
Srei Equipment Finance Private Limited	India	PC	50,00%	12,50%		PC	50,00%	12,50%	D2	
Tap Ltd	Bermuda								S2	

Wijzigingen in de consolidatiekring

Nieuw in de consolidatiekring (E)

- E1 Overschrijding drempels, zoals gedefinieerd door de Groep (zie noot 1.c.1)
E2 Creatie
E3 Aankoop of wijziging van controle

Uit de consolidatiekring (S)

- S1 Stopzetting van de activiteit (waaronder ontbinding, liquidatie)
S2 Verwijdering, verlies van controle of verlies van invloed van betekenis
S3 Entiteiten uit de consolidatiekring omdat < kwalificatie drempels (zie noot 1.c.1)
S4 Fusie, Universal overdracht van activa en passiva

Wijziging in stem- of eigendomsrechten

- V1 Bijkomende acquisitie
V2 Gedeeltelijke verkoop
V3 Verwatering
V4 Stijging in %

Diversen

- D1 Wijziging in consolidatiemethode niet gerelateerd aan schommelingen in de stem- of eigendomsrechten
D2 Intergratie in de TEB Holding Groep

- (1) Niet-materiële entiteiten geconsolideerd via vermogensmutatie
(2) Vanaf 31/12/2012 niet langer uitgesloten van de prudentiële consolidatiekring

- VC - Volledige consolidatie
PC - Proportionele consolidatie
VM - Vermogensmutatiemethode

Benaming	Land	31 december 2013				31 december 2012			
		Methode	Stem-rechten (%)	Eigen-doms-belang (%)	Ref.	Methode	Stem-rechten (%)	Eigen-doms-belang (%)	Ref.
Tcg Fund I, L.P.	Kaaiman-eilanden	VC	99,66%	99,66%		VC	99,66%	99,66%	
Teb Arval Arac Filo Kiralama A.S.	Turkije	VM	50,00%	25,00%		VM	50,00%	25,00%	
Teb Holding A.S.	Turkije	VC	50,00%	50,00%	D1	PC	50,00%	50,00%	
Teb Sh A	Kosovo	VC	100,00%	50,00%	V1 & D2	PC	100,00%	50,00%	
Turk Ekonomi Bankasi A.S.	Turkije	VC	72,25%	44,75%	V1 & D2	PC	72,08%	44,58%	
Von Essen Gmbh & Co. Kg Bankgesellschaft	Duitsland	VC	100,00%	100,00%		VC	100,00%	100,00%	

Rest van de wereld - Special purpose Entities

Alandes B.V.	Nederland				S3	VC	2		
Astir B.V.	Nederland	VC				VC			
Aura Capital Investment Sa	Luxemburg								S1
Black Kite Investments Limited	Ierland								S1
Delphinus Titri 2010 Sa	Luxemburg								S1
Scaldis Capital Limited	Jersey	VC	2			VC	2		
Scaldis Capital Llc	Verenigde Staten van Amerika	VC	2			VC	2		
Scaldis Capital Ltd	Ierland	VC	2			VC	2		

Wijzigingen in de consolidatiekring

Nieuw in de consolidatiekring (E)

- E1 Overschrijding drempels, zoals gedefinieerd door de Groep (zie noot 1.c.1)
E2 Creatie
E3 Aankoop of wijziging van controle

Uit de consolidatiekring (S)

- S1 Stopzetting van de activiteit (waaronder ontbinding, liquidatie)
S2 Verwijdering, verlies van controle of verlies van invloed van betekenis
S3 Entiteiten uit de consolidatiekring omdat <kwalificatie drempels (zie noot 1.c.1)
S4 Fusie, Universal overdracht van activa en passiva

Wijziging in stem- of eigendomsrechten

- V1 Bijkomende acquisitie
V2 Gedeeltelijke verkoop
V3 Verwatering
V4 Stijging in %

Diversen

- D1 Wijziging in consolidatiemethode niet gerelateerd aan schommelingen in de stem- of eigendomsrechten
D2 Integratie in de TEB Holding Groep

- (1) Niet-materiële entiteiten geconsolideerd via vermogensmutatie
(2) Vanaf 31/12/2012 niet langer uitgesloten van de prudentiële consolidatiekring

- VC - Volledige consolidatie
PC - Proportionele consolidatie
VM - Vermogensmutatiemethode

8.b Bedrijfscombinaties

In het kader van het globale integratieproject van de activiteiten van BNP Paribas Fortis in de BNP Paribas Groep werden er initiatieven gelanceerd om bepaalde activiteiten van BNP Paribas Fortis en BNP Paribas te reorganiseren en te integreren door een overdracht en herallocatie tussen verschillende entiteiten van de Groep. De uitvoering van dit project is gestart in 2009 en werd over de jaren heen voortgezet tot in 2013.

De integratietransacties die werden goedgekeurd in 2009, uitgevoerd in 2010 en de bijkomende integratietransacties goedgekeurd in 2010 en 2012 en uitgevoerd in 2010, 2011, 2012 en 2013 worden beschreven in de jaarverslagen van BNP Paribas Fortis van 2009, 2010, 2011 en 2012.

De volgende tabel geeft verdere details in verband met de bedrijfscombinaties tijdens de boekjaren 2013 en 2012:

31 december 2013									
Verworven business	Land	Verworven %	In miljoenen euro's						
			Acquisitieprijs	Goodwill/ (Badwill)	Netto kasinstroom	Kerncijfers op de overnamedatum			
						Activa		Verplichtingen	
Specialised Finance (SF)	Frankrijk, VK, Spanje, Duitsland		9.510	254		Leningen aan en vorderingen op klanten	9.231		
Het Nederlandse bijkantoor van BNP Paribas	Nederland		287	19	2.498	Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen	2.320	Schulden aan kredietinstellingen	1.293
						Leningen aan en vorderingen op klanten	1.659	Schulden aan klanten	5.069

31 december 2012									
Verworven dochterondernemingen/ businesses	Land	Verworven %	In miljoenen euro's						
			Acquisitieprijs	Goodwill/ (Badwill)	Netto kasinstroom	Kerncijfers op de overnamedatum			
						Activa		Verplichtingen	
BNP Paribas Leasing Solutions (BPLS)	Luxemburg	16.67%	383	146	(69)	Leningen aan en vorderingen op klanten	18.675	Schulden aan kredietinstellingen	10.134
						Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen	1.513	Overlopende rekeningen en overige verplichtingen	9.220
Sommige activa en verplichtingen van het Noorse bijkantoor van de BNP Paribas Groep	Noorwegen	Businesstransfer	84	(21)	(44)	Leningen aan en vorderingen op klanten	1.077	Schulden aan kredietinstellingen Schulden aan klanten	672 559

Specialised Finance (SF)

De transactie heeft als doel de activiteiten van Specialised Finance te herorganiseren binnen de BNP Paribas Groep. Enerzijds werden bepaalde bestaande 'Specialised Finance'-kredieten verkocht door BNP Paribas Groep aan BNP Paribas Fortis. Anderzijds worden, sinds het begin van 2013, de activiteiten van bepaalde Specialised Finance businesses behandeld door het Competence Center in Brussel. De gerelateerde nieuwe business wordt sindsdien geboekt door BNP Paribas Fortis.

De overdracht van de bestaande SF-kredieten van BNP Paribas Groep naar BNP Paribas Fortis is in januari 2013 gestart. De huidige activa en verplichtingen werden per batch en geleidelijk tijdens het jaar overgedragen. Op 31 december 2013 was er EUR 8.112 miljoen overgedragen uit een totaal geschatte overdracht van EUR 9.285 miljoen. De overdracht van de rest van de portefeuille zou moeten gefinaliseerd zijn tegen eind maart 2014.

Op 31 december 2013 bedroeg de betaalde vergoeding voor de overgedragen SF-kredieten EUR 9.510 miljoen. Aangezien de aankoop plaats vond tussen entiteiten onder gemeenschappelijke zeggenschap, heeft BNP Paribas Fortis de 'voorgangerswaardemethode' toegepast zoals beschreven in noot 1 'Samenvatting van de belangrijkste grondslagen voor financiële verslaggeving toegepast door BNP Paribas Fortis'. Onder deze methode verantwoordt BNP Paribas Fortis, als overnemende partij, deze verworven activa aan hun boekwaarde in plaats van reële waarde. De boekwaarde werd bepaald door de overdragende partij op datum van de transfer.

Het verschil tussen de betaalde vergoeding en de boekwaarde van de overgedragen activa wordt voorgesteld als een aanpassing in het eigen vermogen en bedroeg EUR (254) miljoen. Dit bedrag bestaat uit EUR (91,2) miljoen verbonden aan de bestaande specialised finance business, EUR (214,3) miljoen verbonden aan de nieuwe specialised finance business, EUR 64,9 miljoen voor de ALM-vergoeding ontvangen door BNP Paribas Fortis en EUR (13,8) miljoen uitgestelde belastingen verbonden aan de collectieve voorzieningen op de overgedragen SF-kredieten.

Bijkantoren

De transactie heeft te maken met de (gedeeltelijke) herstructurering van het Europese netwerk van bijkantoren van BNP Paribas Groep en BNP Paribas Fortis dat als doel heeft bepaalde aspecten van de structuur van BNP Paribas Groep te optimaliseren door middel van de creatie van een efficiënte geografische structuur in Europa voor het geheel van CIB (Corporate & Investment Banking) en tegelijkertijd CIB in BNP Paribas Fortis aantrekkelijke businessmogelijkheden aan te bieden.

1) Aankoop van de Nederlandse activiteiten

In de eerder vermelde context, werd de overdracht van de activiteiten van het Nederlandse bijkantoor van BNP Paribas naar het nieuwe Nederlandse bijkantoor van BNP Paribas Fortis afgerond op 26 mei 2013. De aankoopprijs bedroeg EUR 286,6 miljoen.

2) Verkoop van de Portugese activiteiten

Op gelijkaardige wijze werd de overdracht van de activiteiten van het Portugese bijkantoor van BNP Paribas Fortis naar het Portugese bijkantoor van BNP Paribas afgerond op 10 mei 2013. De verkoopprijs bedroeg EUR 37,9 miljoen.

3) Verkoop van de activiteiten in het Verenigd Koninkrijk

Ook de overdracht van de activiteiten van het BNP Paribas Fortis bijkantoor in het Verenigd Koninkrijk naar het bijkantoor van BNP Paribas in het Verenigd Koninkrijk werd afgerond op 16 november 2013. De verkoopprijs bedroeg GBP 497,4 miljoen.

TEB

Op 20 december 2013 werd een wijziging aan de aandeelhoudersovereenkomst van 23 juli 2010 tussen BNP Paribas, BNP Paribas Fortis, BNP Paribas Fortis Yatirimlar Holding en de Colakoglu Parties (die 50% van TEB Holding A.S. bezitten) ondertekend, wat de volledige consolidatie van de TEB entiteiten gebaseerd op IFRS 3 - Bedrijfscombinaties mogelijk maakte.

In overeenstemming hiermee, heeft BNP Paribas Fortis:

- de identificeerbare activa en verplichtingen van de joint venture TEB geherwaardeerd tegen reële waarde. Het verschil tussen de reële waarde van de netto activa van TEB en de nettoboekwaarde plus historische goodwill wordt verantwoord als een winst in de resultatenrekening en bedroeg EUR 1,7 miljoen.
- een globale goodwill berekend van EUR 156 miljoen, rekening houdend dat de aanschaffingsprijs gelijk is aan de reële waarde van de netto activa van TEB.

Voor de wijziging van de aandeelhoudersovereenkomst werden TEB Holding A.S., TEB Bank en TEB ShA opgenomen in de geconsolideerde balans van BNP Paribas Fortis op basis van de proportionele consolidatiemethode. Als gevolg van de wijziging, worden deze entiteiten nu voor 100% opgenomen in de geconsolideerde balans van BNP Paribas Fortis op 31 december 2013. Dit leidde tot een stijging in de balans van EUR 9.963 miljoen, hoofdzakelijk toewijsbaar aan TEB Bank. Voordien werd TEB Bank geconsolideerd voor 58,63% met een minderheidsbelang van 13,88% vergeleken met een 100% consolidatie met een minderheidsbelang van 55,25% na de verwerving van controle).

Naar aanleiding van de wijziging, wordt de openstaande put-optie toegekend aan de Colakoglu partijen door BNP Paribas Fortis, vanaf 31 december 2013, beschouwd als een financiële verplichting gevalueerd tegen de actuele waarde van de terugbetalingswaarde en werd geherclassificeerd uit minderheidsbelangen in overeenstemming met IAS 32 'Financiële instrumenten: Presentatie'. Op 31 december 2013 bedroeg de financiële verplichting EUR 334 miljoen. Daarvoor werd de put-optie boekhoudkundig verwerkt als een financieel derivaat waarbij de wijzigingen in de reële waarde van de put-optie werden verantwoord in de resultatenrekening.

Bedrijfscombinaties in 2012

In 2012 omvatte de belangrijkste aankopen, het bijkomend aandeel verworven in BNP Paribas Leasing Solutions (BPLS) door BGL BNP Paribas op 30 maart 2012 en de overdracht van de activiteiten van het Noorse bijkantoor van BNP Paribas naar het nieuwe BNP Paribas Fortis bijkantoor in Noorwegen.

Er waren geen belangrijke verkopen in 2012.

Details van deze transacties zijn terug te vinden in het Jaarverslag 2012 van BNP Paribas Fortis, noot 8.b 'Bedrijfscombinaties'.

8.c Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten

De activa en verplichtingen die geclassificeerd werden als aangehouden voor verkoop per 31 december 2012 waren gelinkt aan de bijkantoren van BNP Paribas Fortis in Portugal en het Verenigd Koninkrijk, die deel uitmaakten van de integratietransacties met BNP Paribas.

Op 31 december 2012 waren deze transacties goedgekeurd maar nog niet volledig uitgevoerd. Tijdens 2013 werden de activa en

verplichtingen van deze twee bijkantoren effectief overgedragen naar BNP Paribas Groep, respectievelijk op 10 mei 2013 en 16 november 2013, wat betekent dat de uitvoering van deze transacties is afgerond. De gerealiseerde winsten/verliezen op deze transacties zijn terug te vinden in de lijn 'Nettowinsten/verliezen op overige vaste activa' in de resultatenrekening.

Belangrijkste categorieën van activa en verplichtingen aangehouden voor verkoop

De samenstelling van de activa aangehouden voor verkoop en verplichtingen met betrekking tot activa aangehouden voor verkoop per 31 december 2013 en 31 december 2012 is als volgt:

In miljoenen euro's	31 december 2013	31 december 2012
ACTIVA		
Kas, centrale banken en postgirorekeningen		2
Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening		161
Financiële hedgingderivaten		
Voor verkoop beschikbare financiële activa		101
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen		119
Leningen aan en vorderingen op klanten		1.701
Herwaarderingsreserve voor portefeuilles, afgedekt tegen renterisico		
Financiële activa tot einde looptijd aangehouden		
Actuele en uitgestelde belastingen		8
Overlopende rekeningen en overige activa		144
Deelnemingen in ondernemingen waarop de vermogensmutatie wordt toegepast		
Vastgoedbeleggingen		
Materiële vaste activa		8
Immateriële vaste activa		
Goodwill		
Verwacht verlies op verkoop		(104)
TOTAAL ACTIVA		2.140
VERPLICHTINGEN		
Bedragen, centrale banken en postgirorekeningen		
Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening		137
Financiële hedgingderivaten		
Schulden aan kredietinstellingen		83
Schulden aan klanten		1.252
Schuldbewijzen		12
Herwaarderingsreserve voor portefeuilles, afgedekt tegen renterisico		
Actuele en uitgestelde belastingen		11
Overlopende rekeningen en overige verplichtingen		156
Voorzieningen voor risico's en kosten		25
Achtergestelde schulden		
TOTAAL VERPLICHTINGEN		1.676

Verrichtingen met BNP Paribas

De vergelijkende cijfers van het BNP Paribas Fortis bijkantoor in het Verenigd Koninkrijk per 31 december 2012 werden herzien in overeenstemming met de wijziging aan IAS 19 'Personeelsvoordelen'. Meer details zijn terug te vinden in noot 8.I 'Aanpassingen omwille van wijzigingen aan IAS 19 Personeelsvoordelen'.

	31 december 2012	
	BNP Paribas Fortis Portugal	BNP Paribas Fortis Verenigd Koninkrijk
In miljoenen euro's		
ACTIVA		
Kas, centrale banken en postgirorekeningen	1	1
Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	45	116
Financiële hedgingderivaten		
Voor verkoop beschikbare financiële activa	100	1
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen	1	118
Leningen aan en vorderingen op klanten	471	1.231
Herwaarderingsreserve voor portefeuilles, afgedekt tegen renterisico		
Financiële activa tot einde looptijd aangehouden		
Actuele en uitgestelde belastingen	1	7
Overlopende rekeningen en overige activa	4	139
Deelnemingen in ondernemingen waarop de vermogensmutatie wordt toegepast		
Vastgoedbeleggingen		
Materiële vaste activa		8
Immateriële vaste activa		
Goodwill		
Verwacht verlies op verkoop	(12)	(93)
TOTAAL ACTIVA	611	1.528
VERPLICHTINGEN		
Bedragen, centrale banken en postgirorekeningen		
Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	17	120
Financiële hedgingderivaten		
Schulden aan kredietinstellingen	1	82
Schulden aan klanten	66	1.186
Schuldbewijzen		12
Herwaarderingsreserve voor portefeuilles, afgedekt tegen renterisico		
Actuele en uitgestelde belastingen		11
Overlopende rekeningen en overige verplichtingen	9	147
Voorzieningen voor risico's en kosten	3	22
Achtergestelde schulden		
TOTAAL VERPLICHTINGEN	96	1.580

8.d Bezoldigingen en voordelen aan de bedrijfsleiders van BNP Paribas Fortis

Aan het bezoldigingsbeleid voor de Raad van Bestuur en het Uitvoerend Comité werden in de loop van 2013 geen belangrijke aanpassingen gedaan.

8.d.1 Bezoldiging van de leden van de Raad van Bestuur

Bezoldigingsbeleid voor de leden van de Raad van Bestuur

De Executive en niet-Executive leden van de Raad van Bestuur ontvangen een bezoldiging van de Raad gebaseerd op onderstaande principes, zoals goedgekeurd door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 18 april 2013. Tijdens deze vergadering werd het principe om de maximale vergoeding van de Raad van Bestuur te behouden op in totaal EUR 1,5 miljoen per jaar bevestigd.

Jaarlijks vast salaris Voorzitter Raad van Bestuur	EUR	50.000	(bruto)
Jaarlijks vast salaris Leden Raad van Bestuur	EUR	25.000	(bruto)
Zitpenning Voorzitter vergaderingen Raad van Bestuur	EUR	4.000	(bruto)
Zitpenning Leden Raad van Bestuur	EUR	2.000	(bruto)

De niet-Executive leden van de Raad van Bestuur ontvangen geen variabele betaling, pensioenplan of verzekeringen, noch enig ander voordeel¹.

Bezoldiging van het jaar

Onderstaande tabel laat de brutobezoldiging van de Raad zien die in 2013 werd betaald aan elk lid van de Raad van Bestuur.

		VASTE BEZOLDIGING	ZITPENNINGEN (*)	TOTAAL 2013
M. Herman DAEMS	Voorzitter	50.000	66.000	116.000
M. Filip ABRAHAM	Niet-uitvoerend lid (van 18/04 tot 12/12/2013)	25.000	20.000	45.000
M. Jean-Laurent BONNAFÉ	Niet-uitvoerend lid	25.000	6.000	31.000
M. Dirk BOOGMANS	Niet-uitvoerend lid	25.000	52.000	77.000
M. Georges CHODRON de COURCEL	Ondervoorzitter	25.000	14.000	39.000
Mw. Antoinette D'ASPREMONT LYNDEN	Niet-uitvoerend lid	25.000	34.000	59.000
M. Stefaan DECREAENE	Niet-uitvoerend lid (vanaf 18/04/2013)	18.750	10.000	28.750
M. Henri DELWAIDE	Niet-uitvoerend lid (tot 24/12/2013)	25.000	24.000	49.000
M. Filip DIERCKX	Uitvoerend lid	25.000	18.000	43.000
Mw. Sophie DUTORDOIR	Niet-uitvoerend lid	25.000	26.000	51.000
M. Camille FOHL	Niet-uitvoerend lid (tot 18/04/2013)	6.250	4.000	10.250
M. Koenraad GEENS	Niet-uitvoerend lid (tot 05/03/2013)	3.125	6.000	9.125
M. Maxime JADOT	Uitvoerend lid	25.000	18.000	43.000
M. Thomas MENNICKEN	Uitvoerend lid	25.000	16.000	41.000
M. Alain PAPIASSE	Niet-uitvoerend lid	25.000	8.000	33.000
M. Dominique RÉMY	Uitvoerend lid	25.000	18.000	43.000
M. Jean STÉPHENNE	Niet-uitvoerend lid	25.000	26.000	51.000
M. Peter VANDEKERCKHOVE	Uitvoerend lid	25.000	18.000	43.000
M. Thierry VARÈNE	Niet-uitvoerend lid	25.000	18.000	43.000
M. François VILLEROY DE GALHAU	Niet-uitvoerend lid	25.000	16.000	41.000
TOTAAL		478.125	418.000	896.125

(*) Deze kolom omvat het bedrag inclusief zitpenningen voor alle Board Committees

¹ Met uitzondering van de Voorzitter die het recht krijgt op het gebruik van een bedrijfswagen, een mobiele telefoon en internet thuis.

8.d.2 Bezoldiging van de leden van het Uitvoerend Comité

Bezoldigingsbeleid voor de leden van het Uitvoerend Comité

De leden van het Directiecomité zijn zelfstandig en ontvangen een bezoldiging van de Raad op basis van dezelfde principes als niet-Executiveleden. Daarnaast worden zij beloond voor hun functies in het Directiecomité via de volgende componenten: een vaste maandelijks bezoldiging, een variabele jaarlijkse bezoldiging op basis van het behalen van duidelijke prestatiecriteria en risicobeheer gekoppeld aan collectieve en individuele prestatiecriteria zoals hierna vermeld, een bedrijfsverzekeringsplan (pensioenplan, hospitalisatieverzekering, levensverzekering en invaliditeitsuitkeringen), voordelen in natura (het gebruik van een bedrijfswagen, gsm en internet) en de mogelijkheid om betalingen in incentive-aandelen op lange termijn te krijgen. Door het project met betrekking tot de nieuwe bankwet kan hun variabele vergoeding onderwerp worden van verdere regelgeving.

De bezoldigungsstructuur en de niveaus van het bezoldigingsbeleid worden vastgelegd door de Raad van Bestuur op advies van het Governance, Nomination and Remuneration Committee (GNRC), met verwijzing naar de gepaste gebruikelijke vergoedingspraktijken van het Uitvoerend Bestuur en de benchmarking op de markt, en met de ondersteuning van gespecialiseerde consultancykantoren. Het beleid met betrekking tot de bezoldigingen volgde hetzelfde proces en dezelfde principes als vorig jaar. Hieraan worden in de komende jaren geen veranderingen verwacht.

Prestatiecriteria die worden gebruikt om variabele bezoldiging te bepalen

Het volledige proces hieronder wordt geauditeerd door de Inspection Générale.

Individuele prestaties

Een zelfbeoordeling wordt voorbereid door elk lid van het Directiecomité. Die beoordeling zal onderzocht worden door de Chief Executive Officer die in nauw overleg met de Voorzitter van de Raad van Bestuur beslist over de score. Een globale beoordeling wordt ook opgesteld door de Risk & Compliance.

De individuele prestaties worden gedefinieerd als het behalen van persoonlijke doelstellingen en managementdoelstellingen zoals bepaald door de Raad van Bestuur op het gebied van de volgende vier beleidsprincipes:

- **klantgerichtheid:** inspireer onze medewerkers tot innovatieve dienstverlening aan de klant. Zijn belang staat immers altijd centraal in onze actie.
- **risicobewust ondernemerschap:** neem initiatieven voor ontwikkeling en efficiëntie waarbij verantwoordelijkheid genomen wordt door:
 - onderling samen te werken met de andere entiteiten op een coöperatieve manier in het globale belang van de Groep en haar klanten
 - voortdurend waakzaam te zijn voor de risico's die onder onze verantwoordelijkheid vallen en onze medewerkers stimuleren om hetzelfde te doen
- **zorg voor mensen:** zorg voor onze medewerkers door hen te respecteren, gelijke kansen te stimuleren en hun talenten en competenties te ontwikkelen
- **het voorbeeld geven:** het voorbeeld geven in ons gedrag en onze ethische waarden door het respecteren van de regelgevingen, het toepassen van de complianceregels en zich sociaal verantwoordelijk te gedragen.

Teamprestaties gebaseerd op Bancaire Key Performance Indicators (KPI's)

De collectieve prestaties zijn gebaseerd op Key Performance Indicators (KPI's) wat aantoont dat het Directiecomité optreedt als Eén Team. Elk jaar stelt de Bank een strategisch plan op, waaruit indicatoren worden afgeleid die het Directiecomité in staat stellen de prestaties van de Bank te meten en evalueren. De prestatiecriteria die voor elke business worden gemeten zijn: financiële resultaten, kostenbeheer, risicobeheer/compliance, ontwikkeling op lange termijn en maatschappelijk verantwoord ondernemen, people management. Op jaarbasis ontvangt het Directiecomité een score voor haar globale prestatie.

De evaluatieperiode tijdens dewelke de prestaties worden gemeten is van januari tot december van elk jaar. De methodes die worden gebruikt om de prestaties te evalueren tegenover de doelstellingen zijn zowel kwalitatief (klantentevredenheid, degelijk risicobeheer, resultaten van de globale werknemersenquête, people management, enz.) als kwantitatief (netto-bedrijfsresultaat, bruto-inkomen, toename van marktaandeel, enz.).

Toekomstige prestaties toegepast op het uitgesteld deel van de variabele bezoldiging

Het variabel deel van de bezoldiging is onderworpen aan uitstellingsprincipes waarbij het uitgesteld deel afhankelijk is van de toekomstige prestaties van het bedrijf en van een degelijk risicobeheer.

Bezoldiging van het jaar

Onderstaande tabel laat de bruto bezoldiging zien die werd uitbetaald of betaalbaar is aan de leden van het Directiecomité voor het jaar 2013, met inbegrip van voordelen in natura en bestuurdersvergoedingen.

	Chief Executive Officer	Andere leden van het Directiecomité
Bezoldiging		
Vast ³	928.513	3.157.488
Contant deel van variabel		
Uitgesteld deel van variabel		
Lange termijnbeloningen		
Voorzittersvergoedingen	43.000	170.000
Voordelen in natura ¹	8.350	242.779
Pensioen, levensverzekering en wezenpensioen ²	264.590	487.067
Totaal	1.244.453	4.057.334

(1) De leden van het Uitvoerend Comité hebben elk een bedrijfswagen en een mobiele telefoon. Vergoeding van schoolgeld zijn opgenomen in de gerapporteerde voordelen in natura.

(2) Voor pensioenplannen met vaste bijdragen: som van werkgeversbijdragen en voor pensioenplannen met vaste toezegging: som van servicekosten.

(3) Bruto huurvergoedingen en verhuizingsvergoedingen zijn in de gerapporteerde vaste verloning inbegrepen.

Het Governance, Nomination en Remuneration Committee heeft beslist om geen variabele vergoedingen noch lange termijnbeloningen of equivalente vergoedingen toe te kennen aan de leden van het Directiecomité voor 2013 zoals dit reeds het geval was in 2011 en 2012.

Informatie over verbrekingsvergoeding

Tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 24 April 2014 zal het volgende voorstel voor goedkeuring worden voorgelegd: alle leden van het Directiecomité en het Uitvoerend Committee, met een anciënniteit van minstens 20 jaar binnen de onderneming, zullen recht hebben op een contractuele verbrekingsvergoeding gelijk aan 18 maanden vaste verloning plus variabele vergoeding wanneer zij de onderneming verlaten.

Er werden geen verbrekingsvergoedingen betaald in 2013 aan één of meerdere leden van het Directiecomité.

8.e Verbonden partijen

Met BNP Paribas Fortis verbonden partijen

Per 31 december 2013 zijn met BNP Paribas Fortis verbonden partijen:

- partijen die zeggenschap of een belang hebben dat hen een aanzienlijke invloed geeft op BNP Paribas Fortis
- partijen waarin BNP Paribas Fortis zeggenschap heeft
- geassocieerde deelnemingen en joint ventures
- andere verbonden entiteiten, zoals niet-geconsolideerde deelnemingen en pensioenfondsen
- leden van de Raad van Bestuur en het Executive Committee van BNP Paribas Fortis
- nauwe verwanten van de natuurlijke personen waarnaar hierboven verwezen wordt
- entiteiten waarover zeggenschap of een invloed van betekenis uitgeoefend wordt door een van de individuen waarnaar hierboven verwezen wordt.

Bijgevolg zijn de volgende partijen verbonden met BNP Paribas Fortis per 31 december 2013:

- geconsolideerde ondernemingen, inclusief entiteiten die proportioneel of via vermogensmutatie geconsolideerd worden.
- BNP Paribas (en al haar dochterondernemingen), die directe zeggenschap uitoefent over BNP Paribas Fortis

Transacties tussen BNP Paribas Fortis en haar volledig geconsolideerde dochterondernemingen, die verbonden partijen zijn met BNP Paribas Fortis, werden geëlimineerd in de consolidatie en worden niet vermeld in deze noot.

Relaties met de Belgische Overheid, de Nationale Bank van België (NBB), de SFPI/FPIM en andere door de Belgische overheid gecontroleerde instellingen

Op 13 november 2013 kondigden de Belgische staat en BNP Paribas aan dat ze een overeenkomst hebben bereikt voor de overdracht aan BNP Paribas, voor de deelneming van 25% in BNP Paribas Fortis, in handen van de Belgische staat (via de FPIM - de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij) voor een prijs van EUR 3,25 miljard. Daarom worden de Belgische staat, de NBB, de SFPI/FPIM en andere door de Belgische overheid gecontroleerde instellingen niet langer beschouwd als verbonden partijen van BNP Paribas Fortis per 31 december 2013.

Relaties met andere verbonden partijen

BNP Paribas Fortis sluit transacties met verschillende verbonden partijen in het kader van haar bedrijfsvoering. Dergelijke transacties hebben betrekking op alle soorten transacties die zijn aangegaan onder dezelfde commerciële en marktconforme voorwaarden die gelden voor niet-verbonden partijen.

Een lijst van bedrijven die geconsolideerd worden door BNP Paribas Fortis wordt verstrekt in noot 8.a 'Consolidatiekring'. Gezien transacties en eindeperiodesaldi tussen volledig geconsolideerde entiteiten volledig worden geëlimineerd tijdens het consolidatieproces, tonen de onderstaande tabellen alleen cijfers met betrekking tot transacties en tegoeden van (i) bedrijven waarover BNP Paribas Fortis gezamenlijke zeggenschap uitoefent (geconsolideerd volgens de proportionele consolidatiemethode), en (ii) bedrijven waarover BNP Paribas Fortis aanzienlijke invloed uitoefent (geconsolideerd volgens vermogensmutatiemethode).

Balansposten met verbonden partijen

In miljoenen euro's	31 december 2013			31 december 2012		
	Entiteiten van BNP Paribas Groep	Proportioneel geconsolideerde ondernemingen	Ondernemingen waarop vermogensmutatie wordt toegepast	Entiteiten van BNP Paribas Groep	Proportioneel geconsolideerde ondernemingen	Ondernemingen waarop vermogensmutatie wordt toegepast
ACTIVA						
Leningen, voorschotten en effecten						
Zichtrekeningen	1.433	3	23	1.334	1	26
Leningen	13.199	6	1.124	13.527	628	1.719
Effecten	300		5	332		21
Financiële leases						
Niet-verhandelbare effecten in portefeuille		4	86	93		88
Overige activa	649	8	76	519	3	100
TOTAAL	15.581	21	1.314	15.805	632	1.954
VERPLICHTINGEN						
Deposito's						
Zichtrekeningen	844	42	565	1.253	22	753
Andere leningen	9.956		2.260	11.795	1	1.773
Schuldbewijzen	1.502	62	14	1.540	62	10
Overige verplichtingen	259		10	85	1	11
TOTAAL	12.561	104	2.849	14.673	86	2.547
FINANCIERINGS- EN GARANTIEVERBINTENISSEN						
Verstrekte financieringsverbintenissen	677		81	527	7	791
Verstrekte verbintenissen met garanties	7.715	58	152	15.788	101	127
TOTAAL	8.392	58	233	16.315	108	918

BNP Paribas Fortis voert ook handelsverrichtingen zoals derivaten (swaps, opties en forwards, ...) uit met verbonden partijen. Deze verrichtingen werden uitgesloten.

Elementen uit de resultatenrekening met verbonden partijen

In miljoenen euro's	Boekjaar 2013			Boekjaar 2012		
	Entiteiten van BNP Paribas Groep	Proportioneel geconsolideerde ondernemingen	Ondernemingen waarop vermogensmutatie wordt toegepast	Entiteiten van BNP Paribas Groep	Proportioneel geconsolideerde ondernemingen	Ondernemingen waarop vermogensmutatie wordt toegepast
Rentebaten	388	14	16	475	22	38
Rentelasten	(423)		(1)	(559)	(3)	(22)
Commissielasten	161	1	455	174	2	453
Commissielasten	(72)		(6)	(32)		(22)
Verleende diensten		1			1	
Verkregen diensten						
Lease-opbrengsten	1		3	1		
TOTAAL	55	16	467	59	22	447

BNP Paribas Fortis voert ook handelsverrichtingen zoals derivaten (swaps, opties en forwards,...) uit met verbonden partijen. Deze verrichtingen zijn uitgesloten in deze tabel.

Op 12 maart 2009 werd een overeenkomst gesloten over de verkoop van 25% +1 aandeel AG Insurance aan BNP Paribas Fortis voor een bedrag van EUR 1.375 miljoen. Als onderdeel van deze overeenkomst verleende Ageas NV aan BNP Paribas Fortis een put-optie om het verworven belang in AG Insurance aan Ageas NV te verkopen tegen reële waarde gedurende de periode van zes maanden na 1 januari 2018.

Relaties met managers op sleutelposities

Op 31 december 2013 bedroeg het totaal aan openstaande leningen, rechtstreeks of onrechtstreeks toegekend aan leden van de Raad van Bestuur EUR 3,09 miljoen. Het vertegenwoordigt het totaal van de leningen toegekend aan leden van de Raad van Bestuur en naaste familieleden. Deze leningen vertegenwoordigen normale transacties en zijn uitgevoerd aan normale markttarieven.

8.f Balansgegevens per looptijd

Onderstaande tabel geeft een overzicht weer van de balansgegevens per looptijd. De looptijden van de handelsportefeuille in de financiële activa en verplichtingen geboekt tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening worden beschouwd als 'van onbepaalde duur' in zoverre deze instrumenten bedoeld zijn om verkocht of terugbetaald te worden voor het contractuele einde van de looptijd.

De looptijden van schuldbewijzen en achtergestelde schulden tegen reële waarde met waardeveranderingen in de

resultatenrekening worden weergegeven gebaseerd op niet-verdisconteerde kasstromen van de toekomstige rentebetalingen en aflossingen.

De looptijden van financiële activa met vlottende rente geclassificeerd als beschikbaar voor verkoop, evenals hedgingderivaten, herwaarderingsreserves voor portefeuilles afgedekt tegen renterisico en eeuwigdurende achtergestelde schulden worden ook als 'van onbepaalde duur' beschouwd.

31 december 2013								
In miljoenen euro's	Onbepaald	Overnight' en onmiddellijk opvraagbaar	Kleiner dan 1 maand (excl. 'overnight')	1 tot 3 maanden	3 maanden tot 1 jaar	1 tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar	TOTAAL
Kas, centrale banken en postgirorekeningen		10.163						10.163
Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	18.407							18.407
Financiële hedgingderivaten	1.246							1.246
Voor verkoop beschikbare financiële activa	572		729	3.758	1.144	16.171	10.522	32.896
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen	66	2.719	4.168	1.304	2.474	6.114	2.615	19.460
Leningen aan en vorderingen op klanten		5.199	12.860	9.144	17.300	48.174	67.842	160.519
Herwaarderingsreserve voor portefeuilles, afgedekt tegen renterisico	627							627
Financiële activa tot einde looptijd aangehouden			10	42	105	580	530	1.267
FINANCIËLE ACTIVA PER LOOPTIJD	20.918	18.081	17.767	14.248	21.023	71.039	81.509	244.585
Bedragen, centrale banken en postgirorekeningen		136						136
Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	17.718		27	97	261	3.401	1.065	22.569
Financiële hedgingderivaten	2.078							2.078
Schulden aan kredietinstellingen		2.387	4.047	2.925	3.474	4.843	993	18.669
Schulden aan klanten		126.762	11.906	6.199	4.564	8.128	3.280	160.839
Schuldbewijzen			3.148	4.799	5.162	1.293	1.516	15.918
Achtergestelde schulden	1.125		61	195	729	3.310	864	6.284
Herwaarderingsreserve voor portefeuilles, afgedekt tegen renterisico	256							256
FINANCIËLE VERPLICHTINGEN PER LOOPTIJD	21.177	129.285	19.189	14.215	14.190	20.975	7.718	226.749

31 december 2012								
In miljoenen euro's	Onbepaald	Overnight' en onmiddellijk opvraagbaar	Kleiner dan 1 maand (excl. 'overnight')	1 tot 3 maanden	3 maanden tot 1 jaar	1 tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar	TOTAAL
Kas, centrale banken en postgirorekeningen		11.040						11.040
Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	33.479							33.479
Financiële hedgingderivaten	1.365							1.365
Voor verkoop beschikbare financiële activa	1.043		324	1.114	2.446	18.018	12.537	35.482
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen	69	2.594	1.849	1.652	2.311	6.795	3.271	18.541
Leningen aan en vorderingen op klanten		4.883	12.527	15.624	15.152	35.514	64.081	147.781
Herwaarderingsreserve voor portefeuilles, afgedekt tegen renterisico	753							753
Financiële activa tot einde looptijd aangehouden			10	90	123	784	478	1.485
FINANCIËLE ACTIVA PER LOOPTIJD	36.709	18.517	14.710	18.480	20.032	61.111	80.367	249.926
Bedragen, centrale banken en postgirorekeningen		593						593
Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	26.216			243	367	3.345	1.180	31.351
Financiële hedgingderivaten	2.836							2.836
Schulden aan kredietinstellingen		3.227	2.644	1.496	4.111	11.155	1.130	23.763
Schulden aan klanten		113.794	7.926	6.359	4.910	10.140	3.117	146.246
Schuldbewijzen			5.500	5.225	7.381	2.948	1.350	22.404
Achtergestelde schulden	1.143		34	93	590	4.098	1.578	7.536
Herwaarderingsreserve voor portefeuilles, afgedekt tegen renterisico	561							561
FINANCIËLE VERPLICHTINGEN PER LOOPTIJD	30.756	117.614	16.104	13.416	17.359	31.686	8.355	235.290

Het merendeel van de verstrekte financierings- en garantieverbintenissen die respectievelijk EUR 38.442 miljoen en EUR 25.418 miljoen bedroegen per 31 december 2013 (EUR 36.991 miljoen en EUR 28.563 miljoen per 31 december 2012), zijn op zicht opvraagbaar.

8.g Gestructureerde kredietinstrumenten

BNP Paribas Fortis heeft gestructureerde kredietinstrumenten (GKI) in portefeuille. GKI's zijn effecten die gecreëerd worden door het herverpakken van kasstromen uit financiële contracten. Zij bevatten waardepapieren gedekt door activa (Asset-Backed Securities / ABS), waardepapieren gedekt door hypotheek (Mortgage-Backed Securities / MBS) en schuldpapieren met

diverse types waardepapieren als onderpand (Collateralised Loan Obligations / CLO). Het uitstaande bedrag met betrekking tot gestructureerde kredietinstrumenten is in de jaarrekening opgenomen in de posten 'Beleggingen geherclassificeerd als leningen en vorderingen' en 'Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening'.

Het netto uitstaand bedrag van de globale portefeuille gestructureerde kredietinstrumenten is per 31 december als volgt samengesteld:

In miljoenen euro's	31 december 2013	31 december 2012
GKI begrepen in financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	27	33
GKI begrepen in leningen en vorderingen	6.250	12.036
TOTAAL	6.277	12.069

Het netto uitstaand bedrag van de globale portefeuille gestructureerde kredietinstrumenten kan per 31 december verder opgesplitst worden per activacategorie:

In miljoenen euro's	31 december 2013	31 december 2012
RMBS	1.465	5.574
CMBS	266	549
CLOs	1.038	1.890
Overige ABS	3.508	4.056
TOTAAL	6.277	12.069

Op 12 mei 2009 is een substantieel deel van de behouden GKI-portefeuille overgeheveld naar 'Financiële instrumenten geherclassificeerd als leningen en vorderingen', onder toepassing van de wijzigingen van IAS 39, Financiële instrumenten: Opname en waardering, en IFRS 7, Financiële instrumenten: Informatieverschaffing (zie noot 5.e. 'Financiële instrumenten geherclassificeerd als leningen en vorderingen'). Deze herclassificatie betrof financiële activa die voorheen werden verantwoord als 'Financiële activa beschikbaar voor verkoop', 'Activa aangehouden voor handelsdoeleinden' en 'Overige activa'.

Een deel van de portefeuille was gewaarborgd door de Belgische overheid met betrekking tot het 'second level'-verlies. Naast een eerste verliesschijf, in overeenstemming met een nominale waarde van EUR 3,5 miljard, waarborgde de overheid op vraag het 'second level'-verlies tot een bedrag van EUR 1,5 miljard. In december 2012 werd deze garantie opnieuw onderhandeld met de Belgische overheid, en werd ze beëindigd.

De financiële activa geherclassificeerd naar leningen en vorderingen zijn samengevat in de volgende tabel:

In miljoenen euro's	31 december 2013			31 december 2012	
	Boekwaarde op datum van herclassificatie	Boekwaarde	Markt - of modelwaarde	Boekwaarde	Markt - of modelwaarde
Financiële activa geherclassificeerd van activa aangehouden voor handelsdoeleinden naar	108	182	193	183	186
-Leningen aan en vorderingen op klanten	108	182	193	183	186
Financiële activa geherclassificeerd van voor verkoop beschikbare activa	21.312	5.068	5.339	6.841	7.126
-Leningen aan en vorderingen op klanten	21.312	5.068	5.339	6.841	7.126
Financiële activa geherclassificeerd van de andere activa	2.030	818	819	1.112	1.077
-Leningen aan en vorderingen op klanten	2.030	818	819	1.112	1.077
TOTALE PORTEFEUILLE GEHERCLASSIFICEERD ALS LENINGEN EN VORDERINGEN	23.450	6.068	6.351	8.136	8.389

Vanaf de datum van herclassificatie was de gewogen gemiddelde effectieve rentevoet op financiële activa geëvalueerd als leningen en vorderingen 7,157% en de verwachte realiseerbare kasstromen bedroegen EUR 18.531 miljoen.

In september 2010 werden Nederlandse waardepapieren gedekt door hypothecaire kredieten (Dolphin notes) terugbetaald aan hun nominale waarde ten belope van EUR 4,1 miljard. Deze waardepapieren werden voorheen geboekt als gestructureerde kredietinstrumenten in de rubriek leningen en vorderingen. In

2012 vonden soortgelijke terugbetalingen plaats op Nederlandse waardepapieren gedekt door hypothecaire kredieten (Dolphin en Beluga) voor een totaal bedrag van EUR 4,7 miljard. Ook in 2013 werden dergelijke Nederlandse door hypothecaire kredieten gedekte waardepapieren (Goldfish) terugbetaald of verkocht aan de uitgever, voor een totaal bedrag van EUR 3,9 miljard.

Andere verkopen en terugbetalingen sinds de datum van herclassificatie verklaren de verdere daling in de tijd van de portefeuille.

De onderstaande tabel toont de winst- of verlieselementen gerelateerd aan de geherclassificeerde activa zoals ze zijn gerapporteerd voor de periode en de impact indien de herclassificatie niet had plaatsgevonden.

In miljoenen euro's	Boekjaar 2013	Boekjaar 2012
Winst of verlies en eigen vermogen items (voor belastingen) gerelateerd aan geherclassificeerde activa, zoals geboekt	(335)	(289)
Winst of verlies element	95	281
- Rentebaten	61	177
- Winsten of verliezen op financiële activa	7	5
- Risicokost	19	91
- Overige baten	8	8
Eigen vermogen	(430)	(570)
Winst of verlies en eigen vermogen items (voor belastingen) indien deze activa niet waren geherclassificeerd	217	207
Winst of verlies element	8	14
Eigen vermogen	209	193

8.h Blootstelling aan soeverein schuldenrisico

Als onderdeel van het liquiditeitsbeheer proberen BNP Paribas Fortis en BNP Paribas de activa beschikbaar voor herfinanciering te maximaliseren zodat ze onverwachte liquiditeitsbehoeften kunnen opvangen. Deze strategie is vooral gebaseerd op het houden van effecten als onderpand voor de herfinanciering van centrale banken en bevat een aanzienlijk deel van obligaties

met een hoge rating die zijn uitgegeven door overheden met een laag risiconiveau. Als onderdeel van haar beheersbeleid inzake ALM- en structureel renterisico, houdt BNP Paribas Fortis ook een portefeuille van activa aan die staatsobligaties bevat met rentevoetkenmerken die bijdragen aan de afdeckingsstrategieën.

De portefeuille van soevereine effecten van BNP Paribas Fortis in euro wordt in onderstaande tabel getoond:

In miljoenen euro's	31 december 2013	31 december 2012
	Bankboek	Bankboek
Eurozone		
België	16.074	17.038
Nederland	3.227	3.249
Frankrijk	1.079	1.685
Italië	1.070	1.150
Spanje	556	618
Finland	196	290
Luxemburg	131	46
Duitsland	120	123
Oostenrijk	104	105
Slovakije	29	29
Cyprus	8	7
Slovenië	5	38
Ondersteunde landen		
Portugal	545	575
Ierland	181	176
Totaal eurozone	23.325	25.129

Herclassificatie van de obligaties uitgegeven door Griekenland, Ierland en Portugal op 30 juni 2011

Het gebrek aan liquiditeiten in de markt van de overheidsobligaties uitgegeven door Griekenland, Ierland en Portugal tijdens de eerste helft van 2011, heeft ervoor gezorgd dat BNP Paribas Fortis en BNP Paribas deze obligaties niet langer konden classificeren als 'voor verkoop beschikbare'-activa. Zoals toegestaan in de uitzonderlijke omstandigheden omschreven in paragraaf

50E van IAS 39 en gezien de periode die, naar het oordeel van de Bank, nodig is voor het herstel van de financiën in deze drie landen, heeft BNP Paribas Fortis de staatsobligaties van deze drie landen geherclassificeerd, met ingang vanaf 30 juni 2011, van de 'Voor verkoop beschikbare financiële activa'-categorie naar de 'Leningen en vorderingen'-categorie.

In miljoenen euro's	Herclassificatie-datum	Activa geherclassificeerd als leningen en vorderingen		
		Boekwaarde	Verwachte recuperatie van kasstromen	Gemiddelde effectieve intrestvoet
Soevereine obligaties van de portefeuille 'voor verkoop beschikbare activa'		1.903	3.897	
<i>waarvan Griekse staatsobligaties</i>	30 juni 2011	687	2.168	9,00%
<i>waarvan Portugese staatsobligaties</i>	30 juni 2011	1.020	1.446	8,80%
<i>waarvan Ierse staatsobligaties</i>	30 juni 2011	196	283	6,10%

Herclassificatie naar 'Leningen en vorderingen' van de blootstelling aan het Griekse, Ierse en Portugese soevereine kredietrisico op 31 december 2013

Naar aanleiding van de overeenkomst op 21 februari 2012 tussen de vertegenwoordigers van de Griekse overheid, de investeerders uit de particuliere sector (SIP's) en de Eurogroep, op 12 maart 2012, werd 31,5% van de hoofdsom van de Griekse schuld, geherclassificeerd naar leningen en vorderingen op 30 juni 2011 uitgewisseld tegen 20 nieuwe Griekse obligaties (geboekt als 'Voor verkoop beschikbare financiële activa', deze obligaties werden

verkocht tijdens het vierde kwartaal van 2012, wat resulteerde in een winst van EUR 11,2 miljoen). De resterende 53,5% van de hoofdsom werd kwijtgescholden en 15% terugbetaald. De financiële activa die verband houden met de soevereine effecten van Portugal en Ierland en geherclassificeerd naar 'leningen en vorderingen' zijn samengevat in de volgende tabellen:

Uitsplitsing naar resterende looptijd tot vervaldag

In miljoenen euro's	Resterende looptijd						31 december 2013	
	1 jaar	2 jaar	3 jaar	5 jaar	10 jaar	> 10 jaar	Totaal	
Ierland								
Leningen en vorderingen	3		17	86	75		181	
Portugal								
Leningen en vorderingen	149	61	51	186	23	56	526	
Financiële activa tot einde looptijd aangehouden					19		19	

De volgende tabellen tonen de posten gerelateerd aan de geherclassificeerde activa, zoals ze waren geboekt tijdens de periode en zoals ze zouden geboekt geweest zijn als de herclassificatie niet had plaatsgevonden:

Op de balans

In miljoenen euro's	31 december 2013	
	Boekwaarde	Markt- of modelwaarde
Soevereine obligaties geherclassificeerd als leningen en vorderingen op klanten	707	806
<i>waarvan Griekse staatsobligaties</i>		
<i>waarvan Portugese staatsobligaties</i>	526	572
<i>waarvan Ierse staatsobligaties</i>	181	234

In de resultatenrekening en als een directe wijziging in het eigen vermogen

In miljoenen euro's

	31 december 2013	
	Gerapporteerd	Pro forma bedrag voor de periode
In winst en verlies item	(2)	(2)
in opbrengsten	(2)	(2)
<i>waarvan Griekse staatsobligaties</i>		
<i>waarvan Portugese staatsobligaties</i>	(10)	(10)
<i>waarvan Ierse staatsobligaties</i>	8	8
in risicokost		
<i>waarvan Griekse staatsobligaties</i>		
onmiddellijke wijziging in eigen vermogen	39	68
<i>waarvan Griekse staatsobligaties</i>		
<i>waarvan Portugese staatsobligaties</i>	34	53
<i>waarvan Ierse staatsobligaties</i>	5	15
Totaal winst en verlies impacten en onmiddellijke wijzigingen in eigen vermogen als gevolg van geherclassificeerde items	37	66

8.i Reële waarde van financiële instrumenten tegen geamortiseerde kostprijs

De informatie verstrekt in deze noot dient met de grootste voorzichtigheid te worden geïnterpreteerd om volgende redenen:

- Deze reële waarden zijn een schatting van de waarde van de relevante instrumenten op 31 december 2013. Zij kunnen van dag tot dag schommelen als gevolg van wijzigingen in diverse parameters, zoals rentevoeten en de kredietwaardigheid van de tegenpartij. Meer bepaald kunnen zij in belangrijke mate verschillen van de werkelijk ontvangen of betaalde bedragen op de vervaldag van het instrument. In de meeste gevallen is het niet de bedoeling de reële waarde onmiddellijk te realiseren en in de praktijk is dit mogelijk ook niet het geval. Als gevolg daarvan vertegenwoordigt de reële waarde niet de werkelijke waarde van het instrument voor BNP Paribas Fortis als 'going concern'.
- De meeste van deze reële waarden zijn niet zinvol en worden daarom niet in aanmerking genomen bij het beheer van de commerciële bancaire activiteiten waarbij deze instrumenten gebruikt worden.
- De schatting van de reële waarde voor financiële instrumenten gewaardeerd tegen historische kostprijs vereist veelal het gebruik van modelleringstechnieken, hypothesen en veronderstellingen die van bank tot bank kunnen verschillen. Dit betekent dat vergelijkingen van reële waardes van financiële instrumenten gewaardeerd aan historische kostprijs gepubliceerd door verschillende banken niet betekenisvol kunnen zijn.
- De reële waarden die in de tabel hieronder worden getoond bevatten niet de reële waarden van financiële leaseovereenkomsten, niet-financiële instrumenten zoals materiële vaste activa, goodwill en overige immateriële activa zoals de waarde toegekend aan portefeuilles met onmiddellijk opvraagbare deposito's of klantenrelaties. Bijgevolg dienen deze reële waarden niet beschouwd te worden als de actuele bijdrage van de betrokken instrumenten tot de globale waardering van BNP Paribas Fortis

In miljoenen euro's	31 december 2013		31 december 2012	
	Boekwaarde ¹	Geschatte marktwaarde	Boekwaarde ¹	Geschatte marktwaarde
FINANCIËLE ACTIVA				
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen	19.460	19.460	18.541	18.610
Leningen aan en vorderingen op klanten ²	149.666	154.532	135.509	143.336
Financiële activa tot einde looptijd aangehouden	1.267	1.303	1.485	1.716
FINANCIËLE VERPLICHTINGEN				
Schulden aan kredietinstellingen	18.669	18.653	23.763	23.933
Schulden aan klanten	160.839	161.574	146.246	147.360
Schuldbewijzen	15.918	15.885	22.404	22.571
Achtergestelde schulden	6.284	6.009	7.536	8.531

⁽¹⁾ De boekwaarde bevat niet de herberekening van portefeuilles met financiële instrumenten geboekt in afdekkingsrelaties tegen reële waarde. Per 31 december 2013 zijn zij inbegrepen in de rubriek 'Herwaarderingsreserve voor portefeuilles afgedekt tegen renterisico' voor EUR 627 miljoen op de activazijde en EUR 256 miljoen aan de verplichtingenzijde (EUR 753 miljoen en EUR 561 miljoen respectievelijk op 31 december 2012).

⁽²⁾ Financiële leasing uitgesloten

BNP Paribas Fortis zorgt ervoor dat met de gebruikte waarderings-technieken en veronderstellingen de reële waarde van financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op een consistente manier wordt gemeten binnen de Groep. Reële waarde is gebaseerd op in een actieve markt genoteerde prijzen voor zover deze beschikbaar zijn. In alle andere gevallen wordt de reële waarde bepaald op basis van waarderingstechnieken zoals het verdisconteren van toekomstige geschatte kasstromen voor leningen, verplichtingen en financiële activa aangehouden tot einde looptijd of op basis van specifieke waarderingmodellen voor overige financiële instrumenten

zoals beschreven in noot 1 'Samenvatting van de belangrijkste grondslagen voor financiële verslaggeving toegepast door BNP Paribas Fortis'. De beschrijving van de niveaus in de reële-waardehiërarchie is ook opgenomen in de grondslagen voor financiële verslaggeving. Ingeval van leningen, verplichtingen en financiële activa aangehouden tot einde looptijd met een initiële looptijd van minder dan één jaar (met inbegrip van onmiddellijk opeisbare deposito's) of voor de meeste gereguleerde spaarproducten, komt de reële waarde overeen met de boekwaarde. Deze instrumenten worden geclassificeerd in niveau 2 met uitzondering van leningen aan klanten die in niveau 3 geclassificeerd zijn.

In miljoenen euro's	Noot	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
FINANCIËLE ACTIVA					
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen	5.f		19.279	181	19.460
Leningen aan en vorderingen op klanten ¹	5.g	3.414	3.264	147.854	154.532
Financiële activa tot einde looptijd aangehouden	5.i	478	825		1.303
FINANCIËLE VERPLICHTINGEN					
Schulden aan kredietinstellingen	5.f		18.653		18.653
Schulden aan klanten	5.g		161.574		161.574
Schuldbewijzen	5.h		15.885		15.885
Achtergestelde schulden	5.h	122	5.887		6.009

⁽¹⁾ Financiële leasing uitgesloten

8.j Voorwaardelijke activa en verplichtingen

Rechtszaken

BNP Paribas Fortis (en haar geconsolideerde dochterondernemingen) is als verweerster betrokken bij een aantal geschillen, claims en rechtszaken in België en in een aantal buitenlandse jurisdicties. Deze zijn een gevolg van haar normale bankbedrijf en houden inter alia verband met haar activiteiten als kredietverstrekker, werkgever, investeerder en belastingbetaler.

BNP Paribas Fortis neemt hiervoor voorzieningen op wanneer het management, na overleg met haar juridisch adviseurs, het waarschijnlijk acht dat BNP Paribas Fortis een vergoeding zal dienen te betalen en deze vergoeding redelijkerwijs geschat kan worden.

Hoewel het vaak onmogelijk is de uiteindelijke uitkomst van alle lopende of dreigende juridische en door toezichthouders ingestelde procedures te voorspellen of te bepalen, is het management, na beraadslaging op basis van ingewonnen advies, van mening dat bepaalde andere claims en juridische procedures tegen BNP Paribas Fortis (en haar geconsolideerde dochterondernemingen) waarmee het management van BNP Paribas Fortis bekend is (en waarvoor, in overeenstemming met wat hierboven uiteengezet werd, geen voorziening is gevormd) ongegrond zijn, dat hiertegen met succes verweer kan worden gevoerd of dat de uitkomst hiervan naar verwachting niet zal resulteren in een significant verlies in de Geconsolideerde Jaarrekening van BNP Paribas Fortis.

Na de herstructurering van Fortis (verwijzend naar zowel 'Fortis NV/SA' als 'Fortis N.V.' en thans 'Ageas NV/SA', hierna 'Ageas') eind september en begin oktober 2008, hebben een aantal aandeelhoudersvertegenwoordigende groepen en andere partijen juridische stappen ondernomen (of daarmee bedreigd) tegen verschillende entiteiten van de voormalige Fortis-groep en/of bepaalde leden van hun Raad van Bestuur en management.

Dergelijke procedures zouden, indien succesvol, uiteindelijk een financiële impact op BNP Paribas Fortis kunnen hebben. Deze impact is op dit ogenblik niet kwantificeerbaar.

Deze procedures betreffen onder meer:

Procedure van MCS-investeerdere tegen Ageas, BNP Paribas Fortis en anderen

Sommige houders van 'Verplicht Converteerbare Obligatieleningen' (Mandatory Convertible Securities, hierna 'MCS') hebben twee eisen ingediend voor de Rechtbank van Koophandel te Brussel tegen de co-emittenten van de MCS, waaronder BNP Paribas Fortis, en tegen Bank of New York Corporate Trustee Services Ltd in haar hoedanigheid van trustee, teneinde in eerste orde de nietigverklaring van de MCS-conversie en de restitutie van de MCS en, in tweede orde, een schadevergoeding te verkrijgen. Op 23 maart 2012 heeft de Rechtbank van Koophandel te Brussel beide eisen afgewezen. Bepaalde obligatiehouders zijn in juni 2012 tegen deze beslissing in beroep gegaan waarbij een schadevergoeding voor een voorlopig bedrag van EUR 350 miljoen en de aanstelling van een expert geëist wordt. BNP Paribas Fortis zal dit krachtig blijven betwisten omdat ze deze eisen als ongegrond beschouwd.

Procedures voor de Nederlandse rechtbanken

Deze rechtszaken hebben betrekking op de aandelenuitgifte van Fortis op het moment van de verwerving van ABN Amro en de rol van BNP Paribas Fortis als 'underwriter'.

In september 2007 trad BNP Paribas Fortis samen met Merrill Lynch en andere banken op als 'underwriter' bij de aandelenuitgifte door Fortis NV/SA en Fortis N.V. (nu Ageas NV/SA) voor een bedrag van EUR 13,4 miljard. Deze aandelenuitgifte diende om de deelname van Fortis in de verwerving van ABN Amro Bank N.V. gedeeltelijk te financieren.

BNP Paribas Fortis heeft op 3 februari 2011 een dagvaarding ontvangen van de Nederlandse vereniging van aandeelhouders 'VEB NCVB'. Volgens deze vereniging is BNP Paribas Fortis, samen met Ageas, Merrill Lynch en anderen, gezamenlijk en hoofdelijk aansprakelijk voor de vermeende tekortkomingen van het prospectus. Deze vereniging probeert een verklaring voor recht te verkrijgen volgens dewelke de vermeldingen en gezegde weglatingen in het prospectus misleidend waren voor al wie tussen 24 september 2007 en 3 oktober 2008 Fortis-aandelen heeft gekocht en dat bijgevolg BNP Paribas Fortis medeaansprakelijk is met andere banken en bepaalde leidinggevenden voor de schade opgelopen door deze aandeelhouders. BNP Paribas Fortis heeft op 7 juli 2011 een dagvaarding ontvangen van de Nederlandse 'Stichting Investor Claims Against Fortis'. Deze procedure handelt over hetzelfde onderwerp en baseert zich bijna op dezelfde beweringen. Ageas en Merrill Lynch zijn mede-gedaagden.

Omdat het hier handelt om Nederlandse procedures ingesteld door een belangenvereniging, kan er op dit ogenblik geen schadevergoeding gevorderd worden. Deze procedures zouden echter eventuele toekomstige en individuele schadeclaims met zich kunnen meebrengen.

Op 20 augustus 2012 heeft BNP Paribas Fortis (en acht andere verweerders) een dagvaarding ontvangen van de vereniging 'Stichting Investor Claims against Fortis' en andere investeerders, teneinde de verweerders gezamenlijk en hoofdelijk te laten veroordelen tot betaling van een schadevergoeding voortvloeiend inter alia, wat BNP Paribas Fortis betreft, uit de bewering volgens dewelke valse of onvolledige informatie aan de markt gecommuniceerd zou zijn geweest in de periode tussen de overname van ABN Amro en 17 oktober 2008.

Procedures voor de Belgische rechtbanken

Retail en institutionele beleggers in Fortis-aandelen hebben procedures gestart voor de rechtbanken te Brussel teneinde een schadevergoeding te verkrijgen van BNP Paribas Fortis en Merrill Lynch in verband met hun rol van algemene coördinator in het kader van de aandelenuitgifte van Fortis in september 2007 en die hierboven is besproken. De eisers zijn van mening dat de banken gefaald hebben in hun plichten van financiële adviseurs, onder meer inzake de informatie die aan de investeerders gecommuniceerd moest worden in het door Fortis uitgegeven prospectus.

De onderzoeksrechter van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Brussel die sinds 2008 belast is met het onderzoek van de gebeurtenissen die zich in 2007 en 2008 binnen de Fortis Groep hebben voorgedaan, heeft zijn dossier overgemaakt aan de Procureur des Konings in oktober 2012. In november 2012 werden zeven personen in verdenking gesteld door de onderzoeksrechter en in februari 2013 heeft de Procureur des Konings zijn vordering tot regeling van de rechtspleging uitgebracht. Omdat bijkomende onderzoeksdaeden bevolen werden, is de behandeling voor de rechtbank *sine die* uitgesteld.

Andere procedures en onderzoeken met betrekking tot de herstructurering van Fortis groep.

Dit omvat inter alia een onderzoek naar het management en naar de loop van de gebeurtenissen binnen Fortis, gevraagd door de Nederlandse Ondernemingskamer, en afgerond in juni 2010. Na publicatie van dit rapport, heeft deze rechtbank zich in april 2012 hieromtrent uitgesproken, oordelend dat daden van wanbeleid gepleegd zijn geweest in 2007 en 2008 binnen Fortis N.V. (nu Ageas NV/SA). De Bank is geen partij in deze zaak.

Evenals vele andere ondernemingen die actief zijn op het gebied van bankdiensten, beleggen, beleggingsfondsen en effectenhandel, heeft BNP Paribas Fortis (en haar geconsolideerde dochterondernemingen) van toezichthouders, overheidsinstanties of zelfregulerende instanties verzoeken om informatie gekregen, of zal zij deze verzoeken mogelijks krijgen. BNP Paribas Fortis antwoordt op dergelijke verzoeken en werkt samen met de betreffende toezichthouders en andere instanties om hun verzoeken te beantwoorden. BNP Paribas Fortis is van mening dat de verzoeken waarvan zij kennis heeft geen systemische bedreigingen vormen voor BNP Paribas Fortis of haar activiteiten.

8.k Vergoedingen betaald aan de statutaire bedrijfsrevisoren

Het detail van de vergoedingen betaald aan de statutaire bedrijfsrevisoren voor de jaren 2013 en 2012 ziet er als volgt uit:

In duizenden euro's	Boekjaar 2013						Boekjaar 2012					
	Deloitte	%	PwC	%	Total	%	Deloitte	%	PwC	%	Total	%
Audit												
Sociale en contractuele audits, waarvan	821	28%	2.620	94%	3.441	61%	816	25%	2.623	84%	3.439	54%
- BNP Paribas Fortis	650	22%	966	35%	1.616	28%	636	20%	959	31%	1.595	25%
- Geconsolideerde dochterondernemingen	171	6%	1.653	59%	1.824	33%	180	6%	1.664	53%	1.844	29%
Overige onderzoeken en diensten met betrekking tot de opdracht van de revisor waarvan:	21	1%	118	4%	139	2%	845	26%	325	10%	1.170	18%
- BNP Paribas Fortis	13	0%	40	1%	53	1%	663	20%	108	3%	771	12%
- Geconsolideerde dochterondernemingen	8	0%	78	3%	86	1%	182	6%	217	7%	399	6%
Subtotaal	842	29%	2.737	98%	3.579	63%	1.661	51%	2.948	95%	4.609	73%
Niet-Audit												
Fiscaal en juridisch	15	1%	3	0%	18	0%	15	0%	-	-	15	0%
- BNP Paribas Fortis			3	0%	3	0%		0%		-		-
- Geconsolideerde dochterondernemingen	15	1%			15	0%	15	0%		-	15	0%
Overige	2.053	71%	41	2%	2.094	37%	1.565	48%	165	5%	1.730	27%
- BNP Paribas Fortis	251	9%	14	1%	265	7%		0%		-		-
- Geconsolideerde dochterondernemingen	1.802	62%	27	1%	1.829	30%	1.565	48%	165	5%	1.730	27%
Subtotaal	2.068	71%	44	2%	2.112	37%	1.580	49%	165	5%	1.745	27%
TOTAAL	2.910	100%	2.781	100%	5.691	100%	3.241	100%	3.113	100%	6.354	100%

De vergoedingen betaald aan auditors die geen lid zijn van het netwerk van één van de auditors die de geconsolideerde

jaarrekening en niet geconsolideerde jaarrekening van BNP Paribas Fortis goedkeuren, bedroegen EUR 3.002.000 voor het jaar 2013.

8.l Aanpassingen omwille van wijzigingen aan IAS 19 Personeelsvoordelen

Met ingang van 1 januari 2013, in overeenstemming met de wijziging van IAS 19 'Personeelsvoordelen' goedgekeurd op 6 juni 2012 door de Europese Unie, zijn de pensioenverplichtingen opgenomen in de balans van BNP Paribas Fortis, zonder aanpassing van de niet-erkende actuariële winsten of verliezen of andere

afschrijvingen. Voor vergelijkingsdoeleinden zijn de gepubliceerde cijfers van de balans, resultatenrekening, wijzigingen in het eigen vermogen en minderheidsbelangen in het jaarverslag van 2012 dienovereenkomstig herzien.

De impact van de aanpassing is te vinden in de volgende tabellen:

In miljoenen euro's	31 december 2012 zoals gepubliceerd	31 december 2012 herwerkte IAS19
ACTIVA		
Kas, centrale banken en postgirorekeningen	11.040	11.040
Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	33.479	33.479
Financiële hedgingderivaten	1.365	1.365
Voor verkoop beschikbare financiële activa	35.482	35.482
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen	18.541	18.541
Leningen aan en vorderingen op klanten	147.781	147.781
Herwaarderingsreserve voor portefeuilles, afgedekt tegen renterisico	753	753
Financiële activa tot einde looptijd aangehouden	1.485	1.485
Actuele en uitgestelde belastingen	3.698	3.850
Overlopende rekeningen en overige activa	10.008	10.002
Deelnemingen in ondernemingen waarop de vermogensmutatie wordt toegepast	3.561	3.561
Vastgoedbeleggingen	498	498
Materiële vaste activa	1.957	1.957
Immateriële vaste activa	109	109
Goodwill	347	347
Activa aangehouden voor verkoop	2.150	2.140
TOTAAL ACTIVA	272.254	272.390
VERPLICHTINGEN		
Bedragen, centrale banken en postgirorekeningen	593	593
Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	30.819	30.819
Financiële hedgingderivaten	2.836	2.836
Schulden aan kredietinstellingen	23.763	23.763
Schulden aan klanten	146.246	146.246
Schuldbewijzen	22.404	22.404
Herwaarderingsreserve voor portefeuilles, afgedekt tegen renterisico	561	561
Actuele en uitgestelde belastingen	824	812
Overlopende rekeningen en overige verplichtingen	8.090	8.090
Voorzieningen voor risico's en kosten	3.593	4.093
Achtergestelde schulden	7.536	7.536
Verplichtingen aangehouden voor verkoop	1.663	1.676
TOTAAL VERPLICHTINGEN	248.928	249.429
EIGEN VERMOGEN		
<i>Kapitaal en reserves</i>	9.605	9.605
<i>Geconsolideerde reserves</i>	8.533	8.177
<i>Resultaat van het boekjaar, aandeel van de groep</i>	307	313
Totaal kapitaal, geconsolideerde reserves en resultaat van de periode, aandeel van de groep	18.445	18.095
Wijzigingen in activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogen	562	561
Totaal Aandeel van de groep	19.007	18.656
Reserves en resultaat van het jaar van minderheidsbelangen	4.370	4.356
Wijzigingen in activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogen	(51)	(51)
Totaal Minderheidsbelangen	4.319	4.305
TOTAAL GECONSOLIDEERD EIGEN VERMOGEN	23.326	22.961
TOTAAL VERPLICHTINGEN EN EIGEN VERMOGEN	272.254	272.390

In miljoenen euro's	Boekjaar 2012 zoals gepubliceerd	Boekjaar 2012 herwerkte IAS19
Rentebaten	9.215	9.216
Rentelasten	(4.759)	(4.759)
Commissiebaten	1.931	1.931
Commissielasten	(614)	(614)
Nettowinsten of -verliezen op financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	89	89
Nettowinsten of -verliezen op voor verkoop beschikbare financiële activa en andere financiële activa niet gewaardeerd aan reële waarde	(45)	(45)
Overige baten	495	495
Overige lasten	(432)	(432)
NETTOBATEN VAN HET BANKBEDRIJF	5.881	5.881
Personeelskosten en kosten van personeelsvoordelen	(2.544)	(2.534)
Overige algemene bedrijfskosten	(1.611)	(1.610)
Bijzondere waardeverminderingen en afschrijvingen van materiële en immateriële vaste activa	(236)	(236)
BRUTOBEDRIJFSRESULTAAT	1.490	1.501
Risicokost	(374)	(374)
BEDRIJFSRESULTAAT	1.116	1.127
Aandeel in het nettoresultaat van ondernemingen waarop vermogensmutatie wordt toegepast	(295)	(295)
Nettowinsten/verliezen op overige vaste activa	(236)	(236)
Goodwill		
RESULTAAT VOOR BELASTINGEN	586	596
Winstbelastingen	(41)	(45)
RESULTAAT VOOR WINST OP BEËINDIGDE BEDRIJFSACTIVITEITEN	545	551
Resultaat op beëindigde bedrijfsactiviteiten		
NETTORESULTAAT	545	551
waarvan minderheidsbelangen	238	238
RESULTAAT TOEWIJSBAAR AAN DE AANDEELHOUDERS	307	313

8.m Gebeurtenissen na de verslagperiode

Na balansdatum hebben geen materiële gebeurtenissen plaatsgevonden die aanpassingen zouden vereisen aan de geconsolideerde jaarrekening op 31 december 2013.

Op 5 december 2013 hebben BNP Paribas Groep en Rabobank Groep bekendgemaakt dat zij een overeenkomst voor de overdracht aan BNP Paribas hebben afgesloten voor het 98,5%-belang in de Poolse instelling 'Bank Gospodarki Żywnościowej' (Bank BGZ) in het bezit van de Rabobank, voor een waarde van PLN 4,2 miljard (circa EUR 1 miljard) van Bank BGZ. De Bank BGZ zal worden geconsolideerd in de BNP Paribas Fortis scope, samen met de andere activiteiten van de groep in Polen.

De afronding van de transactie is onderworpen aan de noodzakelijke wettelijke goedkeuringen.

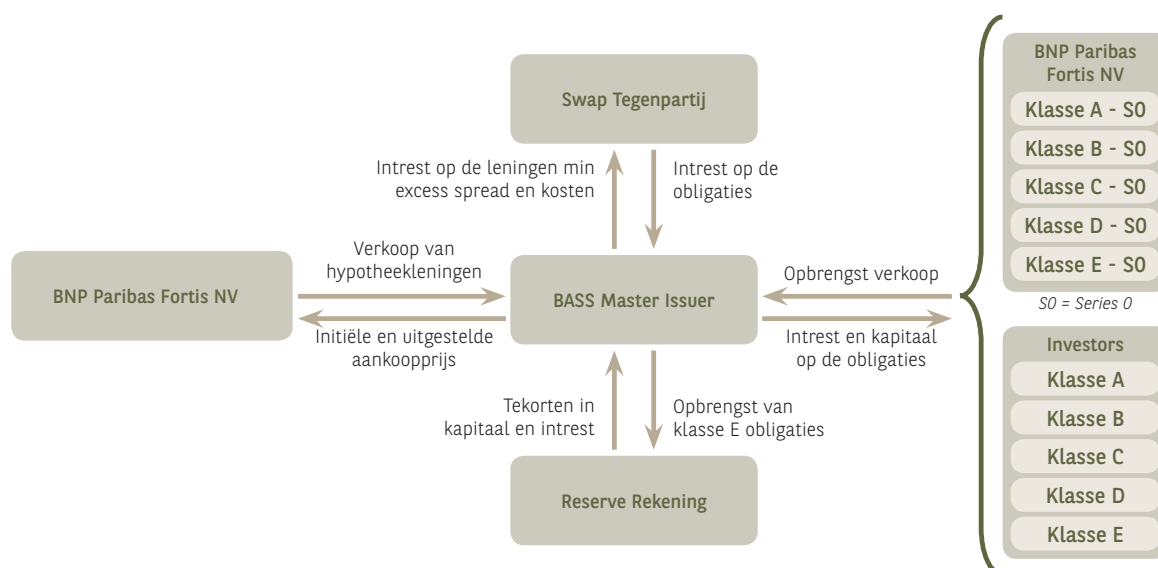
Bank BGZ is een universele commerciële bank met een sterke franchise en gevestigde merknaam in Polen. Het biedt diensten aan particulieren, zakelijke en institutionele klanten, waaronder een betekenisvolle rol in de voedings- en agrarische sector (de bank was oorspronkelijk gespecialiseerd in de financiering van de landbouw en de voedingsindustrie). Met zijn netwerk van bijna 400 vestigingen, bestrijkt de Bank BGZ het hele land met een aanzienlijke aanwezigheid in de kleinere steden waar het concern een sterke franchise heeft in de retail en in de KMO-segmenten.

8.n Bijkomende informatie over de Bass en Esmée effectiseringstransacties

Bass Master Issuer NV/SA, vennootschap voor belegging in schuldvorderingen onder Belgisch recht

Beschrijving van de transactie

Bass Master Issuer NV/SA is een vennootschap met beperkte activiteit (Special purpose vehicle, SPV), opgericht met als doel hypothecaire leningen verstrekt door BNP Paribas Fortis NV/SA in België te effectiseren. Voor het effectiseren van de leningen wordt de volgende structuur gebruikt:

BNP Paribas Fortis NV/SA transfereert op maandelijkse basis de intresten en het kapitaal ontvangen uit hoofde van de geëffectiseerde leningen aan Bass Master Issuer NV/SA. Voor zover toegelaten door bepalingen in het programma gebruikt Bass Master Issuer NV/SA het ontvangen kapitaal voor de aankoop van nieuwe hypothecaire leningen van BNP Paribas Fortis NV/SA. De ontvangen interestbetalingen worden op trimestriële basis door Bass Master Issuer NV/SA uitgewisseld tegen interesten die moeten betaald worden op de uitgegeven obligaties, vermeerderd met de gegarandeerde 'excess spread' van 0,20% per jaar. Naar

aanleiding van het verlengen van de call datum van de obligaties in 2013, werd de coupon omgevormd naar een vastrentende coupon. Ten gevolge daarvan worden enkel nog de rentes die periodiek herzien worden uitgewisseld in de swap.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de obligaties uitgegeven onder het Bass Master Issuer programma per 31 december 2013. Bass Master Issuer NV/SA is opgericht in juni 2008. Sinds dan is het bedrag aan uitgegeven obligaties geleidelijk aan verhoogd.

Tranche	ISIN	Initieel notioneel bedrag in EUR	Notioneel bedrag per 31 december 2013	Step up datum	Wettelijke vervaldatum	Coupon	Step up coupon	Fitch	Moody's	S&P
Bass 2008-1 A0	BE0002364363	15.750.000.000	25.200.000.000	15/10/2015	15/10/2056	0,82%	0,82%	AAA	Aaa	NR
Bass 2008-1 B0	BE0002365378	525.000.000	840.000.000	15/10/2015	15/10/2056	0,89%	0,89%	AA	Aa3	NR
Bass 2008-1 C0	BE0002366384	525.000.000	840.000.000	15/10/2015	15/10/2056	1,04%	1,04%	A	A2	NR
Bass 2008-1 D0	BE0002367390	700.000.000	1.120.000.000	15/10/2015	15/10/2056	1,64%	1,64%	BB	NR	NR
Bass 2008-1 E0	BE0002368406	157.500.000	252.000.000	15/10/2015	15/10/2056	6,44%	6,44%	NR	NR	NR
Totaal Bass			28.252.000.000							

Op 31 december 2013 had BNP Paribas Fortis NV/SA een totaal bedrag aan hypothecaire leningen van EUR 27.872.256.385,87 getransfereerd naar Bass Master Issuer NV/SA.

Overzicht van de belangrijkste partijen

BNP Paribas Fortis NV/SA neemt verschillende rollen op zich in de effectiseringstransactie. Daarnaast worden bepaalde rollen vervuld door derde partijen, niet gerelateerd aan BNP Paribas Fortis NV/SA. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de relevante partijen.

Uitgever van de obligaties

Bass Master Issuer NV/SA, vennootschap voor belegging in schuldvorderingen onder Belgisch recht. De vennootschap is geen dochteronderneming van BNP Paribas Fortis NV/SA en wordt vertegenwoordigd door twee onafhankelijke directeurs.

Verkoper van de leningen

BNP Paribas Fortis NV/SA. Onder bepaalde voorwaarden zouden directe of indirecte dochterondernemingen van BNP Paribas Fortis NV/SA kunnen toetreden in het programma, mits er een supplement bij het prospectus gepubliceerd wordt.

Leninggever

BNP Paribas Fortis NV/SA of één van haar dochterondernemingen of voorgangers.

Servicer

BNP Paribas Fortis NV/SA

Administrateur van Bass Master Issuer NV/SA

Intertrust (Nederland) B.V.

GIC-tegenpartij

BNP Paribas Fortis NV/SA

Renteswaptegenpartij

BNP Paribas Fortis NV/SA

Security Agent

Stichting Security Agent Bass, Stichting onder Nederlands recht. De stichting wordt vertegenwoordigd door een onafhankelijk directeur.

Aandeelhouders van Bass Master Issuer

Stichting Holding Bass, Stichting naar Belgisch recht, en Genfinance NV/SA. Stichting Holding Bass wordt vertegenwoordigd door twee onafhankelijke directeurs.

Domiciliary Agent

BNP Paribas Fortis NV/SA

Listing Agent

BNP Paribas Fortis NV/SA

Reference Agent

BNP Paribas Fortis NV/SA

Andere rechten en verplichtingen

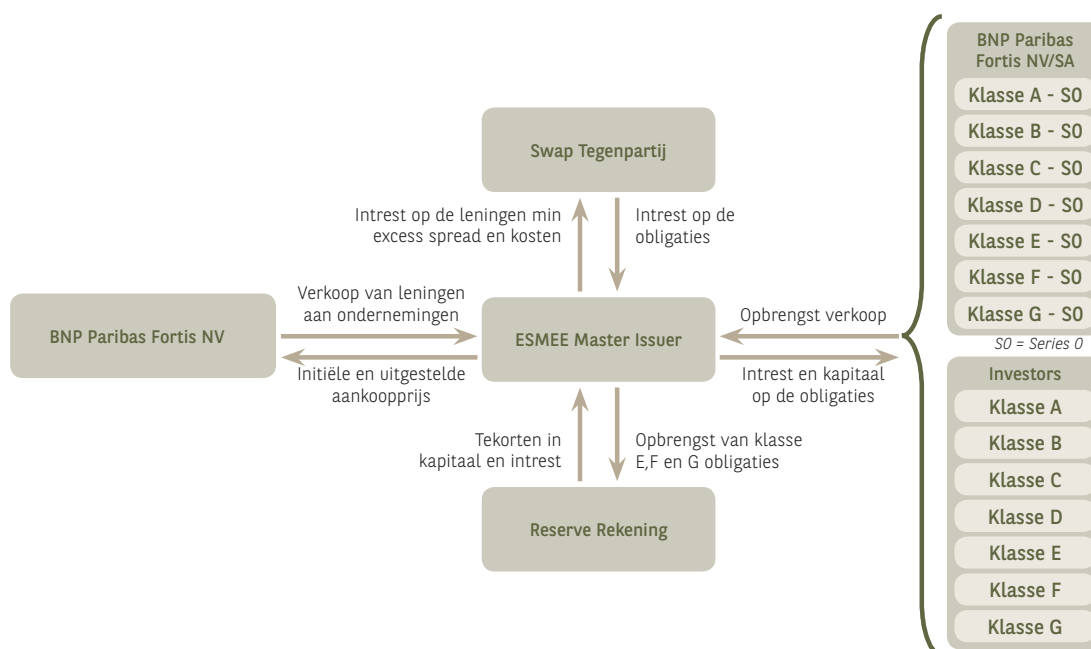
Op basis van het feit dat het effectiseringsvehikel volledig geconsolideerd wordt door BNP Paribas Fortis NV/SA, zijn ook alle overige wederzijdse relaties volledig geconsolideerd.

Esmée Master Issuer NV/SA, vennootschap voor belegging in schuldvorderingen onder Belgisch recht

Beschrijving van de transactie

Esmée Master Issuer NV/SA is een tweede vennootschap met beperkte activiteit (Special Purpose Vehicle, SPV) opgericht om leningen aan zelfstandigen en KMO's effectiseren. De

geëffectiseerde leningen zijn initieel toegestaan door BNP Paribas Fortis NV/SA in België. Voor het effectiseren van de leningen is onderstaande structuur gebruikt:

BNP Paribas Fortis NV/SA transfereert op maandelijkse basis de interesten en het kapitaal ontvangen uit hoofde van de geëffectiseerde leningen aan Esmée Master Issuer NV/SA. Voor zover toegelaten door de bepalingen in het programma, gebruikt Esmée Master Issuer NV/SA de ontvangsten in kapitaal voor aankoop van nieuwe leningen van BNP Paribas Fortis NV/SA, in zoverre

die voldoen aan de vooraf bepaalde criteria. De ontvangen interestbetalingen worden op trimestriële basis door Esmée Master Issuer NV/SA uitgewisseld tegen de interesten die betaald moeten worden op de uitgegeven obligaties vermeerderd met de gegarandeerde 'excess spread' van 0,75% per jaar.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de obligaties uitgegeven onder het Esmée Master Issuer NV/SA programma per 31 december 2013. Esmée Master Issuer NV/SA werd opgericht in december 2009.

Tranche	ISIN	Initieel notioneel bedrag in EUR	Notioneel bedrag per 31 december 2013	Step up datum	Wettelijke vervaldatum	Coupon	Step up coupon	Fitch	Moody's	S&P
Esmee 2009-1 A0	BE0002387596	6.040.000.000	6.040.000.000	25/04/2016	25/04/2050	3-m Euribor + 35	3-m Euribor + 35	AAA	Aaa	NR
Esmee 2009-1 B0	BE0002388602	1.400.000.000	1.400.000.000	25/04/2016	25/04/2050	3-m Euribor + 75	3-m Euribor + 75	NR	Aa3	NR
Esmee 2009-1 C0	BE0002389618	320.000.000	320.000.000	25/04/2016	25/04/2050	3-m Euribor + 100	3-m Euribor + 100	NR	A3	NR
Esmee 2009-1 D0	BE0002390624	240.000.000	240.000.000	25/04/2016	25/04/2050	3-m Euribor + 150	3-m Euribor + 150	NR	Ba1	NR
Esmee 2009-1 E0	BE0002391630	96.000.000	96.000.000	25/04/2016	25/04/2050	3-m Euribor + 300	3-m Euribor + 300	NR	NR	NR
Esmee 2009-1 F0	BE0002392646	96.000.000	96.000.000	25/04/2016	25/04/2050	3-m Euribor + 400	3-m Euribor + 400	NR	NR	NR
Esmee 2009-1 G0	BE0002393651	88.000.000	88.000.000	25/04/2016	25/04/2050	3-m Euribor + 500	3-m Euribor + 500	NR	NR	NR
Totaal Esmée			8.280.000.000							

Op 31 december 2013 had BNP Paribas Fortis NV/SA een totaal bedrag aan leningen van EUR 7.178.225.704,67 getransfereerd naar Esmée Master Issuer NV/SA.

Overzicht van de belangrijkste partijen

BNP Paribas Fortis NV/SA neemt verschillende rollen op zich in de effectiseringstransactie. Daarnaast worden bepaalde rollen vervuld door derde partijen, niet gerelateerd aan BNP Paribas Fortis NV/SA. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de relevante partijen

Uitgever van de obligaties

Esmée Master Issuer NV/SA, vennootschap voor belegging in schuldvorderingen naar Belgisch recht. De vennootschap is geen dochteronderneming van BNP Paribas Fortis NV/SA en wordt vertegenwoordigd door twee onafhankelijke directeurs.

Verkoper van de leningen

BNP Paribas Fortis NV/SA. Onder bepaalde voorwaarden kunnen ook directe en indirecte dochterondernemingen van BNP Paribas Fortis NV/SA toetreden tot het programma, mits er een supplement bij het prospectus gepubliceerd wordt.

Leninggever

BNP Paribas Fortis NV/SA of haar dochterondernemingen of voorgangers.

Servicer

BNP Paribas Fortis NV/SA

Administrateur van Esmée Master Issuer NV/SA

Intertrust (Nederland) B.V.

GIC-tegenpartij

BNP Paribas Fortis NV/SA

Renteswaptegenpartij

BNP Paribas Fortis NV/SA

Security Agent

Stichting Security Agent Esmée, Stichting onder Nederlands recht. De Stichting wordt vertegenwoordigd door een onafhankelijk directeur.

Aandeelhouders van Esmée Master Issuer

Stichting Holding Esmée, Stichting naar Belgisch recht, en Genfinance NV/SA. Stichting Holding Esmée wordt vertegenwoordigd door twee onafhankelijke directeurs.

Domiciliary Agent

BNP Paribas Fortis NV/SA

Listing Agent

BNP Paribas Fortis NV/SA

Reference Agent

BNP Paribas Fortis NV/SA

Andere rechten en verplichtingen

Op basis van het feit dat het effectiseringsvehikel volledig geconsolideerd wordt door BNP Paribas Fortis NV/SA, zijn ook alle overige wederzijdse relaties volledig geconsolideerd.

Verlag van het college van erkende commissarissen

VERSLAG VAN HET COLLEGE VAN COMMISSARISSEN AAN DE ALGEMENE VERGADERING VAN AANDEELHOUDERS VAN DE VENNOOTSCHAP BNP PARIBAS FORTIS NV OVER DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING OVER HET BOEKJAAR AFGESLOTEN OP 31 DECEMBER 2013

Overeenkomstig de wettelijke bepalingen, brengen wij u verslag uit in het kader van ons mandaat van commissaris. Dit verslag omvat ons verslag over de Geconsolideerde Jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2013, zoals hieronder gedefinieerd, en omvat tevens ons verslag over andere door wet- en regelgeving gestelde eisen. Deze Geconsolideerde Jaarrekening omvat de geconsolideerde resultatenrekening, de geconsolideerd overzicht van het nettoresultaat en wijzigingen van activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogen, de geconsolideerde balans op 31 december 2013, de geconsolideerd overzicht van wijzigingen in het eigen vermogen, de minderheidsbelangen en het geconsolideerde kasstroomoverzicht voor het boekjaar afgesloten op die datum, alsmede een samenvatting van de belangrijkste grondslagen voor financiële verslaggeving en toelichtingen.

Verslag over de Geconsolideerde Jaarrekening

Wij hebben de controle uitgevoerd van de Geconsolideerde Jaarrekening van BNP Paribas Fortis NV ("de Vennootschap") en haar dochterondernemingen (samen "de groep") voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2013, opgesteld in overeenstemming met International Financial Reporting Standards (IFRS), zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften. Het geconsolideerde balanstotaal bedraagt EUR 261.463 (000.000) en de geconsolideerde winst- en verliesrekening toont een winst van het boekjaar (deel groep) van EUR 638 (000.000).

Verantwoordelijkheid van de raad van bestuur voor het opstellen van de Geconsolideerde Jaarrekening

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van een Geconsolideerde Jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met International Financial Reporting Standards (IFRS), zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften, alsook voor het implementeren van een interne beheersing die het noodzakelijk acht voor het opstellen van de Geconsolideerde Jaarrekening die geen afwijkingen van materieel belang, als gevolg van fraude of van fouten, bevat.

Verantwoordelijkheid van de commissaris

Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel over deze Geconsolideerde Jaarrekening tot uitdrukking te brengen op basis van onze controle. Wij hebben onze controle volgens de internationale controlestandaarden uitgevoerd (International Standards on Auditing - ISA). Die standaarden vereisen dat wij aan de deontologische vereisten voldoen alsook de controle plannen en uitvoeren om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de Geconsolideerde Jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de in de Geconsolideerde Jaarrekening opgenomen bedragen en toelichtingen. De selectie met betrekking tot uitgevoerde werkzaamheden is afhankelijk van de beoordeling door de commissaris, inclusief diens inschatting van de risico's van een afwijking van materieel belang in de Geconsolideerde Jaarrekening als gevolg van fraude of van fouten. Bij het maken van die risico-inschatting neemt de commissaris de interne beheersing van de groep in aanmerking die relevant is voor het opstellen door de Vennootschap van de Geconsolideerde Jaarrekening, die een getrouw beeld geeft, teneinde controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet gericht zijn op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing van de groep. Een controle omvat tevens een evaluatie van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving, de redelijkheid van door het bestuursorgaan gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van de presentatie van de geconsolideerde jaarrekening als geheel. Wij hebben van de verantwoordelijken en van de raad van bestuur van de Vennootschap de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om daarop ons oordeel zonder voorbehoud te baseren.

Oordeel zonder voorbehoud

Naar ons oordeel geeft de Geconsolideerde Jaarrekening, een getrouw beeld van het vermogen en de geconsolideerde financiële toestand van de groep op 31 december 2013 en van het geconsolideerde kasstroomoverzicht voor het boekjaar eindigend op die datum, in overeenstemming met International Financial Reporting Standards (IFRS), zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

Paragraaf ter benadrukking van bepaalde lopende juridische geschillen

Zonder afbreuk te doen aan ons oordeel, vestigen wij de aandacht op toelichting 8.j van de Geconsolideerde Jaarrekening op 31 december 2013 waarin is uiteengezet dat als gevolg van de gebeurtenissen van 2008 die de Fortis groep, waartoe de Vennootschap behoorde, hebben getroffen, een aantal eisers juridische procedures hebben geïnitieerd tegen de voormalige Fortis groep, de Vennootschap en/of bepaalde leden van de raad van bestuur en management. Het uiteindelijk resultaat van deze procedures en de mogelijke gevolgen voor de Vennootschap en zijn bestuurders kunnen momenteel niet worden bepaald. Bijgevolg werden tot op heden geen voorzieningen opgenomen in de Geconsolideerde Jaarrekening.

Verslag over andere door wet- en regelgeving gestelde eisen

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening.

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm bij de in België van toepassing zijnde internationale controlestandaarden (ISA's), is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, de naleving van bepaalde wettelijke en reglementaire verplichtingen na te gaan. Op grond hiervan sluiten wij de volgende bijkomende verklaring in die niet van aard is om de draagwijdte van ons oordeel over de geconsolideerde jaarrekening te wijzigen:

- Het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening behandelt de door de wet vereiste inlichtingen, stemt overeen met de Geconsolideerde Jaarrekening en bevat geen van materieel belang zijnde inconsistenties ten aanzien van de informatie waarover wij beschikken in het kader van ons mandaat.

Brussel, 26 maart 2014

Het College van Commissarissen

PwC Bedrijfsrevisoren bcvba

Vertegenwoordigd door

R. Jeanquart
Bedrijfsrevisor

Deloitte Bedrijfsrevisoren bv ovv cvba

Vertegenwoordigd door

Ph. Maeyaert
Bedrijfsrevisor

F. Verhaegen
Bedrijfsrevisor

BNP Paribas Fortis Jaarverslag 2013 (Niet-geconsolideerd)

Verslag van de Raad van Bestuur

In overeenstemming met het Belgische vennootschapswetboek (art. 119) en om herhalingen te vermijden heeft BNP Paribas Fortis het niet-geconsolideerde en het geconsolideerde verslag van de Raad van Bestuur gecombineerd. Het geconsolideerde verslag van de Raad van Bestuur is te vinden in het begin van dit Jaarverslag.

Toelichting bij de ontwikkeling van de balans

De **totale balans** op 31 december 2013 bedroeg EUR 194 miljard, een daling met EUR (8) miljard of 4% in vergelijking met 31 december 2012. De daling is hoofdzakelijk het gevolg van het proces van novatie en vermindering van renteswaps (EUR (10) miljard) en van renteopties (EUR (3) miljard). Deze daling is eveneens te wijten aan de verkoop van het bijkantoor van Londen (EUR (1) miljard). Deze afnames worden gedeeltelijk gecompenseerd door de verwerving van het bijkantoor van Amsterdam (EUR 8 miljard).

Activa

De **Kas, tegoeden bij centrale banken, postcheque- en girodiensten** bedroegen EUR 2 miljard op 31 december 2013 net als op 31 december 2012.

Het bedrag van EUR 2 miljard eind 2013 bevat de tegoeden van het bijkantoor van Amsterdam bij de centrale bank in Nederland (EUR 1 miljard) en de tegoeden van het bijkantoor van New York bij de Amerikaanse centrale bank (EUR 1 miljard).

De **vorderingen op kredietinstellingen** bedroegen EUR 19 miljard op 31 december 2013, een daling van EUR (2) miljard of 10%, hoofdzakelijk in België.

De vorderingen van EUR 19 miljard bevatten zichtrekeningen (EUR 3 miljard), termijnrekeningen (EUR 10 miljard), terugkoopovereenkomsten (EUR 1 miljard) en de tegoeden bij de Nationale Bank van België (EUR 5 miljard). Eind 2013 komt het relatieve gewicht van de interbancaire vorderingen op 10% van de totale activa net als eind 2012.

De zichtrekeningen, de terugkoopovereenkomsten en de tegoeden bij de Nationale Bank van België daalden respectievelijk met EUR (2) miljard, EUR (1) miljard en EUR (1) miljard, terwijl de termijnrekeningen toenamen met EUR 2 miljard.

De **vorderingen op cliënten** bedroegen EUR 88 miljard op 31 december 2013, een verhoging met EUR 14 miljard of 19%, hoofdzakelijk in België en in het nieuwe bijkantoor van Amsterdam.

De vorderingen van EUR 88 miljard bestaan uit termijnleningen (EUR 61 miljard), hypothecaire leningen (EUR 12 miljard), voorschotten op zichtrekeningen (EUR 9 miljard), terugkoopovereenkomsten (EUR 5 miljard) en overige vorderingen (EUR 1 miljard). Eind 2013 vertegenwoordigden zij 45% van de totale activa tegenover 37% eind 2012.

Sinds 2008 maken hypothecaire leningen en termijnleningen, geëffectiseerd via Special Purpose Vehicles voor respectievelijk EUR 28 miljard en EUR 8 miljard eind 2013, geen deel meer uit van deze rubriek. Ze zijn opgenomen in de rubriek 'Obligaties en andere vastrentende effecten'.

In België stegen de termijnleningen met EUR 12 miljard, waarvan EUR 8 miljard wegens de overname van Specialised Finance-activiteiten in 2013 en EUR 3 miljard wegens de ontwikkeling van deze activiteiten. De hypothecaire leningen daalden met EUR (1) miljard, een combinatie van een nieuwe effectisering voor een bedrag van EUR (2) miljard via Special Purpose Vehicles en van nieuwe productie (EUR 1 miljard). De voorschotten op zichtrekeningen en de terugkoopovereenkomsten bleven stabiel. De overige vorderingen daalden met EUR (1) miljard.

In de buitenlandse bijkantoren stegen de voorschotten op zichtrekeningen met EUR 6 miljard na de overname van het nieuwe bijkantoor van Amsterdam en de termijnleningen daalden met EUR (1) miljard ten gevolge van de verkoop van het bijkantoor van Londen.

De **obligaties en andere vastrentende effecten** bedroegen EUR 65 miljard op 31 december 2013. Deze portefeuille daalde met EUR (5) miljard of 7%, voornamelijk in België.

Het bedrag van EUR 65 miljard is grotendeels samengesteld uit een investeringsportefeuille van EUR 62 miljard bestaande uit leningen van openbare besturen (EUR 20 miljard), van financiële instellingen (EUR 2 miljard), van 'Special Purpose Vehicles' (EUR 35 miljard) en van andere uitgevers (EUR 5 miljard). De handelsportefeuille bedroeg EUR 3 miljard. De obligaties en andere vastrentende effecten vertegenwoordigden 33% van de totale activa eind 2013 net als eind 2012.

De daling wordt verklaard door een vermindering van de investeringsportefeuille met EUR (5) miljard, voornamelijk leningen van openbare besturen (EUR (1) miljard), van andere uitgevers (EUR (6) miljard, waarvan Goldfish EUR (4) miljard). Deze achteruitgang wordt gedeeltelijk gecompenseerd door de toename van de leningen uitgegeven door 'Special Purpose Vehicles' (EUR 2 miljard), tengevolge een nieuwe effectisering van hypothecaire leningen.

De **financiële vaste activa** bedroegen EUR 8 miljard op 31 december 2013. De vermindering met EUR (1) miljard of 11% is voornamelijk te wijten aan de liquidaties van Fortis Finance Belgium en van Fortis International Finance Dublin.

De **overige activa** bedroegen EUR 3 miljard op 31 december 2013, een afname met EUR (4) miljard of 58%.

Het bedrag van EUR 3 miljard bestond hoofdzakelijk uit betaalde premies op afgeleide producten, voornamelijk op de handelsopties.

Deze afname is voornamelijk te wijten aan minder betaalde premies op handelsopties, in het kader van het proces van novatie en de vermindering van opties.

De **overlopende rekeningen** bedroegen EUR 7 miljard op 31 december 2013, een daling met EUR (12) miljard of 65%, voornamelijk in België. Deze evolutie betreft de prorata's op afgeleide producten, hoofdzakelijk op renteswaps (EUR (10) miljard). De vermindering is het gevolg van het proces van novatie en de vermindering van renteswaps.

De overlopende rekeningen vertegenwoordigden 3% van de totale activa in 2013 tegenover 9% eind 2012.

Passiva

De **schulden aan kredietinstellingen** bedroegen EUR 11 miljard op 31 december 2013. Ze namen af met EUR (7) miljard ofwel 42% in vergelijking met 2012.

Het bedrag van EUR 11 miljard bestond uit zichtrekeningen (EUR 3 miljard), termijnrekeningen (EUR 3 miljard) en terugkoopovereenkomsten (EUR 5 miljard). Eind 2013 kwam het relatieve gewicht van de interbancaire schulden op 6% van het totaal van de verplichtingen.

De daling betreft voor EUR (3) miljard de zichtrekeningen, voor EUR (1) miljard de termijnrekeningen en voor EUR (3) miljard de terugkoopovereenkomsten.

De **schulden aan cliënten** beliepen EUR 138 miljard op 31 december 2013. Dit vertegenwoordigt een groei van EUR 19 miljard of 16%, waarvan EUR 8 miljard in België en EUR 11 miljard in de buitenlandse bijkantoren.

Het bedrag van EUR 138 miljard bevatte de spaarrekeningen (EUR 61 miljard), de zichtrekeningen (EUR 45 miljard), de termijnrekeningen (EUR 20 miljard), de terugkoopovereenkomsten (EUR 6 miljard), de bijzondere deposito's (EUR 4 miljard) en de handelsbaisseposities (EUR 2 miljard), en vertegenwoordigt 71% van de totale verplichtingen tegenover 59% eind 2012.

In België vloeiende de evolutie vooral voort uit de stijging van de spaarrekeningen (EUR 3 miljard), de zichtrekeningen (EUR 3 miljard) en de terugkoopovereenkomsten (EUR 3 miljard).

In de buitenlandse bijkantoren was de evolutie vooral te wijten aan de overname van het bijkantoor van Amsterdam (EUR 9 miljard zichtrekeningen en EUR 2 miljard termijnrekeningen) en aan de verkoop van het bijkantoor van Londen (EUR (1) miljard zichtrekeningen).

De **in schuldbewijzen belichaamde schulden** bedroegen EUR 14 miljard op 31 december 2013. In het algemeen daalden ze met EUR (4) miljard of 21% in 2013, vooral in België.

Het bedrag van EUR 14 miljard bestond uit depositocertificaten (EUR 5 miljard), kasbons (EUR 5 miljard) en niet-converteerbare obligaties (EUR 3 miljard) en vertegenwoordigt 7% van de totale verplichtingen tegenover 9% eind 2012.

Deze afname is vooral te verklaren door een daling van de depositocertificaten (EUR (3) miljard) en van de kasbons (EUR (1) miljard).

De **overige schulden** bedroegen EUR 4 miljard op 31 december 2013, een daling met EUR (3) miljard of 39% in 2013. Het bedrag van EUR 4 miljard bestond hoofdzakelijk uit ontvangen premies op afgeleide producten, voornamelijk op handelsopties.

Deze daling is vooral te wijten aan minder premies op handelsopties in het kader van het proces van novatie en vermindering van opties.

De **overlopende rekeningen** bedroegen EUR 5 miljard op 31 december 2013, een daling met EUR (11) miljard of 68%, vooral in België. Deze evolutie betrof de prorata's op afgeleide producten, hoofdzakelijk op renteswaps (EUR (9) miljard). De vermindering is het gevolg van het proces van novatie en van vermindering van renteswaps.

De overlopende rekeningen vertegenwoordigen 3% van de totale passiva eind 2013 tegenover 8% eind 2012.

Het **fonds voor algemene bankrisico's** bleef onveranderd op EUR 872 miljoen.

De **achtergestelde schulden** bedroegen EUR 7 miljard op 31 december 2013, een afname met EUR (2) miljard of 25%. De daling is een weerspiegeling van de vervaldagkalender.

Het **eigen vermogen**, na resultaatsverwerking, kwam op EUR 13 miljard op 31 december 2013, een stijging met EUR 0,2 miljard of 2%. De toename is te verklaren door de gereserveerde winst.

Toelichting bij de ontwikkeling van de resultatenrekening

Het **resultaat van het boekjaar** was een winst van EUR 641 miljoen, in vergelijking met EUR 1.704 miljoen in 2012.

Het resultaat van het jaar 2013 werd gekenmerkt door de inbreng van nieuwe activiteiten, vooral Specialised Finance (badwill van EUR 82 miljoen) en de overname van het bijkantoor van Amsterdam (winst van EUR 12 miljoen), maar ook door de verkoop van het bijkantoor van Londen (verlies van EUR (116) miljoen). De grote variatie in vergelijking met 2012 is te wijten aan het feit dat het resultaat van het jaar 2012 werd beïnvloed door de terugname van de waardevermindering op de in onderpand gegeven Ageas NV aandelen (EUR 1.384 miljoen), als gevolg van het bod in contanten gelanceerd door BNP Paribas op de CASHES.

De **intrestmarge** (rubrieken I en II) bedroeg EUR 2.355 miljoen in 2013, een toename van EUR 20 miljoen of 1% in vergelijking met 2012. Deze evolutie vertaalt zich in een toename van EUR 66 miljoen in België en een afname van EUR (46) miljoen in de buitenlandse bijkantoren.

In België compenseerden de afdekkingstransacties in ruime mate de negatieve impact van de algemene daling van de rentevoeten op de intrestmarge.

De renteopbrengsten verminderden voornamelijk wegens de afname van het gemiddelde volume van de obligaties in de investeringsportefeuille (EUR (10,9) miljard), gecombineerd met herinvesteringen aan lagere rentevoeten. Deze daling wordt evenwel verzacht door de inbreng en de ontwikkeling van Specialised Finance-activiteiten in 2013, alsook door de stijging van de intrestmarge aangaande transacties in afdekkingsderivaten.

De daling van de rentelasten, resulterend uit de afname van de rentevoeten op de spaarrekeningen en de termijnrekeningen (ondanks de toename van hun gemiddelde volumes met EUR 3,5 miljard) en uit de vermindering van het volume van achtergestelde schulden op lange termijn (EUR (1,9) miljard) en van in schuldbewijzen belichaamde schulden (EUR (6,4) miljard), oversteeg de afname van renteopbrengsten.

De achteruitgang in de buitenlandse bijkantoren wordt vooral verklaard door de geleidelijke integratie van deze in andere entiteiten van de Groep BNP Paribas, gedeeltelijk gecompenseerd door de overname van de bijkantoren van Amsterdam en Oslo.

De **opbrengsten uit niet-vastrentende effecten** (rubriek III) bedroegen EUR 429 miljoen in 2013, een stijging van EUR 29 miljoen of 7% ten opzichte van 2012, voornamelijk als gevolg van de hogere inkomsten uit dividenden.

De **commissies** (rubrieken IV en V) bedroegen EUR 1.037 miljoen. De stijging met EUR 91 miljoen of 10% is het resultaat van een toename in België (EUR 94 miljoen) en een afname in de buitenlandse bijkantoren (EUR (3) miljoen).

De commissies van Retail Banking in België boekten vooruitgang, in het bijzonder deze gerelateerd aan de effectenhandel (EUR 23 miljoen) en deze gerelateerd aan het beheer van investeringsfondsen (EUR 20 miljoen).

Ook nemen de commissies gerelateerd aan 'Structured Finance' in sterke mate toe, dankzij de transfer van Specialised Finance-activiteiten (EUR 35 miljoen) van BNPP naar BNPP Fortis.

De achteruitgang van commissies in de buitenlandse bijkantoren was voornamelijk het gevolg van de sluiting van het bijkantoor van London (EUR (34) miljoen), grotendeels gecompenseerd door de verwerving van het bijkantoor van Amsterdam (EUR 22 miljoen) en de integratie van Specialised Finance-activiteiten (EUR 9 miljoen) in het bijkantoor van Frankfurt.

De **winst uit financiële transacties** (rubriek VI) bedroeg EUR 226 miljoen, een daling van EUR (29) miljoen.

De winst uit wisseltransacties en handel in effecten en andere financiële instrumenten bedroeg EUR 65 miljoen in 2013 tegenover EUR 189 miljoen in 2012. De afname van EUR (123) miljoen kan onder andere worden verklaard door de zwakkere resultaten van de repo / reverse repo-portefeuille die te lijden had onder een omgeving van lage rentevoeten en verstrakking van de beschikbare liquiditeit in de markten eind 2013, en door een minder goede commerciële prestatie van de wisselactiviteiten.

De verkoop van beleggingseffecten, voornamelijk Staatsobligaties, genereerde een winst van EUR 160 miljoen in 2013 in vergelijking met EUR 66 miljoen in 2012.

De **algemene beheerskosten** (rubriek VII) bedroegen EUR (2.678) miljoen, een vermindering met EUR 116 miljoen in vergelijking met 2012.

De bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen daalden met EUR 85 miljoen of 5%. Enerzijds namen de basislonen af als gevolg van de daling van FTE (5%). Anderzijds genereerde de externalisering van een pensioenfonds in 2012 de betaling van een vergoeding aan de verzekeraar.

De overige beheerskosten namen af met EUR 31 miljoen in 2013. De bijdrage aan het Fonds voor Financiële Stabiliteit verminderde met EUR 37 miljoen ten gevolge van de vermindering van het balanstotaal.

De **afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa** (rubriek VIII) bedroegen EUR (154) miljoen, een stijging met EUR (2) miljoen in vergelijking met 2012.

Deze evolutie vloeit vooral voort uit hogere afschrijvingen op de immateriële vaste activa (EUR (30) miljoen, voornamelijk op de goodwill gelinkt aan de overname in 2013 van de activiteiten Specialised Finance en aan lagere afschrijvingen op de materiële vaste activa (EUR 28 miljoen op de gebouwen en het informaticamateriaal).

De **waardeverminderingen op de vorderingen en op de beleggingsportefeuille** (rubrieken IX + X) bedroegen EUR (266) miljoen tegenover EUR (227) miljoen in 2012, ofwel een toename van EUR (39) miljoen.

In België bedroegen de waardeverminderingen EUR (123) miljoen in 2013 tegenover EUR (238) miljoen in 2012, ofwel een daling van EUR 115 miljoen.

In de buitenlandse bijkantoren bedroegen de waardeverminderingen EUR (143) miljoen in 2013 (voornamelijk in Madrid) tegenover EUR 11 miljoen in 2012, ofwel een stijging van EUR (154) miljoen.

De **voorzieningen voor risico's en kosten** (rubrieken XI + XII) leidden tot een netto terugname van EUR 18 miljoen in 2013 tegenover EUR 14 miljoen in 2012. In 2013 werd de netto terugname beïnvloed door voorzieningen voor juridische geschillen (EUR 14 miljoen) en in 2012 door een geschi verbonden met het personeel (EUR 9 miljoen) en door een juridisch geschil (EUR 4 miljoen).

De **overige bedrijfsopbrengsten** (rubriek XIV) bedroegen EUR 246 miljoen, een stijging van EUR 19 miljoen tegenover 2012. Deze evolutie is voornamelijk gerelateerd aan de doorrekening van kosten aan de entiteiten van de BNP Paribas en aan de recuperatie op afgeschreven schuldvorderingen.

De **overige bedrijfskosten** (rubriek XV) bedroegen EUR (260) miljoen in 2013, een daling van EUR 19 miljoen in vergelijking met 2012. De taks op het gereguleerde sparen nam toe met EUR (22) miljoen en de niet-recupereerbare BTW nam af met EUR 30 miljoen.

De **uitzonderlijke opbrengsten** (rubriek XVII) bedroegen EUR 233 miljoen en hadden voornamelijk betrekking op de terugname van waardeverminderingen op financiële vaste activa (EUR 82 miljoen, inbegrepen in rubriek XVII B, waarvan EUR 41 miljoen op Ageas NV aandelen wegens de schommeling van de aandelenkoers), de meerwaarden bij de realisatie van financiële vaste activa (EUR 59 miljoen, inbegrepen in rubriek XVII D, waarvan EUR 54 miljoen op de liquidatie van Fortis Finance Belgium), de meerwaarden bij de realisatie van materiële vaste activa (EUR 10 miljoen, inbegrepen in rubriek XVII D) en de overige uitzonderlijke opbrengsten (EUR 82 miljoen, inbegrepen in rubriek XVII E, waarvan EUR 82 miljoen badwill op de Specialised Finance-activiteiten).

In 2012 hadden de uitzonderlijke opbrengsten van EUR 1.515 miljoen voornamelijk betrekking op de terugname van waardeverminderingen op financiële vaste activa (EUR 1.436 miljoen, inbegrepen in rubriek XVII B, waarvan EUR 1.384 miljoen op in onderpand gegeven Ageas NV aandelen als gevolg van het bod in contanten van BNP Paribas op de CASHES en EUR 47 miljoen op Ageas NV aandelen wegens de schommeling van de aandelenkoers), de meerwaarden bij de realisatie van financiële vaste activa (EUR 32 miljoen, inbegrepen in de rubriek XVII D, waarvan Artemis EUR 31 miljoen), de meerwaarden bij de realisatie van materiële vaste activa (EUR 8 miljoen, inbegrepen in rubriek XVII D) en de overige uitzonderlijke opbrengsten (EUR 38 miljoen, inbegrepen in rubriek XVII E, waarvan EUR 22 miljoen badwill in het kader van de overname van de Noorse activiteiten van het bijkantoor BNP Paribas Oslo)

De **uitzonderlijke kosten** (rubriek XVIII) bedroegen EUR (532) miljoen en betroffen hoofdzakelijk de waardeverminderingen op financiële vaste activa (EUR (307) miljoen, inbegrepen in rubriek XVIII B, waarvan EUR (287) miljoen op BNPP IP), de provisies voor vervroegd vertrek (EUR (66) miljoen, inbegrepen in rubriek XVIII C), de minderwaarden bij de realisatie van financiële vaste activa (EUR (22) miljoen, inbegrepen in rubriek XVIII D, waarvan Fortis Holding Malta EUR (19) miljoen) en de overige uitzonderlijke kosten (EUR (129) miljoen, inbegrepen in rubriek XVIII E, waarvan EUR (116) miljoen wegens de transfer van de activiteiten van het Londens bijkantoor BNP Paribas Fortis naar het Londens bijkantoor BNP Paribas).

In 2012 had de EUR (538) miljoen voornamelijk betrekking op de waardeverminderingen op financiële vaste activa (EUR (288) miljoen, inbegrepen in rubriek XVIII B, waarvan EUR (276) miljoen op BNPP IP), de provisies voor vervroegd vertrek (EUR (137) miljoen, inbegrepen in rubriek XVIII C), de minderwaarden bij de realisatie van materiële vaste activa (EUR (29) miljoen, inbegrepen in rubriek XVIII D, voornamelijk de verkoop van IT-uitrusting) en de overige uitzonderlijke kosten (EUR (76) miljoen, inbegrepen in rubriek XVIII E, waarvan EUR (70) miljoen wegens de betaling van een schadevergoeding aan BNP Paribas als gevolg van het bod in contanten gelanceerd door BNP Paribas op de CASHES).

De **belastingen op het resultaat** (rubriek XX) waren negatief voor EUR (15) miljoen in 2013 terwijl ze positief waren voor EUR 2 miljoen in 2012. Het belastingsniveau wordt beïnvloed door de fiscale behandeling van de winstdeelnamen van de werknemers en van de provisies voor vervroegd vertrek in België, alsook door de bijzondere fiscale regimes van de verschillende buitenlandse bijkantoren.

De 10 **buitenlandse bijkantoren**, gelegen in Amsterdam (bijkantoor verworven in 2013), Boekarest, Frankfurt, Kopenhagen, Madrid, New York, Oslo, Praag, Stockholm en Wenen maakten gezamenlijk een verlies van EUR (61) miljoen in 2013, en de 2 buitenlandse bijkantoren in Lissabon en Londen, verkocht in 2013, maakten gezamenlijk een verlies van EUR (117) miljoen. In 2012 genereerden de buitenlandse bijkantoren een winst van EUR 148 miljoen.

De **te verwerken winst van het boekjaar** bedroeg EUR 641 miljoen.

Voorstel tot bestemming van het resultaat van het boekjaar

Te verwerken winst van het boekjaar	EUR	641,2	miljoen
Overgedragen winst van het vorig boekjaar	EUR	2.560,0	miljoen
<hr/>			
Te verwerken winstsaldo	EUR	3.201,2	miljoen
Toevoeging aan de wettelijke reserve	EUR	32,1	miljoen
Over te dragen winst	EUR	2.758,7	miljoen
Vergoeding van het kapitaal	EUR	386,6	miljoen
Andere rechthebbenden	EUR	23,8	miljoen

Conform de hierboven beschreven bestemming van de winst van het boekjaar 2013 zal de Raad van Bestuur van BNP Paribas Fortis NV aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders voorstellen om een bruto dividend van EUR 0,80 per aandeel uit te keren.

In het kader van het proces tot het bekomen van eigen vermogen heeft BNP Paribas Fortis innovatieve financiële schuldinstrumenten uitgegeven. Op 27 oktober 2004 heeft BNP Paribas Fortis Directly Issued Perpetual Securities uitgegeven voor een bedrag van EUR 1 miljard. Vermits deze schuldinstrumenten door hun aard uitgesproken achtergestelde verplichtingen zijn, heeft de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen ermee ingestemd om ze gelijk te stellen met eigen vermogen sensu stricto (Tier 1-kapitaal). Een aantal voorwaarden moet worden voldaan om dit doel, met inbegrip van de mogelijkheid van het omzetten van de effecten in BNP Paribas Fortis winstbewijzen onder bepaalde omstandigheden.

Om de uitgifte van een Directly Issued Perpetual Securities te vergemakkelijken, werden de statuten gewijzigd tijdens een Buitengewone Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 28 april 2005. Een artikel 5ter werd toegevoegd, dat in detail de omstandigheden bepaalt waaronder winstbewijzen worden uitgegeven, hun kenmerken, de bijbehorende dividendbeperkingen en diverse andere bepalingen.

De Raad van Bestuur heeft zich er ook toe verbonden om de volgende reglementaire limieten na te leven: de winstbewijzen, indien ze effectief worden uitgegeven, zullen samen met andere innovatieve kapitaalinstrumenten uitgegeven door BNP Paribas Fortis die vallen onder Tier 1, niet meer dan 15% van het Tier 1-kapitaal van BNP Paribas Fortis vertegenwoordigen en de winstbewijzen, indien ze effectief worden uitgegeven, zullen samen met andere winstbewijzen of aandelen zonder stemrecht uitgegeven door BNP Paribas Fortis, niet meer dan een derde van het maatschappelijk kapitaal van BNP Paribas Fortis, inclusief uitgiftepremies, uitmaken.

Informatie met betrekking tot Artikel 523 van het wetboek van vennootschappen

Vergadering van de Raad van Bestuur van 7 februari 2013

De Voorzitter opent de vergadering en stelt de deelnemers in kennis dat het voorwerp van deze vergadering de beslissing betreft houdende het voorstel tot herbenoeming als bestuurder van de Heer Filip Dierckx door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

De Voorzitter verklaart dat deze Raad van Bestuur van 7 februari 2013 toepassing maakt van artikel 523 van het Wetboek van Vennootschappen. Bijgevolg neemt de Heer F. Dierckx niet deel aan de Vergadering.

De Voorzitter verwijst vervolgens naar de informatie zoals verstrekt en het debat over hetzelfde onderwerp zoals gevoerd tijdens de vorige Raad van Bestuur (13 december 2012). Inmiddels heeft de NBB haar ontwerp-circulaire van 21 december 2012, houdende de eisen van 'deskundigheid' en 'professionele betrouwbaarheid' voor de leden van het directiecomité van financiële instellingen uitgebracht. Deze Circulaire zet de EBA-richtlijnen, zoals gepubliceerd in november 2012 over hetzelfde onderwerp, om naar de Belgische context.

De Voorzitter verduidelijkt vervolgens wat dient te worden verstaan onder 'deskundigheid' en 'professionele betrouwbaarheid' volgens de betekenis van de Circulaire, en benadrukt onder de talrijke wijzigingen in deze materie, de 2 meest belangrijke:

- de kwalificatie van de eigenschappen 'deskundigheid' en 'professionele betrouwbaarheid' van een bestuurder is een **voortdurend** proces;
- wanneer de benoeming van een bestuurder aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders wordt voorgesteld, dient **voorafgaand** het akkoord van de NBB te worden bekomen.

De Voorzitter stelt de Raad ervan in kennis dat het GNRC tijdens 2 vergaderingen op 30 januari 2013 en op 7 februari 2013 voormelde vragen onderzocht; hij verschaft toelichting bij de documenten zoals aangeleverd aan het GNRC en over de aard van de debatten. Een van de documenten die aan de Voorzitter van het GNRC werden bezorgd en onder de leden van het GNRC werd verdeeld en besproken, betreft een brief van de Heer Dierckx waarin hij zijn visie geeft over zijn 'deskundigheid' als uitvoerend bestuurder van de Bank.

Hierna leest de Voorzitter de aanbeveling van het GNRC voor aan de leden van de Raad van Bestuur:

- "Na de formele verklaring van de Heer Dierckx te hebben gelezen en overwogen waarbij hij ontkent enig misdrijf te hebben begaan dat zou vallen onder de aantijgingen zoals opgenomen in de brief van 19 november 2012 die hij van de Onderzoeksrechter ontving;
- Na lezing en overweging van de verklaring van meester Sunt, raadsman van de Heer Dierckx;
- Na lezing en overweging van de analyse van meester J-P Buyle, raadsman van de Bank;
- Rekening houdend met de vaardigheden en ervaring van de Heer Dierckx, zoals blijkt uit het CV, alsook met de verklaringen van de Voorzitter van het Directiecomité en van vertegenwoordigers van het Groep Management;
- Rekening houdend met de Heer Dierckx' professionele houding doorheen zijn loopbaan en het in hem door het Executive Management bevestigde vertrouwen;
- Rekening houdend dat de succesvolle ontwikkeling van de Bank niet gehinderd werd door de inverdenkingstelling van de Heer Dierckx;
- Rekening houdend dat de Algemene Vergadering van Aandeelhouders de Heer Dierckx steeds kwijting heeft verleend voor de uitoefening van zijn mandaat als Uitvoerend Bestuurder;
- Rekening houdend dat tijdens de vergadering van 13 december 2012 het Directiecomité maatregelen heeft genomen om enig belangenconflict te vermijden tussen de Bank en de Heer Dierckx in verband met het verloop van de rechtszaak, de communicatie hierover en het bestuur van de Bank.

Het GNRC beveelt aan de Raad van Bestuur om gebaseerd op de huidige informatie te besluiten dat de Heer Dierckx deskundig en capabel is om de kredietinstelling gezond en voorzichtig te leiden.

Het GNRC beveelt aan aan de Raad van Bestuur te besluiten, op basis van de informatie zoals ze thans voorligt, dat de inverdenkingstelling van de Heer Dierckx in de zogeheten Fortis-zaak de geschiktheid van de Heer Dierckx tot herbenoeming als Uitvoerend Bestuurder van de Bank niet negatief beïnvloedt.”

Na de Voorzitter gehoord te hebben, die de besluiten van het GNRC voordroeg, keurt de Raad van Bestuur, op basis van de informatie zoals ze thans voorligt, de aanbeveling van het GNRC goed en beschouwt de Heer Dierckx ‘deskundig’ en ‘professioneel betrouwbaar’ om zijn mandaat als Uitvoerend Bestuurder van BNP Paribas Fortis verder uit te oefenen.

Dit besluit heeft geen bijkomende financiële consequenties voor de Bank.

De Raad van Bestuur verzoekt haar Voorzitter en de Secretaris-Generaal om het dossier voor de herbenoeming van de heer Dierckx zo spoedig mogelijk bij de NBB neer te leggen, teneinde vóór 14 maart 2013, datum waarop de agenda van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders wordt gefinaliseerd, een antwoord van de NBB te ontvangen.

Vergadering van de Raad van Bestuur van 24 april 2013

- Tijdens vergaderingen die in 2009, 2010, 2011 en 2012 plaats vonden, besliste de Raad van Bestuur van de Bank om in bepaalde gevallen schadeloosstellingverbintenis door de Bank te verlenen aan de bestuurders voor de mogelijke aansprakelijkheid die ze lopen in de uitoefening van hun mandaat.
- De Voorzitter zet uiteen dat de Bank de wenselijkheid dient te onderzoeken om ook schadeloosstellingverbintenis te verlenen aan Dhr. F. Abraham om hem te beschermen tegen de aansprakelijkheid die hij zou kunnen oplopen als bestuurder van de Bank. De Voorzitter verwijst naar de overwegingen onderliggend aan de beslissingen van de Raad van Bestuur van 2009, 2010, 2011 en 2012, die vandaag nog steeds relevant zijn. De Voorzitter stelt daarom voor dat de Bank er zich toe verbindt om Dhr. F. Abraham schadeloosstellingverbintenis te verlenen in alle gevallen waarin hij te goeder trouw handelde en handelde op een wijze waarvan hij meende dat deze in het belang van de Bank was, met uitzondering van de gevallen waarin de aansprakelijkheid van de bestuurder zou voortvloeien uit bedrog of opzettelijke fout of de gevallen of de mate waarin deze aansprakelijkheid zou gedekt worden door een verzekeringspolis (al dan niet door de Bank afgesloten) in het voordeel van de bestuurder.
- De Voorzitter stelde vast dat, overeenkomstig artikel 523 van het Wetboek van vennootschappen, Dhr. F. Abraham vóór enige beraadslaging aan de andere bestuurders en de commissarissen heeft medegedeeld dat hij diende beschouwd te worden als hebbende een belang dat strijdig is met de beslissingen die de Raad dient te nemen met betrekking tot dit agendapunt omdat hij persoonlijk zou genieten van de hierboven beschreven schadeloosstellingverbintenis.
- Dhr. F. Abraham verliet de vergaderzaal en nam geen deel aan de beraadslaging en beslissing van de Raad opgenomen in paragrafen 5 en 6 hieronder.
- De andere bestuurders erkenden dat de hierboven beschreven schadeloosstellingverbintenis overeenstemt met de marktpraktijken in België rekening houdende met de specifieke kenmerken van de Bank. Deze schadeloosstellingverbintenis zou in het belang van de Bank zijn aangezien zij in staat moet zijn om bestuurders aan te trekken, te behouden en te genieten van hun waardevolle bijdragen. Bovendien genieten de overige bestuurders van een gelijkaardige schadeloosstellingverbintenis en zou het niet verlenen van een dergelijke schadeloosstellingverbintenis aan deze bestuurder een verschil in behandeling uitmaken die niet gerechtvaardigd kan worden en die het moeilijk zou maken om in de toekomst bestuurders aan te trekken en te behouden. De aan de beraadslaging deelnemende bestuurders erkenden bovendien dat er geen gevolgen van vermogensrechtelijke aard van deze schadeloosstellingverbintenis voor de Bank zijn, andere dan deze als gevolg van enige betaling die door de Bank daaronder wordt gedaan.
- De overige bestuurders gingen vervolgens over tot de beraadslaging. Deze bestuurders bespraken de schadeloosstellingverbintenis en beslisten met eenparigheid van stemmen dat de Bank Dhr. F. Abraham schadeloos zal stellen en vrijwaren in de grootst mogelijke mate toegelaten door de toepasselijke wetgeving, voor en van alle aansprakelijkheden, kosten, schade of andere bedragen die redelijkerwijze door hem werden opgelopen of gedragen in verband met enige procedure of vordering die een derde partij (met inbegrip van, maar niet beperkt tot, een aandeelhouder van de Bank die handelt voor eigen rekening) tegen hem instelt in zijn hoedanigheid van bestuurder van de Bank met betrekking tot enige beslissing, handeling of verzuim genomen of gesteld (of beweerdelijk genomen of gesteld) vóór, op of na de datum van deze vergadering, met dien verstande echter dat:
 - de bestuurder handelde te goeder trouw en op een wijze waarvan hij meende dat deze in het belang van de Bank was; en
 - deze schadeloosstellingverbintenis niet van toepassing zal zijn (i) op aansprakelijkheden, kosten, schade of andere bedragen die voortvloeien uit bedrog of opzettelijke fout van de bestuurder; noch (ii) indien, en voor zover, dergelijke aansprakelijkheden, kosten, schade of andere bedragen gedekt worden door een verzekeringspolis (al dan niet door de Bank afgesloten) in het voordeel van de betrokken bestuurder.

Informatie over transacties tussen verbonden partijen

Door een wijziging in de wetgeving die op 1 januari 2012 van kracht werd, is artikel 524 van het Wetboek van vennootschappen, dat een specifieke procedure in het kader van transacties tussen verbonden partijen oplegt, niet langer van toepassing op BNP Paribas Fortis NV ('BNP Paribas Fortis' of het 'Bedrijf'). Toch heeft de Raad van Bestuur, op advies van het GNRC en in lijn met principes van de interne governance, op 15 december 2011 een 'Procedure van de raad voor transacties tussen verbonden partijen' (de 'Procedure') goedgekeurd die is geïnspireerd op maar niet identiek is aan artikel 524 van het Wetboek van vennootschappen. Deze procedure is beschreven in het Jaarverslag van 2012.

Er waren geen transacties met verbonden partijen voorgesteld of beslist in de loop van 2013. Bijgevolg werd de procedure niet toegepast tijdens 2013.

Tijdens 2013 werden de 'Castle-transactions' en de Haspen-transactie uitgevoerd. Dit waren allemaal transacties met verbonden partijen beslist in 2012.

Meer informatie over deze transacties en de gevolgde beslissingsprocessen, is te vinden in het Jaarverslag van BNP Paribas Fortis 2012.

BNP Paribas Fortis Jaarrekening 2013 (Niet-geconsolideerd)

BALANS NA WINSTVERDELING

	Toel.	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
ACTIVA				
I. Kas, tegoeden bij centrale banken, postcheque- en girodiensten		10100	2.042.596	1.837.908
II. Bij de centrale bank herfinancierbaar overheidspapier		10200	59.491	67.887
III. Vorderingen op kredietinstellingen	5.1	10300	18.938.493	21.028.915
A. Onmiddellijk opvraagbaar		10310	3.058.699	10.020.703
B. Overige vorderingen (op termijn of met opzegging)		10320	15.879.794	11.008.212
IV. Vorderingen op cliënten	5.2	10400	87.978.790	73.726.841
V. Obligaties en andere vastrentende effecten	5.3	10500	64.672.624	69.445.153
A. Van publiekrechtelijke emittenten		10510	21.903.761	22.640.654
B. Van andere emittenten		10520	42.768.863	46.804.499
VI. Aandelen en andere niet-vastrentende effecten	5.4	10600	545.195	645.189
VII. Financiële vaste activa	5.5/ 5.6.1	10700	7.914.565	8.922.457
A. Deelnemingen in verbonden ondernemingen		10710	5.159.953	6.073.418
B. Deelnemingen in ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat		10720	2.103.235	2.386.514
C. Andere aandelen die tot de financiële vaste activa behoren		10730	154.850	115.743
D. Achtergestelde vorderingen op verbonden ondernemingen en ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat		10740	496.527	346.782
VIII. Oprichtingskosten en immateriële vaste activa	5.7	10800	329.635	35.872
IX. Materiële vaste activa	5.8	10900	1.010.173	1.038.990
X. Eigen aandelen		11000	0	0
XI. Overige activa	5.9	11100	2.574.682	6.163.527
XII. Overlopende rekeningen	5.10	11200	7.484.219	19.032.297
TOTAAL VAN DE ACTIVA		19900	193.550.463	201.945.038

	Toel.	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
PASSIVA				
VREEMD VERMOGEN				
I. Schulden bij kredietinstellingen	5.11	20100	180.119.235	188.744.596
A. Onmiddellijk opvraagbaar		20110	10.660.347	18.443.237
B. Mobiliseringsschulden wegens herdiscontering van handelspapier		20120	2.886.478	6.303.598
C. Overige schulden op termijn of met opzegging		20130	0	0
II. Schulden bij cliënten	5.12	20200	7.773.869	12.139.639
A. Spaargelden / spaardeposito's		20210	137.613.553	119.041.544
B. Andere schulden		20220	60.720.616	57.803.963
1. Onmiddellijk opvraagbaar		20221	76.892.937	61.237.581
2. Op termijn of met opzegging		20222	48.664.820	33.990.612
3. Wegens herdiscontering van handelspapier		20223	28.228.117	27.246.969
			0	0
III. In schuldbewijzen belichaamde schulden	5.13	20300	13.608.328	17.282.286
A. Obligaties en andere vastrentende effecten in omloop		20310	8.824.269	9.287.216
B. Overige schuldbewijzen		20320	4.784.059	7.995.070
IV. Overige schulden	5.14	20400	4.237.978	6.756.745
V. Overlopende rekeningen	5.15	20500	5.113.375	15.927.123
VI. Voorzieningen en uitgestelde belastingen		20600	539.885	473.443
A. Voorzieningen voor risico's en kosten		20610	539.885	473.443
1. Pensioen- en soortgelijke verplichtingen		20611	6.385	6.691
2. Belastingen		20612	9.000	9.000
3. Overige risico's en kosten	5.16	20613	524.500	457.752
B. Uitgestelde belastingen		20620	0	0
VII. Fonds voor algemene bankrisico's		20700	871.681	871.681
VIII. Achtergestelde schulden	5.17	20800	7.474.088	9.948.537
EIGEN VERMOGEN				
IX. Kapitaal	5.18	20900	13.431.228	13.200.442
A. Geplaatst kapitaal		20910	9.374.878	9.374.878
B. Niet-opgevraagd kapitaal		20920	0	0
X. Uitgiftepremies		21000	230.475	230.475
XI. Herwaarderingsmeerwaarden		21100	0	0
XII. Reserves		21200	1.067.178	1.035.078
A. Wettelijke reserve		21210	526.109	494.009
B. Onbeschikbare reserves		21220	36.988	36.988
1. Voor eigen aandelen		21221	0	0
2. Andere		21222	36.988	36.988
C. Belastingvrije reserves		21230	150.790	150.790
D. Beschikbare reserves		21240	353.291	353.291
XIII. Overgedragen winst (verlies)	(+)/(-)	21300	2.758.697	2.560.011
TOTAAL VAN DE PASSIVA		29900	193.550.463	201.945.038

	Toel.	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
POSTEN BUITEN DE BALANSTELLING				
I. Eventuele passiva	5.22	30100	53.785.604	52.019.704
A. Niet-genegocieerde accepten		30110	27.737	2.625
B. Kredietvervangende borgtochten		30120	12.517.978	15.868.253
C. Overige borgtochten		30130	39.958.536	35.073.940
D. Documentaire kredieten		30140	1.076.871	1.074.886
E. Activa bezwaard met zakelijke zekerheden voor rekening van derden		30150	204.482	0
II. Verplichtingen met een potentieel kredietrisico	5.22	30200	39.865.090	43.848.935
A. Vaste verplichtingen tot fondsenverstrekking		30210	2.128.979	1.735.379
B. Verplichtingen wegens contantaankopen van effecten en andere waarden		30220	0	324.869
C. Beschikbare marge op betekende kredietlijnen		30230	37.736.111	41.788.687
D. Verplichtingen tot vaste opneming en plaatsing van effecten		30240	0	0
E. Verplichtingen tot inkoop wegens onvolkomen cessie-retrocessie		30250	0	0
III. Aan de instelling toevertrouwde waarden		30300	111.973.519	119.866.349
A. Waarden gehouden onder fiducieregeling		30310	0	0
B. Open bewaring en gelijkgestelde		30320	111.973.519	119.866.349
IV. Te storten op aandelen		30400	146.924	192.234

RESULTATENREKENING (in staffelvorm)

	Toel.	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
I. Rente-opbrengsten en soortgelijke opbrengsten	5.23	40100	4.339.200	4.835.032
A. Waaronder: uit vastrentende effecten		40110	1.140.981	1.637.430
II. Rentekosten en soortgelijke kosten		40200	1.984.081	2.499.810
III. Opbrengsten uit niet-vastrentende effecten	5.23	40300	429.291	400.015
A. Aandelen en andere niet-vastrentende effecten		40310	81.837	73.795
B. Deelnemingen in verbonden ondernemingen		40320	181.878	314.636
C. Deelnemingen in ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat		40330	163.047	9.793
D. Andere aandelen die tot de financiële vaste activa behoren		40340	2.530	1.791
IV. Ontvangen provisies	5.23	40400	1.370.689	1.277.548
A. Makelaars- en commissielonen		40410	533.335	498.411
B. Vergoeding voor diensten van beheer, adviesverlening en bewaring		40420	260.186	238.896
C. Overige ontvangen provisies		40430	577.168	540.240
V. Betaalde provisies		40500	333.274	331.016
VI. Winst (Verlies) uit financiële transacties	(+)/(–) 5.23	40600	225.559	255.043
A. Uit het wissel- en handelsbedrijf in effecten en andere financiële instrumenten		40610	65.405	188.812
B. Uit de realisatie van beleggingseffecten		40620	160.154	66.231
VII. Algemene administratieve kosten		40700	2.677.502	2.793.922
A. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen		40710	1.608.722	1.693.763
B. Overige administratieve kosten		40720	1.068.781	1.100.159
VIII. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		40800	153.855	152.188
IX. Waardeverminderingen op vorderingen en voorzieningen voor de posten buiten de balansstelling "I. Eventuele passiva" en "II. Verplichtingen met een potentieel kredietrisico": toevoegingen (terugnemingen)	(+)/(–)	40900	225.481	198.228
X. Waardeverminderingen op de beleggingsportefeuille in obligaties, aandelen en andere vastrentende of niet-vastrentende effecten: toevoegingen (terugnemingen)	(+)/(–)	41000	40.714	29.438
XI. Voorzieningen voor andere risico's en kosten dan bedoeld in de posten buiten de balansstelling "I. Eventuele passiva" en "II. Verplichtingen met een potentieel kredietrisico": bestedingen (terugnemingen)	(+)/(–)	41100	(47.999)	(57.152)
XII. Voorzieningen voor andere risico's en kosten dan bedoeld in de posten buiten de balansstelling "I. Eventuele passiva" en "II. Verplichtingen met een potentieel kredietrisico"		41200	29.782	43.451
XIII. Onttrekking (Toevoeging) aan het fonds voor algemene bankrisico's	(+)/(–)	41300		0
XIV. Overige bedrijfsopbrengsten	5.23	41400	245.926	226.830
XV. Overige bedrijfskosten	5.23	41500	259.505	278.550
XVI. Winst (Verlies) uit de gewone bedrijfsuitoefening vóór belasting	(+)/(–)	41600	954.471	725.016

	Toel.	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
XVII. Uitzonderlijke opbrengsten		41700	233.381	1.514.727
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa		41710	0	0
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa		41720	81.824	1.436.437
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten		41730	0	0
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa		41740	69.223	40.704
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten	5.25	41750	82.334	37.586
XVIII. Uitzonderlijke kosten		41800	531.765	537.970
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		41810	2.106	5.197
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa		41820	307.372	287.728
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten: (+/-) toevoegingen (bestedingen)		41830	65.800	137.158
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa		41840	27.479	31.655
E. Andere uitzonderlijke kosten	5.25	41850	129.008	76.232
XIX. Winst (Verlies) van het boekjaar vóór belasting (+/-)		41910	656.086	1.701.772
XIXbis. A. Overboeking naar de uitgestelde belastingen		41921	0	0
B. Onttrekking aan de uitgestelde belastingen		41922	0	9
XX. Belastingen op het resultaat (+/-) 5.26		42000	14.917	(2.212)
A. Belastingen		42010	37.297	44.305
B. Regularisering van belastingen en terugneming van voorzieningen voor belastingen		42020	22.380	46.517
XXI. Winst (Verlies) van het boekjaar (+/-)		42100	641.169	1.703.993
XXII. Overboeking naar (Onttrekking aan) de belastingvrije reserves (+/-)		42200	0	0
XXIII. Te bestemmen winst (Te verwerken verlies) van het boekjaar (+/-)		42300	641.169	1.703.993

RESULTAATVERWERKING

		Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
A. Te bestemmen winst (Te verwerken verlies)	(+)/(-)	49100	3.201.180	2.925.279
1. Te bestemmen winst (Te verwerken verlies) van het boekjaar	(+)/(-)	(42300)	641.169	1.703.993
2. Overgedragen winst (Overgedragen verlies) van het vorige boekjaar	(+)/(-)	(21300P)	2.560.011	1.221.287
B. Onttrekking aan het eigen vermogen		49200	0	0
1. Aan het kapitaal en aan de uitgiftepremies		49210	0	0
2. Aan de reserves		49220	0	0
C. Toevoeging aan het eigen vermogen		49300	(32.100)	(85.200)
1. Aan het kapitaal en aan de uitgiftepremies		49310	0	0
2. Aan de wettelijke reserve		49320	(32.100)	(85.200)
3. Aan de overige reserves		49330	0	0
D. Over te dragen winst (verlies)	(+)/(-)	49400	2.758.697	2.560.011
E. Tussenkost van de vennoten in het verlies		49500	0	0
F. Uit te keren winst		49600	(410.383)	(280.068)
1. Vergoeding van het kapitaal		49610	(386.593)	(256.118)
2. Bestuurders of zaakvoerders		49620	0	0
3. Andere rechthebbenden		49630	(23.790)	(23.951)

TOELICHTING

I. STAAT VAN DE VORDERINGEN OP KREDIETINSTELLINGEN (actiefpost III)

	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
A. ALGEMENE OPGAVE VAN DE POST IN ZIJN GEHEEL	(10300)	18.938.493	21.028.915
1. Vorderingen op verbonden ondernemingen	50101	7.083.079	8.356.648
2. Vorderingen op ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat	50102	0	0
3. Achtergestelde vorderingen	50103	0	19.288
B. ALGEMENE OPGAVE VAN DE OVERIGE VORDERINGEN (OP TERMIJN OF MET OPZEGGING)	(10320)	15.879.794	11.008.212
1. Handelspapier dat voor herfinanciering in aanmerking komt bij de centrale bank van het (de) land(en) van vestiging van de kredietinstelling	50104	244.167	335.774
2. Uitsplitsing van de overige vorderingen (op termijn of met opzegging) naar hun resterende looptijd			
a. Van hoogstens drie maanden	50105	3.355.669	
b. Van meer dan drie maanden en hoogstens één jaar	50106	2.621.138	
c. Van meer dan één jaar en hoogstens vijf jaar	50107	4.001.254	
d. Van meer dan vijf jaar	50108	5.888.344	
e. Met onbepaalde looptijd	50109	13.389	

II. STAAT VAN DE VORDERINGEN OP CLIËNTEN (actiefpost IV)

	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
1. Vorderingen op verbonden ondernemingen	50201	7.217.171	6.892.849
2. Vorderingen op ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat	50202	420.797	349.282
3. Achtergestelde vorderingen	50203	20.610	21.068
4. Handespapier dat voor herfinanciering in aanmerking komt bij de centrale bank van het (de) land(en) van vestiging van de kredietinstelling	50204	86.789	128.420
5. Uitsplitsing van de vorderingen op cliënten naar hun resterende looptijd			
a. Van hoogstens drie maanden	50205	17.294.333	
b. Van meer dan drie maanden en hoogstens één jaar	50206	8.603.387	
c. Van meer dan één jaar en hoogstens vijf jaar	50207	17.066.298	
d. Van meer dan vijf jaar	50208	36.364.442	
e. Met onbepaalde looptijd	50209	8.650.330	
6. Uitsplitsing van de vorderingen op cliënten naar de aard van de debiteuren			
a. Vorderingen op de overheid	50210	6.531.844	6.343.501
b. Vorderingen op particulieren	50211	10.099.301	11.020.832
c. Vorderingen op ondernemingen	50212	71.347.644	56.362.508
7. Uitsplitsing van de vorderingen op cliënten naar hun aard			
a. Handespapier (inclusief eigen accepten)	50213	197.757	
b. Vorderingen uit leasing en soortgelijke vorderingen	50214	0	
c. Leningen tegen forfaitair lastenpercentage	50215	125.096	
d. Hypotheekleningen	50216	12.412.522	
e. Andere leningen op termijn van meer dan één jaar	50217	44.555.892	
f. Overige vorderingen	50218	30.687.523	
8. Geografische uitsplitsing van de vorderingen op cliënten			
a. Uit België	50219	55.457.406	
b. Uit het buitenland	50220	32.521.384	
9. Analytische gegevens in verband met de hypotheekleningen met reconstitutie bij de instelling of waaraan levensverzekerings- en kapitalisatie-overeenkomsten zijn gekoppeld			
a. Aanvankelijk geleende kapitalen	50221	0	
b. Reconstitutiefonds en wiskundige reserves in verband met deze leningen	50222	0	
c. Netto-omloop van deze leningen (a - b)	50223	0	

III. STAAT VAN DE OBLIGATIES EN ANDERE VASTRENTENDE EFFECTEN (actiefpost V)

	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
A. ALGEMENE OPGAVE	(10500)	64.672.624	69.445.153
1. Obligaties en effecten uitgegeven door verbonden ondernemingen	50301	33.079.528	33.246.250
2. Obligaties en effecten uitgegeven door ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat	50302	0	0
3. Obligaties en effecten die achtergestelde vorderingen vertegenwoordigen	50303	0	0
4. Geografische uitsplitsing van de effecten			
a. Belgische publiekrechtelijke emittenten	50304	13.858.128	
b. Buitenlandse publiekrechtelijke emittenten	50305	8.045.633	
c. Belgische niet-publiekrechtelijke emittenten	50306	35.500.236	
d. Buitenlandse niet-publiekrechtelijke emittenten	50307	7.268.627	
5. Noteringen			
a. Boekwaarde van de genoteerde effecten	50308	17.765.181	
b. Marktwaarde van de genoteerde effecten	50309	16.121.895	
c. Boekwaarde van de niet-genoteerde effecten	50310	46.907.443	
6. Looptijden			
a. Resterende looptijd van hoogstens één jaar	50311	2.966.855	
b. Resterende looptijd van meer dan één jaar	50312	61.705.769	
7. Uitsplitsing van de effecten naargelang ze behoren tot de			
a. Handelsportefeuille	50313	2.849.223	
b. Beleggingsportefeuille	50314	61.823.401	
8. Voor de handelsportefeuille			
a. Het positieve verschil tussen de marktwaarde en de aanschaffingswaarde van de effecten die tegen marktwaarde worden gewaardeerd	50315	2.664	
b. Het positieve verschil tussen de marktwaarde en de boekwaarde van de effecten die worden gewaardeerd overeenkomstig art. 35ter, § 2, tweede lid	50316	8.785	
9. Voor de beleggingsportefeuille			
a. Het positieve verschil van alle effecten waarvan de terugbetalingswaarde groter is dan hun boekwaarde	50317	127.142	
b. Het negatieve verschil van alle effecten waarvan de terugbetalingswaarde kleiner is dan hun boekwaarde	50318	337.313	

	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
B. GEDETAILLEERDE OPGAVE VAN DE BOEKWAARDE VAN DE BELEGGINGSPORTEFEUILLE OBLIGATIES EN ANDERE VASTRENTENDE EFFECTEN			
1. Aanschaffingswaarde per einde van het vorige boekjaar	50323P	xxxxxxxxxxxxxxx	67.508.794
2. Mutaties tijdens het boekjaar :	50319	(5.591.172)	
a. Aanschaffingen	50320	10.872.556	
b. Overdrachten	50321	16.413.854	
c. Aanpassingen met toepassing van artikel 35 ter, §§4 en 5 (+/-)	50322	(49.874)	
3. Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar	50323	61.917.622	
4. Overdrachten tussen portefeuilles			
a. Overdrachten van de beleggingsportefeuille naar de handelsportefeuille	50324	0	
b. Overdrachten van de handelsportefeuille naar de beleggingsportefeuille	50325	0	
c. Weerslag op het resultaat	50326	0	
5. Waardeverminderingen per einde van het vorige boekjaar	50332P	xxxxxxxxxxxxxxx	123.436
6. Mutaties tijdens het boekjaar :	50327	(29.215)	
a. Geboekt	50328	21.161	
b. Teruggenomen want overtollig	50329	56.435	
c. Afgeboekt	50330	(6.059)	
d. Overgeboekt van een post naar een andere (+/-)	50331	0	
7. Waardeverminderingen per einde van het boekjaar	50332	94.221	
8. Nettoboekwaarde per einde van het boekjaar	(50314)	61.823.401	

IV. STAAT VAN DE AANDELEN EN ANDERE NIET-VASTRENTENDE EFFECTEN (actiefpost VI)

	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
A. ALGEMENE OPGAVE	(10600)	545.195	645.189
1. Geografische uitsplitsing van de effecten			
a. Belgische emittenten	50401	2.751	2.305
b. Buitenlandse emittenten	50402	542.444	642.884
2. Noteringen			
a. Boekwaarde van de genoteerde effecten	50403	1.673	
b. Marktwaarde van de genoteerde effecten	50404	1.673	
c. Boekwaarde van de niet-genoteerde effecten	50405	543.522	
3. Uitsplitsing van de effecten naargelang ze behoren tot de			
a. Handelsportefeuille	50406	0	
b. Beleggingsportefeuille	50407	545.195	
4. Voor de handelsportefeuille			
a. Het positieve verschil tussen de marktwaarde en de aanschaffingswaarde van de effecten die tegen marktwaarde worden gewaardeerd	50408	0	
b. Het positieve verschil tussen de marktwaarde en de boekwaarde van de effecten die worden gewaardeerd overeenkomstig art. 35ter, § 2, tweede lid	50409	0	

	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
B. GEDETAILLEERDE OPGAVE VAN DE BOEKWAARDE VAN DE BELEGGINGSPORTEFEUILLE AANDELEN EN ANDERE NIET-VASTRENTENDE EFFECTEN			
1. Aanschaffingswaarde per einde van het vorige boekjaar	50414P	xxxxxxxxxxxxxxx	898.562
2. Mutaties tijdens het boekjaar	50410	(42.521)	
a. Aanschaffingen	50411	67.318	
b. Overdrachten	50412	99.442	
c. Andere wijzigingen (+)/(-)	50413	(10.398)	
3. Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar	50414	856.040	
4. Overdrachten tussen portefeuilles			
a. Overdrachten van de beleggingsportefeuille naar de handelsportefeuille	50415	0	
b. Overdrachten van de handelsportefeuille naar de beleggingsportefeuille	50416	0	
c. Weerslag op het resultaat	50417	0	
5. Waardeverminderingen per einde van het vorige boekjaar	50423P	xxxxxxxxxxxxxxx	253.481
6. Mutaties tijdens het boekjaar	50418	57.364	
a. Geboekt	50419	103.644	
b. Teruggenomen want overtollig	50420	27.656	
c. Afgeboekt	50421	18.624	
d. Overgeboekt van een post naar een andere (+)/(-)	50422	0	
7. Waardeverminderingen per einde van het boekjaar	50423	310.845	
8. Nettoboekwaarde per einde van het boekjaar	(50407)	545.195	

V. STAAT VAN DE FINANCIËLE VASTE ACTIVA (actiefpost VII)

	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
A. ALGEMENE OPGAVE			
1. Uitsplitsing van de financiële vaste activa volgens economische sector			
a. Deelnemingen in verbonden ondernemingen die kredietinstelling zijn	50501	3.376.940	3.314.372
b. Deelnemingen in verbonden ondernemingen die geen kredietinstelling zijn	50502	1.783.013	2.759.046
c. Deelnemingen in ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat en die kredietinstelling zijn	50503	0	0
d. Deelnemingen in ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat en die geen kredietinstelling zijn	50504	2.103.235	2.386.514
e. Andere aandelen die tot de financiële vaste activa behoren in ondernemingen die kredietinstelling zijn	50505	51	51
f. Andere aandelen die tot de financiële vaste activa behoren in ondernemingen die geen kredietinstelling zijn	50506	154.800	115.692
g. Achtergestelde vorderingen op verbonden ondernemingen die kredietinstelling zijn	50507	396.527	346.782
h. Achtergestelde vorderingen op verbonden ondernemingen die geen kredietinstelling zijn	50508	100.000	0
i. Achtergestelde vorderingen op ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat en die kredietinstelling zijn	50509	0	0
j. Achtergestelde vorderingen op ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat en die geen kredietinstelling zijn	50510	0	0
2. Noteringen			
a. Deelnemingen in verbonden ondernemingen die genoteerd zijn	50511	369.755	
b. Deelnemingen in verbonden ondernemingen die niet genoteerd zijn	50512	4.790.198	
c. Deelnemingen in ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat en die genoteerd zijn	50513	0	
d. Deelnemingen in ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat en die niet genoteerd zijn	50514	2.103.235	
e. Andere aandelen die tot de financiële vaste activa behoren in ondernemingen die genoteerd zijn	50515	144.293	
f. Andere aandelen die tot de financiële vaste activa behoren in ondernemingen die niet genoteerd zijn	50516	10.558	
g. Bedrag van de door genoteerde effecten vertegenwoordigde achtergestelde vorderingen	50517	0	

	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
B. GEDETAILLEERDE OPGAVE VAN DE BOEKWAARDE VAN DE DEELNEMINGEN IN VERBONDEN ONDERNEMINGEN			
1. Aanschaffingswaarde per einde van het vorige boekjaar	50522P	xxxxxxxxxxxxxxx	6.559.629
2. Mutaties tijdens het boekjaar	50518	(951.556)	
a. Aanschaffingen	50519	86.547	
b. Overdrachten en buitengebruikstellingen	50520	1.038.110	
c. Overboekingen van een post naar een andere	(+)/(-) 50521	7	
3. Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar	50522	5.608.073	
4. Meerwaarden per einde van het vorige boekjaar	50528P	xxxxxxxxxxxxxxx	113.023
5. Mutaties tijdens het boekjaar	50523	0	
a. Geboekt	50524	0	
b. Verworven van derden	50525	0	
c. Afgeboekt	50526	0	
d. Overgeboekt van een post naar een andere	(+)/(-) 50527	0	
6. Meerwaarden per einde van het boekjaar	50528	113.023	
7. Waardeverminderingen per einde van het vorige boekjaar	50535P	xxxxxxxxxxxxxxx	599.233
8. Mutaties tijdens het boekjaar	50529	(38.091)	
a. Geboekt	50530	19.045	
b. Teruggenomen want overtollig	50531	32.981	
c. Verworven van derden	50532	0	
d. Afgeboekt	50533	0	
e. Overgeboekt van een post naar een andere	(+)/(-) 50534	(24.155)	
9. Waardeverminderingen per einde van het boekjaar	50535	561.142	
10. Nettoboekwaarde per einde van het boekjaar	10710	5.159.954	

	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
C. GEDETAILLEERDE OPGAVE VAN DE BOEKWAARDE VAN DE DEELNEMINGEN IN ONDERNEMINGEN WAARMEE EEN DEELNEMINGSVERHOUDING BESTAAT			
1. Aanschaffingswaarde per einde van het vorige boekjaar	50540P	xxxxxxxxxxxxxxxx	2.964.312
2. Mutaties tijdens het boekjaar	50536	508	
a. Aanschaffingen	50537	7.248	
b. Overdrachten en buitengebruikstellingen	50538	6.719	
c. Overboekingen van een post naar een andere (+)/(-)	50539	(21)	
3. Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar	50540	2.964.820	
4. Meerwaarden per einde van het vorige boekjaar	50546P	xxxxxxxxxxxxxxxx	0
5. Mutaties tijdens het boekjaar	50541	0	
a. Geboekt	50542	0	
b. Verworven van derden	50543	0	
c. Afgeboekt	50544	0	
d. Overgeboekt van een post naar een andere (+)/(-)	50545	0	
6. Meerwaarden per einde van het boekjaar	50546	0	
7. Waardeverminderingen per einde van het vorige boekjaar	50553P	xxxxxxxxxxxxxxxx	577.793
8. Mutaties tijdens het boekjaar	50547	283.793	
a. Geboekt	50548	288.327	
b. Teruggenomen want overtollig	50549	4.534	
c. Verworven van derden	50550	0	
d. Afgeboekt	50551	0	
e. Overgeboekt van een post naar een andere (+)/(-)	50552	0	
9. Waardeverminderingen per einde van het boekjaar	50553	861.586	
10. Nettoboekwaarde per einde van het boekjaar	10720	2.103.235	

	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
D. GEDETAILLEERDE OPGAVE VAN DE BOEKWAARDE VAN DE ANDERE AANDELEN DIE TOT DE FINANCIËLE VASTE ACTIVA BEHOREN			
1. Aanschaffingswaarde per einde van het vorige boekjaar	50558P	xxxxxxxxxxxxxxx	890.704
2. Mutaties tijdens het boekjaar	50554	(5.215)	
a. Aanschaffingen	50555	280	
b. Overdrachten en buitengebruikstellingen	50556	5.510	
c. Overboekingen van een post naar een andere (+)/(-)	50557	14	
3. Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar	50558	885.489	
4. Meerwaarden per einde van het vorige boekjaar	50564P	xxxxxxxxxxxxxxx	(14)
5. Mutaties tijdens het boekjaar	50559	14	
a. Geboekt	50560	0	
b. Verworven van derden	50561	0	
c. Afgeboekt	50562	(14)	
d. Overgeboekt van een post naar een andere (+)/(-)	50563	0	
6. Meerwaarden per einde van het boekjaar	50564	0	
7. Waardeverminderingen per einde van het vorige boekjaar	50571P	xxxxxxxxxxxxxxx	774.947
8. Mutaties tijdens het boekjaar	50565	(44.308)	
a. Geboekt	50566	0	
b. Teruggenomen want overtollig	50567	41.293	
c. Verworven van derden	50568	0	
d. Afgeboekt	50569	3.015	
e. Overgeboekt van een post naar een andere (+)/(-)	50570	0	
9. Waardeverminderingen per einde van het boekjaar	50571	730.639	
10. Nettoboekwaarde per einde van het boekjaar	10730	154.850	

	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
E. GEDETAILLEERDE OPGAVE VAN DE BOEKWAARDE VAN DE ACHTERGESTELDE VORDERINGEN OP VERBONDEN ONDERNEMINGEN			
1. Nettoboekwaarde per einde van het vorige boekjaar	50579P	xxxxxxxxxxxxxxx	346.782
2. Mutaties tijdens het boekjaar	50572	49.745	
a. Toevoegingen	50573	125.000	
b. Terugbetalingen	50574	75.000	
c. Geboekte waardeverminderingen	50575	0	
d. Teruggenomen waardeverminderingen	50576	0	
e. Wisselkoersverschillen (+)/(-)	50577	0	
f. Overige (+)/(-)	50578	(255)	
3. Nettoboekwaarde per einde van het boekjaar	50579	396.527	
4. Gecumuleerde waardeverminderingen per einde van het boekjaar	50580	0	

	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
F. GEDETAILLEERDE OPGAVE VAN DE BOEKWAARDE VAN DE ACHTERGESTELDE VORDERINGEN OP ONDERNEMINGEN WAARMEE EEN DEELNEMINGSVERHOUDING BESTAAT			
1. Nettoboekwaarde per einde van het vorige boekjaar	50588P	xxxxxxxxxxxxxxx	0
2. Mutaties tijdens het boekjaar	50581	100.000	
a. Toevoegingen	50582	100.000	
b. Terugbetalingen	50583	0	
c. Geboekte waardeverminderingen	50584	0	
d. Teruggenomen waardeverminderingen	50585	0	
e. Wisselkoersverschillen (+)/(-)	50586	0	
f. Overige (+)/(-)	50587	0	
3. Nettoboekwaarde per einde van het boekjaar	50588	100.000	
4. Gecumuleerde waardeverminderingen per einde van het boekjaar	50589	0	

VI. INLICHTINGEN OMTRENT DE DEELNEMINGEN

A. DEELNEMINGEN EN MAATSCHAPPELIJKE RECHTEN IN ANDERE ONDERNEMINGEN

Hieronder worden de ondernemingen vermeld waarin de instelling een deelneming bezit in de zin van het Koninklijk Besluit van 23 september 1992, alsmede de andere ondernemingen waarin de instelling maatschappelijke rechten bezit ten belope van ten minste 10 % van het geplaatste kapitaal.

NAAM, volledig adres van de ZETEL en, zo het een onderneming naar Belgisch recht betreft, het ONDERNEMINGSNUMMER	Aangehouden maatschappelijke rechten				Gegevens geput uit de laatst beschikbare jaarrekening			
	rechtstreeks			dochters	Jaarrekening per	Muntcode	Eigen vermogen	Netto-resultaat
	Soort	Aantal	%	%			(+) of (-) (in duizenden munteenheden)	
A2IA GROUP Paris		2.356.317	31,05		31/12/12	EUR	9.453	116
AG INSURANCE Bruxelles BE 404.494.849		157.822	25,00		31/12/12	EUR	1.838.183	435.407
ALPHA (MURCIA) HOLDING B.V. Amsterdam		78.000.000	100,00		31/12/12	EUR	77.972	(28)
ALPHA CARD S.C.R.L. Watermael-Boitsfort BE 463.926.551		735.000	50,00		31/12/12	EUR	13.636	(198)
ALPHA CREDIT S.A. Bruxelles BE 445.781.316		1.146.937	100,00		31/12/12	EUR	32.733	21.267
ANTICLEE FINANCE Rillieux La Pape		3.370	15,18		30/06/11	EUR	1.584	(1.565)
ASLK-CGER SERVICES (EN LIQUIDATION) Bruxelles BE 458.523.354		100	100,00			BEF	In liquidatie	
BANCONTACT-MISTERCASH Bruxelles BE 884 499 250		5.123	20,00		31/12/12	EUR	4.504	1.976
BANKING FUNDING COMPANY S.A. Bruxelles BE 884.525.182		20.586	33,47		31/12/12	EUR	211	40
BBOF III INVESTORS B.V. Amsterdam		24.300	12,13		31/12/10	EUR	36.998	4.143
BEDRIJVCENTRUM DENDERMONDE N.V. Dendermonde BE 438.558.081		500	19,61		31/12/12	EUR	1.177	9
BEDRIJVCENTRUM REGIO AALST N.V. Erembodegem BE 428.749.502		80	14,23		31/12/12	EUR	662	(33)
BEDRIJVCENTRUM VILVOORDE N.V. Vilvoorde BE 434.222.577		400	10,18		31/12/12	EUR	1.458	50
BEDRIJVCENTRUM WAASLAND N.V. Sint-Niklaas BE 427.264.214		400	16,03		31/12/12	EUR	573	(40)
BEDRIJVCENTRUM ZAVENTEM N.V. Zaventem BE 426.496.726		751	24,98		31/12/12	EUR	441	67
BELGIAN MOBILE WALLET Bruxelles BE 541.659.084		5.500	50,00			EUR	Start-up	

NAAM, volledig adres van de ZETEL en, zo het een onderneming naar Belgisch recht betreft, het ONDERNEMINGSNUMMER	Aangehouden maatschappelijke rechten				Gegevens geput uit de laatst beschikbare jaarrekening			
	rechtstreeks			dochters	Jaarrekening per	Muntcode	Eigen vermogen	Nettoresultaat
	Soort	Aantal	%	%			(+) of (-) (in duizenden munteenheden)	
BELGOLAISE S.A. Bruxelles BE 403.200.294	(1) (2)	449.999 119.250	100,00		31/12/12	EUR	28.759	533
BEM II Bruxelles BE 832.115.686		2.000	15,04		31/12/12	EUR	632	(88)
BEM-FLEMISH CONSTRUCTION AND INVESTMENT COMPANY N.V. Bruxelles BE 461.612.904		2.793	12,05		31/12/12	EUR	3.793	(180)
BGL BNP PARIBAS Luxembourg		13.989.568	50,00		31/12/12	EUR	5.615.513	191.338
BNP PARIBAS BANK POLSKA S.A. Warszawa		23.418.013	81,62	18,27	31/12/12	PLN	1.668.021	95.398
BNP PARIBAS FACTORING COVERAGE EUROPE HOLDING N.V. Breda		91.449	100,00		31/12/12	EUR	116.508	64.875
BNP PARIBAS FORTIS FACTOR NV Turnhout BE 414.392.710		93.523	99,99	0,01	31/12/11	EUR	110.448	17.744
BNP PARIBAS FORTIS FILM FINANCE Bruxelles BE 893.587.655		99	99,00	1,00	31/12/12	EUR	231	128
BNP PARIBAS FORTIS FUNDING S.A. Luxembourg		19.999	99,99	0,01	31/12/12	EUR	5.554	1.583
BNP Paribas Fortis Yatirimlar Holding A.S. Istanbul		2.217.999.996	100,00		31/12/12	TRY	2.214.015	(262)
BNP PARIBAS INVESTMENT PARTNERS Paris		408.593	28,37	4,96	31/12/12	EUR	2.385.464	346.946
BPOST BANQUE Bruxelles BE 456.038.471		450.000	50,00		31/12/12	EUR	231.187	7.920
CERTIFIMMO V S.A. Bruxelles BE 450.355.261		12.261	99,99	0,01	31/12/12	EUR	7.446	551
CHINA-BELGIUM DIRECT EQUITY INVESTMENT FUND Beijing		10.000.000	10,00		31/12/12	CNY	1.840.330	638.451
COMPTOIR AGRICOLE DE WALLONIE Namur BE 400.364.530		2.499	99,96	0,04	31/12/12	EUR	478	99
COOPERATIEVE H2 EQUITY PARTNERS FUND III U.A. Amsterdam		7.012.843	24,07		31/12/11	EUR	55.450	13.220
CREDISSIMO Seraing BE 403.977.482		124.999	100,00		31/12/12	EUR	16.487	1.097
CREDISSIMO HAINAUT S.A. Tournai BE 402.495.065		465.570	99,72		31/12/12	EUR	3.439	143

(1) Gewone aandelen

(2) VVPR aandelen

NAAM, volledig adres van de ZETEL en, zo het een onderneming naar Belgisch recht betreft, het ONDERNEMINGSNUMMER	Aangehouden maatschappelijke rechten				Gegevens geput uit de laatst beschikbare jaarrekening			
	rechtstreeks			dochters	Jaarrekening per	Muntcode	Eigen vermogen	Netto-resultaat
	Soort	Aantal	%	%			(+) of (-) (in duizenden munteenheden)	
CREDIT POUR HABITATIONS SOCIALES - KREDIET VOOR SOCIALE WONINGEN Watermael-Boitsfort BE 402.204.461		70.629	77,56	5,02	31/12/12	EUR	13.899	173
CREDIT SOCIAL DE LA PROVINCE DU BRABANT WALLON Nivelles BE 400.351.068		11.013	12,10	0,31	31/12/12	EUR	4.450	(16)
DEMETRIS N.V. Groot-Bijgaarden BE 452.211.723		9.999	99,99	0,01	31/12/12	EUR	2.807	1.189
DIKODI B.V. Amsterdam		42	100,00		31/12/12	EUR	(18.490)	(497)
DISCONTOKANTOOR VAN TURNHOUT Turnhout BE 404.154.755		10.000	100,00		31/12/12	EUR	20	8
DOMINET S.A. Warszawa		24.956	100,00		31/12/12	PLN	284.553	(1.640)
DOMUS FLANDRIA N.V. Antwerpen BE 436.825.642		22.500	11,22		31/12/12	EUR	19.475	1.405
EISER GLOBAL INFRASTRUCTURE FUND LTD London		0	26,50		31/12/12	EUR	932.187	57.888
ES-FINANCE Sint-Agatha-Berchem BE 430.506.289		81.999	100,00		31/12/12	EUR	47.641	3.289
ESTRO LLC Hengelo		2.088.640.903	10,76			EUR		
EUROPAY BELGIUM Bruxelles BE 434.197.536		13.618	39,79	0,29	31/12/12	EUR	1.290	102
EUROPEAN CARBON FUND Luxembourg		0	10,53		31/12/10	EUR	74.534	-
FB TRANSPORTATION CAPITAL LLC New York		5.000.000	100,00		31/12/12	USD	188.331	101.721
FINEST S.A. Bruxelles BE 449.082.680		14.793	99,99		12/11/12	EUR	(223)	(38)
FINTRIMO S.A. Saint-Josse-Ten-Noode BE 874.308.807		300	50,00	50,00	31/12/12	EUR	260	1
FORTIS FUNDING LLC New York		0	100,00		31/12/12	USD	(3.059)	-
FORTIS HOLDING MALTA LTD Gzira		2.499	99,96	0,04	31/12/12	EUR	58.489	12.391
FORTIS LEASE IBERIA SA Madrid		1.170.000	21,39	78,61	31/12/12	EUR	(14.544)	(8.902)
FORTIS PRIVATE EQUITY ASIA FUND S.A. Bruxelles BE 866.161.894		22.199	100,00		31/12/12	EUR	2.088	1.140

NAAM, volledig adres van de ZETEL en, zo het een onderneming naar Belgisch recht betreft, het ONDERNEMINGSNUMMER	Aangehouden maatschappelijke rechten				Gegevens geput uit de laatst beschikbare jaarrekening			
	rechtstreeks			dochters	Jaarrekening per	Muntcode	Eigen vermogen	Netto-resultaat
	Soort	Aantal	%	%			(+) of (-) (in duizenden munteenheden)	
FORTIS PRIVATE EQUITY BELGIUM N.V. Bruxelles BE 421.883.286		557.866	100,00		31/12/12	EUR	158.041	14.389
FORTIS PRIVATE EQUITY FRANCE FUND Strasbourg		50.000.000	99,90		31/12/12	EUR	3.396	(1.188)
FORTIS PRIVATE REAL ESTATE HOLDING S.A. Luxembourg		700	100,00		31/12/12	EUR	2.468	54
FPRE MANAGEMENT (BELGIUM) SA Bruxelles BE 871.937.750		148.501	99,58	0,42	31/12/12	EUR	793	(439)
FSCHOLEN Sint-Joost-Ten-Node BE 825.836.125		8.925	50,00	50,00	31/12/12	EUR	17.851	22
FV HOLDING N.V. Etterbeek BE 810.422.825		17.504.600	40,00		31/12/11	EUR	13.122	(16.019)
GENERALE BRANCH (NOMINEES) LIMITED London		99	99,00	1,00	31/12/10	GBP	100	-
GENFINANCE INTERNATIONAL S.A. Bruxelles BE 421.429.267		19.999	99,99	0,01	31/12/12	EUR	1.240	27
GERMAN EQUITY PARTNERS III, GMBH & CO Frankfurt		0	14,49		31/12/10	EUR	42.468	-
GREENSPRING GLOBAL PARTNERS II, L.P. Owings Mills		0	16,24		31/12/10	USD	115.597	-
GUUDRUN XPART N.V. Bruxelles BE 477.315.422		5.200	26,00		31/12/12	EUR	737	71
HERACLES S.C. Charleroi BE 427.178.892		4.500	13,55		31/12/12	EUR	609	267
HEXATEN Bruxelles BE 464.671.867		836.578	100,00		30/06/13	EUR	1.971	(11.067)
IMMO KOLONEL BOURGSTRAAT Bruxelles BE 461.139.879		1.250	50,00		31/12/12	EUR	(10.234)	(593)
IMMO-BEAULIEU Bruxelles BE 450.193.133		500	25,00		16/06/12	EUR	68	108
IMMOBILIERE DISTRI-LAND N.V. Bruxelles BE 436.440.909		156	12,48		31/12/12	EUR	279	10
IMMOBILIERE SAUVENIERE S.A. Bruxelles BE 403.302.739		15.741	99,99	0,01	31/12/12	EUR	18.225	3.034
IMMOLOUNEUV Bruxelles BE 416.030.426		1.000	50,00	50,00	31/12/12	EUR	107	6

NAAM, volledig adres van de ZETEL en, zo het een onderneming naar Belgisch recht betreft, het ONDERNEMINGSNUMMER	Aangehouden maatschappelijke rechten				Gegevens geput uit de laatst beschikbare jaarrekening			
	rechtstreeks			dochters	Jaarrekening per	Muntcode	Eigen vermogen	Netto-resultaat
	Soort	Aantal	%	%			(+) of (-) (in duizenden munteenheden)	
INNOVATION ET DEVELOPPEMENT EN BRABANT WALLON Louvain La Neuve BE 460.658.938		3.500	16,32		31/12/12	EUR	2.285	2
ISABEL S.A./N.V. Bruxelles BE 455.530.509		253.322	25,33		31/12/12	EUR	12.159	(1.396)
LANDBOUWKANTOOR VAN VLAANDEREN N.V. Kortrijk BE 405.460.889		499	99,80	0,20	31/12/12	EUR	699	188
LE CREDIT SOCIAL DE TUBIZE S.A. Tubize BE 400.344.140		400	11,43		31/12/10	EUR	117	(125)
LE CREDIT SOCIAL ET LES PETITS PROPRIETAIRES REUNIS Châtelet BE 401.609.593		3.347	12,38		31/12/12	EUR	2.861	(12)
LE PETIT PROPRIETAIRE S.A. Woluwe-Saint-Lambert BE 403.290.366		690	11,60		31/12/12	EUR	687	(2)
MARGARET, INC. Atlanta		500	100,00		31/12/12	USD	176.293	319
MEESPIERSON PRIVATE BELGIAN OFFICES CV Bruxelles BE 870.419.996		191	99,48	0,52	31/12/12	EUR	8.945	(7.152)
MICROSTART Saint-Gilles BE 829.081.071		24.500	76,32		31/12/12	EUR	1.967	(591)
NUEVE-9 Barcelona		195.078	39,18			EUR		
PARK DE HAAN N.V. Bruxelles BE 438.533.436		300	15,00		31/12/11	EUR	180	(29)
PENTA FUND 1 LTD PARTNERSHIP United Kingdom		0	12,28		31/12/12	GBP	20.772	-
PSF Weyersheim		215	11,94		31/12/11	EUR	8.413	(1.723)
RASKIN IMMOBILIERE SA Heusy Verviers BE 450.678.727		450	30,00		31/12/12	EUR	144	46
Renoir Cdo B.V. Amsterdam		18	100,00		31/12/12	EUR	18	9
ROBERTSAU INVESTISSEMENT Strasbourg		26.550	21,62		31/12/12	EUR	69	(46)
RR 60 Saint-Josse-Ten-Noode BE 508.867.938		80	80,00	20,00	30/09/13	EUR	Start-up	

NAAM, volledig adres van de ZETEL en, zo het een onderneming naar Belgisch recht betreft, het ONDERNEMINGSNUMMER	Aangehouden maatschappelijke rechten				Gegevens geput uit de laatst beschikbare jaarrekening			
	rechtstreeks			dochters	Jaarrekening per	Muntcode	Eigen vermogen	Nettoresultaat
	Soort	Aantal	%	%			(+) of (-) (in duizenden munteenheden)	
S.A. Berlaymont 2000 N.V. Bruxelles BE 441.629.617		150	9,93		31/12/12	EUR	17.636	(187)
SEAVI ADVENT EQUITY V (CAYMAN) LP Grand Cayman		0	23,58		31/12/11	USD	25.186	(537)
SECOYA PRIVATE EQUITY INVESTMENTS GENERAL PARTNER Luxembourg		250	100,00		31/12/12	EUR	25	-
SHENERGY GROUP FINANCE COMPANY LIMITED Shanghai		100.000.000	10,00		31/12/12	CNY	1.245.675	126.012
SINT-JOZEFSKREDIETMAATSCHAPPIJ N.V. Beringen BE 401.349.970		522	11,93		31/12/12	EUR	23.075	842
Societe Belge D'Investissement International S.B.I. - Belgische Maatschappij Voor Internationale Investerings B.M.I Bruxelles BE 411.892.088		2.595	19,51		31/12/12	EUR	35.566	55
SOWO INVEST S.A. / N.V. Bruxelles BE 877.279.282		875	87,50		31/12/12	EUR	1.016	484
TOUS PROPRIETAIRES S.A. Erquelinnes BE 401.731.339		43.425	16,82		31/12/12	EUR	6.962	293
VIA-ZAVENTEM N.V. Bruxelles BE 892.742.765		5.100	51,00		31/12/12	EUR	165	(35)
VISA BELGIUM SRCL Bruxelles BE 435.551.972		44	24,58	1,12	30/09/12	EUR	258	73
VON ESSEN GMBH & CO. KG BANKGESELLSCHAFT Essen		1	100,00		31/12/11	EUR	133.334	32.541

B. LIJST VAN ONDERNEMINGEN WAARVOOR DE INSTELLING ONBEPERKT AANSPRAKELIJK IS IN HAAR HOEDANIGHEID VAN ONBEPERKT AANSPRAKELIJK VENNOOT OF LID

De jaarrekening van elk van de ondernemingen waarvoor de instelling onbepert aansprakelijk is, wordt bij de voorliggende jaarrekening gevoegd en samen hiermee openbaar gemaakt, tenzij in de tweede kolom de reden wordt vermeld waarom dit niet het geval is; deze vermelding gebeurt door te verwijzen naar de van toepassing zijnde code (A, B of C) die hieronder wordt gedefinieerd.

De jaarrekening van de vermelde onderneming:

- A. wordt door deze onderneming openbaar gemaakt door neerlegging bij de Nationale Bank van België;
- B. wordt door deze onderneming daadwerkelijk openbaar gemaakt in een andere lidstaat van de Europese Unie, overeenkomstig artikel 3 van de richtlijn 2009/101/EG;
- C. wordt door integrale of evenredige consolidatie opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van de instelling die is opgesteld, gecontroleerd en openbaar gemaakt overeenkomstig het Koninklijk Besluit van 23 september 1992 op de geconsolideerde jaarrekening van de kredietinstellingen, de beleggingsondernemingen en de beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging.

NAAM, volledig adres van de ZETEL, RECHTSVORM en, zo het een onderneming naar Belgisch recht betreft, het ONDERNEMINGSNUMMER	Eventuele code
ASLK-CGER Services, Wolvengracht 48, 1000 Brussel BE 458.523.354	

VII. STAAT VAN DE OPRICHTINGSKOSTEN EN IMMATERIËLE VASTE ACTIVA (actiefpost VIII)

	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
A. OPRICHTINGSKOSTEN			
1. Nettoboekwaarde per einde van het vorige boekjaar	50705P	xxxxxxxxxxxxxxxx	0
2. Mutaties tijdens het boekjaar	50701	0	
a. Nieuwe kosten van het boekjaar	50702	0	
b. Afschrijvingen	50703	0	
c. Andere (+)/(-)	50704	0	
3. Nettoboekwaarde per einde van het boekjaar	50705	0	
4. Waarvan			
a. Kosten van oprichting en kapitaalverhoging, kosten bij uitgifte van leningen en andere oprichtingskosten	50706	0	
b. Herstructureringskosten	50707	0	

	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
B. GOODWILL			
1. Aanschaffingswaarde per einde van het vorige boekjaar	50712P	xxxxxxxxxxxxxxxx	89.919
2. Mutaties tijdens het boekjaar	50708	331.625	
a. Aanschaffingen, met inbegrip van de geproduceerde vaste activa	50709	341.619	
b. Overdrachten en buitengebruikstellingen	50710	9.994	
c. Overboekingen van een post naar een andere (+)/(-)	50711	0	
3. Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar	50712	421.543	
4. Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het vorige boekjaar	50719P	xxxxxxxxxxxxxxxx	66.415
5. Mutaties tijdens het boekjaar	50713	36.728	
a. Geboekt	50714	46.723	
b. Teruggenomen	50715	0	
c. Verworven van derden	50716	0	
d. Afgeboekt na overdrachten en buitengebruikstellingen	50717	9.995	
e. Overgeboekt van een post naar een andere (+)/(-)	50718	0	
6. Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het boekjaar	50719	103.142	
7. Nettoboekwaarde per einde van het boekjaar	50720	318.401	

	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
C. PROVISIES TER VERGOEDING VAN DE AANBRENG VAN VERRICHTINGEN MET HET CLIËNTEEL			
1. Aanschaffingswaarde per einde van het vorige boekjaar	50725P	xxxxxxxxxxxxxxxxx	0
2. Mutaties tijdens het boekjaar	50721	0	
a. Aanschaffingen, met inbegrip van de geproduceerde vaste activa	50722	0	
b. Overdrachten en buitengebruikstellingen	50723	0	
c. Overboekingen van een post naar een andere (+)/(-)	50724	0	
3. Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar	50725	0	
4. Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het vorige boekjaar	50732P	xxxxxxxxxxxxxxxxx	0
5. Mutaties tijdens het boekjaar	50726	0	
a. Geboekt	50727	0	
b. Teruggenomen	50728	0	
c. Verworven van derden	50729	0	
d. Afgeboekt na overdrachten en buitengebruikstellingen	50730	0	
e. Overgeboekt van een post naar een andere (+)/(-)	50731	0	
6. Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het boekjaar	50732	0	
7. Nettoboekwaarde per einde van het boekjaar	50733	0	

	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
D. OVERIGE IMMATERIËLE VASTE ACTIVA			
1. Aanschaffingswaarde per einde van het vorige boekjaar	50738P	xxxxxxxxxxxxxxxxx	73.802
2. Mutaties tijdens het boekjaar	50734	(218)	
a. Aanschaffingen, met inbegrip van de geproduceerde vaste activa	50735	3.545	
b. Overdrachten en buitengebruikstellingen	50736	3.762	
c. Overboekingen van een post naar een andere (+)/(-)	50737	0	
3. Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar	50738	73.584	
4. Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het vorige boekjaar	50745P	xxxxxxxxxxxxxxxxx	61.433
5. Mutaties tijdens het boekjaar	50739	916	
a. Geboekt	50740	5.197	
b. Teruggenomen	50741	0	
c. Verworven van derden	50742	26	
d. Afgeboekt na overdrachten en buitengebruikstellingen	50743	4.308	
e. Overgeboekt van een post naar een andere (+)/(-)	50744	0	
6. Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het boekjaar	50745	62.349	
7. Nettoboekwaarde per einde van het boekjaar	50746	11.235	

VIII. STAAT VAN DE MATERIËLE VASTE ACTIVA (actiefpost IX)

	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
A. TERREINEN EN GEBOUWEN			
1. Aanschaffingswaarde per einde van het vorige boekjaar	50805P	xxxxxxxxxxxxxxx	1.708.584
2. Mutaties tijdens het boekjaar (+)/(-)	50801	53.192	
a. Aanschaffingen, met inbegrip van de geproduceerde vaste activa	50802	14.685	
b. Overdrachten en buitengebruikstellingen	50803	12.728	
c. Overboekingen van een post naar een andere	50804	51.234	
3. Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar	50805	1.761.776	
4. Meerwaarden per einde van het vorige boekjaar	50811P	xxxxxxxxxxxxxxx	196.609
5. Mutaties tijdens het boekjaar (+)/(-)	50806	(634)	
a. Geboekt	50807	0	
b. Verworven van derden	50808	0	
c. Afgeboekt	50809	634	
d. Overgeboekt van een post naar een andere	50810	0	
6. Meerwaarden per einde van het boekjaar	50811	195.975	
7. Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het vorige boekjaar	50818P	xxxxxxxxxxxxxxx	1.234.888
8. Mutaties tijdens het boekjaar (+)/(-)	50812	38.345	
a. Geboekt	50813	47.392	
b. Teruggenomen	50814	0	
c. Verworven van derden	50815	0	
d. Afgeboekt na overdrachten en buitengebruikstellingen	50816	9.155	
e. Overgeboekt van een post naar een andere	50817	108	
9. Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het boekjaar	50818	1.273.233	
10. Nettoboekwaarde per einde van het boekjaar	50819	684.518	

	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
B. INSTALLATIES, MACHINES EN UITRUSTING			
1. Aanschaffingswaarde per einde van het vorige boekjaar	50824P	xxxxxxxxxxxxxxx	249.580
2. Mutaties tijdens het boekjaar (+)/(-)	50820	16.522	
a. Aanschaffingen, met inbegrip van de geproduceerde vaste activa	50821	27.376	
b. Overdrachten en buitengebruikstellingen	50822	11.924	
c. Overboekingen van een post naar een andere	50823	1.071	
3. Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar	50824	266.102	
4. Meerwaarden per einde van het vorige boekjaar	50830P	xxxxxxxxxxxxxxx	0
5. Mutaties tijdens het boekjaar (+)/(-)	50825	0	
a. Geboekt	50826	0	
b. Verworven van derden	50827	0	
c. Afgeboekt	50828	0	
d. Overgeboekt van een post naar een andere	50829	0	
6. Meerwaarden per einde van het boekjaar	50830	0	
7. Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het vorige boekjaar	50837P	xxxxxxxxxxxxxxx	202.077
8. Mutaties tijdens het boekjaar (+)/(-)	50831	11.574	
a. Geboekt	50832	17.395	
b. Teruggenomen	50833	0	
c. Verworven van derden	50834	774	
d. Afgeboekt na overdrachten en buitengebruikstellingen	50835	7.314	
e. Overgeboekt van een post naar een andere	50836	0	
9. Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het boekjaar	50837	213.651	
10. Nettoboekwaarde per einde van het boekjaar	50838	52.451	

	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
C. MEUBILAIR EN ROLLEND MATERIEEL			
1. Aanschaffingswaarde per einde van het vorige boekjaar	50843P	xxxxxxxxxxxxxxx	199.107
2. Mutaties tijdens het boekjaar (+)/(-)	50839	3.752	
a. Aanschaffingen, met inbegrip van de geproduceerde vaste activa	50840	9.198	
b. Overdrachten en buitengebruikstellingen	50841	4.488	
c. Overboekingen van een post naar een andere	50842	(957)	
3. Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar	50843	202.860	
4. Meerwaarden per einde van het vorige boekjaar	50849P	xxxxxxxxxxxxxxx	0
5. Mutaties tijdens het boekjaar (+)/(-)	50844	0	
a. Geboekt	50845	0	
b. Verworven van derden	50846	0	
c. Afgeboekt	50847	0	
d. Overgeboekt van een post naar een andere	50848	0	
6. Meerwaarden per einde van het boekjaar	50849	0	
7. Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het vorige boekjaar	50856P	xxxxxxxxxxxxxxx	127.554
8. Mutaties tijdens het boekjaar (+)/(-)	50850	11.463	
a. Geboekt	50851	14.878	
b. Teruggenomen	50852	0	
c. Verworven van derden	50853	418	
d. Afgeboekt na overdrachten en buitengebruikstellingen	50854	3.113	
e. Overgeboekt van een post naar een andere	50855	(720)	
9. Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het boekjaar	50856	139.017	
10. Nettoboekwaarde per einde van het boekjaar	50857	63.843	

	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
D. LEASING EN SOORTGELIJKE RECHTEN			
1. Aanschaffingswaarde per einde van het vorige boekjaar	50862P	xxxxxxxxxxxxxxx	0
2. Mutaties tijdens het boekjaar (+)/(-)	50858	0	
a. Aanschaffingen, met inbegrip van de geproduceerde vaste activa	50859	0	
b. Overdrachten en buitengebruikstellingen	50860	0	
c. Overboekingen van een post naar een andere	(+)(-) 50861	0	
3. Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar	50862	0	
4. Meerwaarden per einde van het vorige boekjaar	50868P	xxxxxxxxxxxxxxx	0
5. Mutaties tijdens het boekjaar (+)/(-)	50863	0	
a. Geboekt	50864	0	
b. Verworven van derden	50865	0	
c. Afgeboekt	50866	0	
d. Overgeboekt van een post naar een andere	(+)(-) 50867	0	
6. Meerwaarden per einde van het boekjaar	50868	0	
7. Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het vorige boekjaar	50875P	xxxxxxxxxxxxxxx	0
8. Mutaties tijdens het boekjaar (+)/(-)	50869	0	
a. Geboekt	50870	0	
b. Teruggenomen	50871	0	
c. Verworven van derden	50872	0	
d. Afgeboekt na overdrachten en buitengebruikstellingen	50873	0	
e. Overgeboekt van een post naar een andere	(+)(-) 50874	0	
9. Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het boekjaar	50875	0	
10. Nettoboekwaarde per einde van het boekjaar	50876	0	
11. Waarvan			
a. Terreinen en gebouwen	50877	0	
b. Installaties, machines en uitrusting	50878	0	
c. Meubilair en rollend materieel	50879	0	

	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
E. OVERIGE MATERIËLE VASTE ACTIVA			
1. Aanschaffingswaarde per einde van het vorige boekjaar	50884P	xxxxxxxxxxxxxxx	348.819
2. Mutaties tijdens het boekjaar (+)/(-)	50880	(17.375)	
a. Aanschaffingen, met inbegrip van de geproduceerde vaste activa	50881	7.563	
b. Overdrachten en buitengebruikstellingen	50882	38.768	
c. Overboekingen van een post naar een andere	50883	13.830	
3. Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar	50884	331.443	
4. Meerwaarden per einde van het vorige boekjaar	50890P	xxxxxxxxxxxxxxx	9.736
5. Mutaties tijdens het boekjaar (+)/(-)	50885	(915)	
a. Geboekt	50886	0	
b. Verworven van derden	50887	0	
c. Afgeboekt	50888	915	
d. Overgeboekt van een post naar een andere	50889	0	
6. Meerwaarden per einde van het boekjaar	50890	8.821	
7. Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het vorige boekjaar	50897P	xxxxxxxxxxxxxxx	203.219
8. Mutaties tijdens het boekjaar (+)/(-)	50891	1.720	
a. Geboekt	50892	24.376	
b. Teruggenomen	50893	0	
c. Verworven van derden	50894	664	
d. Afgeboekt na overdrachten en buitengebruikstellingen	50895	23.175	
e. Overgeboekt van een post naar een andere	50896	(145)	
9. Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het boekjaar	50897	204.939	
10. Nettoboekwaarde per einde van het boekjaar	50898	135.324	

	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
F. ACTIVA IN AANBOUW EN VOORUITBETALINGEN			
1. Aanschaffingswaarde per einde van het vorige boekjaar	50903P	xxxxxxxxxxxxxxx	95.065
2. Mutaties tijdens het boekjaar (+)/(-)	50899	(21.028)	
a. Aanschaffingen, met inbegrip van de geproduceerde vaste activa	50900	44.149	
b. Overdrachten en buitengebruikstellingen	50901	0	
c. Overboekingen van een post naar een andere	50902	(65.177)	
3. Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar	50903	74.037	
4. Meerwaarden per einde van het vorige boekjaar	50909P	xxxxxxxxxxxxxxx	0
5. Mutaties tijdens het boekjaar (+)/(-)	50904	0	
a. Geboekt	50905	0	
b. Verworven van derden	50906	0	
c. Afgeboekt	50907	0	
d. Overgeboekt van een post naar een andere	50908	0	
6. Meerwaarden per einde van het boekjaar	50909	0	
7. Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het vorige boekjaar	50916P	xxxxxxxxxxxxxxx	0
8. Mutaties tijdens het boekjaar (+)/(-)	50910	0	
a. Geboekt	50911	0	
b. Teruggenomen	50912	0	
c. Verworven van derden	50913	0	
d. Afgeboekt na overdrachten en buitengebruikstellingen	50914	0	
e. Overgeboekt van een post naar een andere	50915	0	
9. Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het boekjaar	50916	0	
10. Nettoboekwaarde per einde van het boekjaar	50917	74.037	

Nr	BE 0403.199.702	VOL-inst 5.9
----	-----------------	--------------

IX. OVERIGE ACTIVA (actiefpost XI)

	Boekjaar
Uitsplitsing van de post XI van de activa indien daaronder een belangrijk bedrag voorkomt	
Vooruitbetaalde premies op derivaten en Forex	1.267.167
Wachtrekening	949.721
Vorderingen op facturen	183.463
Terugvordering van belastingen	94.768
Sociale vorderingen	12.760
Overige	63.315
Vastgoed aangehouden voor verkoop	1.085
Deposito's in contanten (geld)	2.403

N°	BE 0403.199.702	VOL-inst 5.10
----	-----------------	---------------

X. OVERLOPENDE REKENINGEN (actiefpost XII)

	Codes	Boekjaar
1. Over te dragen kosten	51001	48.855
2. Verworven opbrengsten	51002	7.435.364

X.bis HERBELEGGING VAN GESEGREGEEERDE CLIËNTENGELDEN

	Codes	Boekjaar
Totaal	51003	0

N°	BE 0403.199.702	VOL-inst 5.11
----	-----------------	---------------

XI. STAAT VAN DE SCHULDEN BIJ KREDIETINSTELLINGEN (passiefpost I)

	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
1. Schulden bij verbonden ondernemingen	51101	1.947.641	3.383.263
2. Schulden bij ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat	51102	0	0
3. Uitsplitsing van de niet onmiddellijk opvraagbare schulden naar hun resterende looptijd			
a. Van hoogstens drie maanden	51103	5.693.814	
b. Van meer dan drie maanden en hoogstens één jaar	51104	477.110	
c. Van meer dan één jaar en hoogstens vijf jaar	51105	808.902	
d. Van meer dan vijf jaar	51106	794.043	
e. Met onbepaalde looptijd	51107	0	

XII. STAAT VAN DE SCHULDEN BIJ CLIËNTEN (passiefpost II)

	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
1. Schulden bij verbonden ondernemingen	51201	4.790.074	6.586.449
2. Schulden bij ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat	51202	2.633.131	2.361.740
3. Uitsplitsing van de schulden bij cliënten naar hun resterende looptijd			
a. Onmiddellijk opvraagbaar	51203	43.978.378	
b. Van hoogstens drie maanden	51204	17.629.510	
c. Van meer dan drie maanden en hoogstens één jaar	51205	2.089.497	
d. Van meer dan één jaar en hoogstens vijf jaar	51206	6.748.503	
e. Van meer dan vijf jaar	51207	6.233.038	
f. Met onbepaalde looptijd	51208	60.934.627	
4. Uitsplitsing van de schulden bij cliënten naar de aard van de schuldeisers			
a. Schulden bij de overheid	51209	4.790.838	3.401.183
b. Schulden bij particulieren	51210	65.380.941	61.268.818
c. Schulden bij ondernemingen	51211	67.441.774	54.371.543
5. Geografische uitsplitsing van de schulden bij cliënten			
a. Uit België	51212	106.699.494	
b. Uit het buitenland	51213	30.914.059	

XIII. STAAT VAN DE IN SCHULDBEWIJZEN BELICHAAMDE SCHULDEN (passiefpost III)

	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
1. Schuldbewijzen die, naar weten van de instelling, schulden zijn bij verbonden ondernemingen	51301	191.293	190.375
2. Schuldbewijzen die, naar weten van de instelling, schulden zijn bij ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat	51302	0	0
3. Uitsplitsing van de in schuldbewijzen belichaamde schulden naar hun resterende looptijd			
a. Van hoogstens drie maanden	51303	1.866.930	
b. Van meer dan drie maanden en hoogstens één jaar	51304	5.794.493	
c. Van meer dan één jaar en hoogstens vijf jaar	51305	4.446.960	
d. Van meer dan vijf jaar	51306	583.304	
e. Met onbepaalde looptijd	51307	916.642	

XIV. STAAT VAN DE OVERIGE SCHULDEN (passiefpost IV)

	Codes	Boekjaar
1. Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten ten aanzien van het belastingbestuur	51401	41.231
a. Vervallen schulden	51402	0
b. Niet-vervallen schulden	51403	41.231
2. Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten ten aanzien van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid	51404	109.343
a. Vervallen schulden	51405	0
b. Niet-vervallen schulden	51406	109.343
3. Belastingen		
a. Te betalen belastingen	51407	0
b. Geschatte belastingsschulden	51408	610
4. Overige schulden		
Uitsplitsing indien onder deze post een belangrijk bedrag voorkomt		
Overige		44.413
Premies ontvangen op financiële derivaten		1.065.065
Wachtrekeningen		2.109.718
Schulden - leveranciers		47.524
Schulden die voortvloeien uit de verdeling van het resultaat		390.406
Herwaardering van de financiering van participaties in vreemde munt		10.330
Sociale schulden		419.340

XV. OVERLOPENDE REKENINGEN (passiefpost V)

	Codes	Boekjaar
1. Toe te rekenen kosten	51501	4.933.370
2. Over te dragen opbrengsten	51502	180.004

XVI. VOORZIENINGEN VOOR OVERIGE RISICO'S EN KOSTEN (passiefpost VI.A.3)

	Boekjaar
Uitsplitsing van de post VI.A.3 van de passiva indien daaronder een belangrijk bedrag voorkomt	
Andere voorzieningen	6.683
Voorziening voor te betalen schadegevallen	103.349
Voorziening voor verbintenissen	204.947
Voorziening voor personeelskosten	209.521

XVII. STAAT VAN DE ACHTERGESTELDE SCHULDEN (passiefpost VIII)

	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
1. Achtergestelde schulden bij verbonden ondernemingen	51701	1.706.342	1.878.438
2. Achtergestelde schulden bij ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat	51702	0	0

	Codes	Boekjaar
3. Kosten verbonden aan achtergestelde schulden toerekenbaar aan het boekjaar	51703	397.561

4. Voor elke achtergestelde lening, de volgende gegevens: het referentienummer, de muntcode, het bedrag van de lening in de munt van de lening, de modaliteiten voor de vergoeding, de vervaldag en, zo er geen welbepaalde vervaldag is, de modaliteiten voor de looptijd, in voorkomend geval de omstandigheden waarin de instelling deze lening vervroegd moet terugbetalen, de voorwaarden voor de achterstelling, en in voorkomend geval de voorwaarden voor de omzetting in kapitaal of in een andere passiefvorm.

Referentienummer	Munt code	Bedrag (in 000)	Vergoedingsmodaliteiten	Vervaldag	a) omstandigheden waarin de instelling vervroegd moet terugbetalen b) voorwaarden voor de achterstelling c) voorwaarden voor de omzetting in kapitaal
1	EUR	10.500	0,47%	29/06/21	-
2	EUR	25.000	1,16%	18/06/18	-
3	EUR	10.000	1,22%	2/01/18	-
4	EUR	50.000	3,20%	17/06/15	-
5	EUR	4.771	3,35%	1/07/15	-
6	EUR	5.211	3,35%	1/08/15	-
7	EUR	5.153	3,35%	1/09/15	-
8	EUR	7.107	3,35%	1/10/15	-
9	EUR	4.632	3,35%	1/11/15	-
10	EUR	1.125	3,35%	1/12/15	-
11	EUR	1.361	3,50%	1/03/15	-
12	EUR	6.584	3,50%	1/04/15	-
13	EUR	109	3,50%	1/05/15	-
14	EUR	20.000	3,58%	1/07/15	-
15	EUR	1.993	3,60%	1/03/15	-
16	EUR	188	3,60%	1/04/15	-
17	EUR	2.109	3,60%	1/05/15	-
18	EUR	6.209	3,60%	1/06/15	-
19	EUR	6.460	3,60%	1/07/15	-
20	EUR	1.483	3,60%	1/02/17	-
21	EUR	1.287	3,60%	1/03/17	-
22	EUR	10.000	3,63%	6/02/14	-
23	EUR	5.022	3,65%	1/12/15	-
24	EUR	9.611	3,65%	1/01/16	-
25	EUR	7.074	3,65%	1/02/16	-
26	EUR	3.551	3,65%	1/03/16	-
27	EUR	430	3,65%	1/04/16	-
28	EUR	4.478	3,70%	1/04/16	-

Referentienummer	Munt code	Bedrag (in 000)	Vergoedingsmodaliteiten	Vervaldag	a) omstandigheden waarin de instelling vervroegd moet terugbetalen b) voorwaarden voor de achterstelling c) voorwaarden voor de omzetting in kapitaal
29	EUR	374	3,70%	1/05/16	-
30	EUR	1.917	3,70%	1/01/17	-
31	EUR	3.532	3,70%	1/02/17	-
32	EUR	22.000	3,74%	29/07/15	-
33	EUR	13.000	3,78%	5/01/14	-
34	EUR	3	3,80%	1/01/16	-
35	EUR	8.340	3,85%	1/01/15	-
36	EUR	5.965	3,85%	1/02/15	-
37	EUR	4.064	3,85%	1/03/15	-
38	EUR	14.019	3,85%	1/05/15	-
39	EUR	42	3,85%	1/06/15	-
40	EUR	5.000	3,87%	6/03/18	-
41	EUR	25.000	3,88%	31/03/15	-
42	EUR	5.209	3,90%	1/04/14	-
43	EUR	3.466	3,90%	1/05/14	-
44	EUR	23	3,90%	1/06/14	-
45	EUR	2.517	3,90%	1/12/16	-
46	EUR	6.665	3,90%	1/01/17	-
47	EUR	10.000	3,90%	6/02/18	-
48	EUR	17.000	3,95%	1/01/14	-
49	EUR	11.450	3,95%	1/02/14	-
50	EUR	31	3,95%	1/03/14	-
51	EUR	2.880	4,00%	1/02/14	-
52	EUR	6.375	4,00%	1/03/14	-
53	EUR	2.739	4,00%	1/04/14	-
54	EUR	100.000	4,00%	31/12/14	-
55	EUR	4.040	4,00%	1/05/16	-
56	EUR	3.789	4,00%	1/06/16	-

Referentienummer	Munt code	Bedrag (in 000)	Vergoedingsmodaliteiten	Vervaldag	a) omstandigheden waarin de instelling vervroegd moet terugbetalen b) voorwaarden voor de achterstelling c) voorwaarden voor de omzetting in kapitaal
57	EUR	2.514	4,00%	1/07/16	-
58	EUR	11	4,00%	1/08/16	-
59	EUR	772	4,00%	1/11/16	-
60	EUR	9.674	4,00%	1/12/16	-
61	EUR	7.937	4,05%	1/11/14	-
62	EUR	11.698	4,05%	1/12/14	-
63	EUR	5.642	4,05%	1/01/15	-
64	EUR	8.184	4,10%	1/02/14	-
65	EUR	29	4,10%	1/03/14	-
66	EUR	16.463	4,10%	1/04/14	-
67	EUR	12.030	4,10%	1/05/14	-
68	EUR	4.885	4,10%	1/06/14	-
69	EUR	41	4,10%	1/07/14	-
70	EUR	23	4,10%	1/12/15	-
71	EUR	48	4,10%	1/01/16	-
72	EUR	13	4,10%	1/02/16	-
73	EUR	50.000	4,12%	11/04/15	-
74	EUR	11.440	4,15%	1/10/16	-
75	EUR	7.487	4,15%	1/11/16	-
76	EUR	7.638	4,15%	1/12/16	-
77	EUR	7.658	4,15%	1/01/17	-
78	EUR	6.650	4,15%	1/02/17	-
79	EUR	97	4,15%	1/03/17	-
80	EUR	31	4,15%	1/01/19	-
81	EUR	101	4,15%	1/02/19	-
82	EUR	9.502	4,20%	1/06/14	-
83	EUR	5.155	4,20%	1/07/14	-
84	EUR	3.934	4,20%	1/08/14	-
85	EUR	7.660	4,20%	1/09/14	-
86	EUR	15.800	4,20%	1/10/14	-
87	EUR	3.117	4,20%	1/11/14	-
88	EUR	49.950	4,20%	29/12/16	-
89	EUR	3.375	4,20%	1/04/17	-
90	EUR	2.819	4,20%	1/05/17	-
91	EUR	956	4,20%	1/06/17	-
92	EUR	5	4,20%	1/07/17	-
93	EUR	2.548	4,20%	1/01/20	-
94	EUR	4.296	4,20%	1/02/20	-
95	EUR	3.787	4,20%	1/03/20	-
96	EUR	9.759	4,25%	1/02/14	-
97	EUR	25.262	4,25%	1/03/14	-
98	EUR	16.570	4,25%	1/04/14	-
99	EUR	50.000	4,25%	11/07/16	-
100	EUR	3.242	4,25%	1/10/16	-
101	EUR	49.700	4,25%	25/10/16	-
102	EUR	23.959	4,25%	1/11/16	-
103	EUR	49.610	4,25%	28/11/16	-
104	EUR	500.000	4,25%	23/03/21	23/03/2016
105	EUR	10.358	4,30%	1/06/14	-
106	EUR	4.956	4,30%	1/07/14	-

Referentienummer	Munt code	Bedrag (in 000)	Vergoedingsmodaliteiten	Vervaldag	a) omstandigheden waarin de instelling vervroegd moet terugbetalen b) voorwaarden voor de achterstelling c) voorwaarden voor de omzetting in kapitaal
107	EUR	1.661	4,30%	1/12/19	-
108	EUR	4.404	4,30%	1/01/20	-
109	EUR	8.331	4,35%	1/08/16	-
110	EUR	10.329	4,35%	1/09/16	-
111	EUR	15.744	4,35%	1/10/16	-
112	EUR	4.070	4,35%	1/02/17	-
113	EUR	4.612	4,35%	1/03/17	-
114	EUR	1.813	4,35%	1/04/17	-
115	EUR	50.000	4,38%	1/06/16	-
116	EUR	49.860	4,40%	21/02/17	-
117	EUR	49.950	4,40%	4/05/17	-
118	EUR	37.709	4,40%	1/01/14	-
119	EUR	1.913	4,40%	1/02/14	-
120	EUR	8.735	4,40%	1/07/14	-
121	EUR	8.151	4,40%	1/08/14	-
122	EUR	8.724	4,40%	1/08/16	-
123	EUR	15.535	4,40%	1/09/16	-
124	EUR	1.241	4,40%	1/10/16	-
125	EUR	2.895	4,40%	1/06/17	-
126	EUR	553	4,40%	1/07/17	-
127	EUR	136	4,40%	1/12/18	-
128	EUR	149	4,40%	1/01/19	-
129	EUR	230	4,40%	1/11/19	-
130	EUR	5.034	4,40%	1/12/19	-
131	EUR	15.525	4,50%	1/07/14	-
132	EUR	3.897	4,50%	1/08/14	-
133	EUR	777	4,50%	1/02/15	-
134	EUR	6.952	4,50%	1/03/15	-
135	EUR	13.740	4,50%	1/04/15	-
136	EUR	3.943	4,50%	1/05/15	-
137	EUR	262	4,50%	1/06/15	-
138	EUR	5.685	4,50%	1/07/16	-
139	EUR	5.293	4,50%	1/08/16	-
140	EUR	49.900	4,50%	26/02/17	-
141	EUR	98	4,50%	1/02/19	-
142	EUR	334	4,50%	1/03/19	-
143	EUR	8.635	4,55%	1/09/14	-
144	EUR	16.617	4,55%	1/10/14	-
145	EUR	18.179	4,55%	1/11/14	-
146	EUR	27.130	4,55%	1/12/14	-
147	EUR	220	4,55%	1/01/15	-
148	EUR	49.960	4,60%	30/03/17	-
149	EUR	4.509	4,60%	1/07/17	-
150	EUR	725	4,60%	1/08/17	-
151	EUR	100.000	4,63%	1/10/14	-
152	EUR	50.000	4,63%	29/08/16	-
153	EUR	3.000	4,63%	27/10/49	27/10/2014
154	EUR	997.000	4,63%	29/10/49	27/10/2014
155	EUR	1.042	4,65%	1/10/19	-
156	EUR	9.633	4,65%	1/11/19	-

Referentienummer	Munt code	Bedrag (in 000)	Vergoedingsmodaliteiten	Vervaldag	a) omstandigheden waarin de instelling vervroegd moet terugbetalen b) voorwaarden voor de achterstelling c) voorwaarden voor de omzetting in kapitaal
157	EUR	14.695	4,70%	1/08/14	-
158	EUR	12.646	4,70%	1/09/14	-
159	EUR	618	4,70%	1/01/15	-
160	EUR	19.921	4,70%	1/02/15	-
161	EUR	56	4,70%	1/03/15	-
162	EUR	4.109	4,70%	1/09/17	-
163	EUR	7.769	4,70%	1/10/17	-
164	EUR	5.842	4,70%	1/11/17	-
165	EUR	8.237	4,70%	1/12/17	-
166	EUR	135	4,70%	1/01/18	-
167	EUR	273	4,70%	1/02/18	-
168	EUR	2.628	4,70%	1/03/18	-
169	EUR	4.487	4,70%	1/04/18	-
170	EUR	829	4,70%	1/05/18	-
171	EUR	264	4,70%	1/06/18	-
172	EUR	200.000	4,75%	3/09/14	-
173	EUR	2.485	4,75%	1/08/19	-
174	EUR	6.901	4,75%	1/09/19	-
175	EUR	12.046	4,75%	1/10/19	-
176	EUR	1	4,80%	1/09/15	-
177	EUR	325	4,80%	1/10/15	-
178	EUR	258	4,80%	1/11/15	-
179	EUR	320	4,80%	1/12/15	-
180	EUR	3.044	4,80%	1/04/16	-
181	EUR	10	4,80%	1/05/16	-
182	EUR	10.332	4,80%	1/06/16	-
183	EUR	11.912	4,80%	1/07/16	-
184	EUR	74.970	4,80%	3/07/17	-
185	EUR	3.156	4,80%	1/08/17	-
186	EUR	3.095	4,80%	1/09/17	-
187	EUR	162	4,80%	1/01/18	-
188	EUR	3.354	4,80%	1/02/18	-
189	EUR	202	4,80%	1/03/18	-
190	EUR	1.407	4,85%	1/12/14	-
191	EUR	14.652	4,85%	1/01/15	-
192	EUR	250	4,90%	1/09/18	-
193	EUR	391	4,90%	1/10/18	-
194	EUR	447	4,90%	1/11/18	-
195	EUR	286	4,90%	1/12/18	-
196	EUR	5.509	4,90%	1/07/19	-
197	EUR	3.697	4,90%	1/08/19	-
198	EUR	2	4,95%	1/05/15	-
199	EUR	6.048	4,95%	1/06/15	-
200	EUR	2.183	4,95%	1/07/15	-
201	EUR	137	4,95%	1/08/15	-
202	EUR	104	4,95%	1/09/15	-

Referentienummer	Munt code	Bedrag (in 000)	Vergoedingsmodaliteiten	Vervaldag	a) omstandigheden waarin de instelling vervroegd moet terugbetalen b) voorwaarden voor de achterstelling c) voorwaarden voor de omzetting in kapitaal
203	EUR	352	5,00%	1/03/16	-
204	EUR	5.794	5,00%	1/04/16	-
205	EUR	49.950	5,00%	28/09/17	-
206	EUR	402	5,05%	1/12/17	-
207	EUR	8.073	5,05%	1/01/18	-
208	EUR	1.492	5,05%	1/06/18	-
209	EUR	1.078	5,05%	1/07/18	-
210	EUR	314	5,05%	1/08/18	-
211	EUR	372	5,05%	1/09/18	-
212	EUR	21	5,05%	1/10/18	-
213	EUR	150	5,05%	1/09/19	-
214	EUR	517	5,20%	1/04/19	-
215	EUR	5	5,20%	1/05/19	-
216	EUR	10.036	5,30%	1/04/16	-
217	EUR	6.946	5,30%	1/05/16	-
218	EUR	3.874	5,30%	1/06/19	-
219	EUR	7.838	5,30%	1/07/19	-
220	EUR	11.371	5,50%	1/05/16	-
221	EUR	31.365	5,50%	1/06/16	-
222	EUR	86	5,50%	1/03/19	-
223	EUR	1.693	5,50%	1/04/19	-
224	EUR	3.520	5,60%	30/05/14	-
225	EUR	174.480	5,60%	28/12/17	-
226	EUR	200.000	5,65%	26/03/18	-
227	EUR	2.499	5,70%	1/04/19	-
228	EUR	2.046	5,70%	1/05/19	-
229	EUR	150.000	5,75%	30/04/18	-
230	EUR	50.000	5,75%	27/06/18	-
231	EUR	1.225.000	5,76%	4/10/17	-
232	EUR	149.510	6,38%	16/02/16	-
233	EUR	10.565	6,40%	1/05/19	-
234	EUR	29.570	6,40%	1/06/19	-
235	EUR	30.000	6,45%	27/01/31	-
236	EUR	75.000	7,50%	11/07/18	11/07/2018
237	EUR	50.000	3,45%	20/04/15	-
238	EUR	1.111.750	3m + 2,00%	19/12/72	-
239	EUR	25.000	6m +1,30%	2/07/18	-
240	EUR	22.890	6m +104bp	31/12/49	21/08/2015
241	EUR	251.800	var. %	5/12/17	-
242	USD	45.241	4,12%	24/12/16	24/12/2016
243	USD	44.700	4,73%	8/09/15	8/09/2015
244	USD	25.412	6m + 77bp	31/12/49	15/02/2021

XVIII. STAAT VAN HET KAPITAAL EN DE AANDEELHOUDERSSTRUCTUUR

A. STAAT VAN HET KAPITAAL		Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
1. MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL				
a.	Geplaatst kapitaal per einde van het vorige boekjaar	20910P	xxxxxxxxxxxxxx	9.374.878
b.	Geplaatst kapitaal per einde van het boekjaar	(20910)	9.374.878	

	Codes	Bedragen	Aantal aandelen
c.			
d.			
e.			
		9.374.878	483.241.153
f.	51801	xxxxxxxxxxxxxx	483.012.027
g.	51802	xxxxxxxxxxxxxx	229.126

2. Niet-gestort kapitaal		Codes	Niet-opgevraagd bedrag	Opgevraagd, niet-gestort bedrag
a.	Niet-opgevraagd kapitaal	(20920)	0	xxxxxxxxxxxxxx
b.	Opgevraagd, niet-gestort kapitaal	51803	xxxxxxxxxxxxxx	0
c.	Aandeelhouders die nog moeten volstorten			

3. Eigen aandelen		Codes	Boekjaar
a.	Gehouden door de instelling zelf		
	* Kapitaalbedrag	51804	0
	* Aantal aandelen	51805	0
b.	Gehouden door haar dochters		
	* Kapitaalbedrag	51806	0
	* Aantal aandelen	51807	0
4. Verplichtingen tot uitgifte van aandelen			
a.	Als gevolg van de uitoefening van CONVERSIERECHTEN		
	* Bedrag van de lopende converteerbare leningen	51808	0
	* Bedrag van het te plaatsen kapitaal	51809	0
	* Maximum aantal uit te geven aandelen	51810	0
b.	Als gevolg van de uitoefening van INSCHRIJVINGSRECHTEN		
	* Aantal inschrijvingsrechten in omloop	51811	0
	* Bedrag van het te plaatsen kapitaal	51812	0
	* Maximum aantal uit te geven aandelen	51813	0
5.	Toegestaan, niet-geplaatst kapitaal	51814	9.374.000

6. Aandelen buiten kapitaal		Codes	Boekjaar
a.	Verdeling		
	* Aantal aandelen	51815	0
	* Daaraan verbonden stemrecht	51816	0
b.	Uitsplitsing volgens de aandeelhouders		
	* Aantal aandelen gehouden door de vennootschap zelf	51817	0
	* Aantal aandelen gehouden door haar dochters	51818	0

B. AANDEELHOUDERSSTRUCTUUR VAN DE INSTELLING OP DE DATUM VAN DE JAARAFSLUITING, ZOALS DIE BLIJKT UIT DE KENNISGEVINGEN DIE DE INSTELLING HEEFT ONTVANGEN

BNP Paribas Fortis NV houdt haar maatschappelijke zetel in 1000 Brussel, Warandeberg 3.
 Per 31 december 2013 bedroeg het geplaatste en gestort kapitaal EUR 9.374.878.367.
 BNP Paribas Fortis heeft 483.241.153 aandelen uitgegeven waarvan BNP Paribas SA er 99,93% bezit.
 De overige aandelen (0,07%) zijn verspreid over het publiek op anonieme basis.

XIX. UITSPLITSING VAN DE BALANS, INDIEN GROTER DAN 15 MILJOEN EURO, IN EURO EN VREEMDE MUNTEN

	Codes	Boekjaar
1. Totaal actief		
a. In euro	51901	178.821.922
b. In vreemde munten (tegenwaarde in euro)	51902	14.728.541
2. Totaal passief		
a. In euro	51903	179.546.261
b. In vreemde munten (tegenwaarde in euro)	51904	14.004.202

XX. FIDUCIAIRE VERRICHTINGEN ZOALS BEDOELD IN ARTIKEL 27TER, § 1, DERDE LID

	Boekjaar
Betrokken actief- en passiefposten	

XXI. STAAT VAN DE GEWAARBORGDE SCHULDEN EN VERPLICHTINGEN

	Boekjaar
A. HYPOTHEKEN (bedrag van de inschrijving of boekwaarde van de bezwaarde gebouwen, wanneer deze lager ligt)	
1. Zakelijke zekerheden die door de instelling werden gesteld of onherroepelijk beloofd op haar eigen activa als waarborg voor schulden en verplichtingen van de instelling	
a. Passiefposten	
b. Posten buiten de balanstelling	
2. Zakelijke zekerheden die door de instelling werden gesteld of onherroepelijk beloofd op haar eigen activa als waarborg voor schulden en verplichtingen van derden	

Nr. BE 0403.199.702

VOL-inst 5.21.2

		Boekjaar
B. PANDEN OP HET HANDELSFONDS (bedrag van de inschrijving)		
1.	Zakelijke zekerheden die door de instelling werden gesteld of onherroepelijk beloofd op haar eigen activa als waarborg voor schulden en verplichtingen van de instelling	
a.	Passiefposten	
b.	Posten buiten de balanstelling	
2.	Zakelijke zekerheden die door de instelling werden gesteld of onherroepelijk beloofd op haar eigen activa als waarborg voor schulden en verplichtingen van derden	

Nr. BE 0403.199.702

VOL-inst 5.21.3

		Boekjaar
C. PANDEN OP ANDERE ACTIVA (boekwaarde van de verpande activa)		
1.	Zakelijke zekerheden die door de instelling werden gesteld of onherroepelijk beloofd op haar eigen activa als waarborg voor schulden en verplichtingen van de instelling	
a.	Passiefposten	
	Schulden als gevolg van mobiliseringen en voorschotten	14.805.686
b.	Posten buiten de balanstelling	
2.	Zakelijke zekerheden die door de instelling werden gesteld of onherroepelijk beloofd op haar eigen activa als waarborg voor schulden en verplichtingen van derden	

Nr. BE 0403.199.702

VOL-inst 5.21.4

		Boekjaar
D. ZEKERHEDEN GEVESTIGD OP TOEKOMSTIGE ACTIVA (bedrag van de betrokken activa)		
1.	Zakelijke zekerheden die door de instelling werden gesteld of onherroepelijk beloofd op haar eigen activa als waarborg voor schulden en verplichtingen van de instelling	
a.	Passiefposten	
b.	Posten buiten de balanstelling	
2.	Zakelijke zekerheden die door de instelling werden gesteld of onherroepelijk beloofd op haar eigen activa als waarborg voor schulden en verplichtingen van derden	

**XXII. STAAT VAN DE EVENTUELE PASSIVA EN VAN DE VERPLICHTINGEN MET EEN POTENTIEEL KREDIETRISICO
(posten buiten de balanstelling I en II)**

	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
1. Totaal van de eventuele passiva voor rekening van verbonden ondernemingen	52201	0	0
2. Totaal van de eventuele passiva voor rekening van ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat	52202	0	0
3. Totaal van de verplichtingen met een potentieel kredietrisico ten aanzien van verbonden ondernemingen	52203	22.129.618	22.539.302
4. Totaal van de verplichtingen met een potentieel kredietrisico ten aanzien van ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat	52204	0	32.479

XXIII. BEDRIJFSRESULTATEN (posten I tot XV van de resultatenrekening)

	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
1. Uitsplitsing van de bedrijfsopbrengsten volgens hun oorsprong			
a. Rente-opbrengsten en soortgelijke opbrengsten	(40100)	4.339.200	4.835.032
* Belgische vestigingen	52301	4.249.330	4.688.973
* Buitenlandse vestigingen	52302	89.870	146.059
b. Opbrengsten uit niet-vastrentende effecten: aandelen en andere niet-vastrentende effecten	(40310)	81.837	73.796
* Belgische vestigingen	52303	81.837	73.316
* Buitenlandse vestigingen	52304	0	480
c. Opbrengsten uit niet-vastrentende effecten: deelnemingen in verbonden ondernemingen	(40320)	181.878	314.636
* Belgische vestigingen	52305	153.952	303.315
* Buitenlandse vestigingen	52306	27.926	11.321
d. Opbrengsten uit niet-vastrentende effecten: deelnemingen in ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat	(40330)	163.047	9.793
* Belgische vestigingen	52307	163.047	9.793
* Buitenlandse vestigingen	52308	0	0
e. Opbrengsten uit niet-vastrentende effecten: andere aandelen die tot de financiële vaste activa behoren	(40340)	2.530	1.791
* Belgische vestigingen	52309	2.530	1.791
* Buitenlandse vestigingen	52310	0	0
f. Ontvangen provisies	(40400)	1.370.689	1.277.548
* Belgische vestigingen	52311	1.266.029	1.166.528
* Buitenlandse vestigingen	52312	104.660	111.020
g. Winst uit financiële transacties	(40600)	225.559	255.043
* Belgische vestigingen	52313	225.478	222.006
* Buitenlandse vestigingen	52314	81	33.037
h. Overige bedrijfsopbrengsten	(41400)	286.135	226.830
* Belgische vestigingen	52315	276.659	215.347
* Buitenlandse vestigingen	52316	9.476	11.483
2. Werknemers ingeschreven in het personeelsregister			
a. Totaal aantal op de afsluitingsdatum	52317	18.780	19.733
b. Gemiddeld personeelsbestand berekend in voltijdse equivalenten	52318	17.568	18.471
* Directiepersoneel	52319	1.852	1.943
* Bedienden	52320	15.716	16.528
* Arbeiders	52321	0	
* Andere	52322	0	
c. Aantal daadwerkelijk gepresteerde uren	52323	23.538.191	24.793.169
3. Personeelskosten			
a. Bezoldigingen en rechtstreekse sociale voordelen	52324	1.121.819	1.157.743
b. Werkgeversbijdragen voor sociale verzekeringen	52325	316.383	319.118
c. Werkgeverspremies voor bovenwettelijke verzekeringen	52326	120.515	163.122
d. Andere personeelskosten	52327	44.746	51.527
e. Ouderdoms- en overlevingspensioenen	52328	5.259	2.253
4. Voorzieningen voor pensioenen en soortgelijke verplichtingen			
a. Toevoegingen (+)	52329	565	43
b. Bestedingen en terugnemingen (-)	52330	1.614	0

	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
5. Uitsplitsing van de overige bedrijfsopbrengsten indien onder deze post een belangrijk bedrag voorkomt			
a. Huuropbrengsten		11.894	11.944
b. Diverse terugvorderingen		209.242	175.725
c. Invertariskosten		5.379	9.987
d. Portkosten		14.258	13.658
e. Ontvangsten op schulden		16.288	13.292
f. Overige		280	581
6. Overige bedrijfskosten			
a. Bedrijfsbelastingen en -taksen	52331	209.061	206.703
b. Overige	52332	50.444	71.847
c. Uitsplitsing van de overige bedrijfskosten indien onder deze post een belangrijk bedrag voorkomt			
7. Bedrijfsopbrengsten met betrekking tot verbonden ondernemingen	52333	1.813.628	1.769.317
8. Bedrijfskosten met betrekking tot verbonden ondernemingen	52334	1.216.942	1.218.421

XXIV. OPGAVE VAN DE TERMIJNVERRICHTINGEN BUITEN DE BALANSTELLING OP EFFECTEN, DEVIEZEN EN ANDERE FINANCIËLE INSTRUMENTEN DIE GEEN VERPLICHTINGEN MET ZICH BRENGEN MET EEN POTENTIEEL KREDIETRISICO IN DE ZIN VAN POST II BUITEN DE BALANSTELLING

	Codes	Boekjaar
A. SOORTEN VERRICHTINGEN (bedrag op de afsluitingsdatum van de rekeningen)		
1. Verrichtingen op effecten		
a. Termijnaankopen en -verkopen van effecten en waardepapier	52401	1.795.028
* Waarvan niet als dekking bestemde verrichtingen	52402	1.795.028
2. Verrichtingen op deviezen (bedragen die moeten worden geleverd)		
a. Termijnwisselverrichtingen	52403	5.032.547
* Waarvan niet als dekking bestemde verrichtingen	52404	4.806.052
b. Valuta en renteswaps	52405	74.571.780
* Waarvan niet als dekking bestemde verrichtingen	52406	54.384.140
c. Futures op valuta	52407	0
* Waarvan niet als dekking bestemde verrichtingen	52408	0
d. Opties op valuta	52409	3.739.233
* Waarvan niet als dekking bestemde verrichtingen	52410	3.739.233
e. Contracten op termijnwisselkoersen	52411	0
* Waarvan niet als dekking bestemde verrichtingen	52412	0
3. Verrichtingen op andere financiële instrumenten		
Termijnrenteverrichtingen (nominaal/notioneel refertebedrag)		
a. Renteswap-overeenkomsten	52413	702.742.016
* Waarvan niet als dekking bestemde verrichtingen	52414	591.022.207
b. Interest-future-verrichtingen	52415	261.337.698
* Waarvan niet als dekking bestemde verrichtingen	52416	261.337.698
c. Rentecontracten op termijn	52417	27.543.958
* Waarvan niet als dekking bestemde verrichtingen	52418	27.543.958
d. Opties op rente	52419	448.389.182
* Waarvan niet als dekking bestemde verrichtingen	52420	439.989.182
Andere aan- en verkopen op termijn (aankoop-/verkoopprijs overeengekomen tussen partijen)		
e. Andere optieverrichtingen	52421	1.590.967
* Waarvan niet als dekking bestemde verrichtingen	52422	1.590.967
f. Andere future-verrichtingen	52423	0
* Waarvan niet als dekking bestemde verrichtingen	52424	0
g. Andere termijnaankopen en -verkopen	52425	0
* Waarvan niet als dekking bestemde verrichtingen	52426	0

	Codes	Boekjaar
B. BECIJFERING VAN DE IMPACT OP DE RESULTATEN VAN EEN DEROGATIE OP DE WAARDERINGSREGEL VAN ARTIKEL 36BIS, § 2 MET BETREKKING TOT DE TERMIJNRENTEVERRICHTINGEN		
1. Termijnrenteverrichtingen in het kader van het thesauriebeheer		
a. Nominaal/notioneel refertebedrag op de afsluitingsdatum van de rekeningen	52427	0
b. Verschil tussen de marktwaarde en de boekwaarde (+)/(-)	52428	0
2. Termijnrenteverrichtingen in het kader van het ALM-beheer		
a. Nominaal/notioneel refertebedrag op de afsluitingsdatum van de rekeningen	52429	52.254.009
b. Verschil tussen de marktwaarde en de boekwaarde (+)/(-)	52430	312.569
3. Niet-risicoreducerende termijnrenteverrichtingen (LOCOM)		
a. Nominaal/notioneel refertebedrag op de afsluitingsdatum van de rekeningen	52431	NIHIL
b. Verschil tussen de marktwaarde en de boekwaarde (+)/(-)	52432	NIHIL

XXV. UITZONDERLIJKE RESULTATEN

	Codes	Boekjaar
1. Meerwaarden bij de overdracht van vaste activa aan verbonden ondernemingen	52501	59.064
2. Minderwaarden bij de overdracht van vaste activa aan verbonden ondernemingen	52502	22.234
3. Uitsplitsing van de andere uitzonderlijke opbrengsten indien onder deze post een belangrijk bedrag voorkomt		
a. Winst op de realisatie van deelnemingen		0
b. Badwill gerelateerd aan de verwerving van « specialised finance » (Badwill Castle SF)		82.328
4. Uitsplitsing van de andere uitzonderlijke kosten indien onder deze post een belangrijk bedrag voorkomt		
a. Herstructureringsplan		6.091
b. Minderwaarde op de verkoop van buitenlandse succursalen aan entiteiten van de groep BNP Paribas SA		117.216

XXVI. BELASTINGEN OP HET RESULTAAT

	Codes	Boekjaar
1. Belastingen op het resultaat van het boekjaar	52601	17.611
a. Verschuldigde of betaalde belastingen en voorheffingen	52602	17.001
b. Geactiveerde overschotten van betaalde belastingen en voorheffingen	52603	0
c. Geraamde belastingssupplementen	52604	610
2. Belastingen op het resultaat van vorige boekjaren	52605	(2.694)
a. Verschuldigde of betaalde belastingssupplementen	52606	15.907
b. Geraamde belastingssupplementen of belastingen waarvoor een voorziening werd gevormd	52607	(18.601)
3. Belangrijkste oorzaken van de verschillen tussen de winst vóór belastingen, zoals die blijkt uit de jaarrekening, en de geraamde belastbare winst		
Niet aanvaarde uitgave		60.690
Reserve bewegingen		(176.410)
Meer/minderwaarden op aandelen en deelnemingen		264.307
Bij verdrag vrijgestelde winst		(944.882)
Overige		0
4. Invloed van de uitzonderlijke resultaten op de belastingen op het resultaat van het boekjaar		
5. Bronnen van belastinglatenties	Codes	Boekjaar
a. Actieve latenties	52608	9.300.000
* Gecumuleerde fiscale verliezen die aftrekbaar zijn van latere belastbare winsten	52609	9.300.000
* Andere actieve latenties		
Voor de lopende herstructureringsplannen worden actieve belastinglatencies geboekt		
b. Passieve latenties	52610	
* Uitsplitsing van de passieve latencies		

XXVII. BELASTING OP DE TOEGEVOEGDE WAARDE EN BELASTINGEN TEN LASTE VAN DERDEN

	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
1. In rekening gebrachte belasting op de toegevoegde waarde			
a. Aan de instelling (aftrekbaar)	52701	69.871	71.919
b. Door de instelling	52702	84.782	58.623
2. Ingehouden bedragen ten laste van derden als			
a. Bedrijfsvoorheffing	52703	350.668	358.413
b. Roerende voorheffing	52704	303.260	357.527

XXVIII. NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN EN TRANSACTIES MET VERBONDEN PARTIEN**A. NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN**

	Codes	Boekjaar
1. Belangrijke verplichtingen tot aankoop van vaste activa		
2. Belangrijke verplichtingen tot verkoop van vaste activa		
3. Belangrijke hangende geschillen en andere belangrijke verplichtingen		

"BNP Paribas Fortis is als verweerder betrokken bij verscheidene claims, geschillen en rechtszaken in België en in enkele rechtsgebieden in het buitenland, die zijn ontstaan tijdens de gewone bedrijfsvoering BNP Paribas Fortis en na de herstructurering van BNP Paribas (verwijzend naar zowel 'Fortis SA/NV' en 'Fortis N.V.' en momenteel 'Ageas SA/NV') eind september en begin oktober 2008. Dit wordt nader beschreven in noot 8.j 'Voorwaardelijke activa en verplichtingen' van de Geconsolideerde Jaarrekening van BNP Paribas Fortis 2013.

4. In voorkomend geval, beknopte beschrijving van de regeling inzake het aanvullend rust- of overlevingspensioen ten behoeve van de personeels- of directieleden, met opgave van de genomen maatregelen om de daaruit voortvloeiende kosten te dekken

	Codes	Boekjaar
5. Pensioenen die door de instelling zelf worden gedragen: geschat bedrag van de verplichtingen die voortvloeien uit reeds gepresteerd werk	52801	0
Basis en wijze waarop dit bedrag wordt berekend		

6. Aard en zakelijk doel van regelingen buiten de balans

Mits de risico's of voordelen die uit dergelijke regeling voortvloeien van enige betekenis zijn en voor zover de openbaarmaking van dergelijke risico's of voordelen noodzakelijk is voor de beoordeling van de financiële positie van de instelling; indien vereist moeten de financiële gevolgen van deze regelingen voor de instelling eveneens worden vermeld:

B. TRANSACTIES MET VERBONDEN PARTIEN BUITEN NORMALE MARKTVOORWAARDEN

Vermelding van dergelijke transacties indien zij van enige betekenis zijn, met opgave van het bedrag van deze transacties, de aard van de betrekking met de verbonden partij, alsmede andere informatie over de transacties die nodig is voor het verkrijgen van een beter inzicht in de financiële positie van de instelling:

Boekjaar

XXIX. FINANCIËLE BETREKKINGEN MET

	Codes	Boekjaar
A. BESTUURDERS EN ZAAKVOERDERS, NATUURLIJKE OF RECHTSPERSONEN DIE DE INSTELLING RECHTSTREEKS OF ONRECHTSTREEKS CONTROLEREN ZONDER VERBONDEN ONDERNEMINGEN TE ZIJN, OF ANDERE ONDERNEMINGEN DIE DOOR DEZE PERSONEN RECHTSTREEKS OF ONRECHTSTREEKS GECONTROLEERD WORDEN		
1. Uitstaande vorderingen op deze personen	52901	3.087
a. Voorwaarden betreffende de uitstaande vorderingen		
2. Waarborgen toegestaan in hun voordeel	52902	0
a. Voornaamste voorwaarden van de toegestane waarborgen		
3. Andere betekenisvolle verplichtingen aangegaan in hun voordeel	52903	0
a. Voornaamste voorwaarden van deze verplichtingen		
4. Rechtstreekse en onrechtstreekse bezoldigingen en ten laste van de resultatenrekening toegekende pensioenen, voor zover deze vermelding niet uitsluitend of hoofdzakelijk betrekking heeft op de toestand van een enkel identificeerbaar persoon		
a. Aan bestuurders en zaakvoerders	52904	6.518
b. Aan oud-bestuurders en oud-zaakvoerders	52905	0
B. DE COMMISSARIS(SEN) EN DE PERSONEN MET WIE HIJ (ZIJ) VERBONDEN IS (ZIJN)		
1. Bezoldiging van de commissaris(sen)	52906	1.616
2. Bezoldiging voor uitzonderlijke werkzaamheden of bijzondere opdrachten uitgevoerd binnen de vennootschap door de commissaris(sen)		
a. Andere controleopdrachten	52907	53
b. Belastingadviesopdrachten	52908	0
c. Andere opdrachten buiten de revisorale opdrachten	52909	0
3. Bezoldiging voor uitzonderlijke werkzaamheden of bijzondere opdrachten uitgevoerd binnen de vennootschap door personen met wie de commissaris(sen) verbonden is (zijn)		
a. Andere controleopdrachten	52910	0
b. Belastingadviesopdrachten	52911	3
c. Andere opdrachten buiten de revisorale opdrachten	52912	265
4. Vermeldingen in toepassing van het artikel 133, § 6 van het Wetboek van vennootschappen		

XXX. POSITIES IN FINANCIËLE INSTRUMENTEN

	Codes	Boekjaar
1. Door de instelling te ontvangen financiële instrumenten voor rekening van cliënten	53001	652.502
2. Door de instelling te leveren financiële instrumenten aan cliënten	53002	460.942
3. Door de instelling in bewaring ontvangen financiële instrumenten van cliënten	53003	109.957.853
4. Door de instelling in bewaring gegeven financiële instrumenten van cliënten	53004	110.603.299
5. Door de instelling in waarborg ontvangen financiële instrumenten van cliënten	53005	837.006
6. Door de instelling in waarborg gegeven financiële instrumenten van cliënten	53006	0

XXXI. AFGELEIDE FINANCIËLE INSTRUMENTEN DIE NIET GEWAARDEERD ZIJN OP BASIS VAN DE REËLE WAARDE

De hieronder vermelde derivaten worden gebruikt in het kader van in dekking. De marktwaarde van de totale transactie (marktwaarde van de ingedekte verrichting en van de indekkingsverrichting) heeft geen materiële impact op het resultaat van het jaar.

	Boekjaar
SCHATTING VAN DE REËLE WAARDE VOOR ELKE CATEGORIE AFGELEIDE FINANCIËLE INSTRUMENTEN DIE NIET GEWAARDEERD ZIJN OP BASIS VAN DE WAARDE IN HET ECONOMISCH VERKEER, MET OPGAVE VAN DE OMVANG EN DE AARD VAN DE INSTRUMENTEN	
ALM/IRS	(602.560)
ALM/CAP	(20.648)
(C)IRS	13.204
Overige derivaten	1.376

XXXII. VERKLARING BETREFFENDE DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING**A. INLICHTINGEN TE VERSTREKKEN DOOR ELKE INSTELLING**

In voorkomend geval, motivering dat aan alle voorwaarden tot vrijstelling, opgenomen in artikel van het Koninklijk Besluit van 23 september 1992, is voldaan:

Naam, volledig adres van de zetel en, zo het een onderneming naar Belgisch recht betreft, het ondernemingsnummer van de moederonderneming die de geconsolideerde jaarrekening opstelt en openbaar maakt, op grond waarvan de vrijstelling is verleend:

B. INLICHTINGEN DIE MOETEN WORDEN VERSTREKT DOOR DE INSTELLING INDIEN ZIJ DOCHTERONDERNEMING OF GEMEENSCHAPPELIJKE DOCHTERONDERNEMING IS

Naam, volledig adres van de zetel en, zo het een onderneming naar Belgisch recht betreft, het ondernemingsnummer van de moederonderneming(en) en de aanduiding of deze moederonderneming(en) een geconsolideerde jaarrekening, waarin haar jaarrekening door consolidatie opgenomen is, opstelt (opstellen) en openbaar maakt (maken):**

BNP PARIBAS SA - Boulevard des italiens, 16 à 75009 - Paris - France

Indien de moederonderneming(en) (een) onderneming(en) naar buitenlands recht is (zijn), de plaats waar de hiervoor bedoelde geconsolideerde jaarrekening verkrijgbaar is:**

BANQUE NATIONALE DE FRANCE - Rue croix des petits champs, 31 à 75001 Paris - France

** Schrapen wat niet van toepassing is.*

*** Wordt de jaarrekening van de instelling op verschillende niveaus geconsolideerd, dan worden deze gegevens verstrekt, enerzijds voor het grootste geheel en anderzijds voor het kleinste geheel van ondernemingen waarvan de instelling als dochter deel uitmaakt en waarvoor een geconsolideerde jaarrekening wordt opgesteld en openbaar gemaakt.*

C. FINANCIËLE BETREKKINGEN VAN DE GROEP WAARVAN DE INSTELLING AAN HET HOOFD STAAT IN BELGIË MET DE COMMISSARIS(SEN) EN DE PERSONEN MET WIE HIJ (ZIJ) VERBONDEN IS (ZIJN): VERMELDINGEN IN TOEPASSING VAN HET ARTIKEL 133, § 6 VAN HET WETBOEK VAN VENNOOTSCHAPPEN

	Codes	Boekjaar
D. FINANCIËLE BETREKKINGEN VAN DE GROEP WAARVAN DE INSTELLING AAN HET HOOFD STAAT IN BELGIË MET DE COMMISSARIS(SEN) EN DE PERSONEN MET WIE HIJ (ZIJ) VERBONDEN IS (ZIJN): VERMELDINGEN IN TOEPASSING VAN HET ARTIKEL 134, §§ 4 EN 5 VAN HET WETBOEK VAN VENNOOTSCHAPPEN		
1. Bezoldiging van de commissaris(sen) voor de uitoefening van een mandaat van commissaris op het niveau van de groep waarvan de vennootschap die de informatie publiceert aan het hoofd staat	53201	1.616
2. Bezoldiging voor uitzonderlijke werkzaamheden of bijzondere opdrachten uitgevoerd bij deze groep door de commissaris(sen)		
a. Andere controleopdrachten	53202	53
b. Belastingadviesopdrachten	53203	0
c. Andere opdrachten buiten de revisorale opdrachten	53204	0
3. Bezoldiging van de personen met wie de commissaris(sen) verbonden is (zijn) voor de uitoefening van een mandaat van commissaris op het niveau van de groep waarvan de vennootschap die de informatie publiceert aan het hoofd staat	53205	1.824
4. Bezoldiging voor uitzonderlijke werkzaamheden of bijzondere opdrachten uitgevoerd bij deze groep door personen met wie de commissaris(sen) verbonden is (zijn)		
a. Andere controleopdrachten	53206	86
b. Belastingadviesopdrachten	53207	18
c. Andere opdrachten buiten de revisorale opdrachten	53208	2.094

NIET OPGEVRAAGDE BEDRAGEN OP DEELNEMINGEN EN AANDELEN
 (in uitvoering van art. 29 §1)

Rubriek Schema B	Naam van de vennootschap	Niet opgevraagd bedrag
VII. A	FORTIS PRIVATE EQUITY BELGIUM	32.438
	ES-FINANCE	930
	Totaal	33.367
VII. B	CREDIT SOC. DE BRABANT WALLON	16
	CREDIT SOC.P.P. REUNIS LIB 90	4
	BEM II	375
	SOWO INVEST N.V.	73
	VIA ZAVENTEM N.V.	1
	Totaal	468
VII. C	CREDIT HYPOTH. OSCAR BRICOULT	4
	CREDIT TRAVAILLEURS LIB 50 PC	1
	LANDWAARTS SOC. WOONKR LIB 36%	80
	ONS EIGEN HUIS LIB 95 PC	1
	EIGEN HUIS - THUIS BEST	3
	UW EIGEN HUIS VLAAN. LIB 84 PC	6
	MAISON DE L'ENTREPR. LIB 25 %	15
Totaal	110	

XXVIII. NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN DIE NIET IN VOORVERMELDE AFDELING NOCH IN DE POSTEN BUITEN-BALANSTELLING WORDEN BEDOELD

C. In voorkomend geval, een beknopte beschrijving van het aanvullend rust- en overlevingspensioen ten behoeve van de personeels- of directieleden met opgave van de maatregelen om de daaruit voortvloeiende kosten te dekken.

I. Beknopte beschrijving van de pensioenstelsels

Binnen BNP Paribas Fortis zijn er vijf pensioenstelsels van kracht.

A. Het eerste pensioenstelsel is van toepassing op de personeelsleden die in dienst getreden zijn vóór 01.01.2002 en die geen statuut van BNP Paribas Fortis-Directiekader hebben (categorieën ex-ASLK, ex-Generale Bank en BNP Paribas Fortis).

Dit stelsel omvat :

- 1) Een basisplan van het type "vaste prestaties", dat voorziet in de verzekering van:
 - een waarborg ouderdom op de pensioenleeftijd (60 jaar), waarbij rekening wordt gehouden met het werkelijk wettelijk pensioen van de aangeslotene;
 - een waarborg overlijden vóór de pensioenleeftijd en een waarborg wezen.
- 2) Een aanvullend plan (enkel voor categorie ex-ASLK) van het type "vaste bijdragen", met verplichte storting door de aangeslotenen, dat voorziet in de verzekering van een bijkomende waarborg ouderdom en overlijden.

B. Het tweede stelsel is van toepassing op de personeelsleden die in dienst getreden zijn vanaf 01.01.2002 en die geen statuut van BNP Paribas Fortis-Directiekader hebben (enkel categorie BNP Paribas Fortis). Dit stelsel, met verplichte storting door de aangeslotenen, is van het type "vaste bijdragen" voor de waarborg ouderdom en van het type "vaste prestaties" voor de waarborgen overlijden en wezen.

C. Het derde stelsel is van toepassing op de personeelsleden van de categorie ex-KN. Dit stelsel is van het type "vaste bijdragen" voor de waarborg ouderdom en van het type "vaste prestaties" voor de waarborgen overlijden en wezen.

D. Het vierde stelsel is van toepassing op de personeelsleden die het statuut van BNP Paribas Fortis-Directiekader hebben.

Dit stelsel is van het type "vaste prestaties" en voorziet in de verzekering van :

- een waarborg ouderdom op de pensioenleeftijd (65 jaar), waarbij het pensioenkapitaal afhankelijk is van het functieniveau;
- een waarborg overlijden vóór de pensioenleeftijd.

E. Het vijfde stelsel is van toepassing op alle personeelsleden, met uitzondering van deze die vóór 01.01.2012 in dienst zijn getreden en die hun aansluiting geweigerd hebben. Dit stelsel is van het type "vaste bijdragen" en voorziet in de verzekering van :

- een waarborg ouderdom op de pensioenleeftijd (65 jaar);
- een waarborg overlijden vóór de pensioenleeftijd.

De bijdrage worden berekend als een percentage van de variabele bezoldiging, afhankelijk van de anciënniteit.

II Beknopte beschrijving van de door de onderneming getroffen maatregelen om de daaruit voortvloeiende lasten te dekken

A. De last van het eerste pensioenstelsel is gedekt door :

- een groepsverzekering afgesloten bij AXA Belgium en Allianz, voor de verworven rechten (m.b.t. de persoonlijke financiering) op 31.12.2001 voor de categorieën ex-Generale Bank en BNP Paribas Fortis;
- een groepsverzekering afgesloten bij AG Insurance voor het verschil tussen het vaste prestaties en de verworven rechten en voor de waarborgen overlijden en wezen.
 - 1) Voor de verbintenissen met betrekking tot I.A.1) stort de werkgever maandelijkse dotaties in het Financieringsfonds van de groepsverzekering (berekend als vast percentage van de bezoldigingen);
 - 2) Voor de verbintenissen met betrekking tot I.A.2) gebeurt de financiering voor de helft door de werknemers en voor de andere helft door de werkgever.

B. Voor de last van het tweede stelsel werd een groepsverzekering afgesloten bij AG Insurance.

De werknemers betalen maandelijks een persoonlijke bijdrage die op hun loon wordt ingehouden. Anderzijds stort de werkgever maandelijks dotaties in het Financieringsfonds van de groepsverzekering.

C. Voor de last van het derde stelsel werd een groepsverzekering afgesloten bij AG Insurance.

De werkgever stort hiervoor maandelijks een groepsverzekeringspremie.

D. Voor de last van het vierde stelsel werd een groepsverzekering afgesloten bij AXA Belgium.

De werkgever stort hiervoor maandelijks een groepsverzekeringspremie in het Financieringsfonds van de groepsverzekering, beheerd door AG Insurance.

E. Voor de last van het vijfde stelsel werd een groepsverzekering afgesloten bij AG Insurance.

De werkgever stort hiervoor jaarlijks een groepsverzekeringspremie.

SOCIALE BALANS (IN EURO'S)

Nummers van de paritaire comités die voor
de instelling bevoegd zijn: 310

STAAT VAN DE TEWERKGESTELDE PERSONEN**WERKNEMERS DIE ZIJN INGESCHREVEN IN HET ALGEMEEN PERSONEELSREGISTER**

Tijdens het boekjaar	Codes	Totaal	1. Mannen	2. Vrouwen
Gemiddeld aantal werknemers				
Voltijds	1001	13.657	7.976	5.681
Deeltijds	1002	5.254	1.312	3.942
Totaal in voltijdse equivalenten (VTE)	1003	17.316	8.830	8.486
Aantal daadwerkelijk gepresteerde uren				
Voltijds	1011	19.085.735	11.339.081	7.746.654
Deeltijds	1012	4.089.552	747.578	3.341.974
Totaal	1013	23.175.287	12.086.659	11.088.628
Personeelskosten				
Voltijds	1021	1.238.196.195	796.036.334	442.159.861
Deeltijds	1022	297.074.971	216.597.361	80.477.610
Totaal	1023	1.535.271.166	1.012.633.695	522.637.471
Bedrag van de voordelen bovenop het loon	1033	0	0	0
Tijdens het vorige boekjaar				
Gemiddeld aantal werknemers in VTE	1003	18.272	9.404	8.868
Aantal daadwerkelijk gepresteerde uren	1013	24.910.137	13.297.867	11.612.270
Personeelskosten	1023	1.629.787.060	940.061.176	689.725.884
Bedrag van de voordelen bovenop het loon	1033	0	0	0

WERKNEMERS DIE ZIJN INGESCHREVEN IN HET ALGEMEEN PERSONEELSREGISTER (vervolg)

Op de afsluitdatum van het boekjaar	Codes	1. Voltijds	2. Deeltijds	3. Totaal in voltijdse equivalenten
Aantal werknemers	105	13.300	5.146	16.889,8
Volgens de aard van de arbeidsovereenkomst				
Overeenkomst voor onbepaalde tijd	110	13.182	5.144	16.770,8
Overeenkomst voor een bepaalde tijd	111	118	2	119,0
Overeenkomst voor een duidelijk omschreven werk	112	0	0	0,0
Vervangingsovereenkomst	113	0	0	0,0
Volgens het geslacht en het studieniveau				
Mannen	120	7.744	1.278	8.570,2
lager onderwijs	1200	0	0	0,0
secundair onderwijs	1201	1.557	669	1.971,1
hoger ni-universitair onderwijs	1202	3.095	399	3.364,2
universitair onderwijs	1203	3.092	210	3.234,9
Vrouwen	121	5.556	3.868	8.319,6
lager onderwijs	1210	0	0	0,0
secundair onderwijs	1211	971	1.468	1.971,9
hoger niet-universitair onderwijs	1212	2.372	1.609	3.546,7
universitair onderwijs	1213	2.213	791	2.801,0
Volgens de beroepscategorie				
Directiepersoneel	130	1.713	77	1.773,5
Bedienden	134	11.587	5.069	15.116,0
Arbeiders	132	0	0	0,0
Andere	133	0	0	0,0

UITZENDKRACHTEN EN TER BESCHIKKING VAN DE INSTELLING GESTELDE PERSONEN

Tijdens het boekjaar	Codes	1. Uitzendkrachten	2. Ter beschikking van de onderneming gestelde personen
Gemiddeld aantal tewerkgestelde personen	150	55	0
Aantal daadwerkelijk gepresteerde uren	151	103.697	0
Kosten voor de instelling	152	3.781.941	0

TABEL VAN HET PERSONEELSVOLTOEGANG TIJDENS HET BOEKJAAR

INGETREDEN	Codes	1. Voltijds	2. Deeltijds	3. Totaal in voltijdse equivalenten
Aantal werknemers die tijdens het boekjaar in het personeelsregister werden ingeschreven	205	376	8	381,8
Volgens de aard van de arbeidsovereenkomst				
Overeenkomst voor een onbepaalde tijd	210	284	6	288,8
Overeenkomst voor een bepaalde tijd	211	92	2	93,0
Overeenkomst voor een duidelijk omschreven werk	212	0	0	0,0
Vervangingsovereenkomst	213	0	0	0,0
UITGETREDEN	Codes	1. Voltijds	2. Deeltijds	"3. Totaal in voltijdse equivalenten"
Aantal werknemers met een in het personeelsregister opgetekende datum waarop hun overeenkomst tijdens het boekjaar een einde nam	305	760	706	1.396,9
Volgens de aard van de arbeidsovereenkomst				
Overeenkomst voor een onbepaalde tijd	310	675	691	1.297,3
Overeenkomst voor een bepaalde tijd	311	85	15	99,6
Overeenkomst voor een duidelijk omschreven werk	312	0	0	0,0
Vervangingsovereenkomst	313	0	0	0,0
Volgens de reden van beëindiging van de overeenkomst				
Pensioen	340	136	536	448,3
Werkloosheid met bedrijfstoelage	341	0	0	0,0
Afdanking	342	124	34	150,9
Andere reden	343	500	136	798,0
Waarvan: het aantal werknemers dat als zelfstandige ten minste op halftijdse basis diensten blijft verlenen aan de instelling	350	0	0	0,0

INLICHTINGEN OVER DE OPLEIDINGEN VOOR DE WERKNEMERS TIJDENS HET BOEKJAAR

	Codes	Mannen	Codes	Vrouwen
Totaal van de formele voortgezette beroepsopleidingsinitiatieven ten laste van de werkgever				
Aantal betrokken werknemers	5801	8.222	5811	8.442
Aantal gevolgde opleidingsuren	5802	144.828	5812	140.163
Nettokosten voor de instelling	5803	18.561.335	5813	19.057.990
waarvan brutokosten rechtstreeks verbonden met de opleiding	58031	18.227.154	58131	18.714.867
waarvan betaalde bijdragen en stortingen aan collectieve fondsen	58032	334.181	58132	343.123
waarvan ontvangen tegemoetkomingen (in mindering)	58033	0	58133	0
Totaal van de minder formele en informele voortgezette beroepsopleidingsinitiatieven ten laste van de werkgever				
Aantal betrokken werknemers	5821	1.083	5831	947
Aantal gevolgde opleidingsuren	5822	24.939	5832	18.609
Nettokosten voor de onderneming	5823	1.692.141	5833	1.262.636
Totaal van de initiële beroepsopleidingsinitiatieven ten laste van de werkgever				
Aantal betrokken werknemers	5841	0	5851	0
Aantal gevolgde opleidingsuren	5842	0	5852	0
Nettokosten voor de instelling	5843	0	5853	0

Samenvatting van de grondslagen voor financiële verslaggeving voor de niet-geconsolideerde jaarrekening

Algemene principes

De grondslagen voor financiële verslaggeving van BNP Paribas Fortis zijn opgesteld in overeenstemming met de bepalingen van het K.B. van 23 september 1992 op de jaarrekening van de kredietinstellingen.

De grondslagen voor financiële verslaggeving van BNP Paribas Fortis zijn identiek aan deze van vorig jaar.

De grondslagen voor financiële verslaggeving voor de meest kenmerkende elementen van de balans en de resultatenrekening worden hierna toegelicht.

Activa

Vorderingen op kredietinstellingen en op cliënten

De vorderingen op kredietinstellingen en op cliënten worden verantwoord voor het bedrag dat ter beschikking werd gesteld na aftrek van de inmiddels verrichte terugbetalingen en van de desbetreffende waardeverminderingen. Alle kosten in verband met de aanbreng van vorderingen worden integraal ten laste genomen in het boekjaar waarin ze gemaakt zijn.

Indien de nominale waarde van dergelijke vorderingen verschilt van de oorspronkelijke ter beschikking gestelde gelden, wordt dit verschil pro rata temporis verwerkt als renteopbrengst of rentekost.

De overige vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Op dubieuze vorderingen en vorderingen met onzeker verloop worden inventariscorrecties verantwoord voor het gedeelte waarvoor geen met objectieve gegevens gestaafde zekerheid van inning bestaat. Van zodra een krediet als onzeker gerangschikt wordt, worden geen interesten meer in resultaat genomen.

De grondslagen voor financiële verslaggeving voorzien dat een intern zekerheidsfonds kan aangelegd worden met als doel welomschreven risico's te dekken die zich mogelijk in de toekomst zouden kunnen voordoen maar die bij de aanleg nog niet kunnen geïndividualiseerd worden.

Obligaties en andere vastrentende effecten Aandelen en andere niet-vastrentende effecten

Effecten of vorderingen in de vorm van verhandelbare effecten behoren tot de tradingportefeuille indien deze verworven werden met de bedoeling ze door te verkopen om redenen van hun rendement op een termijn die normaal gezien niet langer is dan zes maanden.

Effecten die deel uitmaken van de tradingportefeuille worden gewaardeerd tegen marktwaarde indien de markt liquide is. Indien geen liquide markt bestaat, gebeurt de waardering tegen aanschaffingswaarde (met inbegrip van alle kosten en na aftrek van de ontvangen provisies) of tegen marktwaarde op balansdatum indien lager.

Vastrentende effecten die behoren tot de beleggingsportefeuille worden gewaardeerd op basis van hun actuair rendement bij aankoop, waarbij het verschil tussen de aanschaffingsprijs (met inbegrip van alle kosten en na aftrek van de ontvangen provisies) en de terugbetalingswaarde gespreid in de resultatenrekening wordt verantwoord.

De meer- of minwaarden gerealiseerd bij de verkoop van vastrentende beleggingseffecten worden onmiddellijk in resultaat verantwoord. Indien ze echter tot stand zijn gekomen in het kader van arbitrageverrichtingen, kunnen ze gespreid in resultaat worden verantwoord overeenkomstig de bepalingen van artikel 35 ter § 5 van het K.B. van 23 september 1992.

Niet-vastrentende effecten die behoren tot de beleggingsportefeuille worden verantwoord tegen aanschaffingswaarde (met inbegrip van alle kosten en na aftrek van de ontvangen provisies) of realisatiewaarde indien deze lager is. Alle aldus bekomen verschillen worden in de resultatenrekening verantwoord.

Indien de kwaliteit van de debiteur een risico van niet-terugbetaling inhoudt, worden waardeverminderingen toegepast, overeenkomstig de bepalingen van toepassing bij oninbare of dubieuze vorderingen of vorderingen geïdentificeerd als risico's met onzeker verloop.

Financiële vaste activa

Financiële vaste activa worden tegen aanschaffingswaarde verantwoord. In geval van duurzame minwaarde worden waardeverminderingen aangelegd. Wanneer financiële vaste activa gefinancierd worden met vreemd vermogen dan worden ook voor de funding geen omrekeningsverschillen in resultaat verantwoord.

De bijkomende aanschaffingskosten worden onmiddellijk in de resultatenrekening verantwoord.

Oprichtingskosten en immateriële vaste activa

Kosten van eerste inrichting worden geactiveerd en lineair over vijf jaar afgeschreven.

Kosten voor kapitaalverhoging worden onmiddellijk in resultaat verantwoord.

De kosten voor uitgifte van achtergestelde leningen worden lineair afgeschreven over de looptijd van de lening. De kosten voor uitgifte van eeuwigdurende leningen worden lineair afgeschreven over vijf jaar, behalve indien de datum van eerste call vroeger valt. In dat geval loopt de afschrijving tot die datum.

Kosten voor zowel zelf ontwikkelde als bij derden aangekochte courante en specifieke software worden rechtstreeks in resultaat (algemene kosten) verantwoord. Indien voor bij derden aangekochte specifieke software vaststaat dat de economische levensduur, hoofdzakelijk bepaald door het risico op technologische verandering of als gevolg van evoluties op commercieel vlak, langer is dan één jaar, kan deze software geactiveerd en lineair afgeschreven worden in functie van de verwachte gebruiksduur met een maximum van vijf jaar.

De overige immateriële vaste activa worden lineair afgeschreven over maximum 10 jaar.

De Bank maakt geen gebruik van de mogelijkheid om de bedragen betaald voor de aanbrenge door derden van cliëntenverrichtingen met een contractuele termijn van meer dan één jaar te activeren.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden verantwoord tegen aanschaffingswaarde, met inbegrip van alle bijkomende kosten en niet-terugvorderbare indirecte belastingen, verminderd met de afschrijvingen.

De afschrijvingen gebeuren op lineaire wijze over de geschatte economische levensduur.

Herwaardering is enkel mogelijk indien de waarde op vaststaande en duurzame wijze uitstijgt boven de boekwaarde.

Overige activa

Deze rubriek omvat onder meer actieve belastinglatenties.

Actieve latenties kunnen niet worden erkend. De NBB heeft evenwel een afwijking toegestaan aangaande de erkenning van een actieve latentie inzake herstructureringskosten, met inbegrip van deze betreffende de sociale plannen.

De som van de 'dirty' reële waarde (=inclusief opgelopen rente) van renteswaps en rente -en valutaswaps, die zijn aangegaan omwille van handelsdoeleinden, wordt gerapporteerd als een enkel bedrag. Dit bedrag wordt gerapporteerd als een actief of een verplichting afhankelijk of het nettobedrag moet ontvangen of betaald worden.

Het geherwaardeerd bedrag van de premie van tradingopties wordt gerapporteerd als een actief of een verplichting afhankelijk of het nettobedrag een bedrag is dat ontvangen of betaald moet worden.

Verplichtingen

Schulden bij kredietinstellingen en bij cliënten

Schulden aan kredietinstellingen en aan cliënten worden verantwoord voor het bedrag dat ter beschikking van de bank zijn gesteld na aftrek van de inmiddels verrichte terugbetalingen. De betaalde provisies voor de aanbreng van deposito's worden integraal ten laste genomen in het boekjaar waarin ze gemaakt zijn.

In schuldbewijzen belichaamde schulden

In schuldbewijzen belichaamde schulden met verplichte kapitalisatie worden verantwoord voor het oorspronkelijke bedrag vermeerderd met de reeds gekapitaliseerde interesten.

Overige schulden

Deze rubriek omvat onder meer alle schulden tegenover het personeel met betrekking tot bezoldigingen en de bijbehorende

sociale lasten die ontstaan zijn in het boekjaar waarop de jaarrekening betrekking heeft maar pas in het volgende boekjaar betaald worden.

Derivaten: zie 'Overige activa'

Voorzieningen voor risico's en kosten

Voorzieningen voor pensioenen en gelijkaardige sociale verplichtingen worden aangelegd op basis van de Belgische wettelijke verplichtingen.

Fonds voor algemene bankrisico's

Het aanleggen van een fonds voor algemene bankrisico's gaat uit van een vaste methode, goedgekeurd door de Raad van Bestuur, die stelselmatig wordt toegepast, en gebaseerd is op het gewogen krediet- en marktrisicovolume van de bankactiviteiten.

Income Statement

Renteopbrengsten en rentekosten

Alle renteopbrengsten en rentekosten worden verantwoord van zodra ze verworven of verschuldigd zijn. Opbrengsten waarvan de inning onzeker of dubieus is worden in principe gereserveerd en dus niet in resultaat genomen. De renteopbrengsten bevatten ook de opbrengsten voortvloeiend uit de actuariële spreiding van het verschil tussen de aanschaffingsprijs en de terugbetalingsprijs van de vastrentende effecten uit de beleggingsportefeuille.

Opbrengsten uit niet-vastrentende effecten

Opbrengsten van aandelen en deelnemingen worden verantwoord van zodra de bank van de toekenning van het dividend in kennis werd gesteld.

Afgeleide producten

De resultaten op afgeleide producten worden op een verschillende manier verwerkt naargelang de aard van de verrichting.

a) Dekkingsverrichtingen

Zijn verrichtingen die een bescherming beogen tegen koers-, rentevoet- of prijsfluctuaties. De winsten en verliezen worden in de resultatenrekening verantwoord op symmetrische wijze met de resultaten op de gedekte bestanddelen, met als doel de weerslag geheel of gedeeltelijk te neutraliseren.

Om als dekking beschouwd te worden, dienen verrichtingen aan de volgende voorwaarden te voldoen:

- Het gedekte bestanddeel of het gedekte homogene geheel moet de bank blootstellen aan een koers, rentevoet- of prijschommelingsrisico.
- De dekkingsverrichtingen dienen specifiek als zodanig te worden bestempeld bij het aangaan ervan, net als de gedekte bestanddelen.
- Er dient een voldoende correlatie te bestaan tussen de waardeschommelingen van het gedekte bestanddeel en het dekkingscontract (of van het onderliggende instrument).

Van zodra een transactie niet meer voldoet aan de voorwaarden om als dekking te worden beschouwd, dient zij te worden gewaardeerd tegen marktwaarde.

b) Tradingverrichtingen

Verrichtingen in het kader van courante tradingactiviteiten die niet aan de dekkingsvoorwaarden voldoen worden tegen de marktprijs gewaardeerd, waarbij zowel de waarderingswinsten als -verliezen in de resultatenrekening worden verantwoord. Indien voor een product evenwel geen liquide markt bestaat, komen enkel de waarderingsverliezen in resultaat.

c) Voor een aantal termijnrenteverrichtingen wordt een andere waarderingsmethode toegepast, op basis van een afwijking toegestaan door de NBB, conform art. 18 van het K.B. van 23 september 1992 op de geconsolideerde jaarrekening van de kredietinstellingen:

- verrichtingen in het kader van het thesauriebeheer met een initiële looptijd van maximum 1 jaar

- verrichtingen in het kader van balans- en buitenbalansverrichtingen met renterisicoreducerend karakter en als dusdanig ook gedocumenteerd

- verrichtingen afgesloten in het kader van strategische ALM-verrichtingen in euro of een munt die tot de Europese Muntunie behoort.

Voor deze drie categorieën worden de resultaten op proratabasis in resultaat genomen.

- verrichtingen in het kader van een globaal beheer zonder renterisicoreducerend karakter:

Voor deze verrichtingen gaat de inresultaatname op proratabasis gepaard met het verantwoorden van eventuele verliezen uit de waardering tegen marktwaarde.

Specifieke regels

Vreemde valuta

Voor de waardering van de vreemde munten dient een onderscheid te worden gemaakt tussen monetaire en niet-monetaire posten.

Monetaire posten zijn de activa, passiva, inclusief de overlopende rekeningen, de rechten en verplichtingen die betrekking hebben op een bepaald bedrag in vreemde munt, evenals de aandelen en andere niet-vastrentende effecten in de tradingportefeuille. De monetaire posten worden omgerekend op basis van de middenkoers tussen de representatieve aan- en verkoopkoers op de contantmarkt op balansdatum. Bestanddelen die, gezien hun aard, worden afgewikkeld tegen specifieke koersen, worden omgerekend tegen de specifieke middenkoers. De eruit voortvloeiende koersverschillen worden in de resultatenrekening verantwoord (behalve koerswinsten op vreemde valuta waarvoor er geen liquide markt bestaat).

De materiële, immateriële en financiële vaste activa worden als niet-monetaire posten beschouwd en verantwoord tegen de aanschaffingswaarde berekend op basis van de wisselkoers bij aanschaf. Wanneer niet-monetaire bestanddelen met wisselrisico blijvend gefinancierd worden met ontleningen in de overeenstemmende munt, worden de omrekeningsverschillen op de ontleningen niet in resultaat verantwoord.

Kosten en opbrengsten in vreemde valuta worden in de resultatenrekening verantwoord voor hun tegenwaarde in euro, berekend op basis van de contantwisselkoers op het tijdstip van hun erkenning als kost en opbrengst.

Saldering

Saldering tussen activa en verplichtingen en tussen opbrengsten en uitgaven gebeurt conform het K.B. van 23 september 1992 op de jaarrekening van de kredietinstellingen.

Verslag van het college van erkende commissarissen

VERSLAG VAN HET COLLEGE VAN COMMISSARISSEN AAN DE ALGEMENE VERGADERING VAN AANDEELHOUDERS VAN DE VENNOOTSCHAP BNP PARIBAS FORTIS NV OVER DE NIET GECONSOLIDEERDE JAARREKENING OVER HET BOEKJAAR AFGESLOTEN OP 31 DECEMBER 2013

Overeenkomstig de wettelijke en statutaire bepalingen, brengen wij u verslag uit in het kader van ons mandaat van commissaris. Dit verslag omvat ons verslag over de niet geconsolideerde Jaarrekening ("de Jaarrekening") voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2013, zoals hieronder gedefinieerd, en omvat tevens ons verslag over andere door wet- en regelgeving gestelde eisen. De jaarrekening omvat de balans op 31 december 2013 en de resultatenrekening voor het boekjaar afgesloten op die datum, alsmede een overzicht van de waarderingsregels en andere toelichtingen.

Verslag over de Jaarrekening

Wij hebben de controle uitgevoerd van de Jaarrekening van BNP Paribas Fortis NV ("de Vennootschap") voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2013, opgesteld in overeenstemming met het in België van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel met een balanstotaal van EUR 193.550.463 (000) en waarvan de resultatenrekening afsluit met een winst van het boekjaar van EUR 641.169 (000).

Verantwoordelijkheid van de raad van bestuur voor het opstellen van de Jaarrekening

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van een Jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met het in België van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel, alsook voor het implementeren van een interne beheersing die het noodzakelijk acht voor het opstellen van de Jaarrekening die geen afwijkingen van materieel belang, als gevolg van fraude of van fouten, bevat.

Verantwoordelijkheid van de commissaris

Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel over deze Jaarrekening tot uitdrukking te brengen op basis van onze controle. Wij hebben onze controle volgens de internationale controlestandaarden uitgevoerd (International Standards on Auditing - ISA). Die standaarden vereisen dat wij aan de deontologische vereisten voldoen alsook de controle plannen en uitvoeren om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de Jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de in de Jaarrekening opgenomen bedragen en toelichtingen. De selectie met betrekking tot uitgevoerde werkzaamheden is afhankelijk van de beoordeling door de commissaris, inclusief diens inschatting van de risico's van een afwijking van materieel belang in de Jaarrekening als gevolg van fraude of van fouten. Bij het maken van die risico-inschatting neemt de commissaris de interne beheersing van de Vennootschap in aanmerking die relevant is voor het opstellen door de Vennootschap van de Jaarrekening, die een getrouw beeld geeft, teneinde controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet gericht zijn op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing van de Vennootschap. Een controle omvat tevens een evaluatie van de geschiktheid van de gehanteerde waarderingsregels, de redelijkheid van door het bestuursorgaan gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van de presentatie van de Jaarrekening als geheel. Wij hebben van de verantwoordelijken en van de raad van bestuur van de Vennootschap de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om daarop ons oordeel zonder voorbehoud te baseren.

Oordeel zonder voorbehoud

Naar ons oordeel, geeft de Jaarrekening een getrouw beeld van het vermogen en de financiële toestand van de Vennootschap op 31 december 2013 evenals van haar resultaten voor het boekjaar eindigend op die datum, in overeenstemming met het in België van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel.

Paragraaf ter benadrukking van bepaalde lopende juridische geschillen

Zonder afbreuk te doen aan ons oordeel, vestigen wij de aandacht op de toelichting XXVIII A 3 bij de Jaarrekening op 31 december 2013 inzake belangrijke hangende geschillen, waarin is uiteengezet dat als gevolg van de gebeurtenissen van 2008 die de Fortis groep, waartoe de Vennootschap behoorde, hebben getroffen, een aantal eisers juridische procedures hebben geïnitieerd tegen de voormalige Fortis groep, de Vennootschap en/of bepaalde leden van de raad van bestuur en management. Het uiteindelijk resultaat van deze procedures en de mogelijke gevolgen voor de Vennootschap en zijn Bestuurders kunnen momenteel niet worden bepaald. Bijgevolg werden tot op heden geen voorzieningen opgenomen in de Jaarrekening.

Verslag over andere door wet- en regelgeving gestelde eisen

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag, het naleven van de wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften die van toepassing zijn op het voeren van de boekhouding, alsook voor het naleven van het Wetboek van vennootschappen en van de statuten van de Vennootschap.

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm bij de in België van toepassing zijnde internationale controlestandaarden (ISA's), is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, de naleving van bepaalde wettelijke en reglementaire verplichtingen na te gaan. Op grond hiervan doen wij de volgende bijkomende verklaringen die niet van aard zijn om de draagwijdte van ons oordeel over de jaarrekening te wijzigen:

- Het jaarverslag behandelt de door de wet vereiste inlichtingen, stemt overeen met de jaarrekening en bevat geen van materieel belang zijnde inconsistenties ten aanzien van de informatie waarover wij beschikken in het kader van ons mandaat.
- Onverminderd formele aspecten van ondergeschikt belang, werd de boekhouding gevoerd overeenkomstig de in België van toepassing zijnde wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften.
- De resultaatverwerking, die aan de algemene vergadering wordt voorgesteld, stemt overeen met de wettelijke en statutaire bepalingen.
- Wij dienen u geen verrichtingen of beslissingen mede te delen die in overtreding met de statuten of het Wetboek van vennootschappen zijn gedaan of genomen.
- Zoals aangegeven in het verslag van de raad van bestuur van 7 februari 2013, werd het mandaat van F. Dierckx hernieuwd. Tijdens de vergadering werd beroep gedaan op artikel 523 van het Wetboek van vennootschappen en betreft het voorwerp van de vergadering, met name de herbenoeming van F. Dierckx alsook de voldoening van de bestuurder aan de criteria van "deskundigheid" en "professionele betrouwbaarheid" zoals gedefinieerd in de NBB circulaire van 21 december 2012. Gezien het belangenconflict van de eerder vermelde bestuurder, begrijpen wij dat deze niet heeft deelgenomen aan de beslissing noch aan de beraadslaging van de raad van bestuur. Rekening houdend met het feit dat het uitoefenen van het mandaat, afhankelijk is van het zich voordoen van toekomstige evenementen verkeren wij in de onmogelijkheid om de eventuele financiële gevolgen van een dergelijke beslissing op de financiële toestand van de Vennootschap in te schatten.

- Zoals aangegeven heeft de raad van bestuur op 24 april 2013 (a) beslist om schadeloosstelling door de Vennootschap te verlenen aan de bestuurder F. Abraham voor de aansprakelijkheid die hij loopt in alle gevallen waarin hij te goeder trouw en op een manier die in het belang van de Vennootschap is, heeft gehandeld, behoudens wanneer de aansprakelijkheid het gevolg zou zijn van bedrog of opzettelijke fout of behoudens wanneer de aansprakelijkheid zou worden gedekt door een verzekeringspolis en (b) het artikel 523 van het Vennootschapswetboek toegepast ten gevolge van een belangenconflict. Gezien het belangenconflict van de eerder vermelde bestuurder, begrijpen wij dat deze niet heeft deelgenomen aan de beslissing noch aan de beraadslaging van de raad van bestuur. Rekening houdend met het feit dat de vergoeding van de schadeloosstelling onbeperkt is en afhankelijk is van het zich voordoen van toekomstige evenementen verkeren wij in de onmogelijkheid om de eventuele financiële gevolgen van een dergelijke beslissing op de financiële toestand van de Vennootschap in te schatten.

Brussel, 26 maart 2014

Het College van Commissarissen

PwC Bedrijfsrevisoren bcvba

Vertegenwoordigd door

R. Jeanquart
Bedrijfsrevisor

Deloitte Bedrijfsrevisoren bv ovv cvba

Vertegenwoordigd door

Ph. Maeyaert
Bedrijfsrevisor

F. Verhaegen
Bedrijfsrevisor

Overige informatie

Uiterste koersen per maand van het aandeel BNP Paribas Fortis op de wekelijkse veilingen in 2013

De hoogste en laagste koersen per maand van het BNP Paribas Fortis aandeel op de wekelijkse veilingen op Euronext Brussel in 2013 waren als volgt (in EUR):

Maand	Laagste	Hoogste
Januari	20,29	25,74
Februari	23,20	27,12
Maart	22,50	25,50
April	22,95	27,78
Mei	24,97	27,78
Juni	24,50	25,20
Juli	24,85	25,40
Augustus	23,00	25,40
September	24,05	25,90
Oktober	24,25	25,90
November	24,25	25,70
December	23,10	25,30

Externe functies uitgeoefend door de bestuurders en effectieve leiders, waarvan de openbaarmaking wettelijk verplicht is

Conform artikel 27 van de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen en het reglement van de Nationale Bank van België (NBB) van 6 december 2011 met betrekking tot de uitoefening van externe functies door leiders van gereguleerde ondernemingen, heeft de Raad van Bestuur van BNP Paribas Fortis 'Interne regels betreffende de uitoefening van externe functies door de bestuurders en effectieve leiders van BNP Paribas Fortis NV' ingevoerd.

Die regels bepalen onder meer dat de externe functies die door de bestuurders en effectieve leiders van BNP Paribas Fortis worden uitgeoefend in andere vennootschappen dan die bedoeld bij artikel 27, § 3, derde lid van de wet van 22 maart 1993, in het jaarverslag moeten worden vermeld.

Onder 'effectieve leiders' worden de leden van het Directiecomité verstaan alsook de personen van wie de functie hiërarchisch net onder dit comité ligt, met inbegrip van de leiders van bijkantoren in het buitenland.

Met 'externe functies' - dit zijn vooral mandaten in vennootschappen - die het voorwerp van een vermelding uitmaken, worden de functies bedoeld die elders worden uitgeoefend dan in patrimoniumvennootschappen, beheersvennootschappen, instellingen voor collectieve belegging of vennootschappen waarmee BNP Paribas Fortis nauwe banden heeft in een groepscontext.

Naam, Voornaam (Functie) Vennootschap (Zetel)	Activiteiten (Functie)	Notering
Herman DAEMS		
(Voorzitter van de Raad van Bestuur)		
- Barco NV	Technologie (Voorzitter van de Raad van Bestuur)	Euronext Brussel
- Vanbreda Risk and Benefits NV	Verzekeringen (Bestuurder)	-
- Domo Chemicals NV	Chemische industrie (Bestuurder & Voorzitter van het Auditcomité, als vaste vertegenwoordiger van Crossbow BVBA)	-
- Domo Investment Group NV	Chemische industrie (Voorzitter van de Raad van Bestuur, als vaste vertegenwoordiger van Crossbow BVBA)	-
- Uitgeverij Lannoo NV	Uitgeverij (Voorzitter van de Raad van Bestuur, als vaste vertegenwoordiger van Crossbow BVBA)	-
- Unibreda NV	Verzekeringen (Voorzitter van de Raad van Bestuur - Onafhankelijk Bestuurder)	-
Georges CHODRON de COURCEL		
(Ondervoorzitter van de Raad van Bestuur)		
- Alstom S.A.	Transport en Energie (Bestuurder)	Euronext Parijs
- Bouygues S.A.	Bouw- en Telecomsector (Bestuurder)	Euronext Parijs
- Société Foncière, Financière et de Participations S.A.	Portefeuillemaatschappij (Bestuurder)	Euronext Parijs
- Lagardère S.C.A.	Media (Lid van de Raad van Toezicht)	Euronext Parijs
- Nexans S.A.	Bekabeling (Bestuurder)	Euronext Parijs
- Erbé S.A.	Vastgoed (Bestuurder)	-
- Scor Holding (Switzerland) AG	Holding (Bestuurder)	-
- Scor Global Life Rückversicherung Schweiz AG	Herverzekeraar (Bestuurder)	-
- Scor Switzerland AG	Verzekeringen (Bestuurder)	-
- SGLRI (Scor Global Life Reinsurance Ireland) Ltd	Herverzekeraar (Bestuurder)	-
- Groep Brussel Lambert NV	Portefeuillemaatschappij (Bestuurder)	Euronext Brussel
Max JADOT		
(Voorzitter van het Directiecomité)		
- Bekaert NV	Staalindustrie (Bestuurder)	Euronext Brussel

Naam, Voornaam (Functie)	Activiteiten (Functie)	Notering
Vennootschap (Zetel)		
Filip DIERCKX		
(Ondervoorzitter van het Directiecomité)		
- SD Worx for Society CVBA	Beheer- en administratieve diensten (Voorzitter van de Raad van Bestuur)	-
- IVD NV	Administratieve diensten (Voorzitter van de Raad van Bestuur als vaste vertegenwoordiger van GINKGO Associates BVBA)	-
- SD Diensten NV	Opleidings- en beheerdiensten (Voorzitter van de Raad van Bestuur)	-
- ZENO NV	Administratieve diensten (Voorzitter van de Raad van Bestuur)	-
- HAZELHEARTWOOD CVBA	Administratieve diensten (Bestuurder)	-
Jean-Laurent BONNAFÉ		
(Bestuurder)		
- Carrefour S.A.	Distributie (Bestuurder)	Euronext Parijs
Dirk BOOGMANS		
(Bestuurder)		
- Caesar Real Estate Fund NV	Beleggingen in Vastgoed (Voorzitter van de Raad van Bestuur als vaste vertegenwoordiger van DAB Management)	-
- Collibra NV	Softwarebedrijf (Bestuurder, als vaste vertegenwoordiger van DAB Management)	-
- GIMV NV	Investeringsmaatschappij (Bestuurder)	Euronext Brussel
- Induss NV	Energie (Bestuurder, als vaste vertegenwoordiger van DAB Management)	-
- P & V Verzekeringen CVBA	Verzekeringen (Bestuurder & Voorzitter van het Audit & Riskcomité, als vaste vertegenwoordiger van DAB Management)	-
- THV Noriant	Industriële Bouw (Voorzitter van de Raad van Bestuur)	-
- Vivium NV	Verzekeringen (Bestuurder & Voorzitter van het Audit & Risk Comité, als vaste vertegenwoordiger van DAB Management)	-
- Vitrufin NV	Verzekeringen (Bestuurder, als vaste vertegenwoordiger van DAB Management)	-
- Vinçotte International NV	Inspectie-, controle & certificatediensten (Bestuurder & Voorzitter van het Auditcomité, als vaste vertegenwoordiger van DAB Management)	-

Naam, Voornaam (Functie)	Vennootschap (Zetel)	Activiteiten (Functie)	Notering
Antoinette d'ASPREMONT LYNDEN			
(Bestuurder)	- Groep Brussel Lambert NV	Portefeuillemaatschappij (Bestuurder & Voorzitter van het Auditcomité)	Euronext Brussel
Sophie DUTORDOIR			
(Bestuurder)	- Bpost NV	Postdiensten (Onafhankelijk Bestuurder & Lid van het Auditcomité)	Euronext Brussel
	- Valeo NV	Toeleverancier auto-onderdelen (Bestuurder & Lid van het strategisch comité)	-
Jean STEPHENNE			
(Bestuurder)	- BESIX Group NV	Bouw (Voorzitter van de Raad van Bestuur, als vaste vertegenwoordiger van Innosté NV)	-
	- Groep Brussel Lambert NV	Portefeuillemaatschappij (Bestuurder)	Euronext Brussel
	- Nanocyl NV	Chemische industrie (Voorzitter van de Raad van Bestuur)	-
	- Vesalius Biocapital I SICAR (Luxembourg)	Risicokapitaal (Voorzitter van de Raad van Bestuur)	-
	- Vesalius Biocapital II SICAR (Luxembourg)	Risicokapitaal (Voorzitter van de Raad van Bestuur)	-
	- Uteron Pharma NV	Farmaceutische industrie (Bestuurder, als vaste vertegenwoordiger van Innosté NV)	-
	- BePharBel NV	Farmaceutische industrie (Voorzitter van de Raad van Bestuur)	-
	- Tigenix NV	Farmaceutische industrie (Voorzitter van de Raad van Bestuur, als vaste vertegenwoordiger van Innosté NV)	Euronext Brussel
	- OncoDNA NV	Farmaceutische industrie (Bestuurder)	-
	- Theravectys NV	Biotechnology (Bestuurder)	-
	- Ronveaux NV	Bouw (Bestuurder)	-

Naam, Voornaam (Functie)	Vennootschap (Zetel)	Activiteiten (Functie)	Notering
François VILLEROY de GALHAU			
(Bestuurder)			
	- Villeroy & Boch Group AG	Interieur & Decoratie (Lid van de Raad van Toezicht)	-
	- Bayard Presse S.A.	Media (Lid van de Raad van Toezicht)	-
Luc HAEGEMANS			
(Lid van het uitvoerend bestuur)			
	- Fainfood NV	Voedingssector (Bestuurder)	-
	- Marmo Group NV	Voedingssector (Voorzitter van de Raad van Bestuur, als vaste vertegenwoordiger van Fainfood NV)	-
	- Marmo NV	Voedingssector (Voorzitter van de Raad van Bestuur, als vaste vertegenwoordiger van Fainfood NV)	-
	- Brussels Airport Company NV	Transport (Bestuurder & Lid van het Auditcomité)	-
Aymar de LIEDEKERKE BEAUFORT			
(Germany)			
	- Emifor Ste	(Vereffenaar)	-

Begrippenlijst

Achtergestelde schuld (lening)

Een lening (of effect) dat lager staat in de rangorde van schulden die aanspraak kunnen maken op activa en inkomsten.

Actieve markt

Een markt waar homogene goederen worden verhandeld tussen op elk moment bereidwillige kopers en verkopers en waar de prijzen beschikbaar zijn voor het publiek.

Afwikkelingsdatum

Datum waarop een actief aan of door een entiteit wordt geleverd.

Basispunt (bp)

Eén honderdste van een procent (0,01%).

Basel 2.5

Vanaf Q4 2011 moeten de Europese banken ook voldoen aan Basel 2.5, een geheel van prudentiële maatregelen gepubliceerd door het Basel-comité in juli 2009, om te beantwoorden aan de lessen getrokken uit de financiële crisis. Basel 2.5 wil het Basel 2-kader verbeteren op twee belangrijke gebieden: handelsboek en effectisering, door de invoering van een stressed VaR, een incrementele risicokapitaallast voor specifieke risico's, een 'banking book'-kapitaalslast voor effectiseringsposities aangehouden in het handelsboek en een hogere kapitaalslast voor hereffectiseringen.

Besloten derivaat (in een contract)

Een component van een hybride(samengesteld) instrument dat tevens een niet-afgeleid basiscontract omvat. Het basiscontract kan een obligatie of aandeel, een lease-overeenkomst, een verzekeringscontract of een aan- of verkoopcontract zijn.

Cash flow hedge

Een afdekking van het risico op schommelingen in de kasstromen van een actief of een verplichting of van een verwachte toekomstige transactie en die voortkomen uit variabele koersen of prijzen.

Clearing

De administratieve vereffening van effecten, futures en opties via een verrekeningsagentschap en de eraan verbonden financiële instellingen (clearing members).

Commercial mortgage-backed security (CMBS)

Een type obligatie die gedekt wordt door hypotheeken op commercieel vastgoed zoals winkels, kantoorgebouwen, hotels, scholen, industriële gebouwen en andere commerciële sites.

Contantewaardeberekening (Discounted cash flow method)

Een waarderingmethode waarbij de verwachte toekomstige kasstromen verdisconteerd worden tegen een rentevoet die de tijdswaarde van het geld uitdrukt alsook een risicopremie die een weerspiegeling vormt van de extra opbrengst die beleggers verlangen om het risico te compenseren op lagere kasstromen dan verwacht.

Credit Default Swap (CDS)

Een kredietderivaat tussen twee partijen. De koper van een credit default swap ontvangt kredietbescherming, terwijl de verkoper van een CDS de kredietwaardigheid van een onderliggend financieel instrument garandeert.

Credit spread

Het renteverskil tussen een risicovrije rentevoet of referentierentevoet (met name overheidsobligaties) en bedrijfsobligaties of -kredieten.

Deelneming

Een entiteit waarin BNP Paribas Fortis NV invloed van betekenis heeft en die geen dochteronderneming of belang in een joint venture is.

Derivaat

Een financieel instrument (op of buiten beurs verhandeld) waarvan de koers direct afhangt ('afgeleid is van') de waarde van een of meer onderliggende waarden, bijvoorbeeld aandelenindexen, schuldpapier, goederenprijzen, andere afgeleide instrumenten, een andere overeengekomen prijsindex of regeling.

Dochteronderneming

Dochterondernemingen zijn die ondernemingen waarin BNP Paribas Fortis NV, direct of indirect, het financiële en operationele beleid kan sturen teneinde voordelen uit deze activiteiten te verwerven ('zeggenschap').

Duration

Een algemene maat van de sensitiviteit van de prijs (de waarde van het hoofdbedrag) van een vastrentend instrument, uitgedrukt als een veranderingspercentage met 100 basispunten verandering in opbrengst. In de berekening van 'duration van eigen vermogen' refereert het begrip eveneens naar de gewogen gemiddelde timing van kasstromen van een portefeuille van activa of passiva. Het wordt berekend op basis van netto contante waarde van de kasstromen (hoofdbedrag en rente).

Earnings at Risk

Een maat voor de sensitiviteit van toekomstig netto-inkomen aan hypothetische ongunstige veranderingen in rentevoeten of aandelenprijzen. Earnings at Risk schat de impact in van stress tests op het netto-inkomen voor belastingen. EaR vertegenwoordigt een mogelijke afwijking van verwachte inkomen voor belastingen bij een ongunstige gebeurtenis over de komende 12 maanden binnen een gekozen betrouwbaarheidsinterval. EaR dekt zowel de totstandbrenging van een verlies als het er niet in slagen om opbrengsten te maken.

Effectenleentransacties

Een lening van een effect van de ene partij aan de andere, die op zijn beurt het effect dient terug te bezorgen op de eindvervaldag van de transactie. Een dergelijke lening is veelal gewaarborgd. Dit type van transacties geeft aan de eigenaar van het effect de mogelijkheid om een bijkomend rendement te behalen.

Employee benefits

Het geheel van niet-verplichte verzekeringen en andere voorzieningen die werknemers, inclusief hun salaris, ontvangen in ruil voor door hen verrichte diensten.

Factoring

Een vorm van bedrijfsfinanciering waarbij een bedrijf uitstaande vorderingen tegen een vergoeding overdraagt aan een factoringmaatschappij die de debiteurenadministratie, risicodekking en financiering van vorderingen voor haar rekening neemt.

Financiële lease

Een leaseovereenkomst die vrijwel alle aan de eigendom van een actief verbonden risico's en beloningen overdraagt. De eigendom kan uiteindelijk wel of niet worden overgedragen.

Geamortiseerde kostprijs

Bedrag waarvoor het financieel actief of de financiële verplichting bij de eerste opname in de balans wordt opgenomen, verminderd met aflossingen op de hoofdsom, vermeerderd of verminderd met de via de effectieve-rentemethode bepaalde geaccumuleerde afschrijving van het verschil tussen dat eerste bedrag en het aflossingsbedrag, en verminderd met eventuele afboekingen wegens bijzondere waardeverminderingen of oninbaarheid.

Gecontroleerde perimeter

De wettelijke en prudentiële geconsolideerde perimeter van BNP Paribas Fortis NV

Goodwill

Goodwill vertegenwoordigt het positieve verschil tussen enerzijds de reële waarde van de activa, passiva en uitgegeven eigenvermogensinstrumenten, en anderzijds het belang van BNP Paribas Fortis NV in de reële waarde van de activa, passiva en voorwaardelijke verplichtingen.

Hedge accounting

Verantwoording van de compenserende effecten van veranderingen in de reële waarde van het afdekkingsinstrument en de reële waarde van het afgedekte instrument in de resultatenrekening van dezelfde periode.

IFRS

Afkorting voor International Financial Reporting Standards (voorheen International Accounting Standards (IAS)). De standaard internationale boekhoudregels voor het opstellen van jaarrekeningen per 1 januari 2005 voor alle beursgenoteerde ondernemingen binnen de Europese Unie, die de jaarcijfers beter vergelijkbaar maken en beter inzicht in de financiële positie en resultaten verschaffen.

Immaterieel vast actief

Een identificeerbaar, niet-monetair actief zonder fysieke vorm dat slechts verantwoord wordt op de balans als het toekomstige economische voordelen genereert en de kost van het actief op een betrouwbare manier kan gemeten worden.

Joint venture

Een strategische samenwerking tussen twee of meer partijen, die vermogen en kennis inbrengen maar anderszins onafhankelijk blijven opereren.

Kans op wanbetaling (PD)

De kans dat een wederpartij over een periode van een jaar in gebreke blijft. PD is een parameter gebruikt in de berekening van het verwachte verlies (EL).

Kernkapitaal

Totaal beschikbaar kapitaal op groepsniveau (gebaseerd op de bancaire definitie van Tier 1 kapitaal).

Kern Tier-1 kapitaal

De passivacomponenten die erkend worden als Tier-1 kapitaal onder het reglement op het eigen vermogen van de kredietinstellingen, na aftrek van innovatieve hybride leningen.

Kredietwaarde-aanpassing

Aanpassing aan de waarde van de portfolio aangehouden voor handelsdoeleinden om rekening te houden met het tegenpartijrisico.

Macro hedge

Een afdekking van een specifiek risico voor een portefeuille van tegoeden of activa.

Nde-to-default credit derivatives

Kredietderivaten die enkel kredietbescherming bieden voor de n'de van de posities die in gebreke blijven in een groep van referentieposities.

Netto investeringshedge

Een afdekking van het financieel risico van een netto investering in een buitenlandse entiteit door een transactie met een compenserend risicoprofiel af te sluiten.

Notioneel bedrag

Een uitdrukking van een aantal eenheden van een valuta, een financieel instrument, een bepaald volume of gewicht dat gespecificeerd wordt in een transactie met derivaten.

Operationele lease

Een overeenkomst die het gebruik van een goed toelaat tegen periodieke betalingen, maar geen overdracht inhoudt van een eigendomstitel. Het financiële risico blijft bij de schuldeiser of leasinggever.

Optie

Het recht, maar niet de verplichting, om een effect gedurende een bepaalde periode of op een bepaalde datum tegen een bepaalde prijs te kopen (calloptie) of verkopen (putoptie).

Private equity

Effecten van bedrijven die niet aan een beurs zijn genoteerd. De verkoop van private equity is aan strenge regels gebonden. Omdat een markt ontbreekt moet een belegger zelf een koper vinden als hij zijn aandeel in een dergelijk bedrijf wil verkopen.

Reële waarde (fair value)

Het bedrag waarvoor een actief (verplichting) kan worden verkregen (aangegaan) of verkocht (vereffend) in een marktconforme ('at arm's length') transactie, tussen bewuste en bereidwillige partijen.

Reële-waardeafdekking (Fair value hedge)

Een afdekking om de risicopositie te beperken aan schommelingen in de reële waarde van een actief, een verplichting, of een vaststaande verbintenis. De schommeling van de reële waarde is verbinden aan een specifiek risico en heeft een invloed op de gerapporteerde nettowinst.

Residential mortgage-backed security (RMBS)

Een type obligatie die gedekt wordt door hypotheeken op residentieel vastgoed in plaats van door hypotheeken op commercieel vastgoed.

Risicopositie bij in gebreke blijven (EAD)

Risicopositie bij in gebreke blijven geeft een schatting van het bedrag waaraan de bank blootstaat in het geval dat een lener in gebreke blijft. EAD is een van de parameters nodig om het verwachte verlies (EL) te berekenen.

Schuldbewijs gedekt door activa (ABS)

Een obligatie of een effect dat gewaarborgd wordt door activa. Het begrip 'ABS' wordt over het algemeen gebruikt om te verwijzen naar effecten waarbij de onderliggende garantie bestaat uit activa, die niet bestaan uit residentiële eerste hypotheeken, zoals kredietkaarten en 'home equity'-leningen, leases of commerciële hypotheeken.

Schuldbewijs gedekt door leningen (CLO)

Een vorm van securitisatie waarbij de betalingen van meerdere middelgrote en grote commerciële leningen worden gebundeld en worden doorgegeven aan verschillende klassen van eigenaars opgedeeld in verschillende tranches.

Schuldbewijs gedekt door schuldinstrumenten (CDO)

Een type activa gedekt door effecten en gestructureerde kredietproducten dat resulteert in een risicopositie in een portefeuille van vastrentende activa en het kredietrisico verdeelt over meerdere tranches met elk een verschillende credit rating. CDO kunnen schuldbewijzen gedekt door leningen (CLO), schuldbewijzen gedekt door obligaties (CBO) en schuldbewijzen gedekt door synthetische obligaties (CSO) omvatten.

Schuldvernieuwing

Schuldvernieuwing is het principe waarbij enerzijds (a) een uit te voeren verplichting vervangen wordt door een nieuwe verplichting of (b) een partij van de overeenkomst vervangen wordt door een andere nieuwe partij.

Synthetische schuldbewijzen

Een schuldbewijs gedekt door schuldinstrumenten (CDO) waarin de onderliggende kredietrisicopositie genomen wordt door een credit default swap aan te gaan in plaats van door het kopen van werkelijke financiële activa.

Terugkoopovereenkomst

De verkoop van een effect waaraan een overeenkomst gekoppeld wordt aan een bepaalde prijs om het terug te aan te kopen op een vastgelegde datum en tegen een andere bepaalde prijs.

Terugverkoopovereenkomst

De aankoop van een effect waaraan een overeenkomst gekoppeld wordt om het terug te verkopen op een vastgelegde datum en tegen een hogere prijs.

Tier-1 kapitaal

Kernkapitaal van een bank uitgedrukt als percentage van het risicogewogen balanstotaal.

Transactiedatum

De datum waarop BNP Paribas Fortis NV toetreedt tot de contractuele bepalingen van het instrument.

VaR

Afkorting van Value at Risk: een techniek op basis van de statistische analyse van historische marktontwikkelingen en fluctuaties. De VaR bepaalt de kans dat het verlies op een portefeuille een bepaald bedrag zal overschrijden. Voor de bepaling van de marktrisico's gerelateerd aan haar marktzaalactiviteiten, berekent BNP Paribas Fortis NV een VaR gebruik makend van een 99% betrouwbaarheidsinterval over een horizon van 1 dag. Deze calibratie heeft tot doel het risico van tradingactiviteiten te reflecteren onder normale liquiditeitsomstandigheden.

Vastgoedbelegging

Vastgoed dat wordt aangehouden omwille van huuropbrengsten of een stijging van de kapitaalwaarde.

Verlies bij wanbetaling (LGD)

Het verlies bij wanbetaling is het gemiddelde verlies bij het in gebreke blijven van de tegenpartij. LGD is een parameter nodig voor de berekening van het verwachte verlies (EL).

Verwachte verlies (EL)

Het verwachte verlies is het verwachte jaarlijks niveau van kredietverliezen binnen een economische cyclus. De werkelijke verliezen voor een bepaald jaar zullen afwijken van het verwachte verlies, maar het verwachte verlies is het bedrag dat BNP Paribas Fortis NV gemiddeld mag verwachten te verliezen binnen een economische cyclus. Het verwachte verlies dient eerder te worden beschouwd als een kost van bedrijfsvoering dan als een risico op zichzelf. Het verwachte verlies wordt als volgt berekend: $EL = EAD \times PD \times LGD$.

Voorziening

Een verplichting van een onzekere omvang of met een onzeker tijdstip. Voorzieningen worden opgenomen als verplichtingen wanneer het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen vereist zal zijn om deze verplichtingen af te wikkelen en in de veronderstelling er dat een betrouwbare schatting kan worden gemaakt.

Volatiliteitsswap

Een volatiliteitsswap is een termijncontract dat investeerders toelaat om de toekomstige volatiliteit van een specifiek onderliggend te verhandelen.

Waardevermindering

Het bedrag waarmee de boekwaarde van een actief zijn realiseerbare waarde overtreft. In dergelijke gevallen zal de boekwaarde via de resultatenrekening teruggebracht worden tot zijn reële waarde.

Afkortingen

ZOPC	Oversight of Operational Permanent Control	IFRIC	International Financial Reporting Interpretations Committee
ABS	Asset backed security	IFRS	International Financial Reporting Standards
ACPR	Autorité de Contrôle Prudentiel et de résolution	IRBA	Internal Ratings Based Approach
AFS	Available for sale	IRC	Incremental Risk Change
AIRBA	Advanced Internal Ratings Based Approach	ISDA	International Swaps and Derivatives Association
ALCO	Assets and Liabilities Committee	FCF	Fortis Commercial Finance
ALM	Asset and liability management	FV	Fair Value
AMA	Advanced Measurement Approach	LGD	Loss Given Default
ARCC	BNP Paribas Fortis NV Audit, Risk and Compliance Committee	MBS	Mortgage-backed security
BGL	Banque Générale de Luxembourg	MCS	Mandatory Convertible Securities
BNPP-IP	BNP Paribas Investment Partners	MtM	Mark to Market
BPLS	BNP Paribas Leasing Solutions	M&A	Mergers & Acquisitions
CASHES	Convertible and subordinated hybrid equity-linked securities	NBB	Nationale Bank van België
CBFA	Commissie voor Bank-, Financie- en Assurantiewezenen	NPV	Net present value
CDS	Credit default swap	OCI	Other comprehensive income
CDO	Collateralised debt obligation	OFS	One Financial System
CGU	Cash generating unit	OMT	Outright Monetary Transactions
CIB	BNP Paribas Fortis NV Corporate and Investment Banking	OTC	Over the counter
CLO	Collateralised loan obligation	PD	Probability of Default
CMBS	Commercial mortgage-backed security	PFC	Product and Financial Control Committee
CMS	Constant Maturity Swap	RMBS	Residential mortgage-backed securities
CODM	Chief Operating Decision Maker	RPB	Retail & Private Banking
CPBB	Corporate & Public Banking Belgium	RPN	Relative Performance Note
CRM	Central Risk Management	RWA	Risk Weighted Assets
CRO	Chief Risk Officer	SCI	Structured Credit Instruments
CSO	Collateralised swap obligation	SFPI/FPIM	Société Fédérale de Participations et d'Investissement /Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij
CSR	Corporate Social Responsibility	SPE	Special purpose entity
CTBE	Corporate and Transaction Banking Europe	SPV	Special purpose vehicle
CVA	Credit Value Adjustment	SRI	Socially Responsible Investment
DDM	Discounted Dividend Model	TEB	Türk Ekonomi Bankasi
EAD	Exposure At Default	VaR	Value at Risk
EaR	Earnings at Risk	VRC	Valuation Review Committee
EBA	European Banking Authority		
ECB	European Central Bank		
EL	Expected Loss		
Euribor	Euro inter bank offered rate		
GDP	Gross Domestic Product		
GNRC	Governance, Nomination and Remuneration Committee		
GRM	Group Risk Management		
HTM	Held to maturity		
IASB	International Accounting Standards Board		

